

Beretning afgivet af

STATSLØSEKOMMISSIONEN

Kapitel 7

BIND 4

STATSLØSEKOMMISSIONEN

KAPITEL 7

PERIODEN FRA DEN 5. AUGUST 2008
TIL DEN 23. FEBRUAR 2009

Beretning afgivet af Statløsekommissionen

Publikationen kan bestilles
via Justitsministeriets hjemmeside (www.jm.dk)
eller hos
Rosendahls - Schultz Distribution
Herstedvang 10
2620 Albertslund
Telefon: 43 22 73 00
Fax: 43 63 19 69
distribution@rosendahls.dk

ISBN: 978-87-92760-41-8 (tryk)
ISBN: 978-87-92760-46-3 (internet)
Tryk: Rosendahls - Schultz Grafisk A/S
Pris: Kr. 900,- pr. sæt ekskl. moms

KAPITEL 7

PERIODEN FRA DEN 5. AUGUST 2008 TIL DEN 23. FEBRUAR 2009.

Møde med integrationsminister Birthe Rønn Hornbech i september 2008. Høring af de nordiske lande. Ny forelæggelse for integrationsminister Birthe Rønn Hornbech i januar 2009. Beslutning om at drøfte sagen med ministre fra de nordiske lande og om at behandle sagerne som hidtil og efter de gældende retningslinjer. Administration af ansøgninger fra personer omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen.

7.1 Retsgrundlag, organisation og sagsbehandling

Den 22. september 2008 indgik Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti en ny aftale om indfødsret, der indebar, at kravene til dokumentation af danskkundskaber, til bestået indfødsretsprøve og til selvforsørgelse blev skærpet. Aftalen ændrede ikke i øvrigt på de retningslinjer for udarbejdelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse, der var fastsat ved aftalen af 8. december 2005.

I øvrigt skete der ikke ændringer i retsgrundlaget for eller organiseringen af behandlingen af ansøgninger om indfødsret ved naturalisation. Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen var som beskrevet i kapitel 2.

Birthe Rønn Hornbech var fortsat integrationsminister, og de centrale embedsmænd var fortsat departementschef Claes Nilas, afdelingschef Kim Lunding og kontorchef Dorit Hørlyck. Christian Lützen var fortsat ministersekretær.

Kirsa Reinholt afløste den 1. september 2008 Nanna Fischer som souschef i Indfødsretskontoret.

7.2 EF-Domstolens dom i Metock-sagen

Den 25. juni 2008 afsagde EF-Domstolen dom i den såkaldte Metock-sag. Ved dommen besvarede EF-Domstolen spørgsmål om fortolkningen af Europaparlamentet og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 (Opholdsdirektivet) om unionsborgernes og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område.

I dommen udtalte EF-domstolen, at direktiv 2004/38 giver enhver tredjelandsstatsborger, der er familiemedlem til en unionsborger som omhandlet i direktivets artikel 2, nr. 2, og som ledsager eller slutter sig til denne unionsborger i en anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor han er statsborger, ret til indrejse og ophold i værtsmedlemsstaten, uafhængigt af om den nævnte tredjelandsstatsborger allerede har opholdt sig lovligt i en anden medlemsstat. Domstolen udtalte videre, at det er uden betydning, om tredjelandsstatsborgerne, som er familiemedlemmer til en unionsborger, er indrejst i værtsmedlemsstaten før eller efter, at de er blevet medlemmer af unionsborgerens familie, idet værtsmedlemsstatens nægtelse af at give dem opholdsret ligeledes kan afholde den nævnte unionsborger fra fortsat at opholde sig i denne medlemsstat.

Dommen gav i juli og august 2008 anledning til en betydelig omtale i medierne af dommens betydning for de danske regler om familiesammenføring.

Flere ledende medlemmer af Dansk Folkeparti gav udtryk for, at partiets fortsatte støtte til regeringen afhang af, at regeringen opretholdt den stramme udlændingepolitik.

Integrationsministeriet blev kritiseret for ikke at have vejledt tilstrækkeligt om reglerne om opholdstilladelse, og det fremgik, at Folketingets Ombudsmand undersøgte denne problemstilling.

Endvidere fremgik det, at Udlændingetjenesten havde valgt at stille en række ansøgninger om familiesammenføring i bero, mens man undersøgte konsekvenserne af Metock-dommen.

Kim Lunding, Christian Lützen, Claes Nilas, Karsten Dybvad og Birthe Rønn Hornbech har forklaret om forløbet efter dommen. Forklaringerne herom findes i afsnit 7.3.3.5 til 7.3.3.9 nedenfor.

Anders Fogh Rasmussen, der var statsminister fra den 27. november 2001 til den 5. april 2009, har foreholdt, at der i juli og august 2008 var en kampagne i medierne,

som fik yderligere næring af dommen i Metock-sagen og forespurgt, hvordan han oplevede forløbet, forklaret, at

”grunden til, at han overhovedet blev involveret i sagen, var, at en sag, der efter hans opfattelse var af begrænset rækkevidde, blev brugt af Dansk Folkeparti til at stille spørgsmål ved selve grundlaget for den faste og fair udlændingepolitik. Som han husker dommen, betød den blandt andet, at man kunne tage til Sverige, være der i en forholdsvis kort periode og komme tilbage til Danmark og blive familiesammenført med en ægtefælle, selvom den pågældende ikke havde lovligt ophold i Sverige. Det var deri problemet bestod, fordi det efter deres opfattelse var en ændring af domstolens praksis. Efter deres opfattelse havde domstolen tidligere sagt, at den pågældende skulle have lovligt ophold. Det politiske i det var, at det begyndte at koge op, og da han kom tilbage fra sommerferie, var han nødt til at håndtere sagen parlamentarisk, fordi Dansk Folkeparti truede med, at det kunne få overordnede konsekvenser for samarbejdet mellem regeringen og Dansk Folkeparti, hvis sagen ikke blev løst. Det var grunden til, at han blev involveret. Forespurgt om hvor tæt han var på forløbet, forklarede vidnet, at han var inde på det politiske plan, fordi de skulle have sagen landet i forhold til Dansk Folkeparti. Da han havde sat sig ind i sagen, var hans opfattelse, at den var fuldstændig ude af proportioner, fordi de talte under alle omstændigheder om et meget lille antal, der potentielt kunne udnytte reglen. Ikke desto mindre blev det brugt af Dansk Folkeparti først og fremmest til at fremhæve deres egen udlændingepolitik i forhold til partiets bagland, hvilket var legitimt nok, men hvis det gik hen og fik konsekvenser eksempelvis for samarbejdet om finansloven eller andre ting, var det noget, en statsminister var nødt til at tage sig af. Han var nødt til at håndtere sagen i forhold til Dansk Folkeparti og regeringen. Det lykkedes også senere på efteråret at få lavet en aftale, som indebar, at regeringen slog fast, at selvom de syntes, at dommen repræsenterede noget andet end det, de følte var rigtigt, når det gjaldt brugen af EU-reglerne om fri bevægelighed, så skulle dommen respekteres. De gjorde klart offentligt, at de ikke ville negligere dommen. De respekterede dommen, men de ville prøve at få ændret reglerne. En af mulighederne var at få ændret direktivet. Grunden til, at den mulighed kom op, var, at de vidste fra det forarbejde, som domstolen havde gjort, at der var andre lande, der havde angivet positioner, der meget lignede deres, og som ikke var tilfredse med dommen. Det skal ses i sammenhæng med det, han sagde tidligere, at for dem var retsstatsprincippet helt afgørende. Der blev afsagt en dom, så respekterede man dommen. Det kunne godt være, at man var uenig i den, men det kunne ikke nytte noget, at man prøvede at ændre reglen ad bagdøren. Man måtte respektere dommen og prøve at få ændret regelsættet ad fordøren. Det var

præcis den fremgangsmåde, de besluttede at anvende i forhold til EU.” [21. maj 2013, side 967-968]

Lars Løkke Rasmussen, der var statsminister fra den 5. april 2009 til den 3. oktober 2011, har foreholdt, at der i juli og august 2008 var en sag i medierne om, hvorvidt integrationsministeren havde orienteret tilstrækkeligt over for offentligheden om de rettigheder, som følger af reglerne om arbejdskraftens frie bevægelighed, og at dommen i Metock-sagen kort tid efter kom som et ekstra element og forespurgt, om det var en sag, som han fulgte, forklaret, at

”det kan han godt huske, fordi Metock-afgørelsen, som ikke handlede om statsløse eller statsborgerskab, men om EU’s opholdsdirektiv, fyldte relativt meget i sommeren 2008. Foreholdt at integrationsministeren i august 2008 blev orienteret om, at Integrationsministeriet i en periode ikke havde administreret i overensstemmelse med 1961-konventionen om begrænsning af statsløshed og forespurgt, om han i perioden fra august 2008 til den 5. april 2009, hvor han blev statsminister, modtog oplysninger herom, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.” [29. maj 2013, side 1067]

7.3 5. august 2008 til 12. september 2008. Forelæggelse for integrationsminister Birthe Rønn Hornbech. Beslutning om at stille sagerne i bero.

I dette afsnit redegøres for integrationsminister Birthe Rønn Hornbechs modtagelse af mavebælte af 4. august 2008, hvor embedsmændene indstillede bl.a., at man optog ansøgere omfattet af 1961-konventionen på lovforslag, selv om de ikke opfyldte de almindelige betingelser for at blive naturaliseret. Endvidere redegøres for beslutningerne om, at man skulle indhente yderligere oplysninger fra de andre nordiske lande, og at sagerne skulle stilles i bero, mens man indhentede disse oplysninger.

7.3.1 Mavebælter af 4. og 15./18. august 2008 til integrationsminister Birthe Rønn Hornbech

Som nævnt i kapitel 6 blev der den 4. august 2008 lagt et mavebælte til Birthe Rønn Hornbech med indstilling om bl.a., at man optog ansøgere omfattet af 1961-konventionen på lovforslag om indfødsrets meddelelse, selv om de ikke opfyldte de almindelige betingelser for at blive naturaliseret. Mavebæltet ser således ud:

Ministeren

MINISTERIET FOR FLYGTNINGE
INDVANDRERE OG INTEGRATION

MAVEBÆLTE

Kontor: Indfødsretskontoret
J.nr.: 2008/309-161
Fil-navn: MB - personer født
statsløse i Danmark

Til ministerens godkendelse forelægges indstilling vedrørende proceduren i forbindelse med behandling af ansøgninger om indfødsret fra personer, som er født statsløse i Danmark.

Danmark ratificerede den 6. juni 1977 FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed. Konventionens bestemmelser bygger på princippet om, at statsløshed skal begrænses. Endvidere ratificerede Danmark den 4. juni 2002 Den europæiske konvention om statsborgerret af 6. november 1997. Det fremgår af konventionens artikel 4 b), at de kontraherende staters regler om statsborgerret skal baseres på princippet om, at statsløshed skal undgås.

Ifølge artikel 1 i FN-konventionen om begrænsning af statsløshed (kopi vedlagt) er de kontraherende parter under visse omstændigheder forpligtede til at give statsborgerskab til statsløse personer født i landet. Det fremgår således af artikel 1, stk. 2, at der kan stilles betingelse om, at den pågældende altid har været statsløs, at ansøgning indgives mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, at den pågældende har haft fast bopæl i en nærmere fastsat periode, der højst må være 5 år umiddelbart før ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt, og at pågældende ikke er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

I den gældende indfødsretslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004, er muligheden for at afgive erklæring i medfør af lovens § 3 begrænset til at omfatte nordiske statsborgere.

Lovbekendtgørelse nr. 422 blev vedtaget på baggrund af forslag til lov om ændring af indfødsretsloven L 138, og det fremgår af pkt. 4.1.3. i bemærkningerne hertil, at "den nugældende § 3 tager bl.a. sigte på at opfylde Danmarks forpligtelser efter FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed.... Den foreslåede begrænsning af § 3 til nordiske statsborgere indebærer, at Danmarks forpligtelser efter konventionen skal opfyldes på anden måde. Integrationsministeriet vil derfor – efter forudgående orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg – optage personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de i konventionen nævnte betingelser er opfyldt."

Indfødsretskontoret har ikke siden ikrafttrædelse af Bekendtgørelse af lov om dansk indfødsret nr. 422, optaget personer, som opfylder betingelserne i FN-konventionens artikel 1, på lovforslag om indfødsrets meddelelse, uden at de pågældende tillige har opfyldt betingelserne i cirkulæreskrivelsen om naturalisation, herunder kravet om dokumentation for dansk kundskaber.

Det må forventes, at der fremover vil indkomme ansøgninger fra personer, som opfylder betingelserne i artikel 1 i FN-konventionen om begrænsning af statsløshed, men som ikke opfylder en eller flere betingelser i cirkulæreskrivelsen om naturalisation.

Der vil blandt andet kunne indkomme ansøgninger fra personer, som har begået en af de former for kriminalitet, der ifølge cirkulæreskrivelsens § 19, stk. 2 og 3 indebærer, at pågældende først kan blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse efter en vis karenstid eller som helt er udelukket fra at blive optaget på et lovforslag, men som opfylder betingelserne i artikel 1 i FN-konventionen. Ifølge artikel 1 er det således kun, hvis en ansøger er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, at der kan meddeles afslag på indfødsret. På baggrund heraf vil der således f.eks. kunne blive tale om at optage en person, som er idømt en ubetinget frihedsstraf på 2 års varighed på baggrund af særlig grov vold eller uagtsomt manddrab, og som ifølge § 19, stk. 2, i cirkulæreskrivelsen vil være udelukket fra at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Handwritten initials

Der vil være tale om personer, som er født statsløse i Danmark af forældre, som tillige er statsløse. Statistiske beregninger over udenlandske statsborgere i Danmark viser, at der i 2008 opholder sig omkring 3600 personer, som enten er statsløse, eller hvis statsborgerskab ikke er oplyst. Det er ikke muligt at trække statistik over, hvor mange af disse personer, som er født i Danmark. Det må dog antages, at antallet af personer, som er født statsløse i Danmark, og som fortsat opholder sig i landet, ligger noget under 3600 personer.

Handwritten initials: UFA

Det må forventes, at der i stort omfang vil være tale om statsløse palæstinensere.

På baggrund heraf indstilles det, at Indfødsretskontoret med henblik på at sikre Danmarks efterlevelse af FN-konventionen om begrænsning af statsløshed fremover optager personer, som opfylder de i FN-konventionens artikel 1 anførte betingelser, på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, uanset om de opfylder betingelserne i cirkulæreskrivelsen om naturalisation.

Overvejelse: Generel orientering af VKO - indfødsretskontoret i den igangværende søgning.

Det indstilles endvidere, at ministeren i overensstemmelse med bemærkningerne til L 138 orienterer Indfødsretsudvalget forud for optagelse af en person på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, som ikke opfylder en eller flere af de i cirkulæreskrivelsen anførte betingelser, men som efter FN-konventionen om begrænsning af statsløshed har krav på at opnå indfødsret. Det vil i den forbindelse tillige blive oplyst, hvilke betingelser i cirkulæreskrivelsen som de pågældende personer ikke opfylder.

Det indstilles endelig, at der i bemærkningerne til et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvor de omhandlede personer optages, angives, hvilke personer på lovforslaget der efter FN-konventionen har krav på at opnå dansk indfødsret.

Overvejes af maj

Det fremgår således af bemærkningerne til lovforslag nr. 151 af 9. december 1999 (Lov nr. 1102 af 29. december 1999 om ændring af indfødsretsloven), at "såfremt en statsløs person, der efter FN-konventionen har krav på at opnå statsborgerskab, ikke opfylder betingelserne i indfødsretslovens § 3 (bestemmelsen omfattede på daværende tidspunkt alle udlændinge,

men vandelskravet blev foreslået skærpet), vil den pågældende i stedet blive medtaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse." I Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 22 til lovforslaget anføres, at optagelse på lovforslag vil ske, selvom betingelserne for naturalisation, herunder vandelskravet, ikke er opfyldt. Det anføres endelig, at det i bemærkningerne til lovforslaget vil blive angivet, hvilke personer på lovforslaget der efter FN-konventionen har krav på at opnå dansk indfødsret.

Udlændingeafdelingen, Indfødsretskontoret, den 4/8 08

- NFI

- ~~SKK~~

K

Kim Luning

Nikas 8/8-08.

Claes MØDE

Vi skal sørg for omfang af folket

Det giver bales

hvad har de for sig?

Side 3

Mavebæltet er signeret af Nanna Fischer, Dorit Hørlyck, Kim Lunding og Claes Nilas. Sidstnævnte har tilføjet ”8/8-08”.

Claes Nilas har på mavebæltets side 2 anført: ”Overvejelse: Generel orientering af VKO-indfødsretsordførere inden igangsætning.”

De øvrige påtegninger er foretaget af Birthe Rønn Hornbech, der har anført bl.a. ”UHA” og ”Claes MØDE. Vi skal sørge f orientering af Folketinget. Det giver ballade/hvorfor kom de først nu?” Ud for afsnittet om, at det i bemærkningerne til forslag om indfødsrets meddelelse skulle anføres, hvilke personer der efter konventionen havde krav på at opnå dansk indfødsret, skrev hun ”Overvejes”. Efter Claes Nilas’ påtegning om orientering af VKO-ordførere skrev hun ”nej”.

Mavebæltet var vedlagt en kopi af 1961-konventionen artikel 1 på engelsk og dansk fra side 171-172 fra Indfødsretsloven med kommentarer:

De Forenede Nationers Konvention
af 30. august 1961
om begrænsning af statsløshed

Convention
on the reduction of statelessness

*The Contracting States,
Acting in pursuance of resolution 896
(IX), adopted by the General Assembly of
the United Nations on 4 December 1954,
Considering it desirable to reduce
statelessness by international agreement,*

Have agreed as follows:

Article 1

1. A Contracting State shall grant its nationality to a person born in its territory who would otherwise be stateless. Such nationality shall be granted:

- (a) at birth, by operation of law, or
- (b) upon an application being lodged with the appropriate authority, by or on behalf of the person concerned, in the manner prescribed by the national law. Subject to the provisions of paragraph 2 of this article, no such application may be rejected.

A Contracting State which provides for the grant of its nationality in accordance with sub-paragraph (b) of this paragraph may also provide for the grant of its nationality by operation of law at such age and subject to such conditions as may be prescribed by the national law.

2. A Contracting State may make the grant of its nationality in accordance with sub-paragraph (b) of paragraph 1 of the article subject to one or more of the following conditions:

- (a) that the application is lodged during a period, fixed by the Contracting State,

Konvention
om begrænsning af statsløshed

*De kontraherede stater,
som handler i henhold til den af De
forenede Nationers Generalforsamling den
4. december 1954 vedtagne resolution 896
(IX), og som anser det for ønskeligt at
begrænse statsløshed ved mellemfolkelig
overenskomst,*

er blevet enige om følgende:

Artikel 1

§ 1. En kontraherende stat skal give statsborgerret til personer, der er født på dens territorium, og som ellers ville blive statsløse. Sådant statsborgerret skal gives

- a) ved fødsel, i henhold til lov, eller
- b) efter ansøgning, som af den pågældende selv eller på hans vegne indgives til vedkommende myndighed i den af landets lovgivning foreskrevne form. Medmindre andet følger af bestemmelserne i denne artikels stk. 2, kan en sådan ansøgning ikke afslås.

En kontraherende stat, hvis lovgivning hjemler meddelelse af statsborgerret i overensstemmelse med punkt b) i dette stk., kan også meddele statsborgerret i henhold til lov under sådanne aldersmæssige og andre betingelser, som måtte være foreskrevet i den nationale lovgivning.

§ 2. En kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret i henhold til denne artikels stk. 1 b) afhængig af en eller flere af følgende betingelser:

- a) at ansøgning indgives inden for et af den kontraherende stat fastsat tidsrum,

18-21
0
an

Bilag 4

beginning not later than at the age of eighteen years and ending not earlier than at the age of twenty-one years, so, however, that the person concerned shall be allowed at least one year during which he may himself make the application without having to obtain legal authorization to do so;

(b) that the person concerned has habitually resided in the territory of the Contracting State for such period as may be fixed by that State, not exceeding five years immediately preceding the lodging of the application nor ten years in all;

(c) that the person concerned has neither been convicted of an offence against national security nor has been sentenced to imprisonment for a term of five years or more on a criminal charge;

(d) that the person concerned has always been stateless.

Article 2

A founding found in the territory of a Contracting State shall, in the absence of proof to the contrary, be considered to have been born within that territory of parents possessing the nationality of that State.

Article 3

For the purpose of determining the obligations of Contracting States under this Convention, birth on a ship or in an aircraft shall be deemed to have taken place in the territory of the State whose flag the ship flies or in the territory of the State in which the aircraft is registered, as the case may be.

Article 4

1. A Contracting State shall grant its nationality to a person, not born in the territory of a Contracting State, who would otherwise be stateless, if the nationality of one of his parents at the time

begyndende senest med 18-års alderen ~~og ophørende tidligst med 21-års alderen~~, dog at der tilstås den pågældende mindst eet år, i løbet af hvilket han i henhold til lovgivningen kan indgive ansøgning på egne vegne uden at skulle indhente samtykke hertil.

b) at den pågældende har haft fast bopæl på den kontraherende stats territorium i en af denne stat fastsat periode, der dog højst må være på fem år umiddelbart forud for ansøgnings indgivelse, eller på ti år ialt;

c) at den pågældende ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt ~~fængelsstraf på fem år eller derover for en strafbar handling;~~

d) at den pågældende altid har været statsløs.

Artikel 2

Et på en kontraherende stats territorium fundet hittebarn skal, hvor der ikke foreligger bevis for det modsatte, anses som født på dette territorium af forældre, der har statsborgerret i den pågældende stat.

Artikel 3

Med henblik på afgrænsning af de kontraherende staters forpligtelser i medfør af denne konvention skal fødsel om bord på skib eller luftfartøj betragtes som sket på den stats territorium, under hvis flag skibet sejler, eller i hvilken luftfartøj er registreret.

Artikel 4

§ 1. En person, der ikke er født på en kontraherende stats territorium, men hvis fader eller moder på tidspunktet for fødslen var statsborger i en kontraherende stat, skal erhverve statsborgerret i denne stat.

of the pe
If his p
nationali
question
person o
the fathe
determin
Contracti
accordan
paragraf
(a) at birt
(b) upon
the ag
half c
mann
law. 5
graph
cation

2. A
grant of i
the provi
article sul
lollowing co

(a) that tl
the ap
less tl
the Cc
(b) that tl
ally re
tractin
ately [r
plicati
(c) that th
convic
tional
(d) that th
been s

1. If th
tails loss
of any ch
person su
marriage.

Den 15. august 2008 lagde kontoret et nyt, men tilsvarende mavebælte videre. Kim Lunding lagde mavebæltet videre den 18. august 2008 og rettede datoen på mavebæltet fra den 15. til den 18. august 2008. Mavebæltet blev signeret af Claes Nilas den 22. august 2008. Mavebæltets sidste side med påtegninger ser således ud:

Udlændingefdelingen, Indfødsretskontoret, den

15 AUG. 2008

- NFI
- ØKR

K

Kim Lunding

Clas Nilas 22/8-08

Den sag har jeg
vist sig. til
2. sid. til Behr
th inht
mar.

Birthe Rønn Hornbech har skrevet ”Christian. Den sag har jeg vist tidl. stillet ? til ?”

Christian Lützen har anført ”Retur efter internt møde.”

I Indfødsretskontorets mappe med kopi af de mavebælter, der lægges til ministeren, fremgår det, at sag 2008/309-161 ”Indstilling vedr. proceduren i forbindelse med behandling af ansøgninger om indfødsret fra personer, som er født statsløse i Danmark” er sendt ud af kontoret den 4. og 15. august 2008. Der er ikke anført noget i rubrikken ”Retur fuldt underskrevet”.

7.3.2 Skriftlige oplysninger om møde i tilknytning til august-mavebælterne

Der var planlagt møde til drøftelse af sagen den 3. september 2008, hvor det var hensigten, at Dorit Hørlyck, Kim Lunding, Claes Nilas og Birthe Rønn Hornbech skulle deltage.

Af mailkorrespondance af 2. september 2008 mellem Dorit Hørlyck og Kim Lundings sekretær Susanne Appelby Albryn fremgår således, at Dorit Hørlyck oplyste, at hun og Kim Lunding skulle mødes med ministeren dagen efter kl. 12.30 ”med en sag vedrørende statsløse, født i Danmark”, og at hun fandt det hensigtsmæssigt, at hun og Lunding mødtes forinden. Susanne Appelby Albryn foreslog, at Dorit Hørlyck og Kim Lunding kunne mødes kl. 12.00.

Af kalenderen for Kim Lunding den 3. september 2008 fremgår ”12:00-12:30: Tale med Dorit forud for mødet med ministeren om statsløse (KIL)”

Af samstemmende kalendere for Christian Lützen, Kim Lunding, Claes Nilas og Birthe Rønn Hornbech for den 3. september 2008 fremgår:

”12:30-13:00 INM. Internt møde om proceduren for behandlingen af indfødsretssager, hvor ansøger er født statsløs i Danmark”.

I Kim Lundings notesbøger ses ikke notater fra et sådant møde. Derimod er der notater fra et andet møde samme dag med afdelingschefer, Claes Nilas og Birthe Rønn Hornbech. Dette møde fremgik også af Kim Lundings kalender.

7.3.3 Forklaringer om august-mavebælterne og om tiltag i anledning heraf

Der blev primo september 2008 efter ønske fra Birthe Rønn Hornbech afholdt et møde i anledning af mavebælterne, som Christian Lützen, Claes Nilas og Birthe

Rønn Hornbech har forklaret, at de deltog i. Der er modstridende oplysninger om, hvorvidt også Kim Lunding deltog i mødet.

På mødet blev det besluttet, at det skulle undersøges, hvordan de andre nordiske lande efterlevede og fortolkede 1961-konventionen. Deltagerne i mødet havde ifølge forklaringerne forskellige forventninger til, hvordan man ville behandle konkrete ansøgninger omfattet af 1961-konventionen, mens undersøgelsen foregik.

7.3.3.1 Morten Flamsholt Sørensen

Morten Flamsholt Sørensen var assisterende ministersekretær i Integrationsministeriet fra juni 2008 til september 2009. Hans opgave var at aflaste Christian Lützen med de mere praktiske opgaver. Han har foreholdt mavebælte af 4. og 18. august 2008 forklaret, at

”han ikke kan huske at have set dem. Mavebæltene kom op i mapper fra afdelingerne. De blev først lagt til departementschefen, der så dem igennem og lagde dem ud på forkontoret. De blev herfra lagt ind til ministeren. Det var ministersekretæren eller vidnet, der flyttede mavebæltene rundt. Det kom an på, hvor travlt der var. Mavebæltene kom som regel op til dem med den interne post. De blev lagt i en bunke, og den af Christian Lützen og ham, der havde tid, kiggede på dem. De læste ganske kort mavebæltene igennem, men de fortalte ikke noget til departementschefen om, hvad der stod i dem. De lagde sagerne til departementschefen. Hvis departementschefen havde en bemærkning om noget, der skulle ændres, blev mavebæltene sendt tilbage til afdelingen og ikke til ministeren. Hvis departementschefen ikke havde bemærkninger, blev de lagt ind til ministeren. De blev lagt til ministeren uden kommentarer fra ham.

Forespurgt af kommissionens formand forklarede vidnet, at mavebælternes gang ikke blev registreret. Han kan i hvert fald ikke huske, at de gjorde det.

Forespurgt af kommissionens udspørger og foreholdt ekstraktens side 49 (Påtegning på mavebælte af 18. august 2008) forklarede vidnet, at han tror, det er Christian Lützens håndskrift. Han tror, der står ”retur efter internt møde”. Han har ikke kendskab til, hvad der skete i det forløb.” [3. april 2013, side 607]

7.3.3.2 Kirsa Reinholdt

Kirsa Reinholdt har foreholdt mavebælte af 19. januar 2011 ”Efter et internt møde om sagen blev det aftalt, at implementeringen af konventionen om begrænsning af statsløshed i lovgivningen og i praksis i de øvrige nordiske lande skulle undersøges...” forklaret, at

”hun ikke ved, hvornår mødet blev holdt. Hun erindrer ikke at have deltaget i mødet. Hun tror, at det først blev holdt efter august-mavebæltet, fordi det først var efter det tidspunkt, at man besluttede at høre de nordiske lande. I august 2008 havde hun samme indtryk af konventionerne. Hun kan ikke erindre, hvornår hun hørte om, hvorfor august-mavebæltet var blevet udbygget. Da der ikke står noget om den nordiske forelæggelse i august-mavebæltet, slutter hun, at det interne møde, som hun referer til i 2011-mavebæltet, må være et møde, der ligger efter august-mavebæltet. Hun mener ikke, at de allerede i juli 2008, da de skrev til de nordiske lande, havde fået at vide, at det skulle de gøre. Hun var også sikker på, at de ville have skrevet det i august-mavebæltet, hvis de syntes, at det var noget, der skulle drøftes. De indstillede til ministeren, at de skulle følge konventionen. Hun erindrer ikke, hvornår hun så mavebæltet første gang. Hun fik det i hvert fald i september 2008, da hun overtog sagen.

Foreholdt ekstraktens side 20 (Mavebælte af 4. august 2008) ”*Claes møde. Vi skal sørge for orientering af Folketinget. Det giver ballade. Hvorfor kommer de først nu?*” forklarede vidnet, at hun ikke husker forløbet, men udgangspunktet var altid, at de arbejdede ud fra de bemærkninger, de fik tilbage på et mavebælte. Foreholdt samme dokument ”*Overvejelse Generel orientering af VKO-indfødsrettsordførere inden igangsætning*” forklarede vidnet, at de indstillede, at de skulle handle efter lobemærkningerne. Proceduren var, at man orienterede regeringsordførere på området, udvalget og bagefter Folketinget. Hun fik sagen, da Nanna Fischer stoppede i kontoret. Der var ingen tvivl om, at de skulle orientere udvalget og ordførerne – i hvert fald udvalget. De nævnte ikke ordførerne, da de lagde op til orientering i første omgang. Det var helt oplagt, at man skulle orientere Folketinget. Hun husker ikke, om de talte om orientering af Folketinget, inden de lagde mavebæltet op. Da mavebæltet kom retur, eller da hun så det, var der ikke nogen tvivl om, at Folketinget skulle orienteres. Den nordiske høring blev aktuel, inden de orienterede Folketinget. Det blev en længere proces, som gik videre end til det nordiske møde i oktober 2008. Hun kan ikke huske, hvordan det skete, men på en eller anden måde fik kontoret en tilbagemelding om, at de skulle spørge de nordiske lande. Det var allerede sat på dagsordenen. De forberedte sig på, at de på det nordiske møde skulle spørge de andre nordiske lande nærmere om, hvordan de havde implemente-

ret 1961-konventionen. Hun husker ikke, hvordan hun fik tilbagemeldingen. Det kan meget vel have været på et møde, som hun og Dorit Hørlyck havde med Kim Lunding, men hun kan ikke huske det.

...

Foreholdt ekstraktens side 47 (Mavebælte af 15. august 2008) af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at hun husker, at mavebæltet fra den 4. august 2008 kom retur med fax. Det kan være, at hun husker forkert. De har efterfølgende tænkt over, hvordan det skete. Normalt kom mavebælter ikke sådan lige retur, og dette mavebælte ville de gerne have hurtigt retur. Hun tror, at det derfor blev lagt op igen, fordi man tænkte, om det ikke kom tilbage. Det var ikke en rykker, men de var måske nervøse for, at mavebæltet af 4. august 2008 var blevet væk undervejs. Hun mener, at den kraftige håndskrift på mavebæltet af 15. august 2008 "*Retur efter internt møde*" er Christian Lützens. Han var ministersekretær. Det kunne sagtens være det møde, som de refererede til. Det var et internt møde. De vidste ikke, om det var et møde mellem ministeren og departementschefen eller afdelingschefen. [8. februar 2013, side 390-392]

...

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen forklarede vidnet, at de holdt mange møder med Kim Lunding om sagen. Hun har ikke på det tidspunkt været til møde med ministeren eller departementschefen, og hun mener, at det har Dorit Hørlyck heller ikke. Hun ved ikke, om det interne møde, der blev refereret til på mavebæltet, var et møde mellem ministeren og departementschefen, som de fik en tilbagemelding fra mundtligt. Tilbagemeldingerne kom på mange forskellige måder. Det kunne også have været et internt møde med afdelingschefen og departementschefen eller ministeren. Hun mener, at de fik tilbagemeldingen fra Kim Lunding. Hun mener, at det kom fra ministeren, at spørgsmålet skulle rejses på det nordiske møde. Hun erindrer ikke, om Kim Lunding sagde, at ministeren "havde besluttet". Det vil hun tro, da de ikke orienterede ministeren yderligere før efter det nordiske møde. Hun har ikke set påtegninger fra ministeren om, at orienteringen af Folketinget skulle stilles i bero. Hun husker ikke, hvilke drøftelser der var. Når hun siger "op i huset", mener hun fra afdelingschefniveau og op. Oftest fik kontoret tilbagemeldinger via afdelingschefen, hvis det ikke var via påtegninger på et mavebælte. Hun erindrer ikke, hvordan ordene faldt på mødet. Kommunikationen i huset går ofte den slagne vej både op og ned. Hvorvidt drøftelserne var, at Kim Lunding skulle orientere departementschefen og ministeren om, at de nu havde iværksat den nordiske undersøgelse, erindrer hun ikke. Det er normalt, at mavebælter kan give anledning til drøftelser mellem de øverste embedsmænd. Det er klart, at der er forskel på sagstyper, men der var klare linjer i kontorerne for, hvornår de kun behøvede at forelægge på afdelingschefniveau eller depar-

tementschefniveau. De var meget bevidste om, hvornår det skulle forelægges på ministerniveau. Derfor er sagen også forelagt på ministerniveau. Hun har ikke på noget tidspunkt, mens de satte det nordiske i værk, været i tvivl om, at ministeren vidste det. Det var den faste måde at arbejde på. De forelagde ikke noget for ministeren, for så pludselig at gøre noget andet, som ministeren ikke vidste.” [8. februar 2013, side 395-396]

Kirsa Reinholdt har foreholdt udkast til protokol af 8. februar 2013, side 18, 2. afsnit ”Foreholdt ekstraktens side 20 (Mavebælte af 4. august 2008) forklarede vidnet, at det er det samme mavebælte som mavebæltet af 15. august 2008, ekstraktens side 47. Det første blev faxet og det andet sendt. ...” og side 19, sidste afsnit ”Foreholdt ekstraktens side 47 (Mavebælte af 15. august 2008) af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at hun husker, at mavebæltet fra den 4. august 2008 kom retur med fax. ...” af advokat Jacob Goldschmidt og forespurgt, hvad der skete med den fax, forklaret, at

”hun ikke selv var involveret i arbejdet med disse mavebælter. Hun tror, at det med faxen skyldes, at mavebæltet af 4. august 2008 har en kopistreg forneden. Hun tror, at hun på et tidspunkt har tænkt det med fax. Hun er i tvivl om det. Hun var ikke involveret i det. Hun tror, at de drøftede, om det kom retur med fax. Efter hendes mening var grunden til, at de forelagde mavebæltet igen den 18. august 2008, at de ikke havde fået det fra den 4. august 2008 retur fra ministeren. Hun havde skrevet på det, men den 18. august 2008, da de forelagde det på ny, var det ikke kommet retur. Hun ved ikke, hvordan det fra 4. august 2008 er kommet retur. Foreholdt at det også er hendes forklaring, at det blev sendt, og at hun ikke ved, hvordan det kom retur, forklarede vidnet, at der også står, at det kunne være, at hun huskede forkert. Hun var ikke involveret i det. Hun tror, at det var noget, de talte om efterfølgende. Forespurgt hvornår hun første gang havde fat i de to mavebælter, forklarede vidnet, at det ikke var, før hun overtog sagen i september 2008. Forespurgt om begge mavebælter var på sagen i september 2008, forklarede vidnet, at hun mener, at begge mavebælter var på sagen. Forespurgt om hun har hørt om, at det første mavebælte skulle være strandet på Claes Nilas’ kontor på returvejen, forklarede vidnet, at det har hun ikke nogen erindring om.” [12. april 2013, side 733-734]

7.3.3.3 Nanna Fischer

Nanna Fischer har forklaret, at

”hun ikke deltog i et møde med ministeren i 2008. Hun fik ikke refleksioner tilbage, inden mavebæltet gik til ministeren. Hun kan ikke huske, at hun sta-

dig var i kontoret, da mavebæltet kom retur med disse påtegninger. Hun mener, at hun fik en mail fra Kirsia Reinholdt om, at ministeren ikke bare havde godkendt mavebæltet, og at det var den måde, hun fik det at vide på. Hun havde spurgt interesseret, fordi hun gerne ville vide, hvad det var sket i sagen, efter hun var stoppet i kontoret. I denne periode ”dobbeltarbejdede” hun således forstået, at hun fysisk sad et andet sted på grund af Metock-sagen, og alligevel var der nogle mails, måske fordi hun tog sig af enkelte ting. Hun sad ikke fysisk i kontoret og tog imod mavebæltet, da det kom tilbage, og hun stod ikke for opfølgningen på mavebæltet. Foreholdt ekstraktens side 22 (Mavebæltet af 4. august 2008) ”*Claes møde. Vi skal sørge for orientering af Folketinget. Det giver ballade. Hvorfor kommer de først nu?*” forklarede vidnet, at det ikke var noget, hun fik refereret på det tidspunkt. Hun har set mavebæltet sidenhen i forbindelse med sin undersøgelse. Mens hun var i Indfødsretskontoret, overvejede de ikke at orientere Folketinget eller VKO-ordførerne. Hun kan se på mavebæltet af 15. august 2008, at hun ikke selv har skrevet NFI på det, men til gengæld er det hendes håndskrift på mavebæltet dateret den 4. august 2008. Det er det samme mavebælte. Hun går ud fra, at det var forsvundet, eller man var i tvivl om, hvor det var, hvorefter man lagde et nyt op for at være sikker på, at ministeren havde fået det. Hun mener ikke, at der er noget mystisk i, at der er to mavebælter.

Forespurgt af advokat Jacob Goldschmidt om det kunne være, fordi ministeren var på ferie, og at man derfor havde printet et eksemplar ud, forklarede vidnet, at det husker hun ikke.” [6. februar 2013, side 361-362]

7.3.3.4 Dorit Hørlyck

Dorit Hørlyck har forklaret, at

”Claes Nilas skrev på mavebæltet, at han syntes, at man skulle overveje en generel orientering af VKO-indfødsretsordførerne, inden de satte det i gang. Ministeren har skrevet ”*Claes møde Vi skal sørge for orientering af Folketinget. Det giver ballade, hvorfor kommer de først nu?*” på mavebæltet. Det var først efter sommerferien, at de fik gang i sagen. Hun har ingen erindring om drøftelser forud for mavebæltet. Der er ikke skrevet noget om de andre nordiske lande. Hun deltog ikke i det møde, som ministeren bad om. Hun fik bare at vide, at det var en god idé, at de hørte de nordiske lande. Når de havde nordiske møder en gang om året, blev de i god tid spurgt, om de havde input til dagsordenen. Det klarede de i kontoret, og det var helt naturligt, at de tog dette med som emne. Det kunne have været nævnt i mavebæltet til ministeren, men det er det ikke. Hun tror ikke, at det var en bevidst beslutning. På dette tidspunkt havde

ministeren fået mavebæltet forelagt elektronisk. De lagde mavebæltet videre til Kim Lunding, som satte sine initialer på, hvorpå det gik videre til Claes Nilas, som satte sine initialer på. I den periode, hvor ministeren var på sommerferie, blev mavebæltet scannet og mailet til hende fra ministersekretariatet. Hun ved ikke, om ministeren printede mavebæltet selv. Ministeren fik det igen den 15. august 2008, hvor hun skrev på det, at hun syntes, hun havde set det før og stillet spørgsmål til det. Vidnet fik mavebæltet retur efter det interne møde. ... Hun var ikke til møde med Kim Lunding eller Claes Nilas, og de spurgte hende heller ikke om noget. Der står på et mavebælte, at der blev holdt et møde, men hun ved ikke, hvad de talte om. Hun fik at vide, at man var interesseret i, at det skulle forelægges de nordiske lande. Der er to mavebælter med samme indhold. På det af 4. august 2008 står ”*Claes møde*”. På det andet af 15. august 2008 skrev ministeren, at ”*Den sag har jeg vist tidligere stillet ? til*”. Der er også skrevet ”*Retur efter internt møde*” af Christian Lützen, der var ministersekretær. Christian Lützen fik alle mavebælter, og han drøftede dem med Claes Nilas og fik besked af Claes Nilas på, hvad han skulle vende tilbage til kontorerne med. Nogle gange deltog Christian Lützen i møderne, andre gange ikke, men hun ved ikke, om han deltog i dette. Hun fik ikke nogen egentlig tilbagemelding om, hvordan mødet gik. Hun fik at vide, at det var en god idé at få undersøgt spørgsmålet om fortolkningen af konventionen i de nordiske lande. Hun hørte ikke noget om, hvad ministerens, Claes Nilas’ eller Christian Lützens opfattelse var.

Forespurgt af kommissionens formand forklarede vidnet, at det enten var Christian Lützen eller Kim Lunding, der gav hende en tilbagemelding om mødet. Hun kan kun huske, at de fik at vide, at det var en god idé at undersøge de andre nordiske landes fortolkning af konventionen, før de foretog sig yderligere. Hun fik ikke at vide, hvem der deltog i mødet. Hun går ud fra, at ministeren og Claes Nilas var med.

...

Foreholdt ekstraktens side 20 (Mavebælte af 4. august 2008) ”*Det giver bal-lade. Hvorfor kommer de først nu?*” ”*Der vil være tale om personer, som er født statsløse i Danmark af forældre, som tillige er statsløse. Statistiske beregninger over udenlandske statsborgere i Danmark viser, at der i 2008 opholder sig omkring 3600 personer, som enten er statsløse, eller hvis statsborgerskab ikke er oplyst. Det er ikke muligt at trække statistik over, hvor mange af disse personer, som er født i Danmark. Det må dog antages, at antallet af personer, som er født statsløse i Danmark, og som fortsat opholder sig i landet, ligger noget under 3600 personer.*” og ”*UHA*” forklarede vidnet, at det ikke var noget, hun blev bedt om at svare på. Hun går ud fra, at det var noget, de drøftede på deres interne møde. Hun fik at vide, at ministeren gerne ville have, at de undersøgte det i de andre nordiske

lande. Foreholdt at ministeren på mavebæltet af 15. august 2008 skrev ”*Den sag har jeg vist tidl. stillet ? til*” forklarede vidnet, at der kun var 10 dage imellem de to mavebælter, og ministeren havde ikke været på kontoret. Det var hendes egen erindring. Vidnet blev ikke bedt om at komme med bidrag til besvarelsen af ministerens spørgsmål. Det var den nordiske høring, der satte alt i stå. Hun lagde sagerne i en bunke.

Foreholdt ekstraktens side 20 (Mavebælte af 4. august 2008) ”*Vi skal sørge for orientering af Folketinget*” af advokat Bjørn Høberg-Petersen forklarede vidnet, at det skrev ministeren til Claes Nilas. Hun ville gerne have, at Folketinget skulle orienteres. Hun ved ikke, hvad de blev enige om på mødet. Hun spurgte ikke efter, hvad der blev af orienteringen af Folketinget, fordi hun forstod, at man ønskede det nærmere undersøgt, inden man orienterede Folketinget. Det var normal procedure, at man undersøgte tingene, inden man fortalte Folketinget, hvad man var kommet frem til i undersøgelsen. Ministeren skrev, at det ville give ballade. Derfor, går vidnet ud fra, ville ministeren være helt sikker på, at det, hun orienterede Folketinget om, var korrekt. Hun fik ikke at vide, hvad der blev talt om på mødet ud over, at de skulle høre de nordiske lande. Hun spurgte ikke til orienteringen af Folketinget, fordi det ikke var kutyme.

Foreholdt ekstraktens side 47 (Mavebælte af 15. august 2008) ”*Retur efter internt møde*” af advokat Jacob Goldschmidt forklarede vidnet, at der er noget, der tyder på, at hun fik begge mavebælter retur, men hun husker det ikke.

...

Foreholdt ekstraktens side 12026 (Mails af 2. september 2008 mellem Dorit Hørlyck og Susanne Appelby Albryn) ”*Kim og jeg skal op til ministeren i morgen kl. 12.30 med en sag vedrørende statsløse, født i Danmark. Jeg synes, at det vil være hensigtsmæssigt, om Kim og jeg lige mødes forinden - kan du finde et tidspunkt? ... Lad os sige kl. 12.00.*” forklarede vidnet, at Susanne Albryn var sekretær for Kim Lunding. Hun kan ikke huske mødet, men der var mange af de møder, der blev berammet med ministeren, der blev aflyst. Hun kan ikke huske, at hun har været til møde med ministeren om nogen sag på dette tidspunkt. Hun skrev ikke præcist til Susanne Albryn, hvilken sag hun gerne vil drøfte med Kim Lunding. Hun skrev bare, at det var en sag om statsløse. Det var en skrivemåde. Den var ikke nøje overvejet. Hvis hun havde en generel sag om statsløse, kunne hun meget vel have skrevet sådan. Hun husker ikke, at de havde dette møde. Hun havde mange møder med Kim Lunding.” [30. januar 2013, side 309- 312]

Dorit Hørlyck har foreholdt mavebælte af 4. august 2008 og oplyst om, at mavebæltet kom tilbage fra ministeren med en resolution om, at Folketinget skulle

orienteres, og forespurgt om afgørelsen fra ministeren nogensinde blev tilbagekaldt, forklaret, at

”ministeren fik det samme mavebælte to gange. Det ene fik hun sendt elektronisk den 4. august 2008, det andet fik hun forelagt i papirudgave, og hun havde bemærkninger på begge mavebælter. På det ene mavebælte skrev hun ”*Claes internt møde*”, så vidt vidnet husker. Det var efter det møde, at de fik at vide, at det var en god idé, at de tog spørgsmålet op på ekspertmødet i oktober 2008. Hun ved ikke, hvad der blev talt om på det interne møde. Forespurgt hvor hun har oplysningen om det elektroniske mavebælte fra, forklarede vidnet, at hun ved, at det blev sendt elektronisk til ministeren – antageligt af Christian Lützen. Foreholdt at der er skrevet notater på eksemplaret fra den 4. august 2008, forklarede vidnet, at ministeren vel har printet det ud og skrevet på det. Foreholdt at det kom tilbage til dem med ministerens bemærkninger på, og at de derefter sendte det op igen 14 dage senere uden bemærkningerne, forklarede vidnet, at hun ikke tror, at de fik bemærkningerne ned, inden ministeren fik mavebæltet igen, men det kan hun ikke huske. Hun går ud fra, at de fik de to mavebælter ned samtidig. Forespurgt hvorfor mavebæltet af 4. august 2008 blev sendt elektronisk, forklarede vidnet, at det var, fordi ministeren havde ferie. Foreholdt at ministeren ikke havde ferie og var der i hele perioden, forklarede vidnet, at hun har fået at vide, at ministeren fik mavebæltet elektronisk. Hun kunne godt om aftenen få noget sendt elektronisk. Efter hendes oplysninger fik ministeren det elektronisk. Foreholdt ”*Claes møde. Vi skal orientere Folketinget. Det giver ballade. Hvorfor kommer de først nu?*” og forespurgt om der skete en orientering af Folketinget, forklarede vidnet, at det ikke skete, fordi ministeren havde fået det samme mavebælte en gang til, hvor hun skrev, at den sag havde hun tidligere stillet spørgsmål til, hvorefter der står ”*Retur efter internt møde*”. Foreholdt at det ikke var ministeren, der skrev det, forklarede vidnet, at det var Christian Lützen. Foreholdt at ministeren havde skrevet på mavebæltet af 4. august 2008, forklarede vidnet, at hun gik ud fra, at Claes Nilas havde talt med hende om det. Hun må konstatere, at de havde et møde. ”*Efter internt møde*” betyder, at der har været et internt møde med ministeren. Forespurgt om hun ved, om ministeren var med til mødet, forklarede vidnet, at det var hun.

Foreholdt ekstraktens side 47 (Mavebælte af 18. august 2008) og at det er det mavebælte fra den 4., men uden påtegning om, at man skulle orientere Folketinget, forklarede vidnet, at hun tror, at man sendte mavebæltet op to gange, fordi man ville være sikker på, at man fik det tilbage, men hun kan ikke huske det. Foreholdt at de valgte at bruge det mavebælte med påtegningen om ”*Retur efter internt møde*”, men ikke det, hvor ministeren skrev, at Folketinget

skulle orienteres, forklarede vidnet, at man kunne gå tilbage til hendes mapper og se, hvornår mavebælterne kom ned. Der lå to enslydende mavebælter hos ministeren, og de fik det seneste tilbage med ”*Retur efter internt møde*” og, som hun husker det, med den besked, at det skulle tages op på det nordiske møde, før man gjorde mere. Det rettede hun sig efter. Forespurgt hvem hun fik den besked af, forklarede vidnet, at det fik hun enten af Christian Lützen eller Kim Lunding. Det var en god idé, at det skulle op på det nordiske møde. Forespurgt om orienteringen af Folketinget druknede i det, forklarede vidnet, at det fik hun ikke at vide. Det var meget naturligt. Det var i forbindelse med, at sagen skulle løses på den måde, som de indstillede. De ville først orientere Folketinget, når de ekstra undersøgelser var tilvejebragt. Hun havde ikke drømt om, at det ville vare så længe.” [20. marts 2013, side 533-534]

Foreholdt at Christian Lützen mente, at både Kim Lunding og hun deltog i mødet, har Dorit Hørlyck forklaret, at

”hun ikke deltog i mødet. Hun har ikke deltaget i møder om statsløse med ministeren. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret om mødet, at Kim Lunding redegjorde for sagen, hvorefter ministeren spurgte, om man var sikre på fortolkningen i kontoret, hvortil Kim Lunding skulle have sagt, at nogle nordiske lande gjorde noget andet, hvilket førte til, at ministeren foreslog, at de undersøgte sporet, forklarede vidnet, at det ikke siger hende noget. Hun fik at vide, at ministeren gerne ville have, at de undersøgte nærmere, hvordan retsstillingen var i de andre nordiske lande. Hun tror også, at hun har forklaret, at hun ikke kan huske, om hun fik tilbagemeldingen fra Christian Lützen eller Kim Lunding. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun var med i et møde, og at det var det nordiske, hun spurgte ind til og ikke fortolkningen af konventionen, fordi den var hun ikke i tvivl om, og at Kim Lunding ikke kunne svare tilstrækkeligt på spørgsmålene, hvorfor hun sagde, at så kunne de godt undersøge det. Det sagde hun i forvisning om, at Folketinget ville blive orienteret om sagen, således som hun havde resolveret på mavebæltet af 4. august 2008, og at sagerne ville blive behandlet efter konventionen, forklarede vidnet, at det kan hun ikke forstå, fordi de fik ikke mavebæltet af 4. august 2008, hvor ministeren skrev, at Folketinget skulle orienteres, ned. Hun har tænkt over, hvorfor de lagde et andet mavebælte op så hurtigt, fordi de under normale omstændigheder kunne have ventet lidt længere. Det var ikke altid, tingene gik så hurtigt, som de gerne ville have, men de lagde et nyt mavebælte op, fordi der var lukkedato for optagelse på lovforslaget i midten af august 2008. De havde hver gang, der var lukkedato, et møde med Indfødsretsudvalget, og de havde et møde i slutningen af august eller begyndelsen af september, hvor de havde en aftale om, at de sager, der fik dispensation på dette møde,

kunne komme med på lovforslaget på trods af, at der var lukkedato. Hun tror, at hun øjnede en chance for at få konventionssagerne med. Derfor skubbede hun lidt på ved at lægge mavebæltet op en gang til. De fik det mavebælte ned, hvor ministeren havde skrevet, at hun syntes, hun havde set det før og med en påtegning fra Christian Lützen om retur til kontoret efter internt møde. Det var i den forbindelse, de fik at vide, at ministeren ikke ønskede, at de skulle gøre noget, før undersøgelsen var færdig. Det var klart, at det andet mavebælte havde ”overruled” det første. Hun ved ikke, hvad der blev sagt på de møder, der var med ministeren, men hun var ikke i tvivl om, at ministeren var klar over, at Folketinget ikke blev orienteret. Ministeren vidste godt, at vidnet ikke kunne gå alene i Folketinget og sige, at de havde lavet en fejl, som de havde rettet op på, når det var en fejl af mulig konventionsstridig karakter.

Forespurgt om hun husker, hvornår hun igen så mavebæltet af 4. august 2008, forklarede vidnet, at hun ikke husker, om de kom ned samtidig. Det har hun ingen klar erindring om. Hun ved bare, at mavebæltet af 18. august 2008 overhalede mavebæltet af 4. august 2008. Forespurgt om hvorfor hun er sikker på det, forklarede vidnet, at de ikke fik det første ned, men de fik besked om, at det andet mavebælte havde været forelagt ministeren, og at de havde talt om det. Hun går ud fra, at ”*Retur efter internt møde*” betyder, at Claes Nilas havde talt med ministeren. Vidnet var ikke i tvivl om, hvad de skulle gøre. Forespurgt om hun er sikker på, at beskeden var, at det skulle på det nordiske møde, inden man kunne gøre noget, forklarede vidnet, at det er hun. På det tidspunkt var de usikre på, om de andre nordiske lande fortolkede konventionen ligesom dem. Det ville de gerne have undersøgt nærmere, og det var også det, ministeren ville. Det var den besked, hun fik. Hun går ud fra, at ministeren havde fået en ordentlig orientering om det af Claes Nilas. Foreholdt at udspørgeren husker hendes første forklaring sådan, at hun fik en besked om, at ministeren ville have denne undersøgelse gjort færdig, og at vidnet blev frustreret på et tidspunkt og i tvivl om, hvad hun skulle gøre med de konkrete sager, hvorfor hun spurgte Kim Lunding, om hun kunne afgøre sagerne efter konventionen, hvortil han svarede, at ”det nok ikke var klogt” og forespurgt om, hvordan det hænger sammen med, at hun er sikker på, at hun med det samme fik den besked, at de ikke skulle gøre noget med de konkrete sager, forklarede vidnet, at hun holder fast i sin forklaring. Hun har sagt, hvad hun mener, og hun fik at vide, at hun skulle forelægge spørgsmålet om fortolkningen af konventionen for de nordiske lande, og at hun ikke skulle gøre mere, før hun fandt ud af, hvordan retstilstanden var der. Hun blev usikker på de sager, de havde liggende. Hun spurgte, om de skulle afgøre dem efter konventionen, lade dem ligge, behandle dem efter de gældende retningslinjer, eller hvad skulle hun gøre. Hun fik at vide, at det nok ikke var klogt at behandle dem efter konventionen.

Hun traf selv beslutning om at lægge sagerne til side. Det skete der ikke meget ved, fordi næste lukkedato var i januar 2009. Hun står ved det, hun tidligere har forklaret. Forespurgt om hun har en klar erindring om, hvordan beskeden om, at der ikke skulle gøres noget, før undersøgelsen var slut, faldt, forklarede vidnet, at de havde en almindelig samtale om det på et af deres utallige møder. Forespurgt om det var hendes samlede konklusion, forklarede vidnet, at hun selv fandt på at lægge sagerne i en bunke, indtil undersøgelsen var foretaget, eller de havde fået klarhed over, hvordan det var i de andre nordiske lande. Det var bare at rette ind. Forespurgt om hun husker, hvem beskeden kom fra, forklarede vidnet, at det var fra enten Kim Lunding eller Christian Lützen, men hun husker ikke hvem af dem. Foreholdt at hun fik en besked om, at ministeren ville gennemføre det nordiske spor, forklarede vidnet, at det var på baggrund af meldingen på mavebæltet, hvor der stod ”*Retur efter internt møde*”. Hun kan ikke huske, om det var Kim Lunding eller Christian Lützen, der gav hende beskeden.

Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun regnede med, at man havde fulgt påtegningen på det første mavebælte, og at det kunne have været vidnet, der gik over til Indfødsretsudvalget og orienterede om det, fordi hun havde løbende kontakt med udvalget og sagtens kunne sige det der, forklarede vidnet, at det kunne hun ikke sagtens sige. Hun gik over i Indfødsretsudvalget med de konkrete dispensationssager, og hun svarede på de spørgsmål, udvalget havde i den forbindelse. Hun gik ikke over med generelle sager. Orientering om generelle sager skete med et brev fra ministeren, måske med vidnet som medunderskriver. Hun gik ikke bare over og sagde ”nu skal I høre venner”. Forespurgt om hvordan en sådan orientering ville have fundet sted, hvis man skulle have orienteret i overensstemmelse med det, ministeren havde skrevet på det første mavebælte, forklarede vidnet, at det skulle ske på den måde, som det senere skete, nemlig at man lagde et mavebælte op til ministeren med udkast til breve til Indfødsretsudvalget paraferet af vidnet. Forespurgt om hun vil anse det for helt udelukket, at det kunne have foregået på den måde, som ministeren forestillede sig, forklarede vidnet, at det vil hun. Det ville have været højst usædvanligt og imod alle regler. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at han ikke ville have haft indvendinger imod det, hvis hun for eksempel havde nævnt det for Indfødsretsudvalgets formand, forklarede vidnet, at det må være hans opfattelse. Forespurgt om det kunne have fundet sted, forklarede vidnet, at det kunne det ikke. Forespurgt om hvorfor hun er helt afvisende over for det, fordi det umiddelbart ikke formelt lyder som om, at det ville være helt utænkeligt, forklarede vidnet, at det var det samme som, at hun selv skrev til udvalget, hvis hun gik over til udvalget og havde en underhåndssamtale med formanden om det. Det kunne ikke finde sted. Det ville hun virkelig ikke gøre. Hun kunne

godt sige til formanden, at det blev mellem dem, men kunne hun være sikker på det? Forespurgt om hun tænkte på den konkrete sag, når hun svarede og foreholdt, at det, der egentlig blev spurgt om, var, om det overhovedet kunne finde sted, at hun under hånden kunne orientere om ting af denne karakter, forklarede vidnet, at hun svarede på, om det kunne tænkes, at hun under hånden ville have fortalt Allan Niebuhr om denne situation med konventionen. Hun ville aldrig orientere formanden om en verserende generel sag i ministeriet. Hun tror heller ikke, at Claes Nilas ville blive glad, hvis hun havde gjort det, og det endte med et brag alligevel. Forespurgt om hun siger, at det ikke ville kunne lade sig gøre, fordi hun aldrig nogensinde gjorde sådan, forklarede vidnet, at der heldigvis ikke var så mange af den slags sager, men hun ville ikke hverken under hånden eller i udvalget redegøre for sådan en sag, uden at ministeren forinden ved et brev havde orienteret udvalget om det.

Forespurgt om der kan være opstået en misforståelse, hvorefter Birthe Rønn Hornbech troede, at ét forløb fandt sted, og embedsmændene troede noget andet, forklarede vidnet, at hun kun kan fortælle, som hun oplevede situationen. For hende var der ikke nogen misforståelser. Forespurgt om hun kan komme i tanke om omstændigheder eller forhold, hvor hun kan sige, at det kunne have været en misforståelse eller det omvendte, forklarede vidnet, at hun vil henvise til den skriftlige dokumentation, der ligger. Hun synes, at det taler sit tydelige sprog om, hvad der foregik. For hende at se – bl.a. ud fra de kommentarer, der kom tilbage på mavebælterne – var der ingen tvivl om, at alle vidste, hvad de gjorde. Det er det, hun siger. Hun har ingen kommentarer til, hvad de andre har sagt. Forespurgt om hun har iagttagelser om andre elementer i sagen, hvor hun tænkte, at hvis der var en misforståelse, så kunne det og det ikke have indtruffet, forklarede vidnet, at hun ikke har nogen anden viden, end den hun har givet udtryk for. Det andet er, hvad hun hører om, hvad andre gør. Hun vil ikke vurdere, hvem der havde ret. Det er kommissionens opgave. Foreholdt at det bedes der ikke om, forklarede vidnet, at udspørgeren gerne ville have, at hun kommenterer på, hvad der er blevet sagt, og det vil hun ikke.

Forespurgt om Birthe Rønn Hornbech på noget efterfølgende tidspunkt har været inde på, at hun troede, at sagen var i god gænge, at Folketinget blev orienteret, at sagerne blev afgjort i overensstemmelse med konventionerne, og at det først var, da hun så mavebæltet af 12. november 2009, at det gik op for hende, at det forholdt sig anderledes med de konkrete sager, og at det var omkring den 3. eller 4. marts 2011, at det gik op for hende, at sagen ikke havde været i Folketinget, forklarede vidnet, at hun vil holde sig til det, der ligger. Hun ved, at der i materialet er en gengivelse af, hvad der skete i forbindelse med tredje behandlingen af lovforslag om indfødsretsmeddelelse i december

2010, hvor der blev stillet spørgsmål til det antal af personer, der var optaget på lovforslaget efter FN-konventionen, hvor ministeren gik på talerstolen og sagde, at det kunne ligne et bunkebryllup. Det var det, fordi det var en sag, som ministeriet havde undersøgt meget længe. Det var en alvorlig sag, hvor de ville være sikre på, at konventionen skulle fortolkes, som den skulle. Derfor var der så mange på det lovforslag denne gang, men det ville der ikke være på de næste lovforslag, og hun sagde også, at hun havde besindet sig. Hun henviser bare til, hvad der står der.

Forespurgt om hun var med til nogle af møderne i forbindelse med Nanna Fischers udredning, forklarede vidnet, at hun ikke var med, fordi sagen udviklede sig, som den gjorde. Hun ved ikke, om ministeren mente, at det var hendes skyld det hele, men ministeren ville ikke tale med hende, så hun var ikke med. Forespurgt om hun har hørt andre gengive, at det var ministerens billede af sagen, at alt var i orden, forklarede vidnet, at det har hun ikke hørt før nu. Det er første gang, at hun hører om den opfattelse.

Forespurgt af advokat Jacob Goldschmidt om, hvordan hun reagerede, da hun hørte Birthe Rønn Hornbechs forklaring om, at hun bare kunne have orienteret Folketinget, forklarede vidnet, at hun tabte både næse og mund. Det var helt uhørt. Det ville hun aldrig kunne gøre. Forespurgt om det kun gælder denne sag, forklarede vidnet, at det var i al almindelighed. Sådan ville man aldrig nogensinde gøre. Forespurgt om der var noget særligt i denne sag, der gjorde, at hun kunne finde en anledning til, at hun skulle have handlet anderledes, svarede vidnet benægtende. Forespurgt om det gjorde en forskel, at det specielt var statsløse og denne særlige konstruktion i forhold til Folketinget, svarede vidnet benægtende. Forespurgt om dette var en generel sag, der krævede kommandovejen, svarede vidnet, at der var det selvfølgelig. Forespurgt om hvordan hun reagerede, da hun hørte Claes Nilas' forklaring første gang, forklarede vidnet, at hun trak på smilebåndet. Forespurgt om hvordan realiteten ville have været, hvis hun havde orienteret udvalgets formand, forklarede vidnet, at hvis det blev opdaget, ville det blive til en sag om, hvad hun bildte sig ind, og hvem hun troede, hun var. Det var ikke noget, man gjorde. Foreholdt at hun tidligere har sagt til advokat Jacob Goldschmidt, at det var fuldstændig utænkeligt, at det kunne foregå, svarede vidnet bekræftende.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen om hun ikke så mavebæltet af 4. august 2008, forklarede vidnet, at det ikke kom retur før det andet mavebælte. Forespurgt om hvornår hun fik mavebæltet retur, forklarede vidnet, at det kan hun ikke huske. Hun kan ikke huske, om det kom samtidig med eller kort tid efter. Forespurgt om det var væk, forklarede vidnet, at det ligger i sagen, så det

er kommet ned på et tidspunkt. Hun kan bare ikke huske, hvornår de fik det ned. Foreholdt Claes Nilas' forklaring i udkast til protokol af 6. maj 2013, side 34-35 "... *Han ville ikke have nogen som helst problemer med, hvis kontorchefen nævnte det for udvalgets formand, hvis de sad og talte generelt om, hvad der foregik. Det var ikke noget, han havde noget med at gøre. Det var ikke en konkret overvejelse.*" og forespurgt om det var en forskel i personlighed mellem hende og Claes Nilas i retning, hvad man kunne, forklarede vidnet, at hun næsten lige havde svaret på det. Hvis hun gik over og sagde til Allan Niebuhr, som var meget opmærksom på de statsløse, at de havde denne sag, som var lidt problematisk, fordi de ikke var helt sikre på, hvordan konventionen skulle fortolkes, hvorfor de ville gerne undersøge det lidt nærmere, og hvis ikke Allan Niebuhr syntes, at han skulle holde det helt hemmeligt, men fortalte det til en anden i al fortrolighed, var det den lille fjer, der blev til fem høns. Det korte af det lange er, at det var utænkeligt, og det er utænkeligt for hende i dag. Forespurgt om hun ikke ville have ageret på den måde, forklarede vidnet, at så skulle hun have fået at vide, at de gerne ville have, at hun skulle gøre det på den måde. Forespurgt om hun ikke kunne stå på ryggen af resolutionen fra ministeren på mavebæltet af 4. august 2008 om, at Folketinget skulle orienteres, forklarede vidnet, at hvis det andet mavebælte var kommet ned med den samme besked, eller hvis de havde fået at vide, at det mavebælte havde været oppe før, at de havde talt med ministeren om det, og at de havde fået at vide, at de bare skulle gøre, som ministeren bad om på det første mavebælte, så havde de selvfølgelig gjort det, men de fik besked om, at de ikke skulle gøre noget, før end der var foretaget en undersøgelse af de nordiske lande. Forespurgt om det blev sagt til hende, at hun ikke skulle gøre noget, og hvem hun fik beskeden af, forklarede vidnet, at hun har sagt, at hun ikke husker, om det var Christian Lützen eller Kim Lunding, der sagde det til hende. Forespurgt om beskeden gik på, at hun ikke skulle gøre noget, forklarede vidnet, at det skulle undersøges nærmere, inden de gjorde videre. Det var den besked, hun fik. Forespurgt om hun så gik ud fra, at ministerens første resolution var "overruled", forklarede vidnet, at det gik alle ud fra. Det viser det efterfølgende forløb også, at det var sådan, det blev forstået.

Forespurgt af kommissionens formand om hun var ret sikker på, at hun ikke deltog i det møde, som var affødt af august-mavebæltet, forklarede vidnet, at hun ikke var med til mødet. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech, Christian Lützen og Claes Nilas alle har forklaret, at Kim Lunding deltog, og Kim Lundings forklaring var, at han ikke kunne erindre, at han havde deltaget i et sådant møde, og at han fremhævede forskellige ting, der støttede, at han ikke deltog og forespurgt, om hun har nogen fornemmelse af eller viden om, hvor-

vidt Kim Lunding deltog i et sådant møde på det tidspunkt, forklarede vidnet, at det har hun ikke.” [29. maj 2013, side 1081-1087]

7.3.3.5 Kim Lunding

Kim Lunding har forklaret, at

”de ikke fik nogen reaktion på mavebæltet af 4. august 2008. Derfor forelagde kontoret for ham, at de måtte lægge mavebæltet op igen. Det skete ved mavebæltet, som blev dateret 18. august 2008, ekstrakten side 49. Han mener, at det var den 18. august 2008, hvilket han også bygger på, at datoen den 18. august 2008 går igen i forelæggelser på et senere tidspunkt. Det kunne se ud, som om kontoret havde skrevet 15. august 2008, hvorefter han, fordi han ikke ville rette mavebæltet, satte en krølle på, så det blev til den 18. august 2008, hvor han sendte det videre. Forespurgt om det er den normale datering af mavebæltet, forklarede vidnet, at det var lidt forskelligt. Hvis man ser på mavebæltet på ekstraktens side 20 (Mavebæltet af 4. august 2008), er det klart, at det er hans datering, der er sat på. Mavebæltet havde en klar indstilling om, at sådan skulle konventionen fortolkes, og at de skulle rette ind efter den. Forespurgt om han vidste, hvor mavebæltet af 4. august 2008 befandt sig på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke, men det var ikke første gang, at sager blev væk. Det skete ind imellem. Det kunne der være gode forklaringer på. Han ved, at ministeren tog sager med hjem. Det kunne også gå tabt i posten, men det var sjældent. Foreholdt ekstraktens side 22 (Mavebælte af 4. august 2008) ”*Claes møde. Vi skal sørge for orientering af Folketinget. Det giver ballade. ...*” forklarede vidnet, at sagen havde været slut, hvis de havde fået mavebæltet med denne påtegning tilbage. Forespurgt om ministeren kunne have lagt det til Claes Nilas, forklarede vidnet, at det ved han ikke noget om. Når ministeren skrev, at de skulle sørge for orientering af Folketinget, lægger han til grund, at hun så havde resolveret på sagen. Efter de havde lagt mavebæltet af 18. august 2008 op, ventede de. Hans erindring er, at han fik at vide af enten Christian Lützen eller Dorit Hørlyck, at ministeren ønskede, at forespørgslen af de nordiske lande blev gjort færdig, inden hun ville resolve. Forespurgt om han deltog i møder om det spørgsmål, forklarede vidnet, at det har han, som han erindrer det, ikke. Han har heller ikke skrevet noget i sine notesbøger, om at han skulle have deltaget i et møde. På mavebæltet af 18. august 2008 står ”*Retur efter internt møde*”. Der var et møde, som han læser påtegningen. Efter hans opfattelse angår påtegningen et internt møde i ministersekretariatet. Havde der været møde med afdelingen, havde der stået ”retur efter møde med afdelingen”. Det er meget lang tid siden, og han støtter det på sin hukommelse, på at han ikke har noteret noget og på den påtegning, som

siger ”*Retur efter internt møde*”. Han er ikke i tvivl om, at der kom en besked ned om, at ministeren ikke ville resolve på sagen, før de havde gjort den nordiske forespørgsel færdig. Forespurgt om han havde talt med Claes Nilas om sagen, inden dette mavebælte blev afleveret, forklarede vidnet, at det erindrer han ikke. Han kan ikke afvise det 100 procent, men det tror han ikke. Det var så tæt efter ferien, at han ikke tror, at de kunne have nået det. Foreholdt at hvis ministeren skulle nå frem til den resolution, skulle hun vide, at der var et nordisk embedsmandsmøde, hvor det skulle undersøges, forklarede vidnet, at han er enig, og han har ”ransaget” sin hjerne for at finde ud af, hvordan den information er kommet videre. Det kan han ikke svare på. Foreholdt at der ikke fremgår noget i mavebæltet om yderligere undersøgelser, og forespurgt hvorfor de ikke skrev noget om det, forklarede vidnet, at det var, fordi deres holdning var klar. Det var en ”betal ved kasse 1-situation”. Kontoret havde vurderet, at konventionen skulle fortolkes sådan, og han havde ikke nogen anledning til at tvivle på kontorets udlægning af konventionen.

... Foreholdt ekstrakten side 56 ”*Overvejelse: Generel orientering af VKO-indfødsretsordførere inden i gang sætning*” og at det tyder på, at Claes Nilas tilsluttede sig indstillingen, bekræftede vidnet dette. Forespurgt om han havde nogen forventning om, hvad ministeren ville resolve, forklarede vidnet, at hans klare forventning var, at ministeren ville sige, at det godt kunne være, at det var svært, men indstillingen og gennemgangen var klar. Forespurgt hvornår han så, at mavebæltet af 4. august 2008 var kommet retur, forklarede vidnet, at det husker han ikke, men det var efter mavebæltet af 18. august 2008 og efter, at de havde fået besked om, at ministeren ville have den nordiske forespørgsel gennemført, inden hun resolverede. Forespurgt om han fik en rapportering tilbage om denne påtegning, forklarede vidnet, at han ikke fik noget tilbage på det tidspunkt. Forespurgt om de i august 2008 havde gjort sig overvejelser om orientering af Folketinget, forklarede vidnet, at det vigtigste var at orientere ministeren. Derefter kom en orientering til Folketinget på den måde, som det var angivet i mavebæltet. Foreholdt at ministeren skrev ”*Vi skal sørge for orientering af Folketinget*”, og at det lød, som om det var mere end det, afdelingen lagde op til, forklarede vidnet, at den overvejelse havde de ikke.

...

Foreholdt ekstraktens side 884 (Udkast til intern redegørelse for behandlingen af ansøgninger fra statsløse født i Danmark af 15. februar 2010) ”*Dette gav anledning til et internt møde (kontorchefen for Indfødsretskontoret deltog ikke). ...*” og at Christian Lützen har forklaret, at der fandt et møde sted, hvor ministeren, Claes Nilas, vidnet, Dorit Hørlyck og han selv deltog, forklarede vidnet, at han kun kan sige, at han ingen erindring har om det. Han har tjekket sine

notesbøger. Han har ikke skrevet det ind. Han erindrer påtegninger på mavebælter på den måde, at internt møde typisk var i ministersekretariatet. Hvis der var møde med afdelingen, stod der retur efter møde med afdelingen. På en eller anden måde har ministeren fået det at vide, og han forstår godt spørgsmålet, og han har selv tænkt på, hvordan den oplysning er kommet videre, således at der er truffet den resolution, men han kan ikke forklare det.

Foreholdt at der på mavebæltet af 4. august 2008 var en påtegning om et møde med Claes Nilas og forespurgt, om han har kendskab til, om det møde fandt sted, forklarede vidnet, at det har han ikke kendskab til. Forespurgt om han ved, hvad der fik ministeren til at skifte spor, forklarede vidnet, at det kan han ikke forklare. Han kan ikke sige, om der i en korridor snak er blevet sagt, at de var i gang med en nordisk forespørgsel. Forespurgt om det gav anledning til nogen reaktion, at de skulle fortsætte ad det nordiske spor, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke på det tidspunkt. De havde helst set, at ministeren havde resolveret, som de havde indstillet på mavebæltet, men det var også ministerens prærogativ at sige, at hun gerne ville have nogle oplysninger, før hun traf en beslutning. På dette område, som var et politisk følsomt område, kan han godt forstå, hvis der var et ræsonnement om, at man ville kende resultatet af den nordiske undersøgelse, inden man tog stilling. I august 2008 havde de gerne set, at de var kommet videre og havde fået lukket sagen. Det var det, der var meningen med det. Forespurgt om han gjorde sig overvejelser, om det var hensigtsmæssigt og adækvat at undersøge det på denne måde, forklarede vidnet, at han ikke så noget problem i, at det blev gjort færdigt inden, at der blev resolveret.

...

Forespurgt om det kunne være et politisk problem at følge konventionen, forklarede vidnet, at det kan han ikke genkende. Foreholdt at der skete en hel del ting i august 2008 for ministeren, forklarede vidnet, at han ved, at Metock-sagen fyldte overordentligt meget. Metock-sagen var et spørgsmål om overlevelse for regeringens udlændingepolitik. Den var han også involveret i. De var to afdelinger, der var dybt involveret i den. Det samme var Justitsministeriet, Udenrigsministeriet og Statsministeriet, fordi Metock-sagen blev behandlet i regeringens koordinationsudvalg. Det fyldte rigtig meget også for departementschefen, som skulle forhandle med kommissionen omkring forståelsen af Metock-dommen. Metock-dommen havde en grundpræmis om, at man ikke behøver at have lovligt ophold i en anden EU-stat for at opnå familiesammenføring. Det var en eksplosion, da den kom.

Foreholdt ekstraktens side 16985 (Berlingske, den 30. august 2008) "... *Dansk Folkeparti bliver kun mere og mere stejl i sagen, og nu tilslutter partiet sig kritikken*

af Birthe Rønn Hornbech i sagen om tilbageholdte oplysninger.” og forespurgt om han har kendskab til, om overvejelser om den politiske situation er indgået i beslutningen om, at man ville vente indtil det nordiske møde havde fundet sted, forklarede vidnet, at han ikke ved, om det var koblingen. Det havde han ikke set i en sammenhæng. Han kan huske, at Metock fyldte rigtig meget. Han tror, at det lige så meget var et forsøg på at fremmane en dagsorden mod EU, der ligger i avisartiklerne. Foreholdt at det kunne være temmelig ubekvem for ministeren og regeringen, hvis man hældte yderligere benzin på bålet, forklarede vidnet, at han ser det mere som en tordnen mod EU. Her var nogle gode punkter til at slå endnu nogle søm i kisten på EU. Foreholdt at det tema, der blev slået an med ”Porten er åben” over adskillige sider i ”Søndagsberlingen”, også er en kritik af udlændingepolitikken, forklarede vidnet, at det spor åbnede Metock-dommen også for. Han kan ikke erindre en kobling til den politiske situation. Det kan være, at der er andre, der bedre kan svare på det.

Forespurgt om den trykprøvning, han foretog af kontoret, var en juridisk prøvelse af, om fortolkningen var rigtig, forklarede vidnet, at det var en dobbelt-dækning. Man tjekkede og dobbelttjekkede. Forespurgt om det var et juridisk spor, forklarede vidnet, at det var det klart. Udlændingeafdelingen var en juridisk afdeling. De havde det juridiske område i ministeriet. Integrationsafdelingen var den ”bløde” afdeling, og Udlændingeafdelingen var den ”hårde” lovafdeling.

Forespurgt af kommissionens formand om afdelingen ikke var involveret i at træffe beslutningen om at spørge de nordiske lande, forklarede vidnet, at de havde spurgt de nordiske lande. Undersøgelsen af det nordiske spor startede, efter han talte med kontoret og sagde, at de hellere måtte finde ud af, hvad de nordiske lande gjorde. Han erindrer, at han tænkte på en mailstreng på det tidspunkt, men det blev til en formel anmeldelse til et nordisk embedsmandsmøde i oktober 2008. Forespurgt om ikke tilbagemeldingen fra august 2008-mavebæltet gik på, at man ikke skulle følge mavebæltet, men man skulle spørge de nordiske lande, forklarede vidnet, at hans forståelse var, at ministeren ville vente med at resolve, til den nordiske forespørgsel var gennemført. Forespurgt om beslutningen om at vente var en beslutning, som afdelingen var involveret i, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om et møde på det tidspunkt. Han har ikke noteret noget i sine notesbøger. Han bygger det også på, at terminologien ”Internt møde” plejede at være anvendt om noget, der foregik i ministersekretariatet. Han mener, at der plejer at stå ”retur efter møde med afdelingen”, når de var involveret. Forespurgt om han svarede på afdelingens vegne, da han tidligere svarede på, om det var juridisk eller politisk

begrundet at høre de nordiske lande, bekræftede vidnet dette. Han kan ikke svare på, hvad der andetsteds var grundlaget for den beslutning.

Forespurgt af kommissionens udspørger hvordan man undersøger et juridisk problem eller fortolkningsspørgsmål, forklarede vidnet, at de ofte søgte information fra de nærmeste lande, om hvordan de gjorde, når der var spørgsmål om fortolkning af en international forpligtigelse. Det ville ofte være de nordiske lande, fordi der var en nogenlunde fælles retsopfattelse eller retstradition, men de spurgte også indimellem Tyskland, Nederlandene og Storbritannien. Det var de lande, de plejede at sammenligne sig med. Forespurgt om han ikke kunne have bedt Dorit Hørlyck om et notat om det, forklarede vidnet, at det kunne han, men han havde ikke grund til at betvivle den retsopfattelse, som blev lagt op til ham i april 2008, og som de trykprøvede over et par møder. Foreholdt at der stadig var et åbent spørgsmål om rækkevidden af konventionen, forklarede vidnet, at han på det tidspunkt var ret overbevist om, at de havde den rigtige opfattelse af konventionen. De var i en situation, hvor de bare skulle have en resolution. Forespurgt hvad de så skulle spørge de andre lande om, forklarede vidnet, at han for en sikkerhedsskyld spurgte, hvad de andre nordiske lande gjorde. De havde gjort, hvad de kunne på gennemgangen "in-house". Han var så sikker i sagen, og det var kontoret også, at de ikke havde nogen bemærkninger om det nordiske spor med i mavebælterne. De var så sikre i deres sag, at de ikke behøvede at lade det afvente det nordiske spor. Forespurgt om det var hans opfattelse, at det var unødvendigt at spørge de nordiske lande, forklarede vidnet, at det aldrig er unødvendigt. Det var en rygmarsvreaktion. Internationale regler er ofte skrevet som en laveste fællesnævner mellem mange lande. Det kan være anledning til at undersøge, om man har forstået det på samme måde. Foreholdt at hvis man havde udarbejdet det interne notat, havde man måske foldet det, der til en vis grad stod i mavebælterne, endnu mere ud, og der findes forskelligt materiale fra tidspunktet, hvor man overvejede at tilslutte sig konventionen, forarbejder til den lov, hvor man gennemførte § 3, og bemærkninger til 1999-loven, som forholdsvis præcist siger, hvilke rettigheder konventionen giver og forespurgt, om et sådant notat ikke kunne være en glimrende illustration af, hvilke rammer man havde for at fortolke konventionen, forklarede vidnet, at man skal huske på, at kontoret var af den opfattelse, at der var sket en fejlbehandling. Man var sikker i sin sag. Det var derfor, man kom med mavebæltet. Fejlene taget i betragtning var hans vurdering den, at det skulle forbi ministeren. De kunne godt have lavet et meget langt og stort notat om dette, men det var ikke nødvendigt på det tidspunkt. Der var ikke nogen grund til at tro, at der var nogen, der var uenige i den udlægning på det tidspunkt. Foreholdt at Michael Lunn har forklaret, at han mente, at den fortolkning, der lå i 1999-lovens bemærkninger,

var bindende, og forespurgt om det var et synspunkt, som dengang strejfede ham, forklarede vidnet, at da kontoret udarbejdede mavebæltet af 8. april 2008, og de efterfølgende lagde det videre, var der ingen tvivl i hans sind om, at konventionen var den ramme, der var beskrevet i mavebæltet. Forespurgt om han var nede i overvejelse af den dybde, forklarede vidnet, at han ikke var derhenne. Det var konventionen, de sad med. Forespurgt om han i dag vil tilslutte sig det synspunkt, at 1999-lovens bemærkninger binder administrationens fortolkning af konventionen, forklarede vidnet, at det har han ikke gjort sig nogen tanker om. Når man læser lovbemærkningerne, undersøger man lovbemærkningernes ramme, og hvad der er givet af folketings svar i tilknytning til lovbemærkningerne. Er de så stramme, at der så at sige ikke er ”nogen elastik i bukserne”. Det er ligeså relevant. De svar, der blev givet til brug for Folketingets behandling af lovforslaget, er lige så vigtige og en del af fortolkningen af den lovbestemmelse, der er lagt op. Hvis han skal svare på det, vil det kræve en gennemgang af alle forarbejder. Forespurgt om konsekvensen af det, han har forklaret, er, at den nordiske undersøgelse gik ud af proportion, forklarede vidnet, at det var hans oplevelse, at det kom til at trække for langt ud. Forespurgt om det også løb af sporet substantielt, altså at der ikke var grundlag for undersøgelsen i forhold til hans opdrag til Indfødsretskontoret, forklarede vidnet, at der kom nogle oplysninger frem. Det kan ikke afvises. Det fremgår af materialet. Der var ikke noget, der for ham den 23. januar 2009 pegede på, at de var et andet sted henne. Foreholdt at hans opdrag til Indfødsretskontoret var at tjekke, hvad de andre nordiske lande gjorde sammenholdt med det, der virkelig skete, og at det ser ud til, at der er en kæmpe forskel, forklarede vidnet, at det blev mere omfattende, end han først antog. Forespurgt om de kunne spørge Justitsministeriet eller Udenrigsministeriet om fortolkningen af konventionen, forklarede vidnet, at der var en ærekærlighed i ministeriet, som gjorde, at de først undersøgte det selv. Der var ikke i april og august 2008 tvivl om, hvordan de skulle forstå de internationale forpligtigelser. Havde det været en sag, hvor man havde haft en langt større tvivl, kunne der måske være anledning til at spørge Justitsministeriet. Forespurgt om de så på ordlyden af artikel 1 i 1961-konventionen, forklarede vidnet, at han erindrer, at de sad og læste, hvad der var rammen for det. Forespurgt om konklusionen i mavebæltet af 4. august 2008, som han tilsluttede sig, baserede sig på hans opfattelse eller hans gennemgang af ordlyden af konventionen, forklarede vidnet, at det gjorde den. Det førte kontoret over i mavebæltet til ministeren, som var fuldstændig samme spor, som han var helt enig i. Forespurgt om det var inde i billedet at spørge UNHCR om forståelsen af konventionen, forklarede vidnet, at det erindrer han ikke. Det kom ind på et senere tidspunkt. På et tidspunkt kom der et eksempel fra ministeren om en bombemand, som blev taget på fersk gerning på hovedbanegården, som samtidig havde en ansøgning om indfødsret liggende.

Hvad så? Foreholdt at de fik et svar fra UNHCR i løbet af to måneder, forklarede vidnet, at det var fast praksis, at de først spurgte deres nordiske kollegaer, som de har en fælles retstradition med. Hvis det havde en vinkel med EU, spurgte de Tyskland, Nederlandene og Storbritannien. Forespurgt om hvilken retskildemæssig værdi det har at få at vide, hvad andre lande måtte mene eller gøre, forklarede vidnet, at det var vigtigt for ministeren at vide, at fortolkningen af konventionen havde fuld støtte i de nordiske lande. Forespurgt om det var mere en politisk betryggelse end en juridisk, forklarede vidnet, at det kunne være et støttepunkt. Han vil hverken karakterisere det som politisk eller juridisk, men det kunne være et støttepunkt, at man kunne sige, at der ingen tvivl var om, hvordan denne konvention juridisk skulle forstås. Forespurgt om de havde nogen forestilling om, hvad retskildeværdien af at spørge andre lande var, forklarede vidnet, at et andet land ikke kunne være en retskilde. Det tror han ikke, at domstolene ville lægge vægt på.

Foreholdt at Dorit Hørlyck i flere mails er inde på, at forelæggelsen for de nordiske lande var politisk motiveret, fordi der ikke var spillerum i konventionen, forklarede vidnet, at det var det, der fremgik af mavebæltet af 8. april 2008 og blev gentaget i mavebæltet af 4. august 2008. Foreholdt at Dorit Hørlyck har forklaret, at det, mente andre, var værd at få undersøgt, og forespurgt om de andre var ham, forklarede vidnet, at det er det ikke... Foreholdt Dorit Hørlycks forklaring, udkast til protokol af 30. januar 2013, side 17 *"Det var kontroversielt, at man kunne ende med at skulle optage personer på lovforslaget om indfødsrets meddelelse, der havde begået meget grove forbrydelser. De vidste også, at det var noget som blandt andet Dansk Folkeparti ville have store problemer med. Derfor var det Kim Lundings holdning, at de skulle være helt klar på, om konventionen skulle fortolkes sådan, at man ikke kunne stille yderligere betingelser, blandt andet i forhold til kriminalitet."* forklarede vidnet, at det er det, han siger, at når sagerne "ramte" udvalget, var det klart, at ministeren skulle vide det først, fordi det ville ramme hende. Det var baggrunden for, at de forelagde det til ministerens resolution den 4. august 2008. Forespurgt om han kan tilslutte sig formuleringen, at det kunne være kontroversielt, forklarede vidnet, at det ville i hvert fald give anledning til spørgsmål. Det var der ingen tvivl om. Det var derfor, han sagde, at det skulle forbi ministeren til resolution. ...

Foreholdt af advokat Bjørn Høberg-Petersen at vidnet forklarede, at hvis han havde set påtegning på mavebæltet af 4. august 2008 *"Vi skal sørge for orientering af Folketinget. Det giver ballade. Hvorfor kommer de først nu?"*, havde sagen været løst og forespurgt, om det var en resolution fra ministeren om, hvad man skulle gøre, forklarede vidnet, at sådan kan det læses. Foreholdt at han fik den reaktion, som han havde forventet fra ministeren, forklarede vidnet, at det var

det, hvis mavebæltet var kommet ned. Foreholdt at han ikke fik det mavebælte, før der var lagt et nyt mavebælte op, og forespurgt om mavebæltet med ”*Retur efter internt møde*” kom retur et stykke henne i september 2008, forklarede vidnet, at det er hans erindring. Forespurgt om han i forbindelse med sine møder med ministeren på udlændingeområdet berørte denne sag, forklarede vidnet, at det gjorde de ikke. Forespurgt om han gjorde sig overvejelser om, hvilken vejledning ministeren kunne have fået, og om hun traf beslutningen på et forsvarligt grundlag, forklarede vidnet, at den overvejelse gjorde han sig ikke. Det var ministerens prerogativ, at hun ville have en undersøgelse først. Han havde ikke nogen anledning til at sige, at det var sket på et uforsvarligt grundlag. Foreholdt at det er embedsværkets forpligtigelse at betjene ministeren og give ministeren et ordentligt grundlag for at træffe en beslutning og forespurgt, om der ikke kunne være anledning til at foretage en uddybning af, hvilke konsekvenser en undersøgelse kunne have, forklarede vidnet, at det ikke var noget, han overvejede på det tidspunkt. Forespurgt om han overvejede at tale med departementschefen om det, forklarede vidnet, at det ikke lå i hans overvejelse. I øvrigt var ”bygningen ved at falde ned om ørerne på dem” på grund af Metock-sagen. Det var ikke en tanke, der faldt ham ind, mens de var ved at redde den bygning, som udlændingepolitikken stod på. Forespurgt om han tog det til efterretning, at det var blevet besluttet at vente, bekræftede vidnet dette. Forespurgt om han drøftede med Dorit Hørlyck, om hun vidste, hvad der kunne være grundlaget for det, forklarede vidnet, at de havde det nordiske spor i gang, og konklusionen var, at den nordiske forespørgsel blev gennemført. De ville vende tilbage, når det var færdiggjort. Der var på det tidspunkt ikke nogen uro eller anledning til at tro, at de ikke var på samme linje. Foreholdt at de var enige om, at det nordiske spor ikke kunne føre til noget, forklarede vidnet, at som han tidligere har forklaret, spurgte de næsten ”rygmarvsmæssigt”, hvad andre lande gjorde, når de havde disse spørgsmål om internationale forpligtigelser. Indstillingen i mavebæltene af 8. april og 4. august 2008 var ”betal ved kasse 1”. Foreholdt at det trak meget ud med betalingen, forklarede vidnet, at det kunne man se, det gjorde.

Foreholdt ekstraktens side 12026 (Mail af 2. september 2008 fra Dorit Hørlyck til Susanne Appelby Albryn) ”*Kim og jeg skal op til ministeren i morgen kl. 12.30 med en sag vedrørende statsløse, født i Danmark. Jeg synes, at det vil være hensigtsmæssigt, om Kim og jeg lige mødes forinden kan du finde et tidspunkt?*” og (Mail af 2. september 2008 fra Susanne Appelby Albryn til Dorit Hørlyck) ”*Lad os sige kl. 12.00.*” og forespurgt hvad der skete på det møde, forklarede vidnet, at som han husker det, blev der ikke holdt noget møde på det tidspunkt. Han har ikke nogen erindring om, at der blev holdt et møde, og han har heller ikke skrevet noget ned. Det kunne ske, at mødeindkaldelser blev

aflyst. Det kunne der være mange grunde til. Forespurgt hvor det er, at han ikke har noteret noget, forklarede vidnet, at han har nogle notesbøger, hvor han noterede, hvilke arbejdsopgaver han havde, når han havde haft møde. Der noterede han sine møder ned. Det er hans hukommelse. Forespurgt om hans elektroniske kalender blev styret af hans sekretær, forklarede vidnet, at hans sekretær styrede kalenderen. Hun plottede alt, hvad der kom af møder, ind. Han ved ikke, om hun slettede møder, hvis de ikke blev til noget. Det er nu fem år siden, og han har ingen erindring om, at der fandt et møde sted. Skulle der have været et møde, er det en plausibel forklaring på, hvor ministeren kan have fået en oplysning om den nordiske forespørgsel.

Forespurgt af kommissionens formand om han har tjekket sin elektroniske kalender, forklarede vidnet, at det har han ikke. Han har ikke kigget i sin kalender i det gamle system. [25. april 2013, side 800-812]

Foreholdt at han om august/september-beslutningen har forklaret, at han ikke havde nogen erindring om deltagelse i mødet, men at han fik en besked af Dorit Hørlyck eller Christian Lützen om, at ministeren ville have den nordiske undersøgelse gjort færdig, før hun resolverede, bekræftede vidnet, at det var hans forklaring.

Foreholdt ekstraktens side 17577 (Udskrift af Kim Lundings kalender for den 3. september 2008) ”12:00 – 12:30 Tale med Dorit forud for mødet med ministeren om statsløse (KIL) 12:30 – 13:00 INM: Internt møde om proceduren for behandlinger af indfødsretssager, hvor ansøger er født statsløs i Danmark” og at dette kunne indikere, at han var med til mødet og forespurgt, om han fastholder sin forklaring, forklarede vidnet, at det gør han. Kalenderen er et planlægningsinstrument. Det er ikke usædvanligt, at der er indkaldelser i kalenderen, som ikke holder stik. Hans erindring på dette punkt er, at han ikke deltog i et sådant møde. Hvis han slår op i kalenderen på i går, hvor han havde en hjemmearbejdsdag, fordi det var umuligt at forberede sig til afhøringen i ministeriet, og for i dag fremgår hans aftaler, selv om han ikke var til stede. Han fjernede ikke aftaler i sin kalender, hvis de ikke blev til noget.

Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at der var et møde, og at ministeren skulle have spurgt vidnet, om de var helt sikre på den fortolkning af 1961-konventionen, der var i mavebæltet af 4. august 2008, og at han skulle have sagt, at nogle nordiske lande gjorde noget andet, hvortil ministeren skulle have sagt, at de måske ikke var så sikre alligevel, og at det derfor var en god idé at indhente oplysninger fra andre lande og forespurgt, om det siger ham noget, forklarede vidnet, at han ingen erindring har om det møde. På det tidspunkt var

den nordiske forespørgsel ikke gennemført. Forespurgt om han husker noget i den stil, uden det nødvendigvis er knyttet til et møde, som han ikke har deltaget i, forklarede vidnet, at han har ransaget sit hoved for at finde ud af, hvordan den oplysning kom videre. Hans bedste forklaring på det er, at det var under en korridor snak. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at der var et møde, og at hun særligt spurgte ind til de nordiske lande og ikke til fortolkningen, som hun havde styr på, og at vidnet ikke kunne svare på det nordiske. Samtidig havde hun den opfattelse af sagen, at den var på vej med en orientering til Folketinget i overensstemmelse med det, hun havde skrevet på mavebæltet af 4. august 2008, og at man var gået i gang med sagsbehandlingen i overensstemmelse med konventionen. Det nordiske, som vidnet ikke kunne svare på, kunne hun sætte i gang med sindsro, fordi sagen var i god gænge, forklarede vidnet, at det ikke siger ham noget. Han erindrer forløbet sådan, at det mavebælte, der var dateret den 4. august 2008, ikke kom ned. Det gjorde derimod det mavebælte, der var dateret den 18. august 2008, hvorpå der stod ”*Retur efter internt møde*”. Det var bagefter dette, at ministeren besluttede at udsætte stillingtagen til det og afvente den nordiske undersøgelse. Det er hans erindring om forløbet på dette tidspunkt. Foreholdt at de bad om en resolution om at få lov til at gå i gang i overensstemmelse med konventionen, forklarede vidnet, at det fremgik meget klart af deres mavebælte. Når de spurgte på internationale spørgsmål, var det nærmest en rygmarvsreaktion. [22. maj 2013, side 1002-1003]

Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun gik ud fra, at sagen ville gå til Folketinget og forespurgt, hvordan en sådan sag ville blive ekspederet, forklarede vidnet, at de skulle have ministerens underskrift på mavebæltet og på brevene, som bagefter ville blive udarbejdet til Folketinget. Før var en orientering ikke klar til at gå til Folketinget. Fik de en indstilling ned, hvor der stod, at Folketingets Indfødsretsudvalg skulle orienteres, ville det helt automatisk afføde, at der blev skrevet et udkast til brev fra ministeren til Indfødsretsudvalget. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech på spørgsmålet om hun savnede et sådant mavebælte, har svaret, at hun gik ud fra, at Dorit Hørlyck selv gik i udvalget med det, forklarede vidnet, at det er rigtigt, at kontorchefen i Indfødsretskontoret forelægger alle konkrete sager for udvalget, og at Indfødsretskontoret som sekretariat for udvalget udarbejder indstillinger i konkrete sager, men spørgsmål af generel karakter, som går til udvalget løsrevet fra den konkrete sagsbehandling, vil altid gå som et brev fra ministeren til udvalget. Forespurgt om Dorit Hørlyck kunne give besked om konventionsbruddet ved at orientere udvalgets formand, forklarede vidnet, at det mener han ikke. Ministeren ville kalde formanden eller hele udvalget over, som det er gjort mange gange siden. Der ville blive skrevet talepapir til ministeren, som ville afholde

et formelt møde med udvalget, hvor man redegjorde for det. Det er måden at gøre det på. Kontorchefens opgaver er at stå for sagsbehandlingen i forhold til de sager, som efter cirkulæret skal oversendes til udvalget. Forespurgt om det var helt udelukket, hvis hun havde fået hans eller departementschefens accept, forklarede vidnet, at det efter hans opfattelse er helt udelukket. Der var to strenge i det kontor. Den ene streng var de konkrete sager, der kørte mellem kontoret og Indfødsretsudvalget. Den anden streng var alt, der skete på ministerens ansvar, og som var et anliggende mellem ministeren og udvalget, hvor ministeren underskrev generelle spørgsmål. Forespurgt om der blev givet supplerende beskeder om orientering til Folketinget, hvis ministeren havde den opfattelse, at hun havde truffet en sådan beslutning, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun mente, at der kunne være sket en misforståelse mellem hende og embedsmændene, forklarede vidnet, at det tror han ikke, der var på det tidspunkt. Forespurgt hvorfor han udelukker det, forklarede vidnet, at tilbagemeldingen, de fik om, at der ikke skulle resolveres, før det nordiske var undersøgt, var meget klar. Det var det, de fik ned. Det var det, de gjorde. Forespurgt om Birthe Rønn Hornbech på et efterfølgende tidspunkt har sagt, at hun fra dette tidspunkt havde denne opfattelse af sagen, forklarede vidnet, at det har hun ikke. Ministerens interesse var, når de drøftede sagen på senere tidspunkter, som han husker det, meget fokuseret på, hvad der gik galt fra 1999 og frem til 2008, hvor kontoret opdagede sagen. Det var ministeren meget optaget af. Forespurgt om der var en diskussion med Birthe Rønn Hornbech om det, forklarede vidnet, at det husker han ikke. [22. maj 2013, side 1004-1005]

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen om han drøftede den konkrete behandling af sagerne med ministeren, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Foreholdt at idéen om at kontakte de nordiske lande for at høre om deres opfattelse af konventionen allerede opstod den 3. juli 2008, og at det, man var interesseret i at drøfte, var vandelskravet og forespurgt, om det ikke var rigtigt, forklarede vidnet, at det ved han ikke, men han går ud fra, at det er korrekt afstemt med det bilag, der refereres til. Foreholdt ekstraktens side 18 (Mail af 3. juli 2008 fra Nanna Fischer til Gunnar Hermanson) ”2. Håndtering af FN-konventionen fra 1961 om begrænsning af statsløshed i forhold til de lempelige betingelser for at opnå statsborgerskab, som er indeholdt i artikel 1. Baggrund: Artikel 1 i konventionen indeholder nogle meget lempelige betingelser for at opnå statsborgerskab for så vidt angår personer, som er født statsløse i de kontraherende stater. Danmark ønsker oplysninger om, hvordan de øvrige nordiske lande har gennemført denne artikel i lovgivning og praksis.” og forespurgt om formuleringen var afstemt med ministeren, forklarede vidnet, at formuleringen ikke blev drøftet med ministeren. Forespurgt om beslutningen om, at spørgsmålet skulle

drøftes på det nordiske møde, var sket efter ministerens anmodning, forklarede vidnet, at det nærmest var en rygmarvsreaktion, når der var en international forpligtigelse. De ville typisk spørge Sverige, Tyskland, England og Nederlandene og måske et par andre lande, hvis det var en EU-forpligtigelse. Det ville være normalt. Foreholdt at dette var en gammel forpligtigelse, forklarede vidnet, at det bestemt ikke ændrede noget. De internationale forpligtigelser kunne ofte være udtryk for nogle forhandlingskompromiser. Der kunne godt ligge noget bag de forhandlingskompromiser. Foreholdt at konventionen har været der hele tiden og forespurgt, om der var en konkret anledning til, at de tog det op i juli 2008, forklarede vidnet, at han, da sagen blev forelagt for ham i april 2008, sagde tjek i øvrigt lige, hvordan de andre lande gør. Han er næsten sikker på, at det var ham, der sagde det, fordi det ville være hans standardreaktion på udlændingeområdet. Forespurgt om det var noget, han initierede, forklarede vidnet, at med forbehold for, at det er mange år tilbage, vil han mene, at han godt kunne have stillet spørgsmålet. Han tror også, at han fik sagt, at hans tanke var den, at man sendte en mail rundt og spurgte. Det blev i stedet for en formel forelæggelse på mødet den 16. oktober 2008 i Sverige. Det var ikke den måde, han genkalder sig, at han havde tænkt sig, det skulle være, men han ville ikke gribe ind i kontorets organisations- og beslutningsret på det spørgsmål.

Foreholdt ekstraktens side 52 (Mavebæltet af 4. august 2008) ”*Claes MØDE Vi skal sørge for orientering af Folketinget*” og at det vel var en resolution, forklarede vidnet, at hvis den var kommet ned, var alt godt. Forespurgt om han ikke fik mavebæltet i hånden på vej ned, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Kontoret bemærkede sig, at mavebæltet ikke var kommet ned, som sagerne generelt plejede at gøre, og lagde derfor mavebæltet op igen den 18. august 2008, fordi der var lukkedato.

Foreholdt ekstraktens side 50 (Mavebælte af 4. august 2008) og at det var ministerens eksemplar, som kørte op og ned, og at spørgeren ikke kan forstå, hvorfor det ikke var kommet tilbage, da det er fundet i ministeriet og afleveret til kommissionen, forklarede vidnet, at han ikke kan sige, hvad der skete med mavebæltet, men de lagde et mavebælte op den 18. august 2008, fordi mavebæltet af 4. august 2008 ikke kom retur. Forespurgt om han ikke kendte resolutionen om, at man skulle underrette Folketinget, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Forespurgt om hvornår han hørte det, forklarede vidnet, at det tør han ikke sige. Han er ikke engang sikker på, at han så det før i forbindelse med denne sag.

Foreholdt at han forklarede om det nordiske spor, at ministeren gav udtryk for, at hun ville have den nordiske undersøgelse først og forespurgt, om det var

noget, ministeren sagde til ham, forklarede vidnet, at det gjorde hun ikke. De meldinger kom ned på sædvanlig vis via ministersekretæren. Som han erindrer det, kom det ned fra ministersekretæren til kontorchefen eller vidnet. Foreholdt at det var en situation, hvor ministeren skrev, at Folketinget skulle orienteres, og at vidnet forklarede, at ministeren ville have gennemført den nordiske undersøgelse først og forespurgt om, hvem det var, der sagde, at ministeren ville have undersøgelsen gennemført først, forklarede vidnet, at de ikke så mavebæltet med de påtegninger på det tidspunkt. Hvis de havde set det på det tidspunkt, vil han være tilbøjelig til at opfatte det som en resolution og lægge de orienteringsbreve, som ministeren efter deres opfattelse skulle have, op til underskrift, men de så ikke mavebæltet. Det, der skete, var derimod, at kontoret, der kunne se lukkedatoen nærme sig, lagde mavebæltet op igen den 18. august 2008 for at få en ministerresolution. Der kom en ministerpåtegning på og ”*Retur efter internt møde*”. Der blev givet den melding fra ministersekretæren, der havde skrevet denne påtegning, til enten ham eller kontorchefen, at ministeren ikke ønskede at resolvere på dette, før end den nordiske undersøgelse var foretaget. Han kan ikke sige præcist, hvordan ministeren selv bragte det nordiske spor ind og betingede sig det undersøgt, inden der blev truffet en resolution. Foreholdt at det var dem, der bragte det nordiske spor ind, forklarede vidnet, at han ikke tør sige, hvordan det nordiske spor kom ind i ministerens resolution, fordi de havde ikke betinget godkendelsen af indstillingen i mavebæltet af, at der blev foretaget en undersøgelse af det nordiske spor. Det gjorde de heller ikke den 23. januar 2009. Forespurgt om han ikke kan genkalde sig nogen diskussion med ministeren om spørgsmålet om det nordiske, forklarede vidnet, at det kan han ikke. Forespurgt om det, at ministeren ville have det nordiske spor afklaret først, kom som ”von hørensagen”, forklarede vidnet, at det kom på sædvanlig vis, som de fleste resolutioner kom.” [29. maj 2013, side 1036-1038]

7.3.3.6 Christian Lützen

Christian Lützen har foreholdt mavebælte af 4. august 2008 forklaret, at

”der blev lagt en sag op til ministeren i august 2008. Ministeren havde gjort forskellige påtegninger. Han kan ikke huske, om han lagde mavebæltet videre. Det havde kørt som de andre sager, der havde været i ministersekretariatet. Ministeren ønskede et møde om sagen. Når en medarbejder i et kontor lagde papirsagerne videre til kontorchefen, tog den pågældende en kopi af mavebæltet og lagde den på mappen. Derefter gik mavebæltet videre og blev afleveret i ministersekretariatet, hvor de tjekkede kommaer osv. Han tror, at der var forskellige rutiner forskellige steder. Sådan var hans egen oplevelse. Det vigtige

var, at man havde en udgave til sagen, så man havde en kopi liggende, efter at mavebæltet var gået op. Det var ikke elektronisk. Der kunne være forskellige ønsker hos kontorchefer og afdelingschefer om, at de også gerne ville have en kopi af mavebæltet, der gik op. Det var ikke papirløst. Forespurgt om det var korrekt, at der var en kopi til sagen, kontorchefen, afdelingschefen, departementschefen og ministeren, og at man efterhånden som sagen kom op i hierarkiet, skrev eventuelle bemærkninger og initialer på og sendte sagen videre, og at det til sidst endte hos ministeren med alle påtegningerne på, forklarede vidnet, at han så utroligt mange mavebælter, der kom forskellige steder fra i huset. Der var forskellige måder at gøre det på. Han mener ikke, at der altid var en kopi til departementschefen. Når de fik en sag op, var der kun det med, der nu engang skulle være der. Han mener, at der kun var ét mavebælte på sagen, når den kom til ham. Der var ikke en ekstra kopi. De havde ikke sagsbunker eller journaler i ministersekretariatet. Han gav sagerne videre til departementschefen. Han kan ikke huske, at det foreholdte mavebælte kom op. Han kan heller ikke huske, om der fulgte mundtlige bemærkninger med.

Foreholdt påtegning på samme mavebælte *”Overvejelse: generel orientering af VKO-indfødsretsordførere inden igangsætning”* forklarede vidnet, at det ligner Claes Nilas’ håndskrift. De øvrige påtegninger på mavebæltet ligner Birthe Rønn Hornbechs. Den normale gang var, at departementschefen fik sagen, forholdte sig til den, skrev noget på, påtegnede det eller noget andet. Hvis sagen skulle videre til ministeren, blev den lagt ud i ministersekretariatet, der rent fysisk lagde mappen hos ministeren. Han kan ikke huske, hvornår mavebæltet kom tilbage. Der var lagt et mavebælte til ministeren efter normal procedure. Der var et mavebælte mere med samme indhold. Han ved ikke, hvad der var sket. Nogle gange tænkte ministeren over mavebæltet et stykke tid, og der kunne derfor gå et stykke tid, inden de fik det tilbage. Han kan se, at det er skrevet under den 4. august 2008, og at Claes Nilas har skrevet under den 8. august 2008. Han vil formode, at det er blevet ekspederet videre til ministeren den 8. august 2008. Formentlig var mavebæltet hos ministeren indtil i hvert fald op mod det tidspunkt, hvor der skulle holdes et møde om sagen. Der blev lagt et enslydende mavebælte op noget senere i august 2008. Foreholdt samme mavebælte *”Claes MØDE. Vi skal sørge for orientering af Folketinget. Det giver ballade. Hvorfor kom de først nu?”* forklarede vidnet, at han ikke har tænkt nærmere over det dengang. Han konstaterede ligesom i andre sager, at ministeren ønskede en drøftelse af sagen.

Forespurgt af kommissionens formand forklarede vidnet, at han ikke mener, at han talte med ministeren om mavebæltet. Når ministeren havde en sag, hun ønskede at drøfte, talte hun generelt ikke med vidnet om det, så han kan

ikke tro, at han har talt med ministeren om mavebæltet. Han kan heller ikke forestille sig, at han har talt med Claes Nilas om mavebæltet. Han ved ikke, om Claes Nilas talte med ministeren om det.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen og foreholdt påtegning på samme mavebælte, ekstraktens side 20 nederst, forklarede vidnet, at han mener, at det er en krusedulle og ikke initialer. Vidnet afleverede mavebæltet hos Claes Nilas, der skrev noget på og sendte det videre til ministeren. Sager, der kom retur fra ministeren, blev lagt til ministersekretariatet. Hvis der stod noget på et mavebælte i dialog mellem ministeren og departementschefen, ville det gå tilbage til departementschefen. Han ville aflevere mavebæltet til departementschefen, når ministeren havde noteret ”*Claes MØDE*”. Han ved ikke, hvad det vil sige, at det var et elektronisk mavebælte. De ekspederede temmelig meget på papir. Denne sag var en papirsag.

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at han ikke ved, hvorfor mavebæltet kom en gang til. Han har en antagelse om, at man har ønsket at lægge det op en gang til, fordi man ikke havde fået svar på det første, man havde lagt op. Han har ingen erindring om ekspeditionen den 4. august 2008.

Foreholdt ekstraktens side 49 (Mavebælte af 18. august 2008) forklarede vidnet, at han ikke har en forklaring på, hvorfor mavebæltet er lagt op en gang til, men alene en antagelse om, at det skyldes, at det første mavebælte ikke var kommet retur. Han har ingen erindring om ekspeditionen af mavebæltet af 4. august 2008. Han ikke kan huske, at han har lagt mavebæltet af 18. august 2008 videre til ministeren. Han kan heller ikke huske, om han fik informationer fra departementschefen om, hvorfor det skulle frem en gang til. Foreholdt påtegning på mavebæltet af 18. august 2008 ”*Det har jeg vist tidligere stillet spørgsmål til?*” forklarede vidnet, at han har set påtegningen. Han kan ikke huske, hvornår han har set påtegningen. Vidnet har skrevet påtegningen, hvor der står ”*Retur efter internt møde*”. Han husker det som om, han så ministerens påtegning, inden mødet i september 2008 fandt sted. Til brug for mødet fik ministeren disse mavebælter i sin dagsmappe. Ministeren ønskede et møde. Forud for mødet blev de mavebælter, der var på sagen med forskellige påtegninger, vedlagt. Typisk fik hun det med hjem dagen før i sin dagsmappe, så hun kunne forberede sig. Der blev afholdt et møde, og efter mødet blev de forskellige papirer sendt retur. Han kan ikke huske, om han fik oplysningen om, at ministeren ville have et møde fra ministeren selv, ministerens HK-sekretær eller Claes Nilas. Han har ikke noget indtryk af, om der har været en dialog mellem ministeren og Claes Nilas om det. Vidnet deltog i mødet i september

2008. Han husker det som om, at foruden ham selv deltog ministeren, departementschefen, afdelingschef Kim Lunding og Dorit Hørlyck i mødet. Han kan ikke konkret i detaljer huske, hvad der skete på mødet. Der var ikke noget, der gjorde, at han var specielt opmærksom på det. Der var en drøftelse om det. Han kan huske, at der blev nævnt noget med andre nordiske lande og hvilken praksis og retningslinjer, disse lande havde. Det spurgte ministeren ind til. Der var en debat om andre nordiske lande. Han mener, at det med de nordiske lande kom fra Kim Lunding. Han havde ikke noget kendskab til sagen før august 2008. Han husker, at der kom information fra Kim Lunding om, at man i de andre nordiske lande administrerede reglerne på en bestemt måde. Han har ikke hæftet sig ved juraen i det. Han havde ikke sat sig ind i sagen på det tidspunkt. Han kan ikke huske, hvad ministeren spurgte til. Der var en debat om, hvordan man forholdt sig til det i andre nordiske lande. Han mener, at det blev nævnt, at der senere på året skulle være et nordisk embedsmandsmøde. Debatten sluttede der, og sagerne blev sendt retur. Han husker ikke andet fra mødet. Han kan ikke huske, om Birthe Rønn Hornbech nævnte på mødet, at det ville give ballade. Han kan huske, at mødet blev holdt, og at der var en oplysning om, at man gjorde noget andet i andre nordiske lande. Det var det, vidnet bed mærke i. Han kan ikke huske, om der var nogle drøftelser om, hvordan den politiske situation var på det tidspunkt. Det, der står frem i erindringen fra august/september 2008, var, at domstolen i Luxembourg havde afsagt en dom i Metock-sagen. Dommen havde givet anledning til debat i løbet af sommerferien. På baggrund af den var der et politisk forløb, hvor man drøftede, hvordan man kunne håndtere konsekvenserne af Metock-afgørelsen. Der var også, som der var tradition for på den tid af året, politiske forhandlinger om udlændingområdet, og om der var noget, der skulle ændres på det område.

Foreholdt ekstraktens side 16938 (Avisartikel af 10. juli 2008 i Berlingske Tidende), ekstraktens side 16945 (Avisartikel af 15. juli 2008 i Berlingske Tidende) *"Dansk Folkeparti truer regeringen. Noget for noget. Dansk Folkeparti vil ikke finde sig i, at integrationsminister Birthe Rønn Hornbech bare trækker på skulderen over, at EU-regler "undergraver" den stramme danske udlændingepolitik. Hvis ikke hun gør noget ved sagen, så er både DFs støtte til finanslov, skattereform og ministres politiske liv i fare, lyder truslen."*, ekstraktens side 16947 (Avisartikel af 23. juli 2008 i Berlingske Tidende) *"DF truer med at droppe fast samarbejde med Anders Fogh... Mens statsministeren holder ferie, og integrationsministeren er tavs i sagen om EU-reglernes betydning for udlændingepolitikken, truer Dansk Folkeparti-ledelsen: "Prisen for VOK-samarbejdet er, at vi er sikre på en stram udlændingepolitik"*, ekstraktens side 16949 (Artikel af 25. juli 2008 i Berlingske Tidende) *"DF til Fogh: Afbryd din ferie nu! Kom hjem. Dansk Folkeparti sender nu en kontant opfordring af sted til Frankrig, hvor Anders Fogh*

Rasmussen holder sommerferie: Kom straks hjem og forsvar den stramme danske udlændingepolitik imod EU-reglerne”, ekstraktens side 16959 (Avisartikel af 4. august 2008 i Berlingske Tidende) *”DF kræver indflydelse på EU-politikken... EU har fået så meget magt over dansk udlændingepolitik, at Dansk Folkeparti ikke længere vil finde sig i at stå uden indflydelse i EU-politikken. Venstre afviser al snak om at lade DF komme til fadet*”, ekstraktens side 16960 (Avisartikel af 5. august 2008 i Berlingske Tidende) *”Nu kommer opgøret. ... Regeringen har ifølge Pia Kjærsgaard negligeret og dækket over, at EU-regler løbende har udhulet bl.a. de stramme, danske familiesammenføringsregler, men nu er ånden ude af flasken, men DF-formanden, der vil have statsministeren til at opgive ”dukse-rollen” i EU og tage et opgør med EF-domstolen. Ellers vil han få at mærke, hvad det reelt vil sige at lede en mindretalsregering, lyder truslen*”, ekstraktens side 16964 (Avisartikel af 6. august 2008 i Berlingske Tidende) *”Pia K.: Fogh skal levere løsninger ... Sandheden er, at det er selve hjørnestene i vores udlændingepolitik, der er på spil: 24-årsreglen, tilknytningskravet, boligkravet, indvandringssproven. Men Fogh prøver at lade som om, at det er et mindre problem ... ”*, ekstraktens side 16971 (Avisartikel af 13. august 2008 i Berlingske Tidende) *”Birthe Rønn får skylden for udlændingesagen*”, ekstraktens side 16974 (Avisartikel af 24. august 2008 i Berlingske Tidende) *”DF kræver udlændingeloven kulegravet... Antallet af familiesammenføringer stiger og vil næste år nå niveauet som under Nyrup-regeringen, forudser Venstres Eyvind Vesselbo. DF har sendt en byge af spørgsmål til regeringen og nægter at møde til finanslovsforhandlinger, før der er svaret.”*, ekstraktens side 16977 (Avisartikel af 24. august 2008 i Berlingske Tidende) *”Porten står åben igen*”, ekstraktens side 16983 (Avisartikel af 26. august 2008 i Berlingske Tidende) *”DF klar til opgør med regeringen ... Finansloven vil drukne i tal om udlændinge.”* og ekstraktens side 16985 (Avisartikel af 30. august 2008 i Berlingske Tidende) *”Dansk Folkeparti skærper tonen ... Mens sagerne om regeringens udlændingepolitik udvikler sig dag for dag, gik statsministeren i går til modangreb, men lige meget hjalp det. Dansk Folkeparti bliver kun mere og mere stejl i sagen, og nu tilslutter partiet sig kritikken af Birthe Rønn Hornbech i sagen om tilbageholdte oplysninger.”* forklarede vidnet, at han ikke erindrer, at der var en drøftelse om den politiske situation i forbindelse med spørgsmålet om, hvordan man skulle håndtere 1961-konventionen. Der var en oplysning om, at man i andre nordiske lande gjorde noget, og det ønskede man så at finde ud af, hvad var for noget. Han har ingen erindring om, at der skulle have været en kobling til andre og meget mere højspændte sager. Det blev ikke drøftet, at det var mere bekvemt på dette tidspunkt at sende sagen til drøftelse med de andre nordiske lande. Forespurgt om han kan erindre, hvad grunden var til, at man skulle spørge de andre nordiske lande, forklarede vidnet, at der var en oplysning på mødet om, at man i nogle andre nordiske lande havde en anden administration – man stillede visse krav. Det fandt ministeren og flere andre var interessant

at få undersøgt nærmere. Forespurgt hvad grunden var til, at man ville spørge de andre nordiske lande, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Han har ikke indgået i en nærmere drøftelse. Han husker det ikke som en dramatisk drøftelse. Han tænkte ikke over det efterfølgende. Han kan ikke forestille sig, at der var nogen, der sagde, at det var en ubehagelig eller ubekvem situation, at man skulle til at give kriminelle statsløse statsborgerskab. I de år han har haft med det at gøre, har der ikke været en tone i den retning. Han kender ikke noget til, at det skulle udgøre et politisk problem, hvis man fulgte konventionerne. Han har givetvis ikke spekuleret over konventionerne på dette tidspunkt. Han kan ikke forestille sig, at han var klar over eller havde tænkt på, at såfremt man fulgte ordlyden af konventionerne, var man forpligtet til at give kriminelle personer statsborgerskab. Han erindrer, at der var en oplysning om, at der var noget fra Norge, og så var der en oplysning om, at der var et nordisk embedsmandsmøde. Han synes ikke, at det er underligt, at man ønskede at finde ud af, hvad de gjorde i sammenlignelige nordiske lande. Han erindrer, at det blev nævnt, at man i andre nordiske lande gjorde noget andet. Foreholdt at der på dette tidspunkt ikke var nogen, der vidste, hvad der blev gjort i de andre nordiske lande, forklarede vidnet, at han ikke vidste noget på dette tidspunkt, og han husker mødet på den måde, som han har forklaret. Han tror ikke, at han forveksler mødet med et senere møde. Det er sådan, han husker det.

Forespurgt af kommissionens formand forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, hvorfor ministeren ville have et møde. Generelt i sager, der blev lagt til ministeren, og hvor der måske var en påtegning om et eller andet, var fremgangsmåden, at ministeren gerne ville drøfte sagerne med departementschefen, den relevante afdelingschef og kontorchefen. Han har ikke nogen erindring om, hvorvidt det nærmere blev præciseret, hvad det var, der ville give ballade. Der var ikke uenighed på mødet mellem ministeren og embedsmændene. Det ville han kunne have husket. Han har ingen erindring om, hvorvidt man talte om, hvad man skulle gøre ved de sager, der var undervejs i systemet.

Forespurgt af advokat Jacob Goldschmidt forklarede vidnet, at Kim Lunding sagde, at der var forskellige måder på, hvordan man forholdte sig til det i andre nordiske lande. Vidnet mener, at han hørte Norge nævnt i den forbindelse.

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard forklarede vidnet, at ministeren besluttede, at sagen skulle afvente det nordiske møde.

Forespurgt af advokat Anders Valentiner-Branth forklarede vidnet, at han ikke mener, at han selv sagde noget på mødet. Det er givet, at Claes Nilas sagde

noget, men vidnet har ingen erindring om ordvekslingen. Han husker det som et møde, der tog lidt længere tid, men det gjorde disse møder. Der blev udredt lidt frem og tilbage, og der blev snakket og spurgt lidt i øst og vest. Det var sådan, metoden var.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, at ministeren eller andre sagde, at det blev besluttet at afvente det nordiske møde. Det var hans opfattelse, at det blev besluttet, men han husker ikke, om det blev sagt. Vidnets forståelse efter mødet var, at de skulle afvente den videre undersøgelse af, hvordan man gjorde i de andre nordiske lande. Han kan ikke erindre, om det blev drøftet, om Folketinget skulle orienteres. Ministerens påtegning ”*Claes MØDE...*” var en invitation til at drøfte det. Ministeren ønskede at tale med departementschefen om sagen. Han kan huske, at det blev nævnt på mødet, at der var en anden praksis i andre lande, og det ønskede man at undersøge nærmere. Det var dem, der var til stede – og i sidste ende ministeren, der ønskede at undersøge det. Ministeren kan have spurgt til, hvordan reglerne var i de andre nordiske lande for at være ordentligt oplyst om sagen og få en grundigere og mere præcis opfattelse af, hvordan sagen hang sammen.

Forespurgt af kommissionens formand forklarede vidnet, at bolden efter mødet lå hos afdelingen. Sagen blev ekspederet tilbage til der, hvor den kom fra. De havde ikke sager liggende.

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard forklarede vidnet, at hans forståelse efter mødet var, at næste skridt var det nordiske embedsmandmøde, og at man skulle undersøge nærmere, hvad de andre nordiske lande stillede af krav osv. Der var ikke uenighed eller dramatik. Det kom ikke frem, at ministeren ikke ville være med til det, eller om hun ville noget helt andet.

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, hvorvidt ministeren og Claes Nilas havde et møde forud for mødet i september 2008. Han mener ikke, at det var ham, der gav mavebæltet tilbage til Dorit Hørlyck. Han mener, at den videre ekspedition i sagen kørte i Udlændingefdelingen. Han har ikke givet besked til Dorit Hørlyck om, hvad man nu skulle gøre. Han kan ikke forstille sig, at han har givet Dorit Hørlyck information om, at det nok ikke var en god idé at ekspedere sagerne, inden ministeren havde besluttet sig. Han ved ikke, hvem der har givet Dorit Hørlyck denne information. [24. april 2013, side 744-751]

Foreholdt at han har forklaret, at der var et møde, hvor spørgsmålet om de nordiske landes fortolkning af konventionerne blev nævnt, at det specielt var Kim Lunding, der fortalte om det, at der kom nogle reaktioner fra ministeren, at hans forståelse af mødet var, at sagerne ikke skulle ekspederes, men udsættes på gennemførelse af beslutningen om den nordiske forlæggelse, og at Kim Lunding har forklaret, at han ikke har nogen erindring om deltagelse i mødet, men derimod husker, at han fik en besked fra enten Dorit Hørlyck eller vidnet, om at ministeren ville have den nordiske undersøgelse gjort færdig, før hun resolverede, og forespurgt, om det er en mulighed, at Kim Lunding ikke var med til mødet, forklarede vidnet, at hans erindring er, at der var møde hos ministeren den 3. september 2008, hvor Claes Nilas, Kim Lunding og vidnet deltog. Forespurgt om det er en sikker erindring, bekræftede vidnet dette. Forespurgt om hvem der ville give besked om resultatet af mødet, hvis Kim Lunding ikke var til stede, forklarede vidnet, at han ikke husker så mange tilfælde, hvor de talte om konkrete sager, hvor der ikke var deltagelse af som regel afdelingschefen eller også kontorchefen, men ministersekretærens opgave var også at viderebringe beslutninger, bestillinger af notater eller videre proceskridt til afdelingen. Foreholdt at han har noteret ”*Retur efter internt møde*” på mavebæltet af 18. august 2008, og at han har forklaret, at det var en besked til betjentene i det almindelige returneringssystem, forklarede vidnet, at det var det. Ministersekretariatet var ikke en journal og havde ikke sager liggende. Sagerne skulle tilbage til kontoret. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at ministeren primært spurgte Kim Lunding om de nordiske lande, herunder om han eller kontoret var sikre på fortolkningen, hvilket skulle have foranlediget Kim Lunding til at tale om, at der måske var noget andet med de nordiske lande, hvortil ministeren skulle have sagt, at så var de måske ikke så sikre alligevel, forklarede vidnet, at som han husker det, var der et møde om den forelæggelse, der var lagt op, som tog noget tid. I løbet af drøftelsen kom det frem, at man i de andre nordiske lande muligvis gjorde noget andet. Det er sådan, han husker det. Han kan ikke præcist huske, om de havde en diskussion om fortolkningen. Det ville være naturligt, men han kan ikke huske det. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at det var det nordiske, hun spurgte ind til og ikke fortolkningen, fordi den var hun ikke i tvivl om, at Kim Lunding ikke rigtig kunne svare på det nordiske, at hun samtidig var sikker på, at sagen ville gå i Folketinget, fordi hun med sin påtegning havde bedt om det på det første mavebælte, at hun ikke havde sagt, at resolutionen ville blive udskudt, men at hun sagde, at de kunne prøve at spørge de nordiske lande om det, da Kim Lunding ikke kunne svare på det om det nordiske, og forespurgt om det er en vinkel, han har hørt ministeren give udtryk for, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Hverken på det tidspunkt eller efterfølgende har ministeren givet udtryk for, at det var hendes opfattelse, at kontoret selv skulle orientere

Folketinget. Forespurgt om Birthe Rønn Hornbech gentog, at sagen skulle i Folketinget, forklarede vidnet, at det eneste, han husker, er, at der omkring november 2009 var en beslutning om, at der skulle udarbejdes nogle breve til Folketinget. [22. maj 2013, side 973-974]

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard om Dorit Hørlyck var med til mødet med ministeren den 3. september 2008, forklarede vidnet, at som han husker det, deltog Dorit Hørlyck også. Foreholdt at han har forklaret, at han huskede det som om, at foruden ham selv deltog ministeren, departementschefen, afdelingschef Kim Lunding og Dorit Hørlyck i mødet, og at det antyder en vis usikkerhed om, hvem der deltog og forespurgt, om der stadig er den usikkerhed, forklarede vidnet, at han ikke tror, at der var den usikkerhed, da han forklarede det. Det var hele personkredsen, han henviste til, der deltog, inklusive Dorit Hørlyck.

Forespurgt af kommissionens formand om han kan bidrage med noget, der kan støtte, at Birthe Rønn Hornbech har svævet i den vildfarelse, at Folketinget blev orienteret om sagen allerede i 2008, og at de konkrete sager blev behandlet løbende i overensstemmelse med konventionen, forklarede vidnet, at det mener han ikke. Det er en ny oplysning for ham, der er kommet frem i forbindelse med afhøringerne.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen om det var et tema for deres drøftelser, forklarede vidnet, at det ikke var noget, han havde en drøftelse med Birthe Rønn Hornbech om. Det var ikke oppe mellem Birthe Rønn Hornbech og ham, at der skulle være blevet skrevet til eller rettet kontakt til Folketinget i 2008. Forespurgt om det var oppe, at Folketinget ikke var blevet kontaktet, forklarede vidnet, at han ikke har haft drøftelser med Birthe Rønn Hornbech, hverken dengang eller senere i forløbet, hvor der var en spænding eller konflikt i forhold til, at hun havde en opfattelse af, at man skulle have haft kontakt til eller orienteret Folketinget på et tidspunkt, men ikke havde haft det eller gjort det." [22. maj 2013, side 976-977]

7.3.3.7 Claes Nilas

Claes Nilas har forklaret, at

”Sagen lå sammen med en masse andre i hans dueslag. Han tog som sædvanligt alle sagerne med hjem, og da han så sagen, tænkte han, at det var den sag, Kim Lunding havde omtalt. Han læste mavebæltet igennem. Han var enig i indstillingen. Han havde den med på arbejde næste dag. Han lagde meget

vægt på, at han skrev sit navn og datoen for sin ekspedition på mavebælterne. Nogle gange var der en datofastsættelse fra kontoret, men nogle gange syntes han, at den lå lidt langt fra det tidspunkt, han selv fik sagen. Derfor var det vigtigt for ham, at han skrev, hvornår han fik sagen, og hvornår han ekspederede den. Han fandt det ikke mindst i Integrationsministeriet meget vigtigt, at han havde den arbejdsstil, at sager som udgangspunkt blev ekspederet fra dag til dag. Der kunne være en weekend eller en sag, hvor der gik et par dage, fordi han ikke havde tid, men hans udgangspunkt var, at han gerne ville ekspedere sagerne hurtigt. ... Da han læste mavebæltet, tænkte han, at der var noget, de var blevet opmærksomme på. Han så det som en konventionssag, hvor det skulle fortolkes på denne måde, og hvordan de syntes, at der skulle administreres fremover. Han tænkte, at det var fint, og at det var deres faglige vurdering.

Foreholdt ekstraktens side 20 (Mavebælte af 4. august 2008) *"Indfødsretskontoret har ikke siden ikrafttrædelse af Bekendtgørelse af lov om dansk indfødsret nr. 422, optaget personer, som opfylder betingelserne i FN-konventionens artikel 1, på lovforslag om indfødsrets meddelelse, uden at de pågældende tillige har opfyldt betingelserne i cirkulæreskrivelsen om naturalisation herunder kravet om dokumentation for danskundskaber."* forklarede vidnet, at krøllen ud for afsnittet er ministerens krølle. Forespurgt om han opfattede det som en information om, at man ikke havde overholdt reglerne, forklarede vidnet, at han kan huske, at der var et konventionsspørgsmål, som kontoret var blevet opmærksomme på, og de lagde op til, hvordan de fremover skulle administrere området, og det var han enig i. Det er det, han kan huske, at han tænkte om sagen, og derfor lagde han den videre uden bemærkninger. Foreholdt påtegning samme mavebælte *"Overvejelse: generel orientering af VKO-indfødsretsordførerne inden igangsætning"* forklarede vidnet, at i nogle sager, der skulle videre til ministeren, kunne han finde på at skrive – som her – en randbemærkning til processen. Det var en procesrandbemærkning. Han skrev det af to grunde. For det første fordi han vidste, at det politiske flertal, der stod bag reglerne, var VKO, og derfor forestillede han sig, at når ministeriet kom med, hvad han opfattede som en praksisændring, måtte de orientere Folketinget. På den måde fulgte de proceduren på udlændingeområdet i øvrigt, hvor de først orienterede det flertal, der stod bag lovgivningen på området. Bagefter orienterede de Folketinget. Det hang sammen med en sag i efteråret 2005, mens Rikke Hvilshøj var minister, hvor ministeren inden for lovens rammer lavede en praksisjustering på familiesammenføringsområdet. Den orienterede de Folketinget om, men der blev en rigtig stor sag ud af det, som var meget besværlig for Rikke Hvilshøj, fordi Dansk Folkeparti reagerede meget på, at de ikke var blevet orienteret først, fordi de var en del af flertallet på området. Han kan huske, at der måtte holdes møder med Dansk Folkeparti, hvor hun forklarede ændringen osv. Der var

derfor en dobbelt grund til, at han skrev, om de ikke skulle gøre det, de plejede at gøre på udlændingeområdet, nemlig at de orienterede flertallet og bagefter Folketinget. Foreholdt samme mavebælte *"På baggrund heraf vil der således f.eks. kunne blive tale om at optage en person, som er idømt en ubetinget frihedsstraf på 2 års varighed på baggrund af særlig grov vold eller uagtsomt manddrab, og som ifølge § 19, stk. 2, i cirkulæreskrivelsen vil være udelukket fra at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse."*, "... at der i 2008 opholder sig omkring 3600 personer, som enten er statsløse, eller hvis statsborgerskab ikke er ophyst." og *"Det må forventes, at der i stort omfang vil være tale om statsløse palæstinensere."* og forespurgt om han her så kimen til vanskeligheder med Dansk Folkeparti eller eventuelt regeringspartierne selv, og om det kunne være en del af baggrunden for hans påtegning, forklarede vidnet, at mavebæltet har været med hjemme ligesom sikkert 40 andre sager. Han gik mavebæltet igennem, så indstillingen og tiltrådte den. Da han så det som en praksisfortolkning af mere generel karakter på området, skrev han, om de ikke skulle orientere Folketinget efter den sædvanlige procedure på udlændingeområdet – først flertallet og siden udvalget. Forespurgt om han opfattede, at der var nogle juridiske bindinger i det, forklarede vidnet, at han tror, at han tog det som om, at der var en konvention, som man var blevet opmærksom på skulle fortolkes på denne måde, og så beskrev man det og lagde det op til ministeren. Han tror ikke, han havde anden refleksion. Foreholdt samme mavebælte *"Det indstilles endvidere, at ministeren i overensstemmelse med bemærkningerne til L 138 orienterer Indfødsretsudvalget forud for optagelse af en person på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, som ikke opfylder en eller flere af de i cirkulæreskrivelsen anførte betingelser, men som efter FN-konventionen om begrænsning af statsløshed har krav på at opnå indfødsret. Det vil i den forbindelse tillige blive ophyst, hvilke betingelser i cirkulæreskrivelsen som de pågældende personer ikke opfylder."* og *"såfremt en statsløs person, der efter FN-konventionen har krav på at opnå statsborgerskab, ikke opfylder betingelserne i indfødsretslovens § 3 (bestemmelsen omfattede på daværende tidspunkt alle udlændinge, men vandelskravet blev foreslået skærpet), vil den pågældende i stedet blive medtaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse."* forklarede vidnet, at han kan huske, da han så mavebæltet, at der var en konventionsfortolkning, som man ville lægge op til ministeren med henblik på at fastslå den fremtidige praksis. Det er det, han kan huske om det. Han kan ikke huske, om han selv dannede sig et billede af, hvor de juridiske bindinger lå. Han kan kun huske, at han tænkte, at der blev lagt en generel konventionssag op, og man ville gerne have, at ministeren var bekendt med den, og at ministeren tiltrådte fortolkningen. Forespurgt om han havde tanker om, at det var nok at orientere ministeren om situationen og lave en slags handlingsplan, hvor man fik kommunikationen på plads, som han selv foreslog – altså orientering af VKO og Folketinget, svarede vidnet benægtende. Han havde nok det generelle udgangspunkt, at når de per-

soner, der kendte et fagområde – og her var det indfødsretsområdet, som han aldrig har arbejdet med – så var han generalist. Han havde ikke det detailkendskab til området, som han f.eks. har på udlændingeområdet. Derfor stoledes han på, at når et kontor kom og sagde, at det var en konventionsfortolkning, som de syntes, ministeren skulle være bekendt med, og at sådan havde de tænkt sig at administrere det fremover, så havde de tænkt juraen igennem, og derfor skønnede de, at det var nødvendigt at lægge den op.

Forespurgt hvornår han fik at vide, at man havde tanken om at drøfte fortolkningen af konventionen på det nordiske embedsmandsmøde, forklarede vidnet, at det var efterfølgende på mødet med ministeren. Forespurgt om han selv havde en forventning om, hvordan ministeren ville reagere, forklarede vidnet, at de havde utroligt mange sager i Integrationsministeriet. Det var et dagligt flow af sager op til ministeren. Han så det som en sag blandt mange andre, som han lagde videre den pågældende dag. Det, der var den højaktuelle sag på dette tidspunkt, var Metock-sagen. Konventionssagen blev lagt videre som sædvanligt, sikkert med en bunke på 30 andre.

Hans næste erindring er det møde, de havde med ministeren. Han kan ikke huske, om han fik mavebæltet tilbage inden mødet. Det var meget ofte sådan, hvis der var et møde med ministeren om en bestemt sag, så fik han i sin dagsmappe til den pågældende dag en kopi af det, de skulle tale om. Han kan ikke huske det konkret, men sådan ville det normalt foregå. Så kunne han om aftenen forberede sig på, hvad de skulle tale med ministeren om. Han har ingen erindring om at have set ministerens påtegninger på mavebæltet inden mødet. Når ministeren skrev på et mavebælte, at der skulle være et møde, var den normale sagsgang, at ministersekretariatet arrangerede et møde om sagen. Det kunne foregå på to forskellige måder, enten ved at der blev lavet et helt specifikt møde om den pågældende sag, eller ved at de havde en samling af sager – ikke mindst med de to hovedafdelingschefer, Kim Lunding og Henrik Kyvsgaard – til drøftelse. Der var nogle gange et møde med den pågældende afdelingschef, hvor vidnet typisk også var med, og hvor de så talte om flere sager. Så talte de om det, som ministeren havde liggende og havde bedt om at tale om i forhold til den pågældende afdeling. Det kan ikke have været et møde, han havde alene med ministeren. Proceduren, mens Birthe Rønn Hornbech var minister, var, at hvis hun ville tale om konkrete sager fra huset, så ville hun tale med huset. Han var meget ofte med til de møder. Det hændte dog også, fordi der var så utroligt mange møder, at ministeren nogle gange selv holdt et møde med nogen i huset. Han talte naturligvis med ministeren. De sad dør om dør. Da ministeren havde fået sagen, ringede hun ikke eller sendte ham en mail for at sige, at hun gerne ville have et møde. Forespurgt om hvor-

når han har set mavebæltet igen, forklarede vidnet, at det måske var til mødet. Foreholdt ministerens påtegning på samme mavebælte og forespurgt om ministeren over for vidnet gav udtryk for dette, svarede vidnet benægtende. Det næste, der skete i sagen, var, at de havde et møde om den. Efter den helt sædvanlige model, når det var på indfødsretsområdet, kunne det være et møde både med afdelingschef og kontorchef. Her var det kun med afdelingschefen, Kim Lunding, ministeren, ministersekretæren, Christian Lützen, og vidnet. Han mener ikke, at Dorit Hørlyck var med. Han kan huske fra mødet, at på første del af mødet udtrykte ministeren undren over sagen og spurgte, hvad det var for noget. Hun udtrykte meget stor undren over, hvordan det kunne være, at de kom med en konvention, som de pludseligt var blevet opmærksomme på. Hun sagde, at det ikke kunne være rigtigt. Hun havde som forudsætning, at huset generelt kendte de konventioner, der var på deres områder, og efterlevede dem. Det spurgte hun meget ind til. Han kan ikke huske hvem, der sagde hvad. Han kan huske, at Kim Lunding sagde, at den var kommet op nu. Det var noget kontoret var kommet med og som gjorde, at de havde fået opmærksomhed på konventionen, og at de mente, at den skulle fortolkes sådan. Det var der meget snak om, og ministeren spurgte meget ind til det, men de kom det ikke rigtigt nærmere. Det var altid sådan til møderne, at ministeren spurgte den, der havde det faglige ansvar for mødet. Forespurgt om det var Kim Lunding, der svarede på ministerens spørgsmål, eller om vidnet selv deltog, forklarede vidnet, at det var helt generelt, også hvis de havde et møde om en integrationssag eller en udlændingesag, så var kontakten for ministeren i vidt omfang til den, der havde ansvar for sagen. Vidnet og Christian Lützen sad med ved mødet. Forespurgt om han kan huske, om ministeren fik svar på, hvordan det kunne lade sig gøre, forklarede vidnet, at hun fik at vide, at man var blevet opmærksom på situationen i kontoret. Han kan huske det, fordi da ministeren ikke syntes, at hun kunne få ordentligt svar, gik mødet over i, at ministeren spurgte, om de var sikre på, at det var den rigtige fortolkning. Hun sagde, at det var et kontor, som hun gik ud fra havde opmærksomhed på området og vidste, hvilke internationale forpligtelser der var. Det var et kontor, der havde dybe rødder tilbage – også til Justitsministeriet. Det kunne måske være sådan, at man faktisk havde tænkt over det og fortolket juraen på en rigtig måde. Hun spurgte meget ind til, om de var sikre på, at fortolkningen var, som den lå i indstillingen. Det var Kim Lunding, der svarede. Han svarede selvfølgelig i første række, at de havde kigget på teksterne og vurderet konventionen, og at de mente, at det skulle være sådan. Han kan huske det, fordi det var i den forbindelse, at Kim Lunding på et tidspunkt, da ministeren blev ved med at spørge ind til det, sagde, at det faktisk var sådan, at der var nogle af de andre nordiske lande, der fortolkede på en sådan måde, at de stillede nogle andre betingelser. Han sagde i den forbindelse, at de i øvrigt også var i gang

med at undersøge det. Det førte ministeren til at sige, at de måske alligevel ikke var så sikre, og så kunne det godt være, at juraen var anderledes på området. Forespurgt om hvad Kim Lunding svarede ministeren, inden han kom med oplysningen om de nordiske lande, forklarede vidnet, at de talte om materialet. De talte om, hvordan konventionen skulle fortolkes. Det deltog vidnet også i. Han havde også tiltrådt afdelingens fortolkning. Forespurgt om han kan huske, om Kim Lunding lagde vægt i, at det var det rigtige resultat i sin besvarelse til ministeren, forklarede vidnet, at de havde utrolige mange møder med ministeren henover årene, og de talte om indholdet og juraen i sagerne. De talte om, hvordan de var nået frem til resultaterne. Det har de også gjort i denne sag. Formentligt har både Kim Lunding og vidnet sagt til ministeren, at de havde kigget på sagen, og at de mente, at det var sådan, det skulle være. Senere i forløbet, da ministeren blev ved med at spørge ind til det – især rettet til Kim Lunding – om de var sikre på den juridiske vurdering og blev ved med at vende tilbage til, at hun ikke kunne tro, at et så dygtigt kontor med rødder tilbage i Justitsministeriet skulle have haft uopmærksomhed på det, så sagde Kim Lunding, at det var sådan, at nogle andre lande tilsyneladende fortolkede det på en anden måde.

Foreholdt at Kim Lunding til kommissionen har forklaret, at han ikke var i tvivl om, at der var blevet administreret i strid med konventionen, forklarede vidnet, at der blev holdt et møde på ministerens kontor efter fuldstændig sædvanlig praksis, når der var en sag, som ministeren interesserede sig for juridisk eller administrativt. De drøftede sagen igennem. Det var en konventions-sag. Der var det særlige element i den med, hvordan den kom frem. Det interesserede ministeren, og det var det særlige ved mødet, som han kan huske. Det er derfor, han kan huske mødet. Derefter havde de, som de havde mange gange med ministeren, en saglig og administrativ afslappet drøftelse om sagen, hvor alle elementer kom frem. Det var altid vigtigt for ministeren, at alle sten blev vendt, og at hun forstod det. Det var hendes arbejdsstil. Både han og Kim Lunding har sikkert sagt, at det var den fortolkning, de var nået frem til, efter at sagen var kommet op, og så kom det senere i forløbet frem, at der tilsyneladende i de andre nordiske lande blev fulgt en anden konventionsfortolkning.

Foreholdt ekstraktens side 47 (Mavebælte af 15. august 2008) forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, hvorfor mavebæltet kom frem igen. Det skete nogle gange, mens Birthe Rønn Hornbech var minister, at sager måtte lægges op igen, fordi sagerne blev liggende hjemme hos ministeren. Ministeren lagde vægt på, at han var hurtig, og at han tog sagerne med hjem og ekspederede dem. I den forbindelse beskrev hun for ham, at hun gjorde det samme, og at hun havde et kæmpe bord derhjemme, der var fyldt med

sager. Hun havde også sager fra Kirkeministeriet. Han oplevede flere gange, at ministersekretæren spurgte sekretæren i forkontoret, om sagen var kommet tilbage fra ministeren. Han har ingen konkret erindring om det, men han kan forestille sig, at fordi sagen ikke var kommet umiddelbart retur fra ministeren – de havde jo normalt relativt hurtige sagsgange – så havde kontoret, afdelingen eller ministersekretariatet på et tidspunkt spurgt ministeren til sagen. Så måtte de have den op igen, og så er ministersekretæren måske kommet ind til vidnet og sagt, at de skulle have sagen ind til ministeren igen, og så har han bare sendt den videre. Forespurgt om sagen har ligget på hans skrivebord, fordi han ville tale med ministeren om den eller lignende, forklarede vidnet, at hans arbejdsgang var, at han ekspederede sager fra dag til dag. Han tog dem med hjem og lagde dem videre næste dag. Meget ofte var det sådan, at den dato, som fuldmægtigen havde påtegnet, lå noget før, at vidnet fik sagen, fordi den skulle igennem de forskellige led og bringes op til ham. Hvis der i en sag står den 4. august, så havde vidnet den ikke den 4. august. Forespurgt om han var sikker på, at sagen ikke var kommet retur i form af en kopi, der har ligget hos vidnet, svarede vidnet bekræftende og forklarede, at sådan var sagsgangen ikke. Sager, der kom tilbage fra ministeren, gik til ministersekretariatet og derfra til huset, og hvis der var noget relevant i et mavebælte, kunne han få en kopi af mavebæltet. Forespurgt om han ved, hvordan mødet med ministeren kom i stand, forklarede vidnet, at alle møder kom i stand på den måde, at ministeren løbende talte med ministersekretariatet, forkontoret og ministersekretæren om sin kalender. I den dialog tilrettelagde de ministerens kalender, herunder hvis ministeren havde ønsker om møder om konkrete sager. Så kunne de blive lagt ind på en af de to måder, som han har beskrevet, enten som et møde om en konkret sag, eller som et møde med afdelingschefen, eventuelt kontorchefen, hvor de tog en række sager op. Han kan ikke huske præcist, hvilken dag de holdt mødet. Mødet fandt sted efter hans påtegning af 22. august 2008.

Foreholdt kalenderekstrakt side 3-5 forklarede vidnet, at det sagtens kan være, at mødet fandt sted den 3. september 2008. Det var lidt efter, at mavebæltterne var lagt op. Foreholdt at Kim Lunding til kommissionen har forklaret, at ”internt møde” betød, at det var et møde mellem ministeren og vidnet, forklarede vidnet, at det ikke var ham, der lavede påtegningerne. Et internt møde er et møde med folk fra huset. Eksternt møde er et møde med Røde Kors, en kommune eller lignende. Internt møde er et møde af den karakter, som vidnet har beskrevet. Forespurgt om der med udtrykket ”internt møde” ligger en intern begrænsning af, hvad deltagerkredsen ville være, svarede vidnet benægtende. De lagde ikke møder ind mellem ham og ministeren. De sad dør om dør, så når de havde noget, gik de ind til hinanden. De holdt ikke møder på den måde.

Foreholdt ekstraktens side 20 (Påtegning på mavebælte af 4. august 2008) og forespurgt om ministeren kom ind på, at det ville give ballade, svarede vidnet benægtende. Det, der var essensen af mødet med ministeren, var, at ministeren var meget optaget af, hvorfor sagen kom nu, og om kontoret og afdelingen havde vurderet det juridisk rigtigt. I mødeforløbet fremkom oplysningerne om en anden konventionsfortolkning i de andre nordiske lande og den igangsatte nordiske undersøgelse. Det var det, der var indholdet af mødet. De sad ikke og drøftede mavebælter igennem. De havde et møde om sagen og drøftede aspekterne igennem. Forespurgt om vidnet eller Kim Lunding materielt prøvede at gå ind i konventionsteksten, forklarede vidnet, at som han husker det, var konventionsteksten bilagt mavebæltet og hang sammen med mavebæltets indstilling, men de sad ikke og gennemgik konventionsteksten eller lignende på mødet. Der var en optagethed fra ministeren om, hvorvidt man var sikker på den juridiske fortolkning. Det var det, der var mødets omdrejningspunkt. Forespurgt om hvorfor det var interessant, om det var den rigtige fortolkning, forklarede vidnet, at det kom ind i mødet og kunne gøre, at den juridiske vurdering af sagen måske i sidste ende efter yderligere undersøgelser ville være en anden. Det var en juridisk undersøgelse, der nu måske kunne ende et andet sted på baggrund af de oplysninger, de fik på mødet om, at nogle andre lande tilsyneladende fortolkede konventionen på en anden måde. Det var det, der var sporet. Ministeren ville være juridisk sikker på og enig i og forstå de indstillinger, der var. Der kom en oplysning ind på mødet, som set fra hendes side forrykkede indstillingen og betød, at det så måske ikke var så sikkert, at indstillingen var rigtig. Der var en juridisk usikkerhed, som ministeren syntes skulle afklares yderligere. Da ministeren hørte, at der var nogle andre lande, der tilsyneladende stillede nogle andre krav end det, der lå i indstillingen, sagde hun, at det måtte hun have nærmere oplysninger om. Som han husker det, kom der ikke andet motiv frem for, at man ville gøre sådan.

Foreholdt ekstraktens side 2543 (Redegørelse af 7. marts 2011 til statsministeren) *”Man var samtidig i en situation, hvor man var nødsaget til at tage flere hensyn i betragtning. Uanset at man nu havde konstateret, at den hidtidige administration af sagerne ikke i behørig grad havde taget højde for, at konventionerne betød, at statsborgerskab skulle meddeles under lempeligere betingelser end de almindelige retningslinjer, var man omvendt ikke sikker på, hvordan man så nærmere skulle udmønte konventionerne. Under hensyntagen til grundloven og den normale sagsbehandling af sager om indfødsret fandt man det nødvendigt at sikre, at man fremadrettet stillede de betingelser, der var mulige i forhold til respekten for konventionerne, herunder eventuelt flere krav end dem, der fremgik umiddelbart af konventionens ordlyd.”* og *”Ministeren ville således, såfremt reaktionen på opdagelsen af den manglende overholdelse af konventionen havde været, at man*

uden nogen form for betingelser gav de pågældende statsløse statsborgerskab, kunne have risikeret, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, der senere viste sig at være mere lempeligt end det, som konventionen reelt forpligter Danmark til. En sådan administration ville der kunne rejses kritik af efterfølgende.” og forespurgt hvad det er for en kritik, koncipisterne forestillede sig, at der kunne komme ud af det, forklarede vidnet, at diskussionen på mødet i begyndelsen af september 2008 var ministerens juridiske interesse for sagen. Det foreholdte er en redegørelse til Statsministeriet om sagen, som beskriver sagen bagfra med al den viden, de havde om sagsforløbet på det tidspunkt. Mødeforløbet og det, som ministeren spurgte ind til i begyndelsen af september 2008, var det, som han tidligere har forklaret. Det, der lå i det foreholdte, var regeringens og integrationsministerens generelle politik i forhold til konventioner, som jo var udtrykt mange steder, bl.a. i regeringsgrundlag og fra talerstolen i Folketinget, nemlig at konventionerne skulle holdes, hverken mere eller mindre. Det betød, at man løbende skulle holde øje med, hvilke krav konventionerne stillede generelt – både på udlændinge- og indfødsretsområdet. Praksis skulle lægge sig inden for det, hverken mere eller mindre. Hvis en afdækning af forskellige landes praksis viste, at en konventionsfortolkning kunne gå ud på, at man kunne stille en række betingelser, så kunne man også stille det i den danske indfødsretspraksis. Forespurgt hvilke problemer det kunne give, hvis man fulgte konventionens ord og ikke stillede nogle supplerende krav, forklarede vidnet, at der på indfødsretsområdet kunne ske det, at man gav statsborgerskab til personer, hvor det efterfølgende viste sig, at de ikke havde fået statsborgerskab, hvis man havde stillet de betingelser, man kunne. Det statsborgerskab ville man så i givet fald ikke kunne tilbagekalde. Det kunne udløse en politisk kritik eller en kritik i det hele taget af ministeren for ikke at have gjort sit hjemmearbejde ordentligt. Kritikken kunne komme mange steder fra. Forespurgt om kritikken kunne komme fra regeringen selv, forklarede vidnet, at kritikken kunne komme fra det politiske miljø, og den kunne naturligvis blandt andet komme fra regeringens støtteparti, Dansk Folkeparti. Forespurgt om det var det bærende rationale bag problematiseringen af fortolkningen af konventionen, at man skulle lukke den personkreds, der var angivet i mavebæltet, ind som statsborgere, forklarede vidnet, at forløbet af mødet den 3. september 2008 var en optagethed fra ministeren af at finde den juridisk rigtige fortolkning af konventionen. Ministeren spurgte ind til, at de sagde, at man i de andre nordiske lande stillede nogle forskellige krav, og hvad baggrunden kunne være for det. Det var det, diskussionen gik på. Det var en juridisk spørger ind, som de oplevede på mange andre møder fra ministerens side. Ministeren oplevede, at hun ikke fik nogen god forklaring på, hvordan sagen var opstået, og at der var en usikkerhed, som blev bestyrket af, at de fik at vide, at der blev fulgt en anden praksis i nogle af de andre nordiske lande, og at man selv i kontoret var

gået i gang med at undersøge det. Det førte til, at der kom det ud af mødet, at de skulle have de oplysninger først, inden de lagde sig fast på sagen. Det oplevede han som en ministerbeslutning, som var baseret på de oplysninger, hun fik, og som var et sagligt procedureskridt, som hun ønskede at tage. Man kunne ikke sige, at det var et uhensigtsmæssigt skridt at tage i forhold til oplysning af sagen.

Forespurgt om der var en skepsis eller en negativ holdning til statsløse palæstinensere på det politiske niveau, forklarede vidnet, at han helst vil svare på, hvad hans egen holdning var. Han har ingenting at sige om det – også baseret på et langt liv på udlændingeområdet. Han har håndteret sager med utroligt mange etniske grupper og nationaliteter. Han kan slet ikke sætte sig ind i, hvor udsprøgeren er på vej hen.

Foreholdt ekstraktens side 13183 (Mail af 23. oktober 2008 fra Kim Lunding) ”opfølgning på møde med VKO udsendelse” og ”4. Statsløse palæstinensere - hvordan er det lige at mulighederne er for udsendelse til hhv israël og jordan - skal evt med ud til ordførerne” side 13184 (Mail af 16. december 2008 fra Thomas Bille Winkel) ”Stor forskel på indvandrere i Danmark” og ”De mest kriminelle indvandrere er mandlige og efterkommere fra Libanon - hovedsageligt statsløse palæstinensere - mens mænd fra Kina og USA begår færrest lovovertrædelser i Danmark.”, side 13188 (Mail af 19. maj 2009 fra Thomas Bille Winkel) ”Løkke nægter at frede irakerne” og ”I 1992 søgte ca. 70 statsløse palæstinensere i samme situation tilflugt i Blågård Kirke på Nørrebro i København. Efter at de havde opholdt sig i kirken i månedsvis, vedtog et politisk flertal uden om regeringen en særlov, som sikrede i alt 460 palæstinensere asyl her i landet. Den situation, afviser Lars Løkke Rasmussen, kommer til at gentage sig med irakerne. - Vi kan ikke have et system, hvor man kan vente sig til en opholdstilladelse.”, (Artikel af 19. april 2005 i BT ”Mislykket integration af palæstinensere”) ”De fleste af de statsløse palæstinensere fra Blågårds Kirke er endt på offentlig forsørgelse. Integrationen af de statsløse palæstinensere, som i 1992 ved en særlov fik opholdstilladelse i Danmark, er mislykkedes, viser et notat fra integrationsminister Rikke Hvilshøj. Ud af de i alt 321, som har fået opholdstilladelse, modtager 238 i dag offentlig forsørgelse. Og 135 er blevet straffet ved domstolene eller har fået en bøde.”, (Artikel af 7. december 2010 i Jyllands-Posten ”Palæstinensere mest kriminelle”) ”137 procent over gennemsnittet” og ”Birthe Rønn Hornbech: Det er særlovens skyld. ”De skulle simpelt hen aldrig have været her. Det var afviste asylansøgere. Man skulle aldrig have gennemført den særlov” siger Hornbech, som mener, at kulturforskellene er en af forklaringerne på, at mænd af mellemøstlig herkomst er øverst i statistikken: ”De indvandrere, vi har, kommer fra meget forskellige kulturer. Det er klart, at nogle af kulturerne også ville smitte af på kriminalitetsbilledet” og forespurgt om det

kunne have en betydning for motivkredsen, at der i meget stort omfang var tale om statsløse palæstinensere, og om der var en generel skepsis og holdning i det politiske miljø til statsløse palæstinensere, forklarede vidnet, at i processen, hvor denne sag kom op, og hvor de havde møde om sagen og skulle tage stilling til, hvad der skulle ske med den, indgik disse ting ikke i diskussionen. De indgik heller ikke senere. Han har løbende over årene noteret sig, at der var en række udlændingeretlige og -politiske diskussioner. Der har jævnlige været diskussioner helt tilbage fra særloven i begyndelsen af 1990'erne om statsløse palæstinensere. Det blev beskrevet i pressen. Det har ingenting med denne sag at gøre. I de drøftelser, han har deltaget i, og i de mavebælter han har set, og hvor han har skullet forholde sig til denne sag, har det overhovedet ikke været inde på nogen måde.

...

Foreholdt ekstraktens side 10123 (Udateret mavebælte) ”*Ministeriet kan på baggrund heraf overveje følgende muligheder: ... at Danmark – under hensyntagen til, at vandelskravet i konventionen er absolut og betydeligt lempeligere end de danske regler – på nuværende tidspunkt vælger ikke at efterleve sine internationale forpligtelser og forholder sig afventende.*” og forespurgt, hvad motivet var for at sende sagen til de andre nordiske lande, forklarede vidnet, at motivet var, at ministeren syntes, at der var en retsikkerhed. Når hun gik afdelingen på klingen, om de var sikre på juraen, kom de frem med nogle oplysninger om, at man faktisk fulgte en anden konventionsfortolkning, hvor man stillede nogle betingelser, og så var motivet at få undersøgt, hvad det var for nogle betingelser, og hvordan man fortolkede konventionen i andre lande. Forespurgt om det ikke har spillet nogen rolle, at de konventionsomfattede ikke skulle opfylde vandelskravet, forklarede vidnet, at det på dette tidspunkt formentligt var nævnt, hvad det var for nogle betingelser, de stillede i de andre nordiske lande, især Norge, men det var ikke noget, de drøftede dybt. Essensen var, at de stillede nogle andre krav end dem, der stod i indstillingen.

Foreholdt ekstraktens side 314 (Mavebælte af 12. november 2009) ”... *men dog således at der fortsat stilles krav om vandel, herunder hvis den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf, at ansøgeren i så fald meddeles afslag, og at ministeriet dermed ikke ganske opfylder konventionen.*” forklarede vidnet, at de her var på et helt andet sted i sagen.

Foreholdt ekstraktens side 333 (Påtegning på mavebælte af 3. december 2009) ”*Altså indfødsret på trods af kriminalitet mv.*” og forespurgt om det var et motiv for forelæggelsen for de nordiske lande, at man ikke brød sig om at give indfødsret til personer, der ikke opfyldte det almindelige vandelskrav, forklarede vidnet, at det ikke var det, der var drøftelsen på mødet. De havde på mødet en

juridisk diskussion om, hvordan sagen skulle håndteres. Ministeren gik på sin sædvanlige måde, som han oplevede på 100 andre møder, i kødet på sagen rent indholdsmæssigt. Hun gjorde sig til en del af sagsbehandlingen og spurgte Kim Lunding, om de var sikre på, at det var den rigtige fortolkning af konventionen. Hun sagde, at det lød mærkeligt, at der skulle have været en konvention, som de ikke havde været opmærksom på i årevis. I den forbindelse sagde Kim Lunding selv, at det faktisk var sådan i andre nærtstående lande, som de havde masser af samarbejde og ens lovgivning med, at man fulgte en anden konventionsfortolkning. Ministeren sagde derefter, at hun syntes, at de skulle have resultatet af undersøgelsen af, hvordan konventionsfortolkningen præcis var i de andre nordiske lande, inden de forholdte sig til sagen igen. Forespurgt om der var nogen drøftelse på mødet af, om det var en ubekvem situation med en konventionspagt i forbindelse med Metock-sagen, forklarede vidnet, at der ikke var nogen forbindelse overhovedet til Metock-sagen. Metock-sagen var en meget stor sag, og den krævede kolossal opmærksomhed i august-oktober 2008. Han var selv meget dybt nede i sagen. Metock-sagen gav også anledning til politiske diskussioner. Han kan godt huske, at Dansk Folkeparti var ude med kritik af ministeren. Det var vigtigt, at de håndterede sagen. Det gjorde de ved en international afklaring, som han selv deltog meget aktivt i – han holdt møder med EU-kommissionen – og nationalt, hvilket endte med en aftale. Aftalen fastlagde, hvordan de kunne administrere i overensstemmelse med EU-retten, men dog sådan at de håndterede Metock-sagen. Oven i det kom en række ønsker fra Dansk Folkeparti om at få en række andre ændringer på både udlændingeområdet og indfødsretsområdet. Det havde de en række forhandlinger om. Forespurgt om der var nogen, der gav udtryk for, at det var rigtig dårlig timing at slippe denne sag løs på, fordi man vel så var nødt til at orientere Folketinget, svarede vidnet benægtende. Forespurgt om der var nogen, der bragte op, om der overhovedet var nogen tvivl om, hvordan man skulle fortolke konventionen, da Kim Lunding nævnte forelæggelsen for de andre nordiske lande, forklarede vidnet, at det, han husker fra mødet, var, at ministeren naturligvis spurgte ind til flere gange, om de var sikre på den juridiske fortolkning. Det talte de fredeligt om. De svarede ministeren, at de mente, at det var den praksis, der skulle følges fremover baseret på deres fortolkninger af konventionen. Det indgik i drøftelsen sammen med de andre elementer, der kom ind, at man tilsyneladende stillede nogle flere krav i nogle andre lande. Forespurgt om der var nogen, der bragte det tema op, om der overhovedet var noget fortolkningsspillerum, forklarede vidnet, at mødet foregik, som han har beskrevet. Forespurgt om man ikke kunne have sagt til Indfødsretskontoret, at de skulle udarbejde et notat og så se, hvad der kom ud af det, forklarede vidnet, at det ikke var oppe på mødet. Når afdelingschefen bragte oplysningen om det nordiske frem, skal det ses i konteksten med, at der generelt på udlændingeområ-

det var et meget nært samarbejde med de nordiske lande. Det betød noget, og derfor havde de også mellem de nordiske lande en opmærksomhed på, hvordan de f.eks. implementerede konventioner. Det vidste han også selv fra det almindelige udlændingeområde, hvor han har været med til diskussioner om landenes nationale lovgivninger og EMRK artikel 8 i forhold til, hvordan fortolkningsrummet var, hvis de ville skærpe udvisningsbetingelser mv. Der var en tradition for et nært samarbejde på det område. Ministeren kunne forstå på mødet, at der også på indfødsretsområdet var et nært samarbejde, fordi de fik at vide, at der var igangsat en undersøgelse af praksis i de nordiske lande, og at der var årlige møder mellem cheferne på området, hvor man drøftede disse ting. Den oplysning kom også frem på mødet og underbyggede, at når man skulle undersøge noget, var det de nordiske lande, der var relevante at undersøge. Derfor drøftede de ikke på mødet eksempelvis, om man skulle spørge andre lande, EU-lande. Foreholdt, at det fremgår af indstillingen i mavebæltet fra august 2008, at de pågældende havde krav på indfødsret efter konventionen, hvilket kunne indikere, at der ikke var et spillerum for fortolkning af konventionen, og forespurgt om det ikke kunne undersøges i et notat, hvis man var usikker på det, forklarede vidnet, at indstillingen, der kom fra afdelingen, var, at når der kom sager på området, så skulle de ekspederes uden at stille betingelser. Det var en indstilling, han selv havde tilsluttet sig ud fra sin generalistviden på området. På mødet hørte de oplysninger om en konventionsfortolkning i nogle lande, som de i øvrigt vidste var vigtige på udlændingeområdet, som havde lovgivning på området, der mindede om det danske, og som der i øvrigt var tradition om at have et samarbejde med også omkring konventionsfortolkning. Det var det, de drøftede. De drøftede ikke alle mulige andre tænkelige måder, man kunne undersøge det på. Det blev ikke bragt op, om man skulle spørge Justitsministeriet eller Udenrigsministeriet. Forespurgt om det var en dagsorden at spørge FN, som man gjorde på et senere tidspunkt, svarede vidnet benægtende. Man kan sige, at de gjorde en række af de ting, de gjorde i den senere sag, som de havde med den daværende minister, Søren Pind, fordi de havde erfaringsgrundlaget fra denne sag. Forespurgt om hvilken værdi det havde, hvis andre nordiske lande havde en anden praksis, og om det overhovedet ville være en retskilde i forhold til konventionen, forklarede vidnet, at den oplysning, de fik på mødet, var, at de andre lande fortolkede konventionen på en anden måde. Det gav ministeren anledning til at spørge, hvilket vidnet ikke kan sige noget til, at hun gerne ville vide, hvad det var for nogle juridiske overvejelser, der lå til grund for, at nogle lande, som de i øvrigt samarbejdede med og har sammenlignelig lovgivning med, fortolkede konventionen på en anden måde. Det ville hun gerne have med i sit beslutningsgrundlag, inden hun forholdt sig til sagen. Forespurgt om han var sikker på, at de fik at vide, at et andet land fortolkede konventionen anderledes, forklarede

vidnet, at de ikke talte i timevis om det. De havde et møde om det, og den oplysning, der kom frem, var, at nogle af de andre lande stillede nogle betingelser. De andre lande var også tilsluttet konventionen. Han kan ikke sige, hvordan ordene præcist faldt. Det var en oplysning om, at de lande, som havde den samme retsstilling som Danmark på dette område, og som var tilsluttet den samme konvention på dette område, stillede nogle flere betingelser end det, der lå i indstillingen, og det som man umiddelbart kan læse ud fra konventionen. Foreholdt at vidnet ikke benyttede udtrykket fortolkning, da han svarede anden gang, forklarede vidnet, at han siger, at det var en oplysning om, at landene, som de talte om på mødet, havde tilsluttet sig konventionen og stillede nogle andre betingelser. Foreholdt at den omstændighed, at et andet land havde en anden implementering af konventionen, kunne skyldes, at de ikke overholdt konventionen, uden at det var udtryk for, at de fortolkede konventionen anderledes, forklarede vidnet, at det var relateret til, at de drøftede, at de andre også havde tilsluttet sig konventionen. Han kan ikke sige, om ordet ”konventionsfortolkning” indgik i drøftelserne. Forespurgt om formålet var at finde ud af, hvordan de andre nordiske lande fortolkede konventionen, svarede vidnet bekræftende. De skulle til bunds i, hvilke betingelser de andre stillede. Det blev ikke klart på mødet. Det er meget muligt, at Kim Lunding gav et eksempel på en eller anden betingelse, de stillede i de andre lande. Det kan han ikke huske. Kontoret havde en undersøgelse i gang for at finde ud af, hvad det var for betingelser, de stillede i de andre lande. Hvis de stillede flere betingelser, skulle de finde ud af, hvordan de kunne gøre det, når de samtidigt var tilsluttet FN-konventionen. Foreholdt at ingen andre har forklaret, at der på dette tidspunkt havde været kontakt til de andre nordiske lande, og at der ikke forelå oplysninger om situationen i de nordiske lande på det tidspunkt, forklarede vidnet, at han blot har forklaret, hvad der skete på mødet. Forespurgt om han kan have en hukommelsesforskydning i forhold til, hvornår oplysningerne om Norge kom frem, forklarede vidnet, at han ikke har forklaret noget om bestemte oplysninger om Norge. På mødet kom der den oplysning fra Kim Lunding, at nogle af de andre nordiske lande stillede flere betingelser. Han kan ikke huske, at der blev nævnt noget bestemt. Forespurgt om han kunne have en hukommelsesforskydning i forhold til, hvornår der kom oplysninger frem om, at de andre nordiske lande gjorde noget andet, forklarede vidnet, at Kim Lunding på mødet, da ministeren blev ved med at spørge til om den juridiske fortolkning, som de havde foretaget, nu også var rigtig, sagde, at det faktisk også var sådan, at der stilles flere betingelser i nogle af de andre nordiske lande, og at de var i gang med at undersøge det. Det var de to oplysninger, han kom med på mødet.

Forespurgt om hvad det var for en beslutning, der blev truffet på mødet, forklarede vidnet, at de havde mange møder med ministeren. De sluttede ikke mødet med ministeren med at spørge, om hun ville skrive ned, hvad hun havde besluttet. Ud af mødet udkrystalliserede sig, hvad der nu skulle ske i sagen. Det, der skulle ske i denne sag, var, at kontoret færdiggjorde den nordiske undersøgelse, som de havde sat i værk. Han mener også, at de fik at vide, at der i oktober 2008 skulle være et møde mellem de nordiske indfødsretschefer. Ud af mødet kom, efter at ministeren havde hørt om oplysningerne om den anderledes praksis, og at den nordiske undersøgelse var sat i værk, at den selvfølgelig skulle færdiggøres, og så skulle sagen op igen.

Foreholdt ekstraktens side 21 (Mavebælte af 4. august 2008) forklarede vidnet, at de på mødet med ministeren overhovedet ikke talte om konkrete sager. Det var en konventionssag, der var lagt op. Hans billede var, at det var med henblik på at fastlægge den fremtidige praksis. Det var derfor, at der flere steder i mavebæltet står, at det må forventes, at der ”fremover kommer sager” osv. Hans oplevelse var, at undersøgelsen blev sat i gang, og det var det, der var beslutningen. Der kom ikke oplysninger frem om, at der allerede var sager. De talte om konventionsfortolkningen og om den juridiske fortolkning i sagen. Det var ikke en hastende sag. Den blev formentligt lagt op i et af de røde mavebælter. Der var et møde et par uger efter. De havde en snak med ministeren om det, og der var en procedure for, hvad der skulle ske i sagen, og så gik den tilbage til kontoret, der havde ansvaret for den. Det er hans billede af, hvad der skete i august/september 2008. Forespurgt om han orienterede andre, herunder nogen i Statsministeriet, om sagen, forklarede vidnet, at det var en fuldstændig sædvanlig sag. De havde mange vigtige sager i Integrationsministeriet. Her kom der en sag i en tid, der var meget præget af Metock-forløbet. Sagen var nu diskuteret med ministeren, og der var iværksat nogle processkridt i sagen. Den var i undersøgelsesfasen.

Forespurgt om ministeren tog op på mødet, at de skulle orientere Folketinget, svarede vidnet benægtende. Vidnet havde selv været inde på i sin egen påtegning på mavebæltet, at Folketinget skulle orienteres. Det var også noget, ministeren havde været inde på. Det var en praksisfastlæggelse, som han syntes var generel, og som Folketinget skulle orienteres om. På baggrund af mødet skete der det, at der blev iværksat nogle nye sagsskridt, og så drøftede de ikke orientering af Folketinget. Der var ikke noget at orientere Folketinget om. Det var hans egen og ministerens reaktion, da de så sagen, at det var en generel praksissag, som Folketinget skulle orienteres om. Ud af mødet var der kommet, at sagsbehandlingen af sagen fortsatte, og i det lå der selvfølgelig ikke, at de havde afvist at orientere Folketinget. Det skulle ske, når de var færdige

med sagsbehandlingen. Forespurgt om de gjorde sig nogle overvejelser om, at Indfødsretsudvalget skulle adviseres om, at man havde identificeret problemet, og at man ville undersøge det nærmere, forklarede vidnet, at den påtegning, som både han selv og ministeren foretog på mavebæltet, var, at udvalget skulle orienteres, når de havde lagt sig fast på, hvordan praksis skulle være fremover. Forespurgt om det kunne være relevant at orientere Indfødsretsudvalget om, at de satte gang i den proces, forklarede vidnet, at det ikke var noget, de drøftede, og det var heller ikke normal praksis. I de år, han var i Integrationsministeriet, orienterede de først folketingsflertallet og siden udvalget, når de foretog praksisændringer inden for lovgivningen. Forespurgt om den særlige nærhed til Indfødsretsudvalget kunne gøre, at man i særlig grad skulle orientere udvalget, forklarede vidnet, at den nære forbindelse var mellem kontorchefen og Indfødsretsudvalgets formand. Hvad de talte om, havde vidnet ingen som helst indflydelse på. Han ville ikke have nogen som helst problemer med, hvis kontorchefen nævnte det for udvalgets formand, hvis de sad og talte generelt om, hvad der foregik. Det var ikke noget, han havde noget med at gøre. Det var ikke en konkret overvejelse.

Han ved ikke, hvordan udfaldet af mødet blev kommunikeret. Udgangspunktet var, at det var den fagligt ansvarlige for en sag, der gik tilbage med den og havde ansvaret for den. I dette tilfælde var det kun afdelingschefen, der var med, men meget ofte var både afdelingschefen og kontorchefen med til de møder. Når de havde sluttet et møde, og de alle sammen vidste, hvad resultatet af mødet var, så var det kontoret, der havde ansvaret for sagen. Forespurgt om han blev bekendt med, at de verserende sager, der var i ministeriet, blev samlet i bunke i løbet af september 2008, og at Dorit Hørlyck på et tidspunkt havde spurgt, hvordan man nu skulle behandle sagerne, og om man kunne gå i gang med det, og at hun havde fået at vide, at det nok ikke var klogt at gøre, før ministeren havde resolveret, svarede vidnet benægtende. Næste gang han hørte om sagen, var i januar 2009. De fik ikke på mødet i september 2008 oplysning om, hvornår kontoret havde identificeret problemet. Det var netop det, som ministeren spurgte meget intenst ind til på mødet. Som han husker det, kom de ikke dybere end, at Kim Lunding forklarede, at det var noget, kontoret var blevet opmærksomme på. Efter hans erindring fik de ikke nogen præcis forklaring på, hvordan det var kommet frem. Forespurgt om Kim Lunding omtalte tidsfaktoren, og at det var identificeret i januar/februar 2008, svarede vidnet benægtende. For vidnet begyndte sagen i uge to i august 2008. [6. maj 2013, side 842-859]

Foreholdt at Kim Lunding har forklaret, at han ikke deltog i mødet med ministeren, hvor hun spurgte ind til, om de var sikre på fortolkningen af 1961-kon-

ventionen og forespurgt, om han er sikker på, at Kim Lunding deltog på mødet, forklarede vidnet, at det ikke tilkommer ham at kommentere på andres forklaringer. De kan have deres erindringer om hændelsesforløbet. Han vil – ligesom han gjorde sidste gang – forklare, som han husker sagen på de forskellige tidspunkter. Han kender udmærket reglen i retsplejelovens § 184 om, at man skal opfriske sin hukommelse. Det har han prøvet at gøre i forhold til de forskellige hændelsesforløb. Han har også prøvet at forklare, hvilke møder han var med til, hvilke dokumenter han så osv. Sagen begyndte for hans vedkommende med mavebæltet, som er dateret af Indfødsretskontoret den 4. august 2008, og som han var enig i og sendte videre til ministeren den 8. august 2008. Han ved, at der var et mellemforløb, fordi det var nødvendigt at lægge sagen op igen. Der blev holdt et møde om sagen, som de gjorde i rigtig mange andre sager, fordi ministeren gerne ville drøfte sager. Forespurgt om han kan knytte erindringer om, at Kim Lunding deltog i mødet, til noget, forklarede vidnet, at der er nogle møder, man husker bedre end andre. Han husker især dette møde, fordi ministeren spurgte intensivt til, hvad det var for noget, hvordan sagen var kommet op, om de var sikre på, at det var sådan, som de præsenterede det, og om de var sikre på fortolkningen. I det forløb kom Kim Lunding med den oplysning – som vidnet synes var helt okay – at man tilsyneladende havde en anden fortolkning i de andre nordiske lande. Det førte til det, han især kan huske fra mødet, nemlig at ministeren spurgte meget intenst ind til det. Hun spurgte, om de så måske ikke var så sikre alligevel. Det førte til beslutningen om, at man skulle afvente det forløb, der var sat i gang, og det møde, der skulle være i oktober 2008, så vidt han husker. Han husker, at Kim Lunding deltog på grund af mødets indhold. Han er fuldstændig sikker på, at Dorit Hørlyck ikke var med til møderne i januar/februar 2009. Omkring august-mødet kan han huske ministerens intense udspørgen til Kim Lunding, fordi det var hendes metode at spørge den fagligt ansvarlige. Hvis Dorit Hørlyck havde været der, havde hun også fået en række spørgsmål, men det har han ingen erindring om. Han kan ikke huske, om Dorit Hørlyck var med til august-mødet. Forespurgt om der var nogen særlig grund til, at Dorit Hørlyck ikke deltog i møderne, forklarede vidnet, at han ikke kan huske det. Det var lidt forskelligt, hvem der var med til møderne. De holdt utroligt mange interne møder i de år, hvor Birthe Rønn Hornbech var minister. Det generelle billede, han kan huske, er, at ministeren ville have nogle fagligt ansvarlige med – nogen hun kunne have faglig sparring med. Det var det afgørende. Afdelingscheferne var derfor næsten altid med til møderne. Meget ofte var der også en kontorchef med og nogle gange en fuldmægtig. Hvis afdelingschefen var til møde et andet sted, var det kontorchefen og måske en fuldmægtig, der var med til mødet med ministeren. Det var lidt forskelligt. Det afgørende for ministeren var, at der var en, hun kunne stille spørgsmål til. Han mener det ikke negativt, men

han bruger udtrykket, at ministeren afhørte folk. I det ligger, at ministeren altid var vanvittig interesseret i sagernes substans både på det juridiske område og på de øvrige områder. Det ville hun gerne tale med medarbejderne om, så hun selv forstod sagerne.

Forespurgt om han opfattede det således, at den praksisændring, som han mente, at det var, var udsat på færdiggørelse af den nordiske undersøgelse, forklarede vidnet, at sagen var lagt op med mavebæltet og med en indstilling i mavebæltet, som både kontorchef, afdelingschef og han var enig i. Der blev på den baggrund afholdt et møde. Der kom nogle nye oplysninger frem på det møde, der gjorde, at sagen lidt skiftede spor, blev uddybet og fik nogle andre vinkler. Det var det, der gjorde, at ministeren traf beslutning om, at hun ville have de oplysninger med, inden man traf afgørelsen. Det kunne man på baggrund af de oplysninger, som hun fik, ikke sige var u hensigtsmæssigt. Forespurgt om man kan sige, at det var en slags holdningsændring eller en modifikation af påtegningerne på mavebæltet af 4. august 2008, forklarede vidnet, at mavebæltet var lagt op. Ministeren havde skrevet noget på mavebæltet, som hun meget ofte gjorde. Det næste, der skete, var, at de havde mødet, hvor der kom nogle nye oplysninger frem, som førte til, at ministeren ville afvente oplysningerne om de nordiske lande. Herefter skulle sagen op igen. Kontoret havde sagen og ville lave de nordiske undersøgelser, og derefter ville sagen komme op igen. Forespurgt om det blev sagt udtrykkeligt af f.eks. ministeren eller ham, at sagen skulle op igen, eller at man udsatte resolutionen, forklarede vidnet, at det ikke var sådan, når de holdt møder med ministeren, at de sluttede af med at sige, hvad der var besluttet, og at ministeren skulle skrive beslutningen ned. De havde – som altid – en saglig og afslappet drøftelse med ministeren om en konventionssag. Ud af det kom, at ministeren ville afvente og have oplysningerne om det, hun var blevet præsenteret for på mødet, nemlig en tilsyneladende anderledes fortolkning i de andre nordiske lande. Derefter skulle sagen op igen. Forespurgt om han på mødet nævnte ministerens påtegninger på mavebæltet af 4. august 2008, forklarede vidnet, at de talte om sagen. Han tror ikke, at de refererede til påtegningerne. Forespurgt om han er sikker på, at det også var ministerens konklusion, at sagen skulle udsættes på indhentelse af oplysningerne, forklarede vidnet, at han er fuldstændig sikker på, at mødet forløb, som han har forklaret. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun i relation til det nordiske ikke rigtigt spurgte ind til fortolkningen, da hun ikke var i tvivl om den – hun kendte udmærket konventionerne – at det var det nordiske, Kim Lunding ikke kunne svare på, at hun vidste med sig selv, at sagen ville gå til Folketinget i forlængelse af påtegningerne på mavebæltet af 4. august 2008, at hun bestemt ikke har sagt noget om, at resolutionen var udskudt, og at hun mente, at meningen var, at

man skulle følge det, der stod på mavebæltet og dermed også gå i gang med at behandle konkrete sager, forklarede vidnet, at hans erindring om sagen og mødet er, at kontoret og afdelingen forelagde en konventionssag med henblik på at få fastlagt den kommende praksis på området. Der blev overhovedet ikke nævnt noget om konkrete sager på mødet. Mødets forløb var som forklaret før. Det begyndte med, at ministeren havde en meget stor undren over sagen i det hele taget, og hun spurgte, om det kunne være rigtigt, at et dygtigt kontor gennem mange år har overset en konvention. Det gik meget af mødet med. På et tidspunkt skiftede mødet spor ved, at Kim Lunding kom med oplysningen om, at nogle andre lande tilsyneladende har en anden konventionsfortolkning og følger en anden praksis. Det spurgte ministeren også meget intenst ind til. Forespurgt om han fik noget indtryk af, om ministeren var i tvivl om fortolkningen af konventionen, forklarede vidnet, at mødets forløb var, som han har forklaret. Der var en udspørgen af Kim Lunding. Forespurgt om det var ministeren, der ønskede den nordiske undersøgelse, forklarede vidnet, at forløbet var, at Kim Lunding nævnte det med, at der tilsyneladende fulgtes en anden konventionsfortolkning og en anden praksis i de andre nordiske lande, og Kim Lunding sagde, at det var noget, de var ved at undersøge. Han mener også, at det blev nævnt, at der skulle være et møde senere på efteråret, hvor dette spørgsmål var på dagsordenen.

Forespurgt om hvorfor der ikke blev skrevet et stykke papir eller en mail til kontoret eller afdelingen efter mødet, forklarede vidnet, at den normale praksis ved de hundredvis af møder, de havde med Birthe Rønn Hornbech over årene, var, at de var samlet på mødet – meget ofte afdelingschef, kontorchef og vidnet – og at det var de fagligt ansvarlige på mødet, der tog sagen med tilbage og havde ansvaret indholdsmæssigt og undersøgelsesmæssigt for sagen. De skulle så vende tilbage med sagen, hvis det var det, der var resolutionen. Forespurgt om det gav ham anledning til at overveje, at der var konkrete sager, som ville skulle afvente ministerens resolution, forklarede vidnet, at hans oplevelse af sagen både i mavebæltet og på mødet var, at det var et konventionsspørgsmål, som man var blevet opmærksom på. Det var lagt op som et generelt spørgsmål til ministeren med henblik på at fastlægge en fremtidig praksis. Forespurgt om han gjorde sig tanker om, at det logisk set også ville få en konsekvens, hvis der kom sager i fremtiden, forklarede vidnet, at det talte de slet ikke om på mødet. Forespurgt om det var en fair fortolkning af mødet, at man undlod at ekspedere sagerne og satte dem i bero, forklarede vidnet, at det ikke er noget, han vidste noget om. Hans oplevelse var, at det var en konventionssag med henblik på at fastlægge den fremtidige praksis. Det var det, han forholdte sig til, både da han så mavebæltet, og da de havde mødet. Sagen blev ekspederet på mødet, og han hørte ikke om den igen før i januar 2009. I den periode, hvor de havde

mødet i anledning af mavebæltet fra august 2008, var det især Metock-sagen, opfølgningen på den, de politiske forhandlinger og hans rejser til Bruxelles, der havde hans opmærksomhed. Denne sag var på det tidspunkt en fuldstændig sædvanlig sag og en sag, som han ikke tænkte over efter mødet i september 2008, eller hvornår det nu var. Hans klare erindring om det er, at de havde et møde, hvor Kim Lunding var med. Det var Kim Lunding, der kom med oplysningen om de nordiske landes fortolkning. Det var det, ministeren spurgte ind til. Kim Lunding var den fagligt ansvarlige på mødet, og han forlod mødet med den viden, at den nordiske undersøgelse skulle foretages, og derefter skulle Kim Lunding og Dorit Hørlyck komme med sagen igen.

Forespurgt om han gjorde sig overvejelser om betydningen af indfødsret som et særligt område, hvor det er Folketinget og ikke ministeren, der har den afgørende kompetence, forklarede vidnet, at sagen på dette tidspunkt for ham var en konventionssag, som kontoret og afdelingen var blevet opmærksom på, og som de syntes indebar en praksisfastlæggelse, som ministeren skulle tage stilling til. Forespurgt om der i drøftelserne på mødet var noget grundlag for, at ministeren, således som hun har forklaret, kunne gå ud fra, at man fulgte påtegningen på mavebæltet af 4. august 2008 og orienterede Folketinget, forklarede vidnet, at han selv havde været inde på det med Folketinget. Han var enig i indstillingen og den eneste påtegning, han lavede, var procespåtegningen om, de ikke skulle begynde med en folketingsorientering. I hans verden skulle de begynde med at orientere VKO-flertallet og så efterfølgende orientere Indfødsretsudvalget. Det spor var ministeren også inde på i sin påtegning. Det var overhovedet ikke oppe på mødet, fordi mødet havde det forløb, som han har beskrevet, hvor del et var en undren over sagen i sig selv, og del to var spørgsmålet om, hvad de vidste om de nordiske ting. Ud af det kom en afventen af, at undersøgelsen blev gennemført. Sagen var i fortsat sagsbehandling, og dermed var det spor om orientering af Folketinget foreløbigt afmonteret.

Forespurgt om hvordan en orientering af Folketinget normalt ville finde sted, forklarede vidnet, at den orientering af Folketinget, som han tænkte på, da han lavede sin påtegning, og som han også klart måtte opfatte, at ministeren tænkte på med sin påtegning, var en generel orientering om en praksisfastlæggelse. Det ville selvfølgelig altid ske i form af breve udfærdiget af kontoret eller afdelingen, men det ville være ministeren, der ville oversende en sådan orientering om praksisfastlæggelse til Folketinget. Forespurgt om en kontorchefs nævnelse for udvalgsformanden ville kunne erstatte en sådan orientering af Folketinget, forklarede vidnet, at han kan huske, at man også var inde på det under den første afhøring af vidnet. Han forklarede dengang, at der var den særlige relation på området, at kontorchefen havde en kontakt direkte til

udvalgsformanden. Han vidste, at de jævnligt havde møder med henblik på at forberede møderne i udvalget. Det var særegent, fordi ingen andre kontorchefer eller embedsmænd havde direkte kontakt til udvalgsformænd eller lignende i Folketinget. Det er en meget speciel konstruktion. Han vidste ikke, hvad kontorchefen og udvalgsformanden talte om på de møder. For ham var det en konventionssag som mange andre sager. Han ville ikke have noget problem med, at kontorchefen fortalte formanden, at de i øvrigt havde nogle generelle sager. Det har naturligvis ikke noget at gøre med en generel praksisorientering, som han mente skulle ske fra ministerens side i sådan en sag. Foreholdt at Karsten Dybvad har forklaret, at en embedsmand ikke kan orientere Folketinget, men at det er ministeren, der skal gøre det, forklarede vidnet, at det er han helt enig i. Han har over årene hørt om den særlige kontakt mellem kontorchefen og udvalgsformanden. Han kan huske nogle ganske enkelte lejligheder over frokosten eller i marginen af et møde, hvor Dorit Hørlyck kan have nævnt for ham, at hun havde haft en hård dag, fordi udvalget spurgte meget intenst, men ellers var det noget, hun kørte fuldstændig selv.

Forespurgt om det er en mulighed, at der kan være opstået og opretholdt en misforståelse mellem ministeren og embedsmændene både om orientering af Folketinget og om forventningen om, at man gik i gang med at behandle de konkrete sager, forklarede vidnet, at forløbet var det, at udkommet af mødet var, at kontoret og afdelingen skulle gennemføre undersøgelsen vedrørende de nordiske lande. De skulle holde mødet senere på efteråret, og så skulle de vende tilbage. Spørgsmålet om Folketinget blev ikke nævnt. Det var en konventionssag, som de havde behandlet, og ministeren ville høre om den igen, når kontoret vendte tilbage med den efter den nordiske undersøgelse. Forespurgt om det er muligt, at der opstod en sådan misforståelse, og at den ville være opretholdt i så lang tid, forklarede vidnet, at for ham var udkommet af mødet, som de havde formenligt i begyndelsen af september 2008, klart for alle mødedeltagere, nemlig at den nordiske undersøgelse blev gennemført, og så ville sagen blive lagt op igen.

Forespurgt af kommissionens formand hvordan han vurderede, at ministeren havde opfattet sagen, forklarede vidnet, at hans oplevelse var, at de alle sammen opfattede sagen på den samme måde. Forespurgt om han gjorde sig tanker, om hvad der skulle ske, når de modtog en konkret sag, svarede vidnet benægtende. Mødet var, som han har beskrevet det. Hans oplevelse var, at der var tid til, at man ville lave den nordiske undersøgelse, og efter at den var gennemført, ville de have en drøftelse om sagen igen, eller der ville komme et mavebælte om den igen. Herefter ville praksis blive lagt fast fremadrettet. Der blev ikke diskuteret konkrete sager overhovedet. Der blev heller ikke nævnt nogen sager.

Forespurgt om han havde en forventning om, at sagerne ville blive forelagt videre op i systemet, når de kom, forklarede vidnet, at han ikke tænkte over konkrete sager. Det var en generel konventionssag, der blev forelagt med henblik på fastlæggelse af den fremtidige praksis. Forespurgt om hvad han ville have svaret, hvis han var blevet spurgt, om kontoret skulle lægge de sager, som de havde, i en bunke for at afvente undersøgelsen, forklarede vidnet, at sådan var situationen ikke. Hvis man havde en generel sag med henblik på at fastlægge fremtidig praksis, måtte en konkret sag afvente resultatet af den undersøgelse.

Forespurgt af kommissionens udspørger om Birthe Rønn Hornbech på et efterfølgende tidspunkt har sagt til vidnet, at hun havde en forventning om, at sagen var i ”god gænge” på den måde, at sagen blev ekspederet efter konventionen, og at Folketinget blev orienteret, forklarede vidnet, at det har han aldrig hørt hende nævne.” [3. juni 2013, side 1098-1103]

7.3.3.8 Karsten Dybvad

Karsten Dybvad har foreholdt, at integrationsministeren i august 2008 blev orienteret om, at Integrationsministeriet i en periode ikke havde administreret i overensstemmelse med 1961-konventionen og forespurgt, om det var noget, han blev orienteret om, forklaret, at

”det ikke var noget, han talte med Claes Nilas om. Det var Metock-dommen, der var oppe. Det var den, det handlede om og den sag, de håndterede. Der var også andet på dagsordenen. Dette medførte en lille smule ”overload” på det arbejde, som de var udsat for, fordi de havde planlagt flere ting, herunder initiativer på beskæftigelsespolitikken, som skulle have været lanceret i den uge.” [21. maj 2013, side 946]

7.3.3.9 Birthe Rønn Hornbech

Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at

”Første gang hun blev orienteret, var ved mavebæltet af 4. august 2008, efter Claes Nilas havde været på ferie. Hun har forstået på sin bisidder, at Claes Nilas har forklaret, at han tog alle sagerne med hjem den ene nat, og hun tog dem med hjem den anden nat. Det kan hun helt bekræfte. Denne sag kan hun huske, fordi hun ikke havde hørt om den på forhånd. Den lå inde i stakken af en masse andre sager. Forespurgt om hun hørte noget om det nordiske embedsmandsmøde, før hun fik mavebæltet, forklarede vidnet, at der var nogen, der gik meget op i det nordiske. Hun var nødt til at gå op i EU. Det havde

hun ikke de store erfaringer med, så det beslaglagde mange kræfter hos hende. Ministeren hørte kun om de nordiske embedsmandsmøder, hvis der var noget særligt, der skulle på, eller noget særligt hun skulle vide. Der er så mange embedsmandsmøder på nordisk plan og EU plan. Det kan man slet ikke følge med i. Hun kan se, at man, før man forelagde sagen for hende, bad om at få emnet på det nordiske møde. Hun mener ikke, at det blev sagt på noget tidspunkt. Det var embedsmændene fuldt berettiget til. De kunne sætte hvad som helst på, men de var ikke berettiget til at sige hvad som helst. Foreholdt at hun fik mavebæltet, efter Claes Nilas havde påtegnet det den 8. august 2008, forklarede vidnet, at det første, hun tænkte, var, at det kunne de godt have sagt. Kim Lunding var for hende den juridiske rådgiver, som hun holdt sig til i alt. I sagens natur talte de ikke om indfødsret på grund af den særlige konstruktion. Det forekom hende, at de begge var meget nidkære, når det drejede sig om konventioner. Det var lidt chokerende at læse, at de havde overtrådt konventionen, netop fordi de var meget hellige. Hun kunne straks se alle de pegende fingre, der ville komme fra venstrefløjens, når de ikke havde overholdt konventionen. Det havde hun det skidt med. Hun kan ikke huske, om hun slog reglerne op på det tidspunkt, eller om hun var på det rene med reglerne i forvejen. Hun havde den kommenterede indfødsretslov stående. Hun var ikke i tvivl, selvom de ikke skrev, at de havde begået en fejl. Hun synes, at de skulle have slået døren ind og sagt det. Hun var ikke i tvivl om, at der var tale om konventionsbrud. Hun betragtede det mere som en orientering – man kunne ikke indstille, at hun skulle skrive ok til at konventionerne var overtrådt. Man kan også se af det mavebælte, Kim Lunding fik fire måneder før, at Dorit Hørlyck indstillede, at vidnet blev orienteret. Hun mener også, at det var den rigtige måde at gøre det på. I den opremsning af hjemmel og hvad de ville gøre, var der ikke noget at komme efter. Det stod helt klart for hende, at det, de ville, var det, de skulle have gjort for længst. Der var ikke nogen slinger i valsen. Hun kendte konventionen eller lovgivningen så godt på det tidspunkt, at hun ikke var i tvivl om, at det stod helt klart, hvad gældende ret var. Der var ingen retlige problemer. Der var heller ingen politiske problemer, for det var en aftale med Dansk Folkeparti, at konventionen skulle fortolkes, som det står i 2004-loven. Det var en del af det politiske forlig, at man i 2005-aftalen besluttede at ændre, hvor meget spillerum man ville bruge, idet man i lovgivningen i 2004, som var godkendt og havde været til gennemsyn hos Dansk Folkeparti, inden den blev fremsat, meget klart skrev, at det skulle være den mest minimalistiske fortolkning, således at man holdt sig til de minimumsforpligtigelser, som konventionen angav, at staterne skulle overholde. Forespurgt om loven havde været til godkendelse hos Dansk Folkeparti, forklarede vidnet, at det retsgrundlag, der nævnes i denne sag, er blevet vedtaget sammen med Dansk Folkeparti. Det havde man indskrevet helt præcist i bemærkningerne til

forslaget til 2004-loven, ikke i cirkulæreskrivelsen. Det ville sige, at man havde indskrænket de statsløses rettigheder i Danmark ganske drastisk både processuelt og materielt siden loven i 1999. Forespurgt om det var udtryk for hendes forståelse af mavebæltet, forklarede vidnet, at hun syntes, at det var grufuldt, at de havde overtrådt konventionen, og hun var ærgerlig over det. Hun så også for sig, at hun ville blive drillet med det. Det var ingen tvivl om juraen og politikken. Det var lige efter bogen efter 2004-loven og 2005-aftalen mellem VKO. Forespurgt om hun fik en forståelse af, at man på dette tidspunkt havde afgjort sager, som var omfattet af 1961-konventionen, efter de almindelige regler, forklarede vidnet, at det var en klar mulighed efter det, de skrev, at de simpelthen havde set bort fra konventionen siden 2004.

Foreholdt ekstraktens side 20 (Mavebælte af 8. august 2008) ”*Indfødsretskontoret har ikke siden ikrafttrædelse af Bekendtgørelse af lov om dansk indfødsret nr. 422 optaget personer, som opfylder betingelserne i FN-konventionens artikel 1, på lovforslag om indfødsrets meddelelse, uden at de pågældende tillige har opfyldt betingelserne i cirkulæreskrivelsen om naturalisation, ...*”, og at det nok var en information om, at der havde været personer, der var omfattet af konventionen, men kun var blevet optaget, fordi de opfyldte de almindelige regler, forklarede vidnet, at det indså hun klart som en mulighed. Det var også derfor, at hun skrev, som hun gjorde, fordi det bare var om at få den sag over i Folketinget hurtigst muligt. Forespurgt om det er hendes ”krølle” på mavebæltets side 1, forklarede vidnet, at det er det sikkert. Forespurgt om der står noget, eller om det bare var en reaktionskrølle, forklarede vidnet, at det kan hun ikke se. Det nærmeste, der kan stå, er ”hjemmeværnet”, og det er det ikke. Hun læser flere hundrede bøger om året, så hun er meget læsende, og alle bøgerne er ødelagt. De er ikke noget værd, fordi hun altid har blyant eller kuglepen ved siden af. Det er en vane, der går igen her. Forespurgt om man kan tage påtegningerne som udtryk for, at hun tilsluttede sig mavebæltet og var enig i opfattelsen, forklarede vidnet, at hun syntes, at det var lige efter bogen. Foreholdt samme dokument side 22 ”*Claes MØDE*” og forespurgt, hvad hun sigtede til med det, forklarede vidnet, at den første reaktion var, at det skulle i Folketinget. Det var af flere grunde. Det havde været praksis i alle de år, hun havde været med, at alt, der var tvivlstilfælde, skulle over i Folketinget. Alt, der hed tvivlstilfælde, brølere og så videre skulle ekspederes over i Indfødsretsudvalget. Mavebæltet havde en sådan karakter med nogle tal, at hun havde den tanke, at jo hurtigere – jo bedre, for ellers hobede det sig bare op, så blev det meget værre. Når også hun skrev det, selvom Indfødsretskontoret selv havde skrevet det, var det, fordi Claes Nilas havde skrevet om orientering af VKO-ordførerne. Da hun blev minister, kunne hun mærke, at der var en kultur om, at VKO-ordførerne skulle indkaldes hele tiden. Hun vidste på baggrund af sin erfaring fra Indføds-

retsudvalget, at det ikke nyttede at begynde at finde fællesdatoer for ordførerne i Folketingets sommerferie. Der ville kunne gå lang tid, og de ville kunne blive bebrejdet, hvis de ikke underrettede Folketinget med det samme.

Da hun fik mavebæltet af 4. august 2008, troede hun, at de lige havde opdaget fejlen, og at det var en hastesag. Det var det for hende. Hun vidste ikke, at sagen havde ligget siden februar 2008. Hun regnede med, at de kom med det samme, og hun havde forventet, at de slog døren ind. Derfor var det helt oplagt, at sagen skulle i Folketinget. Det skulle ikke vente på noget med VKO-ordførerne. Hvad kunne der komme ud af det? Skulle de til at diskutere, om 2004-loven stod ved magt? Det skulle hurtigt over i Folketinget. Det var også det, der var kontorets opfattelse. Dorit Hørlyck havde kontakt med Indfødsretsudvalget hele tiden. Det måtte hun klare, og kunne hun ikke det, kunne de altid konstruere et samråd, hvor vidnet kunne undskylde og forsikre, at de var gået i gang med at få ryddet op. Foreholdt at der var relationen til Dansk Folkeparti, som havde været involveret i 2004-loven, forklarede vidnet, at de var involveret over alt. En af de politiske aftaler, hun ved mest om, er udlændingeloven, men det foregik på fuldstændig samme måde, og selv ved udlændingeforhandlinger kom de med ønsker om indfødsret, fordi de prioriterede det højt. Statsministrene gik meget op i, at Dansk Folkeparti var med og havde set tingene.

...

Foreholdt ekstraktens side 22 (Mavebælte af 8. august 2008) ”*Det giver ballade*” forklarede vidnet, at hun regnede med, at venstrefløjen ville drille hende og måske også lave ballade. Det var klart, at når de havde gjort så meget ud af det med konventionerne, var det ekstra frustrerende at konstatere, at de var kommet til at overtræde dem. Forespurgt om hun ikke sigtede til, at det var Dansk Folkeparti, der kunne lave ballade, forklarede vidnet, at det altid var venstrefløjen, der lavede ballade. Det med Søren Krarup var ikke uddebatteret, fordi det hørte de på, hver gang han sagde det, men det var nogle positioner, de kendte. Det havde Dansk Folkeparti sagt siden 2001, men de havde indgået mange udlændingepolitiske aftaler med Dansk Folkeparti, hvor de i langt højere grad hørte om konventionerne, fordi de hele tiden måtte redegøre for ny praksis fra Menneskerettighedsdomstolen. Derfor måtte de hele tiden justere og sige til Peter Skaarup, at der ikke var noget manøvrerum, fordi der var kommet en dom. Det var noget, hun og Kim Lunding gik meget op i. Forespurgt om det ikke kunne være Dansk Folkeparti, der ville lave ballade, forklarede vidnet, at det ikke var noget, hun tænkte over i hvert fald. Hun havde ikke nogen grund til at være bange for Dansk Folkeparti. De hjalp hende hele vejen igennem. Foreholdt at der var en telefonsamtale mellem Søren Krarup og Kirsas Reinholt, hvor Kirsas Reinholt mente, at det først i forbindelse

med 2010-lovforslaget for alvor gik op for Søren Krarup, hvad konventionen førte til, og at der kom nogle håndfaste reaktioner fra Dansk Folkeparti, der endte med, at de stemte imod loven, forklarede vidnet, at det var forudset. De vidste, det kunne komme. De vidste, hvor meget Dansk Folkeparti gik op i indfødsret, formentlig som det eneste parti i Folketinget. Det var en meget stor del af partiets identitet. Det er noget, de ideologisk vægter højt. De skulle have lov til at skælde ud i pressen. Det var værre, at han skældte Kirsas Reinholt ud. Hun blev klar over det og ringede omgående til kontoret, da hun havde mødt Søren Krarup, hvor han var lige så angergiven bagefter og ringede og fik rede på det. Der kom også en skriftlig undskyldning, hvis det var den samme samtale, men det tror hun.

Foreholdt at hun tidligere kommenterede Claes Nilas' påtegning på mavebæltet af 4. august 2008 om orientering af VKO-ordførerne og forespurgt, om der var noget konkret bag det, forklarede vidnet, at i det daglige blev alt politik i hendes ministerium lige så meget til i samarbejde med ordførerne fra Dansk Folkeparti som med ordførerne fra V og K. Dansk Folkeparti kom oftere end de andre. Det var også, fordi V og K til dels måtte indrette sig efter regeringens politik og dermed også efter hende, mens Dansk Folkeparti kom med deres egne ønsker, fordi de ikke var et regeringsparti. Der, hvor de nåede længst i forhandlingerne, var, når Dansk Folkeparti, hun og meget få embedsmænd deltog og holdt det på et meget fortroligt plan. Forespurgt om der kunne være en politisk følsomhed i sagen, som gjorde, at det var en god idé at orientere VKO-ordførerne, før man slap sagen løs i Folketinget, forklarede vidnet, at det overordnede princip for hende var at slippe sagen løs. Hun troede også, at sagen lige var opdaget. Derfor kunne man ikke tænke anderledes end, at den skulle ekspederes over i Folketinget. Hun tror, at der er en tro på, at de havde en overdreven frygt for Dansk Folkeparti. Claes Nilas beskrev meget godt, at hun kunne lide diskussioner. De havde samme diskussionskultur i Dansk Folkeparti, som hun var opdraget til. De havde bragende diskussioner. Det var ret underholdende, men det var også den måde, at tingene kom frem på, og man fik talt sig frem til en løsning.

Forespurgt om hun overvejede, om det var nødvendigt at få en resolution fra hende, da kontoret indstillede, at de skulle gå i gang med at følge reglerne, forklarede vidnet, at det mener hun ikke, men selvfølgelig skulle hun orienteres. Det skete en gang imellem, at der i udlændingesager pludselig kunne komme noget i pressen, hvor der var en, der havde fået afslag og var gået til pressen. Der kunne ske det, at Kim Lunding kom og sagde, at hun skulle være klar over, at den sag lavede de om, hvorefter hun sagde, at det vel ikke var på grund af avisen, hvortil hun fik svaret, at det var på grund af nye oplysninger. Det

var ikke alt, der foregik skriftligt. Der var mange ting, hun bare blev orienteret om. Denne sag er skrevet som en orientering. Efter sagen at dømme har Kim Lunding tilsyneladende ønsket det som en indstilling. Hun kunne ikke resolve ”ok til konventionsbrud”, så for hende var det vigtigt, at det med VKO ikke stod ubesvaret, men at det kom i Folketinget omgående. Hun ville gerne tale om sagen, selvom hun ikke havde noget at tale om, fordi den var klar. Forespurgt om hun ikke kunne resolve ok til, at de gik i gang, forklarede vidnet, at det var formuleret sådan, at det ville de gøre. Det mente hun ikke var nødvendigt at resolve om, fordi det var en selvfølge. Der var ikke andre muligheder. De havde opdaget en fejl, og så gik de i gang. Det var det, hun troede hele vejen. Det var først i mailen af 3. eller 4. marts 2011, at det gik op for hende, at Folketinget ikke blev orienteret i 2008. Hun spurgte Kim Lunding i forbindelse med redegørelsen, hvad det var for noget, om sagen ikke havde været i Folketinget, hvor han svarede, at den ikke havde været i Folketinget. Det var der, det gik op for hende. Denne sag var ulyksalig på grund af konventionsbrud, men ellers stod den fuldstændig ”op i luften”, som man siger. Forespurgt hvorfor der skulle være et møde, forklarede vidnet, at det var for at besvare det spørgsmål, som hun stadigvæk ikke har fået besvaret, og som kommissionen skal besvare. Hvorfor? Forespurgt hvordan mavebæltet passerede fra hende, forklarede vidnet, at det passerede som alt andet. Når hun ville hjem, blev chaufføren tilkaldt. Der var pakket en fire til fem lærredsposer med sager, og han havde også været i Kirkeministeriet og hente sager der. Så kørte de hjem, hvis det var det, de skulle. Skulle de til Jylland, behandlede hun en del sager i vognen. Den næste morgen var proceduren den samme. Chaufføren hentede alle poserne og bar dem derhen, hvor de skulle. Mapperne havde navne på alt efter, hvor de skulle hen. Det klarede ministersekretæren.

Foreholdt at der kom et mavebælte frem med præcist samme indhold, forklarede vidnet, at det var hun også lidt irriteret over. Foreholdt ekstraktens side 47 (Mavebælte af 18. august 2008) ”*Den sag har jeg vist tidl. stillet ? til?*” forklarede vidnet, at det var hun lidt muggen over. Det var sket før, og hun blev sur hver gang. Forespurgt om hun har oplysninger om, hvad der skete med mavebæltet, forklarede vidnet, at det havde hun ikke. Hun har set, hvad Dorit Hørlyck har forklaret, og hun kan se på datoen, at Claes Nilas var kommet fra ferie, og at hun behandlede den dagen efter. Hun var slem til at glemme at datere, men hun ved, at hun behandlede sagen om natten, da hun fik den hjem. Den lå i den store stak og røg ud sammen med alle de andre sager til forkontoret. Integrationsafdelingen talte nogle gange om sager, som de fortalte, at de havde lagt op til hende, men som hun ikke havde fået, fordi de var strandet et eller andet sted. Det var ikke altid til at sige.

Forespurgt om hun deltog i et møde om august-mavebælterne, forklarede vidnet, at det med møder var meget uformelt. Nogle gange skrev hun ”Claes tale” og nogle gange ”møde”. Hun var interesseret i at få at vide, hvordan det kunne ske, at man kunne glemme konventionen. Det er jo normalt juridisk arbejde at se ud over cirkulæreskrivelsen. Hun kan huske, at det med det nordiske blev ført frem den ene gang efter den anden, uden at hun kan sige helt præcist hvorfor. Hun fornemmede bare en stor interesse for det nordiske. Det er det eneste, hun kan huske om mødet. Foreholdt at det fremgår af hendes, Claes Nilas’ og Kim Lundings kalendere, at der var noteret et møde, forklarede vidnet, at man overhovedet ikke kan regne med kalenderne. Møder blev slettet. Møder blev holdt spontant. Hun kan se, at der er en masse ting fra Kirkeministeriet, der slet ikke var i kalenderne. Der var et møde, og hvis man tror, at det var den 4. september 2008, kan det godt passe. Hun synes dog, at det var meget før. Foreholdt at det ikke var så længe efter det sidste mavebælte, forklarede vidnet, at det dog var konventionsbrud. Hun talte med dem hele tiden. De havde en lind strøm af sager hver dag. Hun har erindring om et møde, som var om det her, og hvor det nordiske blev bragt op med en vis iver. Det var der ikke nogen grund til, fordi de kunne spørge de nordiske lande uden at spørge hende. Forespurgt om hun kan beskrive, hvordan den samtale eller det møde fandt sted, forklarede vidnet, at der var forskel på de nordiske lande. Det vidste hun godt i forvejen. Hendes forventning var, at Danmark var de skrappeste, hvilket Danmark var. Det var ikke noget, hun var interesseret i. Det var først bagefter, når hun tænkte tilbage, at den sidste dag hun var minister, talte de igen om Sverige. Hun har stadig ikke gennemskuet, hvorfor det skulle betyde så meget med de nordiske lande. De hørte dem tit om så meget, så det var ikke noget, hun gik særligt meget op i. Forespurgt om hvem der fortalte hende, at det var interessant, forklarede vidnet, at hun mener, at Claes Nilas og Kim Lunding deltog i det møde, hvor det blev bragt op første gang, og hun er ikke sikker på, at der deltog andre. Det var ikke noget, der overhovedet havde nogen betydning for hende. Det, hun husker, var konventionsbruddet, og at den skulle videre i systemet. Mødet var nok også, fordi hun havde en tanke om, at de ikke skulle tro, at hun var eksploderet fuldstændigt. Hun vidste godt, at sådan noget altid ville ende ved Dorit Hørlyck, at man kunne tale stille og roligt om det, men hun blev ikke klogere. Forespurgt om hun husker, hvad hun fik at vide om de nordiske landes implementering af konventionen, forklarede vidnet, at hun fik at vide, at der kunne være forskellig praksis. Det var derfor, man hørte de nordiske og andre lande. I og med at hun vidste, at Dansk Folkeparti havde været med til den minimalistiske slutning i 2004, var det ikke noget, hun forventede sig andet af, end at det ville vise, at man selvfølgelig kunne fortolke lempeligere, som Danmark havde gjort frem til 2004, men det var ikke noget, man kunne få Dansk Folkeparti med på. Alt det nordiske spillede ikke en stør-

re rolle for hende. Hun blev på et tidspunkt ret træt af det. Derfor sagde hun, at hun selv tog det med og spurgte. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at hun på dette møde spurgte meget ind til, hvordan problemet kunne opstå, og forespurgt om hun husker noget nærmere om det, forklarede vidnet, at hun jo spurgte til, hvordan kunne det ske. Det kunne man ikke give noget svar på. De ord, hun husker i årenes løb, var ”manglende kobling”. Hun ved ikke, om det var til det møde, udtrykket blev brugt. Det var det gennemgående. Det kunne hun også selv se. Man kan godt se, hvad der er sket. Hun har mødt det andre steder hos Rigspolitiet, hvor der var mange HK’er, at når der var udstedt en cirkulæreskrivelse, skulle man passe meget på at få forklaret dem, hvad der stod i loven, fordi de ellers var tilbøjelige til at tage det ene stykke papir (cirkulæret) og fokusere på det. Hun sad med tilsyn med motorkontorerne. Der havde hun den erfaring, at de ringede ind og havde taget § 17 i hendes cirkulæreskrivelse, så måtte hun fortælle dem, at der var noget større, som de skulle tage hensyn til også. Derfor var hun ikke i tvivl om, fordi hun havde siddet 25 år med administrationen ved Rigspolitiet, at det var sådan noget, der var sket, og at man havde forlæst sig. Det, der vakte hendes største undren, var ikke, at man havde overset konventionen, men at man også havde overset lovbemærkningerne, hvor de var beskrevet, og fordi det var en enorm stramning i anvendelsen af konventionen i forhold til tidligere. Foreholdt at det er forklaret, at hun til mødet spurgte, hvorfor man ikke havde overholdt konventionen, hvilket hun ikke fik et ordentligt svar på, og at hun havde foretaget en form for trykprøvning af, om Kim Lunding og Indfødsretskontoret var helt sikre på, at denne fortolkning, var rigtig, forklarede vidnet, at det ikke siger hende noget, tværtimod. Det, der skete, var, at han på et tidspunkt bragte det nordiske ind, hvorefter hun begyndte at spørge. Efter han bragte det nordiske ind, forløb hun sig af iver og begyndte at spørge, hvad der kom ud af det. Det var klart, at hvis han ikke kunne svare, blev hun ved med at spørge. Det var hendes metode for at få noget at vide. Det var rigtigt, at så blev han usikker, hvorefter hun sagde, at de udmærket kunne høre de nordiske lande. Hun vidste, at hun havde bedt om, at sagen blev sendt i Folketinget, og det gik hun ud fra, at den blev. Derfor var der overhovedet ingen problemer. Det var en ganske almindelig høring for hende. Foreholdt at Christian Lützen har forklaret, at han mener, at Norge blev nævnt, forklarede vidnet, at hun ikke tør sige det, men hun ved, at Sverige blev nævnt flere gange, og det pirrede hende enormt, fordi hvis hun kunne tage sin kollega Tobias Billström i, at Sverige eventuelt fortolkede konventionen strengere end Danmark, var det sjovt. Hun husker slet ikke, at Norge blev nævnt, men derfor kan Norge godt være blevet nævnt. Sverige blev nævnt flere gange, men hun ved ikke, om det var til dette møde.

Da hun gik til det møde, havde hun ikke nogen forestilling om noget som helst med det nordiske. Hun vidste ikke, at Indfødsretskontoret for længst selv havde ønsket at sætte punktet på dagsordenen. Derfor vidste hun heller ikke, om det blev bragt op som en legitimering af, at de havde sat det på, men det behøvede de ikke, for embedsmandsmøderne blandede hun sig normalt ikke i. Forespurgt om hun husker anledningen til, at det nordiske kom op, forklarede vidnet, at det gør hun ikke. Det har hun også spurgt sig selv om. Foreholdt at det er forklaret, at hun trykprøvede Kim Lunding på rigtigheden af fortolkningen, hvilket han blev trykket bagud af og bragte historien frem om, at de havde en idé om at spørge de andre nordiske lande, hvilket hun skulle have grebet og sagt, så er I måske ikke så sikre på den fortolkning alligevel, og at de skulle prøve at gå den vej, forklarede vidnet, at hvis hun fornemmede en usikkerhed, spurgte hun til dørs. For hende var der ikke nogen usikkerhed, fordi hun ikke kunne forestille sig, at de kunne nå til en anden fortolkning. Dansk Folkeparti ville aldrig gå med til en lempeligere fortolkning. De havde fået den minimalistiske løsning ind i lovforslaget. Jo mere hun læste sagen, jo mere gik op for hende, hvor indgribende det med født i landet egentlig var. Det var selvfølgelig af hensyn til Dansk Folkeparti, og derfor var der ingen muligheder for at lempe det. Hun havde en forventning om, at de andre lande var lempeligere end Danmark. Hun er nødt til at sige, at hun havde meget med Kim Lunding at gøre. Det var ham, hun brugte, når det var jura; det var ikke Claes Nilas. Hun lagde meget vægt på, hvis Kim Lunding var i tvivl. Hun sagde indtil flere gange i sin tid som minister til Kim Lunding, at han skulle huske, at Claes Nilas var hendes spindoktor. Det var Kim Lunding, der skulle sige til med det juridiske, og hvis han var i tvivl, var det Nina Holst-Christensen i Justitsministeriet, som hun kendte blandt andet, fordi hun havde været retsordfører. Det var Kim Lunding, som hun brugte som juridisk rådgiver. Hun vidste, at hvis han var i tvivl, ville han sige det. Forespurgt om det var Kim Lunding, der bragte det nordiske ind, forklarede vidnet, at hun ikke ved, hvilken dato det var. Det kunne have været ved en helt anden lejlighed. Hun ved ikke, hvilket møde de taler om. De havde møder to til tre gange om ugen. Hun synes, at det var lang tid efter, fordi de talte hele tiden sammen. Det var ikke sådan, at de satte alt i kalenderen. Hun kunne godt komme ind og sige: ”Er Claes der, hent Kim”. Forespurgt om hun kan tidsfæste det, forklarede vidnet, at det er hun ikke i stand til, fordi hun syntes, at det nordiske vendte tilbage igen og igen. Der blev talt enormt meget om det med det nordiske også i ministersekretariatet. Det kan også ses af redegørelsen, at det spillede en stor rolle. Hun må indrømme, at hun stadig ikke helt har gennemskuet hvorfor. Foreholdt at det kommer op i forbindelse med to beslutninger, der kan identificeres, forklarede vidnet, at man blev ved med at holde møder med det nordiske. Man kan se i redegørelsen, at der i mailene tales meget om det nordiske. Da havde hun for længst mi-

stet interessen for det. Hun havde håbet på, at hun kunne få lukket den sag ved at spørge ministrene ud til sommermødet, og så var det slut med det. Der skete desværre det, at hun fik influenza. Forespurgt hvad det endte med i august 2008, forklarede vidnet, at på et tidspunkt hørte man de nordiske lande.

Foreholdt at hun har forklaret, at hun havde en opfattelse af, at sagen var fuld-
stændig krystallklar, og at man skulle gå i gang med at behandle ansøgningerne
i overensstemmelse med konventionerne, men at det ikke var det, der skete
i virkelighedens verden, og forespurgt om det var, fordi der blev truffet en
beslutning om, at i stedet for at gå i gang, skulle man forelægge fortolkningen
for de nordiske lande, hvorved hun udskød resolutionen, forklarede vidnet, at
det gjorde hun ikke. Hun har overvejet, om der kunne være sket nogle mis-
forståelser. Hun kan kun sige, at i sit hoved var det med høring af de nordiske
lande ren rutine. Det gjorde de så tit. Indstillingen var så klar og fremtidsori-
enteret, så hun tænkte overhovedet ikke over det. Hun vil ikke mene, at hun
skulle sige, at de fortsatte, som de plejede. Det var slet ikke inde i billedet. Så
ville hun selvfølgelig have stoppet det. Foreholdt at forklaringen fra dem, der
var med, var, at resolutionen blev udskudt, forklarede vidnet, at hun godt ville
høre den, der kan vise det på tryk eller sige, at det har man med sikkerhed hørt
hende sige. Det har hun ikke. Hun synes, at det var lidt letsindigt ikke at få det
på tryk, fordi man kan se af nogle af papirerne, at hvis hun ikke havde skrevet
noget på, eller hvis hun havde skrevet noget og ændret mening, så spurgte
hun nogle gange Kim Lunding, om han ville have det på tryk, hvilket han
bekræftede. Der ligger netop et dokument, hvor hun skrev, ”jeg giver mig”.
Det var vigtigt for hende, at der stod, hvad hun havde besluttet. Det med at
skulle skrive OK til en overtrædelse var hun ikke varm på. Forespurgt hvad
hendes billede er af, hvad der skete, forklarede vidnet, at hun ikke havde nogen
interesse i den sag mere. Den gik i Folketinget, og der kom alt muligt andet,
der var meget presserende. Hun gik ikke og tænkte over sager, som hun ikke
opfattede som et problem. Hun havde til gengæld problemer med Metock-sa-
gen og forskellige andre ting. Forespurgt om den var kommet over hendes
bord, hvis den skulle i Folketinget, forklarede vidnet, at det ville den ikke uden
videre. Det var til Indfødsretsudvalget. Dorit Hørlyck så mere til udvalget, end
vidnet gjorde. Det, forestillede hun sig, kunne foregå nogenlunde udramatisk,
men måske ville venstrefløjen gøre vrøvl. Dorit Hørlyck var ikke den, der pro-
vokerede, så hun havde en forventning om, at Dorit Hørlyck kunne klare det.
Ellers ville hun selvfølgelig komme. Forespurgt om det var en forventning,
som hun gav udtryk for over for Claes Nilas, forklarede vidnet, at det var det
ikke. Når hun ved, hvor meget ”de løber ovre” i Indfødsretsudvalget, som er
det eneste udvalg, hvor embedsmændene er til stede under møderne og over-
værer, så var det slet ikke noget, hun tænkte over. Foreholdt at det var en sag

om konventionsbrud, som hidsede hende lidt op, og forespurgt om det var en sag, hun bare kunne glemme, forklarede vidnet, at det kunne hun, fordi indstillingen var så klar. Hun vidste, hvor meget Dorit Hørlyck gjorde ud af at pleje udvalget. Det var ikke noget problem for hende, fordi hun havde tillid til, at hvis der var problemer, ville hun komme tilbage. Det vigtigste var at få den over i Folketinget. Foreholdt at når embedsmændene overhovedet ikke gjorde, som det var indstillet, kunne man tro, at der var en årsag til det. At de havde opfattet det sådan, at der ikke ville blive resolveret, før man havde indhentet informationer fra de nordiske lande, forklarede vidnet, at sådan havde hun overhovedet ikke opfattet det, for så skulle de ikke have hørt de nordiske lande. Det var en ulovlig tilstand, der havde bestået i flere år, og derfor var det vigtigt for hende, at den kom over i Folketinget – at de ikke puttede med tingene.

Foreholdt ekstraktens side 592 (Folketingstidende F fra den 9. november 2010, 1. behandlingen af lovforslag nr. L 38: Forslag til lov om indfødsrets meddelelse) ”*Integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech): ... Det er ikke rart at skulle give indfødsret til nogen, der ikke opfylder betingelserne og som måske aldrig vil kunne komme til det, men det er altså en del af dansk ret i dag. Sådan må vi sige det, selvom det ikke er direkte inkorporeret. Det er nu en del af indfødsretten, at det foregår med respekt for konventionerne.*”, side 598 (Folketingstidende F fra den 10. november 2010, 2. behandlingen af lovforslag nr. L 38: Forslag til lov om indfødsrets meddelelse) ”*Integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech): ... Jeg synes, at det her var en svær sag, og derfor har jeg også indhentet udtalelser og råd i andre lande for at høre, hvordan man har gjort der, og jeg er altså nået til, at disse mennesker, der er statsløse, skal have statsborgerskab i Danmark. Det er det lovforslag, jeg har fremsat, og det er det lovforslag, som regeringen fastholder.*”, side 9773 (Politiken, 26. februar 2011 – Og nu tror jeg godt, at jeg kan være bekendt at lukke for mikrofonen) ”... Og når der er en politisk aftale om indfødsret, så er det sin sag at begynde at lave noget, der er i strid med aftalen. ...”, side 9796 (Jyllands-Posten, 27. februar 2011 – Jeg er holdt op med at læse aviser) ”*Men jeg giver ikke ordre til, at de bare skal have statsborgerskab. Hvorfor er det Danmarks problem, at nogle personer på grund af en situation i Mellemøsten står uden statsborgerskab? Hvorfor er det ikke Israel, Jordan eller Libanon, der skal redde dem ud af miseren? ...*” og side 7899 (Folketingets forhandlinger den 4. marts 2011, B 60 Forslag til Folketingsbeslutning om opsigelse af FN’s konvention om begrænsning af statsløshed.) ”*Integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech): ... Men jeg mener også, at det er vigtigt at anføre, at konventionen giver stærkt stødende resultater, og det synes jeg at jeg er forpligtet til at gøre opmærksom på her i Folketinget, ...*” og at det for udspørgeren lyder som om, at hun havde spurgt, hvilket ikke harmonerer helt med, at hun siger, at hun ikke interesserede sig for det med at spørge andre steder, forklarede vidnet, at det var klart, at når vi

er henne i 2010, og der var talt meget om det nordiske, så brugte hun også det for at sige, at det havde de gjort. Det synes hun ikke, der var noget mærkeligt i, når de nu havde gjort det. Foreholdt at det er udtalelser, der til en vis grad referer baglæns til, hvad der var sket i sagen, forklarede vidnet, at de spurgte de nordiske lande. Foreholdt at hun forklarede, at det ikke interesserede hende, og at det ikke var en beslutning, hun traf, forklarede vidnet, at det var det heller ikke, men nu havde de gjort det, så var det spor i hvert fald afsøgt. Det var helt naturligt at fortælle Folketinget, når man skulle have lidt kød på det, hvem man havde spurgt, og de nordiske lande viste klart, at det var, som hun forventede, ”at de havde lempeligere regler end Danmark”. Forespurgt om hun ikke vil vedkende sig, at hun i august 2008 traf den beslutning, forklarede vidnet, at hun ikke ved, om man kan kalde det en beslutning, når hun sagde ”så spørg de nordiske lande”. Det var for hende en fuldstændig naturlig ting, når hun fornemmede, at man gerne ville det. Der var ikke noget drama i det. Det, der undrer hende, er, at man blev ved længe, efter hun havde opgivet interessen for det. Hun fandt ud af, da hun læste sagen, at man havde fuldstændig tjek på de nordiske lande inden. Dels fremgik det af et notat fra Menneskerettighedsinstituttet, og det fremgik vist også af udredningen, så man havde sådan set oplysningerne, men det vidste hun ikke på det tidspunkt. Hun vidste, at der var nogen, der gik utrolig op i det nordiske samarbejde. For hende var det bare at trække på skuldrene og sige, ”så gør bare det”. Det var ikke nogen stor sag for hende. Foreholdt at hun forklarede, at hun samtidig gik ud fra, at man satte behandlingen af ansøgningerne efter konventionen i værk, forklarede vidnet, at hun troede, at hun fik det at vide med det samme. Med det kendskab hun havde til Dorit Hørlyck, troede hun, at hun var ulykkelig over denne sag og for længst var i gang med at behandle sagerne efter konventionerne. Det var naturligt at have det billede. Når hun ser indstillingen af 4. august 2008 igen i dag, står den mejslet i granit. Foreholdt at der var en indstilling om, at hun skulle beslutte, at man gik i gang, forklarede vidnet, at de også skriver, at det ville de gøre. Det var en selvfølge. Der var ikke andre løsninger. Man havde overtrådt nogle regler, og så skulle man rette op på det. Foreholdt at Kim Lunding på spørgsmålet om, hvorfor man skulle bede ministeren om at beslutte, at man skulle følge loven, har forklaret, at han mente, at det var nødvendigt under hensyn til den usædvanlige situation, der var opstået, forklarede vidnet, at hun ikke ved, hvad han mener med usædvanlig, for det var usædvanligt, at man overtrådte konventionen, men det var ikke usædvanligt at lovliggøre noget, man ikke havde lovliggjort før. Hun ved ikke, om det var der, man talte forbi hinanden. Hun er nødt til at sige, at hun tog det som en selvfølge, at man behandlede de sager efter konventionen. Hun kan ikke henvise til fortilfælde, for hun kan heldigvis ikke huske, at de havde overtrådt konventionerne tidligere. Det var hun slet ikke i tvivl om. Det er også det eneste skriftlige, man kan

se. Det lyder lidt mærkeligt, at hvis man ville have en ordre om det modsatte af indstillingen, at man så ikke bad hende om det. Foreholdt at hele systemet er rettet ind efter det rationale, at der ikke var resolveret, og at man derfor ikke kunne begynde at afgøre sagerne, forklarede vidnet, at så kunne man være kommet og have bedt om et stempel.

Forespurgt om man kunne have opfattet resolutionen sådan, at den var udsat, forklarede vidnet, at den kunne man ikke have fra hende. Det med, at den gik i Folketinget, var den mest ærlige måde og den måde, hvor man overhovedet ikke putter med noget. Det var det, hun gav forskrift om, da hun blev minister, at her puttes ikke med noget. Så havde hun en sikkerhed for, at Folketinget trådte i aktion.

Foreholdt at hun har beskrevet, at hendes holdning var, at der ikke var nogen tvivl om, at sådan skulle det være og forespurgt, om der kunne være et motiv eller problematik i, at efterlevelse af konventionen ville betyde, at man ville lukke en personkreds ind, som ikke opfyldte de almindelige betingelser, forklarede vidnet, at det var en problematik, der var identificeret i 2004-loven i aftalen mellem VKO. Det var der ikke nogen problemer i. Det står i bemærkningerne til lovforslaget, der er vedtaget af Folketinget, så det kan ikke være klarere. Forespurgt om hun mener, at Dansk Folkeparti i forbindelse med lovforslaget accepterede, at det ville være på den måde, forklarede vidnet, at Dansk Folkeparti måtte godkende alle lovforslag og bemærkningerne. Bemærkningerne var ikke alene på lige fod, de var nærmest over. Forespurgt om hun ikke så det som et problem, at det ville føre til, at man skulle give statsborgerskab til kriminelle, forklarede vidnet, at det var en konsekvens af det. Det var en diskussion, man måtte tage nogle gange, at hvis man sagde A, måtte man også sige B. Det var også det, hun prøvede at sige i Folketinget. Det havde nogle konsekvenser, at de havde tilsluttet sig den konvention. Man kan godt sige, at behovet for at få et pas ikke er blevet mindre siden 1961, og verden er ikke blevet mere fredelig.

Foreholdt ekstraktens side 21 (Mavebælte af 4. august 2008) ”*Det må forventes, at der fremover vil indkomme ansøgninger fra personer, som opfylder betingelserne i artikel 1 i FN-konventionen om begrænsning af statsløshed, men som ikke opfylder en eller flere betingelser i cirkulæreskrivelsen om naturalisation. ... På baggrund heraf vil der således f.eks. kunne blive tale om at optage en person, som er idømt en ubetinget frihedsstraf på 2 års varighed på baggrund af særlig grov vold eller uagtsomt manddrab, og som ifølge § 19, stk. 2, i cirkulæreskrivelsen vil være udelukket fra at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. ... Statistiske beregninger over udenlandske statsborgere i Danmark viser, at der i 2008 opholder*

sig omkring 3600 personer, som enten er statsløse, eller hvis statsborgerskab ikke er oplyst. Det er ikke muligt at trække statistik over, ..." og at det lyder som om, at hun havde identificeret et problem, som måske ikke var så bekvemt endda, forklarede vidnet, at det ikke var spor bekvemt, at man stod i spidsen for et ministerium, der havde overtrådt en konvention, når man selv havde været så hellig med konventioner og retssikkerhed. Det var mildest talt meget ubekvemt. Forespurgt om det var det, "UHA" gik på, forklarede vidnet, at det var venstrefløjen. Hun vidste ikke, hvor mange statsløse der var. Hun vidste godt, at mange af dem ikke kunne falde ind under konventionen. Foreholdt "Det må forventes, at der i stort omfang vil være tale om statsløse palæstinensere." og at det er en lidt pudsigt oplysning, forklarede vidnet, at det tog hun sig ikke af, fordi hun godt vidste, at der var en del statsløse palæstinensere. Sådan er det desværre.

Foreholdt ekstraktens side 13184 (Mail af 16. december 2008 fra Thomas Bille Winkel til Claes Nilas, Christian Lützen og Birthe Rønn Hornbech) "De mest kriminelle indvandrere er mandlige og efterkommere fra Libanon - hovedsageligt statsløse palæstinensere - mens mænd fra Kina og USA begår færrest lovovertrædelser i Danmark." forklarede vidnet, at det var et Ritzau telegram. Det havde hendes embedsmænd ikke noget med at gøre. De fik et helt vred af presseklip hver dag. Thomas Bille Winkel var ansat til presseovervågning. Han havde pligt til at læse alt, der havde med udlændinge at gøre. Man kan ikke læse noget ud af avisudklippene. Hun havde ikke tid til at læse dem alle sammen. Hun aner ikke, om hun har læst dette. Det var Ritzau, der skrev det, så hun går ud fra, at det står til troende, men hun kan ikke se koblingen til statsløsekonventionen. Den er uden nationalitet. Foreholdt at den indeholder den faktuelle oplysning, at langt de fleste af de personer, der er omfattet af sagen, er statsløse palæstinensere, forklarede vidnet, at ingen, der kender hende, vil beskyldte hende for at hævde, at pressen er en retskilde. Foreholdt artikel fra BT af 19. april 2005 – Mislykket integration af palæstinensere – "De fleste af de statsløse palæstinensere fra Blågårds Kirke er endt på offentlig forsørgelse. Integrationen af de statsløse palæstinensere, som i 1992 ved en særlov fik opholdstilladelse i Danmark, er mislykkedes, viser et notat fra integrationsminister Rikke Hvilshøj (V). Ud af de i alt 321, som har fået opholdstilladelse, modtager 238 i dag offentlig forsørgelse. Og 135 er blevet straffet ved domstolene eller har fået en bøde." og artikel fra Jyllands-Posten den 7. december 2010 – Palæstinensere mest kriminelle – "Hornbech: Det er særlovens skyld. »De skulle simpelthen aldrig have været her. Det var afviste asylansøgere. Man skulle aldrig have gennemført den lov,« siger Hornbech, som mener, at kulturforskelle er en af forklaringerne på, at mænd af mellemøstlig herkomst er øverst i statistikken." forklarede vidnet, at den særlov har hun skrevet om. Hun var vist næsten det eneste folketingsmedlem, der stemte imod de to særlove,

selv om de havde vidt forskellige interessegrupper. Hun var meget imod den særlov. Hun er meget imod den form for ulighed for loven, at man kunne mase sig frem til en ret ved en ulovlig besættelse. Det skrev hun i sin bog ”Så gik der politik i det”. Særlove er den mest oprørende form for ulighed. At der var så svage politikere, at nogle borgergrupper kunne mase sig frem. Det er hun stadig meget hidsig over. Foreholdt at det interessante er oplysningerne om de personers kriminelle og personlige profil, forklarede vidnet, at det desværre var en kendsgerning. Pia Kjærsgaard har gennem årene løbende stillet spørgsmål om det. Det var der vist også andre, der havde gjort, men hun huskede lige, at hun havde spurgt, og desværre gav det det samme triste resultat. Forespurgt om det kunne tænkes, at man i mavebæltet gav denne oplysning, fordi man vidste, at den persongruppe, der ville komme ind via konventionen, var nogen, der kunne virke problematiserende på nogen, forklarede vidnet, at de aldrig har diskuteret nationaliteter i ministeriet. Det mindes hun overhovedet ikke. Som hun læser den oplysning i dag, var det en naturlig oplysning til hende, fordi uanset at der skulle være lighed for loven, var der det, at når det drejede sig om integration, kunne man ikke udøve lighed i integrationen, hvis man ville have ligelig integration. Hvis integration skal lykkes, er man nødt til at gøre forskel, fordi vi er forskellige, og kulturforskelle er man nødt til at tage højde for. Derfor så hun sig selv som minister, der havde muslimer og muslimske kirkeledere på besøg, netop for at prøve at få en dialog. Det var en helt naturlig ting, at i integration måtte man forskelsbehandle for at få ligheden. Forespurgt om det ikke spillede en rolle for hende, at persongruppen så ud, som den gjorde, forklarede vidnet, at det kan hun ikke mindes. Hun tog sig ikke af det. Det ser anderledes ud, når man ser det i sammenhæng. Der var også nogle ting, hun gerne ville have været fri for, når hun ser det i sammenhæng, men dels havde hun ikke set alle de mails, dels var det ikke noget, hun faldt over, fordi hun fik et mavebælte tre gange om året om den sag. Hendes mening i dag er fortsat, at det skal man ikke lægge noget som helst i. Foreholdt at hun havde en forestilling om, at de andre nordiske lande ville være meget lempeligere end konventionen krævede og forespurgt, om den fortolkningsøvelse kunne have det modsatte fortegn, at man ville undersøge, om man kunne indskrænke konventionen, sådan at man kunne stille vandelskrav, forklarede vidnet, at det overvejede hun, mens hun læste sagen, om det var der, de var gået fuldstændig forkert af hinanden. Det, hun så, var netop det modsatte, fordi de havde strammet den så meget. Hun kan ikke forstå det, hvis det skulle være tilfældet, fordi Kim Lunding var meget påpasselig med konventionerne, der drejede sig om udlændingearbejdet. Han gav selv udtryk for, at han ikke førte så meget kontrol med Indfødsretskontoret. Hvorved man er tilbage ved den ulykkelige måde, det er konstrueret på. Hun ved ikke, om det kan være det. Hun har overvejet, om de virkelig troede, at de kunne komme under bundbrædderne. Man kan have mange meninger

om konventioner, hvilket hun har udtalt sig om mange gange, fordi mange konventioner var et politisk kompromis, der var lavet midt om natten og kan fortolkes vidt forskelligt i de forskellige lande, og også bliver det, men lige præcis disse minimumsfordringer til staterne er helt klare. Til allersidst i forløbet, hvor hun selv måtte se på, hvordan retningslinjerne skulle være, inviterede hun Eva Ersbøll fra Menneskerettighedsinstituttet, fordi hun måtte have en uvildig til at se på tingene. Hun har ikke skænket det en tanke, før hun læste sagen. Hun har helt klart set nulpunktet, men om der var andre, der mente andet? De burde også kunne sige sig selv, at hvis Dansk Folkeparti, som virkelig lagde meget vægt på indfødsret, var med, så kunne man godt regne med, at aftalen fra 2004 konventionsmæssigt gik så langt, den kunne. Det mener hun, at embedsmændene måtte tænke. Der må have været nogle overvejelser omkring dette, inden det kom ind i lovbemærkningerne. Der var ingen af dem, der tog sig af Indfødsretskontoret. Det var et stedbarn. Det var i respekt for, at det var i en arms-længde-princip, fordi det var Folketinget.

Foreholdt ekstraktens side 592 (Folketingstidende F fra den 9. november 2010, 1. behandlingen af lovforslag nr. L 38: Forslag til lov om indfødsrets meddelelse) ”*Det er ikke rart at skulle give indfødsret til nogen, der ikke opfylder betingelserne og som måske aldrig vil kunne komme til det, ...*” forklarede vidnet, at det var igen ud fra lighedsprincippet. Det kunne man ikke komme udenom. Det var noget, Jesper Langballe gjorde meget ud af. Hun kan ikke huske, om det var under denne forhandling, men både han og Søren Krarup rejste flere gange, at der var ulighed for loven. Det var der. Det må man indrømme. Det er konsekvensen af, at man underskriver og ratificerer en konvention. For jurister var det ikke noget nyt, at der er modstridende hensyn i forskellige regelsæt. Det var Dansk Folkepartis indvending, at de så overtrådte grundloven. Det mente hun og flertallet i Folketinget ikke. Hun har altid, også i folketingsgruppen, været meget optaget af, at man også indser de uheldige konsekvenser. Foreholdt at der var en ulighedsdiskussion især i forbindelse med beslutningsforslag nr. B 60, forklarede vidnet, at den var helt rimelig, men det kunne ikke være anderledes. Foreholdt ”*Det er ikke rart at skulle give indfødsret til nogen, der ikke opfylder betingelserne og som måske aldrig vil kunne komme til det, ...*” og at det ikke kan læses som andre betingelser end de almindelige betingelser for at opnå indfødsret, forklarede vidnet, at hun tilføjede, at ”... *det foregår med respekt for konventionerne.*” Forespurgt om det ikke sigtede til noget faktisk, forklarede vidnet, at det ikke nytter noget. Vi er bundet af en konvention, hvilket hun stadig mener, vi skal være, men hun tager det med, at der er noget, hun ikke er helt vild med selv, og som hun synes er udtryk for ulighed. I virkeligheden er hun ikke tilhænger af den indfødsretsaf tale, hvilket man kan fornemme af hendes bog. Hun synes, at den blev for streng, og hun skændtes

med Venstre helt op i 1990'erne, men reglerne må man respektere. Når Dansk Folkeparti helt sagligt kom i Folketinget og sagde, der er en ulighed, så måtte hun prøve at følge deres tankegang og sige, at det er der, men det er en følge af konventionen.

Foreholdt ekstraktens side 598 (Folketingstidende F af 10. december 2010, 2. behandlingen af lovforslag nr. L 38: Forslag til lov om indfødsrets meddelelse) ”*Jamen når hr. Jesper Langballe giver mig det råd, at jeg skal besinde mig på konventionen, så kan jeg benytte lejligheden til at tilstå, hvorfor der er så mange statsløse palæstinensere på dette lovforslag. Det er der, fordi dem, der burde have haft statsborgerskab tidligere, ikke har fået det, netop fordi jeg har besindet mig. Jeg synes, at det her var en svær sag, og derfor har jeg også indhentet udtalelser og råd i andre lande for at høre, hvordan man har gjort der, og jeg er altså nået til, at disse mennesker, der er statsløse, skal have statsborgerskab i Danmark. Det er det lovforslag, jeg har fremsat, og det er det lovforslag, som regeringen fastholder. Så skal jeg jo lige slå den lille krølle, nemlig at den eneste måde, man kan komme uden om ikke disse personer, men statsløse i al almindelighed på, jo er at gøre som de lande, der har dobbelt statsborgerskab, for de har lettere ved at komme uden om reglerne om statsløse end os, der ikke anerkender dobbelt statsborgerskab*” forklarede vidnet, at det var et drilleri, fordi Dansk Folkeparti også ville have begrænset dobbelt statsborgerskab. Det drillede hun dem med flere gange. Forespurgt om det ikke var en reference bagud i tid til, at hun syntes, at det var en svær sag at lukke denne personkreds ind, forklarede vidnet, at det var en svær sag, fordi de havde begået fejl. Foreholdt at det ikke er det, der står, forklarede vidnet, at hun svarede Dansk Folkeparti. Hun har hørt, at man gør meget ud af det med at besindede sig. Det betyder bare at tænke sig om. Det var rent retorisk. Det var klart, at hun satte trumf på over for Dansk Folkeparti. Det var en debat i Folketinget. Når de nu havde spurgt de nordiske lande, kan hun ikke se, hvorfor hun ikke skulle bruge det. Så havde de sikkerhed for i Dansk Folkeparti, at der ikke var noget at komme efter. Når man står i Folketinget, skal man prøve at afbalancere sine bemærkninger, så man prøver at omslutte alle for at få sagt tingene. Heri ligger både at besinde sig, som for hende var den dialektiske metode med at se tingene fra alle sider, og tænke sig godt om. Hermed sagde hun, at hun havde tænkt sig godt om, at det ville hun ikke lave om, og at de oven i købet havde spurgt de nordiske lande, og der var ikke noget at komme efter. Forespurgt hvad det var, man skulle spørge de nordiske lande om, forklarede vidnet, at de to ting ikke havde meget med hinanden at gøre. Hun brugte det, fordi de havde spurgt de nordiske lande, for hun vidste ikke, hvad de spurgt de nordiske lande om. Det drøftede de slet ikke på mødet, der måske var i september 2008. Der kan hun huske, at der var en iver efter at spørge de nordiske lande, men hvad man egentlig skulle spørge om, var ikke

noget, hun gav direktiver om, fordi det var hun ikke særlig interesseret i, men hun gik ud fra, at det var en redegørelse om konventionerne. Resultatet blev også, som hun havde ventet. Da havde hun i øvrigt selv undersøgt det, så det vidste hun godt. Når de havde haft den umage, ved hun ikke, hvorfor hun ikke skulle nævne det. Havde hun ikke været indblandet i det, og de alligevel havde spurgt, havde hun sagt det samme.

Foreholdt ekstraktens side 9773 (Politiken den 26. februar 2011 – Og nu tror jeg godt, at jeg kan være bekendt at lukke for mikrofonen) ”... *Og når der er en politisk aftale om indfødsret, så er det sin sag at begynde at lave noget, der er i strid med aftalen. ...*” forklarede vidnet, at da de var nået så langt, var de i gang med en redegørelse til statsministeren. Hvad hun sagde her og i det samråd, som var ti dage før, hun blev fyret, var ikke nødvendigvis hendes egen mening. Der var hun nødt til at indrette sig efter de forklaringer, man gav i ministeriet. Der var mange ting i dette, som hun ikke ville have sagt, hvis hun var et frit menneske, men det var hun ikke på det tidspunkt. Forespurgt om det var en adressering af, hvad der var sket måske helt tilbage til august 2008, forklarede vidnet, at det var en adressering af det, som i ministeriet var den officielle forklaring på, hvad der var sket. Det var en meget ubehagelig situation med det samråd, fordi hun først og fremmest ønskede at få breve ud til alle dem, der overhovedet kunne komme i spil. Hun var så utålmodig over, at de breve ikke var kommet ud, så hun kunne sige i udvalget, at de var ude, og at alt var i orden. Hun var ikke interesseret i alle de skrivelser. Hun var interesseret i det fremtidsrettede, at dem, der overhovedet kunne være vejledt forkert, fik deres ret. Der var også nogen, der fik brev, som selv var ude om, at de ikke havde søgt. Det var hun ligeglad med. Hun ville bare have orden i det. Det var det, hun var interesseret i, og det hun håbede at kunne komme og fortælle i et samråd, og det kunne hun ikke. Derfor måtte hun holde sig til den officielle linje, som man lagde op til at give statsministeren. Forespurgt om dette ikke var dækkende for det, der i virkeligheden skete, forklarede vidnet, at det var dækkende for det, hun regnede med, man ville skrive i redegørelsen. Hun har siddet med den sag i lang tid nu, og der er ting i dag, som hun ikke anede, var foregået. Det er klart, at der var masser af ting, som hun ikke anede noget om. Det startede med, at man i en mail skrev, at man ikke ville fortælle hende det, men ville lyve for hende. Der var masser af ting, hun ikke vidste. Selv om hun havde vidst det, ville hun ikke have sagt det i samråd. Det var ikke hendes opgave som minister andet end at forsvare embedsværket til sidste blodsdråbe udad til. Forespurgt om indfødsret til den persongruppe kunne være et problem for politikere i hendes eget bagland, forklarede vidnet, at det ikke var noget, hun nogensinde diskuterede med nogen siden palæstinenserloven. Man er blevet strengere med indfødsret. Til gengæld har man fået mere styr på reglerne. Den aftale med Dansk Folkeparti

gav en stabilitet, der ikke var før. Foreholdt man i disse dage kan se, at det kan give en vis politisk uro, at et par PET-mistænkte har fået statsborgerskab, forklarede vidnet, at det gør det hver gang. Det var derfor, hun skrev sin første bog, fordi når det går op for politikere, hvad de har vedtaget, vil de aldrig være ved det. Hun prøvede faktisk at udæske samtlige ordførere i behandlingen af beslutningsforslag nr. B 60 om afskaffelse af konventionen om, hvad de ville gøre med en sigtet. De var en gang hyklere alle sammen. De turde ikke svare på det. Det ville aldrig ske, sagde de. Det gør det hele tiden, og det ved de godt.

Foreholdt ekstraktens side 10390 (Mail af 1. februar 2011 fra Dorit Hørlyck til Kim Lunding) ”*Jeg bemærker mig med igen dyb frustration, at ministeren taler om afdækning af baggrunden for fejlbehandlingen i Indfødsretskontoret. ... Jeg må her igen minde om, hvad dagsordenen var, nemlig at vurdere, om konventionerne skulle fortolkes så restriktivt, at alene ordlyden af dem kunne siges at opfylde forpligtelserne, hvilket politisk kunne være et problem.*” og at det var en rimelig fast opfattelse, som Dorit Hørlyck havde fået og har givet udtryk for, forklarede vidnet, at den har hun ikke fået, mens vidnet har været minister. Hun har spurgt sig selv, om der var noget inden, men det tror hun ikke. Hun kan se hele vejen igennem, når hun har læst papirerne, at man hele tiden talte om juridisk tvivl og politisk tvivl. Det opfattede hun ikke, at der var. Hun synes, at reglerne var så klare, og at mavebæltet af 4. august 2008 var så klart efter bogen og viste det, som hun vidste stod i lovforslaget. Hun går ud fra, at Dorit Hørlyck var fuldstændig klar over, at det var den minimalistiske løsning. Det kunne næsten ikke være mere klart. Foreholdt at Dorit Hørlycks klage er, at hun mener, at der blev spillet en politisk dagsorden, og at det var grunden til, at hun ikke kunne komme i gang med at ekspedere sagerne, fordi man skulle undersøge, om konventionerne ikke kunne fortolkes snævrere end ordlyden, så man kunne stille vandelskrav i et eller andet omfang, forklarede vidnet, at det er muligt, at det var Kim Lundings opfattelse, at fortolkningen kunne strammes. Forespurgt hvor det kom fra, hvis det ikke kom fra hende, forklarede vidnet, at det ved hun ikke. Når man læser alle mailene, kan man se, at der var nogen usikkerhed ikke bare på dette område, og at nogen begynder at udtale sig om, hvad hun kan over for Dansk Folkeparti. Det var ikke embedsmændene, der skulle tage stilling til det. Hun har lyst til at citere ”Ved sorg og selvskabt plage, du intet retter ud”, fordi det var som om, man havde nogle problemer, som hun først opdagede senere. Havde hun vidst det, havde hun kunnet give nogle mere lodrette ordrer om, at der ikke var noget politik. Hun ved ikke, om de fra Rikke Hvilshøjs tid var bange for Dansk Folkeparti. Hun aner det ikke. Man fornemmer nok ikke selv, når man er minister, hvor langt der er ned, fordi dem, der var med til mødet med Dansk Folkeparti, vidste, hvordan det foregik. Det var i en rigtig god atmosfære med nogle skrappe dis-

kussioner. De var dygtige. De vidste altid, hvad de ville. Hun kan simpelthen ikke forstå det. Hun gjorde sig umage fra den første dag for at forklare ikke mindst, at hun var lidt mildere med indfødsret end det, der var aftalt. Derfor skrev hun, at de skulle læse bogen. Hun skrev, da de sendte det med Eva Ersbøll op, at hun nærmest var enig med Eva Ersbølls kritikpunkter, så hun fatter det simpelthen ikke. Hun påtager sig skylden for kommunikationsbristen, for det må være hende, men hun fatter det ikke, og det kom som en stor overraskelse for hende. Hun mener ikke, at der var noget som helst politisk i det, heller ikke fra departementschefens side. De diskuterede det aldrig. Foreholdt at der kom en indstilling til hende om, at man skulle følge konventionerne, dog skulle man opretholde vandelskravet, og forespurgt om det ikke ser ud til, at embedsmændene agerer ud fra det spor, forklarede vidnet, at derfor har hun gået og overvejet, om det var noget, de troede på grund af oplevelser i Indfødsretsudvalget. Hun ved, at Søren Krarup skældte ud og undskyldte bagefter. Det må man spørge Dorit Hørlyck om, fordi hun har ikke diskuteret politik med hende. Hun har aldrig lagt skjul på, at stod det til hende, var det lidt anderledes. Der ligger nogle mails fra den sidste tid, at hvis Dansk Folkeparti ophævede den politiske aftale, skulle de være opmærksomme på, at hun så også var frit stillet, og så ville hun have mere ind i selve loven. Det var ikke noget, hun anede noget om. Det kom bag på hende, fordi der ikke var givet nogle politiske signaler af den slags, i hvert fald ikke fra hende og departementschefen. Hun brugte Kim Lunding som sin juridiske rådgiver, og han vidste, at hun stolede blindt på ham. Hun har svært ved at forestille sig, hvad der skulle være sket, men der kunne ligge fra tidligere tid. Hun ved det ikke. Forespurgt om hun fra sine debatter med Claes Nilas og Kim Lunding husker signaler om, at der var et problem ad modum det, som de agerer ud fra, forklarede vidnet, at det var først, da hun så de blyantstegninger på de forskellige mavebælter samlet, at hun sagde til sig selv, at det kunne hun slet ikke genkende. Hun kunne ikke drømme om at lægge noget negativt i det. Der var ingen tvivl om, at han følte, at han skulle orientere hende så godt som muligt. Foreholdt at der i august 2008 var en del politisk uro foranlediget af Metock-dommen, forklarede vidnet, at der var lidt travlt. Foreholdt at Berlingske Tidende begyndte en artikelserie omkring den 10. juli 2008, hvor temaet var, at der var nogen, der havde nogle rettigheder efter EU-regler, som man ikke havde informeret om, og at Kim Lunding har forklaret, at fundamentet skælvede under ministeriet, at Dansk Folkeparti var meget aktive, og at det politiske miljø fik en vis hårdhed over sig forstået på den måde, at der kom meldinger fra Dansk Folkeparti om, at statsministeren måtte tage hjem fra ferie, og at de truede med, at det parlamentariske grundlag for regeringen var væk, hvis man ikke kunne komme med fornuftige løsninger, og forespurgt om den politiske situation var en, hun havde for øje, da hun sad med denne sag i august 2008, forklarede vidnet,

at det afhænger af øjnene, der ser. Hun havde sjældent set Claes Nilas som en fisk i vandet som efter Metock-dommen. Hun nåede at komme før ham, fordi han var på ferie. Hun var også ude før statsministeren, men de satte himmel og jord i bevægelse for at få undersøgt den sag. De havde alle mulige på besøg. Ambassadøren var hjemme på ferie, og Claes Nilas var nede og nærmest lukke EU op, som hun skrev i sin bog. Der lå både en juridisk og politisk interesse. Det var ikke noget med, at ministeriet skælvede. Hun synes snarere, at de var i utrolig godt humør i den tid, fordi det var spændende. Det var virkelig en udfordring. De vidste godt på forhånd, at de skulle bede Dansk Folkeparti om hjælp, og de brød sig ikke om EU, men de hjalp. Derfor skulle de have noget til gengæld. Derfor gik embedsværket i gang. Det var noget, Claes Nilas sørgede for. Det var faktisk aldrig noget, hun bad om. Det kunne også være, at Kim Lunding gik i gang længe inden, fordi han kunne forudse det. De lavede nogle notater om, hvad Dansk Folkeparti kunne tænkes at ville have til gengæld, så hun vidste, hvad der var af muligheder, når de skulle have politiske møder. Da hun så det vred med presseklip, der var sendt i farver, så det meget voldsomt ud for udenforstående. Hun bliver nødt til at gentage, at Dansk Folkeparti havde deres vælgere, og de var ikke regeringsparti. Ikke bare var det op til dem selv, hvad de ville sige i avisen, men som minister skulle man forstå, at de skulle have plads til det. Men når de kom ind i stuen, fik de løsninger. Der havde de en interesse i fælles løsninger, fordi de skulle se, hvor meget de skulle ændre udlændingepolitikken efter den EU-dom, som de var meget omhyggelige med at få fortolket nede i EU. Man kunne ikke få en forhåndsgodkendelse, men man kunne få en forståelse, hvilket hun gjorde ved at rejse rundt til forskellige lande. Det var ikke dramatisk, tværtimod. Det var udfordrende og interessant. Dansk Folkeparti og regeringen var enige om, at det skulle løses. Det var en spændende tid, men der var ikke nogen, der skælvede.

Efter en pause oplyste vidnet, at hun ville understrege, at når hun i sin forklaring har talt om Folketinget, skal det forstås som Folketingets Indfødsretsudvalg.

Forespurgt om hun fik en fremstilling af, hvad formålet med den nordiske undersøgelse var, forklarede vidnet, at det tænkte hun slet ikke over. Hun var ikke særlig optaget af det. Hun har det gen, at hvis der bliver en juridisk usikkerhed, så begynder hun at spørge ud. Hvis usikkerheden bliver endnu større, bliver hun også optaget af det. Det var ikke andet end ”så gør det”. På det tidspunkt tænkte hun ikke over andet end, at de havde strammet, og hun kendte svenskerne og finnerne fra EU. Hun forestillede sig kun, at undersøgelsen ville vise, at reglerne var lempeligere, og det ville hun ikke kunne få gennemført, så

længe de havde en relativt ny aftale med Dansk Folkeparti. [8. maj 2013, side 886-908]

Foreholdt at hun har forklaret, at hun deltog i et møde i august 2008, hvor blandt andet spørgsmålet om den nordiske undersøgelse blev drøftet, og at Kim Lunding deltog i mødet og forespurgt, om hun kan forklare supplerede om mødet, forklarede vidnet, at hun synes, at de alle tre har gjort sig stor umage for at fortælle, hvordan det foregik. Det klogeste, der er sagt om det, er, at Kim Lunding fremlagde dagens kalender, hvor han havde en masse ting i kalenderen den dag, han afgav forklaring for kommissionen. Det var sådan, det var. Kim Lunding var nok den, hun brugte fagligt mest, som hun havde fuld tillid til, og det har hun stadig. Derfor talte de sammen flere gange om ugen. Det kunne være estimerede møder, der stod i kalenderen. Det kunne være møder, hvor hun, som hun har forklaret, kom ind af døren og sagde, hent Kim, er han her, og er Claes her. Der kunne være møder i kalenderen, som blev aflyst. Der var møder hele tiden, og hun tør ikke sige, hvornår de diskuterede hvad i forbindelse med sagen. Hun ved, at de diskuterede det med det nordiske. Det havde hun en fornemmelse af, at man var utroligt optaget af i huset, også på 4. sal, hvormed hun mener ministersekretariatet. Af en eller anden uransalig grund, som hun ikke har fundet ud af endnu, syntes man, at det var meget interessant med det nordiske og at blive ved med at spørge. Det var en ren rutinesag. Man kan se af akterne, at de spurgte de andre lande, efter hun fratrådte, uden at sætte sagen i bero, går hun ud fra. Det var ikke i hendes tanker, at man satte nogle sager i bero, når man foretog en høring af de nordiske lande, som man talte med hele tiden. Bero er et skældsord. Det var det i begge ministerier. Forespurgt om hun kan huske mødet, forklarede vidnet, at hun godt kan forstå, at man er interesseret i nogle få møder, men det var ikke noget ”mødet” for hende, fordi der var møder hele tiden. Der er nogle møder, som hun husker klart, for eksempel mødet på Marienborg, da de indgik Metock-aftalen. Det var en strid strøm af alle mulige sager. De var midt i Metock, og hun er meget i tvivl om, hvornår det med det nordiske gled ind i det andet. Hvis andre siger, at de ikke var til ”mødet” og kunne huske, hvad det var for et møde, hvad hun har indtryk af, at nogen kan, vil hun ikke mod nogen, hvis de kan huske et bestemt møde, sige, at der var nogen, der var med, fordi for hende er der ikke noget ”mødet”. Det med møder var meget uformelt.

Foreholdt at hun ved første afhøring har forklaret, at Kim Lunding bragte det nordiske ind, hvilket hun begyndte at spørge til, hvorved han blev usikker, fordi han ikke kunne svare på alt det, hun spurgte om, og forespurgt, om hun har en konkret erindring om, at en sådan episode fandt sted, forklarede vidnet, at det var Claes Nilas, der sagde det, og så svarede hun, at det lignede hende

at spørge på den måde. Hvis nogen begyndte at sige noget, som hun syntes lød interessant, eller hvis det lød, som om manden var i tvivl, så spurgte hun til dørs. Det ligner bestemt hendes fremgangsmåde, at hun blev ved med at spørge. Hvis hun ikke fik klare svar, var det noget, hun gik ind i. Det er hendes natur, at hun så må have en afklaring. Hun ville ikke affærdiges med noget, hvis der pludselig åbnede sig en eller anden tvivl, som ikke nødvendigvis havde noget at gøre med den sag, de talte om. Forespurgt om hun har en konkret erindring om en sådan samtale med nogenlunde det indhold, forklarede vidnet, at som hun husker det, var det Kim Lunding, Dorit Hørlyck, Christian Lützen og Thomas Bille, der den sidste dag, hun var minister, sagde, ”se her, Sverige overtræder konventionerne”, hvortil hun sagde ”giv mig lige en kopi af hjemmesiden”. Den kan hun huske. Det blev heller ikke så lang en dag. Det var bare for at sige, at for hende var det nordiske der hele tiden. Hun var træt af det. Foreholdt om hun erindrede en samtale, forklarede vidnet, at der var en iver for at tale om det nordiske. Det var specielt Kim Lunding, Dorit Hørlyck og dem på 4. sal. Hun kan ikke skelne møderne fra hinanden. Hun sad og nikkede lidt og smilede, da hun så Claes Nilas’ beskrivelse af, hvordan det var foregået, fordi sådan foregik det med alt. Foreholdt at det lyder som om, at hun har en erindring om, at Kim Lunding var en relevant person i forhold til det nordiske, forklarede vidnet, at hun hørte en summen om det nordiske i alle årene siden denne sag begyndte. Hun tog sig ikke af det inden.

Foreholdt ekstraktens side 598 (Folketingstidende F af 10. december 2010 (D), 2. behandling af lovforslag L 38 – Forslag til lov om indfødsrets meddelelse, side 5) ”*Jeg synes, at det her var en svær sag, og derfor har jeg også indhentet udtalelser og råd i andre lande for at høre, hvordan man har gjort der, og jeg er altså nået til, at disse mennesker, der er statsløse, skal have statsborgerskab i Danmark. ...*” forklarede vidnet, at det svarer helt til, hvad hun forklarede ved første afhøring, at hun under debatterne i Folketinget satte trumf på og brugte også det nordiske som et argument. Hun kan henvise til det, hun sagde ved første afhøring, at det er det politiske frie ord. Hun brugte ikke talepapir. Det var klart, at hun forsøgte dels at sige det folkeligt, dels at sætte trumf på for at tilkendegive, at dette var der ingen tvivl om. Hvis man vil indlægge, at hun havde truffet en beslutning om, at man ikke skulle overholde konventionerne, stemmer det meget dårligt med, at hun allerede den 8. august 2008 skrev på sagen, at den skulle i Folketinget. Det er en meget farefuld færd for en minister. Det farligste, man kan gøre, hvis man har dårlige hensigter, er at skrive på en sag, at den skal i Folketinget. Hun vil gerne gentage, hvad hun sagde ved første afhøring, at det var lidt svært at se, hvad hendes motiv var, da det ikke var hende, der opfandt fejlen, at hendes politiske interesse var, at der skete præcist dette, som man kunne regne med, hvis man ikke fik sagerne på hurtigst mu-

ligt. Det var forudsagt i mavebæltet af 4. august 2008, at der ville komme en del sager. Derfor var det om at tage dem med på lovforslaget, når de kom. Det var bedre at tage fire hver gang end 12 på en gang. Det var klart, at når der var 36 – 37 statsløse på lovforslaget, måtte Søren Krarup blive sur. Hun havde en interesse i at få de sager ekspederet og ud af lemmen så tidligt som muligt og orientere Folketinget om den generelle fejl. Hvis man læser forhandlingerne ved første, anden og tredje behandlingen, kan man i bagklogskaben se, at det slet ikke er sikkert, at der var kommet en kommissionsundersøgelse, hvis hun havde holdt sin bøjle og ikke været så ærlig.

Hun undskyldte i forbindelse med behandlingen af L 38. Hun havde det enormt dårligt med den sag, hun, der havde været retsordfører i så mange år, af alle havde været med til at begå uret over for de mennesker. Derfor var der mennesker, der bagefter spurgte, hvorfor hun ikke holdt kæft. Det var en stor tilståelsessag fra Folketingets talerstol. Det syntes hun, var hendes pligt. Derfor støder det hende lidt, når hun hører, at der var nogen, der mente, at hun skulle træffe en beslutning om, at konventioner skulle overholdes. Nej, det fremgår af tjenestemandsløven og straffeloven. Hun skulle ikke i hver enkelt af de tusindvis af sager, hun havde, spørge, om de havde husket loven og konventionen. Forholdt at udspørgeren gerne vil have hendes præcise bemærkninger til det, der blev sagt, forklarede vidnet, at det skal ses i en helhed. Foreholdt at hun sagde, at hun havde søgt råd i andre lande, fordi det var en svær sag, forklarede hun, at det var en politisk tale. Det var ikke en retlig tale. Foreholdt at hun var nået til, at resultatet var, at man måtte give statsborgerskab og forespurgt, om denne sætning er udtryk for, at hun ønskede undersøgelsen, og at det var hende, der kom frem til det resultat, efter undersøgelsen var afsluttet, forklarede vidnet, at den var udtryk for, at hun ikke var så ærlig, at hun fra Folketingets talerstol sagde, at hendes ansatte havde ”snosket i det” i tre år, at de ikke kunne læse udover en cirkulæreskrivelse. Det havde hun ikke lyst til at sige. Foreholdt at udtalelsen ser ud til ret præcist at reflektere, hvad der fandt sted i sagen, forklarede vidnet, at det også var derfor, hun sagde det, men det havde ikke noget at gøre med, hvad hun tænkte. Det havde netop noget at gøre med, hvad der havde fundet sted, fordi hun ikke ville begynde at undergrave embedsværket. Forespurgt om det ikke er rigtigt, at dette var udtryk for, at hun ønskede denne undersøgelse, forklarede vidnet, at det var det ikke. Forespurgt om det ikke er det, der står, svarede vidnet benægtende. Det nytter ikke, at man gennemgår en politisk tale som en juridisk tekst. Det kan man ikke tillade sig. Det var en politisk tale. Det havde noget at gøre med, dels at hun ville beskytte sine medarbejdere, dels at hun måtte fortælle Dansk Folkeparti, at det var alvor og sætte trumf på. Hun måtte kæmpe på alle sider, mod sit eget embedsværk, mod Dansk Folkeparti og mod oppositionen. Hun sagde det, som det var, at det

havde været grundigt undersøgt, at der ingen vej var udenom, og at de skulle have statsborgerskab, uanset hvad folk sagde.

Foreholdt at det ikke er holdninger, men faktiske oplysninger der gives udtryk for, forklarede vidnet, at hun holdt sig til faktum, fordi hun ikke ville hænge medarbejderne ud, og fordi hun ville fortælle Søren Krarup, at der ikke var noget at komme efter. Foreholdt at hun sagde, at hun var nået frem til, at disse mennesker, der var statsløse, skulle have statsborgerskab i Danmark, forklarede vidnet, at det var hun nået frem til den 4. august 2008. Foreholdt at denne beskrivelse ikke svarer til den opfattelse, hun havde af sagen, forklarede vidnet, at den svarer fuldstændig til den opfattelse, hun havde af sagen. Hun var for længst nået frem til det, men hun havde ikke i sinde at udstille det fra Folketingets talerstol. Der var ingen tvivl om, at mavebæltet af 4. august 2008 var det mest klare, embedsmændene overhovedet havde skrevet. Det holdt vand. Det henviste, som det skulle, til loven. Derfor var der ingen tvivl i hendes sind. Foreholdt at dette er et konkret eksempel på, at der var en anledning til, at hun kunne have sagt noget om misforståelse, forklarede vidnet, at det ikke hører hjemme i folketingssalen at begynde at tale om indre forhold. Forespurgt om hvor det så hører hjemme, forklarede vidnet, at det hører hjemme her. Forespurgt om det heller ikke hører hjemme internt i ministeriet, forklarede vidnet, at det gør det ikke med de insinuationer, som udspørgeren kommer med. Hun kan ikke sige tingene, før hun har gennemskuet dem. Det, hun forklarer i dag for at prøve at være med til at opklare det, skyldes, at hun har spekuleret og ført timelange samtaler med sin bisidder om, hvad der dog kunne være sket, fordi de begge er optaget af det. For det må ikke ske igen på Slotsholmen. Forespurgt om det ikke er rigtigt, når der står, at hun var i tvivl om sagen, forklarede vidnet, at hun er nødt til at sige, at hun henviser til det, hun har sagt 27 gange. [4. juni 2013, side 1185-1189]

Foreholdt at hun ved første afhøring i forbindelse med orientering af Folketinget efter mavebæltet af 4. august 2008 har forklaret, at hun regnede med, at Dorit Hørlyck kunne orientere Indfødsretsudvalget, fordi hun vidste, hvor meget Indfødsretskontorets medarbejdere løb derovre, og at Kim Lunding har forklaret, at han ikke mente, at man kunne orientere Indfødsretsudvalget på denne måde. Den normale kontakt mellem Indfødsretsudvalget og kontoret var de konkrete sager. Vidnet spurgte, om hun huskede helt forkert, at hun har set et protokollat, hvor han sagde, at det havde han ingen problemer med, hvortil udspørgeren svarede, at Claes Nilas har forklaret, at han ikke ville have nogle problemer med, at Dorit Hørlyck havde nævnt det for formanden, og at både Karsten Dybvad og Claes Nilas blev spurgt, om man formelt kunne orientere Folketinget på den måde, hvortil de svarede, at orientering af Folke-

tinget ikke kan foretages af embedsmænd. Det er ministeren, der orienterede Folketinget, forklarede vidnet, at så har de forsømt deres ministervejledning, og de forsømte at opfylde hendes ordre. Når en minister skrev på en sag, at den skulle i Folketinget, var det en temmelig vigtig ting, og hun har begrundet, hvorfor det var særlig vigtigt for hende i denne sag. Hvis departementschefen og afdelingschefen havde den opfattelse, at kontorchefen ikke kunne det, måtte de fortælle hende, at hun skulle gå derover eller det, der var meget mere simpelt, lægge et udkast til brev til hende. Man kan se i resten af den 15.000 sider lange ekstrakt, at der er stribevis af breve, som hun godt nok ikke selv har konciperet, men fremgangsmåden var normalt, at man vedlagde udkast til brev. Når der ikke blev vedlagt et brev, måtte hun tro, at det var, fordi Dorit Hørlyck selv kunne orientere Folketinget. Det mener hun også stadigvæk, at hun kunne have gjort, men det var helt i orden at komme og sige, at vidnet skulle møde eller lægge et udkast til brev til hende. Man har fuldstændig forsømt at føre ministerens beslutning ud i livet. Der er først i dag, at hun er blevet opmærksom på det. Det er benskænd. Det stod højt og tydeligt på sagen. Hun har aldrig givet en kontraordre om det. Når hun ser, hvordan borgerne er blevet behandlet, er det fuldstændig ligegyldigt, hvad hun skrev på de mavebælter, fordi det hun skrev, rettede man sig ikke efter, men man lagde hende en masse beslutninger i munden, beslutninger, der ikke findes et eneste stykke papir på. Det er sådan, at det generelt ser ud for hende lige nu. [4. juni 2013, side 1214-1215]

Foreholdt af advokat Asger Segel i relation til mavebæltet af 4. august 2008 (ekstraktens side 22), hvor der står ”*Claes MØDE Vi skal orientere Folketinget. ...*” og forespurgt om det var en besked til Claes Nilas eller Dorit Hørlyck, forklarede vidnet, at det, der stod på sagen, det var det, der skulle ske. Claes Nilas har forklaret, at hvis hun skrev noget på en sag, var det fagkontorerne, der skulle sørge for, at det blev ført det ud i livet. Det var fagkontoret, der skulle gå til Folketinget, og hvis man ikke ville det, måtte man sende et brev op til hende, som hun kunne skrive under. Foreholdt at der ikke i sagen er en ordre til Dorit Hørlyck om, at hun skal orientere Folketinget og forespurgt om, hvem hun ville mene, der skulle have givet den ordre, forklarede vidnet, at det er forklaret undervejs hele vejen igennem, at det, ministeren resolverede, blev sendt ned i systemet samme vej, som det kom op. Forespurgt om hvilken vej det var, forklarede vidnet, at hun ikke aner det. Det var ikke noget, hun havde tid til at beskæftige sig med. Hendes chauffør afleverede sagerne om morgenen til Christian Lützen, og hun gik ikke meget op i, hvordan sagerne kom videre, men hun har kunnet læse sig til, at de gik ned gennem leddene, ligesom de kom op. Forespurgt om det var til Claes Nilas og Kim Lunding, forklarede vidnet, at det må man se på, hvem der havde skrevet på sagen. Det var en del af bureaukratiet, som hun ikke blandede sig i, bortset fra at hun nogle gange

spurgte, om det virkelig kunne være nødvendigt, at et to linjers brev skulle have fem initialer.” [4. juni 2013, side 1246-1247]

7.3.3.10 Anders Fogh Rasmussen

Anders Fogh Rasmussen har foreholdt, at Birthe Rønn Hornbech medio august 2008 modtog en orientering i Integrationsministeriet om, at ministeriet i en periode ikke havde administreret i overensstemmelse med 1961-konventionens bestemmelser om opnåelse af indfødsret og forespurgt, om det var en oplysning, han modtog fra Birthe Rønn Hornbech, forklaret, at

”det var det ikke. Foreholdt at sagen havde nogle ingredienser, som kunne minde en smule om forløbet omkring dommen i Metock-sagen. Birthe Rønn Hornbech blev kritiseret for, at man ikke havde offentliggjort oplysninger om betydningen af reglerne om fri bevægelighed. På samme måde havde man ikke i relation til de statsløse offentliggjort regler om, hvilke rettigheder de statsløse havde, og at man kunne forestille sig, at det måske var en noget besværlig sag, hvis den kom ud på samme tid, som man havde det andet forløb, idet den kunne være yderligere benzin på bålet og forespurgt, om han fik en orientering om det, forklarede vidnet, at han kan slå fuldstændig klart fast, at han ikke fik nogen orientering om det. Det ville han have kunnet huske.” [21. maj 2013, side 968-969]

7.3.4 Danmarks 4. rapport til FN's generalsekretær om de foranstaltninger, som var truffet for at virkeliggøre de rettigheder, der er anerkendt i børnekonventionen

Danmarks første rapport fra 1993 er omtalt kapitel 4, afsnit 4.2.2. Det fremgik af dette svar, at Folketinget i forbindelse med Danmarks ratifikation af konventionen besluttede, at børn, der var født i Danmark af statsløse forældre, og som boede her i landet, kunne naturaliseres selvstændigt, uanset de ikke var fyldt 18 år, og selv om de almindelige principper for naturalisation ikke var opfyldt.

Herefter skulle Danmark hvert 5. år afgive en rapport. Danmarks 2. og 3. rapport blev afgivet i henholdsvis 1998 og 2003 og indeholdt ikke nye oplysninger om administrationen af artikel 7 i relation til statsborgerskab.

Medio august 2008 afgav Danmark sin 4. rapport, hvor det hedder følgende angående artikel 7:

”V.A. Barnets ret til identitet, herunder statsborgerskab, navn og familieforhold (Artikel 7)

...

Regeringspartierne Venstre og Det Konservative Folkeparti indgik den 8. december 2005 en aftale med Dansk Folkeparti om indfødsret. Ved aftalen blev de fremtidige generelle retningslinjer for Integrationsministeriets administration af ansøgninger om dansk indfødsret fastlagt. Retningslinjerne trådte i kraft den 12. december 2005 og gælder for behandlingen af alle ansøgninger om naturalisation, som er indgivet efter ikrafttrædelsen.

I lighed med de hidtil gældende retningslinjer indeholder retningslinjerne i § 17 en bestemmelse med henvisning til FN’s Børnekonvention, hvorefter børn, der er født statsløse i Danmark, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet.”

7.3.5 Behandlingen af ansøgninger fra personer omfattet af 1961-konventionen stilles i bero 12. september 2008

Efter tilbagemeldingen til Indfødsretskontoret om, at de nordiske landes praksis skulle undersøges yderligere, besluttede kontoret at stille de verserende sager i bero. Den 12. september 2008 skrev Kirsia Reinholdt i en mail til kontorets medarbejdere følgende:

”Der er tidligere skrevet ud i kontoret om statsløse, der er født i Danmark, som søger om dansk indfødsret ved naturalisation, og hvor vi er ved at undersøge vores internationale forpligtelser nærmere.

Under henvisning til, at det skal sikres, at vi i disse ansøgninger overholder FN’s konvention om begrænsning af statsløshed, skal samtlige ansøgninger, hvor ansøgeren er statsløs og født i Danmark indtil videre forelægges Lene til resolution. Det gælder, uanset hvilket team man hører til, og uanset om der måtte være tale om en ansøgning i ny procedure.”

Kommissionen kan konstatere, at sag 57, 62, 63, 66, 74, 79 og 80, der alle var omfattet af 1961-konventionen, var modtaget i Indfødsretskontoret inden den 12. september 2008, og at i hvert fald i sag 57, 62, 66 og 74 havde ministeriet påbegyndt sagsbehandlingen på dette tidspunkt. Disse ansøgere opfyldte de betingelser, der kunne stilles i medfør af konventionen, og disse ansøgere var således klar til at blive optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, da beslutningen om berostillelse blev truffet. Indfødsretskontoret ses ikke at have været påbegyndt behandlingen af sag 63, 79 og 80.

7.3.5.1 Forklaringer om beslutningen om at stille sagerne i bero

Kirsa Reinholt har om denne mail og baggrunden herfor forklaret, at

”De oplevede hen over sommeren, at de ikke havde kunnet melde noget ud til kontoret om, hvordan de skulle behandle sagerne. De mente, at de skulle efterleve 1961-konventionen. Da de vidste, at de skulle afvente resultatet af det nordiske møde i oktober, traf de beslutning om, at sagerne indtil videre skulle lægges til Lene Nielsen. Hun ved godt, at der står forelægges til resolution, men det var ikke meningen, at Lene Nielsen skulle resolve i sagerne. De skulle bare samles et sted. Det var for at undgå, at der blev truffet afgørelse i sagerne, før de vidste præcist, hvad tilbagemeldingerne var. [8. februar 2013, side 392]

Forespurgt af kommissionens formand om vidnet og Dorit Hørlyck havde en dialog med dem ”oppe fra” om, at de skulle sætte sagerne i bero, indtil man havde hørt fra de nordiske lande, forklarede vidnet, at det var noget, der blev drøftet med afdelingschef Kim Lunding, men hun husker ikke hvornår. De drøftede det i dette forløb og før januar-mavebæltet. De drøftede ikke på dette tidspunkt at inddrage FN. Hun kan ikke huske, hvornår de begyndte at drøfte at rejse spørgsmålet om fortolkning af konventionerne i internationale fora. Det var oppe og vende på et møde i Wien og i relation til et møde i ICMPD. Det kom ind løbende, at det var en god idé at rejse spørgsmålet om efterlevelse af 1961-konvention, som måske ikke længere var tidssvarende, fordi verden så helt anderledes ud, end da den blev vedtaget. Det kom dog senere i forløbet. Hun mener, at de i efteråret 2008 kun drøftede det nordiske spor.

... Med mailen af 12. september 2008 var tanken at minde alle om, at de skulle lægge sagerne et sted, så der ikke blev gjort noget ved dem indtil, det var afklaret helt præcist, hvordan de skulle behandle sagerne. Da de besluttede at lægge sagerne et sted og vente på en tilbagemelding, regnede de ikke med, at der ville gå ret lang tid.

Forespurgt af kommissionens formand om det var dem selv, der valgte ikke at behandle sagerne efter konventionen og sætte sagerne i bero, eller om det lå i meldingen oppe fra, forklarede vidnet, at hun ikke husker, hvilke drøftelser der var. Hun tror, at det var deres egen beslutning om, at de ikke ville risikere at give flere afslag. Da der kunne stilles spørgsmålstejn ved implementeringen, eller hvorvidt man kunne stille yderligere krav, undlod de at behandle dem fra det tidspunkt. Hun erindrer ikke, om det kom oppe fra.

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at hun ikke husker, om de, samtidig med at de fik at vide, at de skulle spørge de nordiske lande,

fik at vide, at de skulle sørge for, at der ikke blev givet afslag i denne periode, eller at der ikke blev optaget nogen i den periode. Hun husker ikke, om det var meldingen, eller om de selv konkluderede, at så længe det var uafklaret, hvordan de skulle gøre, lod de dem ligge.” [8. februar 2013, side 395-396]

Lene Nielsen har foreholdt Kirsas Reinholts mail af 12. september 2008 forklaret, at

”hun fik at vide, at hun skulle samle alle sager med statsløse født i Danmark på sit kontor, hvor de skulle ligge, indtil man havde fundet ud af, hvad der skulle ske med dem. Det var den første opgave, og efterfølgende fik hun nogle løbende opgaver, hvor hun skulle lave en gennemgang af sagerne og finde ud af, hvad de indeholdt. Forespurgt om der var en drøftelse med hende, inden mailen blev sendt ud, forklarede vidnet, at det sagtens kan tænkes, at de vurderede på et juristmøde, at de havde fået dette at vide fra ministeren, at de ikke kunne komme nærmere foreløbig, og at sagerne indtil videre skulle samles hos hende. Foreholdt at Dorit Hørlyck har forklaret, at det var en beslutning, hun traf efter en del overvejelser og forespurgt om på, hvilken måde hun blev introduceret til problemet og baggrunden for, at man ønskede denne ekspedition, forklarede vidnet, at hun ikke erindrere ret meget om det, men på baggrund af hvordan det normalt foregår i dag, når de samler andre sager ind, er det højst sandsynligt, at hun fik til opgave at samle sagerne ind i første omgang. Hun fik garanteret deres statistikmedarbejder til at trække en statistik over, hvor hun kunne finde alle sagerne med statsløse født i Danmark. Foreholdt ”... *indtil videre forelægges Lene til resolution. ...*” og at det lyder som om, at hun skulle resolve i sagerne, forklarede vidnet, at hun tror, at der mangler noget i mailen. Det, der skete, var, at sagerne blev lagt til hende til opmagasinering og gennemgang med henblik på en senere resolution, men hun skulle ikke resolve. Forespurgt om hvordan hun fik den opfattelse, at det var sådan, det hang sammen, forklarede vidnet, at hun ikke fik andet at vide end, at hun skulle samle sagerne ind. Forespurgt om hun har nogen nærmere erindring om, hvordan hun fik den instruktion, forklarede vidnet, at det kun var Kirsas Reinholt, som hun arbejdede med om de statsløse. Hun tror, at beslutningen om, at de skulle ligge hos hende, blev truffet, fordi hun måske havde luft i opgaverne på det tidspunkt eller havde plads til dem. Hun husker ikke begrundelsen for, hvorfor hun blev valgt. Forespurgt om hun husker at have deltaget i en samtale forud for mailen, forklarede vidnet, at det gør hun ikke, og det er ikke sikkert, at der fandt en samtale sted. Hun ved ikke, hvad der gik forud. Hun kan ikke huske, om hun selv var til et møde om, hvad der skulle ske med dem. Forespurgt om hun blev overrasket, da hun så mailen, forklarede vidnet, at hun havde fået at vide, at hun skulle samle sagerne ind. Hun tror også, at hun var begyndt at samle dem ind på det tidspunkt. Hun husker ikke, hvad der skulle ske med

sagerne, andet end at hun skulle samle dem. Hun gætter på, at hun fik sagsbehandlerne til at komme med de sager, som de havde, og hun krydsede dem af efterhånden, som hun fik dem. Forespurgt om den besked, hun fik, var, at sagerne bare skulle ligge, svarede vidnet bekræftende. Forespurgt om det ikke undrede hende, at de bare skulle ligge, forklarede vidnet, at det ikke var den første sagsgruppe, de stillede i bero, mens der blev undersøgt noget. Foreholdt at det vel var en nyhed i forhold til sagsbehandlingen, at man skulle stoppe, forklarede vidnet, at hun ikke erindrer, hvordan hun tænkte på det tidspunkt, men det var noget nyt, at man gik fra at skulle behandle sagerne fuldt ud efter retningslinjerne til pludselig at lave fuldt stop. Foreholdt at hun tidligere forklarede, at man ikke havde nogen klar opfattelse i kontoret af, at der var sket nogen forandring, forklarede vidnet, at hun ikke erindrer noget om det. Forespurgt om hun efterspurgte en forklaring på, hvorfor sagerne skulle ligge stille, forklarede vidnet, at de vidste, at de var i gang med at undersøge det. Hun var på et niveau, hvor hun afventede, at der blev undersøgt nærmere. Forespurgt om hun gjorde sig nærmere tanker om, hvorvidt det i virkeligheden bare var et spørgsmål om at gå i gang med at behandle sagerne efter konventionerne, forklarede vidnet, at det ikke er noget, som hun umiddelbart husker, men hun tror det ikke. Som almindelige fuldmægtige på gulvet havde de rigeligt at gøre med at behandle sagerne. Man tog ikke en halv dag ud af programmet for at sidde og læse noget, som man i forvejen vidste, der var andre i kontoret, der var ved at undersøge. Forespurgt om det ikke blev problematiseret, at sagerne kom til at ligge stille, forklarede vidnet, at det blev det ikke, som hun husker det. Hun har været i andre kontorer, hvor man, når man undersøgte noget eller var i tvivl om noget, stoppede behandlingen af sagerne.” [22. marts 2013, side 571-572]

Dorit Hørlyck har forklaret, at

”hun ikke husker, hvad den konkrete sag omtalt i mavebæltet [fra april 2008] endte med. Hun ville gerne have, at de fra den første dag rettede ind og behandlede alle ansøgerne efter konventionerne. Sådan blev det ikke, fordi man var usikker på, om der var mulighed for en bredere fortolkning, og fordi man ville undersøge det først. Da hun spurgte, om de skulle gå tilbage og behandle sagerne efter konventionernes ordlyd, fik hun svaret, at det nok ikke var så klogt, før de havde ministerens stillingtagen. Det forårsagede, at hun havde det rigtig skidt. Den 12. september 2008 besluttede hun langt om længe at sende en mail, hvor hun skrev, at de, indtil de fik en tilbagemelding fra ministeren, skulle lægge ansøgningerne i en bunke i kontoret. Det gjorde hun i den tro, at det ikke ville vare længe, inden hun fik en tilbagemelding. Det var en periode, hvor der var lukket for det kommende lovforslag, og de kunne få statsløse an-

søgere født i Danmark optaget på det næstkommende lovforslag. [30. januar 2013, side 306]

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at hun havde håbet, at hun havde fået at vide, at de skulle gå i gang med at behandle sagerne, således som de havde indstillet, men det fik hun ikke. Der opstod igen denne uklarhed. Hun fik ikke en egentlig tilbagemelding om, hvad hun skulle gøre ved de konkrete sager. Samtidig fik hun at vide, at det nok ikke var klogt bare at behandle ansøgningerne strikt efter konventionen på nuværende tidspunkt, hvor der var et ønske om at få undersøgt, om der var mulighed for en bredere fortolkning ved at høre, hvad de andre nordiske lande gjorde. Derefter traf hun selv den beslutning at lægge ansøgerne i en bunke, indtil de fik en tilbagemelding fra de nordiske lande og lagt sagen op til ministeren igen. Det var indstillingen, at man fremover skulle optage statsløse på lovforslaget. Hun spurgte, om hun kunne sige, at de nu skulle behandle sagerne efter konventionerne, hvortil hun fik at vide, at det nok ikke var klogt. Det var Kim Lunding, der gav hende den besked. Hun diskuterede det sikkert med ham. De diskuterede mange ting. Hun kom sikkert med sine argumenter, men hvis det var det endelige svar, var det det, hun rettede sig efter. Hun har nok underrettet Kim Lunding om, at hun havde lagt sagerne i en bunke, men hun husker det ikke. Det syntes han formentlig var en god idé. De indstillede i mavebæltet, at de underrettede Folketinget, men eftersom undersøgelserne stadig var i gang, var det en beslutning, der blev udsat, indtil undersøgelsen var færdig. I det næste mavebælte indstillede hun, at udvalget blev orienteret. [30. januar 2013, side 310-311]

Foreholdt ekstraktens side 53 (Mail af 12. september 2008 fra Kirsia Reinholt til _Dep-Indfødsret) ”*Kære alle Der er tidligere skrevet ud i kontoret om statsløse, der er født i Danmark, som søger om dansk indfødsret ved naturalisation, og hvor vi er ved at undersøge vores internationale forpligtelser nærmere. Under henvisning til, at det skal sikres, at vi i disse ansøgninger overholder FN’s konvention om begrænsning af statsløshed, skal samtlige ansøgninger, hvor ansøgeren er statsløs og født i Danmark, indtil videre forelægges Lene til resolution. Det gælder, uanset hvilket team man hører til, og uanset om der måtte være tale om en ansøgning i ny procedure.*” forklarede vidnet, at de efterfølgende har talt om, at det står på en lidt sjov måde. Det var ikke meningen, at Lene Nielsen skulle resolve i sagerne. Mailen vedrører de sager, der blev lagt i en bunke, indtil de fik en ministerresolution på, hvad de skulle gøre. [30. januar 2013, side 312]

Forespurgt af kommissionens udspørger om hun mener, at beslutningen om at lægge sagerne i bunke var tilstrækkelig begrundet i den nordiske undersøgelse,

forklarede vidnet, at det var derfor, hun spurgte, om de skulle afgøre sagerne efter konventionen, eller om de skulle vente, til de havde fået undersøgt det og lagt et nyt mavebælte op til ministeren. Svaret var, at det nok ikke var klogt at behandle sagerne efter konventionen. Det var derfor, hun besluttede at lægge dem i en bunke. Det var ikke det store problem, fordi der var lang tid til næste lukkedato. Forespurgt om det var, fordi hun var usikker på, om hun havde en klar besked i forhold til, om sagerne skulle vente, eller fordi det lød som en forkert besked, at hun spurgte, forklarede vidnet, at de vidste – det var sådan, det blev fortalt hende – at de skulle vente med at afgøre sagerne, indtil der forelå et resultat af den nordiske undersøgelse. Forespurgt om hun mente, at det var tilstrækkelig begrundet i den undersøgelse, at man lagde sagerne i bunke i efteråret 2008, forklarede vidnet, at det var en tilstrækkelig begrundelse for at lægge sagerne i bero. Forespurgt om det var, fordi hun reflekterede over det, at hun spurgte Kim Lunding, forklarede vidnet, at hun hele har tiden sagt, at konventionen var, som den var, og at den skulle overholdes. Det var hendes indstilling, men hun blev nødt til at høre, hvad hendes overordnede sagde. Forespurgt om det var, fordi hun syntes, at det var lidt mærkeligt, eller at der var noget, der ikke helt stemte, at hun rejste det igen over for Kim Lunding, forklarede vidnet, at det var en almindelig drøftelse af, at de havde nogle sager, og om hun skulle behandle dem efter konventionen, efter de almindelige retningslinjer eller lade dem ligge. Svaret var lidt løst, at det nok ikke var klogt at behandle dem efter konventionen på nuværende tidspunkt. Vi må vente og se, til undersøgelsen er overstået. Hun samlede derfor sagerne i en bunke. Forespurgt om hun overvejede at sikre sig en form for dokumentation, forklarede vidnet, at det gjorde hun ikke på det tidspunkt. Hun regnede med, at det var et spørgsmål om et par måneder, inden sagen kom i orden. Foreholdt at Kim Lunding for kommissionen har givet udtryk for, at han fra begyndelsen ikke var i tvivl om, hvordan konventionen skulle forstås, at han brugte udtrykket ”betal ved kasse 1”, og at det ligner hendes forklaring, forklarede vidnet, at de var fuldstændig enige om, hvordan konventionen skulle forstås. [29. maj 2013, side 1087-1088]

Kim Lunding har forespurgt om de, efter beskeden fra ministeren i september 2008 om, at ministeren ikke ville resolve, før forelæggelsen havde fundet sted for de andre nordiske lande, gjorde sig nogle tanker om behandlingen af de konkrete sager, forklaret, at

”det, han erindrer, er, at kontorchefen kom til ham og spurgte, om de skulle behandle sagerne. Han svarede, at han troede, at det var klogt at vente, indtil ministeren havde resolveret efter den nordiske forespørgsel. Forespurgt om han gjorde sig tanker om, hvad konsekvensen ville være af det, forklarede vidnet,

at det eneste, han noterede sig, var, at de havde fået en tilbagemelding om, at ministeren først ville resolve, efter de havde forelagt den nordiske undersøgelse for hende, og at det betød, at sagerne måtte vente, indtil de havde en resolution. Foreholdt Dorit Hørlycks forklaring (Udkast til protokol af 30. januar 2013) side 18 ”... *Da hun spurgte, om de skulle gå tilbage og behandle sagerne efter konventionernes ordlyd, fik hun svaret, at det nok ikke var så klogt, før de havde ministerens stillingtagen. ...*” og forespurgt om han gjorde sig tanker om konsekvensen af den besked, forklarede vidnet, at de måtte konstatere, at de måtte vente med at behandle sagerne. Det var konsekvensen af ministerens resolution, at de måtte vente med at behandle sagerne. Der gik beklageligvis mere tid. Forespurgt om han tænkte på, at konsekvensen skulle være, at de skulle fortsætte med at behandle sagerne, forklarede vidnet, at hans udlægning af den beslutning, som de havde fået, var, at de måtte vente med at afgøre sagerne. Han mener ikke, at han sagde det til Dorit Hørlyck. Foreholdt Dorit Hørlycks forklaring (Udkast til protokol af 30. januar 2013) side 18 ”... *Det forårsagede, at hun havde det rigtig skidt. Den 12. september 2008 besluttede hun langt om længe at sende en mail, hvor hun skrev, at de, indtil de fik en tilbagemelding fra ministeren, skulle lægge ansøgningerne i en bunke i kontoret. ...*” forklarede vidnet, at det kunne han godt forstå. Det var en logisk følge af ministerens ikke-resolution at vente til efter, det nordiske spor var gennemført. Forespurgt om han gjorde sig tanker om, hvorvidt der var en tidsmæssig vanskelighed forbundet med det, forklarede vidnet, at det eneste, han overvejede, var, at behandlingen af sagerne trak ud på grund af det spor, hvilket var beklageligt.

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard hvornår lukkedatoen for det næste lovforslag var i september 2008, forklarede vidnet, at der var lukkedato på det næste lovforslag i januar 2009. Der er to lovforslag hvert år med lukkedato i august og i januar. Baggrunden for lukkedatoen er, at andre myndigheder skal foretage en yderligere undersøgelse, der har betydning for, om der kan gives indfødsret. Forespurgt om det, at der var en lukkedato i januar 2009, kunne have spillet en rolle for vurderingen af, hvor problematisk det var, at man kom til at lægge sagerne i bunke uden at behandle dem, forklarede vidnet, at de havde sprunget fristen i august 2008, og at det er klart, at den næste var i januar 2009. Det var derfor ikke kritisk. De havde sprunget en frist, som det ville have været klogt at overholde, men nu var de henne på det næste indfødsretslovforslag. De kunne ikke gøre så meget andet på det tidspunkt. Forespurgt om det spillede en rolle for vurderingen af, om det var problematisk, at man lagde sagerne i en bunke, forklarede vidnet, at det var det ikke på det tidspunkt, fordi de ikke kunne få dem på før til januar 2009.

Forespurgt af advokat Jacob Goldschmidt om det er rigtigt, at han forklarede, at han svarede Dorit Hørlyck, at han troede, at det var klogt at vente til ministeren havde resolveret, bekræftede vidnet det. Det sagde han efter, de havde fået meldingen fra ministeren. Det var vel i september 2008. Det var efter, de havde lagt mavebæltet op. [25. april 2013, side 809-810]

Foreholdt at Dorit Hørlyck kom og spurgte ham, om hun kunne afgøre sagerne i overensstemmelse med konventionen, hvortil han svarede, at det ville være klogt at vente og forespurgt, om der i ministerens ønske om at høre de andre nordiske lande også lå en stillingtagen til behandlingen af sagerne, forklarede vidnet, at hans forståelse var, at det var resolveret, at sagerne afventede, at de nordiske lande blev spurgt. Det var i modsætning til den indstilling, de lagde op. De lagde et mavebælte op, hvor de sagde, at de skulle efterleve de forpligtigelser, som havde været glemt i en periode, men da ministeren traf en beslutning om at vente med at resolve, indtil de nordiske lande var spurgt, var det hans forståelse, at det betød, at de ikke kunne køre videre her og nu. Forespurgt om han selv drog den slutning, at det måtte være konsekvensen, forklarede vidnet, at han tror, at det var en slutning, han drog. Han var vant til at få ministerens resolution og typisk, hvis hun resolverede noget andet end det, de skrev, betød det, at de skulle gøre det, som hun sagde, først. Forespurgt om det er noget, han har en sikker erindring om, eller om det er noget, han slutter sig til, forklarede vidnet, at han er ret sikker på, at det var en slutning, han også drog dengang på baggrund af den melding, de fik. Forespurgt om det ikke var, fordi han var med til mødet, forklarede vidnet, at hvis han havde nogen erindring om at have deltaget i et sådant møde, havde han forklaret det allerede den 25. april 2013. [22. maj 2013, side 1004]

Foreholdt at han har forklaret om beslutningen fra september 2008 om at undersøge konventionen ved at drøfte den med de nordiske lande, at han fik det indtryk, at man skulle udsætte sagsbehandlingen som en konsekvens af beslutningen, at Dorit Hørlyck på et tidspunkt henvendte sig og spurgte, om hun skulle gå i gang med at afgøre sagerne i overensstemmelse med konventionen, og at hun fik det svar, at det nok ikke var klogt på nuværende tidspunkt og forespurgt, om han mente, at den berostillelse, der fandt sted i september 2008, var tilstrækkelig begrundet i undersøgelsen af de andre nordiske landes gennemførelse af konventionen, forklarede vidnet, at det først og fremmest var, fordi det var en ikke-resolution. Han opfattede ministerens tilbagemelding som en ikke-resolution. Hun ville ikke tage stilling på dette tidspunkt. De var i et forløb, hvor de havde god tid frem til det næste lovforslag. Der var lukkedato to gange om året på indfødsretsområdet. Det var i august og januar. De ”sprængte” fristen august 2008, men de havde den næste lukkedato i januar

2009. Foreholdt at udspørgeren forstår hans svar til Dorit Hørlyck sådan, at der var noget substans i det, at det ikke ville være klogt at gøre det, forklarede vidnet, at hvis ministeren ikke resolverede på en sag, skulle man næsten have selvmordslyst for at gå ud af det spor med sagen. Hvis der var en ikke-resolution på en sag, ventede man, indtil der kom en resolution. Forespurgt om han gjorde sig tanker om, hvorvidt undersøgelsen kunne begrunde, at man lod sagerne ligge, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. De havde jo lagt op til en resolution, der indebar, at de skulle rette ind efter konventionen. Det gjorde de 4. og 18. august 2008. Der var ikke nogen betingelser i dette. Det vil han gerne understrege. Det var der heller ikke i januar 2009, men der var en ikke-resolution fra ministeren. Når der var en ikke-resolution fra ministeren, ventede man ifølge hans erfaring fra arbejdet på Slotsholmen. Han har ikke yderligere kommentarer til det.

Forespurgt om forklaringen skal forstås sådan, at hans tilgang til berostillelsen ikke var begrundet i undersøgelsen, forklarede vidnet, at det er efterrationalisering af, hvad der foregik på splitsekunder i 2008. Han vil tro, at hans tilgang var, at når ministeren lavede en ikke-resolution, så håndterede man det, som man altid ville gøre. Man sørgede for, at der var et resolutionsgrundlag. Foreholdt at han selv var meget markant med ”betal ved kasse 1”, at der ikke var tvivl om det med konventionen, og at det med det nordiske for ham var en ting, der burde samles op, forklarede vidnet, at han også tror, at de på dette tidspunkt havde en lukkedato i januar 2009, og det var ministerens prerogativ, at hun ville have gennemført den nordiske undersøgelse først. Han gik ikke i kamp med ministeren om det. Forespurgt om han tænkte på, at han burde sikre sig dokumentation for beslutningen om at udskyde resolutionen og dermed sagsbehandlingen, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.

Foreholdt af kommissionens formand at der var lukkedato i januar 2009, og at mavebæltet kom op den 23. januar 2009 og forespurgt, om han gjorde noget for at sikre, at sagen kom frem i så god tid til ministeren, at hun kunne nå at resolve, forklarede vidnet, at han ikke gjorde andet end, at han lagde sagen op. Foreholdt at sagen blev lagt til kontoret, som så havde snor i sagen og forespurgt, om han sagde, at de skulle sørge for, at den kom op før lukkedatoen, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Der passede rigtig mange mapper gennem hans hænder. Han gjorde ikke noget særligt der. Han opfattede det sådan, at de havde en klar sag med en klar beskrivelse af, hvad de skulle. Der var ikke noget at komme efter. Det var et uheldigt forløb, at man havde foretaget fejlbehandling, men løsningen var ret klar.” [29. maj 2013, side 1029-1031]

Claes Nilas har svaret benægtende på spørgsmålet om, hvorvidt han blev bekendt med, at de verserende sager, der var i ministeriet, blev samlet i bunke i løbet af september 2008, og at Dorit Hørlyck havde fået at vide, at det nok ikke var klogt at behandle sagerne, før ministeren havde resolveret. Claes Nilas har endvidere svaret benægtende på, om han i tilknytning til mødet i september 2008 gjorde sig tanker om, hvad der skulle ske, når de modtog en konkret sag. Han har i øvrigt forklaret, at

”Mødet var, som han har beskrevet det. Hans oplevelse var, at der var tid til, at man ville lave den nordiske undersøgelse, og efter at den var gennemført, ville de have en drøftelse om sagen igen, eller der ville komme et mavebælte om den igen. Herefter ville praksis blive lagt fast fremadrettet. Der blev ikke diskuteret konkrete sager overhovedet. Der blev heller ikke nævnt nogen sager. Forespurgt om han havde en forventning om, at sagerne ville blive forelagt videre op i systemet, når de kom, forklarede vidnet, at han ikke tænkte over konkrete sager. Det var en generel konventionssag, der blev forelagt med henblik på fastlæggelse af den fremtidige praksis. Forespurgt om hvad han ville have svaret, hvis han var blevet spurgt, om kontoret skulle lægge de sager, som de havde, i en bunke for at afvente undersøgelsen, forklarede vidnet, at sådan var situationen ikke. Hvis man havde en generel sag med henblik på at fastlægge fremtidig praksis, måtte en konkret sag afvente resultatet af den undersøgelse.” [3. juni 2013, side 1103]

Birthe Rønn Hornbech har foreholdt, at Indfødsretskontoret i september 2008 samlede sagerne i en bunke og forespurgt, om hun mellem mavebælteerne af 4. august 2008 og 23. januar 2009 fik information om, hvordan man håndterede de konkrete sager, forklaret, at

”hun ikke kan huske, at hun var optaget af sagen. Hun regnede med, at det var klaret med Indfødsretsudvalget. Foreholdt at det var opfattelsen i afdelingen, at det ikke var klogt at afgøre sagerne før ministerens stillingtagen, forklarede vidnet, at det ikke siger hende noget. Det var malet ud i lovforslaget, hvordan den konvention skulle fortolkes. Det må de have vidst, fordi der må have været nogen, der var med til at formulere det lovforslag. Det står nærmest mejslet i granit.” [8. maj 2013, side 909]

7.3.6 Behandlingen af konkrete ansøgninger om naturalisation fra 4. august 2008 til 12. september 2008

I dette afsnit redegøres for de sager, hvor der i perioden 4. august 2008 til 12. september 2008 blev truffet afgørelse i form af enten optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse eller afslag på optagelse.

7.3.6.1 Afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse

7.3.6.1.1 Afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse af 1. september 2008 i sag 75, 76 og 77 (børnekonventionen)

Den 1. september 2008 gav ministeriet afslag til tre ansøgere omfattet af børnekonventionen (sag 75, 76 og 77).

Ministeriet havde indhentet udtalelser fra børnenes skoler, hvoraf det fremgik, at ansøgerne havde ”store sprogvanskeligheder, ”læste langsomt og havde en usikker læseforståelse” og at danskkundskaberne ikke var alderssvarende. De fik alle afslag med den begrundelse, at de ikke havde dokumenteret, at de opfyldte kravet om sprogkundskaber. Sagerne kan kort refereres således:

Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 26. september 2007. Omfattet af børnekonventionen. Det fremgår af oplysningerne i ansøgningerne og af udskrifter af 9. oktober 2007 af CPR-registret, at ansøgerne var statsløse og født i Danmark.

Ministeriet anmodede ved breve af 15. oktober 2007 ansøgernes far om, at ansøgernes skoler afgav udtalelser om, hvorvidt ansøgernes danskkundskaber og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie var på et niveau, der svarede til det, der kunne forventes af børn på ansøgernes alderstrin.

For så vidt angår ansøgeren født ... fremgår det af en skoleudtalelse af 26. oktober 2007 bl.a., at ansøgeren havde en positiv indstilling og var flittig. Ansøgerens kendskab til dansk sprog, samfundsforhold, kultur og historie var på et ”ganske godt niveau”. Sagsbehandler forelagde den 7. november 2007 sagen for Lene Nielsen, der den 8. januar 2008 forelagde sagen for Nanna Fischer og anførte: ”Jeg er i tvivl om ”ganske godt” er godt nok. Begge forældre er statsløse ...”. Lene Nielsen indstillede, at sagen blev forelagt ”mhp udvalgets vurdering af om ... de foreliggende skoleudtalelser opfylder sprogkriteriet.” Den 10. januar 2008 anførte Nanna Fischer, at læreren som aftalt skulle anmodes om at uddybe sin udtalelse. Læreren oplyste ifølge et notat af Anna Sofie Silberbrandt mundtligt den 27. juni 2008, at ansøgeren gik i specialklasse og havde store sprogvanskeligheder, idet niveauet var svarende til 5. klasse og ikke til ansøgerens jævnaldrende i 8. klasse. Ansøgeren havde problemer med sin viden om danske samfundsforhold m.v., men det gjaldt også for de fleste andre elever. Lene Nielsen anførte i et notat af den 8. juli 2008, at ansøgerens skoleudtalelse ”helt klart ikke [var] ok, så det må blive et afslag”.

For så vidt angår ansøgeren født ... fremgår det af en skoleudtalelse af 25. oktober 2007 bl.a., at ansøgeren talte flydende dansk, men skriftligt var sproget

præget af de fejl, som kendetegner mennesker med en anden etnisk baggrund. Ansøgeren var fuldt på niveau med hensyn til viden om danske samfundsforhold, dansk kultur og historie. Sagsbehandleren forelagde den 7. november 2007 sagen for Lene Nielsen og anførte: ”Ans. taler flydende dansk, men det kniber med det skriftlige. Ans. har mulighed for at justere dette gennem videre skolegang ... Jeg mener dette er nok til at opfylde bilag 3, punkt 17. Det er ... så den eneste af de tre søskende, der gør.” Lene Nielsen skrev den 8. januar 2008 til Nanna Fischer, at hun ikke syntes, at nogen af ansøgerne direkte opfyldte kriteriet ”aldersvarende niveau”. Lene Nielsen indstillede, at sagen blev forelagt ”mhp udvalgets vurdering af om ... de foreliggende skoleudtalelser opfylder sprogkriteriet.” Den 10. januar 2008 anførte Nanna Fischer, at læreren som aftalt skulle anmodes om at uddybe sin udtalelse. Skolen anførte i brev af 10. april 2008, at ansøgeren ved den sidste læsetest i 7. klasse læste langsomt og havde en usikker læseforståelse. Lene Nielsen anførte i et internt notat den 8. juli 2008, at hun var ”enig. afslag sprog”.

For så vidt angår ansøgeren født ... fremgår det af en skoleudtalelse af 30. oktober 2007 bl.a., at ansøgerens danskkundskaber ikke var alderssvarende. Ansøgerens kendskab til dansk sprog, samfundsforhold, kultur og historie var heller ikke på et niveau, der kunne forventes af et barn på ansøgerens alderstrin. Sagsbehandleren forelagde den 7. november 2007 sagen for Lene Nielsen, der den 8. januar 2008 forelagde sagen for Nanna Fischer med samme indstilling som anført vedrørende ansøgeren nævnt ovenfor. Den 10. januar 2008 anførte Nanna Fischer, at ansøgeren umiddelbart stod til afslag, ”men lad os tale, hvis de to søskende, skal optages.”

Ved breve af 1. september 2008, der er underskrevet af Lene Nielsen, gav ministeriet afslag på de tre ansøgninger med den begrundelse, at ansøgerne ikke havde dokumenteret deres danskkundskaber. I brevene, der i det væsentlige var enslydende med de forskelle, der fulgte af forskellige navne, køn og skoleoplysninger, hedder det:

”Integrationsministeriet har behandlet Deres datter, ...s, ansøgning om dansk indfødsret.

Deres datter kan ikke blive dansk statsborger nu.

For at blive dansk statsborger skal man efter de gældende retningslinjer have bevis for en af de prøver i dansk m.v., der er angivet i bilag 3, som supplerer bestemmelsen i retningslinjernes § 24, stk. 1, jf. vedlagte cirkulæreskrivelse nr. 9 af 12. januar 2006 om nye retningslinjer for naturalisation.

Ministeriet kan oplyse, at for så vidt angår ansøgere, der er fyldt 12 år, men endnu ikke har aflagt Folkeskolens afgangsprøve 9. eller 10. klasse, anses en udtalelse fra ansøgerens skole om, at ansøgerens danskundskaber, kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie er på et niveau svarende til det, der kan forventes af et barn på den pågældendes ansøgers alderstrin, som tilstrækkelig, jf. bilag 3, punkt 17 i vedlagte cirkulæreskrivelse nr. 9 af 12. januar 2006 om nye retningslinjer for naturalisation.

Ministeriet har den 6. november 2007 modtaget skoleudtalelse af 26. oktober 2007 fra ...skolen. Det fremgår blandt andet heraf, at Deres datter, ...s, kendskab til det danske sprog, samfundsforhold, kultur og historie er på et ganske godt niveau.

Ministeriet har den 19. februar 2008 anmodet ...skolen om en uddybende redegørelse for Deres datters danskundskaber m.v.

Ministeriet har den 27. juni 2008 telefonisk fået oplyst af ..., lærer på ... skolen, at Deres datter går i specialklasse og har store sprogvanskeligheder. På denne baggrund kan Deres datter, ...s, danskundskaber ikke anses for at være på et niveau svarende til det, der kan forventes af et barn på Deres datters alderstrin. Deres datter, ..., opfylder derfor ikke, de krav, der stilles til en ansøgers dokumentation for danskundskaber m.v.

Ministeriet kan ikke dispensere fra retningslinjerne.

Det bemærkes, at ministeriet ikke har undersøgt, om Deres datter opfylder de øvrige betingelser i retningslinjerne.

Genoptagelse

Hvis Deres datter på et tidspunkt anmoder om genoptagelse af sin ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation, skal hun opfylde de til den tid gældende betingelser.

Ministeriet vil til den tid træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag. Det betyder, at Deres datter på ny vil få afslag på sin ansøgning, hvis hun ikke opfylder alle de til den tid gældende betingelser.

Det gælder efter de nugældende retningslinjer, at Deres datter skal opfylde betingelser for så vidt angår ophold, alder, danskundskaber (bevis for en nærmere angiven prøve) og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og

historie (bevis for bestået indfødsretsprøve), give afkald på sit hidtidige statsborgerskab, at hun ikke må have begået kriminalitet af en vis karakter, at hun ikke må have forfalden gæld til det offentlige, og at hun skal være selvforsørgende.

Der henvises i den forbindelse til vedlagte grønne informationsark.”

Nanna Fischer har forklaret, at

”hun ikke har nogen erindring om sagerne. Hun kan se, at der var tale om børn, der er født statsløse i Danmark. De var derfor omfattet af børnekonventionen, og derfor skulle de ikke opfylde danskkravet. Det er meget beklageligt, men når man fik forelagt sagerne, kiggede man på, hvad der stod på resolutionsarket. Det, som hun kan se ud af de få brudstykker af resolutionsarket, som hun blev forelagt, er, om hun syntes, sagerne skulle behandles sammen, og om hun syntes skoleudtalelsen var okay. Det stod lidt længere nede på resolutionsarket, at der var tale om statsløse forældre. Det var ikke angivet på selve resolutionsarket, at børnene var født statsløse i Danmark. Hun kunne godt have kigget tilbage på sagen og have undersøgt netop det, men det gjorde hun ikke. Det skulle hun nok have gjort. Det beklager hun meget. Hun forholdt sig til det, der stod i resolutionsarket. Hun kan ikke huske nogen sammenhæng med denne sag og den senere opdagelse af fejlen. Det, hun opdagede et par uger efter behandlingen af disse sager, var 1961-konventionsproblematikken. Det var ikke børnekonventionsproblematikken. Hun husker ikke nogen sammenhæng med disse sager og den senere opdagelse. Børn skulle opfylde sprogkravet, selvom de var statsløse, hvis de ikke var født her i landet. Selvom det stod længere nede på arket, at forældrene var statsløse, tænkte hun ikke over, at det kunne være børn, der var født statsløse i Danmark. Enten tænkte hun ikke over det, eller også gik hun ud fra, at den del var der taget hånd om.

Forespurgt af kommissionens formand om forudsætningen for at Indfødsretskontoret behandlede ansøgningerne fra 12-, 14- og 15-årige ikke var, at de var statsløse og født i Danmark og omfattet af § 17, forklarede vidnet, at der var enkelte andre eksempler på, at børn kunne søge selvstændigt, men der var ikke mange, der kunne.” [6. februar 2013, side 344]

Lene Nielsen har forklaret, at

”det eneste, hun erindrer om sagerne, er, at på det tidspunkt, hvor hun behandlede sagerne, var hun ikke opmærksom på, at ansøgerne var statsløse. Det var Anna Sofie Silberbrandt og Nanna Fischer heller ikke. De endte med at

resolve, at der skulle gives sprogefslag... Foreholdt ekstraktens side 4060 (Ansøgning om dansk indfødsret) ”Statsløs Palæstinenser” og at det står på samme måde i alle tre ansøgninger, og at man skulle tro, at det var en simpel ting at få øje på, forklarede vidnet, at hun set i bakspejlet er fuldstændig enig, men de var ikke opmærksomme. Foreholdt side 4059 ”08-01-2008 08:18:03 Lene Nielsen Kære Nanna. Ved en samlet vurdering af de tre søskende synes jeg ikke, at der er nogen der direkte opfylder kriteriet ”alderssvarende niveau”. ansøgerne i sagerne [sag 75] og [sag 76] er på et højere niveau end [sag 77], men dette hænger måske også sammen med, at de er ældre. Spørgsmålet er nu om de tre søskende skal behandles sammen eller om vi skal tage stilling hver for sig. Jeg synes klart, at vi skal behandle dem sammen og indstiller på denne baggrund, at alle tre forelægges sammen mhp udvalgets vurdering af om de med de foreliggende skoleudtalelser opfylder sprogekriteriet.” forklarede vidnet, at det var alene af den grund, at Nanna Fischer så dem, fordi vidnet overvejede, hvorvidt de skulle omkring udvalget. Foreholdt at det virker som om, det gik ud på en konkret subsumption af, hvorvidt de opfyldte sprogekravet. Det var ikke en problematisering af, om de overhovedet skulle opfylde det i relation til statsløshed, svarede vidnet bekræftende. Forespurgt om hvordan hun ville sagsbehandle sådan en sag, forklarede vidnet, at som hun sagde tidligere, kiggede man ansøgningerne igennem for at se, om de opfyldte de forskellige kriterier, men man havde ikke nødvendigvis opmærksomhed på statsborgerskabet. Det var som udgangspunkt ikke noget, de skulle bruge til deres vurdering. Et eller andet sted må de have været opmærksomme på, at de var omfattet af særlige retningslinjer, ellers ville de slet ikke kunne optages selvstændigt som børn.

Foreholdt ekstraktens side 4059 (Notat) af advokat Søren Narv Pedersen og forespurgt om der var en dialog med Nanna Fischer efter den 10. januar 2008, forklarede vidnet, at det tror hun ikke. Normalproceduren var, at det var der ikke. Sagen var formentlig slut for Nanna Fischer den 10. januar 2008. Forespurgt om det, forespørgslen handlede om, var, om sagerne skulle behandles sammen, og om sprogekravet var tilstrækkeligt dokumenteret, forklarede vidnet, at grunden til, at sagerne blev forelagt Nanna Fischer, var, at som teamleder kunne vidnet godkende en skoleudtalelse, men hvis hun var i tvivl, eller de var ude i noget skønmæssigt, hvor det kunne være et spørgsmål om, hvorvidt sagen skulle forelægges for Indfødsretsudvalget, ville den skulle godkendes af enten Nanna Fischer eller Dorit Hørlyck. Hendes spørgsmål gik udelukkende på, hvorvidt den skulle forelægges for udvalget. Forespurgt om hvad Nanna Fischer fik med forespørgslen, forklarede vidnet, at hun fik hele sagen i papirform. Notarket var det eneste, der lå elektronisk. Forespurgt om hvordan det foregik, når nogen oppe i systemet resolverede i hendes sager, om vedkommende løb hele sagen igennem eller kun forholdte sig til det enkelte spørgsmål,

forklarede vidnet, at det er et spørgsmål om, hvor man ville lægge sit ansvar. Når hun fik forelagt en sag på et skoleudtalelsesspørgsmål, kunne det godt være, at hun i spørgsmålssituationen kun ville kigge på skoleudtalelsen, men i det øjeblik hun fik den ind til et afslag, ville hun gå hele sagen igennem for at se, om der skulle være andre betingelser, der ikke var opfyldt. Forespurgt om hvem der havde sagsbehandleransvaret for disse tre sager, forklarede vidnet, at det havde Anna Sofie Silberbrandt og med vidnet som teamleder.” [22. marts 2013, side 568-570]

Anna Sofie Silberbrandt har forklaret, at

”hun skulle finde ud af, hvad der skulle ske i sagen. Hun skulle få uddybet skoleudtalelsen. Hun har helt sikkert talt med Lene om, at det var en statsløs, og Lene har forklaret, at de stillede betingelse om, at der skal være en skoleudtalelse. Det er ikke noget, hun kan huske, men det er en slutning. Hun tror ikke, at der var tvivl om, at der var tale om en statsløs. De har gjort det, de troede, de skulle gøre og fulgt sagsbehandlermanualen. Det har været lidt forskelligt i de respektive team, hvilke krav man stillede. Hun kan ikke huske konkret, om hun var hos Lene og fik den instruks, at de skulle stille sprogkrav. Hun var ikke i tvivl om, at det var berettiget at stille sprogkrav. Det stod i sagsbehandlermanualen, og det var det, de havde fået at vide. Hun forstod ikke børnekonventionen fuldt ud på dette tidspunkt, men hun blev klar over § 17 i cirkulæreskrivelsen i forbindelse med denne sag. Hun husker ikke, om hun tænkte over, om det var i overensstemmelse med børnekonventionen.

Forespurgt af advokat Anders Valentiner-Branth og foreholdt ekstraktens side 9453 (Cirkulæreskrivelse fra 2006) ”§ 17. *I overensstemmelse med FN-konventionen af 1989 om barnets rettigheder kan børn, der er født statsløse i Danmark, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet.*” forklarede vidnet, at hun ikke gjorde sig overvejelser i anledning af, at der ikke stod noget om sprog i § 17.” [5. april 2013, side 665-666]

Dorit Hørlyck har forklaret, at

”hun skrev sin mail den 12. september 2008. De blev afgjort lige inden, hun fik sendt mailen.” [30. januar 2013, side 312]

7.3.6.1.2 Afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse af 8. september 2008 i sag 73 (1961-konventionen)

Den 8. september 2008 gav ministeriet afslag til en ansøger omfattet af 1961-konventionen (sag 73) med den begrundelse, at ansøgeren ikke havde dokumenteret at have bestået indfødsretsprøven. Sagen kan kort refereres således:

Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 22. august 2007. Omfattet af 1961-konventionen. Det fremgår af oplysningerne i ansøgningen og af en udskrift af 2. september 2008 af CPR-registret, at ansøgeren var statsløs og født i Danmark.

Ved brev af 8. september 2008, der er underskrevet af Birgitte Borker Alberg, gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ansøgeren ikke havde dokumenteret at have bestået indfødsretsprøven. I brevet hedder det:

”Integrationsministeriet har behandlet Deres ansøgning om dansk indfødsret.

De kan ikke blive dansk statsborger nu.

For at blive dansk statsborger skal man efter de gældende retningslinjer dokumentere kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie ved bevis for en særlig indfødsretsprøve, jf. retningslinjernes § 24. Der henvises til vedlagte cirkulæreskrivelse nr. 9 af 12. januar 2006 om nye retningslinjer for naturalisation.

Ministeriet har ikke modtaget bevis for, at De har bestået indfødsretsprøven.

Har De bestået indfødsretsprøven, bedes De indsende Deres bevis til ministeriet, hvis De ønsker at få taget Deres ansøgning op til fornyet behandling. Deres bevis skal indsendes i originalt eksemplar eller bekræftet kopi.

Hvis De ikke har bestået indfødsretsprøven, kan De på ministeriets hjemmeside under Medborgerskab/Statsborgerskab > Indfødsretsprøve læse nærmere om prøven samt se en liste over de sprogskoler, hvor det er muligt at aflægge prøven.

Ministeriet skal gøre opmærksom på, at fristen for tilmelding til den kommende indfødsretsprøve, som afholdes den 10. december 2008, er den 5. november 2008. Det endelige læremateriale samt spørgsmålsbank er tilgængeligt på ministeriets hjemmeside (www.nydanmark.dk).

Ministeriet kan ikke dispensere fra retningslinjerne.

Det bemærkes, at ministeriet ikke har undersøgt om De opfylder de øvrige betingelser i retningslinjerne.”

Afslaget indeholdt samme vejledning om genoptagelse som afslagene i sag 75, 76 og 77.

Birgitte Borker Alberg har forklaret, at

”hun ikke husker sagen. ... Forespurgt om hun kan beskrive, hvordan opfattelsen i kontoret var på dette tidspunkt af 1961-konventionen, forklarede vidnet, at hun kun kan tale for sig selv. Hun var ikke opmærksom på, at hun skulle være opmærksom på de 18 – 21-årige. Det kan godt være, at der havde været tale om, at de skulle opfylde visse krav eller betingelser, men hun var ikke på det tidspunkt blevet orienteret om, hvad det betød i praksis. Forespurgt om hun husker snak i kontoret eller spørgsmål fra sagsbehandlerne i sit team om det, forklarede vidnet, at den, der var koncipist til dette afslag, havde samme opfattelse som hende.” [22. marts 2013, side 593]

7.3.6.2 Optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse

Med hensyn til ansøgere, der blev optaget på lovforslag til indfødsrets meddelelse, henvises til afsnit 7.6.3 nedenfor.

7.4 12. september 2008 til 23. januar 2009. Undersøgelse af de andre nordiske landes praksis

I dette afsnit redegøres for hvordan Indfødsretskontoret først på et møde i Stockholm den 16. oktober 2008, dernæst via mail i december 2008 og januar 2009 indhentede oplysninger om, hvordan de andre nordiske lande administrerede 1961-konventionens artikel 1. Endvidere redegøres for bl.a. forberedelsen af den næste forelæggelse for integrationsminister Birthe Rønn Hornbech, som fandt sted ved mavebælte af 23. januar 2009.

7.4.1 Mailkorrespondance mellem Kirsas Reinholt og Nanna Fischer

Kirsas Reinholt havde den 1. september 2008 afløst Nanna Fischer som souschef i Indfødsretskontoret. Den 12. september 2008 skrev Nanna Fischer til Kirsas Reinholt, at hun havde en sag liggende i reolen under ”statsløse”, hvor ansøgeren manglede at bestå en indfødsretsprøve. Kirsas Reinholt skrev tilbage, at hun havde fundet

sagen, og at pågældende jo ikke skulle opfylde kravet om indfødsretsprøve. Nanna Fischer bemærkede hertil, at

”nå ok, det er altså blevet konklusionen på de statsløse...”,

hvortil Kirsas Reinholt svarede

”Tja, vi lægger først mavebæltet op, når Dorit er tilbage fra ferie, men nu har vi i hvert fald fundet alle de statsløse frem, som er født i Danmark - det er heldigvis kun et fåtal, som vi skal genoptage og ”omgøre”, fordi vi har meddelt afslag pga sprog eller krim”.

Kirsas Reinholt har om mailkorrespondancen forklaret, at

”hun ikke husker, om sagerne var fundet frem. Når hun skriver et fåtal, må hun have fået statistikmateriale. Hun har tænkt over det mavebælte, der nævnes, men hun husker det ikke præcist. Hun tror, at hun allerede da havde lavet det første udkast til det mavebælte, som de i januar 2009 lagde op med indstilling om orientering af Folketinget. Det krævede en opfølgning på ministerens bemærkninger på mavebæltet fra august 2008. Hun huskede ikke mailen, før hun så den. Hun går ud fra, at dette tidsmæssigt ligger forud for, at de fik besked om, at de skulle drøfte det på det nordiske møde. Det er kun efterrationaliseringer eller gisninger. Hun mener, at opfølgningen på august-mavebæltet var, at de skulle orientere Folketinget. Derefter kom beslutningen om høringsen af de nordiske lande, hvorefter de sendte denne melding ud, fordi de skulle sikre, at der ikke blev truffet flere fejlagtige afgørelser, men mavebæltet var klart. Hun husker det ikke præcist. Det kunne være rart at finde ud af, hvornår mavebæltet af 23. januar 2009 var oprettet i systemet. Det er en blanding af en hypotese og en erindring, at hun arbejdede på et mavebælte. Hun overtog det fra Nanna Fischer. De lod ikke bare tingene ligge. De handlede ud fra de bemærkninger, de fik retur fra ministeren, når de orienterede eller indstillede. Når hun skriver, at der kun var et fåtal, de skulle genoptage, må man gå ud fra, at hun havde indhentet statistikoplysninger.

Forespurgt af advokat Søren Narv Pedersen forklarede vidnet, at hun ikke tror, at det er et mavebælte, som Nanna Fischer kendte noget til. Hun mener ikke, at Nanna Fischer lavede et mavebælte efter august-mavebæltet. Mavebæltet af 23. januar 2009 var et, vidnet startede op.” [8. februar 2013, side 393]

Nanna Fischer har om mailkorrespondancen forklaret, at

”hun husker mailene svagt. Datoen undrer hende lidt i forhold til, at hun skrev, at de først ville lægge mavebæltet op, når Dorit Hørlyck var tilbage fra ferie. Det er først nu, hvor hun ser, at mailen var af 12. september 2008 og mavebæltene var fra august. Hun ved ikke, om det var, fordi mavebæltet kom retur senere. Der er noget med datoerne, der ikke helt stemmer.” [6. februar 2013, side 362]

Dorit Hørlyck har forklaret, at

”det ser ud til, at det skal vente, til hun kommer fra ferie. Der var ikke noget mavebælte på det tidspunkt. Hun ved ikke hvilket mavebælte, Kirska Reinholt tænkte på. De skulle vente, til de havde haft det nordiske møde. Det er det, hun husker.” [30. januar 2013, side 313]

7.4.2 Aftale om indfødsret af 22. september 2008

Regeringen og Dansk Folkeparti indgik den 22. september 2008 en aftale om håndtering af EU-retten om fri bevægelighed efter afgørelsen i Metock-sagen.

I aftalen hedder det i indledningen:

”EF-Domstolen har den 25. juli 2008 afsagt en dom i den såkaldte Metock-sag. I modsætning til tidligere domme kan medlemsstaterne ikke længere stille krav om, at en tredjelandsstatsborger skal have et forudgående lovligt ophold i en anden medlemsstat for at få familiesammenføring med en EU-borger, som har udnyttet retten til fri bevægelighed.

Regeringen vil efterleve dommen i Metock-sagen. Dansk Folkeparti har tilkendegivet, at udlændingepolitikken er dansk suverænitet, og at man i konsekvens heraf ikke mener, at man skal følge dommen i Metock-sagen.

For at imødegå de uheldige konsekvenser af Metock-dommen – og den øgede risiko for ulovlig indvandring, der kunne ligge heri – er regeringen og Dansk Folkeparti enige om at indføre nye kontrolkrav i udlændingeadministrationen, som vil få en generel betydning for administrationen af familiesammenførings-sager i relation til EU-borgere.”

Aftalen indeholdt en række udlændingepolitiske initiativer, og regeringen og Dansk Folkeparti indgik samtidig en ny aftale om indfødsret.

Den ny indfødsretsaf tale indebar, at kravene til dokumentation af danskkundskaber, til bestået indfødsretsprøve og til selvforsørgelse blev skærpet. Aftalen ændrede ikke i øvrigt på de retningslinjer for udarbejdelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse, der var fastsat ved aftalen af 8. december 2005.

Kirsa Reinholdt har om arbejdet med aftalen forklaret bl.a., at

”hun arbejdede med indfødsretsaf talen af 22. september 2008. Hun lavede alt det, der var på selve aftalen. Det var en politisk aftale, hvor ændringerne var udstukket og bare skulle implementeres. De drøftede ikke i kontoret, om de skulle benytte lejligheden til at få en bestemmelse ind om konventionen. Når indfødsretsaf talen blev ændret, kom det fra ”politisk hold”, hvad de ville have ændret. De kunne godt sige, at det var vigtigt, at noget kom med. Det har de lige gjort med den indfødsretsaf tale, der er ved at blive indgået nu. Der lavede de et særskilt kapitel om de statsløse.” [8. februar 2013, side 393]

Dorit Hørlyck har forklaret, at

”hun var involveret i arbejdet med indfødsretsaf talen fra 2008. Der var ikke mange forhandlinger i forhold til indgåelsen af aftalen i 2005. Aftalen blev indgået i forbindelse med Metock-dommen. Dansk Folkeparti havde nogle ønsker, som de ville have opfyldt for at kunne gå med til de udlændingeretlige aftaler, der blev indgået. Det var hun ikke involveret i på det tidspunkt. Hun fik at vide, at sådan var det. Det var ikke en overvejelse at få reguleringen af ansøgere omfattet af 1961-konventionen ind ved den lejlighed. Det var ikke noget, hun tænkte over. Der var ikke fokus på at se på de rettigheder, der måtte være knyttet til statsløse. Hun bad ikke om det, og hun havde ikke anledning til at foreslå det. Ministeren havde den holdning, at konventioner ikke skulle implementeres i lovgivningen. Det lå der en mail om. Det var ikke på dette tidspunkt et spørgsmål, om konventionen skulle nævnes i aftalen.” [30. januar 2013, side 313]

Kim Lunding har foreholdt indfødsretsaf talen forklaret, at

”regeringen skulle betale forligspartiet for Metock-sagen. Som han erindrer det, skete der betaling på udlændinge- og på indfødsretsområdet. For at gøre det endnu mere kompliceret, hørte de punkter, der indgik i denne aftale, til i en tredje afdeling, Integrationsafdelingen. Integrationsafdelingen håndterede

alt vedrørende danskprøve og danskkundskaber. Medarbejderne i kontoret, der håndterede det, var ikke jurister. Det var personer med anden faglig baggrund, som udviklede danskprøver. Det var i vid udstrækning det, der stod i aftalen. Det, han husker, er, at der var et meget stærkt fokus på danskprøvekrav og indfødsretsprøvens krav om kendskab til dansk kultur, samfundsforhold og historie. Det var et meget stort omdrejningspunkt i denne aftale. Forespurgt hvor meget han var involveret i sagen, forklarede vidnet, at han var involveret, fordi indfødsretsområdet var hans område. Han vil ikke udelukke, at han var med i møderne, men han erindrer det ikke. Punktet om skærpelse af indfødsretsprøve og danskprøve 3 var et vigtigt punkt i aftalen. Det var en personlig vigtig prioritet for ministeren, som havde set afviklingen af danskprøver på sprogskolerne, og som var af den opfattelse, at der skulle ske en stramning af danskprøvekravet. Foreholdt at det ikke alene var betaling, men også politik for regeringen selv, forklarede vidnet, at han husker, at ministeren lagde meget vægt på danskprøvekravet og indfødsretsprøvens indhold. Der var et par mediesager, hvor der var kritik af de skrappe krav i indfødsretsprøven. Der var et par avisartikler om fejl i indfødsretsprøven. Forespurgt om det kendskab, han havde fået til 1999-loven og 2004-loven, gav anledning til at overveje at medtage en bestemmelse om 1961-konventionen i aftalen, forklarede vidnet, at det ikke var noget, der overhovedet blev overvejet på det tidspunkt.” [25. april 2013, side 812]

Christian Lützen har forklaret, at

”Der blev indgået en indfødsretsaftale den 22. september 2008 i forsættelse af, at regeringen og Dansk Folkeparti indgik en politisk aftale om udlændingeområdet i øvrigt i forbindelse med Metock-sagen. Han kan ikke huske, om der var drøftelser om, hvorvidt personkredsen, der er omfattet af 1961-konventionen, skulle med i aftalen. Han husker elementer fra Metock-aftalens del to, som vedrørte indfødsretsområdet. Der indgik ikke spørgsmål om statsløse. Det var noget med karens.” [24. april 2013, side 751]

Claes Nilas har forespurgt, om temaet om, der skulle indsættes en bestemmelse om 1961-konventionen i indfødsretsaftalen, kom op i september 2008 i forbindelse med revision af indfødsretsaftalen, forklaret, at

”det gjorde det ikke.” [6. maj 2013, side 859]

Karsten Dybvad har forespurgt, om han var involveret i eller bidrog til rådgivning af statsministeren i forbindelse med indgåelse af aftalen i september 2008 om indfødsret, forklaret, at

”han kan huske, at der var en proces, og at de var optaget af, at det skulle lande. Han har ikke nogen god, skarp hukommelse af de enkelte elementer. Det, der optog, var at få landet sagen, så de levede op til Metock-dommen. Der var en forhandling med Dansk Folkeparti, hvor partiet fik forskellige indrømmelser. I en eller anden forstand ville summen, der kom ud af det, være tilfredsstillende, og der kunne argumenteres politisk for, at der stadig var en fast og fair udlændingepolitik uantastet og uafhængig af den dom.” [21. maj 2013, side 949]

Birthe Rønn Hornbech har foreholdt, at hun har skrevet i sin bog, at Anders Fogh Rasmussen fulgte processen omkring 2008-aftalens indgåelse, forklaret, at

”det var Metock. Foreholdt at den førte til indfødsretsaf-talen i 2008, forklarede vidnet, at det var en lille ting. De havde møder på Marienborg med Kristian Thulesen Dahl, Peter Skaarup, Claes Nilas og hende. Foreholdt at hun skrev, at han havde fulgt processen løbende og forespurgt, om hun i det forløb nævnte denne sag for ham, forklarede vidnet, at det gjorde hun overhovedet ikke. Det var EU-politik og storpolitik. Hun skrev en kronik, som vist ikke er med i avisudklippene. Det var afgørende for hende dels at få beskrevet sin politiske holdning, dels at få fortalt at Danmark rettede ind. Hun var ikke i tvivl om, hvordan positionen måtte være, og det var meget vigtigt at få det meldt ud, fordi Morten Messerschmidt, som ellers var EU-ekspert, gik helt galt i byen, når han sagde, at Metock-afgørelsen hørte under Danmarks forbehold, men hun var for længst underrettet af en EU-ekspert hjemme i ministeriet om, at afgørelsen vedrørte den fri bevægelighed. Det var EU-politik og Danmarks position og anseelse, det handlede om. Indfødsret var ikke noget, der spillede nogen rolle.

Foreholdt side 112 i hendes bog *Ministerbilleder* ”*Den 22. september 2008 indgår jeg en politisk aftale med Dansk Folkeparti. Anders har løbende fulgt med, og vi har beseglet aftalen på et møde på Marienborg.*” og forespurgt om hun på et senere tidspunkt har orienteret statsministeren, forklarede vidnet, at det har hun ikke. Det har hun ikke fundet anledning til. Det har hun ikke tænkt over. Hun kender godt reglerne, men det har hun ikke tænkt over, og hvis hun havde, ville hun være kommet til, at det ikke var noget at ulejlig statsministeren med. Statsministre har rigeligt. Forespurgt om hun var bekendt med, om nogen af hendes embedsmænd orienterede Statsministeriet eller Statsministeriets embedsmænd om sagen, bortset fra forløbet, der førte til redegørelsen af 7.

marts 2011, forklarede vidnet, at hvis man mener, at det var hende, der havde lavet noget ulovligt, og man gik til statsministeren bagom hendes ryg, så havde man ikke advaret hende ordentligt. Det var hypotetisk. Hun har været i en situation, hvor der faldt nogle ord fra embedsmændene om statsministeren og nogle andre ting, hvor hun ikke ville makke ret. Forespurgt om det var i relation til denne sag, forklarede vidnet, at det var det ikke, men der blev det sagt meget klart til hende – det var med modsat fortegn, at det var hende, der var for mild – da blev det sagt meget klart til hende, at så var der krig i regeringen, hvis ikke hun gjorde, som hun skulle.” [8. maj 2013, side 939-940]

Lars Løkke Rasmussen har foreholdt, at man i september 2008 sammen med Dansk Folkeparti reviderede indfødsrets aftalen fra 2005, og at der heller ikke da kom en bestemmelse ind om 1961-konventionen og forespurgt, om det var noget, han modtog oplysninger om, forklaret, at

”det modtog han ikke oplysninger om. Foreholdt at formuleringen om udredningen vedrørende 1961-konventionens rækkevidde blev ændret lidt og forespurgt, om han fik oplysninger om det på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.” [29. maj 2013, side 1066]

7.4.3 Udredning af rækkevidden af 1961-konventionen og af reglerne om dobbelt statsborgerskab

2008-aftalen indeholdt følgende om udredningerne:

”Det er samtidig med fastlæggelsen heraf ved den tidligere aftale af 8. december 2005 aftalt at iværksætte en udredning af rækkevidden af De Forenede Nationers Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed samt af mulighederne for at justere praksis med henblik på at begrænse dobbelt statsborgerskab. Aftaleparterne vil på baggrund af denne udredning overveje den fremtidige regulering på området.”

Kim Lunding har foreholdt denne formulering forklaret, at

”at det var en fortsættelse af den tidligere aftale. Man var i moratorium. Sådan læser han den bemærkning. Man havde ikke lukket den sag endnu. Mere lægger han ikke i det. Forespurgt om han var med til forhandlingerne, forklarede vidnet, at han ikke tror, at lige præcis den sætning havde været genstand for nogen forhandling. Det var bare en tekst fra den tidligere aftale, som ikke var opfyldt. Foreholdt at den er genskrevet, forklarede vidnet, at hans udlægning

er, at der ikke var leveret på den, derfor står den endnu. Han er ikke bekendt med drøftelser af den.” [25. april 2013, side 813]

Claes Nilas har forespurgt, om han i de politiske forhandlinger var med til at drøfte beslutningen om udredningerne, forklaret, at

”han ikke var bekendt med, hvordan det kom op. Han kan ikke huske forhandlingerne i detaljer. Han kan ikke huske andet end, at der ifølge præambulen til 2005-aftalen skulle laves to udredninger, dels om man kunne frakende nogen statsborgerskab, hvis de havde begået terrorhandlinger eller handlinger mod statens sikkerhed, dels en udredning om man kunne undgå dobbelt statsborgerskab. Det havde de et ganske langvarigt forløb om, som han husker det. De havde lavet udredningerne, og på et tidspunkt i processen blev der holdt et ordførermøde, hvor også ordførerne fra Dansk Folkeparti deltog. Man drøftede udredningerne i marts 2007. Der blev stillet spørgsmål til embedsmændene. Ud af det kom som det ene, at det ikke kunne lade sig gøre at frakende folk statsborgerskab, fordi man ikke måtte gøre folk statsløse og som det andet, at der kun var nogle få ting, man kunne justere for flygtninge og børn i forhold til at begrænse dobbelt statsborgerskab. Det blev der redegjort for på mødet. Han mener også, at der blev stillet en række yderligere spørgsmål fra blandt andet Dansk Folkeparti på mødet. Som han oplevede det, gik sagen herefter lidt i glemmebogen i det politiske miljø, og der blev efter midtvejsredegørelsen aldrig rigtigt spurgt til redegørelserne siden.” [6. maj 2013, side 859-860]

Anders Fogh Rasmussen har forklaret, at han ikke har noget kendskab til, hvorvidt man i forbindelse med revisionen af indfødsretsaf-talen den 22. september 2008 tog stilling til, om der skulle en bestemmelse ind om 1961-konventionen. [21. maj 2013, side 969]

7.4.4 Mail-korrespondance om sprogkrav til børn omfattet af indfødsretsaf-talens § 17

Birgitte Borker Alberg spurgte pr. mail den 2. oktober 2008 Lene Nielsen, om de ikke var enige om, at børn omfattet af indfødsretsaf-talens § 17 ikke skulle opfylde noget sprogkrav. En kontorfunktionær havde oplyst, at der stod noget andet i manualen. Kopi af mailen blev sendt til Annemette Baldrup Ahn.

Lene Nielsen svarede, at det var korrekt, at de ikke skulle opfylde sprogkravet, og at manualen heller ikke på dette punkt var opdateret.

7.4.5 Integrationsministeriets kommentarer til Europarådets arbejdsgruppe om statsborgerskabs (Group of Specialists on Nationality) ”Draft Recommendation on the Avoidance of Statelessness of Children”

I et brev af 3. oktober 2008 imødegik Integrationsministeriet et udkast til anbefaling fra en arbejdsgruppe under Europarådet om, at børn født statsløse efter loven automatisk skulle opnå statsborgerskab i det land, hvor de blev født. Ministeriet henviste i stedet til den danske ordning, hvor børn født statsløse i Danmark efter ansøgning kunne opnå indfødsret alene betinget af, at de havde bopæl i Danmark. Brevet blev fremsendt pr. mail fra Kirsas Reinholt med kopi til Morten Thorsted og Dorit Hørlyck:

“However, in relation to the recommendations relating to the acquisition of nationality by children who would otherwise be born stateless, Denmark feels that it is not necessary to construct a system were it follows *ex lege* that children who would otherwise be born stateless on the territory of a Member State, will acquire the nationality of that state (recommendation no 1). In this regard Denmark finds that the avoidance of statelessness of children can be assured through other means, e.g. through an application procedure. This construction is used in the Danish legislation where it follows from a Circular Letter on Naturalisation, that children who are born stateless in Denmark may be listed in a naturalisation bill, subject only to the condition that they are resident in Denmark. This is in accordance with the 1989 UN Convention on the Rights of the Child.”

7.4.6 Nordisk møde om statsborgerskab i Stockholm den 16. oktober 2008

7.4.6.1 Forberedelse af mødet

I en kommenteret dagsorden af 13. oktober 2008, som var embedsmændenes interne arbejdsrapport til brug for det nordiske møde om statsborgerskab i Stockholm den 16. oktober 2008, står under dagsordenspunkt 7 e følgende:

”e. Implementering af FN’s konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed for så vidt angår artikel 1 om lempeligere betingelser for erhvervelse af statsborgerskab (Danmark)

Der vedlægges:

- mavebælte af 18. august 2008 med indstilling vedrørende proceduren i forbindelse med behandling af ansøgninger om indfødsret fra personer, som er født statsløse i Danmark
- L 151: Forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret med bemærkninger, fremsat den 9. december 1999.
- L 138: Forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret med bemærkninger, fremsat den 28. januar 2004.

Baggrund – Danmark

Artikel 1 i konventionen indeholder nogle meget lempelige betingelser for at opnå statsborgerskab for så vidt angår personer, som er født statsløse i de kontraherende stater. Ifølge artikel 1 i FN-konventionen om begrænsning af statsløshed er de kontraherende parter under visse omstændigheder forpligtede til at give statsborgerskab til statsløse personer født i landet. Det fremgår således af artikel 1, stk. 2, at der kan stilles betingelse om, at den pågældende altid har været statsløs, at ansøgning indgives mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, at den pågældende har haft fast bopæl i en nærmere fastsat periode, der højst må være 5 år umiddelbart før ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt, og at pågældende ikke er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Det må forventes, at der fremover vil indkomme ansøgninger fra personer, som opfylder betingelserne i artikel 1 i FN-konventionen om begrænsning af statsløshed, men som ikke opfylder en eller flere betingelser i cirkulæreskrivelsen om naturalisation.

Der vil blandt andet kunne indkomme ansøgninger fra personer, som har begået en af de former for kriminalitet, der ifølge cirkulæreskrivelsens § 19, stk. 2 og 3 indebærer, at pågældende først kan blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse efter en vis karenstid eller som helt er udelukket fra at blive optaget på et lovforslag, men som opfylder betingelserne i artikel 1 i FN-konventionen. Ifølge artikel 1 er det således kun, hvis en ansøger er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, at der kan meddeles afslag på indfødsret. På baggrund heraf vil der således f.eks. kunne blive tale om at optage en person, som er idømt en ubetinget frihedsstraf på 2 års varighed på baggrund af særlig grov vold eller uagtsomt manddrab, og som ifølge § 19, stk.

2, i cirkulæreskrivelsen vil være udelukket fra at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Formålet med drøftelsen på mødet

Danmark ønsker oplysninger om, hvordan de øvrige nordiske lande har gennemført denne artikel i lovgivning og praksis.

Herunder især med fokus på de tilfælde, hvor ansøgeren har begået kriminalitet af en sådan karakter, at den pågældende ikke efter de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab i det pågældende nordiske land, ville kunne erhverve statsborgerskab.

Af oversigten over de gældende betingelser for at opnå statsborgerskab i de nordiske lande (der senest er revideret den 21. december 2007), fremgår under punktet om kriminalitet og karenstid følgende:

Kriminalitet og karenstid	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
	<p>Ansøgere må ikke være straffet for en lovovertrædelse. Længden af karenstid afhænger af den strafferetlige sanktion. Gentagelsesvirkning ved ligeartet kriminalitet.</p> <p>Hvis en ansøger er sigtet for en lovovertrædelse, kan han ikke optages på et lovforslag.</p> <p>Ansøgere, som er straffet med 60 dages ubetinget frihedsstraf for overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13, er straffet med 1½ års ubetinget fængsel, eller er idømt udvisning for bestandig, kan ikke optages på lovforslag.</p> <p>Ansøgeren skal erklære ikke at have gjort sig skyldig i forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13.</p> <p>Hvis en ansøger vurderes at være til fare for landets sikkerhed, kan pågældende udelukkes for optagelse på et lovforslag i en nærmere angiven periode.</p>	<p>Ansøgere må som udgangspunkt ikke have begået strafbare handlinger eller meddelas besøksforbud.</p> <p>En samlet vurdering kan dog føre til et andet resultat. Her ses f.eks. på tiden, der er passeret siden forbrydelsen er begået, den konkrete forskyldte straf, forbrydelsens karakter samt tilfælde af gentagen kriminalitet.</p> <p>Ved fravigelse af udgangspunktet, er det muligt, at pålægge ansøgeren en karenstid. Såfremt ansøgeren må antages at være til fare for statens sikkerhed kan finsk indfødsret ikke ethverves.</p>	<p>Ansøgere må ikke være straffet, hverken her i landet eller i udlandet, med bødstraf eller fængsel eller have nogen sag verserende mod sig i retshåndhævelses-systemet, hvor han er mistænkt eller sigtet for en strafbar handling. Længden af karenstid afhænger af den strafferetlige sanktion.</p> <p>Gentagelsesvirkning ved ligeartet kriminalitet.</p>	<p>Udgangspunktet er, at ansøgeren ikke må være idømt straf eller strafferetlig særreaktion. Som følge af et begået strafbart forhold, vil en karenstid blive fastsat.</p> <p>Hvis en ansøger er sigtet for et strafbart forhold stilles behandlingen af ansøgningen i bero.</p>	<p>Ansøgeren skal have ført og forventes at ville føre en hæderlig livsførelse. Karenstid kan fastsættes afhængig af den konkrete idømte straf.</p>

Kirsa Reinholt har forklaret, at

”arbejdet i forhold til det nordiske samarbejde fungerer på den måde, at landene melder dagsordenspunkter, som man kan tænke sig at drøfte. De lande, der har ønsket dagsordenspunkter, er ansvarlige for at forberede et oplæg til drøftelsen. Det var det, de forberedte i de kommenterede dagsordener. Hun drøftede det med Dorit Hørlyck. Hun husker det ikke som specifikt i forhold til statsløse, men som en del af, at man forberedte mødet til det nordiske. De skulle finde ud af, hvad dagsordenen skulle være, og hvad de ville høre de nordiske lande om. Det kan ses af den kommenterede dagsorden, som hun udarbejdede, at de ønskede at høre, hvordan de nordiske lande havde implementeret konventionen, og om de opfyldte den efter ordlyden, eller om de stillede nogen betingelser.

Foreholdt ekstraktens side 66 (Kommenteret dagsorden til brug for det nordiske møde om statsborgerskab i Stockholm den 16. oktober 2008) forklarede vidnet, at formålet var at finde ud af, om de øvrige nordiske lande opfyldte konventionen direkte, eller om de mente, at de inden for konventionens rammer kunne stille krav, som Danmark dermed også kunne stille. På dette tidspunkt var hun stadigvæk ikke i tvivl om, hvordan konventionen efter sin ordlyd skulle tolkes. Jo højere man kommer op i systemet i et departement, jo tættere kommer man på den politiske proces. Alle embedsmænd er opmærksomme på den politiske dagsorden eller kontekst, men det er klart, at jo højere man kommer i systemet, jo mere opmærksom skal man være på den politiske dagsorden. Hun siger ikke, at der var en politisk dagsorden om, at de statsløse ikke skulle have statsborgerskab, men i og med at retningslinjerne for erhvervelse af statsborgerskab var skærpet både i 2002, 2005 og 2008, var der ingen tvivl om, at man på alle punkter skulle overveje, om man kunne stille krav. Hun drøftede den politiske virkelighed med Dorit Hørlyck ud fra, at de oppefra i huset besluttede, at de skulle spørge de nordiske lande. Det var klart, at de skulle finde ud af, hvad de skulle spørge om. Derfor kom det ind, om man inden for konventionen kunne stille krav over for de statsløse, som Danmark eventuelt også ville kunne stille. Det havde en betydning for, hvordan man administrerede et område. Afhængig af hvad den politiske dagsorden var, fortolkede man derhen, hvor man kunne. Hvis man inden for rækkevidden af konventionen kunne stille vandelskrav, ville man gøre det, fordi det var den politik, der blev ført på området. Som embedsmand skal man inddrage det politiske, men det er ikke det, der kommer først. Det juridiske kommer først, og derfor startede de med at sige, at de skulle følge konventionen efter dens ordlyd. Når de fra den mere politiske vinkel oppefra fik at vide, at de skulle undersøge, hvad de nordiske lande mente, var det det, de gjorde. Man kunne

godt stille spørgsmålstegn ved det, men man gør det, man bliver bedt om. Hun har svært ved at sige, hvor meget det politiske fyldte. Det politiske fyldte i det omfang, man var bevidst om det, men det overskyggede ikke alt. Det var ikke Dorit Hørlyck og vidnet, der besluttede, at de skulle høre de nordiske lande. Det fyldte meget i forhold til, at de hele vejen igennem mente, at man bare skulle efterleve konventionen og gøre, som det stod i bemærkningerne til 2004-loven. [8. februar 2013, side 393-395]

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at de tog til det nordiske møde for at finde ud af, om de andre lande havde implementeret konventionen på en sådan måde, at de fortsat kunne stille nogle andre betingelser end dem, der direkte fremgik af konventionens ordlyd. De havde ikke forhåndskontakter til de andre lande. Hun mener ikke, at de inden mødet havde nogle hypoteser om, hvorvidt de nordiske lande fortolkede konventionen på en anden måde. Sverige havde en bestemmelse med de 18-20-årige, og det mener hun, at de vidste på forhånd, men hun er lidt i tvivl. Hun husker ikke, hvad deres forventninger var. De ville høre, hvad de nordiske lande sagde, så de kunne komme videre med at orientere Folketinget og opfylde konventionen. Hun mener ikke, at de havde andre forventninger end det. [8. februar 2013, side 396]

Foreholdt ekstraktens side 66 (Kommenteret dagsorden til brug for det nordiske møde om statsborgerskab i Stockholm den 16. oktober 2008 side 21) forklarede vidnet, at det i ret vidt omfang var "copy-paste" fra august-mavebæltets afsnit om retsgrundlaget. Hun kan ikke huske, hvornår de havde hvilke møder, men den linje, der ligger i den kommenterede dagsorden om, hvad de skulle spørge de andre nordiske lande om, var formuleret efter drøftelser med Kim Lunding. De havde adskillige møder med Kim Lunding under forløbet. Det var ikke noget, de selv fandt på i kontoret. De drøftede sporet i forhold til vandelskravet med Kim Lunding. Når hun siger, at det ikke var noget, de selv fandt på, skyldes det, at deres indstilling oprindeligt var, at de ikke kunne stille andre krav end dem, der fremgik af konventionens ordlyd. Når de skulle finde ud af, hvad de skulle spørge de nordiske lande om, sad de ikke selv og tænkte over, hvad de skulle spørge om. Det drøftede de med Kim Lunding. Det er hun sikker på. Hun mener, at det kom fra Kim Lunding. Foreholdt samme dokument side 22 "Formålet med drøftelsen på mødet. Danmark ønsker oplysninger om, hvordan de øvrige nordiske lande har gennemført denne artikel i lovgivning og praksis. Herunder især med fokus på de tilfælde, hvor ansøgeren har begået kriminalitet af en sådan karakter, at den pågældende ikke efter de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab i det pågældende nordiske land, ville kunne erhverve statsborgerskab. Af oversigten over de gældende betingelser for at opnå

statsborgerskab i de nordiske lande (der senest er revideret den 21. december 2007), fremgår under punktet om kriminalitet og karenstid følgende:” forklarede vidnet, at hun ikke var involveret i udviklingen fra april-mavebæltet til august-mavebæltet, hvor det blev udbygget med denne vinkel i forhold til vandelskravet. Det kunne også have været udbygget med sprogrkravet og andre ting. Det var vandelskravet, man lagde vægt på, fordi vandelskravet også i den politiske dagsorden vægtede højt. Hun husker ikke præcist, hvad der blev sagt hvornår. Hun indgik ikke i drøftelserne med Kim Lunding forud for august-mavebæltet. Hun husker ikke, hvad der blev sagt inden det nordiske møde. Hun mener, at det var hende, der formulerede afsnittet med fokus på vandelskravet. Hun kan sagtens selv have formuleret det ud fra den givne retningslinje, at de skulle finde ud af, om de nordiske lande stillede nogle krav i overensstemmelse med konventionen, som Danmark også kunne stille. Det var det, de skulle finde ud af på mødet. Det kan ikke udelukkes, at hun selv formulerede det, som det står, men at vandelskravet var fokus, var ikke noget hun fandt på. Den kommenterede dagsorden var et internt arbejdsredskab til brug for kontoret. Den var kun udarbejdet til brug for hende og Dorit Hørlyck. De fik dagsordenen fra i dette tilfælde Sverige med de dagsordenpunkter, de enkelte lande havde meldt ind. Den ansvarlige for det nordiske område, som var hende, forberedte alle punkterne til sig selv. Det havde de også gjort på den måde i Det Internationale Kontor, hvor Dorit Hørlyck og vidnet havde arbejdet sammen i mange år. Det var et internt arbejdsdokument, som de nordiske lande ikke fik. De kunne genbruge dokumentet bagefter, hvis de andre lande bad om bidrag til referatet. Der kunne man genbruge det første punkt, som handlede om informationsudveksling og statistikker, som de som oftest sendte til de nordiske lande, som skulle skrive referatet, for at de kunne sætte det direkte ind i referatet. [8. februar 2013, side 397-398]

Foreholdt ekstraktens side 66 (Kommenteret dagsorden til brug for det nordiske møde om statsborgerskab i Stockholm den 16. oktober 2008 side 22) af advokat Jacob Goldschmidt forklarede vidnet, at teksten under punkt 7 e i den kommenterede dagsorden var ren ”copy-paste” fra mavebæltet fra august 2008. Skemaet var det, hun sendte, da hun skrev til de nordiske lande, at hun havde overtaget efter Nanna Fischer. Det var besluttet på et nordisk møde i 2005 eller 2006, at det var en god idé, at de på det nordiske område havde en oversigt over, hvilke betingelser man stillede for naturalisation. Indfødsretskontoret udarbejdede selve skemaet, og hvert land skrev, hvad de syntes, der skulle stå i skemaet under betingelserne. Hvert år på møderne spurgte de, om der var noget, der skulle opdateres. Hvis de havde det, sendte de det til hende, og hun opdaterede skemaet og sendte det tilbage igen. De skrev selv kun det i skemaet, der vedrørte Danmark. På det nordiske møde fortalte de, at sådan

så det ud efter konventionen, og at de skulle finde ud af, om de stillede nogle krav, som de måske ikke kunne stille.” [8. februar 2013, side 401]

Dorit Hørlyck har foreholdt den kommenterede dagsorden forklaret, at

”oversigten var et oversigtsskema, der havde eksisteret siden 2004. Skemaet blev opdateret hver gang, der var et nordisk møde.

Foreholdt ekstraktens side 66 (Kommenteret dagsorden til brug for det nordiske møde om statsborgerskab i Stockholm den 16. oktober 2008) ”*Danmark ønsker oplysninger om, hvordan de øvrige nordiske lande har gennemført denne artikel i lovgivning og praksis. Herunder især med fokus på de tilfælde, hvor ansøgeren har begået kriminalitet af en sådan karakter, at den pågældende ikke efter de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab i det pågældende nordiske land, ville kunne erhverve statsborgerskab.*” forklarede vidnet, at det var Kirsia Reinholt, der udarbejdede den kommenterede dagsorden efter en drøftelse med hende. Det var i fokus, om man kunne fortolke konventionen bredere, hvis den pågældende ansøger havde begået meget alvorlig kriminalitet. Det væsentligste var at finde ud af, om der var basis for at udvide fortolkningen til også at omfatte personer, der havde begået alvorlig kriminalitet. Det var bl.a. det, der var i fokus og det, de drøftede med Kim Lunding, som især var opmærksom på, at det blev udredt nærmere. Der havde ikke forinden været drøftelser eller sonderinger i de andre nordiske lande. Hun overvejede ikke, hvad mødet med de nordiske lande kunne føre til, inden de tog til Stockholm. På det tidspunkt var hendes opfattelse, at det ville blive svært at fortolke konventionen bredere, men i lyset af det, de fik at vide, viste det sig, at der var fortolkningsmuligheder.” [30. januar 2013, side 313-314]

Kim Lunding har foreholdt den kommenterede dagsorden og forespurgt, om det er et dokument, han har set, forklaret, at

”det kan han meget vel have gjort, men han erindrer det ikke. Foreholdt at Dorit Hørlyck har forklaret, at disse forelæggelsesdokumenter gik hele vejen op i systemet, inden de blev anvendt, forklarede vidnet, at de i hvert fald ikke gik op til ministeren. De kunne godt have været forelagt på afdelingschefniveau. Foreholdt samme dokument side 87 ”*Formålet med drøftelsen på mødet. Danmark ønsker oplysninger om, hvordan de øvrige nordiske lande har gennemført denne artikel i lovgivning og praksis. Herunder især med fokus på de tilfælde, hvor ansøgeren har begået kriminalitet af en sådan karakter, at den pågældende ikke efter de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab i det pågældende nordiske land, ville kunne erhverve statsborgerskab.*” og at denne beskrivelse svarer til

den tidligere mail til Gunnar Hermanson og forespurgt, om han er enig i, at denne formulering reflekterer det opdrag, som kontoret havde fået, forklarede vidnet, at det står, at der var særlig fokus på de tilfælde, hvor der er begået kriminalitet af en sådan karakter, at den pågældende ikke opfyldte de almindelige betingelser. Det var et spørgsmål om, hvordan man forstod vandelskravet. Det, tror han, passer nogenlunde med undersøgelsen. Foreholdt at Dorit Hørlyck i relation til dette har forklaret (Udkast til protokol af 30. januar 2013, side 26) ”... *Det væsentligste var at finde ud af, om der var basis for at udvide fortolkningen til også at omfatte personer, der havde begået alvorlig kriminalitet. Det var bl.a. det, der var i fokus og det, de drøftede med Kim Lunding, som især var opmærksom på, at det blev udredt nærmere. ...*” forklarede vidnet, at hans erindring fra det møde, de havde om sagen, er, at det var et spørgsmål om at se, hvordan de andre lande gennemførte konventionen. Han havde ingen indvendinger mod, at man undersøgte vandelskravet. Han kan godt tilslutte sig, at det var det, de fokuserede på, men selvfølgelig også de andre betingelser. [25. april 2013, side 813-814]

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard om han var med i forberedelsen af embedsmandsmødet i oktober 2008, forklarede vidnet, at det var han ikke. Forberedelsen af mødet foregik i kontoret. Det er meget muligt, at han fik lagt et papir om mødet ind. Det vil han ikke afvise, men han var ikke involveret i forberedelsen. Han erindrer ikke, at de havde detaljerede drøftelser om det. Forespurgt om det han forklarede tidligere om, at vandelskravet var væsentligt, og at man også skulle undersøge andre ting, var en refleksion, som han gjorde efterfølgende, eller om det blev drøftet på det tidspunkt, forklarede vidnet, at det var en refleksion, han gjorde efterfølgende.” [25. april 2013, side 817]

Dorit Hørlyck har forespurgt, om der er elementer i Kim Lundings og Christian Lützens forklaringer, som hun mener ikke er rigtige eller er uenig i, forklaret, at

”hun har gjort rede for, hvordan hun opfatter forløbet, og de har gjort rede for, hvordan de opfatter det. Det har hun ingen kommentar til. Hun står fast på sin forklaring. ”Der er en decideret fejl på side 37 i udkast til protokol af 25. april 2013, hvor Kim Lunding blev foreholdt, at hun har forklaret, at de kommenterede dagsordener, der blev udarbejdet til brug for embedsmandsmøderne om statsborgerret, blev forelagt hele vejen op i systemet. Det var ikke det, som hun forklarede. Det var i forbindelse med ministermødet i juni 2009. Der blev lige forud for ministermødet afholdt et embedsmandsmøde på højt niveau. Til disse møder blev der sendt kommenterede dagsordener op til departementschefen og ministeren. De kommenterede dagsordener, som de udfærdigede til brug for sig selv, når de var til embedsmandsmøder, blev ikke

sendt op i systemet, fordi disse møder tit var meget tekniske. Det var kun, hvis der var noget helt specielt politisk, at de gav besked. Forespurgt om papirerne fra oktober 2008 og oktober 2009 havde været til godkendelse højere oppe i systemet, forklarede vidnet, at det havde de ikke.” [29. maj 2013, side 1080-1081]

7.4.6.2 Nordisk møde om statsborgerskab i Stockholm den 16. oktober 2008

Det nordiske møde om statsborgerskab blev afholdt i Stockholm den 16. oktober 2008. Fra Danmark deltog Kirsas Reinholt og Dorit Hørlyck.

Kirsas Reinholt har om mødet og perioden herefter forklaret, at

”Drøftelserne på mødet var mundtlige. På mødet begyndte man et dagsordenspunkt med, at det land, der havde bedt om at få emnet på dagsordenen, sagde, hvad de gerne ville høre fra de andre nordiske lande. Det var Dorit Hørlyck, der førte ordet. Det gjorde hun altid. Hun husker ikke præcist, hvad der blev sagt. De reaktioner, hun primært husker, var, at Sverige slet ikke så noget problem i det. Det gjorde Norge heller ikke. Norge så først den eventuelle problematik, da de rejste spørgsmålet. Det var altid sådan med de nordiske møder, at når man sendte forslag til dagsordenspunktet, begyndte de andre lande ikke at spørge om, hvad de ville med det. Nogle få gange kunne et land have stillet spørgsmål, så de kunne forberede sig bedst muligt. Der blev ikke forud for mødet stillet spørgsmål til dagsordenspunktet. De andre lande havde ikke forberedt sig ud fra andet end det, de havde fremsendt. De hæftede sig særligt ved, at Norge stillede en række krav over for statsløse født i Norge, når det var den almindelige naturalisationsproces. Senere blev de klar over, at Norge har en § 3 i deres statsborgerskabslovgivning, der ”overrødede” de almindelige betingelser, fordi det i § 3 står, at internationale forpligtigelser går forud for alt. Men som bestemmelsen var formuleret og blev fremlagt for dem på det tidspunkt, stillede Norge sprogkrav og vandelskrav over for statsløse født i Norge. Samtidig drøftede de konventionsfortolkningen med Sverige, som havde en bestemmelse, hvorefter de 18-20-årige kunne søge efter konventionen. Sverige havde derfor måske et problem med de 21-årige. Sverige havde dog ikke et reelt problem, idet der i Sverige også er en erklæringsmulighed for børn fra fødselstidspunktet. De fleste statsløse født i Sverige blev derfor ikke 21 år, før de var blevet svenske. Efter de oplysninger, de fik på mødet, kunne de sige, at Sverige og Norge heller ikke opfyldte konventionen til fulde. Det blev i 2009 et fokuspunkt i mavebælterne. De var ikke da opmærksomme på Norges § 3 i statsborgerskabsloven. Norge nævnte heller ikke selv paragraffen. Det var herefter spørgsmålet, hvad man ville med oplysningerne om de nordiske

landes implementering af konventionen. Det kom med mavebæltet fra januar 2009. Dorit Hørlyck og vidnets opdrag var ikke, at Danmark kunne stille et vandelskrav, fordi Norge gjorde det. Det så ud som om, at Norge ikke opfyldte konventionen, men de tænkte ikke, at så behøvede Danmark heller ikke at gøre det. De mente, at Norge havde et problem. Danmark havde overset konventionen, men det havde Norge tilsyneladende også. De kom tilbage med den indstilling, at de stadig skulle opfylde konventionen. Hun husker ikke, at hun drøftede det på den måde med Dorit Hørlyck. De var ikke på noget tidspunkt uenige om, hvad der blev sagt på møderne, og hvad de skulle bruge det til. På den baggrund måtte de indstille, at de skulle opfylde konventionen uden at stille yderligere krav. [8. februar 2013, side 398-399]

Hun kan ikke præcist huske, hvordan fornemmelsen var på mødet. Hun husker ikke, at de syntes, at det var specielt alvorligt. Da de gik fra mødet og havde hørt, hvad de andre nordiske lande sagde, kunne de gå tilbage og fortsætte i det spor, de var i gang med. Det var ikke noget, der havde særlig fokus på mødet.” [8. februar 2013, side 401]

Dorit Hørlyck har forklaret, at

”Hun kan ikke huske, hvad hun tænkte efter det nordiske møde. Det var et mudret billede. De havde ikke haft disse problemer i de andre nordiske lande, og spørgsmålet var slet ikke til debat hos dem. Hendes konklusion var, at der ikke var noget at komme efter, og at hendes indstilling skulle blive ved med at være, som den havde været hidtil. I Norge havde de den tilbagefaldsklausul, at i tilfælde af konflikt mellem internationale konventioner og national lovgivning var det de internationale konventioner, der gjaldt. Norge gjorde et stort nummer ud af, at det kun var et spørgsmål om at udsætte tidspunktet for, hvornår man ville få statsborgerskab. De havde ikke i deres lovgivning nogen endelig karenstid. Efter den danske aftale kunne man aldrig blive dansk statsborger, hvis man havde fået en dom på 1½ års fængsel. Sådan en bestemmelse havde de ikke i Norge, og det var derfor ikke sådan, at man aldrig ville kunne blive norske statsborgere. Det lagde de meget vægt på. Konklusionen for hende var som nævnt, at det ikke førte til, at hun ville indstille noget andet, end hun hidtil havde gjort. Hun tror ikke, at andre eksperter ville være enig i Norges konklusion.” [30. januar 2013, side 314-315]

Claes Nilas har forespurgt, om han var involveret i processen om det nordiske møde i oktober 2008 med hensyn til dagsorden, forelæggelse og forløb, svaret benægtende. Han har videre forklaret, at

”Han blev først på mødet i begyndelsen af september 2008 med ministeren bekendt med, at der var sådanne møder. Der var åbenbart årlige møder mellem indfødsretscheferne. Det tilrettelagde de naturligvis selv.

Foreholdt ekstraktens side 87 (Kommenteret dagsorden til brug for det nordiske møde om statsborgerskab i Stockholm den 16. oktober 2008, dateret den 13. oktober 2008) ”*Formålet med drøftelsen på mødet – Danmark ønsker oplysninger om, hvordan de øvrige nordiske lande har gennemført denne artikel i lovgivning og praksis. Herunder især med fokus på de tilfælde, hvor ansøgeren har begået kriminalitet af en sådan karakter, at den pågældende ikke efter de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab i det pågældende nordiske land, ville kunne erhverve statsborgerskab.*” og forespurgt om det svarer til det mandat, ministeren gav på mødet i september 2008 til at undersøge sagen, forklarede vidnet, at han husker, at man skulle have oplysninger om det forhold, at nogle af de andre nordiske lande stillede nogle forskellige betingelser. Hvad var det for nogle betingelser, og hvad var de juridiske bevæggrunde for, at man stillede de betingelser. De drøftede ikke nogen bestemte krav. Så detaljeret var de ikke nede i det. Han fik ikke imellem mavebælterne i august 2008 og januar 2009 oplysning om, hvor mange afslag der var identificeret. Han fik ikke noget referat fra embedsmandsmødet forud for januar 2009-mavebæltet. Han hørte igen om sagen, da mavebæltet kom op i januar 2009. Han fik ikke forinden en orientering fra Kim Lunding eller Dorit Hørlyck.” [6. maj 2013, side 860]

Birthe Rønn Hornbech har foreholdt, at den nordiske forelæggelse var i oktober 2008 og forespurgt, om hun hørte noget om det undervejs, forklaret, at

”det gjorde hun slet ikke. Det var først et godt stykke henne i hendes forberedelse af afhøringen, at hele historien med de fire mavebælter gik op for hende. Hun kunne ikke forstå, at hun ikke kunne genkende noget som helst, men så opdagede hun hvorfor. Forespurgt om hun i efteråret 2008 fik nogen orientering, forklarede vidnet, at det eneste var det nordiske. Det forekommer hende, at det på en eller anden måde kom op hele tiden, men det kunne have været formelle møder eller uformelle møder, eller det kunne have været Dorit Hørlyck. Hun husker, at deres presseansvarlige en af de sidste dage, hun var minister, gav hende en hjemmeside fra Sverige. Hun følte, at det var overeksponeret. Det var ikke noget, hun tænkte over. Der var nogen, der var utroligt optaget af det nordiske. Når de var optaget af det, kørte det hele tiden. Forespurgt om hun blev gjort bekendt med svaret, som Dorit Hørlyck fik på det nordiske møde, forklarede vidnet, at det kan hun slet ikke huske. Hun kan have fået et mødereferat til orientering. Det kan hun ikke afvise. Hun fik mange kopier. Det siger hende ikke noget. Det var også et problem at huske

det, fordi på det tidspunkt, tror hun, at hun selv havde sat sig ind i, hvordan reglerne var. Hvis man ved noget i forvejen, kan man ikke huske det.” [8. maj 2013, side 909]

7.4.6.3 Referat af nordisk møde om statsborgerskab i Stockholm den 16. oktober 2008

I udkastet til referat af punkt 7 e fra det nordiske møde om statsborgerskab var det anført, at det efter en gennemgang af den måde, landene havde gennemført 1961-konventionen på, var tvivlsomt, om dette var sket fuldt ud korrekt. Det hedder:

”e) Genomförande av 1961 års FN-konvention om begränsning av statslöshet såvitt gäller artikel 1 om lindrigare villkor för medborgarskap.

Vid en genomgång av ländernas genomförande konventionen framkommer vissa tveksamheter om detta fullt ut skett på ett korrekt sätt. Det gäller bland annat olika krav på skötsamhet¹ samt åldersgränserna för att göra ansökan. I de fall tveksamheter föreligger borde en översyn² göras vid lämpligt tillfälle.”

I en mail af 25. november 2008 til Gunnar Hermanson, der havde fremsendt udkastet til referat, skrev Dorit Hørlyck, at det ville være fint med en udbygning af dagsordenspunktet, herunder hvordan artikel 1 var implementeret i de nordiske landes respektive lovgivninger.

Den 3. december 2008 svarede Gunnar Hermanson, at han ikke mente, at det, der kom frem under mødet, gav grundlag for en mere detaljeret beskrivelse af, hvordan landene havde gennemført artiklen. Referatet blev derfor ikke ændret.

7.4.7 Lovforslag nr. L 53 af 30. oktober 2008 om indfødsrets meddelelse

Den 30. oktober 2008 fremsatte integrationsminister Birthe Rønn Hornbech det første forslag til lov om indfødsrets meddelelse, efter at hun ved mavebælterne i august 2008 var blevet orienteret om, at ministeriet har ikke siden 2004-loven havde optaget personer, som opfyldte betingelserne i 1961-konventionen, på lovforslag om indfødsrets meddelelse, uden at de pågældende tillige havde opfyldt de almindelige betingelser for naturalisation.

1 Kommissionens oversættelse: skötsamhet = ordentlighed

2 Kommissionens oversættelse: översyn = revision

Ifølge indstillingen i mavebælterne fra august 2008 skulle det fremgå af bemærkningerne, hvilke personer på lovforslaget der efter 1961-konventionen havde krav på at opnå dansk indfødsret.

Det fremgik af lovforslag L 53, at alle ansøgerne opfyldte enten de tidligere gældende eller de gældende retningslinjer.

Kommissionens undersøgelse har vist, at der blandt de optagne på lovforslaget var tre ansøgere, der var omfattet af 1961-konventionen. Ansøgerne opfyldte alle de almindelige betingelser. Det var ikke anført i lovforslaget, at disse ansøgere var statsløse og født i Danmark.

Lovforslaget blev behandlet i Folketinget den 21. november og 16. og 19. december 2008. Spørgsmålet om indfødsret til statsløse født i Danmark blev ikke berørt i forbindelse med udvalgsbehandlingen eller forhandlingerne i Folketinget.

7.4.8 Vejledning til politiet om bl.a. behandling af ansøgninger om indfødsret ved naturalisation fra november 2008

Foranlediget af den nye indfødsrets aftale sendte Integrationsministeriet i november 2008 en ny vejledning til politiet om bl.a. behandlingen af ansøgninger om indfødsret ved naturalisation. I vejledningen hed det som i de tidligere vejledninger fra 2000, 2003, 2004 og 2007 bl.a. følgende om retsgrundlaget:

”Der har i mange år været fast praksis for, at personer kun optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis der på forhånd er en forventning om, at et flertal i Folketinget vil være indstillet på at meddele de pågældende indfødsret.

Et flertal i Folketinget har derfor udarbejdet nogle retningslinjer for, hvilke betingelser der bør være opfyldt for, at en person kan optages på et lovforslag. Disse retningslinjer danner grundlag for Indfødsretskontorets behandling af ansøgninger om indfødsret ved naturalisation.

De gældende retningslinjer for optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse fremgår af cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om naturalisation. Efter retningslinjerne er det en betingelse for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgeren afgiver en række nærmere angivne erklæringer, ligesom en række betingelser for så vidt angår afkald på hidtidigt statsborgerskab, ophold i Danmark, vandel, forfalden gæld til det offentlige, selvforsørgelse, dansk kundskaber samt kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie skal være opfyldt.”

Vejledningen indeholdt fortsat ikke nogen omtale af den særlige retsstilling, der gælder for statsløse omfattet af 1961-konventionen.

7.4.9 Drøftelse i Indfødsretskontoret af, om statsløse født i Danmark havde pligt til at underskrive erklæringer

Indfødsretskontorets ledelse og teamledere drøftede i november 2008 på mail, om statsløse født i Danmark havde pligt til at underskrive de erklæringer om bl.a. kriminalitet og om troskab og loyalitet over for Danmark, der fremgik af de almindelige retningslinjer.

Lene Nielsen sendte den 7. november 2008 følgende mail til Trine Priess Sørensen, Kirsas Reinholt, Birgitte Borker Alberg og Dorit Hørlyck:

”spørgsmål vedr de statsløse i forhold til manualen: de statsløse født i dk kan vel i realiteten også undlade at underskrive samtlige erklæringer - herunder krim - uden at det får nogen konsekvenser???”

Kirsas Reinholt svarede alle hertil:

”De skal under alle omstændigheder underskrive erklæringen om troskab og loyalitet samt erklære at ville overholde dansk lovgivning...
Jeg kan heller ikke se, hvorfor de skal undtages fra krim erklæringen - selv om vi ikke vil kunne frakende efter § 8A, fordi de dermed ville blive statsløse, mener jeg fortsat, at de skal underskrive, ligesom der kan være tale om kriminelle forhold begået i udlandet (selv om der skal rigtig meget til, før vi når over de 5 år)”.

Lene Nielsen kommenterede dette således til alle:

”Jeg tænker bare, at hvis vi alene kan stille som krav, at de er født statsløse i DK, har bopæl her, har søgt mellem det 18. og 22. år og ikke har begået kriminalitet, der giver mere end 5 års fængsel, ville vi så reelt kunne give afslag til en, som ikke har villet underskrive ex erklæring om troskab og loyalitet ... det er vel ikke helt i tråd med konventionen???”

Kirsas Reinholt har om denne mailkorrespondance forklaret, at

”Trine Priess Sørensen, Lene Nielsen og Birgitte Borker Alberg var teamledere. Hun kan ikke huske, om der var flere mails i historien. Hun var enig i, at man ikke kunne give et afslag, men derfor mente hun stadig, at man kunne kræve, at erklæringerne blev underskrevet. Det blev hun så klogere på hen ad vejen.

Hun mener ikke, at de gjorde mere ud af det på dette tidspunkt. Hun gjorde i hvert fald ikke. Processen kørte da i et andet spor, hvorefter de skulle have forelagt mavebæltet. Det er rigtigt, at konsekvensen blev, at man opretholdt erklæringssynspunktet i en periode. Hun mener, at der ligger mails om drøftelser af noget andet, som måske burde rettes til i manualen, hvor Lene Nielsen svarede, at indtil det hele var afklaret, ville hun ikke rette i manualen. Det var ret omfattende at lave de ændringer i manualen. Så længe det var uafklaret, var der ikke grund til at skrive noget, som måske ikke var rigtigt alligevel.” [8. februar 2013, side 400]

Dorit Hørlyck har om denne mailkorrespondance forklaret, at

”det var en drøftelse, der var der mange gange, også på det seneste. Deres holdning var i første omgang, at det ikke ville være i modstrid med konventionen at bede om sådanne erklæringer. Det var genstand for drøftelser både i og uden for huset. Det endte med, at de gav afkald på disse erklæringer. De havde dengang den opfattelse, at det ikke var i strid med konventionen at bede om det. Hvis ansøgerne ikke underskrev erklæringerne, kunne det ikke føre til, at de ville få et afslag, da det ikke ville harmonere med konventionen overhovedet. Der var nok en vis usikkerhed om det. Hun kan se af nogle af de sager, der er med i materialet, at der blev stillet krav om, at ansøgerne skulle underskrive erklæringer, og hvis de ikke underskrev erklæringerne, ville de få et afslag. Det er helt forkert. Der var rigtig mange standardbreve, og man har ikke været opmærksom på at ændre brevene til statsløse født i Danmark. Det var ikke en betingelse, at de skulle underskrive erklæringerne.” [30. januar 2013, side 315-316]

7.4.10 Ændring af 7. november 2008 af sagsbehandlermanualens fane 3

Den 7. november 2008 blev der foretaget en række ændringer i Indfødsretskontorets sagsbehandlermanual. En af disse var, at der i afsnittene om tidsbegrænset opholdstilladelse, kriminalitet, gæld, selvforsørgelse, danskkundskaber og indfødsretsprøve blev tilføjet følgende:

”NB: særligt for så vidt angår statsløse født i Danmark, jf. fane 13”

Lene Nielsen har i en redegørelse af 15. februar 2011 gennemgået vejledninger, sagsbehandlingsmanualer og lignende i perioden fra 1999-2010. I redegørelsen hedder det om denne ændring:

”Den 7. november 2008 blev det i manualens fane 3, der vedrører en gennemgang af de forskellige betingelser for at opnå dansk indfødsret, under alle punkter indført sætningen:

”Særligt for så vidt angår statsløse født i Danmark, jf. fane 13”.

Fane 13 blev dog ikke frigivet på dette tidspunkt, da ministerens svar skulle afventes.”

Lene Nielsen har forklaret, at

”fane 13 var under overvejelse tilbage fra november 2008. Den var bare ikke blevet lavet endnu. Det eneste, de ville illustrere ved at sætte denne sætning ind, var, at man skulle være opmærksom på de statsløse. De kunne ikke lave fane 13, fordi de stadig ikke vidste, hvad der skulle stå i den. På denne måde kunne de gøre sagsbehandlerne opmærksom på de statsløse, når de nåede til disse punkter.” [22. marts 2013, side 561-562]

Kirsa Reinholt har foreholdt ændringer af manualens fane 3 af 7. november 2008 forklaret, at

”fane 13 først blev oprettet i 2010. Hun havde ikke noget med det at gøre. Hun vil ikke udelukke, at hun er blevet spurgt til det, men hun var ikke ansvarlig for manualen og var ikke involveret i, hvad der blev skrevet hvor.” [8. februar 2013, side 399]

Dorit Hørlyck har foreholdt ændringer af manualens fane 3 af 7. november 2008 forklaret, at

”der ikke var nogen fane 13 på dette tidspunkt. Det var, fordi de ikke var klar over, hvad ministeren mente. Derfor kunne hun ikke fortælle sagsbehandlerne, hvordan de skulle gøre. Sagerne med de statsløse lå stadig i en bunke.” [30. januar 2013, side 315]

7.4.11 Folketingets Ombudsmands redegørelse om udlændingemyndighedernes vejledning om familiesammenføring efter EU-retten mv.

Siden juli 2008 havde Folketingets Ombudsmand undersøgt udlændingemyndighedernes vejledning om praksis vedrørende familiesammenføring efter EU-reglerne, og den 21. november 2008 fremkom ombudsmanden med sin endelige redegørelse om

udlændingemyndighedernes vejledning om familiesammenføring efter EU-retten mv., herunder Metock-dommen fra 25. juli 2008.

I redegørelsen, FOB 2008.238, beklagede ombudsmanden bl.a., at udlændingemyndighederne havde været længe om at ændre deres praksis, når EF-domstolen havde afsagt en dom på området, og han kritiserede, at udlændingemyndighederne ikke havde vejledt godt nok på hjemmesiden www.nyidanmark.dk og ved besvarelse af konkrete henvendelser fra borgere. I afsnittet ”Indledning og undersøgelsens konklusioner” hedder det bl.a.:

”Ministeriet har over for mig beklaget at der i visse tilfælde er forløbet længere tid før der er sket en klar udmelding af betydningen i praksis af relevante domme fra EF-domstolen på området. I min foreløbige redegørelse bemærkede jeg at jeg er enig med ministeriet i at dette er beklageligt. Videre konstaterede jeg at navnlig forløbet fra afsigelsen af Akrich-dommen – der modsat Singh-dommen er af nyere dato – og frem til at opholdsmeddelelsen blev ændret, efter min opfattelse er særlig beklageligt. Jeg henviste her til at der var forløbet næsten 16 måneder, og at afklaringen også trak ud fordi man samtidig overvejede at stramme praksis på helt andre områder.

Ministeriet har i bemærkningerne af 10. november 2008 til min foreløbige redegørelse skrevet at forløbet fra afsigelsen af Akrich-dommen og frem til ændringen af opholdsmeddelelsen efter ministeriets opfattelse ikke kan betragtes som særlig beklageligt. Ministeriet begrundede dette med at Udlændingetjenesten allerede fra dommens afsigelse administrerede efter dommens præmis om at formålet med opholdet i et andet EU-land i sig selv er uden betydning.

Ministeriet bemærkede endvidere at Akrich-dommen blev afsagt for mere end 5 år siden. Ministeriet vil fremover følge den model der er anvendt efter afsigelsen af Metock-dommen, hvor der inden for en kort tidsperiode sker en samlet udmelding og offentliggørelse af eventuelle praksisændringer og ændring af relevante vejledninger mv.

De nævnte bemærkninger giver mig ikke grundlag for at ændre min foreløbige opfattelse af de tidsmæssige forløb vedrørende implementering af EF-domstolens praksis fra Singh-dommen i 1992 og frem til Eind-dommen i 2007. Jeg henviser til mine bemærkninger herom i afsnit 4 nedenfor.

Det er derfor min endelige opfattelse at det er beklageligt at der i visse tilfælde er forløbet længere tid før der er sket en klar udmelding af betydningen i praksis af relevante domme fra EF-domstolen på området. Endvidere er det min

endelige opfattelse at navnlig forløbet fra afsigelsen af Akrich-dommen – der modsat Singh-dommen er af nyere dato – og frem til at opholdsmeddelelsen blev ændret, er særlig beklageligt. Jeg henviser her til at der forløb næsten 16 måneder, og at afklaringen også trak ud fordi man samtidig overvejede at stramme praksis på helt andre områder.

IV.

Jeg har undersøgt den information der har været tilgængelig på udlændingemyndighedernes hjemmeside i perioden efter den 21. juni 2007 hvor der skete en markant udbygning af informationen. Jeg har dog også – i mindre omfang – vurderet den information som fandtes før 21. juni 2007.

På grundlag af min gennemgang af de oplysninger jeg havde modtaget, og de oplysninger jeg selv var i besiddelse af, konstaterede jeg i min foreløbige redegørelse samlet at informationerne på udlændingemyndighedernes hjemmeside på en række punkter havde været utilstrækkelige og over for borgerne havde fremstået som vildledende. Videre konstaterede jeg at det er i strid med god forvaltningsskik og meget beklageligt.

Ministeriet har i brev af 10. november 2008 dertil bemærket følgende:

’Ministeriet er enig i, at myndighederne er forpligtet til at sikre, at offentliggjort information er lettilgængelig, korrekt og tilstrækkelig detaljeret til, at den enkelte borger kan få kendskab til de muligheder, som er relevante for vedkommende.

Ministeriet er desuden enig i, at informationerne på brugerportalen www.nyidanmark.dk og på Udlændingenservices tidligere hjemmeside www.udlst.dk på en række punkter har været utilstrækkelige, og at det må anses for meget beklageligt.

Der har således været tale om information, der kan betragtes som ikke fuldstændigt retvisende og komplet. Der henvises herved til Folketingets Ombudsmands bemærkninger om forståelsen af, hvad der er korrekt information i den foreløbige redegørelse side 33 øverst. Ministeriet finder imidlertid ikke, at informationerne på de nævnte hjemmesider har fremstået som vildledende over for borgerne. Der er således ikke på nogen måde tale om, at udlændingemyndighederne har søgt at bibringe borgerne en forkert opfattelse af retstilstanden ved at give dem urigtige oplysninger.

Ministeriet finder således ikke i Folketingets Ombudsmands foreløbige redegørelse grundlag for at drage en konklusion om, at informationerne på hjemmesiden har fremstået som vildledende.

Udlændingemyndighederne har tværtimod på området for familiesammenføring ikke mindst igennem de seneste år iværksat en lang række tiltag med fokus på borgerservice og vejledning. Alle, der søger om familiesammenføring, modtager således f.eks. en ansøgningspakke fra Udlændingenservice, hvor det klart fremgår, at der er mulighed for at søge familiesammenføring efter EU-retten.'

Ved at skrive at informationerne på hjemmesiden 'over for borgerne har fremstået som vildledende', har jeg alene villet udtrykke at dette har været den objektive virkning af at informationerne på en række punkter har været utilstrækkelige, blandt andet fordi der har manglet væsentlige oplysninger.

Min gennemgang af sagen har ikke givet mig grundlag for at fastslå at myndighederne skulle havde haft til hensigt at vildlede borgerne ved bevidst at give forkerte (utilstrækkelige) oplysninger.

Da jeg af ministeriets bemærkninger kan se at ministeriet har opfattet min udtryksmåde som om en sådan hensigt har kunnet fastslås, har jeg besluttet at præcisere formuleringen.

Herefter er det min samlede, endelige opfattelse at informationerne på udlændingemyndighedernes hjemmeside på en række punkter har været utilstrækkelige og derfor har været misvisende. Det er i strid med god forvaltningsskik og meget beklageligt.

Under min behandling af sagen er jeg blevet opmærksom på den information der den 5. oktober 2008 er lagt på udlændingemyndighedernes hjemmeside. Der er nu givet en udførlig beskrivelse af adgangen til familiesammenføring efter EU-retten. I min foreløbige redegørelse bemærkede jeg i den forbindelse at der ikke længere var anført en udtrykkelig opregning af hvilke familiemedlemmer der har mulighed for at få familiesammenføring på dette grundlag.

Jeg skrev også at jeg gik ud fra at udlændingemyndighederne snarest ville revidere vejledningen så det blev klart hvilken kreds af familiemedlemmer der eventuelt kunne blive familiesammenført efter EU-retten.

I brevet af 10. november 2008 har ministeriet bemærket at de nævnte informationer fremgår af vejledningen på hjemmesiden under afsnittet om forsørgelse.

Ministeriet har dog taget min bemærkning til efterretning og har ændret vejledningen, sådan at det nu fremgår i et selvstændigt afsnit hvilke familiemedlemmer der har mulighed for at opnå familiesammenføring efter EU-retten.

V.

Endelig har jeg undersøgt den vejledning som udlændingemyndighederne yder borgere der henvender sig med konkrete spørgsmål om adgangen til familiesammenføring efter EU-retten.

Efter min opfattelse ligger opfyldelsen af vejledningspligten sådan som det er beskrevet i Udlændingenservices redegørelse i afsnit II, indtil punkt 2.1 (bilag A) som udgangspunkt inden for rammerne af vejledningspligten efter forvaltningslovens § 7, stk. 1. Jeg har dog fremsat kommentarer til opfyldelsen på enkelte punkter.

I den forbindelse har jeg i sagens natur ikke haft mulighed for at tage stilling til den konkrete vejledning der i det daglige ydes over for de mange borgere der henvender sig til myndighederne. Dog skal jeg for det første henvise til at Udlændingenservice selv har erkendt at der i 2 tilfælde er givet forkerte oplysninger i forbindelse med opkald foretaget af journalister fra Berlingske Tidende. For det andet kan jeg konstatere at ministeriet i sagen med ministeriets j.nr. (...) vedrørende et dansk-thailandsk ægtepar heller ikke har levet op til vejledningspligten i forvaltningslovens § 7, stk. 1. Og for det tredje har jeg i en endelig redegørelse af dags dato i sagen med ministeriets j.nr. (...) vedrørende et dansk-costaricansk par konstateret at integrationsministeren og ministeriet heller ikke i den sag har levet op til vejledningspligten i forvaltningslovens § 7, stk. 1.

Jeg er enig med Udlændingenservice og ministeriet i at det er særdeles beklageligt at Udlændingenservice i forbindelse med de 2 opkald fra journalister fra Berlingske Tidende ikke har opfyldt vejledningspligten efter forvaltningslovens § 7, stk. 1.”

I afsnittet ”Sagens forløb” redegøres i afsnit 4 for udlændingemyndighedernes afklaring af praksis som følge af afgørelser fra EF-domstolen. Efter en omtale af forløbet fra Singh-dommens afsigelse i 1992 til Eid-dommens afsigelse i 2007 hedder det om det tidsmæssige forløb i forbindelse med afklaringen af konsekvenserne af Metock-dommen følgende:

”Metock-dommen blev afsagt den 25. juli 2008. Ministeriet har over for mig oplyst at udstrækningen af forløbet der herefter udspillede sig frem til conse-

kvenserne af dommen endeligt blev afklaret den 5. oktober 2008, hovedsagelig beroede på 3 forhold:

For det første gav dommen anledning til juridiske overvejelser, bl.a. med hensyn til dommens rækkevidde i forhold til praksis vedrørende familiesammenføring til danske statsborgere efter EU-retten (også kaldet sekundær bevægelighed).

Sideløbende hermed pågik der politiske forhandlinger som den 22. september 2008 mandede ud i at der blev indgået en politisk aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om håndteringen af EU-retten om fri bevægelighed efter EF-domstolens afgørelse.

Endelig fandt ministeriet det nødvendigt at inddrage EU-kommissionen for at sikre at myndighedernes forståelse og udmøntning af dommen er korrekt. I den forbindelse oplyses det at der har været holdt møder med repræsentanter for EU-kommissionen, og ved brev af 22. september 2008 sendte ministeriet et udkast til ændring af EU-opholdsbekendtgørelsen og et resumé af instruksen til Udlændingetjeneste til kommissionen 'med henblik på endeligt at afstemme at Integrationsministeriets og kommissionens fortolkning af Metock-dommen og den nødvendige udmøntning af denne er overensstemmende'.

Den 25. september 2008 tilkendegav kommissionen at materialet synes at give en korrekt anvendelse af fællesskabsretten i forbindelse med Metock-dommen. Der forelå dog ikke nogen endelig stillingtagen fra kommissionens side.

Den 2. oktober 2008 sendte ministeriet den førnævnte instruks til Udlændingetjeneste i form af 'Meddelelse til Udlændingetjeneste om ændringer af EU-opholdsbekendtgørelsen og praksis som følge af Metock-dommen m.v.' (bilag B1). Udmøntningen over for offentligheden fandt sted den 5. oktober 2008 hvor omfattende information om de foretagne praksisændringer blev offentliggjort på udlændingemyndighedernes hjemmeside.

Selv om en periode på over 2 måneder forekommer forholdsvis lang med henblik på endelig afklaring af de retlige implikationer af en afgørelse truffet af EF-domstolen (i en sag hvis indhold og karakter udlændingemyndighederne på forhånd er fuldt ud bekendt med) på et område af indgribende betydning for en række enkeltpersoner, finder jeg dog ikke grundlag for at kritisere dette tidsforløb. Jeg har herved lagt vægt på de oplysninger jeg har modtaget fra ministeriet om forløbet der udspandt sig i tiden efter Metock-dommen om de juridiske overvejelser vedrørende dommens rækkevidde og om inddragelsen af

EU-kommissionen. Jeg lægger herved også afgørende vægt på oplysningerne om at der i denne periode ikke blev givet afslag på familiesammenføring i noget tilfælde der kunne tænkes at være omfattet af dommens konsekvenser, men at sådanne sager blev stillet i bero indtil en afklaring havde fundet sted.”

Kim Lunding har foreholdt, at Folketingets Ombudsmand den 5. september 2008 sendte en redegørelse til ministeriet og bad om bemærkninger i forbindelse med Metock-sagen, forklaret, at

”det var vejledningssagen. Vejledningssagen handlede om, at ministeriet og ministeren kom til at sige noget forkert om definitionen på en arbejdstager i EU-retlig forstand. Det indebar, at der blev givet forkert vejledning i Udlændingestyrelsen og på hjemmesiden. Det var den sag, som Ombudsmanden havde fat i. Metock-sagen var en afgørelse fra EU-domstolen, som rokkede grundigt ved regeringens udlændingepolitik, fordi den havde den helt særlige facet, at udlændinge, der havde ulovligt ophold i en anden EU-medlemsstat, kunne få en familiesammenføring i en tredje EU-stat. Foreholdt at udspørgeren ser de to sager som parallelle og forespurgt, om de ikke spillede nært sammen, forklarede vidnet, at de fyldte rigtig meget. De kom på næsten samme tid. Foreholdt at der vedrørende vejledningssagen den 5., 17. og 19. september og 3. og 27. oktober 2008 er ekspeditioner med relation til ministeriet og forespurgt, om det er rigtigt forstået, at der også på ministerniveau var livlig aktivitet, forklarede vidnet, at det er korrekt. Ombudsmandssagen var vigtig for ministeren, fordi ministeren selv svarede på nogle spørgsmål om definitionen af en arbejdstager i EU-retlig forstand, hvilket fik en betydning for den sag, som Ombudsmanden tog fat i. Ministeren var personligt involveret i den sag. For så vidt angik Metock-sagen var den af så indgribende betydning og rokkede så meget ved regeringens udlændingeretlige fundament, at integrationsministeren og flere andre ministre var involveret i den sag.” [29. maj 2013, side 1028-1029]

7.4.12 Skriftlig høring af, hvordan de nordiske lande havde implementeret 1961-konventionen i lovgivning og praksis

Dorit Hørlyck spurgte ved mail af 16. december 2008 embedsmænd i de nordiske lande, hvordan de havde implementeret 1961-konventionen i lovgivning og praksis:

”På vores embedsmandsmøde i Stockholm den 16. oktober 2008 havde Danmark sat et punkt på dagsordenen (punkt 7 e) om FN’s konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed.

Artikel 1 i konventionen indeholder nogle meget lempelige betingelser for at opnå statsborgerskab for så vidt angår personer, som er født statsløse i de kontraherende stater.

Ifølge artikel 1 i FN-konventionen om begrænsning af statsløshed er de kontraherende parter under visse omstændigheder forpligtede til at give statsborgerskab til statsløse personer født i landet. Det fremgår således af artikel 1, stk. 2, at der kan stilles betingelse om, at den pågældende altid har været statsløs, at ansøgning indgives mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, at den pågældende har haft fast bopæl i en nærmere fastsat periode, der højst må være 5 år umiddelbart før ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt, og at pågældende ikke er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling. Der er nederst i mailen indsat et hyperlink til konventionen.

Vi er fra dansk side meget interesserede i at modtage oplysninger om, hvordan I i de øvrige nordiske lande har implementeret denne artikel i lovgivning og i praksis.

Herunder om der er nogle af disse statsløse personer, der kan opnå statsborgerskab automatisk efter loven eller ved erklæring, eller om de skal søge om statsborgerskab ved naturalisation, og hvilke betingelser de i givet fald skal opfylde. Og gerne særligt med fokus på et eventuelt vandelskrav, herunder de tilfælde, hvor den pågældende ansøger har begået kriminalitet af en sådan karakter, at den pågældende ikke efter de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab i det pågældende nordiske land, ville kunne erhverve statsborgerskab.

Under henvisning til, at der i Danmark er tale om en principiel sag, som vi berørte under mødet i Stockholm, og at sagen skal forelægges vores minister, skal jeg anmode om jeres besvarelse senest den 9. januar 2009.”

Kirsa Reinholdt har om baggrunden for denne henvendelse og Dorit Hørlycks mail af 25. november 2008 til Gunnar Hermanson forklaret, at

”hun ikke præcist kan huske, hvordan det skete, men de har sikkert rapporteret om det nordiske møde over for Kim Lunding, hvorefter de besluttede, hvad de gjorde videre i forløbet. Hun kan ikke huske, hvornår det var. Hun kan heller ikke huske, om de var til et møde, eller om det blev drøftet over telefonen mellem Dorit Hørlyck og Kim Lunding, men i hvert fald udarbejdede de et mavebælte til ministeren, hvor de indstillede, at de fulgte konventionen og nævnte de nordiske lande. På dette tidspunkt havde hun allerede lavet et

notat om behandlingen af de statsløse, der inkluderede oplysningerne fra de nordiske lande. Hun mener, at det var, da Kim Lunding fik forelagt det første udkast, at tanken var, at det kunne udbygges yderligere. Derfor sendte de en skriftlig høring til de nordiske lande for at være helt sikre på, hvad tilbagemeldingerne var. Det er ikke noget, hun husker helt tydeligt. Hun kan ikke huske, om det var på et møde eller via telefon, men der var drøftelser om, at de skulle indhente yderligere fra de nordiske lande, fordi det kunne belyses yderligere. De ville være sikre på, at det, de havde fået at vide på mødet, var rigtigt. Hun mener, at grunden til, at de bad om en udbygning af referatet fra det nordiske møde, var, at de var i tvivl om, hvorvidt det var godt nok at orientere ministeren på baggrund af de oplysninger, de havde fået mundtligt. Hun er ikke i tvivl om, at det blev drøftet med Kim Lunding.

...

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at hun fik tallene fra Lene Nielsen ret hurtigt. Hun husker, at hun havde lavet notatet, hvor der var afsnit om de nordiske lande. Hun tror, at det var, fordi de arbejdede med notatet, at de talte med Kim Lunding. Han spurgte, om de var helt sikre på, at det var det, de nordiske lande mente. Derfor ventede de på referatet fra mødet og fik at vide, at det ikke ville blive udbygget yderligere. De besluttede derfor, at de hellere måtte spørge de nordiske lande og sendte mailen, hvor de skrev, at det havde principiel betydning, at de hurtigt fik det afklaret. Hun kan ikke erindre, hvad det præcise tankesæt var, andet end de var nødt til at vente på svarene, for at de kunne være helt sikre på, hvad de nordiske lande havde oplyst, når de forelagde sagen for ministeren.” [8. februar 2013, side 400-401]

Dorit Hørlyck har forklaret, at

”De var i gang med at få forelagt en ny mappe for ministeren med deres indstilling, men forinden ville de gerne have det lidt mere præcist beskrevet, hvordan de nordiske landes regler var. Det var grunden til, at hun i begyndelsen af december 2008 sendte nogle mails til de nordiske kollegaer. Hun deltog i det nordiske møde. Hun vidste godt, hvad de havde sagt, men de havde behov for at få en klar beskrivelse af de andre landes regler, før de lagde det nye mavebælte videre. Oplysningerne fra de nordiske lande førte ikke til, at de ønskede at indstille andet, end de havde gjort tidligere. ... Mailen fra december 2008 til de nordiske lande var et led i opbygningen af det næste mavebælte. [30. januar 2013, side 314-315]

Da hun fik referatet fra det nordiske møde i oktober 2008, var hun ikke helt tilfreds med referatet af drøftelserne. Gunnar Hermanson svarede, at de selv

måtte finde ud af det. Hun skrev derfor til delegationslederne fra de nordiske lande og bad dem beskrive deres regler på området, hvilket de gjorde fint og godt, som de plejede, når man bad dem om noget. De fik svarene i december 2008 og begyndelsen af januar 2009. Hun oplevede ikke, at der kom nyt i mailene fra de nordiske lande. Hun ville gerne have mappen hurtigt op blandt andet med indstilling om, at det nordiske spor ikke gav tilstrækkelig anledning til en anden konklusion, end at de skulle rette ind efter konventionernes ordlyd.” [30. januar 2013, side 316]

Kim Lunding har forespurgt, om han af Dorit Hørlyck mellem 16. oktober 2008 og 25. november 2008 blev orienteret om udfaldet af mødet, forklaret, at

”det mener han ikke, han gjorde. Forespurgt om han efterspurgte oplysning om, hvordan det var gået, forklarede vidnet, at han ventede på, at kontoret gjorde undersøgelsen færdig. Han spurgte ikke på det tidspunkt.

Foreholdt [referat af det nordiske møde] og forespurgt om han fik besked om, at det var udfaldet, forklarede vidnet, at det tror han ikke, han fik på det tidspunkt. Foreholdt at det tvivlsomme var, om de afvigelser, man havde konstateret, var udtryk for en forkert implementering, og forespurgt om han blev orienteret af Dorit Hørlyck om den konklusion, forklarede vidnet, at det mener han ikke, han blev. Han så det i forbindelse med, at der blev lavet et mavebælte til ministeren i januar 2009. Der kom et meget dybere notat med de enkelte landes opfattelse. Som han husker det, var det der, han stiftede bekendtskab med resultatet. Foreholdt at Dorit Hørlyck skrev til andre lande, fordi referatet var så kortfattet, forklarede vidnet, at det kan han godt forstå. Forespurgt om han blev orienteret om Dorit Hørlycks mail til de andre nordiske lande, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. Han vil ikke afvise, at det kan være sket, men han har ingen erindring om det. Forespurgt om hvornår han fik oplysninger om det, forklarede vidnet, at hans erindring er, at sagen skulle op til ministeren, fordi ministerens resolution havde afventet, at den nordiske forespørgsel blev færdiggjort. Det var i januar 2009.” [25. april 2013, side 814]

De svenske repræsentanter besvarede henvendelsen den 17. og 18. december 2008 ved henholdsvis Bo Lundberg og Gunnar Hermanson:

”I den svenska medborgarskapslagen har vi en bestämmelse i 8 § som ger en person som fyllt 18 år men inte 20 en möjlighet att göra anmälan om svenskt medborgarskap under förutsättning att han/hon har permanent uppehållstill-

stånd och hemvist i Sverige sedan han/hon fyllde 13 år eller, ifråga om den som är statslös, 15 år.

Något krav på skötsamhet är inte uppställt.”

og

”Sverige ratificerade 1961 års FN-konvention om begränsning av statslöshet år 1969. Genomförandet av artikel 1 punkt 1 och 2 skedde då genom ändring i 3 § i den dåvarande lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap om s.k. *increscens*. Ändringen innebar att en statslös person som vid tiden för anmälan haft hemvist i Sverige sedan fem år och dessutom tidigare haft hemvist här under sammanlagt minst fem år kunde förvärva medborgarskap genom anmälan, om han eller hon fyllt 18 men inte 23 år. Något krav på hederligt levnadssätt (vandelsskrav) uppställdes inte.

Genom den nuvarande lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap infördes långtgående bestämmelser för att underlätta för barn och ungdomar att förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan. Särskilt gäller detta för den som är statslös. Genom dessa bestämmelser blev de tidigare bestämmelserna om s.k. *increscens* överflödiga och fick därför inte någon direkt motsvarighet i den nya lagen.

De nuvarande bestämmelserna innebär i huvudsak följande såvitt gäller statslösa barn och ungdomar. Ett barn som har fötts i landet och som sedan födelsen är statslöst kan förvärva svenskt medborgarskap direkt efter födelsen genom anmälan av vårdnadshavarna, om barnet har permanent uppehållstillstånd och hemvist här. En sådan anmälan ska ske innan barnet har fyllt fem år (6 §). Ett statslöst barn som har permanent uppehållstillstånd kan även i annat fall förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan av vårdnadshavarna, om barnet har hemvist i landet sedan tre år (7 §). En statslös person, som har fyllt 18 men inte 20 år och har permanent uppehållstillstånd i landet och hemvist här sedan han eller hon fyllde femton år, kan (som även framgår av Bosses mail) förvärva svenskt medborgarskap genom anmälan (8 §). Nagot krav på hederligt levnadssätt uppställs inte för tillämpningen av någon av dessa bestämmelser.

Sverige går genom de nu redovisade bestämmelserna väsentligt längre än vad som krävs enligt FN-konventionen. Det kan dock möjligen diskuteras om åldersgränsen 20 år i 8 § borde höjas till 21 år för att fullt ut uppfylla konventionens krav på denna punkt.”

Den 7. januar 2009 svarede Fanney Oskardottir fra Island således:

”Island har ikke ratificeret 1961 års FN - konventionen om begrænsning af statsløshed.

I 10 § i Lov om islandsk statsborgerret findes en bestemmelse om at Justitsministeren kan tildele islandsk statsborgerret til et barn som er født i landet og bevislig ikke har erhvervet en anden statsborgerret ved fødslen og ikke har erhvervet den eller ret til at erhverve den når ansøgning om statsborgerret indgives. Barnet skal have haft fast bopæl og uafbrudt ophold her i landet fra dets fødsel i det mindste i 3 år.

I 3 § findes en bestemmelse om at en person som vedblivende har haft sin bopæl i Island fra det fyldte 11 år eller 13 år såfremt han er statsløs, erhverver islandsk statsborgerret ved at give skriftlig erklæring til Justitsministeriet efter det fyldte 18 år men inden det fyldte 20 år. Ingen vandelskrav findes, men der er vandelskrav ved almindelig ansøgning.”

Den 8. januar 2009 svarede Sonja Härmäläinen fra Finland således:

”Enligt artikel 9 i medborgarskapslagen förvärvat ett barn finskt medborgarskap vid födelsen, om barnet föds i Finland och inte vid födelsen får någon främmande stats medborgarskap, och barnet inte på grundval av födelsen ens i andra hand har rätt att förvärva någon främmande stats medborgarskap. I dessa fall får man alltså medborgarskap automatiskt enligt lagen. Vandelskrav tillämpas inte. Hoppas att det här svarar på din fråga.”

Den 9. januar 2009 svarede Mari Aam fra Norge således:

”Søkere som er statsløse kan erverve norsk statsborgerskap ved søknad i henhold til statsborgerskapsloven § 16. Søkeren må dokumentere eller på annen måte klarlegge sin identitet, være og forbli bosatt i riket, fylle vilkårene for bosettingstillatelse, fylle kravet om norskopplæring (hvis han er mellom 18 og 55 år) og fylle vandelskravet jf. statsborgerloven § 9. Det innebærer at den som er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon ikke har rett til norsk statsborgerskap før det er gått en viss tid (karenstid) fastsatt i forskrift gitt av Kongen. Søkere som er fylt 18 år må ha oppholdt seg i riket med arbeids- eller oppholdstillatelser av minst ett års varighet de siste tre årene.

Statsborgerloven § 16 lyder som følgende:

§16. Statsløse

For søkere som er statsløse gjelder ikke vilkårene i § 7 første ledd bokstav b, e og h. Som statsløs regnes ikke den som ved egen handling eller unnlattelse har valgt å være statsløs, eller som på en enkel måte kan bli statsborger av et annet land. Statsløs søker som har fylt 18 år, må likevel ha oppholdt seg i riket med arbeids eller oppholdstillatelser av minst ett års varighet de siste tre årene. Oppholdstid i en eller flere søknadsperioder medregnes i treårsperioden.

Statsborgerloven § 9 lyder som følgende:

§ 9. Betydningen av straffbare forhold

Den som er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon har ikke rett til norsk statsborgerskap før det er gått en viss tid (karenstid) fastsatt i forskrift gitt av Kongen. Karenstidens lengde skal avhenge av den ilagte reaksjonen.

Ved idømt frihetsstraff eller strafferettslig særreaksjon regnes karenstiden fra straffens eller reaksjonens opphør. Ved betinget fengselstraff regnes karenstiden fra prøvetidens utløp. For øvrig regnes karenstiden fra tidspunktet for den straffbare handlingen.

Statsborgerloven finner man på følgende nettside:

<http://www.lovdatab.no/all/hl-20050610-051.html>

Vi synes dere reiser en interessant problemstilling. Vi jobber for tiden med regelverksendringer i statsborgerregelsverket og vil se nærmere på de spørsmålene dere reiser i dette arbeidet.”

7.4.13 Forberedelse i øvrigt af ny forelæggelse for integrationsminister Birthe Rønn Hornbech

Kirsas Reinholt bad den 31. oktober 2008 Lene Nielsen skrive et bidrag angående de statsløse, fordelt på § 17-børn og unge mellem 18-22 år. Dette er første gang, at børnekonventionen/indfødsretsafaltens § 17 omtales i det skriftlige materiale som en del af undersøgelsen.

Lene Nielsen svarede den 3. november 2008 følgende:

”4 personer omfattet af konventionen (mellem 18 og 22 år på ansøgningstidspunktet er optaget på lov:

[Sag 56]

[Sag 71]

[Sag 54]

[Sag 84]

7 personer omfattet af konventionen (mellem 18 og 22 år på ansøgningstidspunktet) har fået afslag:

[Sag 73]

statsløs palæstinenser
født i DK den ...
opfylder samtlige betingelser undtagen indfødsretsprøven
blev den 8. september 2008 meddelt afslag pga indfødsretsprøven

[Sag 63]

statsløs palæstinenser
født i DK ...
har aldrig været udrejst
opfylder samtlige betingelser undtagen indfødsretsprøven, som pågældende nægter at tage, da født i DK
blev den 1. juli 2008 meddelt afslag pga indfødsretsprøven

[Sag 78]

statsløs palæstinenser
født i DK ...
har fire gange været på sommerferie i Libanon
har fået bøde grundet lov om euf. - karens til april 2010
blev den 14. feb 2008 meddelt afslag pga karens

[Sag 70]

statsløs palæstinenser
født i DK ...
har fået bøde grundet overtrædelse af straffelov - karens til august 2010
blev den 17. dec 2007 meddelt afslag pga karens

[Sag 81]

statsløs palæstinenser
født i DK ...
har aldrig været udrejst
er ikke selvforsørgende
blev den 23. maj 2008 meddelt afslag pga selvforsørgelse

[Sag 58]

statsløs palæstinenser
født i DK ...
har været 1 md i Libanon grundet familiebesøg
har fået bøde pga overtrædelse af færdselsloven - karens til januar 2009
blev den 1. nov i 2007 meddelt afslag pga karens

[Sag 49]

statsløs palæstinenser
født i DK ...
holder ferie i Libanon 1 md hvert år
har begået røveri; delvist betinget fængsel - ubetinget 3 mdr - karens til november 2016
blev den 22. juni 2007 meddelt afslag pga karens

6 personer omfattet af konventionen (mellem 18 og 22 år på ansøgnings-
tidspunktet) er endnu ikke færdigbehandlet:

[SAG 66]- afventer tidsubegrænset opholdstilladelse

[Sag 79]- ventearkiv

2008/310-... - ventearkiv³

[Sag 62]- erindring

[Sag 80]- ventearkiv

[Sag 74]- partshørt på selvforsørgelse - afslag ikke afsendt

1 person søgt i en alder af 17 år, er idag fyldt 18 år

[Sag 82]

4 personer omfattet af § 17 og som er meddelt afslag:

3 Kommissionens bemærkning: Det er efterfølgende konstateret, at ansøgeren ikke var statsløs.

[Sag 57]

tidligere været optaget på loven, men taget af pga sigtelse
er idag 19 år gammel

[Sag 64]

afslag sprog
er idag 14 år gammel

[Sag 75]

afslag sprog
er idag 16 år gammel

[Sag 76]

afslag sprog
er idag 15 år gammel

[Sag 77]

afslag sprog
er idag 12 år gammel

22 personer omfattet af § 17 og som er optaget på loven:
2 personer omfattet af § 17, men som ikke opfylder kravet om bopæl i dk:

[Sag 69]

[Sag 67]”

Kirsa Reinholt har om denne mailkorrespondance forklaret, at

”hun bad om det, fordi hun var begyndt at udarbejde mavebæltet af 23. januar 2009. Hun bad om Lene Nielsens hjælp til at finde ud af, hvem de havde meddelt afslag. Det var de sager, de ville skulle genoptage med henblik på, at de kunne blive optaget på et lovforslag, og som de skulle orientere udvalget om. Foreholdt samme dokument ”6 personer omfattet af konventionen (mellem 18 og 22 år på ansøgnings tidspunktet) er endnu ikke færdigbehandlet.” forklarede vidnet, at udvalget skulle orienteres om problematikken om, at de fejlagtigt havde givet så og så mange afslag, og at de nu ville genoptage sagerne. Hun mener, at hun kun bad om at få at vide, hvem de havde givet afslag. Hun fik

mere, end hun bad om. Inden hun sendte mailen, havde hun talt med Lene Nielsen. Hun husker ikke, hvornår de gik i gang med det. Det var tidsmæssigt umiddelbart efter det nordiske møde. De skulle have orienteret ministeren om resultatet af, at de havde drøftet det med de nordiske lande.” [8. februar 2013, side 399]

Lene Nielsen har forespurgt, om hun fik information om, hvorfor hun skulle lave dette arbejde, forklaret, at

”hun ikke husker, om hun fik nogle specifikke informationer. Hun kan ikke huske den præcise drøftelse, men de drøftede højst sandsynligt, at de skulle prøve at gå den bunke igennem, som lå inde hos hende for at finde ud af, hvad der gemte sig i den, herunder hvor mange havde fået afslag, hvor mange afventede stadigvæk og hvordan lå de, hvis de skulle opfylde de almindelige betingelser. Kirska Reinholt og hun var næsten naboer på gangen, så de havde mange samtaler om både løst og fast, og hun husker ikke, om der var et decideret møde, eller om det var noget, de stod og talte om.” [22. marts 2013, side 573]

Dorit Hørlyck har foreholdt Lene Niensens mail af 3. november 2008 forklaret, at

”hun ikke husker, hvordan afsnittet er tilvejebragt. De spurgte den medarbejder i kontoret, som arbejdede med statistik, IT-systemerne og lovgenereringen, og som altid kunne finde disse statistiske oplysninger. Hun husker ikke, om det var hende eller Nanna Fischer, der bad om det. Hun undrer sig i dag over, hvorfor de ikke skrev, hvor mange det drejede sig om. Der var så ganske få sager, så de blev formentlig fundet frem og gennemgået. Det var ikke hundredvis af sager. Det var vel omkring 10 sager. Foreholdt at kommissionen har opgjort, at der fra lovændringen i 2004 indtil 2008 var modtaget 23 sager omfattet af 1961-konventionen, forklarede vidnet, at heraf blev de fleste optaget, fordi de opfyldte alle betingelser. De fandt ud af, at der var blevet meddelt nogle få afslag.” [30. januar 2013, side 303]

Kim Lunding har foreholdt mail af 3. november 2008 og forespurgt, om han på dette tidspunkt fik information om, at det efter kontorets opfattelse var status med hensyn til de sager, der lå, forklaret, at ”det gjorde han ikke.” [25. april 2013, side 814]

Den 4. december 2008 mailede René Andersen en oversigt ”Statsløse, født i DK, u/18 i 2008” til Dorit Hørlyck. Der er formentlig tale om en oversigt over ansøgere om indfødsret omfattet af børnekonventionen. Det fremgik, at der fra januar-november 2008 var indgivet 131 ansøgninger, heraf 83 alene i november.

Kirsa Reinholdt har forklaret, at

”René Andersen var statistiker i Indfødsretskontoret. Det var altid ham, der trak tallene i systemet. De prøvede at undersøge, hvorfor der skete denne større tilgang af ansøgninger. De holdt løbende kurser for politiet, og politiet kunne ringe til kontoret og stille spørgsmål. De havde hørt fra Brønshøj og Århus politi, at der kom flere ansøgere, som sagde, at de havde hørt om det. Derfor skrev de, at det var via udlændingenes netværk, at man i højere grad var blevet opmærksom på, at de statsløse børn kunne søge.” [8. februar 2013, side 403]

Dorit Hørlyck skrev den 23. december 2008 til Kirsa Reinholdt, Trine Priess Sørensen og Lene Nielsen under overskriften ”Det kommende lovforslag”, at der kun var 1.012 ansøgere på det nye lovforslag, og at mange af dem var statsløse børn. Hun anførte, at med den lave beståelsesprocent ved afholdelse af indfødsretsprøven skulle de ikke forvente, at der var så mange, der opfyldte alle betingelser. De var derfor nødt til meget hurtigt efter jul at have et mavebælte op til ministeren om de statsløse, og de blev nok også nødt til at bemærke noget om det i lovforslaget.

Kirsa Reinholdt har om dette forløb forklaret, at

”hun ikke husker mailen. De havde spurgt de nordiske lande, men hun husker ikke, hvilken frist de gav dem til at svare. De håbede på, at de hurtigst muligt i januar 2009 kunne lægge mavebæltet op. Hvis det skulle med i lovforslaget, skulle de i gang med processen. I midten af januar 2009 var der lukkedato på lovforslag, hvorefter der ikke kunne blive optaget flere ansøgere. De bemærkninger, der skulle sættes ind i lovforslaget, skulle godkendes af indfødsretsordførerne. Dorit Hørlyck forventede, at når de lagde mavebæltet op om, at de skulle følge konventionen, skulle der orienteres i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. De skulle nå hele den proces, hvor de først skulle orientere udvalget om problematikken i forhold til konventionen og skrive bemærkningerne til lovforslaget, som skulle forelægges ordførerne, inden det skulle trykkes og fremsættes i april. Det var lovgivningsproceduren, der gjorde, at det var hastende.” [8. februar 2013, side 402]

Søndag den 4. januar 2009 skrev Dorit Hørlyck følgende i en mail til Kirsa Reinholdt og Lene Nielsen under overskriften ”Mavebælte vedrørende de statsløse”:

”Jeg vil gerne bede jer om at få færdiggjort opfølgningen til ministeren om de statsløse (palæstinenser) - også taget den aktuelle situation i betragtning.

Jeg tror, vi bliver nødt til at udarbejde både et notat og et mavebælte, da sidstnævnte nok vil blive noget langt. Jeg forestiller mig, at I kan samarbejde om det.

Jeg foreslår følgende model:

- opfølgning på tidligere mavebælte
- orientering om, hvad statistiksøgningen har givet - altså hvor mange statsløse, herunder statsløse palæstinensere, der har fået afslag, hvor de i virkeligheden burde være blevet optaget i overensstemmelse med konventionen (forhåbentlig er der ikke så mange)
- sagerne gennemgås på den måde, at der gøres rede for, hvilke almindelige betingelser de pågældende ikke måtte opfylde
- derefter orientering om holdningen til opfyldelse af konventionen i de øvrige nordiske lande
- vi må også have et afsnit med om, hvor mange statsløse palæstinensere født i Danmark, der er med på det kommende lovforslag, og oplyse, at der ikke er nogen anden forklaring end, at de statsløse palæstinenser i Danmark er blevet opmærksomme på denne bestemmelse i retningslinjerne og derfor tilsyneladende ønsker at sikre deres børn et dansk statsborgerskab. ...
- Der skal en indstilling på mavebæltet. Vi forudsætter, at Danmark ønsker at opfylde vores konventionsforpligtelser, og det indstilles derfor, at vi ex officio genoptager behandlingen af de ansøgninger, der fejlagtigt er blevet afslået, og at vi informerer Indfødsretsudvalget om de konkrete sager + orienterer dem generelt om bestemmelsen, og hvad den indebærer, samt at vi oplyser dem om, at der er mange statsløse børn med på det kommende lovforslag, som opfylder § 17 i retningslinjerne. (Det skal der nok også stå noget om i bemærkningerne til lovforslaget).

Jeg vil rigtig gerne have mavebæltet m.m. op senest onsdag, om muligt...”

Foreholdt Dorit Hørlycks mail af 4. januar 2009 har Lene Nielsen forklaret, at

”det var nogle af de ting, som hun lavede i forbindelse med, at hun havde sagerne med de statsløse liggende på sit kontor. Hun skulle lave forskellige statistikker og gennemgange. Mailen blev sendt til hende og Kirsas Reinholt, men det var mest af alt Kirsas Reinholt, der skulle stå for de ting. Forespurgt om hun fik en nærmere orientering om situationen, forklarede vidnet, at hun, efter mailen kom, mødtes med Kirsas Reinholt, hvorefter de blev enige om, hvem der gjorde hvad. Hun mener, at hun skulle lave en gennemgang af sagerne, så de havde noget statistik til brug for mavebæltet. Forespurgt om hun fik infor-

mationer, som gav hende et billede af, hvad status var, forklarede vidnet, at hun ikke præcist kan erindre, hvordan det stod til i januar 2009, hvornår hun begyndte at få en klar fornemmelse af, hvornår noget skulle være. Forespurgt om hun fik statusoplysninger fra Kirsa Reinholdt om, at den nordiske undersøgelse var afsluttet, forklarede vidnet, at det gjorde hun ikke.” [22. marts 2013, side 574-575]

Foreholdt denne mail har Kirsa Reinholdt forklaret, at

”hun mener, at hun allerede var i gang med notatet og mavebæltet. Det var en udbygning af det. Det var ikke et problem, at det skulle op senest onsdag. Grunden til, at Lene Nielsen var involveret, var, at hun var tovholder på statistikfølgningen. Det var vidnet, der lavede det meste. Hun tror ikke, at der var noget af det i mailen, der kom bag på hende. Hun tror ikke, at der kom supplerende instrukser. Det fik hun sikkert, da hun lagde udkastet til mavebæltet til Dorit Hørlyck. De var enige om, at de efter det nordiske møde skulle indstille, at de skulle følge konventionen. Det var den samme linje. De vurderede, at det ville være i strid med konventionen, hvis de gav afslag til de 18-21-årige, som var dem, der var mest fokus på. Der var mange møder og drøftelser med Kim Lunding. Hun mener ikke, at hun eller Dorit Hørlyck havde drøftelser med departementschefen eller ministeren. Hun ved ikke, om deres vurdering af resultatet af det nordiske møde var kommet til Claes Nilas, men de havde fortalt det til Kim Lunding.” [8. februar 2013, side 403]

Foreholdt sin mail af 4. januar 2009 har Dorit Hørlyck forklaret, at

”når man lægger et mavebælte op, skal det være så kort som muligt. Det må helst kun fylde en A4 side. Ministeren fik mange mavebælter, og hvis der var grund til at sige mere, lavede man et notat. Efter hendes opfattelse førte det nordiske spor ikke til noget. Hun ville gerne have løst sagen, men hun stod stadig ikke og stampe. Hun ville gerne have, at det blev truffet en afgørelse med hensyn til de konkrete sager. Det var stadig en almindelig sag. Det er muligt, at hun var frustreret over situationen, men hun ”håndbar” ikke sagen over til Kim Lunding og forlangte, at han læste den og gik til ministeren med den, fordi de skulle have en tilbagemelding. Foreholdt samme dokument ”- derefter orientering om holdningen til opfyldelse af konventionen i de øvrige nordiske lande” forklarede vidnet, at de skulle beskrive, hvordan de andre nordiske landes holdning var til konventionen. Hun ønskede bare, at de gjorde opmærksom på, hvordan de andre landes holdning var, og at deres indstilling fortsat var, som hun beskrev det. Foreholdt samme dokument ”Jeg vil gerne bede jer om at få færdiggjort opfølgningen til ministeren om de statsløse (palæstinenser) - også taget

den aktuelle situation betragtning.” forklarede vidnet, at hun ikke kan huske, hvilken aktuel situation det var.” [30. januar 2013, side 317]

I en mail af 5. januar 2009 fra Kirsra Reinholt til Lene Nielsen hedder det:

”Vil du være sød at undersøge - bed evt. sagsbehandlerne om at gøre det (f.eks. VBO) - hvilke af betingelserne i retningslinjerne de pågældende ansøgere - med undtagelse af de to første, der kun mangler indfødsretsprøven – ikke opfylder (altså ud over den betingelse, som de har fået afslag på baggrund af - tænker f.eks., at de, der har fået afslag pga karens måske heller ikke opfylder hverken sproget, indfødsretsprøven eller er selvforsørgende).

Herudover også de seks efterfølgende sager, som vi ikke er påbegyndt behandlingen af endnu. Og § 17-ansøgeren, som vi vil indstille genoptages og behandles efter konventionen. Disse sager vil vi jo skulle nævne over for IFU i brevet inden optagelse af disse!

Jeg går ud fra, at de ansøgere, der er meddelt afslag efter § 17, alle har bopæl i Danmark, da de vil ellers var meddelt et bopæls-afslag.”

Mailen gengav herefter Lene Niensens mail af 3. november 2008 bortset fra de sager, hvor ansøgerne var optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Kirsra Reinholt har forklaret, at

”hun ikke mindes, at de drøftede, om de skulle have en opgørelse over, hvor mange sager der lå.” [8. februar 2013, side 403]

Dorit Hørlyck har foreholdt det første afsnit fra denne mail forklaret, at

”de skulle oplyse over for Folketinget, hvilke betingelser ansøgerne ikke opfyldte. Derfor var de nødt til at undersøge det. Det var hendes indstilling, at de nu skulle behandle sagerne. Hun kunne ikke på forhånd vide, hvad der ville ske.” [30. januar 2013, side 317]

Lene Nielsen sendte den 6. januar 2009 følgende som en vedhæftet fil til Kirsra Reinholt angående ansøgere omfattet af 1961-konventionen:

”Statsløse palæstinensere omfattet af konvention... om statsløses rettigheder

Indfødsretskontoret har i perioden fra 1999-2008 modtaget 17 ansøgninger fra personer, som er født statsløse i Danmark og som har søgt om dansk indfødsret ved naturalisation mellem det 18. og 22. år. De opfylder alle betingelserne i konventionen.

Seks ud af de 17 ansøgere opfyldte samtlige betingelser for optagelse på lov om dansk indfødsret og er efter optagelse på lov om dansk indfødsret blevet danske statsborgere.

Fire ud af de 17 ansøgere afventer fortsat svar på deres ansøgning om dansk indfødsret. Det gælder for disse ansøgere, at ingen af dem har bestået indfødsretsprøven. Endvidere har den ene forfalden gæld til det offentlige, mens en anden ikke er selvforsørgende.

Syv af disse ansøgere er meddelt afslag på deres ansøgning om dansk indfødsret:

- Tre ansøgere har fået afslag på grund af overtrædelse af straffeloven og overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Der er givet karenstid til henholdsvis 2010, 2010 og 2016. To af disse ansøgere mangler endvidere at bestå indfødsretsprøven.
- To af disse ansøgere har fået afslag på grund af manglende selvforsørgelse. De opfylder begge de øvrige betingelser.
- To af disse ansøgere har fået afslag på grund af manglende indfødsretsprøve. Den ene af disse ansøgere mangler endvidere dokumentation for danskkravet.”

Den 8. januar 2009 skrev Lene Nielsen til Kirska Reinholdt angående ansøgere omfattet af børnekonventionen:

”Fra 2002 til og med idag har vi haft 178 ansøgninger om dansk indfødsret under § 17. Af disse 178 er to retmæssigt meddelt afslag, idet de ikke længere havde bopæl i DK. Seks er uretmæssigt meddelt afslag (5 sprog og en krim). 4 af disse falder i klemmen ved at fylde 18 år inden næste lovs vedtagelse. For to af disse fire gælder, at de kunne være blevet optaget i rette tid, men at de har været i bero mhp indfødsretsprøven.”

7.4.14 Sagerne, der ”lå i bunke”

Følgende syv sager omfattet af 1961-konventionen lå ifølge kommissionens undersøgelse formentlig i bero hos Lene Nielsen primo januar 2009:

– Sag 57

Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 4. juli 2006. Omfattet af børnekonventionen og 1961-konventionen.

Ved brev af 18. januar 2008 gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ansøgeren var sigtet for overtrædelser af straffeloven. Afslaget var underskrevet af Dorit Hørlyck. Primo april 2008 anmodede ansøgeren om genoptagelse, da sigtelsen var frafaldet. I internt notat af 20. maj 2008 bekræftede Anna Sofie Silberbrandt, at sigtelsen var frafaldet. Sagen afventede herefter, at ansøgeren sendte dokumentation for tidsubegrænset opholdstilladelse. I december 2008 fremsendte ministeriet ”Genoptagerpakke”, der udfyldtes og returneredes januar 2009. Lene Nielsen ses at have kvitteret for modtagelse af genoptagerpakken og for mails modtaget fra ansøgeren i december 2008 og januar 2009.

– Sag 62

Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 22. juni 2006, som tilsyneladende først er modtaget i Indfødsretskontoret den 19. maj 2007. Omfattet af 1961-konventionen. Ved brev til ansøgeren af 11. juli 2008 oplyste ministeriet, at det som udgangspunkt var en betingelse for optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgeren dokumenterede dansk kundskaber og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie ved bevis for en nærmere angiven prøve. Af brevet fremgik det, at der kunne dispenseres fra kravet i tilfældet af dokumenteret psykisk eller fysisk sygdom af meget alvorlig karakter. Ved brev af 10. september 2008 anmodede ansøgers læge om, at der dispenseredes fra kravene om dansk kundskaber. Af et journalnotat af 5. marts 2009 fremgår, at sagen havde ligget ”ved Lene, da ans. er statsløs”.

– Sag 63

Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 25. april 2007. Omfattet af 1961-konventionen. Ved brev af 1. juli 2008, der er underskrevet af jurist Trine Priess Sørensen, gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ansøgeren ikke havde dokumenteret at have bestået indfødsretsprøven. Ministeriet modtog den 3. september 2008 en klage fra ansøgeren. Ved brev af 16. marts 2009 fastholdt ministeriet afgørelsen.

- Sag 66
Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 30. april 2007. Omfattet af børnekonventionen, da ansøgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen. Ved brev af 6. februar 2008 bad ministeriet ansøgeren om at indsende dokumentation for tidsubegrænset opholdstilladelse. I internt notat af 6. januar 2009 hedder det, at ”D.d. modtaget sagen retur fra Lene, der har haft de ansøgere, der er født i Danmark, men statsløse, liggende Ans. har i juli 08 modtaget sin tidsubegr. oph.till. og kan derfor nu optages”.
- Sag 74
Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 5. september 2007. Omfattet af 1961-konventionen. Ved breve af 30. juni og 4. september 2008 skrev ministeriet til ansøgeren og oplyste, at ansøgningen var under behandling. Det fremgik endvidere af brevene, at det var en betingelse for optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse, at vedkommende var selvforsørgende. Brevene indeholdt endelig oplysning om, at ministeriet havde indhentet oplysninger fra henholdsvis Arbejdsmarkedsportalen og en kommune, hvoraf det fremgik, at ansøgeren ikke var selvforsørgende. Morten Thorsted har i et internt notat af 26. september 2008 anført ”Da ans. er født statsløs i DK er sagen lagt til LEN for videre afklaring.”
- Sag 79
Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 11. oktober 2007. Omfattet af 1961-konventionen. Lene Nielsen har i en mail af 29. september 2008 bekræftet, at sagen da lå hos hende. Morten Thorsted har i et internt notat af 20. marts 2009 anført ”Kære Dorit. Ans. er født statsløs i Danmark. Har indgivet ansøgningen mellem det 18. og 21 år. Skal have afslag pga. manglende indfødsretsprøve.” Morten Thorsted skrev i et internt notat af 24. marts 2009, at ”DHR” havde godkendt afslaget.
- Sag 80
Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af ... Omfattet af 1961-konventionen. I ... bestod ansøgeren indfødsretsprøven. Lene Nielsen har i januar 2009 noteret modtagelsen af prøven.

Det fremgår således, at det overvejende var kravet om indfødsretsprøve, der ikke var opfyldt hos de ansøgere, hvis ansøgninger var sat i bero, nemlig i fem af de syv sager. En af disse ansøgere opfyldte heller ikke sprogkravet. Endvidere var der en ansøger, der ikke opfyldte kravet om tidsubegrænset opholdstilladelse, og en ansøger, der ikke opfyldte kravet om selvforsørgelse. Der var ikke i nogen af disse sager spørgsmål om opfyldelse af vandelskravet.

Alle syv sager var modtaget i Indfødsretskontoret inden den 12. september 2008, hvor beslutningen om berostillelse blev truffet. I sag 57, 62, 66 og 74 havde ministeriet påbegyndt sagsbehandlingen på dette tidspunkt. Disse ansøgere opfyldte de betingelser, der kunne stilles i medfør af konventionen, og disse ansøgere var således klar til at blive optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse den 12. september 2008. Indfødsretskontoret ses ikke at have påbegyndt behandlingen af sag 63, 79 og 80.

Nedenstående tre sager var omfattet af børnekonventionen, og der er ikke tegn på, at de har ligget i bero hos Lene Nielsen. Det fremgår dog, at sag 178 har afventet hos Kirsas Reinholt og/eller Dorit Hørlyck (se mailkorrespondance i afsnit 7.4.20), at sag 203 efter instruks fra Lene Nielsen afventede hos sagsbehandleren, og også sag 189 synes at have været sat i bero:

- Sag 178
Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 13. november 2008. Omfattet af børnekonventionen, da ansøgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 11. december 2008 anført ”Ans er et statsløs barn, der er født i DK af statsløse forældre. Ans. står sigtet i KR - den 20.8.08 for bedrageri og den 24.11.08 for kørsel uden førerret. Hvorledes skal vi forholde os til et statsløs barn, der er sigtet? Kan ans. stadig optages på lovforslaget, uanset at ans. er sigtet, fordi ans. er et statsløs barn?”. Birgitte Borker Alberg forelagde den 11. december 2008 sagen for Kirsas Reinholt med anmodning om en tilbagemelding.
- Sag 189
Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 14. november 2008. Omfattet af børnekonventionen, da ansøgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen. Ministeriet har i et brev af 11. december 2008 anført, at da ansøgeren fyldte 18 år inden næste lov om indfødsrets meddelelse forventedes vedtaget, ville ansøgningen blive behandlet efter de almindelige retningslinjer, og ikke efter cirkulærets § 17 om statsløse født i Danmark.
- Sag 203
Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 19. november 2008. Omfattet af børnekonventionen, da ansøgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 4. december 2008 anført ”Det ville være § 17, hvis ans. ikke fyldte 18 år i juni 2009. Men [ans.] er statsløs og der er jo noget om en anden konvention. [Ans.] opfylder alt undt. danskdocumentation og indfødsretsprøve”. Lene Nielsen har i et internt notat af 11. december 2008 anført ”Vi har endnu ikke slået helt fast hvad vi gør med disse

personer, som når at fylde 18 år. Det er en del af en mappe vedr. de statsløse som Kirsa er ved at lægge op til ministeren. Ansøgeren må derfor have et modtagerbrev (tilrettet), da vi ikke kan nå denne sag inden for 30 dage. Herefter må du afvente, at Kirsa melder noget ud om de statsløse.” Modtagerbrevet blev sendt til ansøgeren den 11. december 2008.

I to af disse tre sager omfattet af børnekonventionen var det vandelskravet, der ikke var opfyldt, idet den ene ansøger var sigtet for overtrædelse af straffeloven og færdselsloven, og den anden ansøger havde fået en betinget dom for overtrædelse af straffeloven. Den 3. ansøger havde ikke dokumenteret sprogkunderskaber eller bestået indfødsretsprøven.

I den resterende del af januar 2009 modtog Indfødsretskontoret yderligere fire ansøgninger fra personer, som var eller blev omfattet af 1961-konventionen, nemlig sagerne 331, 348, 349 og 375. De tre førstnævnte omtales nærmere i afsnit 7.4.22 nedenfor.

7.4.15 Udkast til mavebælte af 9. januar 2009

Det første udkast til det mavebælte, som blev lagt til Birthe Rønn Hornbech den 23. januar 2009, er dateret 9. januar 2009. Det eksemplar, som kommissionen har modtaget, er alene signeret af Kirsa Reinholt.

Af oversigten over mavebælter afsendt fra Indfødsretskontoret fremgår, at der blev afsendt et mavebælte af 9. januar 2009.

I mavebælte af 9. januar 2009 hedder det:

”Til ministeren som opfølgning på mavebælte af 18. august 2008, der vedlægges, forelægges notat af 7. januar 2009 om behandlingen af ansøgninger fra personer, der er født statsløse i Danmark, herunder om Danmarks internationale forpligtelse til at begrænse statsløshed.

På baggrund af gennemgangen i notatet indstilles det med henblik på at sikre, at Danmark opfylder sine internationale forpligtelser på statsborgerretsområdet:

- at ministeriet ex officio genoptager behandlingen af de ansøgninger fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som opfylder betingelserne i FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed med henblik på, at ansøgerne optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, idet ministeriet beklageligvis i syv tilfælde har meddelt afslag til de pågæl-

dende, under henvisning til at de ikke opfyldte samtlige af de betingelser, der fremgår af retningslinjerne for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse,

- at ministeriet på tilsvarende vis ex officio genoptager behandlingen af ansøgninger fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som opfylder betingelserne i FN's Konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder, der er implementeret i retningslinjernes § 17, med henblik på optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, idet ministeriet fejlagtigt i fire tilfælde har meddelt afslag til de pågældende, under henvisning til at de ikke opfyldte samtlige af de betingelser, der fremgår af retningslinjerne for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse,
- at ansøgninger fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som har indgivet ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation i henhold til retningslinjernes § 17, men som når at fylde 18 år inden vedtagelsen af lovforslaget og derfor ikke kan blive omfattet heraf, behandles efter konventionen om begrænsning af statsløshed. Sådanne ansøgninger betragtes således som indgivet mellem det fyldte 18. år og det fyldte 21. år og behandles herefter, i stedet for at ansøgeren meddeles afslag efter § 17 og efterfølgende skal indgive en ny ansøgning med henblik på at blive omfattet af konventionen,
- at Folketingets Indfødsretsudvalg orienteres om Danmarks internationale forpligtelser i henhold FN's Konvention om begrænsning af statsløshed, herunder hvad forpligtelsen indebærer, og at udvalget fremover i fortrolig form i overensstemmelse med bemærkningerne i punkt 4.1.3. til lovforslag nr. 138 af 24. januar 2004 om ændring af indfødsretsloven forud for optagelse af personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de betingelser, der er nævnt i konventionen, er opfyldt, orienteres herom, og
- at Folketingets Indfødsretsudvalg i fortrolig form orienteres om de konkrete sager, hvor ministeriet beklageligvis har meddelt ansøgerne afslag, og hvor ministeriet ex officio vil genoptage behandlingen af ansøgningerne med henblik på, at ansøgerne optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Til ministerens godkendelse og underskrift forelægges udkast til breve til Indfødsretsudvalget, hvoraf brevet, der vedrører orienteringen om de konkrete sager, er i fortrolig form.”

Dorit Hørlyck har forklaret, at det var hende og Kirsas Reinholdt, der udarbejdede mavebæltet af 9. januar 2009, og at det sagtens kunne bygge på samtaler med Kim Lunding. [20. marts 2013, side 494]

Som bilag til mavebæltet var vedlagt mavebælte af 18. august 2008, notat af 7. januar 2009 om behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, herunder om Danmarks internationale forpligtelse til at begrænse statsløshed og udkast til to breve til Folketingets Indfødsretsudvalg. Notatet og udkastene til breve svarer i det væsentlige til det senere notat af 19. januar 2009 og de senere udkast til breve, som gengives nedenfor i afsnit 7.4.25.

7.4.16 Ansøgninger, hvor der var tvivl om, hvorvidt ansøgeren var statsløs

Foreholdt en mailkorrespondance fra 12. januar 2009 mellem Dorit Hørlyck og Birgitte Borker Alberg om sager, hvor der var tvivl om, hvorvidt ansøgerne var statsløse eller ikke, har Dorit Hørlyck forklaret, at,

”når de modtog en ansøgning, stod der nogle gange, at det var en statsløs, selv om den pågældende faktisk ikke var det. Det var noget, som de tjekkede og undersøgte nærmere, hvis der var tvivl. Der kunne også komme ansøgninger, hvor det stod, at den pågældende var libanesisk statsborger, men viste sig at være statsløs. Det kunne gå begge veje. De tjekkede cpr-registret. Hvis der var uoverensstemmelse mellem registret og de oplysninger, de i øvrigt havde i sagen, tjekkede de det nærmere. Det kunne være nødvendigt at tjekke andre landes statsborgerretslovgivning for at afklare, hvornår man fik statsborgerskab i de enkelte lande. Det var sådan, de behandlede sagerne.” [30. januar 2013, side 318]

7.4.17 Drøftelser om mavebælte af 9. januar 2009 og møde den 14. januar 2009

Af kalendernoteringer fremgår, at der var arrangeret et møde den 14. januar 2009 kl. 9.30-10.15 med emnet ”statsløse palæstinensere” mellem Kirsas Reinholt, Dorit Hørlyck og Kim Lunding.

Kirsas Reinholt har foreholdt denne mødeindkaldelse forklaret, at

”Hun kan ikke huske, om det var et møde, hun deltog i. Det kunne sagtens være et møde op til januar-mavebæltet. De drøftede mavebæltet flere gange. Jo højere man kommer op i niveau, jo tættere kommer man på den politiske kontekst, og jo mere opmærksom er man på, hvilke politiske vinde der blæser, og måske tænkte man derfor på, hvad reaktionen ville være, når de kom

med udmeldingen om den manglende overholdelse af konventionen. Der var selvfølgelig drøftelser med Kim Lunding, hvor det blev drøftet, om de kunne stille vandelskravet. Det var meget magtpåliggende også fra Kim Lundings side, at de var bevidste om at gøre departementschefen og ministeren, og således også Indfødsretsudvalget og VKO-ordførerne, opmærksomme på, hvilken betydning det havde i forhold til deres almindelige regler på området, at man fulgte konventionernes ordlyd. De skulle også være sikre på, at man fik gjort regeringspartierne og støttepartiet opmærksom på, at der var tale om en gruppe, som havde et retskrav efter konventionen på trods af, at de ikke opfyldte de almindelige krav. I de drøftelser, der var med Kim Lunding, var der øget opmærksomhed på, at hvis de i overensstemmelse med konventionerne kunne stille nogle krav, så burde Danmark måske også gøre det ud fra den regering, der var på det tidspunkt.” [8. februar 2013, side 403-404]

Dorit Hørlyck har foreholdt denne mødeindkaldelse forklaret, at

”hun sikkert talte med Kim Lunding om mavebæltet. De talte meget om mavebæltet, men hun kan ikke huske, om det var den 14. januar 2009. Det var på baggrund af deres drøftelser, at mavebæltet kom til at se ud, som det gjorde med alternative overvejelser. Hun kom med et forslag om, at de indstillede, at de indrettede sagsbehandlingen i overensstemmelse med konventionernes ordlyd. Gennem deres drøftelser kom de frem til, at det måske var klogt at fortælle ministeren, hvilke alternative muligheder der var, og hvilke konsekvenser de ville have. Det var lidt strategisk, fordi ministeren ikke ønskede at få et diktat uden valgmuligheder. Hun ville gerne selv bestemme og træffe beslutningerne. Vidnet orienterede Kim Lunding om resultaterne af det nordiske spor. Det notat, der blev udarbejdet, blev vedlagt. Det fremgår heraf, hvordan de andre landes lovgivning var, og hvordan de havde implementeret konventionerne.” [30. januar 2013, side 318]

Kim Lunding har forespurgt om, hvilket billede han fik af konklusionen efter høringsen af de nordiske lande, forklaret, at

”han så resultat af undersøgelsen første gang med et mavebælte af 9. januar 2009. Da han læste notatet, var der hos ham ingen anledning til at betvivle kontorets opfattelse, nemlig at der skulle ”betales ved kasse 1”. Det kom meget klart til udtryk. Foreholdt Dorit Hørlycks forklaring den 30. januar 2013, side 26 ”... *Oplysningerne fra de nordiske lande førte ikke til, at de ønskede at indstille andet, end de havde gjort tidligere. Hun kan ikke huske, hvad hun tænkte efter det nordiske møde. Det var et mudret billede. De havde ikke haft disse problemer i de andre nordiske lande, og spørgsmålet var slet ikke til debat hos dem. Hendes*

konklusion var, at der ikke var noget at komme efter, og at hendes indstilling skulle blive ved med at være, som den havde været hidtil. ...” og side 28 ”... De fik svarene i december 2008 og begyndelsen af januar 2009. Hun oplevede ikke, at der kom nyt i mailene fra de nordiske lande. Hun ville gerne have mappen hurtigt op blandt andet med indstilling om, at det nordiske spor ikke gav tilstrækkelig anledning til en anden konklusion, end at de skulle rette ind efter konventionernes ordlyd. ...” og forespurgt om han havde en samtale med Dorit Hørlyck, hvor hun sagde det udtrykkeligt, forklarede vidnet, at de havde en drøftelse, efter han fik mavebæltet den 9. januar 2009, der var vedlagt notatet om de nordiske landes opfattelse og forståelse af konventionen. Det er rigtigt, som Dorit Hørlyck sagde, at det ikke gav dem anledning til en anderledes opfattelse. Indstillingen var fortsat ”betal ved kasse 1”. Han var af den samme opfattelse, der var ikke nogen anledning til at komme med en anden indstilling. Der var et lidt mudret billede, men deres forståelse af konventionen var fortsat den samme. Det var det resultat, der lå i mavebæltet af 9. januar 2009. Han kaldte Dorit Hørlyck og Kirsa Reinholt over til et møde, fordi de havde oplevet, at ministeren havde udskudt det en gang. Hans erfaring fra udlændingeområdet var, at de havde en minister, der gerne ville have at vide, hvad hendes muligheder var fra A-Z. Han sagde til kontoret, at de blev nødt til at sige, at mulighederne spændte fra på den ene side fuld efterlevelse af konventionen, som de havde foreslået de tidligere gange, og til en opsigelse af konventionen. Det skrev kontoret ind som muligheder. Indstillingen var ganske klar igen, ”betal ved kasse 1”. Han husker, at de undervejs i forløbet for en sikkerheds skyld tog en underhåndskontakt til Statsministeriet for at høre, om der overhovedet var noget hold i at tale om opsigelse af denne konvention. Som han husker det, var svaret, at det var der selvfølgelig ikke. Det er det, der står nederst i pind to, så man var helt klar over det. Det fremgår af ekstraktens side 165 (Mavebælte af 23. januar 2009) ”... En eventuel opsigelse af konventionen vil kræve en politisk beslutning, og der vil være tale om en proces, som ikke vil blive fremmet.”. Det er hans erindring, at for at være sikker på det, de skrev, havde de en underhåndskontakt til Statsministeriet. Resultatet var, at de opstillede polariteterne fra A-Z og sagde til ministeren: ”betal ved kasse 1”. [25. april 2013, side 815-816]

Resultatet af mødet, som han havde med kontoret, var, at de fik opstillet mulighederne og bredt det ud, som hans erfaring var, at ministeren gerne ville have det. Der var ikke bare én vej, men de gav nogle muligheder, som de afviste og indstillede det resultat, som de var kommet frem til tidligere. Nemlig ”betal ved kasse 1” i forhold til dette område. Forespurgt om han selv afleverede mavebæltet, forklarede vidnet, at det gik på sædvanlig vis. Når han havde underskrevet bunken af sager, lagde han dem i et postrum, hvorfra de blev båret op til ministeren af betjentene. Han sad på 2. sal, og ministeren sad på 4. sal.

Foreholdt ekstraktens side 12052 (Mail om mødeberømmelse 14. januar 2009) af kommissionens udspørger og forespurgt, om det kunne være det møde, han har forklaret om, forklarede vidnet, at det vil han tro.” [25. april 2013, side 818]

Claes Nilas har foreholdt mavebælte af 9. januar 2009 forklaret, at

”han ikke så udkastet dengang. Processen var i denne sag som i enhver anden. Sagen var nu tilbage i kontoret, og det var aftalt, at der skulle foretages nogle sagskridt. Så var det kontoret, der havde ansvaret i sagen og skulle lægge den op igen. Medmindre der var et eller andet, hvor kontoret eller nogen ville tale med ham, så kom sagen først næste gang, når den skulle op til ministeren igen.” [6. maj 2013, side 860-861]

7.4.18 Henvendelse til Statsministeriet angående 1961-konventionen

Som det fremgår af afsnit 7.4.17, har Kim Lunding forklaret, at han kontaktede Statsministeriet i forbindelse med arbejdet med et mavebælte til integrationsministeren.

Kim Lunding har forespurgt, om han kan uddybe underhåndskontakten til Statsministeriet, herunder hvem der var i kontakt med hvem, og hvordan problemstillingen blev beskrevet, forklaret, at

”Han mener, at han ringede til Statsministeriet og spurgte, om det havde nogen gang på jorden, hvis de gjorde det. Svaret var, at det havde det ikke, regeringsgrundlaget var klart – overholdelse af internationale konventioner. Forespurgt hvem han talte med, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Forespurgt om han satte det ind i en ramme, om han fortalte, at de havde en sag om nogle konventioner, de ikke havde overholdt, og at de nu skulle lægge et mavebælte op til ministeren, forklarede vidnet, at han erindrer det sådan, at han forklarede, at de havde denne sag, de havde undersøgt det, og de stod med en konvention, som gav nogle muligheder, som ministeren måske ville have undersøgt. Forespurgt hvem det ville være naturligt at spørge, forklarede vidnet, at det var et niveau i et kontor i den juridiske afdeling af Statsministeriet. Han husker ikke, hvem han talte med, men svaret var meget klart, at det ikke kunne nyde fremme. Foreholdt at det vel krævede en embedsmand på højere niveau end en fuldmægtig, hvis man umiddelbart kunne give et sådant klart svar, forklarede vidnet, at det tør han ikke sige.

Forespurgt af kommissions udspørger om han ikke typisk ville ringe til en kollega på samme niveau, når han ringede til et andet ministerium, forklarede vidnet, at det ville han ikke nødvendigvis. Der var en kontaktperson på udlændingeområdet i Statsministeriet. Der var kontaktpersoner på alle områder. Foreholdt at en kontaktperson på udlændingeområdet kunne lyde som en, han havde talt med tidligere, forklarede vidnet, at det kunne det godt være. Han husker ikke navnet på den, der var kontaktperson på det tidspunkt. Det var ikke hver dag, han var i kontakt med Statsministeriet.

...

Forespurgt af advokat Gunnar Homann om det var ham, der ringede til Statsministeriet, forklarede vidnet, at det var det. Han talte med en mand. Medarbejderen i Statsministeriet var på fuldmægtigniveau. Der var kontaktpersoner for hver enkelt del af centraladministrationen. Forespurgt om den kontaktperson, han spurgte efter, var en der specielt havde ansvaret for udlændingeområdet i Statsministeriet, forklarede vidnet, at det var det. Forespurgt om han husker omtrent, hvornår den samtale blev ført, forklarede vidnet, at han tror, at det skete meget hurtigt. Samtalen var nærmest, at ”vi kan vel godt være enige om, at vi kan afvise, at man kan opsig internationale konventioner”. Forespurgt om det, den pågældende svarede på, var, om det havde nogen gang på jorden at opsig en international konvention, bekræftede vidnet dette. Som han erindrer det, var hans forudopfattelse, at han skulle have bekræftet, at der ikke var nogen mulighed for at opsig konventionen. Han ville være sikker på, at det ikke var noget, der lige pludselig kunne ryge i regeringens koordinationsudvalg, når han havde sagt til ministeren, at det ikke havde nogen gang på jorden. Det var en meget kort samtale. Forespurgt om hovedspørgsmålet var, om de kunne opsig en konvention, forklarede vidnet, at han husker det som ”kan vi være enige om, at der ikke er nogen mulighed for at opsig en konvention på det her område”. Forespurgt om han gjorde vedkommende opmærksom på, at de var i en fase, hvor de var i strid med en konvention, forklarede vidnet, at det gjorde han slet ikke. Det var ikke rammen. Han havde brug for at sige til ministeren, at der var en mulighed i spektret, men at den var ikke farbar.

Forespurgt af kommissionens formand om tidspunktet for samtalen var mellem 9. januar 2009-mavebæltet og 23. januar 2009-mavebæltet, bekræftede vidnet dette.” [25. april 2013, side 816-817]

Kommissionen havde den 12. april 2012 – før afgivelsen af ovenstående forklaring – skrevet således til Statsministeriet:

”Justitsministeriet nedsatte den 23. august 2011 en kommission til undersøgelse af sagen om indfødsret til statsløse personer. Undersøgelseskommissionen har efter § 4, stk. 2, i lov om undersøgelseskommissioner til opgave at undersøge og redegøre for det samlede begivenhedsforløb, som knytter sig til statslige forvaltningsmyndigheders administration af ansøgninger om indfødsret til statsløse personer omfattet af FN’s konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed og FN’s konvention fra 1989 om barnets rettigheder.

Kommissoriet vedlægges til orientering. Som det fremgår, skal det bl.a. undersøges, om nogen i det daværende Integrationsministerium underrettede Statsministeriet om, at man var blevet opmærksom på, at behandlingen af ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark rejste spørgsmål i forhold til FN-konventionerne.

Statsministeriet anmodes om at fremsende kopi af eventuelt materiale, der kan være relevant for kommissionens undersøgelse, herunder materiale modtaget eller udarbejdet i forbindelse med det daværende Integrationsministeriums redegørelse til statsministeren af 7. marts 2011.”

Statsministeriet svarede den 3. maj 2012 bl.a. således:

”I forhold til det i Statsløse-kommissionens kommissorium rejste spørgsmål om, hvorvidt det daværende Integrationsministerium underrettede Statsministeriet om, at man var blevet opmærksom på, at behandlingen af ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark rejste spørgsmål i forhold til FN-konventionerne, kan Statsministeriet indledningsvis oplyse, at ministeriet ikke ses at have modtaget en sådan underretning.”

Foranlediget af Kim Lundings ovenstående forklaring skrev kommissionen den 29. april 2013 til Statsministeriet således:

”Kim Lunding, der var afdelingschef for Udlændingefdelingen i Integrationsministeriet, har afgivet forklaring for kommissionen den 25. april 2013.

Der foreligger endnu ikke et protokollat af Kim Lundings forklaring, men Kim Lunding har forklaret bl.a., at han i tidsrummet mellem den 9. og 23. januar 2009 telefonisk kontaktede den medarbejder i Statsministeriets juridiske afdeling, som var kontaktperson vedrørende udlændingområdet. Han oplyste den pågældende medarbejder om, at der i Integrationsministeriet var en sag vedrørende FN’s konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, og han spurgte medarbejderen, om det var en mulighed for Danmark at

opsige konventionen. Kim Lunding har videre forklaret, at Statsministeriets medarbejder afviste, at det var en mulighed at opsige konventionen.

Kim Lunding har ikke kunnet oplyse navnet på den pågældende medarbejder i Statsministeriet, og kommissionen skal derfor anmode Statsministeriet om at være behjælpelig med at identificere medarbejderen. Kommissionen skal endvidere anmode Statsministeriet om at oplyse, om ministeriet kan bidrage med oplysninger om indholdet af henvendelsen, og om henvendelsen gav anledning til drøftelser eller andet i ministeriet.”

Statsministeriet svarede den 30. april 2013 følgende:

”På baggrund af kommissionens henvendelse har Statsministeriet den 29. og 30. april 2013 telefonisk kontaktet Statsministeriets tidligere medarbejder Jesper Smidt Gori, som på tidspunktet for den af Kim Lunding oplyste telefoniske henvendelse til Statsministeriet var ansvarlig sagsbehandler for integrationsområdet, samt tidligere medarbejder Nicolai Winther, som på det pågældende tidspunkt var stedfortræder for Jesper Smidt Gori i til fælde af dennes fravær. Begge medarbejdere er p.t. ansat i Justitsministeriets departement.

Begge de tidligere medarbejdere har givet udtryk for, at de intet kender til, at Kim Lunding, som forklaret for Statsløsekommissionen, skulle have rettet henvendelse til Statsministeriet i det omhandlede tidsrum.”

Kommissionen skrev herefter den 6. maj 2013 til Kim Lundings bisidder således:

”I fortsættelse af Kim Lundings forklaring den 25. april 2013 sammenholdt med korrespondance med Statsministeriet fremsendt pr. mail (side 13893 A-D) bedes det oplyst, om Kim Lunding kan bidrage med yderligere med henblik på identifikation af den relevante medarbejder i Statsministeriet, herunder om det er en af de to, som Statsministeriet har spurgt, om han kan have spurgt i en anden afdeling, og om det kan have været en højere chargeret medarbejder.”

Kim Lundings bisidder svarede således den 14. maj 2013:

”For så vidt angår Statsministeriets brev af 30. april d.å. til Kommissionen (side 13893 C), mener Kim Lunding – med den reservation, at han under sin afhøring forklarede, at han ikke kunne huske navnet på den medarbejder i Statsministeriet, som han rettede telefonisk henvendelse til i januar måned 2009 - at det af de to navne, der nævnes i brevet, må være Jesper Smidt Gori,

som han har talt med. Kim Lunding ønsker dog i den forbindelse at fremhæve, at der var tale om en helt rutinemæssig henvendelse til en kollega i et andet ministerium om et spørgsmål, som han for fuldstændighedens skyld ønskede at få en hurtig afklaring af i forbindelse med udarbejdelsen af mavebæltet af 23. januar 2009. Dette kan være årsagen til, at den pågældende medarbejder i Statsministeriet ikke husker Kim Lundings henvendelse.”

Kim Lunding tiltrådte under en efterfølgende afhøring dette svar. Han forklarede i øvrigt, at

”Han skulle bare have bekræftet, at de kunne afvise at opsigse internationale konventioner, så de kunne skrive det i mavebæltet. Forespurgt om han fik et svar med det samme, eller om den pågældende medarbejder skulle undersøge det nærmere, forklarede vidnet, at han fik svar med det samme.” [22. maj 2013, side 1010]

Karsten Dybvad, der var departementschef i Statsministeriet fra 2005-2010, har foreholdt, at Kim Lunding har forklaret, at han mellem den 9. og 23. januar 2009 rettede henvendelse til en medarbejder i Statsministeriet og forespurgt, om det var noget, han hørte om, forklaret, at

”det var det ikke. Foreholdt at der i et skriftligt svar af 30. april 2013 fra Statsministeriet er henvist til integrationsområdet, men at Kim Lunding havde sagt udlændingeområdet, og forespurgt, hvordan det var organiseret i Statsministeriet, forklarede vidnet, at Statsministeriet ikke er noget stort ministerium. Statsministeriet fungerer som et sekretariat for statsministeren med otte til ti medarbejdere på område to, som er økonomi- og indenrigsområdet, og tilsvarende otte til ti medarbejdere på udenrigsområdet, som er område et. Det var organiseret på den måde, at man hele tiden var i dialog med de ministerier, som man havde ansvaret for. For område to vedkommende var det en 16 – 17 ministerier, fordi område et havde Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet. Derfor havde hver medarbejder på område to typisk mere end et ministerium at tage sig af. Han kan ikke huske arbejdsfordelingsplanen for område to. Det var en departementsråd, der havde det område. Det var organiseret på den måde, at en medarbejder havde et ministerium som primært ansvar. Hvis medarbejderen var syg, var der en anden, der skulle tage over, så de altid var sikre på, at de fik håndteret det. Det var klart, at hvis begge var væk, måtte en tredje træde til. Jesper Smith Gori havde området, og Nicolai Winther, som havde Justitsministeriet, var backup på dette område. Forespurgt om det var almindeligt, at medarbejdere fra de andre ministerier ringede direkte til dem, der sad med det pågældende ministerium, forklarede vidnet, at almindeligt er

for mildt et ord. Det er simpelthen sådan, det foregår. Medarbejderne i Statsministeriet har tæt daglig kontakt til de ministerier, som de har ansvaret for. Det er på alle niveauer. Normalt ville hans kollegaer ringe til ham, hvis der var noget, men han har eksempler på, at de ringede direkte til medarbejderne på området. Alle niveauer ringede til de medarbejdere, der havde ansvaret for området. Forespurgt hvordan det var med afdelingschefer i Statsministeriet, forklarede vidnet, at der var tre. Betegnelsen i Statsministeriet er departementsråd. Der var en for område et, en for område to og en for klimasekretariatet på det tidspunkt. Der var en leder for ministersekretariatet. På et tidspunkt havde de en model, hvor der var en departementsråd, der havde ansvaret for ministersekretariatet og nogle andre aktiviteter. Han er ret sikker på, at på det tidspunkt var der de tre.” [21. maj 2013, side 949-950]

Christian Kettel Thomsen, der blev departementschef i Statsministeriet i 2010, har forespurgt, om han blev orienteret om, at nogen i Statsministeriet, før han tiltrådte som departementschef, havde fået en orientering om sagen, forklaret, at

”det blev han ikke. Foreholdt at der i januar og februar 2009 blev truffet beslutninger, som førte til, at Integrationsministeriet gav yderligere et antal afslag i strid med konventionen og forespurgt, om han er bekendt med, om nogen i Statsministeriet blev orienteret om sagen, forklarede vidnet, at det er han ikke. ... Foreholdt at Kim Lunding har forklaret, at han mellem den 9. og 23. januar 2009 rettede henvendelse til en medarbejder i Statsministeriet med tilknytning til udlændingeområdet, og at Statsministeriet i et brev den 30. april 2013 har oplyst, at den pågældende medarbejder var ansvarlig for integrationsområdet og forespurgt, om der er nogen forskel på udlændingeområdet og integrationsområdet, forklarede vidnet, at integrationsområdet er et bredere område. Integrationsministeriet var ansvarlig for både udlændingepolitik og integrationspolitik, derfor blev det til integrationsområdet i Statsministeriet. Foreholdt at det var en medarbejder i Statsministeriet, der var ansvarlig for dette område, forklarede vidnet, at han mener, at Jesper Smidt Gori havde ansvaret for området.” [21. maj 2013, side 953-954]

Anders Fogh Rasmussen har forespurgt, om hvornår han første gang hørte om sagen, forklaret, at

”det var, da den kom frem offentligt. Forespurgt om han kan identificere tidspunktet, forklarede vidnet, at det kan han ikke huske. Han fulgte den på afstand. Der kom meget politisk turbulens ud af det. Det var derfor, han bed mærke i det. Det var helt klart, at han ikke havde hørt om det overhovedet, før sagen kom frem offentligt.” [21. maj 2013, side 969]

Lars Løkke Rasmussen har foreholdt Kim Lundings forklaring og forespurgt, om det var en henvendelse, han fik kendskab til på dette tidspunkt eller på et senere tidspunkt, forklaret, at

”det gjorde han ikke. I perioden fra den 9. til 23. januar 2009 var han ikke statsminister. Han fik heller ikke kendskab til henvendelsen, da han senere tiltrådte som statsminister. Den pågældende medarbejder i Statsministeriet, som han har set navnet på, da han forberedte sig til afhøringen, er i øvrigt heller ikke en medarbejder, som han erindrer at have haft en direkte dialog med. Det kan godt passe, at navnet, han har læst, er Jesper Smidt Gori. I forbindelse med forberedelsen af afhøringen registrerede han, at det ikke var en medarbejder, han havde nogen dialog med. Forespurgt om han efterfølgende fik kendskab til, om henvendelsen gav anledning til undersøgelser i Statsministeriet, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.” [29. maj 2013, side 1067-1068]

Efter disse afhøringer anmodede kommissionen den 11. november 2013 Statsministeriet om at være behjælpelig med at oplyse navnet på den departementsråd, som var ansvarlig for integrationsområdet i januar 2009. Hvis der også var en kontorchef med ansvar for området, anmodede kommissionen tillige ministeriet om at oplyse navnet på denne.

Statsministeriet oplyste den 22. november 2009, at Statsministeriets tidligere medarbejder Sophus Garfiel i januar 2009 var departementsråd i Statsministeriets Indenrigsomsråde og ansvarlig for integrationsområdet. Der var ikke ansat en kontorchef med ansvar for området.

Kommissionens har efterfølgende stillet følgende skriftlige spørgsmål til Sophus Garfiel, Jesper Smidt Gori og Nicolai Winther:

1. Har De kendskab til, om der i januar 2009 eller på et andet tidspunkt har fundet en samtale sted som omtalt af Kim Lunding? I givet fald hvilket kendskab?
2. Havde De før 2010 noget kendskab til, at man i Integrationsministeriet muligt ikke havde overholdt FN's konvention om begrænsning af Statsløshed og FN's Børnekonvention i forhold til indfødsret til statsløse født i Danmark, og at man iværksatte en undersøgelse af de andre nordiske landes implementering af konventionerne?”

Sophus Garfiel har svaret følgende:

- ”1. Jeg har ikke nogen erindring om noget kendskab til, at Kim Lunding i januar 2009 eller på et andet tidspunkt rettede henvendelse til Statsministeriet angående muligheden for at opsig FN’s konvention om begrænsning af Statsløshed, og har af samme grund heller ikke nogen erindring om det svar, den pågældende medarbejder i Statsministeriet angiveligt har givet Kim Lunding.
2. Jeg kan oplyse, at jeg ikke har nogen erindring om i det angivne tidsrum at have haft kendskab til, at man i Integrationsministeriet muligvis ikke havde overholdt FN’s konvention om begrænsning af Statsløshed og FN’s Børnekonvention i forhold til indfødsret til statsløse født i Danmark, eller at man i Integrationsministeriet iværksatte en undersøgelse af de andre nordiske landes implementering af konventionerne.”

Jesper Smidt Gori har svaret følgende:

- ”1. Jeg var i perioden februar 2008 til februar 2011 ansat i Statsministeriet som (chef)konsulent i ministeriets Område II (’Indenrigsområdet’) og var i den forbindelse bl.a. Statsministeriets ansvarlige medarbejder for Integrationsministeriet. Jeg var i denne periode udlånt fra Integrationsministeriet, hvor jeg forud for min orlov var ansat i Udlændingefdelingen.

Først vil jeg indledningsvis nævne, at et spørgsmål fra et ministerium til mig om, hvorvidt det ville være muligt at opsig en international konvention, efter min vurdering ville have haft den virkning, at jeg inden et svar havde involveret flere led i Statsministeriet, herunder navnlig Område I (’Udenrigsområdet’) og Juridisk Afdeling, men også min chef i Indenrigsområdet.

Dernæst og som svar på spørgsmålet: Jeg kan ikke erindre, at en telefonsamtale i januar 2009 med Kim Lunding om muligheden for at opsig en international konvention måtte have fundet sted, eller at jeg i givet fald skulle have drøftet en sådan mulighed med Udenrigsområdet, Juridisk Afdeling eller med min chef for Indenrigsområdet.

Det bemærkes, at jeg – da Statsløsesagen blev genstand for medieomtale i januar 2011 – blev spurgt af Statsministeriet, om jeg tidligere på nogen måde havde været involveret i denne sag, hvilket jeg klart kunne afkræfte.

2. Klart nej. Jeg blev første gang bekendt med Statsløsesagen i januar 2011, hvor sagen blev omtalt i medierne, og hvor der derfor på sædvanlig vis opstod behov for at indhente bidrag fra Integrationsministeriet til brug for statsministerens ugentlige pressemøde.”

Nicolai Winther har svaret følgende:

- ”1. Jeg husker ikke at have deltaget i eller hørt om en telefonsamtale som omtalt af Kim Lunding.
2. Jeg husker heller ikke at have haft kendskab til de i spørgsmålet omtalte forhold før 2010.”

7.4.19 En tilbagekaldelse af en ansøgning efter vejledning hos politiet – sag 758

Efter at være vejledt af politiet om, at straffe og sigtelser var til hinder for naturalisation, tilbagekaldte en ansøger omfattet af børnekonventionen den 5. januar 2009 sin ansøgning. Ansøgeren blev ikke vejledt om naturalisation efter § 17 i indfødsretsaftalen. Sagen kan kort refereres således:

En statsløs palæstinenser, født ..., ansøgte den 29. oktober 2008 om indfødsret. Ansøgeren var omfattet af børnekonventionen. Det fremgår af sagen, at ansøgeren i november 2007 var straffet med 4 måneders fængsel, der var gjort delvis betinget, og at vedkommende endvidere den 29. oktober 2008 var blevet anholdt og dagen efter sigtet for overovertrædelse af lovgivningen om våben og sprængstoffer under særligt skærpene omstændigheder og varetægtsfængslet. Ansøgeren blev i anledning af ansøgningen indkaldt til en samtale hos politiet den 5. januar 2009. Af indkaldelsen fremgik, at ansøgeren bl.a. skulle medbringe eksamensbeviser og bevis for aflagt godkendt sprogp prøve. Formentlig den sagsbehandlende politiassistent har i hånden på politiets kopi af indkaldelsen skrevet ”Straf. Vejledt. Frafaldet.” I politirapport printet den 5. januar 2009 er noteret ”Ansøgeren FRAFALDER ansøgningen efter en kort samtale”. Af en udtalelse af 5. januar 2009 fra Københavns Kommune, Børne- og Ungdomsforvaltningen fremgik, at ansøgeren ikke opfyldte kravet til dansk kundskaber.

Politiet fremsendte den 5. januar 2009 ansøgningen til Indfødsretskontoret med bemærkning om, at ansøgeren havde frafaldet ansøgningen.

Integrationsministeriet ved Birgitte Borker Alberg meddelte ved brev af 15. januar 2009 til ansøgeren, at ministeriet ikke foretog sig videre i sagen, da ansøgeren havde frafaldet ansøgningen.

7.4.20 En ansøgning fra en person omfattet af indfødsretsaftalens § 17

Den 15. januar 2009 mailede Kirsas Reinholt og Dorit Hørlyck om en ansøger, der var omfattet af børnekonventionen (sag 178, afsnit 7.4.14 ovenfor). Kirsas Reinholt skrev, at den pågældende var sigtet for kørsel uden førerret og bedrageri med kontokort. Hun spurgte:

”Skal vi sende ansøgeren et optagebrev og lade den afvente? Problemet er jo, at sigtelsen vedr. bedrageri kan tage meget lang tid. Og vi kan jo ikke give et afslag?”

Dorit Hørlyck svarede hertil:

”Nej, men vi behøver ikke at afgøre den lige nu. Jeg kunne godt tænke mig at få mavebæltet vedr. de statsløse op og tilbage igen. Jeg synes måske også, at vi skal indføje, at vi ved § 17 sagerne kan komme ud for en situation som den foreliggende og have en indstilling med om det også.”

Kirsas Reinholt har foreholdt disse mails forklaret, at

”hvis man skulle anlægge et vandelskrav over for § 17-børn, ville man skulle gøre det ud fra de almindelige retningslinjer, hvorefter en sigtet person fik afslag. På det tidspunkt var der ikke nogen, der vurderede det nærmere. De blev på et tidspunkt bevidst om, at de skulle have børnekonventionen med i deres overvejelser, fordi der også var givet fejlagtige afslag i forhold til den. Hun ved ikke, hvornår de blev opmærksomme på, at der blev meddelt fejlagtige afslag til § 17-børn. De måtte orientere om op i huset, at der var disse statsløse børn. Når man i forhold til de 18-21-årige drøftede, om man kunne stille krav i overensstemmelse med konventionen, var de bevidst om, at det måtte de også gøre i forhold til børn. I og med at de almindelige retningslinjer var blevet skærpet, og man derfor i højere grad stillede sprogkrav også over for børn, mente de, at det blev nødt til at indgå i orienteringen af ministeren, at der var disse konventioner, sådan at det også over for Indfødsretsudvalget blev oplyst, at der var meddelt disse fejlagtige afslag. De var ikke i kontoret i tvivl om, at de skulle følge børnekonventionen og ikke kunne give afslag. [8. februar 2013, side 404-405]

Foreholdt udkast til protokol af 8. februar 2013, side 33, 1. afsnit ”... *De var ikke i kontoret i tvivl om, at de skulle følge børnekonventionen og ikke kunne give afslag.*” af advokat Anders Valentiner-Branth og forespurgt om hun var i tvivl om, hvordan børnekonventionen skulle forstås, forklarede vidnet, at det var hun ikke i januar 2009. Forespurgt om hun på et tidligere tidspunkt var i tvivl om, hvordan børnekonventionen skulle forstås, forklarede vidnet, at da de forelagde det i januar 2009, mente de ikke, at de var i tvivl om, at børnene ikke skulle opfylde noget krav. Forespurgt om hun tidligere var i tvivl om, hvilke krav der kunne stilles efter børnekonventionen, forklarede vidnet, at det ikke havde været drøftet tidligere. Børnekonventionen kom først rigtig i spil fra januar 2009. Forespurgt om hun ikke havde dannet sig nogen opfattelse af det, forklarede vidnet, at det var ikke noget, de drøftede i løbet af 2008.” [12. april 2013, side 728]

7.4.21 Udkast til mavebælte af 16. januar 2009

Den 16. januar 2009 sendte Kirska Reinholdt et nyt udkast til mavebælte til Dorit Hørlyck. Hun anførte i den forbindelse:

”Mavebæltet er blevet på lidt over 2 sider, men det er vanskeligt at begrænse omfanget, hvis alle de elementer, Kim nævnte, skal med.”

I mavebæltet tilføjes som noget nyt i forhold til udkast til mavebælte af 9. januar 2009 (afsnit 7.4.15) i indledningen, at Danmark kan vælge mellem at opfylde konventionen, ikke at efterleve sine internationale forpligtelser eller at opsig konventionen. Tilføjelserne efter første afsnit er følgende:

”Ministeriet kan på baggrund heraf overveje følgende muligheder:

- at Danmark opfylder sine internationale forpligtelser på statsborgerretsområdet og dermed fremover følger de beslutninger, der tidligere er truffet og meldt ud, jf. blandt andet pkt. 4.1.3. i bemærkningerne til lovforslag nr. 138 af 24. januar 2004
- at Danmark – særligt under hensyntagen til udviklingen på statsborgerretsområdet, herunder skærpsen af vandelskravet i retningslinjerne for naturalisation, jf. den nugældende cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008, sammenholdt med det betydeligt lempeligere vandelskrav i FN’s Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed – opsiger konventionen, jf. konventionens artikel 19, hvorefter en kontraherende stat når som helst kan opsig konventionen ved skriftlig notifikation til De

forenede nationers generalsekretær. Det fremgår endvidere af artikel 19, at en sådan opsigelse træder i kraft for den pågældende kontraherende stat ét år efter, at generalsekretæren har modtaget den. En eventuel opsigelse af konventionen vil kræve en politisk beslutning, og der vil være tale om en proces, som ikke vil blive fremmet, eller

- at Danmark – under hensyntagen til, at vandelskravet i konventionen er absolut og betydeligt lempeligere end de danske regler – på nuværende tidspunkt vælger ikke at efterleve sine internationale forpligtelser og forholder sig afventende.”

Som nye indstillinger var tilføjet:

- ”– at ansøgere efter § 17, hvorefter der alene kan stilles krav om, at den pågældende er født statsløs i Danmark og har bopæl her i landet, optages på et lovforslag, uanset at den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf

...

- at Folketingets Indfødsretsudvalg i fortrolig form orienteres om de konkrete sager, hvor ministeriet beklageligvis har meddelt ansøgerne afslag, og hvor ministeriet ex officio vil genoptage behandlingen af ansøgningerne med henblik på, at ansøgerne optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, ligesom udvalget i fortrolig form orienteres om, at udvalget ved orientering om optagelse af personer omfattet af konventionen på et lovforslag tillige vil blive orienteret om, hvilke betingelser i retningslinjerne for naturalisation, som de pågældende ansøgere eventuelt ikke måtte opfylde.”

Sidst i mavebæltet var tilføjet følgende:

”Til ministerens orientering kan det oplyses, at ministeriet fra 1999 til dags dato har modtaget sammenlagt 178 ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som er omfattet af retningslinjernes § 17, og at de 145 af disse ansøgninger alene er modtaget i de sidste 6 måneder af 2008. På det lovforslag, der forventes fremsat i Folketinget i slutningen af april 2009, og hvor der lukkes for optagelse på lovforslaget den 16. januar 2009, er der pr. 6. januar 2009 optaget 97 statsløse børn i henhold til retningslinjernes § 17 ud af alt 1.024 optagne. De statsløse børn udgør således 9,5 % af det samlede antal optagne.

Til ministerens orientering kan det endvidere oplyses, at Indfødsretskontoret vil følge den igangværende ændring af statsborgerretsreglerne i Norge, hvor-

under Norge vil undersøge, om konventionens forpligtelser kan anses for fuldt ud implementerede.”

Dorit Hørlyck har foreholdt denne mail forklaret, at

”det passer meget godt, at det var den 15. januar 2009, at de var til møde. Det var kun de tre, Kim Lunding, Kirsas Reinholt og vidnet, der deltog i mødet. Nanna Fischer havde forladt kontoret på dette tidspunkt. Hun husker, at de alternative overvejelser blev indført i mavebæltet efter deres drøftelser med Kim Lunding. Det var nogle, han gerne ville have med, hvilket der kunne være god mening i. Ministeren fik at vide, hvad konsekvenserne ville være, hvis de gjorde det ene eller det andet. Der var ingen tvivl om, at indstillingen var, at de skulle behandle ansøgningerne i overensstemmelse med konventionen. Kim Lunding fortalte ikke, om han havde drøftet sagen med ministeren. Hun ved ikke, om han havde talt med Claes Nilas om sagen.” [30. januar 2013, side 319]

7.4.22 Nye sager omfattet af børnekonventionen/1961-konventionen

Mens drøftelserne om mavebæltets udformning stod på, modtog Indfødsretskontoret i tidsrummet mellem 8. og 17. januar 2009 tre nye sager, hvor ansøgerne var 17 år.

- Sag 331
Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 19. december 2008. Modtaget i Indfødsretskontoret den 8. januar 2009. Omfattet af børnekonventionen, da ansøgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen. Ansøgeren fik ved brev af 13. februar 2009 oplysning om, at ansøgningen ville blive behandlet efter de almindelige retningslinjer, da vedkommende ville fylde 18 år, inden loven stadfæstedes, og at ansøgeren derfor ikke kunne optages efter cirkulæreskrivelsens § 17.
- Sag 348
Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 30. oktober 2008. Modtaget i Indfødsretskontoret den 15. januar 2009. Omfattet af børnekonventionen, da ansøgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen. Der ses ikke i sagens dokumenter at være foretaget sagsskridt før et internt notat af 20. marts 2009.
- Sag 349
Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 30. oktober 2008. Modtaget i Indfødsretskontoret den 17. januar 2009. Omfattet af børnekonventionen, da an-

søgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 2. februar 2009 anført ”født statsløs i DK – men fylder 18 år. Spec. modtagebrev og afvent ministerens svar for denne gruppe statsløse”.

7.4.23 Kontormøde den 22. januar 2009

Det fremgår af referat af kontormøde fra Indfødsretskontoret den 22. januar 2009 under emnet ”Statsløse palæstinensere”, at medarbejderne i kontoret igen blev orienteret om sagen om statsløse født i Danmark:

”§ 17: børn født statsløse i Danmark optages uden videre på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. For at overholde FN’s konvention om begrænsning af statsløshed, bør endvidere statsløse unge mellem 18-21 år optages under lempeligere vilkår. Der stilles efter konventionen kun krav om 5 års ophold, og den unge må ikke have fået en straf på over 5 års ubetinget fængsel.

INDF har undersøgt, om der siden 1999 er givet afslag til statsløse børn og unge. Der er fundet 7 sager, som eventuelt genoptages ex officio.

Spørgsmålet om de unge statsløse, som er omfattet af FN-konventionen, er forelagt ministeren. Eventuelle sager af den omhandlede karakter afventer nærmere beslutning herom.

På den lov, som lukkede den 16. januar, var 121 statsløse børn.”

Kirsa Reinholdt har foreholdt dette referat forklaret, at

”hun ikke husker, hvad der præcist blev sagt. Det er ikke noget, der undrer. De havde undersøgt det med de nordiske lande, og de var klar til at forelægge sagen for ministeren igen med indstilling om, at de fulgte konventionen.” [12. april 2013, side 685]

7.4.24 Mavebælte af 23. januar 2009

Mavebælte af 23. januar 2009 svarer med få sproglige rettelser til udkast af 16. januar 2009 bortset fra næstsidste afsnit, som er nyt:

”Til ministerens godkendelse og som opfølgning på mavebælte af 18. august 2008, der vedlægges, forelægges notat af 19. januar 2009 om behandlingen af ansøgninger fra personer, der er født statsløse i Danmark, i forhold til Danmarks internationale forpligtelse til at begrænse statsløshed.

Ministeriet kan på baggrund heraf overveje følgende muligheder:

- at Danmark opfylder sine internationale forpligtelser,
- at Danmark - under hensyntagen til, at vandelskravet i konventionen er absolut og betydeligt lempeligere end de danske regler - på nuværende tidspunkt vælger ikke at efterleve sine internationale forpligtelser og forholder sig afventende, eller
- at Danmark - særligt under hensyntagen til udviklingen på statsborgerretsområdet herunder skærpelsen af vandelskravet i retningslinjerne for naturalisation, jf. den nugældende cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008, sammenholdt med det betydeligt lempeligere vandelskrav i FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed - opsiges konventionen, jf. konventionens artikel 19, hvorefter en kontraherende stat når som helst kan opsiges konventionen ved skriftlig notifikation til De forenede nationers generalsekretær. Det fremgår endvidere af artikel 19, at en sådan opsigelse træder i kraft for den pågældende kontraherende stat et år efter, at generalsekretæren har modtaget den. En eventuel opsigelse af konventionen vil kræve en politisk beslutning, og der vil være tale om en proces, som ikke vil blive fremmet.

På det foreliggende grundlag og på baggrund af gennemgangen i notatet indstilles det, at Danmark opfylder sine internationale forpligtelser på statsborgerretsområdet. Med henblik på at sikre Danmarks opfyldelse heraf indstilles det:

- at ministeriet ex officio genoptager behandlingen af de ansøgninger fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som opfylder betingelserne i FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed med henblik på, at ansøgerne optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, idet ministeriet beklageligvis i syv tilfælde har meddelt afslag til de pågældende, under henvisning til at de ikke opfyldte samtlige af de betingelser, der fremgår af retningslinjerne for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse,
- at ministeriet på tilsvarende vis ex officio genoptager behandlingen af ansøgninger fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som opfylder betingelserne i FN's Konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder, der er implementeret i retningslinjernes § 17, med henblik på optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, idet ministeriet fejlagtigt i fire tilfælde har meddelt afslag til de pågældende, under henvisning til at de

ikke opfyldte samtlige af de betingelser, der fremgår af retningslinjerne for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse,

- at ansøgninger fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som har indgivet ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation i henhold til retningslinjernes § 17, men som når at fylde 18 år inden vedtagelsen af lovforslaget og derfor ikke kan blive omfattet heraf, behandles efter konventionen om begrænsning af statsløshed. Sådanne ansøgninger betragtes således som indgivet mellem det fyldte 18. år og det fyldte 21. år og behandles herefter, i stedet for at ansøgeren meddeles afslag efter § 17 og efterfølgende skal indgive en ny ansøgning med henblik på at blive omfattet af konventionen,
- at ansøgere efter § 17, hvorefter der alene kan stilles krav om, at den pågældende er født statsløs i Danmark og har bopæl her i landet, optages på et lovforslag, uanset at den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf,
- at Folketingets Indfødsretsudvalg orienteres om Danmarks internationale forpligtelser i henhold til FN's Konvention om begrænsning af statsløshed, herunder hvad forpligtelsen indebærer, og at udvalget fremover i fortrolig form i overensstemmelse med bemærkningerne i punkt 4.1.3. til lovforslag nr. 138 af 24. januar 2004 om ændring af indfødsretsloven forud for optagelse af personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de betingelser, der er nævnt i konventionen, er opfyldt, orienteres herom, og
- at Folketingets Indfødsretsudvalg i fortrolig form orienteres om de konkrete sager, hvor ministeriet beklageligvis har meddelt ansøgerne afslag, og hvor ministeriet ex officio vil genoptage behandlingen af ansøgningerne med henblik på, at ansøgerne optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, ligesom udvalget i fortrolig form orienteres om, at udvalget ved orientering om optagelse af personer omfattet af konventionen på et lovforslag tillige vil blive orienteret om, hvilke betingelser i retningslinjerne for naturalisation, som de pågældende ansøgere eventuelt ikke måtte opfylde.

Til ministerens godkendelse og underskrift forelægges udkast til breve til Indfødsretsudvalget, hvoraf brevet, der vedrører orienteringen om de konkrete sager, er i fortrolig form.

Til ministerens orientering kan det oplyses, at ministeriet fra 1999 til dags dato har modtaget sammenlagt 178 ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som er omfattet af retningslinjernes § 17, og at de 145 af disse ansøgninger alene er modtaget i de sidste 6 måneder af 2008. På det lovforslag, der forventes fremsat i Folketinget i slutningen af april 2009, og hvor der blev lukket for optagelse på lovforslaget den 16. januar 2009, er der optaget 121 statsløse børn i henhold til retningslinjernes § 17 ud af i alt 1.367 optagne. De statsløse børn udgør således 9 % af det samlede antal optagne.

Ifølge de for Indfødsretskontoret foreliggende oplysninger skyldes stigningen i antallet af ansøgninger, at kendskabet til bestemmelsen er rygtedes gennem udlændingenes netværk.

Til ministerens orientering kan det endvidere oplyses, at Indfødsretskontoret vil følge den igangværende ændring af statsborgerretsreglerne i Norge, hvorunder Norge vil undersøge, om konventionens forpligtelser kan anses for fuldt ud implementerede.”

Det eksemplar af mavebælte af 23. januar 2009, som lå på Indfødsretskontorets sag, og som kommissionen har fået udleveret kopi af, angiver at være fra ”mappen” og bærer alene initialerne ”KRE”.

I kontorets mappe med oversigter over de mavebælter, der lægges til ministeren, fremgår det, at sag 2008/309-161 ”Opfølgning på mavebælte af 18/8-08 vedr. statsløshed” er sendt ud af kontoret den 9. og 23. januar 2009. Der er ikke anført noget i rubrikken ”Retur fuldt underskrevet”.

Kirsa Reinholdt har om mavebæltet forklaret, at

”hun er forfatter til mavebæltet. Hun drøftede det med Dorit Hørlyck og Kim Lunding. De drøftelser, der var forud for mavebæltet, vedrørte, dels at deres indstilling var fuld efterlevelse af konventionen efter dens ordlyd, dels at de skulle orientere udvalget om de fejlagtige afslag. Efter drøftelser med Kim Lunding kom der yderligere muligheder i mavebæltet til overvejelse om, at de enten fuldt ud efterlevede forpligtelserne, at de forholdt sig afventende, eller at de opsagde konventionen. Det var ikke en indstilling, men de muligheder, man kunne overveje. Det var dels udsprunget af den politiske kontekst med fokus på, hvor stor vægt regeringen lagde på vandelskravet, dels af den måde, som man forelagde sager på. Det var Kim Lundings forslag at tage det med. Det med at opsigte konventionen opponerede de mod. Det var under et møde

med Dorit Hørlyck, Kim Lunding og vidnet, at de drøftede det. Mavebæltet gik først til Dorit Hørlyck, som godkendte det. Når der var lavet et udkast, som hun mente var færdigt, blev det lagt til Dorit Hørlyck i fysisk form. Dorit Hørlyck kunne have haft nogle bemærkninger, hvorefter det blev rettet til, og Dorit Hørlyck kunne sætte sine initialer på, pakke mavebæltet med det vedlagte materiale og fysisk lægge det videre til Kim Lunding. Det var den fuldmægtig eller konsulent, der var ansvarlig for sagen, der pakkede mavebæltet. I dette tilfælde var det hende, der pakkede det. Hun husker, at hun pakkede sagen. Det gjorde hun med alt i sagen. Hun mener, at der var et enkelt mavebælte, hvor Dorit Hørlyck havde skrevet vidnets initialer på. Der var et eksemplar til kontorets mappe. De opbevarede et kopieksemplar i kontoret, så man kunne følge op på sagerne. Der var et eksemplar til den fysiske sag, et til kontorchefen, et til afdelingschefen og et til ministeren. I nogle tilfælde, hvis det var mødemateriale, var der også et eksemplar til departementschefen og i visse tilfælde til ministersekretæren. I tilfældet med disse mavebæltet var der kun eksemplarer til afdelingschef og minister. Der var ikke nogen afvigelser. Hun kan ikke huske dette eksakte mavebælte, fordi det er lang tid siden. Hun afleverede det som udgangspunkt inde hos Dorit Hørlyck, hvorefter enten Dorit Hørlyck eller vidnet bar det videre til Kim Lunding. Hun kan ikke huske, om det var hende, der bar sagen til Kim Lunding. Grunden til, at der kun er hendes initialer på, skyldes, at det var det eksemplar, der var i mappen. Det kan også have været det, der var i sagen. Der stod også kun hendes initialer på. Det var kun det eksemplar, der gik til ministeren, der blev skrevet alle initialer på. Det betyder, at dette mavebælte har de ikke fået retur fra ministeren. Derfor har kommissionen kun fået denne udgave fra mappen. De fik aldrig de andre retur – dvs. eksemplaret til Kim Lunding. Kim Lunding beholdt sit eksemplar. Det til ministeren var det, de normalt ville få retur, men der var flere eksemplarer på, at mavebæltet ikke var kommet retur. Det behøver ikke at betyde, at ministeren ikke havde set det. Eksemplaret til Kim Lunding ville normalt ikke komme retur. Det var hans kopi til sagen. Hvis han efterfølgende skulle til møde med ministeren og drøfte en sag, havde han sit eget eksemplar med og kunne skrive i det. [8. februar 2013, side 405-406]

Foreholdt ekstraktens side 165 (Mavebælte af 23. januar 2009) forklarede vidnet, at hun ikke tror, at det var bevidst, at de skrev ”ministeriet” kan overveje i mavebæltet. De skrev ”overveje”, fordi Kim Lunding mente, at det var nødvendigt at orientere ministeren om, hvilke muligheder der var ud over at følge konvention. Man havde en konvention, som tiden måske var løbet fra. Vurderingen af, at tiden var løbet fra konventionen, byggede på den betragtning, at det, der var i fokus, da man vedtog konventionen, var at sikre helt basale retigheder til de statsløse og sikre, at de pågældende havde et statsborgerskab og

tilhørsforhold. Tankesættet var, at i de 50 år, hvor konventionen havde eksisteret, var verden kommet til at se helt anderledes ud. Der var nu terror i et videre omfang, og regeringen havde fokus på vandelskravet. Reglerne på udlændingeområdet i Danmark er sådan, at statsløse født i Danmark ikke bliver sendt ud af landet, selv om de ikke har statsborgerskab. De har et opholdsgrundlag. Derfor kunne der i dag være et andet fokus i forhold til konventionen. Det var tanker om, at man skulle følge forpligtelsen fuldt ud efter konventionen set i den kontekst, der er i dag. Fulgte ministeren pind to i mavebæltet, ville hun få et problem. Havde hun valgt det, ville de have taget stilling til, hvordan de skulle forholde sig ”afventende”. Hun tror ikke, at de havde drøftet, hvad de skulle gøre, hvis hun valgte mulighed to. Hun kan ikke forklare, hvad der nærmere ligger i ordet ”afventende”. De diskuterede mest muligheden for opsigelse af konventionen. Det ville kræve en politisk beslutning, og det var ikke en proces, der ville blive fremmet, men de nævnte det som en mulighed. Det var Kim Lundings vurdering, at det var nødvendigt at oplyse ministeren om de nævnte muligheder, men at de indstillede en efterlevelse. Hun mener ikke, at der var tvivl om, at de skulle indstille en efterlevelse. Hun mener ikke, at de på det tidspunkt havde overvejet konsekvenserne af, at ministeren ikke fulgte deres indstilling. Foreholdt samme dokument ”*Til ministerens orientering kan det endvidere oplyses, at Indfødsretskontoret vil følge den igangværende ændring af statsborgerretsreglerne i Norge, hvorunder Norge vil undersøge, om konventionens forpligtelser kan anses for fuldt ud implementerede.*” forklarede vidnet, at Norge på det tidspunkt var i gang med at se på deres statsborgerretsregler generelt. De norske embedsmænd nævnte under det nordiske møde, at det kunne være, at de skulle tage 1961-konventionen med i overvejelserne, når de var i gang med at se på reglerne. Derfor ville de følge med i, hvad Norge gjorde. Det var bare et orienteringspunkt. På et tidspunkt havde de drøftelser om, hvor meget de skulle gøre ud af at skrive om, hvad øvrige lande ikke opfyldte. De vurderede, at der ingen grund var til at gøre så meget ud af det, hvor det ikke havde nogen betydning i forhold til deres indstilling. Der var ingen grund til at bruge meget krudt i mavebæltet på at skrive, at Sverige måske ikke helt overholdt konventionen, fordi det kun var muligt at erklære op til 20 år, og at Norge heller ikke gjorde det helt, men hvad kunne man bruge det til, når de ville følge konventionen?” [8. februar 2013, side 408-409]

Dorit Hørlyck har foreholdt mavebælte af 23. januar 2009 forklaret, at

”KRE var Kirsas Reinholt. Vidnet har også skrevet mavebæltet under, men det eksemplar kom ikke retur. Det gik også længere op i systemet med Kim Lundings underskrift, går hun ud fra. [20. marts 2013, side 535]

... mavebæltet blev lagt videre, men hun har desværre ikke fået det retur fra ministeren med påtegninger. De har ledt efter det, men ikke fundet det. Der er ingen tvivl om, at ministeren har set det. Hun ved ikke, om ministeren så det, men det var oppe i ministersekretariatet. Claes Nilas har set det, og det kom retur fra ministersekretariatet med ønske om ændring. [30. januar 2013, side 319]

Mavebæltet blev udbygget efter drøftelser i afdelingen. Her kunne man se, at det ikke bare var en gengivelse af den første indstilling i mavebæltet fra august 2008, idet de skrev, at man kunne overveje flere forskellige muligheder, nemlig 1) at man opfyldte sine internationale forpligtigelser, 2) at de under hensyn til, at vandelskrav i konventionen var absolut og betydeligt lempeligere end det krav, der var i Danmark, valgte ikke at efterleve konventionerne og forholdt sig afventende eller 3) at de særligt under hensyn til de skærpselser, der var sket på statsborgerrettsområdet, herunder skærpselse af vandelskrav, simpelthen opsagde konventionen. Det var de tre overvejelser, de gav ministeren. De indstillede, at de ex officio genoptog behandlingen af ansøgningerne, som tidligere havde fået afslag både i forhold til FN-konventionen om begrænsning af statsløshed og børnekonventionen, at de i forhold til § 17-børnene alene stillede krav om, at de var født statsløse i Danmark og boede i landet, at de optoges på et lovforslag, uanset om de måtte være idømt en straf, at Folketingets Indfødsretsudvalg blev orienteret om Danmarks internationale forpligtigelser, at de personer, der opfyldte disse forpligtigelser, ville blive optaget på et lovforslag, og endelig at de orienterede Folketingets Indfødsretsudvalg i fortrolig form om de konkrete sager, hvor ministeriet beklageligvis var kommet til at give afslag. [30. januar 2013, side 316]

Foreholdt [afsnittet om at Danmark vælger ikke at efterleve sine internationale forpligtigelser og forholder sig afventende] forklarede vidnet, at konsekvensen ved at vælge denne mulighed ville blive, at ministeren ville modtage kritik fra FN-organer og komme i politisk uføre. Man kan i højeste grad forestille sig, at flertallet i Folketinget ville blive utilfredse. Så vidt hun husker det, havde de i et andet mavebælte fortalt, hvilke konsekvenser det kunne få, hvis man gjorde dette. Hun gik ud fra, at ministeren fik mavebæltet forelagt af departementschefen, som kunne uddybe eventuelle spørgsmål. Foreholdt [mavebæltets to sidste indstillinger om orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg] forklarede vidnet, at det var orientering om den konkrete situation. Det var en sag, hun gerne ville have løst. Der står i mavebæltet, at det var som opfølgning på mavebælte af 18. august 2008, som var vedlagt. Man bliver nødt til også at læse det, og det kan være, at ministeren blev opdateret via hendes møder med departementschefen. Ministerbetjeningen kunne muligvis have været bedre.

Når man nu sidder og taler om det, kan hun sagtens se, at det kunne have set anderledes ud, men alting kan være bedre. Hun synes, at det er et fint mavebælte. Det, der står, var nok til ministeren. Foreholdt samme dokument ”*Til ministerens orientering kan det endvidere oplyses, at Indfødsretskontoret vil følge den igangværende ændring af statsborgerretsreglerne i Norge, hvorunder Norge vil undersøge, om konventionens forpligtelser kan anses for fuldt ud implementerede.*” forklarede vidnet, at de havde nævnt situationen i Norge, og at det var interessant for ministeren at vide, hvad Norge kom frem til. [30. januar 2013, side 320]

Foreholdt ekstraktens side 16031 (Mavebælte af 9. januar 2009) og side 165 (Mavebælte af 23. januar 2009) og foreholdt at mavebæltet af 23. januar 2009 har tre ekstra ”pinde” af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at mavebæltet af 23. januar 2009 kom til at se sådan ud efter deres drøftelser i afdelingen. Det var meget naturligt, at man drøftede sagen, når man lagde et udkast til et mavebælte op gennem systemet. Der kom andre tanker frem, og det blev ændret derefter. Foreholdt side 166 ”- *at ansøgere efter § 17, hvorefter der alene kan stilles krav om, at den pågældende er født statsløs i Danmark og har bopæl her i landet, optages på et lovforslag, uanset at den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf,*” og forespurgt hvorfor det kom ind, forklarede vidnet, at det husker hun ikke. Forespurgt om det kunne være for at fremhæve, at det kunne være konsekvensen, forklarede vidnet, at det kan hun ikke afvise. Spørgsmålet var, om disse personer opfyldte vandelskravet. Det var det, der gav anledning til hele undersøgelsen. Forespurgt om det var Kim Lunding, der ønskede ”pinden” med, forklarede vidnet, at den fremkom i drøftelserne med Kim Lunding. Foreholdt side 166 ”... *at ansøgerne optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, ligesom udvalget i fortrolig form orienteres om, at udvalget ved orientering om optagelse af personer omfattet af konventionen på et lovforslag tillige vil blive orienteret om, hvilke betingelser i retningslinjerne for naturalisation, som de pågældende ansøgere eventuelt ikke måtte opfylde.*” og foreholdt at det var nyt i forhold til deres udkast, forklarede vidnet, at det kan hun ikke huske. Foreholdt side 167 ”*Til ministerens orientering kan det endvidere oplyses, at Indfødsretskontoret vil følge den igangværende ændring af statsborgerretsreglerne i Norge, hvorunder Norge vil undersøge, om konventionens forpligtelser kan anses for fuldt ud implementerede.*” forklarede vidnet, at de formentlig talte om de resultater, der kom fra undersøgelsen af implementeringen af konventionen i de andre nordiske lande. De havde fået den opfattelse, at Norge ville gennemgå deres statsborgerretslovgivning. Derfor fandt de det naturligt i den endelige udgave at oplyse, at de ville følge dette arbejde. Hun husker ikke, hvordan det kom op, og hvordan de drøftede det.

Forespurgt af advokat Jacob Goldschmidt om hvilken proces der foregik mellem mavebælterne af 9. og 23. januar 2009, forklarede vidnet, at det var noget, de drøftede i kontoret sammen med afdelingschefen. Det gjorde de løbende gennem hele forløbet. De var blevet enige om, at de nu skulle indstille til ministeren, at de rettede ind efter konventionen, således som det hele tiden havde været vidnets indstilling. De lavede et udkast til mavebælte i kontoret, som de sendte op gennem systemet. Første sted det havnede, var hos afdelingschefen. Hvis han syntes, at der var noget, de skulle drøfte i den forbindelse, indkaldte han til et møde, hvor de talte om det og fandt ud af, hvordan det skulle se ud. De rettede mavebæltet efter drøftelserne med afdelingschefen. Det var det, der skete i processen.” [20. marts 2013, side 493-494]

Kim Lunding har foreholdt mavebælte af 23. januar 2009, og at der kom et nyt element med om børnekonventionen og forespurgt, hvorfor det kom ind på dette tidspunkt, forklaret, at

”det har han ikke nogen erindring om. Foreholdt samme dokument side 166 ”- *at ansøgere efter § 17, hvorefter der alene kan stilles krav om, at den pågældende er født statsløs i Danmark og har bopæl her i landet, optages på et lovforslag, uanset at den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf,*” forklarede vidnet, at der i den første pind stod, at man havde begået fejl i fire sager, så det var meget logisk, at man kom med pind tre. Han har ikke yderligere erindring udover det, han kan læse ud af mavebæltet. At der var nogle fejl, som gjorde, at de måtte rette ind i forhold til indfødsrets aftalens § 17. Forespurgt om han på dette tidspunkt satte sig ind i eller havde kendskab til børnekonventionen, forklarede vidnet, at sagen først og fremmest handlede om statsløsekonventionen. På et eller andet tidspunkt kom børnekonventionen ind i det. Han kan huske, at han fik en oplysning om, at der var begået nogle fejl. Det var det, der stod i mavebæltet, og det var det, der skulle rettes op på. Børnekonventionen var, som det fremgår af pind tre, en noget mere simpel problemstilling, nemlig at man skulle være født statsløs her i landet, og at man skulle have bopæl i landet. Forespurgt om der var overvejelser, om det var nødvendigt eller relevant at tage det med i mavebæltet, forklarede vidnet, at der var det behov, at ministeren skulle fortælle det lidt ubehagelige til udvalget. Var der også begået fejl der, var det nok klogt at tage det med og fortælle, at det ville ministeren også blive mødt med, når det ramte Indfødsretsudvalget. Foreholdt at det ikke var noget, der kom til at indgå i den nordiske undersøgelse, hvilket kunne være en indikation af, at der i virkeligheden ikke var noget fortolkningstema, forklarede vidnet, at det mener han heller ikke, der er her, men det var vigtigt at fortælle ministeren, at der også var nogle fejl, der vedrørte andre statsløse. Forespurgt om han havde en lige så klar opfattelse af retsstillingen efter børnekonventio-

nen, som han havde efter 1961-konventionen, forklarede vidnet, at i og med at børnekonventionens betingelser var skrevet ind i indfødsretsaftalens § 17, var han inde i den. Det, som fremgik direkte af cirkulæret, kendte han. [22. maj 2013, side 1009-1010]

Foreholdt ekstraktens side 165 (Mavebæltet af 23. januar 2009) og at mavebæltet indledes med en skitsering af nogle muligheder, hvoraf det ene var, at man ikke overholdt konventionerne, hvilket der er blevet givet udtryk for fra forskellige sider, var helt forfærdeligt, at man kunne komme med sådan et udsagn, og at Birthe Rønn Hornbech har betegnet det som en indstilling og forespurgt, om det var et udtryk for en opfattelse, han havde, når han anførte det som en mulighed, forklarede vidnet, at hans erfaring med den minister, som var en bestemt dame, var, at man ikke skulle komme med en færdigstrikket sag. Man skulle sige, hvad der var af muligheder. Ministeren ville gerne selv tænke. Dette var alene nogle muligheder, der blev stillet op. Deres indstilling står nederst på siden, hvor de sagde ”ret ind efter konventionerne” og ”orienter Folketinget”. Forespurgt om det ikke var og heller ikke kunne opfattes som en indstilling, forklarede videt, at det kunne det aldrig.” [29. maj 2013, side 1058-1059]

7.4.25 Bilag til mavebælte af 23. januar 2009

7.4.25.1 Notat af 19. januar 2009

Mavebæltet var bilagt et notat af 19. januar 2009. I notatet hedder det:

”Notat om behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, i forhold til Danmarks internationale forpligtelse til at begrænse statsløshed

1. Danmarks internationale forpligtelser

Danmark ratificerede den 6. juni 1977 FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed. Konventionens bestemmelser bygger på princippet om, at statsløshed skal begrænses. Endvidere ratificerede Danmark den 4. juni 2002 Den europæiske konvention om statsborgerret af 6. november 1997. Det fremgår af konventionens artikel 4 b), at de kontraherende staters regler om statsborgerret skal baseres på princippet om, at statsløshed skal undgås.

Ifølge artikel 1 i FN's Konvention om begrænsning af statsløshed er de kontraherende parter forpligtede til at give statsborgerskab til statsløse personer, der

er født i landet, enten ved fødslen i henhold til lov eller efter ansøgning. Det fremgår af artikel 1, stk. 2, at en kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret afhængig af en eller flere opregnede betingelser, herunder at den pågældende altid har været statsløs, at ansøgning indgives mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, at den pågældende har haft fast bopæl i en nærmere fastsat periode, der dog højst må være 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt, og at pågældende ikke er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Herudover ratificerede Danmark den 19. juli 1991 FN's Konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder. Det fremgår af konventionens artikel 7, at barnet skal registreres umiddelbart efter fødslen og skal fra fødslen have ret til et navn, ret til at opnå statsborgerskab og så vidt muligt ret til at kende og blive passet af sine forældre. Deltagerstaterne skal sikre gennemførelsen af disse rettigheder i overensstemmelse med deres nationale lovgivning og deres forpligtelser ifølge de relevante internationale instrumenter på dette område, især hvis barnet ellers ville blive statsløs.

2. Ændring af erklæringsmuligheden i indfødsretslovens § 3

I den gældende indfødsretslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004, er muligheden for at afgive erklæring i medfør af lovens § 3 begrænset til at omfatte nordiske statsborgere. Lovbekendtgørelse nr. 422 blev vedtaget på baggrund af lovforslag nr. 138 af 24. januar 2004 om ændring af indfødsretsloven, og det fremgår af pkt. 4.1.3. i bemærkningerne hertil, at "den nugældende § 3 tager bl.a. sigte på at opfylde Danmarks forpligtelser efter FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed.... Den foreslåede begrænsning af § 3 til nordiske statsborgere indebærer, at Danmarks forpligtelser efter konventionen skal opfyldes på anden måde. Integrationsministeriet vil derfor - efter forudgående orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg - optage personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de i konventionen nævnte betingelser er opfyldt."

Bestemmelsen i § 3 blev allerede ændret med vedtagelsen af lovforslag nr. 151 af 9. december 1999 (lov nr. 1102 af 29. december 1999 om ændring af indfødsretsloven), hvorved vandelskravet blev indført. Det fremgår blandt andet af bemærkningerne til lovforslaget, at "såfremt en statsløs person, der efter FN-konventionen har krav på at opnå statsborgerskab, ikke opfylder betingelserne i indfødsretslovens § 3 (bestemmelsen omfattede på daværende tidspunkt alle udlændinge), vil den pågældende i stedet blive medtaget på

lovforslag om indfødsrets meddelelse. Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til, at en tilsvarende ordning allerede i dag er etableret for så vidt angår børn, der er født statsløse i Danmark, idet disse børn efter retningslinjerne for naturalisation altid kan optages på lovforslag om indfødsretsmeddelelse. Denne ordning er etableret for at opfylde kravene i FN-konventionen fra 1989 om barnets rettigheder.”

I Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 22 til lovforslag nr. 151 anføres det, at optagelse på lovforslag vil ske, selv om betingelserne for naturalisation, herunder vandelskravet, ikke er opfyldt. Det anføres endelig, at det i bemærkningerne til det enkelte lovforslag vil blive angivet, hvilke personer på lovforslaget der efter FN-konventionen har krav på at opnå dansk indfødsret.

3. Danmarks overholdelse af internationale forpligtelser

3.1. Forpligtelserne efter FN's konvention om begrænsning af statsløshed

Som det fremgår af vedlagte kopi af mavebælte af 18. august 2008 har Indfødsretskontoret ikke siden ikrafttrædelsen af bekendtgørelse af lov om dansk indfødsret nr. 422 af 7. juni 2004 optaget personer, som opfylder betingelserne i FN-konventionens artikel 1, på lovforslag om indfødsrets meddelelse, uden at de pågældende tillige har opfyldt betingelserne i cirkulæreskrivelse om retningslinjer for naturalisation, herunder blandt andet kravet om dokumentation for danskundskaber og vandelskravet.

Overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser i henhold til konventionen vil betyde, at et antal af de ansøgere, der fremover vil blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse som følge af, at de opfylder betingelserne i artikel 1 i FN-konventionen om begrænsning af statsløshed, ikke nødvendigvis opfylder samtlige betingelser i retningslinjerne for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse ved naturalisation.

Der vil blandt andet kunne indkomme ansøgninger fra personer, som har begået en af de former for kriminalitet, der ifølge retningslinjernes § 19, stk. 2, og stk. 3, indebærer, at de pågældende først kan blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse efter en vis karenstid eller helt er udelukket fra at blive optaget på et lovforslag, men som opfylder betingelserne i artikel 1 i FN-konventionen. Ifølge artikel 1 er det kun, hvis en ansøger er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, at der kan meddeles afslag på indfødsret.

På baggrund heraf vil der således f.eks. kunne blive tale om at optage en person, som er idømt en ubetinget frihedsstraf af 2 års varighed på baggrund af særlig grov vold eller uagtsomt manddrab, og som ifølge retningslinjernes § 19, stk. 2, ville være udelukket fra at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, ligesom en person, der er sigtet for en forbrydelse, vil blive optaget, uanset at en ansøger efter retningslinjernes § 19, stk. 5, ikke vil kunne optages, hvis den pågældende er sigtet.

Herudover vil der f.eks. kunne komme ansøgninger fra personer, der ikke opfylder kravet om dansk kundskaber, kravet om en bestået indfødsretsprøve, og fra ansøgere, der ikke er selvforsørgende.

3.2. Forpligtelserne efter FN's Konvention om barnets rettigheder

Overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser i henhold til FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder er implementeret i dansk ret ved § 3, stk. 2, i Indenrigsministeriets cirkulære af 6. februar 1992 om dansk indfødsret ved naturalisation, hvorefter børn, der er født i Danmark af statsløse forældre, og som bor her i landet, kan naturaliseres selvstændigt, uanset de ikke er fyldt 18 år, og selv om de almindelige betingelser for naturalisation ikke er opfyldt.

Bestemmelsen er videreført i retningslinjernes § 17, jf. den nugældende cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation, hvoraf fremgår, at børn, der er født statsløse i Danmark, kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet.

Der kan således ikke herudover stilles betingelser for den pågældendes optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

På baggrund heraf vil der således tilsvarende f.eks. kunne blive tale om at optage en person, som er idømt en ubetinget frihedsstraf af 2 års varighed på baggrund af særlig grov vold eller uagtsomt manddrab, og som ifølge retningslinjernes § 19, stk. 2, ville være udelukket fra at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

3.3. Gennemgang af ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse personer født i Danmark

Indfødsretskontoret har i perioden fra 1999, hvor erklæringsmuligheden i indfødsretslovens § 3 blev begrænset, til dags dato modtaget 17 ansøgninger fra

personer, der er født statsløse i Danmark, og som har søgt om dansk indfødsret ved naturalisation mellem det fyldte 18. år og det fyldte 21. år.

En nærmere gennemgang af ansøgningerne viser, at de pågældende ansøgere opfylder samtlige betingelser, som er opregnet i FN's konvention om begrænsning af statsløshed, og som er de eneste betingelser, en kontraherende stat kan gøre meddelelsen af statsborgerret afhængig af.

Seks ud af de 17 ansøgere er imidlertid blevet optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse under henvisning til, at de opfyldte samtlige betingelser i retningslinjerne herfor, og har således allerede erhvervet dansk indfødsret.

Ministeriet er endnu ikke påbegyndt behandlingen af fire ud af de 17 ansøgere. En gennemgang af disse ansøgninger, der opfylder betingelserne i konventionen, viser, at ingen af ansøgerne har bestået indfødsretsprøven. Herudover har en ansøger forfalden gæld til det offentlige, mens en af de øvrige ansøgere ikke er selvforsørgende.

Endelig er Indfødsretskontoret beklageligvis blevet opmærksom på, at der i syv tilfælde er meddelt afslag under henvisning til, at ansøgeren ikke opfylder samtlige betingelser i retningslinjerne for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Ministeriet har således i to tilfælde meddelt afslag til ansøgere, som ikke opfylder kravet i retningslinjerne om en bestået indfødsretsprøve. Den ene af disse ansøgere opfylder herudover ikke kravet om dokumentation for dansk kundskaber.

Ministeriet har endvidere i to tilfælde meddelt afslag til ansøgere under henvisning til vandelskravet på grund af overtrædelse af straffeloven og overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Ansøgerne er givet karenstid til henholdsvis 2010, 2010 og 2016. To af disse ansøgere opfylder endvidere ikke kravet om en bestået indfødsretsprøve.

Herudover har ministeriet i to tilfælde meddelt afslag til ansøgeren på grund af manglende selvforsørgelse. Disse ansøgere opfylder samtlige øvrige betingelser i retningslinjerne.

Indfødsretskontoret er ved gennemgangen af ansøgningerne fra statsløse født i Danmark tillige blevet opmærksom på, at der i fem tilfælde fejlagtigt er meddelt afslag til ansøgere, som var omfattet af § 17, hvor der alene kan stilles

krav om bopæl i Danmark. I fire tilfælde er ansøgerne meddelt afslag under henvisning til manglende dokumentation for dansk kundskaber, og i et enkelt tilfælde blev ansøgeren taget af et lovforslag under henvisning til, at den pågældende var sigtet.

4. Ansøgninger om dansk indfødsret fra statsløse personer født i Danmark, som har indgivet ansøgning som 17-årig, men som fylder 18 år inden lovens vedtagelse og dermed ikke kan blive omfattet af retningslinjernes § 17

Indfødsretskontoret har modtaget et antal ansøgninger fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som har indgivet ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation i henhold til retningslinjernes § 17, men som når at fylde 18 år inden vedtagelsen af lovforslaget og derfor ikke kan blive omfattet heraf.

Disse ansøgere vil herefter skulle meddeles afslag efter § 17, under henvisning til at de ikke kan omfattes af denne bestemmelse, når de fylder 18 år, idet bestemmelsen alene omfatter børn. De pågældende ansøgere vil herefter i overensstemmelse med konventionen om begrænsning af statsløshed kunne indgive en ny ansøgning mellem det fyldte 18. år og det fyldte 21. år, hvorefter de pågældendes ansøgninger vil blive omfattet af konventionen, og ansøgerne vil blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, såfremt betingelserne i konventionen er opfyldt.

Det drejer sig pr. 6. januar 2009 om fire tilfælde, hvor ansøgeren når at fylde 18 år inden vedtagelsen af lovforslaget og derfor ikke kan blive omfattet af retningslinjernes § 17.

5. Opfyldelsen af forpligtelserne i FN's Konvention om begrænsning af statsløshed i de øvrige nordiske lande

Spørgsmålet om overholdelsen af FN's Konvention om begrænsning af statsløshed blev på Danmarks foranledning rejst under det seneste nordiske embedsmandsmøde om statsborgerskab, der blev afholdt i Stockholm den 16. oktober 2008.

Indfødsretskontoret har efterfølgende anmodet de nordiske lande om at oplyse, hvordan FN's konvention er implementeret i landenes lovgivning og praksis. Herunder om der i visse tilfælde er mulighed for, at disse statsløse personer kan opnå statsborgerskab automatisk efter loven eller ved erklæring, eller om de skal søge om statsborgerskab ved naturalisation, og herunder hvilke betingelser de i givet fald skal opfylde. Endvidere har Indfødsretskontoret anmodet

om at få oplysninger om et eventuelt vandelskrav, herunder tilfælde, hvor en ansøger har begået kriminalitet af en sådan karakter, at den pågældende ikke efter de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab i det pågældende nordiske land ville kunne erhverve statsborgerskab.

5.1. Sverige

Sverige har oplyst, at Sverige i 1969 ratificerede FN's konvention om begrænsning af statsløshed, og at bestemmelsen i konventionens artikel 1 blev implementeret i den svenske statsborgerskabslov ved en ændring af den dagældende § 3, hvorefter en statsløs person, som på erklæringstidspunktet havde haft bopæl i Sverige i de sidste 5 år og herudover tidligere havde haft bopæl i Sverige i sammenlagt mindst 5 år, kunne erhverve statsborgerskab ved erklæring, hvis den pågældende var fyldt 18 år, men endnu ikke 23 år. Der blev ikke i den forbindelse stillet noget vandelskrav.

Ved ændringen af den nuværende lov om svensk statsborgerskab i 2001 blev der indført vidtgående bestemmelser med henblik på at lette muligheden for børn og unge for erhvervelse af svensk statsborgerskab ved erklæring. Dette gælder særligt for personer, der er statsløse. Gennem disse bestemmelser blev de tidligere bestemmelser overflødige, og der blev derfor ikke indsat en tilsvarende bestemmelse i den nye lov.

De nugældende bestemmelser indebærer i hovedtræk, at et barn født i Sverige, som er født statsløst, kan erhverve svensk statsborgerskab direkte efter fødslen ved erklæring fra forældremyndighedsindehaverne, hvis barnet har permanent opholdstilladelse og bopæl i Sverige. En sådan erklæring skal afgives, inden barnet fylder 5 år, jf. § 6 i den svenske statsborgerskabslov.

Det følger endvidere af loven, at et statsløst barn, som har permanent opholdstilladelse i Sverige, tillige kan erhverve svensk statsborgerskab ved erklæring fra forældremyndighedsindehaverne, hvis barnet har boet i Sverige i de sidste 3 år, jf. lovens § 7. En statsløs person som er fyldt 18 år, men endnu ikke er fyldt 20 år, som har permanent opholdstilladelse i Sverige, og som har haft bopæl i Sverige siden det fyldte 15 år, kan erhverve svensk statsborgerskab ved erklæring, jf. lovens § 8.

Sverige har oplyst, at der ikke stilles vandelskrav i forbindelse med erklæring efter disse bestemmelser.

Sverige har oplyst, at Sverige med disse bestemmelser går væsentligt længere end forpligtelsen efter FN's konvention om begrænsning af statsløshed, men at det kan diskuteres, om aldersgrænsen på de 20 år i § 8 i den svenske statsborgerskabslov burde hæves til 21 år for fuldt ud at opfylde konventionens krav på dette punkt.

5.2. Island

Island har oplyst, at Island ikke har ratificeret FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

Island har endvidere oplyst, at § 10 i lov om islandsk statsborgerret indeholder en bestemmelse om, at Justitsministeren kan tildele islandsk statsborgerret til et barn, som er født i landet og bevisligt ikke har erhvervet en anden statsborgerret ved fødslen og ikke har erhvervet den eller ret til at erhverve den, når ansøgning om islandsk statsborgerret indgives. Det er en betingelse, at barnet har haft fast bopæl og uafbrudt ophold i Island fra dets fødsel og i det mindste i 3 år.

Loven indeholder i § 3 en bestemmelse om, at en person, som vedblivende har haft bopæl i Island siden det fyldte 11. år, eller såfremt han er statsløs vedblivende har haft bopæl i Island siden det fyldte 13. år, erhverver islandsk statsborgerret ved at give skriftlig erklæring til Justitsministeriet efter det fyldte 18. år, men inden det fyldte 20. år.

Island har oplyst, at der ikke stilles vandelskrav i forbindelse med erhvervelse af islandsk statsborgerret efter disse bestemmelser, men at der almindeligvis stilles vandelskrav.

5.3. Finland

Finland har den 7. august 2008 ratificeret FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

Finland har oplyst, at et barn efter artikel 9 i den finske statsborgerskabslov erhverver finsk statsborgerskab ved fødslen, hvis barnet bliver født i Finland og ikke ved fødslen erhverver statsborgerskab i et andet land, og barnet ikke på anden vis har ret til at erhverve et andet lands statsborgerskab. I disse tilfælde erhverves finsk statsborgerskab automatisk efter loven.

Finland har ikke herudover oplyst om andre bestemmelser i den finske statsborgerskabslov vedrørende statsløse. Det kan dog oplyses, at det under henvis-

ning til, at Finland den 7. august 2008 har ratificeret FN-konventionen, muligvis kan forventes, at konventionen vil blive implementeret i lovgivningen.

5.4. Norge

Norge ratificerede den 11. august 1971 FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

Efter § 7 i den norske lov om statsborgerskab stilles der i forbindelse med en ansøgning om norsk statsborgerskab som udgangspunkt krav om, at ansøgeren

- a) har dokumenteret eller på anden vis har klarlagt sin identitet,
- b) er fyldt tolv år,
- c) er og vil forblive bosat i Norge,
- d) opfylder betingelserne for en bosætningstilladelse (permanent opholdstilladelse),
- e) har haft sammenlagt syv års ophold i Norge inden for de sidste 10 år med opholds og arbejdstilladelse af mindst et års varighed,
- f) opfylder kravet om norsk oplæring (300 timers deltagelse i norsk oplæring eller kan dokumentere tilstrækkelige kundskaber i norsk eller samisk),
- g) ikke er idømt straf eller anden strafferetlige sanktion eller har karenstid,
- h) og at ansøgeren opfylder kravet om løsning fra et andet statsborgerskab.

Efter lovens § 16 gælder betingelserne i § 7, litra b, e og h - henholdsvis alderskrav, opholdskrav og kravet om løsning - ikke for ansøgere, der er statsløse. En statsløs ansøger, der er fyldt 18 år, skal dog have opholdt sig i Norge med en opholds- og arbejdstilladelse af mindst et års varighed i de sidste tre år.

Norge stiller således over for statsløse blandt andet sprogkrav og vandelskrav.

Norge har oplyst, at man i forbindelse med en igangværende ændring af statsborgerretsreglerne nu vil undersøge, om konventionens forpligtelser kan anses for fuldt ud implementerede.

6. Ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som er omfattet af retningslinjernes § 17

FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder blev som ovenfor nævnt implementeret i dansk ret ved § 3, stk. 2, i Indenrigsministeriets cirkulære af 6. februar 1992 om dansk indfødsret ved naturalisation, hvorefter børn, der er født i Danmark af statsløse forældre, og som bor her i landet, kan

naturaliseres selvstændigt, uanset de ikke er fyldt 18 år, og selv om de almindelige betingelser for naturalisation ikke er opfyldt.

Bestemmelsen er videreført i retningslinjernes § 17, jf. den nugældende cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation.

Ministeriet har i perioden fra 1999 til den 19. januar 2009 modtaget sammenlagt 178 ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra personer, der er født statsløse i Danmark og som er omfattet af retningslinjernes § 17.

I de første seks måneder af 2008 modtog ministeriet alene én ansøgning fra en person, der er født statsløs i Danmark, og som er omfattet af retningslinjernes § 17, mens der i årets sidste 6 måneder blev indgivet i alt 145 ansøgninger i henhold til retningslinjernes § 17.

Indfødsretskontoret har drøftet spørgsmålet om stigningen i antallet af ansøgninger med Århus Politi, hvorfra størstedelen af ansøgningerne kommer. Århus Politi har som den eneste forklaring på stigningen oplyst, at kendskabet til bestemmelsen er rygtedes gennem udlændingenes netværk.

På det lovforslag, der forventes fremsat i Folketinget i slutningen af april 2009, og hvor der blev lukket for optagelse på lovforslaget den 16. januar 2009, er der optaget 121 statsløse børn i henhold til retningslinjernes § 17 ud af i alt 1.367 optagne. De statsløse børn udgør således 9 % af det samlede antal optagne.”

Foreholdt dette notat har Kirsa Reinholt forklaret, at

”det på dette tidspunkt var deres vurdering, at notatet støttede, at de indstillede til ministeren, at de skulle følge konventionen efter ordlyden. Notatet gengav de undersøgelser, der allerede var foretaget i løbet af hele 2008. Det var ikke, fordi de med dette notat startede forfra og undersøgte igen. Notatet gennemgik de forpligtigelser, som man tidligere havde fastslået. I mavebæltet var indstillingen om, hvad de rent praktisk skulle. Det tog de ikke med i notatet. Det operative lå i mavebæltet. Det var vurderingen, at der var tilstrækkeligt grundlag til at træffe beslutning ud fra. Det eneste var, at de sagde, at det allerede i 2004 var besluttet, at det var på denne måde, man skulle forelægge eller orientere udvalget om sagerne. Notatet var ment som et underliggende notat, og mavebæltet indeholdt det, de havde besluttet på baggrund af det, som var kommet frem i notatet. Det er rigtigt, at der i notatet ikke er nogen konklusion på den nordiske undersøgelse. Hun tror, at når de i mavebæltet skrev, som de

gjorde, var det, fordi de vidste, at de havde med en minister at gøre, der var så juridisk skarp, at hun selv kunne læse notatet. Det skal forstås på den måde, at de havde en minister, som de ikke behøvede at fortælle alt det, hun vidste i forvejen. Hun kunne godt læse, hvad det var med de nordiske lande, men man kunne godt have haft en konklusion med i mavebæltet, hvor man sagde, hvad der var kommet frem om de nordiske lande, og at det ikke ændrede ved, at de skulle følge konventionen. Hun mener ikke, at det var en overvejelse dengang, at de ikke behøvede at skrive mere, fordi ministeren selv kunne læse det. Hun mener, at notatet var tilstrækkeligt grundlag til, at de kunne indstille det, som de gjorde i mavebæltet. Hun kan ikke huske, om de overvejede at lave en gennemgang af de ventende sager. Deres indstilling var, at sagerne havde ligget siden september 2008, men nu kom de i gang med at opfylde begge konventioner. Sagerne skulle nu bare behandles og optages på lovforslaget. De tænkte ikke på at tælle sagerne og skrive det på mavebæltet. Hun erindrer ikke, om de gjorde sig klart, om de skulle forklare, hvilke krav, som de ansøgere, der afventede behandling, ikke opfyldte.” [8. februar 2013, side 407-408]

Foreholdt notatet har Dorit Hørlyck forklaret, at

”hun vurderede, at ministeren og ministeriet var forpligtet til at overholde konventionen. Lovbemærkningerne til ændringslovene fra 1999 og 2004 var også en retskilde, som de skulle overholde. Hun tror ikke, at de har haft nogen drøftelser af, om forpligtelsen udsprang af konventionerne, lovbemærkningerne eller begge dele. De var selvfølgelig forpligtet til at overholde de konventioner, som Danmark havde underskrevet. Der kunne være forskellige fortolkningsmuligheder. De var ikke inde i overvejelser om folkeretsbrud. Der var ingen tvivl om, at de var forpligtet til at følge konventionerne.

Konklusion på høringen af de nordiske lande fremgår af de indstillinger, der kom med i mavebæltet, hvor notatet var vedlagt. De lavede ikke en konklusion i notatet. Hun ved ikke hvorfor. Hun har ikke nogen god forklaring på, hvorfor det kom til at stå på den måde. Hun er enig i, at der kunne have været et konklusionsafsnit. Notatet viser med al ønskelig tydelighed, at der var forskelle, og at de andre nordiske lande var ”blevet taget lidt med bukserne nede”. De havde ikke selv haft disse overvejelser og begyndte nu at se på, om deres lovgivning var, som den skulle være.” [30. januar 2013, side 319-320]

Foreholdt notatet og at han tidligere har forklaret, at han gennemgik notatet med kontoret, og at hans holdning var, at der ikke var noget at komme efter, og at han mente, at de var juridisk forpligtet til at gøre som indstillet, har Kim Lunding bekræftet dette. Han har i øvrigt forespurgt, om han gjorde sig tanker om, hvorfra

pligterne flød, om det var på grund af konventionen eller lovene fra 1999 og 2004, forklaret, at

”det var konventionen og den forståelse af konventionen, som de havde lagt op den 8. april 2008, 4. august 2008 og 23. januar 2009. Der var ikke noget, der gav anledning til at få en anden opfattelse. Der var lidt mudder nogle steder, men ikke noget der gav anledning til at ændre opfattelsen. Foreholdt at Dorit Hørlyck har forklaret, at lovbemærkningerne til 1999-loven og 2004-loven medførte pligter for kontoret, forklarede vidnet, at det var den opfattelse, kontoret arbejdede efter. Forespurgt om han gjorde sig tanker om det på det tidspunkt, forklarede vidnet, at det, der står i notatet, er forpligtigelserne efter konventionen. Forespurgt om ikke notatet savner en operationel konklusion, hvor man forklarer, at der ikke rigtig er en fortolkningsmulighed, forklarede vidnet, at den var de kommet med mange gange tidligere. Det, som ministeren ønskede, var oplysningerne fra de nordiske lande. Det er det, der er i notatet. De havde ikke nogen anledning til på det tidspunkt at sige, at de var ude på nogle forskellige fortolkninger. De havde den samme opfattelse. Den håndfaste konklusion lå knivskarpt i mavebæltet ”betal ved kasse 1”. Forespurgt om det ville være god ministerbetjening, hvis de pædagogisk havde beskrevet, at disse svar ikke indebar nogen mulighed for fortolkning, forklarede vidnet, at han synes, at det fremgår af mavebæltet, men det var måske, fordi de var for tæt på. De havde en gennemgang af retsopfattelsen i landene. Der kunne man se, hvad der var beskrevet. Deres indstilling var den samme. Der var med andre ord ikke noget i de nordiske lande, der gav dem anledning til at komme med en ændret retsopfattelse. Forespurgt om det ikke ville have været en hjælp for ministeren, hvis der stod, at resultatet af den nordiske undersøgelse ikke kunne bruges til noget som helst, forklarede vidnet, at det vil han ikke afvise. Set i bagklogskabens ulidelige klarhed kan man måske altid gøre tingene bedre. De blev bedt om at foretage en gennemgang af de nordiske landes retsopfattelse på det punkt. Efter hans opfattelse følger det af mavebæltet, at de fortsat havde den opfattelse, der hed ”betal ved kasse 1”. Set i bagklogskabens klare lys kunne man måske godt sige, at der kunne komme mere på, men de mente, at det var tilstrækkeligt. På dette tidspunkt skulle de have lukket sagen – igen. Foreholdt at mavebæltet blev lagt op til ministeren, hvorefter der blev truffet en beslutning, der ikke fulgte mavebæltet, forklarede vidnet, at det er rigtigt.” [25. april 2013, side 818-819]

7.4.25.2 Udkast til breve til Folketingets Indfødsretsudvalg

Mavebæltet var endvidere vedlagt to udkast til breve til Folketingets Indfødsretsudvalg. Det første havde følgende indhold:

”Vedrørende behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, i forhold til Danmarks internationale forpligtelse til at begrænse statsløshed.

Danmark ratificerede den 6. juni 1977 FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed.

Ifølge artikel 1 i konventionen er de kontraherende parter forpligtede til at give statsborgerskab til statsløse personer, der er født i landet, enten ved fødslen i henhold til lov eller efter ansøgning. Det fremgår af artikel 1, stk. 2, at en kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret afhængig af en eller flere opregnede betingelser, herunder at den pågældende altid har været statsløs, at ansøgning indgives mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, at den pågældende har haft fast bopæl i en nærmere fastsat periode, der dog højst må være 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt, og at pågældende ikke er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Danmarks forpligtelse efter konventionen blev implementeret i indfødsretslovens § 3, hvorefter der var mulighed for at erhverve dansk indfødsret ved erklæring. I den gældende indfødsretslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004, er muligheden for at afgive erklæring i medfør af lovens § 3 begrænset til at omfatte nordiske statsborgere.

Lovbekendtgørelse nr. 422 blev vedtaget på baggrund af lovforslag nr. 138 af 24. januar 2004 om ændring af indfødsretsloven, og det fremgår af pkt. 4.1.3. i bemærkningerne hertil, at “den nugældende § 3 tager bl.a. sigte på at opfylde Danmarks forpligtelser efter FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed.... Den foreslåede begrænsning af § 3 til nordiske statsborgere indebærer, at Danmarks forpligtelser efter konventionen skal opfyldes på anden måde. Integrationsministeriet vil derfor - efter forudgående orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg - optage personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsretsmeddelelse, når de i konventionen nævnte betingelser er opfyldt.”

Bestemmelsen i § 3 blev allerede ændret med vedtagelsen af lovforslag nr. 151 af 9. december 1999 (lov nr. 1102 af 29. december 1999 om ændring af indfødsretsloven), hvorved vandelskravet blev indført. Det fremgår blandt andet af bemærkningerne til lovforslaget, at “såfremt en statsløs person, der efter FN-konventionen har krav på at opnå statsborgerskab, ikke opfylder betingelserne i indfødsretslovens § 3 (bestemmelsen omfattede på daværende

tidspunkt alle udlændinge), vil den pågældende i stedet blive medtaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser i henhold til konventionen betyder, at et antal af de ansøgere, der optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse som følge af, at de opfylder betingelserne i artikel 1 i FN-konventionen om begrænsning af statsløshed, ikke nødvendigvis opfylder samtlige betingelser i retningslinjerne for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse ved naturalisation, herunder bl.a. vandelskravet og kravet om dokumentation for danskkundskaber og en bestået indfødsretsprøve.

Det bemærkes, at de pågældende ansøgere opfylder samtlige betingelser, som er opregnet i FN's konvention om begrænsning af statsløshed, og som er de eneste betingelser, en kontraherende stat kan gøre meddelelsen af statsborgerret afhængig af.

Ministeriet vil i fortrolig form i overensstemmelse med bemærkningerne i punkt 4.1.3. til lovforslag nr. 138 af 24. januar 2004 om ændring af indfødsretsloven forud for optagelse af personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de betingelser, der er nævnt i konventionen, er opfyldt, orientere udvalget herom.

Endvidere kan ministeriet oplyse, at det vil blive angivet i bemærkningerne til det enkelte lovforslag om indfødsretsmeddelelse, hvilke personer på lovforslaget der efter FN-konventionen har krav på at opnå dansk indfødsret.

Ministeriet kan herudover oplyse, at Danmark den 19. juli 1991 ratificerede FN's Konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder. Det fremgår af konventionens artikel 7, at barnet skal registreres umiddelbart efter fødslen og skal fra fødslen have ret til et navn, ret til at opnå statsborgerskab og så vidt muligt ret til at kende og blive passet af sine forældre.

Overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser i henhold til FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder er implementeret i dansk ret ved § 3, stk. 2, i Indenrigsministeriets cirkulære af 6. februar 1992 om dansk indfødsret ved naturalisation, hvorefter børn, der er født i Danmark af statsløse forældre, og som bor her i landet, kan naturaliseres selvstændigt, uanset de ikke er fyldt 18 år, og selv om de almindelige betingelser for naturalisation ikke er opfyldt.

Bestemmelsen er videreført i retningslinjernes § 17, jf. den nugældende cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation, hvoraf fremgår, at børn, der er født statsløse i Danmark, kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet.”

Det andet udkast angav at være fortroligt og havde følgende indhold:

”Vedrørende behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, i forhold til Danmarks internationale forpligtelse til at begrænse statsløshed.

Integrationsministeriet kan i forlængelse af ministeriets brev til Folketingets Indfødsretsudvalg vedrørende behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, i forhold til Danmarks internationale forpligtelse til at begrænse statsløshed oplyse, at ministeriet efter en gennemgang af ansøgninger fra statsløse i perioden fra 1999, hvor erklæringsmuligheden i indfødsretslovens § 3 blev begrænset, til dags dato er blevet opmærksom på, at ministeriet i syv tilfælde har meddelt afslag på optagelse på et lovforslag om indfødsretsmeddelelse under henvisning til, at ansøgeren ikke opfyldte samtlige betingelser i retningslinjerne.

Ministeriet vil med henblik på at sikre, at Danmark opfylder sine internationale forpligtelser i henhold til FN-konventionen, ex officio genoptage behandlingen af disse ansøgninger med henblik på, at ansøgerne optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Ministeriet kan endvidere oplyse, at ministeriet i forbindelse med, at ministeriet i fortrolig form i overensstemmelse med bemærkningerne i punkt 4.1.3. til lovforslag nr. 138 af 24. januar 2004 om ændring af indfødsretsloven forud for optagelse af personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de betingelser, der er nævnt i konventionen, er opfyldt, vil orientere udvalget herom, tillige vil orientere udvalget om, hvilke betingelser i retningslinjerne for naturalisation, som de pågældende ansøgere eventuelt ikke måtte opfylde.”

7.5 Perioden fra den 23. januar 2009 til den 23. februar 2009

I dette afsnit redegøres for de tiltag, der fulgte i måneden efter afleveringen af mavebælte af 23. januar 2009.

7.5.1 Åbent samråd om EF-Domstolens dom i Metock-sagen

Den 3. februar 2009 blev der afholdt et åbent samråd om Metock-dommens konsekvenser i Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik. Udvalget havde den 1. december 2008 bedt integrationsminister Birthe Rønn Hornbech besvare følgende spørgsmål G og H:

”Ministeren bedes redegøre for, hvorledes hendes egen opfattelse af myndighedernes vejledningspligt har ændret sig, som følge af at Ombudsmandens har kaldt ministerens vejledning i en konkret sag kritisabel og Udlændingesservice generelle vejledning for misledende, og oplyse hvilke initiativer ministeren vil tage for at undgå gentagelsestilfælde.”

”Ministeren bedes redegøre for, på hvilken måde ministeriet vil sikre, at den danske praksis efter Metock-dommen er korrekt og for ministeriets dialog med EU-Kommissionen herom.”

Der blev efterfølgende afholdt et lukket samråd i udvalget. Dette samråd vedrørte ikke indfødsret.

7.5.2 Kalendernoteringer om møde/møder efter mavebæltet af 23. januar 2009

Det fremgår af noteringer i kalenderne for Christian Lützen, Kim Lunding og Claes Nilas, at der den 29. januar 2009 kl. 13.30-14.30 skulle holdes et ”Internt møde med Indfødsretskontoret”. I kalenderne for Kim Lunding og Claes Nilas er tilføjet ”v Dorit Hørlyck”.

I en kalenderindkaldelse via Outlook-systemet sendt fra Integrationsministeriet (min@inm.dk) den 3. februar 2009 kl. 17.50 til bl.a. Dorit Hørlyck, Kim Lunding og Departementschefens forkontor hedder det:

”4. februar 2009 11:00-11:30”. EVT: INM: Internt møde med U-chefen og Indfødsretskt om statsløse palæstinensere”.

I en mail af 3. februar 2009 kl. 18.01 skrev Christian Lützen til Birthe Rønn Hornbech, at

”Møde med Kim, Dorit og Claes kan fx være kl 11 – evt vende sagen med de statsløse palæstinensere. Men du giver mig bare en melding i morgen, som aftalt.”

I en mail af 3. februar 2009 kl. 18.25 spurgte Claes Nilas Christian Lützen ”Er I færdige?” Spørgsmålet angik formentlig samrådene i Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik omtalt i afsnit 7.5.1. Kl. 18.31 skrev Christian Lützen til Claes Nilas:

”Ja. Det gik.

Birthe vil formentlig gerne tale med dig og Lunding og Dorit om indfødsrets-sagen med de statsløse i morgen kl. 11-12 – evt også et par andre sager”.

Den 3. februar 2009 kl. 21.34 accepterede Dorit Hørlyck indkaldelsen. Foreholdt mødeindkaldelsen har Dorit Hørlyck forklaret, at

”at det er en mødeindkaldelse, men hun havde ikke noget møde med ministeren om sagen. Hun har aldrig haft møder med ministeren om sagen.” [30. januar 2013, side 322]

Birthe Rønn Hornbech svarede Christian Lützens mail af 3. februar 2009 kl. 18.01 den 4. februar 2009 kl. 00.14 således:

”kan det ikke blive senere

jeg skal have læst papirerne - tale først og fremmest med Claes og ordne sager i KM hvor jeg har store problemer med at finde flertal og overbevise mig selv”.

Birthe Rønn Hornbech skrev igen samme dag kl. 00.47:

”har en aftale med Claes tidligt – vi taler i bilen”,

hvtill Christian Lützen kl. 6.49 svarede:

”Glimrende. Jeg foretager mig ikke noget. Jeg sørger for sager til Kim.”

I en ny kalenderindkaldelse via Outlook-systemet sendt fra Integrationsministeriet den 4. februar 2009 kl. 07.58 var mødetidspunktet ændret til 4. februar 2009 kl. 13.30-14.00.

Mødet fremgår ikke af kalenderne for Kim Lunding, Claes Nilas eller Birthe Rønn Hornbech, hvor der i stedet for alle er registreret et internt møde på det angivne tidspunkt med ”Lovkt og KA-kt om samråd”. Mødet er derimod registreret i Christian Lützens kalender.

Christian Lützen har foreholdt mail af 3. februar 2009 fra Dorit Hørlyck med bekræftelse af mødeindkaldelse til den 4. februar 2009 og forespurgt, om han har nogen erindring om de møder, forklaret, at

”ministeren oplyste ham om, at hun gerne ville drøfte sagen vedrørende de statsløse og indfødsret. Han kan ikke huske, hvor det med palæstinensere kom fra. Hun ønskede et møde med Kim Lunding, Dorit Hørlyck og givetvis også Claes Nilas. Det kan han huske. Det var i slutningen af januar eller starten af februar 2009. Hans erindring om det er, at mødet blev sat i værk på baggrund af mavebæltet af 23. januar 2009 med bilag.

... Vidnet og ministeren havde en maildialog om at holde et møde om sagen med fagpersoner og de papirer, der var forelagt tidligere i januar 2009. Ministeren ville læse på det og tale med Claes Nilas. Det betød ikke, at mødet ikke blev til noget. Han husker, at der var et møde om sagen primo februar 2009. Der kan også have været et møde i slutningen af januar 2009. Forespurgt om hvorvidt papirerne, som ministeren skrev, at hun skulle læse, var mavebæltet fra den 23. januar 2009 med bilag, forklarede vidnet, at det kunne det godt være. Det udelukker ikke, at papirerne kunne være blevet læst før. Papirerne kunne godt blive læst flere gange undervejs i en proces, og inden man skulle tale med nogen om det, læste man typisk op på det igen. Ministeren var rimelig grundig.” [24. april 2013, side 752-753]

Dorit Hørlyck har foreholdt Birthe Rønn Hornbechs mail af 4. februar 2009 og forespurgt, om der var andre papirer end mavebæltet fra den 23. januar 2009, der relaterede sig til statsløsesagen, forklaret,

”at det var der ikke. Det kan ikke være andet end disse papirer.” [20. marts 2013, side 527]

Kim Lunding har foreholdt mødeindkaldelse til den 4. februar 2009 forklaret, at

”kalendere er et styringsinstrument. Det gjaldt dengang og i dag. Han har med sikkerhed ikke deltaget i et sådant møde. [22. maj 2013, side 1011]

Foreholdt mødeindkaldelse til den 4. februar 2009 sendt fra ministeriet til Dorit Hørlyck, Kim Lunding, Annika Falkvard Rendbæk og Departementschefens forkontor, hvortil hans forklaring var, at han ikke havde deltaget i et møde den 4. februar 2009 med ministeren, og ekstraktens side 15539 (Mailkorrespondance af 3. og 4. februar 2009 mellem Christian Lützen og Birthe Rønn Hornbech) Christian Lützen: ”*Møde med Kim, Dorit og Claes kan fx være*

kl 11 - evt vende sagen med de statsløse palæstinensere. Men du giver mig bare en melding i morgen, som aftalt.” Birthe Rønn Hornbech: ”*kan det ikke blive senere jeg s k a 1 have læst papirerne - tale først og fremmest med Claes og ordne sager i KM hvor jeg har s t o r e problemer med at finde flertal og overbevise mig selv*”, Christian Lützen: ”*jeg kigger på det.*” Birthe Rønn Hornbech: ”*har en aftale med Claes tidligt - vi taler i bilen*” og Christian Lützen: ”*Glimrende. Jeg foretager mig ikke noget. Jeg sørger for sager til Kim*” og forespurgt om han har været til møde med ministeren og Claes Nilas i bilen den 4. februar 2009, forklarede vidnet, at det har han ikke.” [22. maj 2013, side 1016]

Claes Nilas har foreholdt bl.a. mail af 3. februar 2009 kl. 18.31 fra Christian Lützen til vidnet forklaret, at

”Han kan i dag overhovedet ikke huske detaljerne om, hvordan møderne kom i stand.” [6. maj 2013, side 867]

7.5.3 Forklaringer i tilknytning til mavebæltet af 23. januar 2009

7.5.3.1 Morten Flamsholt Sørensen

Morten Flamsholt Sørensen, der på dette tidspunkt fungerede som assisterende ministersekretær, har foreholdt mavebælte af 23. januar 2009 forklaret, at

”han ikke har set mavebæltet og ikke har kendskab til, hvilken gang det har haft. Han har ikke kendskab til, hvilken beslutning der blev truffet på baggrund af mavebæltet. Han har ikke nogen erindring om, at man ville drøfte konventionerne med de nordiske lande igen, eller at ministeren ville drøfte dem med sine nordiske ministerkollegaer. Han har heller ikke hørt om overvejelser om orientering af Folketinget.” [3. april 2013, side 608]

7.5.3.2 Kirsas Reinholt

Kirsas Reinholt har forklaret, at

”Ministeren har set mavebæltet af 23. januar 2009, fordi hun resolverede mundtligt på det mavebælte, at hun gerne selv ville tale med sine ministerkollegaer, hvilket hun ville gøre på NSHF-mødet, der blev afholdt i juni 2009. Hun hørte ikke ministeren sige det, men hun fik det refereret. Kontorchefen i Internationalt Kontor, Lene Ahlmann-Ohlson, der var ansvarlig for NSHF-mødet, vendte efter den 23. januar 2009 tilbage til Dorit Hørlyck og orienterede om, at det var ministerens ønske selv at drøfte sagen med sine ministerkollegaer på NSHF-mødet, og at hun selvfølgelig gik ud fra, at Indfødsretskontoret leverede

de materiale til brug for ministeren til dette møde. Hun husker ikke præcist, om Lene Ahlmann-Ohlsen ringede, eller om hun kom over. Hun mener, at hun ringede til Dorit Hørlyck og sagde, at det var meldingen, der var kommet fra ministeren, at det skulle på NSHF-møde i juni 2009, fordi hun gerne selv ville drøfte det med sine ministerkollegaer. Hun mener også, at de efterfølgende fik meldingen fra Kim Lunding om, at det var ministerens ønske. Lene Ahlmann-Ohlsen orienterede dem, fordi hun ville sikre sig, at de leverede materiale til brug for mødet, idet hun ikke var inde i sagen. Hun husker ikke, om Lene Ahlmann-Ohlsen havde fået besked af ministersekretæren eller departementschefen. De stolede på de tilbagemeldinger, de fik mundtligt. De ville gerne have mavebælterne tilbage, men det var sket flere gange, at de ikke kom tilbage. Det er en delvis erindring, at de også fik meldingen fra Kim Lunding. De meldinger, der kom fra Kim Lunding, som ikke er meddelt på møder mellem Kim Lunding, Dorit Hørlyck og vidnet, fik hun oftest via Dorit Hørlyck, der var orienteret af Kim Lunding.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen forklarede vidnet, at tilbagemeldingerne kom efter den 23. januar 2009, og før de lavede det første udkast den 16. februar 2009, der blev til mavebæltet af 20. februar 2009. Det er hun helt sikker på.” [8. februar 2013, side 406-407]

7.5.3.3 Dorit Hørlyck

Dorit Hørlyck har foreholdt udkastet til protokol af 30. januar 2013, side 32 ”... Mavebæltet af 23. januar 2009 nåede aldrig frem til ministeren. Det kom retur og skulle ændres. ...” og forespurgt, om det er en korrekt gengivelse, forklaret, at

”mavebæltet ikke kom retur. De fik underretning fra ministersekretariatet om, at man ønskede, at de skulle udarbejde et nyt mavebælte. Foreholdt at der i de efterfølgende mavebælter refereres tilbage til mavebæltet af 23. januar 2009 og forespurgt, om det var et færdigt mavebælte, der var tiltænkt ministeren, forklarede vidnet, at det var det. Foreholdt at det fremgår, at det aldrig nåede frem til ministeren, forklarede vidnet, at hun ikke kan forestille sig andet, end at det nåede frem til ministeren. De fik det ikke retur, men i tilbagemeldingerne fra Christian Lützen og Claes Nilas blev der henvist til mavebæltet.” [20. marts 2013, side 527]

7.5.3.4 Christian Lützen

Christian Lützen har om møder i tilknytning til mavebæltet af 23. januar 2009 forklaret, at

”Det næste, der skete, som han husker, var, at der blev lagt en sag til ministeren med både et mavebælte og et notat, hvor man relativt fyldigt beskrev både konventioner og de nordiske landes praksis. Han blev ikke på det tidspunkt orienteret om, at der var en mailkorrespondance med de andre nordiske lande. Foreholdt ekstraktens side 165 (Mavebælte af 23. januar 2009) og ekstraktens side 12052 (Mødeindkaldelse til 14. januar 2009) forklarede vidnet, at han ikke ved, om mødet fandt sted. Han mener ikke, at der har været møder med ministeren, hvor problemstillingen blev drøftet, inden den 23. januar 2009. Han ved ikke, om der var drøftelser mellem Kim Lunding og Claes Nilas om det. Han har ikke været involveret i tilblivelsen af dokumenterne. Hvis han har haft mavebæltet i hænderne, har han givetvis læst det, inden han lagde det til ministeren. Han kan ikke huske, hvornår han modtog mavebæltet, eller hvornår han lagde det videre. Foreholdt samme mavebælte og at det kun er påtegnet af Kirska Reinholdt, forklarede vidnet, at han kan forestille sig, at det er en kopi, der har ligget på sagen, og som ikke er gået op i huset. Han har ingen konkret erindring om at have læst mavebæltet og tænkt over det, men han kan godt have læst det. Han har ingen erindring om, hvornår han har siddet med mavebæltet, og hvad han tænkte i den sammenhæng. Det vil ligne ham dårligt at have drøftelser med Kim Lunding eller Dorit Hørlyck om indholdet af de sager, der blev lagt op.

Foreholdt ekstraktens side 165 (Mavebælte af 23. januar 2009) ”*Ministeriet kan på baggrund heraf overveje følgende muligheder: - at Danmark opfylder sine internationale forpligtelser, - at Danmark – under hensyntagen til, at vandelskravet i konventionen er absolut og betydeligt lempeligere end de danske regler – på nuværende tidspunkt vælger ikke at efterleve sine internationale forpligtelser og forholder sig afventende, ...*” forklarede vidnet, at mavebæltet var lagt til ministeren i januar 2009, men han har ingen erindring om at have læst mavebæltet og tænkt meget over det. Han kan se af sagen, at mavebæltet blev lagt op i flere omgange i følgeskab med andre senere mavebælter. Han kan huske, at han på et tidspunkt tænkte, at sagen indholdsmæssigt var beskrevet i mavebæltet af 23. januar 2009. Det var der, hvor der var et lidt længere og grundigere notat om, hvad man gjorde i andre lande. [24. april 2013, side 751-752]

Han kan huske mødet. Han husker, at ministeren, Claes Nilas og Kim Lunding deltog i mødet. Vidnet deltog også i mødet. Han har ikke en præcis erindring om, hvordan mødet foregik. Han kan huske, at ministeren tilkendegav,

at hun var lidt usikker på de forskellige meldinger om, hvordan man gjorde i de andre nordiske lande. Der var et møde, hvor ministeren spurgte meget ind til det. Han kan huske det, fordi det affødte en kommentar fra ministeren på mødet om, at hun ikke kunne få et ordentligt svar ud af det, og at hun selv ønskede at drøfte spørgsmålet med sine nordiske ministerkollegaer. ”Så måtte hun jo finde ud af det selv.” Det er sådan, han husker det. Han er sikker på, at han ikke selv redegjorde for retsstillingen i andre nordiske lande på mødet. Han husker, at det var Kim Lunding, der redegjorde for det. Det var ikke dramatisk, men det var ministerens stil at spørge ind til det. Ministeren syntes, at nogle af de oplysninger, hun fik om, hvorvidt man kunne stille krav, fremstod lidt vagt. Der var en snak om, hvad man gjorde i de andre nordiske lande, og det var lidt diffust. Han skænkede det ikke på det tidspunkt mange tanker, hvilke lande der gjorde hvad. Man gjorde det på forskellige måder givetvis ud fra forskellige begrundelser. Det var Norge, der sprang i øjnene. Han mener, at det på mavebæltet var fremhævet, at Norge havde nogle overvejelser på dette område. Forespurgt om ministeren fik et råd på mødet om, hvor man var hennet med hensyn til de nordiske lande, svarede vidnet benægtende. Som vidnet husker det, kunne man sige noget om Norge, og hvordan det så ud, og at man ville undersøge det nærmere i Norge, hvordan man skulle gøre det fremadrettet. Det var det, der blev talt om. Det, der stod tilbage, var, at ministeren ikke fik noget klart svar på, hvad de gjorde i de andre nordiske lande. Det var det, hun tilkendegav. Det førte til, at ministeren sagde, at det ville hun så selv finde ud af. Han kan ikke huske, om der kom nogen reaktion fra de andre deltagere i mødet om det.

Han kan huske, at der kom noget ind i drøftelsen om, at der var et nordisk møde i sommeren 2009 i Norge. Han ved ikke, hvordan de kom ind på det. Forespurgt om Claes Nilas eller Kim Lunding oplyste, at de ikke rigtig kunne komme nogen vegne med at fortolke på konventionen ved at spørge de andre nordiske lande, svarede vidnet, at det kan husker han ikke. Hans indtryk af drøftelserne var, at man i de andre nordiske lande efterlevede konventionerne på forskellig vis. I Norge stillede man nogle krav. Det, der stod tilbage efter mødet, var, at ministeren ønskede at tale med sine nordiske ministerkollegaer om det ”face to face”. Det fremstod uskarpt, hvad man gjorde i andre lande. Det spurgte ministeren ind til. Han husker det ikke som et langvarigt eller dramatisk møde. Det har givetvis taget en rum tid. Det var metoden, og den form for ”ping-pong” tog op til timer.

Det er ikke indgået i nogen drøftelser, hvor ministeren har deltaget, at det vil være ubehageligt at skulle give statsborgerskab til kriminelle. Det var ikke samtaleformen hos Birthe Rønn Hornbech. Han kan ikke huske, hvordan det

kom op, at der var nordisk møde. Ministeren kan meget vel selv have vidst det. Det var et årligt tilbagevendende møde. Han tør ikke svare på, om der var nogen, der gjorde opmærksom på tidshorisonen. Han bed mærke i det klare udsagn fra ministeren om, at hun selv ville undersøge det. Han har ikke forberedt eller forholdt sig til de indholdsmæssige diskussioner på mødet. Han kan ikke huske, om de talte om, hvad de skulle gøre med de konkrete sager, som Indfødsretskontoret havde liggende. På et tidspunkt drøftede de spørgsmålet om berostillelse med ministeren. Spørgsmålet om berostillelse havde fyldt noget i forbindelse med Ombudsmandens udtalelse i tilknytning til Metock-sagen. Han kan ikke huske, hvornår det blev drøftet med ministeren. Han kan huske, at der var en drøftelse med ministeren om det, fordi det var en interessant problemstilling. Han kan ikke sige, om det var på det pågældende møde, eller lidt før eller senere. Det kan meget vel have været før mavebæltet af 20. februar 2009, men han kan ikke huske det. Han kan ikke huske, hvad drøftelsen med ministeren gik ud på. Det var en generel drøftelse for og imod berostillelse. Han er sikker på, at der var en drøftelse om det, hvor ministeren og Claes Nilas deltog. Han mener, at Kim Lunding også deltog. Han kan huske det, fordi ministeren var meget optaget af, hvad ombudsmanden sagde om sager. Det var et spændende emne at diskutere. Han kan huske, at der var en drøftelse med ministeren om berostillelse, hvor ombudsmandens opfattelse også indgik. Det har givetvis, som det skete ganske ofte, været en bredere drøftelse inde hos ministeren, hvor nogle af hendes jurister deltog. Der var en generel optagethed af nogle af disse problemstillinger, idet Birthe Rønn Hornbech er jurist. Han kan ikke huske, om ministeren har været med til at træffe en beslutning om berostillelse, før mavebæltet af 20. februar 2009. Han kan ikke huske, om ministeren havde sat nogen i gang med at undersøge det. Han kan ikke forestille sig, at han skulle have drøftet problemstillingen med Kim Lunding før den 20. februar 2009.

Forespurgt af advokat Jacob Goldschmidt forklarede vidnet, at den eneste anden sag på indfødsretsområdet, som vidnet kan huske udover lovgivning, var en samrådssag, som vedrørte kvaliteten af indfødsretsprøven, og om man nåede at blive færdig med den. Han har ikke erindring om, der skulle være andre sager med statsløse på dette tidspunkt. Han kan ikke komme i tanke om andet materiale, som ministeren skulle have læst inden mødet, end mavebæltet af 23. januar 2009 med bilag. Hans opfattelse var, at ministeren på baggrund af det materiale ønskede en drøftelse. Det var det materiale, der var.

Forespurgt af kommissionens formand forklarede vidnet, at han ikke ved, hvorfor ministeren syntes, at det var vigtigt at få at vide, hvad man gjorde i de andre nordiske lande. Det var givetvis, fordi man i august 2008 havde oplys-

ninger om, at man i et sammenligneligt nordisk land som Norge kunne stille et krav, og at Norge var ved at se på, hvordan man fremadrettet ville ordne dette område. Når han kigger på det nu, synes han, at det var meget naturligt at finde ud af, hvad der var op og ned i det. Ministeren syntes, som hun tilkendegav på et møde, han ikke præcist kan huske, hvornår var, at de oplysninger, hun fik om de norske krav, var af en sådan karakter, så hun blev nødt til at spørge selv. Han ved ikke, hvorfor man kun ville spørge de nordiske lande og ikke andre lande, der havde tiltrådt konventionen. Han har ikke forestillet sig andet end, at det var en juridisk begrundet undersøgelse. Han har ingen erindring om, at der skulle have været indsigelser fra Claes Nilas eller Kim Lunding om, at man undersøgte det på den måde. Han husker det ikke som om, at de var uenige om det. Det var en tilkendegivelse fra ministeren, efter at hun noget tid havde spurgt ind til, hvordan det skulle forstås. Han tør ikke sige, om de talte om de sager, der verserede. Han har ikke bidt mærke i, om man talte om de konkrete sager. Han kan huske, at der på et tidspunkt heromkring var en drøftelse, hvor ministeren deltog, og hvor man talte om berostillelse.

Forespurgt af advokat Anders Valentiner-Branth forklarede vidnet, at han ikke har nogen præcis erindring om, at ministeren blev orienteret om, at der på dette tidspunkt var to konventioner i spil, og at man i givet fald nu skulle spørge de nordiske lande for første gang om børnekonvention. Han kan se, hvad der fremgår af mavebælterne, men han har ingen erindring om, hvordan det blev drøftet på mødet. Han tør ikke sige, om det var oppe, at der nu var tale om to konventioner.

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at det var i den periode i 2009, at der var en drøftelse med ministeren om spørgsmålet om berosættelse, ombudsmanden osv. Han kan ikke sige, hvornår drøftelsen fandt sted. Han husker, at Kim Lunding deltog i drøftelsen. Typisk havde de mange sager, hvor ministeren kaldte departementschefen og udlændingefdelingschefen op, hvor de kom lidt ”rundt i terrænet” også bredere juridisk, for de var hendes nærmeste juridiske sparringspartnere. Han mener ikke, at han gik videre med oplysningen om beslutningen om at gå til det nordiske ministermøde. Han har ingen erindring om at skulle have afleveret en besked om det. Han formoder, at det er gået via afdelingen. [24. april 2013, side 753-756]

Foreholdt af kommissionens udspørger at vidnet havde den erindring, at der var et møde primo februar 2009, hvor hovedmelodien var, at ministeren spurgte ind til det nordiske og resultatet af undersøgelsen, hvilket hun ikke kunne få et ordentligt svar på, hvorefter resultatet blev, at hun ville spørge selv, forklarede vidnet, at der var et møde, hvor ministeren selv ville tale med

sine nordiske kollegaer. Forespurgt om han husker andet fra det første møde, forklarede vidnet, at han i forbindelse med den tidligere afhøring har forklaret, hvad han kan huske om det. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at han husker, at vidnet på det møde forlod mødet for at finde ud af, hvornår ministeren kunne drøfte det med de nordiske ministre, forklarede vidnet, at det har han ikke nogen konkret erindring om, men det kunne meget vel være sådan. Foreholdt at Kim Lunding har forklaret, at han ikke har nogen erindring om at have deltaget i mødet, og at han fik besked fra Dorit Hørlyck om det og forespurgt, om han fastholder, at det er hans erindring, at Kim Lunding deltog i mødet, forklarede vidnet, at han fastholder, at Kim Lunding deltog, og at Dorit Hørlyck ikke deltog. Foreholdt at Dorit Hørlyck har forklaret, at hun fik en besked fra vidnet om resultatet af mødet, forklarede vidnet, at hvis han tænker tilbage, har han absolut overhovedet ikke talt med Dorit Hørlyck om det eller givet nogle beskeder. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun ikke så mavebæltet og ikke deltog i noget møde, at alt det med det nordiske var noget, embedsmændene blev ved med at tale om, og at hun til sidst blev træt af at høre på det, så hun måtte træffe den beslutning selv at tale med sine kollegaer, forklarede vidnet, at hans erindring om det mødeforløb, der var for så vidt angik det nordiske, er, at ministeren spurgte ind til det og ikke syntes, at hun kunne få ordentligt svar, og derfor var hun selv nødt til at tale med sine nordiske ministerkollegaer. Sådan husker han det.

Foreholdt at han om det andet møde har forklaret, at han har en erindring om, at en vis drøftelse fandt sted om berostillelse, men at han ikke kan huske, om ministeren traf nogen egentlig beslutning før den 20. februar 2009 og forespurgt, om drøftelsen var relateret til denne sag, forklarede vidnet, at det, han kan huske om det, er, at der var en generel bredere drøftelse om det. Han kan ikke præcis huske tidspunktet for drøftelsen, men ombudsmanden og Metock-sagen blev nævnt flere gange. Det var ikke en juridisk studiekreds. Det tog afsæt i dette spørgsmål, som denne sag angår. Det var med afsæt i denne problemstilling. Foreholdt at det af Kim Lundings notesbøger fremgår, at der var flere møder, hvor ombudsmanden og Metock-sagen var til drøftelse og forespurgt om, hvor sikker han er på, at det, han husker, er relateret til denne sag, forklarede vidnet, at det er han ret sikker på, fordi der blev talt om denne sag, og så var det i forhold til Metock-sagen forstået på den måde, at der var lidt sammenligning over det. Det var derfor, der var henvisninger til, hvad ombudsmanden havde sagt.

...

Foreholdt af kommissionens formand at han i forbindelse med mødet om berostillelse, ombudsmanden og Metock sagde, at det var relateret til den konkrete sag og forespurgt, om han kunne beskrive, hvordan drøftelsen var relate-

ret til den konkrete sag, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvordan ordene faldt, men der var en drøftelse om, hvorvidt man skulle gøre det samme, som man havde gjort i Metock-sagen, eller om man skulle gøre noget andet. Det er sådan, han husker det. Forespurgt om de drøftede problemstillingen med, at der lå sager, der var klar til at blive behandlet, forklarede vidnet, at når han tænker tilbage på det nu, er det sådan, han ser det. Han kan huske, at der var en drøftelse af mere generel karakter om berostillelse, og at der indgik de vendinger, der var omkring ombudsmanden og Metock. Det var vedrørende denne problemstilling, men han tør ikke kloge sig på, hvad der præcis blev diskuteret. Forespurgt om man traf en beslutning om, hvad man skulle gøre ved de konkrete sager, forklarede vidnet, at det kan han desværre ikke huske præcist. Som han husker det, var det Claes Nilas, ministeren, Kim Lunding og vidnet, der deltog i mødet.

Foreholdt [Claes Nilas' forklaring nedenfor i afsnit 7.5.3.6] af kommissionens udspørger og forespurgt om, hvad det siger ham i relation til hans erindring om mødet, forklarede vidnet, at det flugter nogenlunde med det, han husker. Han husker ikke præcist, hvordan den juridiske diskussion foregik. Han kan godt genkende Claes Nilas' forklaring. Som han husker det, blev det også drøftet, om Hans Gammeltoft-Hansen ville kunne kritisere dem. Forespurgt om det kunne være uddybet på den måde som beskrevet, forklarede vidnet, at han ikke har grund til at tro andet, end at det meget vel kan være uddybet på denne måde, men han blev spurgt, om han havde en konkret erindring om, hvordan ordene var faldet. Det kan han simpelthen ikke huske. Forespurgt om han kan huske, at ministeren spurgte til Hans Gammeltoft-Hansen, forklarede vidnet, at det kan han godt. ... Det med ombudsmanden lå Birthe Rønn Hornbech meget på sinde, specielt denne ombudsmand, som hun havde et godt kendskab til. Foreholdt at han var rimelig sikker på, at den vinkel, der blev spurgt ud fra, var, om der kunne komme kritik fra ombudsmanden, forklarede vidnet, at man drøftede det i forhold til ombudsmanden og i forhold til Metock. [22. maj 2013, side 977-981]

Foreholdt at han tidligere har forklaret, at ministeren i mødet i august 2008 og under det første møde i januar 2009 især var interesseret i at stille spørgsmål til Kim Lunding, forklarede vidnet, at han mener, at mødet i 2008 var i september. Foreholdt at det var et møde i anledning af mavebæltet af august 2008, hvor ministeren skulle have spurgt Kim Lunding om det nordiske, og at han om møde to i februar 2009 forklarede, at Kim Lunding var deltager og forespurgt, om det stadig er hans erindring, at Kim Lunding var deltager i mødet, forklarede vidnet, at i det møde, han tror, han talte om, der var, efter ministeren havde fået mavebæltet op og havde bedt om at tale med Kim Lun-

ding og Dorit Hørlyck, deltog Kim Lunding, Claes Nilas, ministeren og ham. Forespurgt om han taler om det møde, hvor man diskuterede mavebæltet og det tilhørende notat eller det møde, hvor man diskuterede, hvordan man skulle håndtere de konkrete sager, forklarede vidnet, at han ikke tror, at han har redegjort for på hvilke tidspunkter, der var hvilke møder. Forespurgt om det kunne være det samme møde, forklarede vidnet, at det kunne det sagtens. Som han husker det, var der en drøftelse af dette spørgsmål om ombudsmand-/Metock-problemstilling indenfor perioden. Det, han husker meget tydeligt, er, at ministeren tilkendegav, at hun selv var nødt til at tale med sine nordiske ministerkollegaer, fordi hun ikke kunne få et ordentligt svar. Forespurgt om han i relation til drøftelsen om Metock og ombudsmanden husker, hvem der især var aktiv i samtalen med ministeren om det, forklarede vidnet, at det har han ikke nogen klar erindring om. På det tidspunkt var det ikke en dialog, han bed mærke i, altså om der blev udvekslet juridiske synspunkter om det ene eller det andet. Han vil tro, at det foregik, som det altid gjorde, at ministeren, departementschefen og den relevante afdelingschef vendte problemstillingen fra forskellige vinkler. Vidnets rolle var at være ministersekretær og varetage den funktion. Forespurgt om han har en konkret erindring om en ordveksling, forklarede vidnet, at han havde et meget stærkt billede af ministerens reaktion på, at hun ikke kunne få et ordentligt svar på, hvad der foregik i de andre nordiske lande, og så har han en erindring om, at der blev vendt noget med Hans Gammeltoft-Hansen om Metock i den sammenhæng i den periode. Han bed ikke mærke i særlige formuleringer i 2009. Forespurgt om han erindrer, at Kim Lunding tog konkret stilling til tingene om Metock, forklarede vidnet, at det har han overhovedet ikke nogen erindring om. Forespurgt om han erindrer, om det var Claes Nilas, der spillede bold om det, forklarede vidnet, at han ikke kan genkalde sig, hvad der skete på møderne, men han tror, at der var en fri snak frem og tilbage, som der altid var. Forespurgt om han har nogen erindring om Kim Lunding i relation til Metock og ombudsmanden, forklarede vidnet, at det har han ikke. Det gælder i forhold til alle mødedeltagerne.” [9. december 2013, side 1277-1278]

7.5.3.5 Kim Lunding

Kim Lunding har foreholdt, at ministeren i slutning af januar 2009 traf en ny beslutning og forespurgt, om han var med til et møde, forklaret, at

”det har han ingen erindring om, og han har heller ikke anført det i sine notesbøger. Han husker, at han fik en besked fra Dorit Hørlyck, da de lagde mavebæltet af 23. januar 2009 op, om, at ministeren ikke var tilfreds med det resultat, som kontoret havde tilvejebragt efter den nordiske undersøgelse, og at

ministeren ikke ville tage stilling til sagen, før hun havde talt med sine nordiske ministerkollegaer. Forespurgt om han har oplysninger om, hvad ræsonnementet gik ud på, forklarede vidnet, at ministerens utilfredshed med den nordiske undersøgelse kunne skyldes flere ting, men det var i januar 2009. Forespurgt om han havde oplysninger om baggrunden for beslutningen i august 2008, forklarede vidnet, at de havde sat gang i en nordisk forespørgsel. Det startede den 3. juli 2008, da der blev sendt en mail til den svenske kollega. [25. april 2013, side 804]

Foreholdt at der i forbindelse med mavebæltet af 23. januar 2009 var et møde, som han har forklaret, at han ikke har deltaget i, hvor han fik besked af Dorit Hørlyck, som havde fået besked af Christian Lützen om, at ministeren ikke ville resolve, men udsætte yderligere og forespurgt, om det med at udsætte sagerne yderligere er noget, han har en konkret erindring om, forklarede vidnet, at det var den melding, han fik. Han holdt møde med kontorchefen lige inden, han gik på ferie den 11. februar 2009. Det møde kom i stand ved, at Dorit Hørlyck kom ned på hans kontor og fortalte om denne melding. Deres opfattelse var, at de skulle have sendt et alarmsignal til ministeren. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at han kan huske den detalje, at Christian Lützen i et møde var ude for at finde ud af, hvornår ministermødet kunne finde sted og forespurgt, om han har overværet sådan en episode, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. Det ville vel i givet fald stå i kalenderne. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun ikke har set mavebæltet, at hun ikke har deltaget i mødet, og at hun traf beslutningen om at gå videre ad det nordiske spor selv, fordi embedsmændene var meget interesserede i det og blev ved med at snakke om det med det nordiske, hvilket hun blev så træt af at høre på, at hun sagde, at det måtte hun vist hellere selv tage sig af, forklarede vidnet, at det kan han slet ikke genkende. De havde lagt et meget klart mavebælte op af 23. januar 2009. De havde heller ikke tidligere betinget nogen resolution af nordiske undersøgelser. Foreholdt at han har forklaret, at han havde en meget klar opfattelse af sagen og af, at det nordiske spor i januar 2009 var udtømt, forklarede vidnet, at det vil han korrigere. Hans holdning var, at de havde et spor, der hed, ”der var fejl – betal ved kasse 1”. Det var det spor, de kørte. At der var indhentet nordiske oplysninger om, hvordan de andre lande gjorde, var en rygmarvsreaktion. Det gjorde de typisk, når de havde internationale forpligtigelser. I hans øjne var det ikke nogen betingelse eller forudsætning for, at man kunne træffe de resolutioner, der skulle til for at komme videre i sagen. Foreholdt udkast til protokol af 25. april 2013 side 39 (vidnets forklaring) ”... *Det er rigtigt, som Dorit Hørlyck sagde, at det ikke gav dem anledning til en anderledes opfattelse. Indstillingen var fortsat ”betal ved kasse 1”. Han var af den samme opfattelse, der var ikke nogen anledning til at komme*

med en anden indstilling. Der var et lidt mudret billede, men deres forståelse af konventionen var fortsat den samme. Det var det resultat, der lå i mavebæltet af 9. januar 2009. Han kaldte Dorit Hørlyck og Kirska Reinbolt over til et møde, fordi de havde oplevet, at ministeren havde udskudt det en gang. ...” forklarede vidnet, at de ikke ændrede holdning på dette punkt. Forespurgt om han ikke mente, at det nordiske spor var udtømt som mulighed, forklarede vidnet, at det var udtømt som et isoleret spor. Foreholdt samme protokol side 42 ”... og at hans holdning var, at der ikke var noget at komme efter, og at han mente, at de var juridisk forpligtet til at gøre som indstillet, bekræftede vidnet dette. Forespurgt om han gjorde sig tanker om, hvorfra pligterne flød, om det var på grund af konventionen eller lovene fra 1999 og 2004, forklarede vidnet, at det var konventionen og den forståelse af konventionen, som de havde lagt op den 8. april 2008, 4. august 2008 og 23. januar 2009. Der var ikke noget, der gav anledning til at få en anden opfattelse. Der var lidt mudder nogle steder, men ikke noget der gav anledning til at ændre opfattelsen. ...” og forespurgt om han blev overrasket, da Dorit Hørlyck fortalte ham om den fornyede udsættelse, forklarede vidnet, at det var overraskende, fordi de netop havde lagt mavebæltet af 23. januar 2009 op, der meget klart sagde, hvad de fortsat mente, der skulle gøres. ... hans opfattelse var, at de lagde mavebæltet af 23. januar 2009 op fuldstændig forvisset om, at de var færdige. Der var ikke mere i denne sag. De kastede sig over alle de andre sager, der lå. Dorit Hørlyck vendte tilbage til ham og meddelte, at ministeren ikke var tilfreds med deres gennemgang af de nordiske landes holdning til fortolkningen af konventionen. Forespurgt om han husker sin første reaktion, da han fik beskeden, forklarede vidnet, at hans erindring er, at da Dorit Hørlyck kom med de oplysninger til ham, gennemgik de, hvordan de skulle reagere på det. Det var kort før hans ferie, at Dorit Hørlyck sagde, at de måtte sende en alarm til ministeren, fordi konsekvensen af ministerens beslutning var, at de ville komme til at overtræde konventionen, hvilket han var enig i. Forespurgt om han husker en specifik reaktion, forklarede vidnet, at hans erindring er, at den besked og den samtale havde han med Dorit Hørlyck, hvor hun noget bekymret kom over og sagde det til ham. [22. maj 2013, side 1006-1008]

Foreholdt at en koncentreret udgave af hans forklaring er, at de ville advare ministeren om konsekvensen af hendes beslutning, at de håbede, at det kunne føre til en beslutningsændring, og at han ikke har nogen erindring om deltagelse i noget møde med ministeren, forklarede vidnet, at på baggrund af det, han har kunnet læse sig til i de forklaringer, der er afgivet, så kan han med sikkerhed sige, at han ikke har deltaget i sådan et møde.

...

Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at man havde en ganske grundig drøftelse af problemstillingen, om man skulle stille sagerne i bero, eller om man

skulle begynde at sagsbehandle. Det førte til en lang række overvejelser, hvor man nåede frem til, at man skulle gå i gang med at behandle sagerne, og at han havde en meget klar erindring om, at ministeren på et tidspunkt spurgte, om Hans Gammeltoft Hansen ville kritisere hende, hvis hun lod sagerne ligge, hvilket de ikke kunne sige nej til, hvorefter ministeren sagde, at det nok ville være bedst, at de gik i gang med at behandle sagerne efter de gældende regler, forklarede vidnet, at det ikke siger ham noget. Det er så præcis en gengivelse, at han med sikkerhed ville kunne huske, hvis han havde deltaget i et sådant møde. [22. maj 2013, side 1011]

Foreholdt ekstraktens side 2525 (Mavebælte af 7. marts 2011) og side 2546 (Redegørelse til statsministeren om Integrationsministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark) af kommissionens udspørger *"Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, ..."* og forespurgt om han mente, at der var behov for at fortsætte undersøgelsen, forklarede vidnet, at den sætning også dækkede ministerens holdning. Ministeren havde peget på, at der skulle være disse undersøgelser. Han kan ikke sige mere om sætningen end det. Man skal også være opmærksom på, at forløbet med udarbejdelse af redegørelsen gik meget hurtigt. Forespurgt om han i februar 2009 ville sige, at der var behov for at fortsætte undersøgelsen, forklarede vidnet, at det mener han, at han har sagt. Det mener han ikke, at der var. De var af den opfattelse allerede i august 2008, at de var klar. Der kom en lille tvivl langt senere i forløbet. Der opstod en lille krølle på historien på et langt senere tidspunkt, da der blev foretaget nogle undersøgelser, efter det nordiske ministermøde var afholdt. Kontoret dykkede ned i de nordiske landes fortolkninger. Foreholdt samme dokument *"... at det ikke på daværende tidspunkt var muligt at forudsige, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, ..."* og forespurgt om han er enig i, at det ikke kunne forudsiges, forklarede vidnet, at hvis han læser det i forhold til de nordiske landes praksis, var meningen vel, at det skulle afklares på det nordiske ministermøde. Foreholdt at der vel var visse tidsforestillinger, og at det tidligst kunne blive sommeren 2009, forklarede vidnet, at hvis man ser sådan på det, så ja. Foreholdt samme dokument *"... eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret. ..."* forklarede vidnet, at deres holdning var klar på fortolkningen af det, men redegørelsen dækkede hele vejen op. Der var en minister på toppen. Hans holdning var den samme som i august 2008. Kontoret og han var ret klare på, hvordan reglerne skulle forstås." [22. maj 2013, side 1031]

7.5.3.6 Claes Nilas

Claes Nilas har forklaret, at

”Han kan huske, at han fik mavebæltet. Forespurgt om han kan huske, at han påtegnede mavebæltet, forklarede vidnet, at det gjorde han ved alle sager. Han ekspederede alle sager, der skulle til ministeren. Alle sager blev ekspederet på den måde, at de som udgangspunkt gik videre til ministeren – enten rent med hans påtegning eller med et eller andet, han ville bemærke. Det skete også i nogle tilfælde, at han sendte dem retur til afdelingen eller kontoret, men naturligvis mere sjældent. Foreholdt at der fra ministerens bisidder er kommet en indikation af, at ministeren senere vil forklare, at hun ikke har set mavebæltet, forklarede vidnet, at han kan bekræfte, at han har haft mavebæltet i hånden med de sædvanlige påtegninger, og at han har lagt det videre. Han kan ikke huske de bestemte påtegninger, men han kan huske mavebæltet, og at det blev lagt videre på helt sædvanlig måde. Han har lagt det i sit dueslag, og næste dag er det gået videre til ministeren. Forespurgt om han har nogen erindring om, at ministeren har haft mavebæltet, forklarede vidnet, at hans erindring om forløbet er, at det næste, der skete, efter at mavebæltet blev lagt videre, var, at de igen havde et møde med ministeren. Han har ikke nogen erindring om, at ministeren har stået med mavebæltet. Da de havde mødet med ministeren, var det på baggrund af, at sagen var lagt op igen, og at de igen skulle drøfte den, ligesom de gjorde i september 2008. Han har ingen erindring om, at ministeren på mødet fysisk har siddet med mavebæltet. Forespurgt om ministeren senere har sagt, at hun aldrig har set mavebæltet, forklarede vidnet, at det har han aldrig hørt. For ham var det næste sagsskridt, og da de nåede til det senere forløb i februar 2009, hvor de havde andre mavebælter, så lagde de dette mavebælte med hver gang, fordi det var det næste afgørende sagsskridt i denne sag. Det var mavebæltet af 23. januar 2009. Hans erindring om forløbet, efter at mavebæltet blev lagt til ministeren, er, at de havde et møde specifikt om denne sag, men at de ikke blev færdige med sagen på mødet. Der var et opfølgende møde, men han kan ikke i dag huske datoerne for møderne. Han kan huske, at der var de to møder, og hans erindring er, at det andet møde også var om andre sager. Det var et af de møder, hvor de havde en række ting med afdelingschefen. Denne sag var en af dem, de skulle have taget med, fordi de ikke var færdige med den. Det var lige efter den 23. januar 2009. Han husker, at der var to møder i den anledning. På det første møde gennemgik de sagen, som den nu var lagt op. Ministeren havde besluttet, at de nu skulle have oplysninger om praktisk konventionsfortolkning i de andre nordiske lande, og hun syntes, at det billede, hun fik tilbage, var uklart. Han kan også huske, at de i mødeforløbet drøftede, at der var en oplysning til sidst i mavebæltet om, at man stadig ville følge udviklingen særligt i Norge. Der var en indikation af,

at man stadig havde mere at undersøge på det nordiske område. Det var oppe at vende. Ministeren spurgte meget ind til oplysningerne i det notat, der var vedlagt, og som indeholdt den juridiske beskrivelse af, hvordan retsstillingen i de andre nordiske lande var. Hun havde dels en række spørgsmål om, hvad de præcise betingelser var, dels om hvad baggrunden var for, at de tilsyneladende i nogle af de andre lande stillede nogle andre betingelser. Det bagvedliggende notat var udredende, men det indeholdt ikke nogen vurdering af, hvor det førte dem hen. Der var ikke nogen konklusion. Det var en beskrivelse. Tilbage i august 2008 var de kommet med en indstilling om, at de skulle køre den snævre model. Det var også det, der lå i mavebæltet af 23. januar 2009. Det havde ministeren rigtig mange spørgsmål til. I første række var det selvfølgelig spørgsmål til Kim Lunding, som var den, der havde det faglige ansvar. Mødedeltagerne var de samme som til mødet i september 2008. Det var Kim Lunding, Christian Lützen, ministeren og vidnet. Det var Kim Lunding, der svarede på ministerens spørgsmål. Forespurgt om vidnet blandede sig i besvarelsen, forklarede vidnet, at de talte om sagen, og de vendte det givetvis også i forhold til, hvordan indstillingen var. Ministeren syntes ikke, at der var et klart billede af præcist, hvilke yderligere betingelser man kunne stille, eller hvordan man i de andre nordiske lande var nået frem til det. Man må indrømme, at der ikke stod meget om, hvordan de var kommet frem til det. Som han husker notatet, opregnede det, hvad det var for betingelser, der blev stillet i de nordiske lande, men ikke noget om, hvordan man juridisk var kommet frem til det. Forespurgt hvordan Kim Lunding reagerede, forklarede vidnet, at Kim Lunding nævnte, hvordan processen havde været, og hvad kontoret havde gjort for at få så gode oplysninger frem som mulig fra de nordiske lande. Man havde haft møder. Vidnet kan ikke huske, om Kim Lunding også forklarede, at man havde ringet eller mailet. Det var der drøftelser om frem og tilbage. Der var ingen tvivl om, at sagen var lagt op med den samme indstilling som i august 2008. Det havde han også selv tilsluttet sig, fordi han igen støttede sig til, at kontoret på ny fagligt havde vurderet sagen. Man havde også indhentet nogle yderligere oplysninger, sådan som ministeren var interesseret i. Han var enig i den faglige vurdering og lagde den til ministeren. De havde også med på mødet, hvad den faglige vurdering var.

Forespurgt om der var nogen, der prøvede at bremse ministeren og holde fast i, at det var den rigtige indstilling, forklarede vidnet, at som han husker det, havde de en diskussion om indholdet i indstillingen, og de forklarede, hvorfor de var nået frem til det. Da ministeren spurgte meget ind til, hvad det var for nogle præcise betingelser, man kunne stille i de andre nordiske lande, blev der redegjort for, hvad det var i Norge og i Sverige. Det syntes ministeren ikke, at hun fik klare svar på. Ministeren syntes heller ikke, at hun fik klare svar på,

hvordan man i de andre nordiske lande var nået frem til en anden konventionsfortolkning, end den de kom med. Som han husker det, sagde ministeren på et relativt tidligt tidspunkt på mødet, at hun ikke var tilfreds med det, og at hun så selv måtte tale med sine nordiske kollegaer om denne sag. Hun syntes ikke, at hun fik ordentlige kvalitative svar, og så måtte hun selv drøfte det på sit niveau. De drøftede sagen juridisk, men relativt tidligt kom meldingen fra ministeren om, at hun selv ville håndtere sagen. De havde lige været igennem et Metock-forløb i efteråret, hvor ministeren lidt på samme måde gerne ville deltage i sagsbehandlingen. Han var nødt til at finde en arbejdsdeling, hvor han fik lov til at undersøge sagen i EU og holde møder med generaldirektøren, mens ministeren holdt møder og foretog en række rejser til europæiske lande, til Bonn, til Prag, til Rom. Hun havde telefonsamtaler med EU-kommissæren om sagen, fordi hun også ville være med til at oplyse sagen og finde ud af, hvad det var for nogle betingelser, man kunne stille efter Metock-afgørelsen i forhold til EU-borgeres bevægelser. Han kunne høre på ministeren, at hun syntes, at det var en god form, at hun selv havde været med til at oplyse sagen. Det havde ført til, at de havde indgået en national aftale, og sagen var blevet ekspederet. Det ville hun også gerne i denne sag. Forespurgt om ministeren overtog sagen, forklarede vidnet, at det, der skete på mødet, var, at ministeren sagde, at hun selv måtte afklare det og tale med sine nordiske kollegaer om den sag. Som han husker det, blev Christian Lützen sendt uden for døren for at finde ud af, hvornår hun kunne drøfte det med sine nordiske kollegaer. Christian Lützen kom tilbage og sagde, at det, som de havde på dette område på ministerens niveau, var det sædvanlige nordiske ministermødet, der fandt sted i juni 2009. Det kan han huske, fordi han tror, at han selv spurgte, om man kunne holde mødet endnu hurtigere ved at lave et særskilt møde om det, men det drøftede de videre og kom ind på, at det nok ikke kunne lade sig gøre. De andre nordiske ministre ville nok næppe komme til København for at drøfte én specifik sag, som Danmark ønskede at rejse. Ud af det kom, at ministeren ønskede at drøfte det med sine nordiske kollegaer, og muligheden for at tage den drøftelse lå på ministermødet i juni 2009.

Foreholdt ekstraktens side 188 (Notat om behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, i forhold til Danmarks internationale forpligtelse til at undgå statsløshed af 19. januar 2009) ”Sverige har oplyst, at Sverige med disse bestemmelser går væsentlig længere end forpligtelsen efter konventionen om begrænsning af statsløshed, men det kan diskuteres om aldersgrænsen på 20 år i den svenske lov burde hæves til 21 år for fuldt ud at opfylde konventionen krav på dette punkt.”, ”Finland har oplyst, at et barn efter artikel 9 i den finske statsborgerskabslov erhverver finsk statsborgerskab ved fødslen, hvis barnet bliver født i Finland og ikke ved fødslen erhverver statsbor-

gerskab i andet land, og at barnet ikke på anden vis har ret til at erhverve et andet lands statsborgerskab.” og ”Efter lovens § 16 gælder betingelserne i § 7 litra b, e og h – henholdsvis alderskrav, opholdskrav og kravet om løsning – ikke ansøgere, der er statsløse. En statsløser ansøger, der er fyldt 18 år, skal dog have opholdt sig i Norge med en opholds- og arbejdstilladelse af mindst 1 års varighed. Norge stiller således overfor statsløse blandt andet sprogkrav og vandelskrav. Norge har oplyst, at man i forbindelse med en igangværende ændring af statsborgerretsreglerne, nu vil undersøge om konventionens forpligtelser kan anses for fuldt ud implementeret.” og forespurgt hvad det var, de ikke kunne svare på, som der var i de andre nordiske lande, forklarede vidnet, at han har forklaret, hvordan mødet forløb. Ministeren spurgte ind til, at der tilsyneladende var nogle af de andre lande, der stillede krav, og hvad det var for nogle krav. De svarede, som de havde fået oplyst, og de har sikkert sagt, at det især var Norge og noget med vandel og sprog. Naturligvis har de redegjort for det. Ministeren har sagt, at hun ikke forstod det og spurgte, hvilke juridiske betragtninger der lå bag ved. Man må jo have haft de overvejelser i de andre lande. Sådant forløb mødet. Meget hurtigt sagde ministeren, at hun ikke syntes, at det var godt nok, og at hun selv ville drøfte det med sine nordiske kollegaer. Forespurgt om han kunne huske, om de klart sagde til ministeren, at de tre lande var ”nitter”, og at det fjerde land selv var i tvivl om det, de gjorde, overhovedet var i overensstemmelse med konventionen, forklarede vidnet, at han kan huske, at de havde en drøftelse af sagen, og at udgangspunktet for drøftelsen var det mavebælte, de havde lagt op med indstillingerne. Han kan ikke huske nærmere, hvordan de fik det formuleret. Forespurgt om konventionens ordlyd og fortolkningsspillerum kom op på dette møde, forklarede vidnet, at det tror han ikke, at det gjorde. Den faglige vurdering var foretaget og afspejlet i mavebæltet. Forespurgt om det var den samme indfaldsvinkel, at det var en rent objektiv, saglig undersøgelse af, hvor langt konventionen rakte, uden at nogen nævnte noget om den personkreds, som eventuelt kunne blive begunstiget af det, forklarede vidnet, at det sidste blev med sikkerhed ikke nævnt. Hans indtryk på mødet september 2008 og møderne i dette forløb var, at der ikke var nogen tvivl om, at ministeren ønskede at efterleve konventionen, men at hun var i tvivl om fortolkningen af konventionen. Det var det billede, han havde både via hendes spørgsmål på mødet i september 2008 og møderne på dette tidspunkt. Der blev aldrig givet udtryk for andet.

Han husker ikke sin egen reaktion på, at de tre pinde med angivelse af muligheder var kommet med i mavebæltet i januar 2009. De havde meget ofte diskussioner i direktionen om, hvordan sager skulle lægges op til ministeren. Det er vigtigt, at et hus skyder sig ind på den nye minister og dennes arbejdsstil. De oplevede relativt hurtigt, at ministeren gerne ville have sagerne lagt op,

sådan at hun kunne se de juridiske eller administrative overvejelser, der havde været. Hun ville også gerne kunne se, hvis der var forskellige mulige udfald af en sag, og så ville hun have en klar indstilling i sagerne. Han tror, at hun havde tilkendegivet det fra starten, at det var den måde, hun ville have sager på, fordi det var det, der gav hende mulighed for at holde møder og drøfte juraen og administrationen med chefen eller den pågældende medarbejder. Sagerne blev meget ofte lagt op på den måde, at der blev beskrevet, at man kunne overveje at gøre det ene og det andet, og hvad indstillingen var. De to sidste pinde var ikke oppe til drøftelse på mødet. Det er ikke vidnet, der er ophavsmand til dem. Forespurgt om han selv gjorde sig tanker om, hvordan kontoret kunne foreslå ikke at følge konventionerne eller opsigte dem, da han læste det igennem, forklarede vidnet, at hans erindring om mavebæltet er, at der kom den sag igen, som han kunne huske tilbage fra efterårsforløbet. Han kunne også godt huske, hvad der var deres indstilling i efterårsforløbet, og hvad der var blevet sat i værk – nemlig den nordiske undersøgelse. Nu var sagen der igen, og man havde lavet de undersøgelser, som man skulle, og det førte til, at den faglige indstilling var uændret, og den var han enig i. Det er sådan, han husker sagen. Han lagde den videre til ministeren.

Forespurgt om undersøgelsen af fortolkningen af konventionen var drevet af, at der var noget, man gerne ville slippe for, forklarede vidnet, at han, da han fik denne sag, så om han var enig i den indstilling, der lå. Sådan gjorde han i alle sager. Hvis han var enig i indstillingen, så paraferede han den og lagde den videre til ministeren. Det var det afgørende for vidnet. Det, der var udkommet af det første møde om denne sag, der formentligt var den 29. januar 2009, var ministerens beslutning om, at det skulle på ministermødet. De undersøgte, hvornår ministermødet var. Det var i juni 2009. Sagen var stadig verserende, og mødet i juni 2009 var det næste procestrin, der skulle foretages. [6. maj 2013, side 861-865]

Forespurgt om det er rigtigt forstået, at den næste gang, han hørte om sagen, var med mavebæltet fra den 23. januar 2009, og at der blev holdt et møde, hvor de samme fire personer deltog, og at der skete en drøftelse på baggrund af det, der var lagt op i mavebæltet, og om han har set ministeren sidde med mavebæltet fra den 23. januar 2009, forklarede vidnet, at de møder, de havde i slutningen af januar og begyndelsen af februar 2009, udsprang af, at ministeren havde nogle spørgsmål til sagen og til det notat, der lå ved mavebæltet. Forespurgt om vidnet har supplerende oplysninger, der kan støtte hans erindring om, at Kim Lunding deltog i dette møde, forklarede vidnet, at hans klare erindring er, at der var to møder, og at de var lidt forskellige på den måde, at det første møde var et internt møde, der meget havde den modus som mødet i

begyndelsen af september 2008. Ministeren havde fået sagen igen med mavebælte, notat osv., og hun ville gerne drøfte sagen igen. Ministeren, Kim Lunding, Christian Lützen og han deltog i mødet. Når han kan huske det møde, er det, fordi det lidt var september-mødet om igen. Ministeren spurgte meget ind til, at der stadig var nogle oplysninger om, at man i de andre nordiske lande stillede nogle flere betingelser. Det var lande, der også havde tiltrådt konventionen. Hun spurgte til, hvad det byggede på. Han kan huske, at hun spurgte meget ind til, hvad de havde lavet i det halve år, der var gået. Hun spurgte til, hvad det var for nogle nordiske undersøgelser, de havde lavet, og hvad de havde talt med de nordiske lande om. Som han husker det, svarede Kim Lunding, så godt han kunne. Kim Lunding sagde, at der havde været et møde, som han ikke deltog i; det var Dorit Hørlyck, der deltog i mødet. Som han husker det, sagde Kim Lunding, at de havde sendt nogle mails, eller at der havde været behov for en runde to efter mødet i oktober 2008. Kim Lunding sagde også, at de havde forsøgt ”frem og tilbage”. Han kan huske det, fordi ministeren ikke syntes, at det var godt nok. Hun syntes ikke, at hun fik en ordentlig forklaring på, hvorfor man tilsyneladende i nogle af de andre nordiske lande, som også har tiltrådt konventionen, kunne stille flere betingelser. Han erindrer, at ministeren relativt hurtigt på mødet sagde, at hun så selv måtte undersøge det.

Foreholdt Birthe Rønn Hornbechs forklaring til kommissionen den 8. maj 2013 *”Forespurgt om hun har modtaget mavebæltet af 23. januar 2009, forklarede vidnet, at hun med sikkerhed kan sige, at det har hun ikke. Det sagde hende ingenting, før hun så det under forberedelsen af afhøringen, men hun ville ønske, at hun havde set det, fordi det ligner i mistænkelig grad det fra den 12. november 2009, hvor hun reagerede hurtigt. Den 12. november 2009 var første gang, hun så embedsmænd tage konventionsbrud og opsigelse af konventioner i deres mund.”* og forespurgt om det overhovedet er muligt, det som Birthe Rønn Hornbech beskriver, forklarede vidnet, at det kan han ikke forstå. Hans erindring er ganske klar også på dette punkt. Ministeren spurgte på et møde intenst på baggrund af det materiale, der var lagt op den 23. januar 2009. Forespurgt om ministeren kan have deltaget i mødet uden at kende mavebæltet og notatet, forklarede vidnet, at mødets forløb var sådan, at det var med udgangspunkt i den indstilling, der var til sidst i mavebæltet om, at de skulle ekspedere rent efter konventionerne – den havde han også tiltrådt – men der var en oplysning til sidst i mavebæltet om, at man i Norge var i gang med at se på dette område. Der var lagt et notat ved, som indeholdt oplysningerne om, at man tilsyneladende stillede flere betingelser i nogle af de andre nordiske lande, som også havde tiltrådt konventionen. Det var det, ministeren spurgte meget ind til. Det gjorde hun med udgangspunkt i det materiale, der lå i mavebæltet af 23. januar 2009 og det tilhørende notat. Forespurgt om han kan afvise, at drøftelsen har fundet

sted, uden at ministeren har haft kendskab til mavebæltet af 23. januar 2009 og det tilhørende notat, forklarede vidnet, at hans klare erindring er, at ministerens spørgsmål byggede på de oplysninger, der lå i mavebæltet og notatet. Han kan godt huske mavebæltet af 23. januar 2009, og at han noterede sig, at indstillingen var uforandret fra august 2008. Han var enig i indstillingen, tiltrådte den og lagde den videre til ministeren.

Forespurgt om han forstod ministerens beslutning på dette møde på samme måde som i september 2008 om, at beslutningen om en praksisændring blev udsat på undersøgelse af konventionens fortolkning, forklarede vidnet, at han har den meget klare erindring, at der var to møder. Det var der, fordi de ikke blev færdige med sagen på det første møde. Han kan ikke huske specifikt, hvor langt de kom på møde et, men de blev ikke færdige med sagen. Han kan huske møde et, fordi ministeren ret hurtigt lagde sig fast på, at hun selv ville lave sagsbehandling og drøfte sagen med sine kollegaer. Ministeren havde en oplevelse fra Metock-forløbet, som de lige havde været igennem, af, at hun havde ydet, hvad der til dels var rigtigt, en aktiv rolle i opklaringen af sagen. Det virkede på ham som om, at hun syntes, at det havde været en god måde at håndtere en sag på, og nu skulle hun igen ud og tale internationalt for at finde ud af det. Da ministeren havde besluttet, at hun selv ville drøfte konventionerne med sine nordiske kollegaer, mener han, at Christian Lützen blev sendt uden for døren for at finde ud af, hvornår det kunne lade sig gøre. Da han vendte tilbage med oplysningen om, at det næste almindelige ministermøde var i juni 2009, havde de en diskussion. Som han erindrer det, nævnte han selv, om det kunne lade sig gøre tidligere. De nordiske ministermøder angik som udgangspunkt det udlændingeretlige område. Det var de nordiske ministermøder mellem udlændingeministrene. Derfor var der normalt ikke indfødsretsspørgsmål til drøftelse på disse møder. Han tænkte derfor, at det kunne være, at de skulle indkalde indfødsretsministrene til et møde. Det diskuterede de så, men nåede frem til, at det måske ikke rigtigt var sandsynligt, at de andre ministre ville komme til København, fordi de havde én sag.

Forespurgt om han opfattede det således, at de konkrete sager og den fortsatte undersøgelse var uafhængige spørgsmål, forklarede vidnet, at han ikke kan huske, hvornår det kom op, at der var nogle sager. Han kan huske, at han talte med Dorit Hørlyck i marginen af et chefmøde, og at hun nævnte det for ham. Forespurgt om han havde en opfattelse af, at de konkrete sager og den fortsatte undersøgelse var to uafhængige ting, forklarede vidnet, at det stadig var udkommet af den nordiske undersøgelse, som kontoret havde lavet, de drøftede på mødet og så ministerens beslutning om, at hun selv måtte gå ind i sagen. Forespurgt om sagen ikke stillede sig lidt anderledes på dette møde,

da det fremgår af dokumenterne, at der på dette tidspunkt var konkrete sager, forklarede vidnet, at hans erindring er, at de ikke nåede til dette spørgsmål. Han tror, at mødet blev skubbet. Han havde været til møde i styregruppen i Finansministeriet, og de blev simpelt hen ikke færdige med sagen på det møde. Det er det, han kan huske. Hans erindring er, at de på møde et nåede til, at ministeren besluttede, at hun ville drøfte sagen med sine nordiske kollegaer. Som han husker det, blev det nævnt, at de havde nogle sager, men de nåede ikke at tale om det. Det skulle de så tage op nogle dage senere eller lignende.

Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun ikke har set mavebæltet, at hun ikke har nogen erindring om mødet, at det med det nordiske hele tiden kom op, at hun på et tidspunkt var hamrende træt af at høre om det, og at *"dem kunne hun selv afhøre. De havde et årligt sommermøde. Nogle gange kunne det godt være lidt besværligt at finde emner. Det var mest selskabeligt. Det er fuldstændig rigtigt, at hun sagde, at det klarede hun selv."* og forespurgt, om det siger ham noget, forklarede vidnet, at forløbet var det, at det var ved mødet i begyndelsen af september 2008, at ministeren første gang hørte om, at der tilsyneladende var en anden fortolkning i nogle af de andre nordiske lande. Det var også første gang, at han hørte om det. Hun hørte i mødet, at kontoret selv havde taget spørgsmålet om fortolkningen af konventionen op og ville drøfte det på det årlige møde, der var mellem kontorcheferne i de nordiske lande. Det er rigtigt, at den nordiske undersøgelse var sat i gang af kontoret. Det blev også oplyst for ministeren. Det gjorde, at ministeren syntes, at det var en oplysning, hun måtte have med, om det var sådan. Regeringen og ministeren havde jo den generelle holdning, at konventioner skulle overholdes, men der skulle stilles de betingelser, man kunne efter konventionerne. Derfor blev undersøgelsen sat i gang, og den skulle man afvente. Det var også derfor, mavebæltet af 23. januar 2009 kom op, fordi kontoret ud fra en faglig vurdering havde afsluttet den nordiske undersøgelse. Man præsenterede resultatet for ministeren i notatet, og så kom man med en indstilling i sagen. Det var det, de holdt møde om. Ministeren spurgte i mødet ind til oplysningerne. Hun syntes ikke, at undersøgelsen var fyldestgørende og gav hende en afklaring af den retsuvidshed, som hun syntes, var kommet til udtryk tilbage i september 2008, og så sagde hun, at hun selv måtte undersøge det, når de ikke kunne komme længere.

Forespurgt af kommissionens formand om det skal forstås således, at ministeren besluttede at fortsætte undersøgelsen, uden at de havde drøftet de mulige konsekvenser i forhold til behandlingen af de konkrete sager på det tidspunkt, forklarede vidnet, at hans klare erindring er, at de ikke nåede at blive færdige med sagen på det møde, hvor de drøftede sagen med udgangspunkt i mavebæltet fra 23. januar 2009 og tilhørende notat. Han kan ikke huske, hvorfor de

ikke blev færdige. Han vil tro, at det var af tidsmæssige grunde, fordi ministeren eller han skulle til et andet møde. Hans klare erindring er, at de på møde et kun nåede til, at ministeren spurgte meget ind til, hvad det var for en undersøgelse, kontoret havde gennemført. Hun spurgte meget ind til oplysningerne i notatet, og så sagde hun, at hun ville have en drøftelse af det med sine nordiske kollegaer. Han kan ikke huske, at de nåede mere på mødet. Det fremgik af mavebæltet, at der var nogle konkrete sager. Det vidste de godt.

Forespurgt af advokat Nicolai Mallet om mavebæltet og det tilhørende notat var på bordet, og om det plejede at være på bordet, når man tog en drøftelse med udgangspunkt i en indstilling i et mavebælte, forklarede vidnet, at det normale forløb, når de holdt møder på baggrund af, at de havde lagt en sag op til ministeren, var, at det var med udgangspunkt i det materiale, som kontoret eller afdelingen havde lagt op. Det normale var, at ministeren havde en kopi af materialet til mødet, og at han selv fik en kopi til mødet. Forespurgt om han husker, om det var tilfældet ved dette møde, forklarede vidnet, at han husker, at ministeren stillede en række spørgsmål med udgangspunkt i materialet. Han har haft tusindvis af møder med ministeren, men han kan ikke huske, om ministeren sad med det konkrete mavebælte. Mødet var helt klart med udgangspunkt i mavebæltets og notatets oplysninger.

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard om det er rigtigt forstået, at mødet, der formentligt blev afholdt den 29. januar 2009, blev skubbet tidsmæssigt og blev afholdt på et andet tidspunkt end det, som det oprindeligt var planlagt til, forklarede vidnet, at han kan huske, at de ikke blev færdige på mødet, fordi mødet enten blev skubbet, eller også skulle han eller ministeren til et andet møde. Forespurgt om det ikke skulle forstås på den måde, at det møde, der blev holdt i slutningen af januar 2009, blev skubbet, i forhold til sådan som det oprindeligt var blevet planlagt, på dagen, sådan at det blev holdt senere eller tidligere, forklarede vidnet, at han ikke kan huske de specifikke datoer. Han kan huske møderne og mødeforløbet. Efter hans klare erindring var det første møde, de havde med ministeren, i slutningen af januar 2009, fordi det var hurtigt efter, at de havde lagt mavebæltet af 23. januar 2009 op. Han kan ikke huske, om mødet i slutningen af januar 2009 blev skubbet, således at det fandt sted tidligere eller senere. Han kan huske, at mødet måtte skæres lidt i den ene eller den anden ende af tidsmæssige grunde.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen om drøftelsen på mødet kunne have fundet sted, uden at han eller ministeren sad med mavebæltet, forklarede vidnet, at hans erindring om mødet er, at ministeren både spurgte til, hvad der var sket i det forløbne halve år, og at ministeren stillede en række spørgsmål

til Kim Lunding med udgangspunkt i det materiale, hun havde fået, nemlig mavebæltet af 23. januar 2009 og det tilhørende notat. Det var i mavebæltet og notatet, at der var oplysninger om, at man i Norge tilsyneladende var i gang med at kigge på lovgivningen på dette område, og der var også oplysninger om, som han husker det, hvad det var for betingelser, man stillede f.eks. i Norge. Ministeren spurgte meget ind til, hvad der skulle ske i Norge, og hvad baggrunden var for, at de tilsyneladende fulgte en anden fortolkning af konventionen. De vidste alle sammen, at de nordiske lande normalt har samme retstradition og samme tradition for at være meget opmærksom på overholdelse af konventioner. Han er overhovedet ikke i tvivl om, at mødet blev holdt med udgangspunkt i det materiale, som hun havde fået – mavebæltet med det tilhørende notat. Forespurgt om de havde notatet på bordet, eller om det foregik som en mundtlig drøftelse, forklarede vidnet, at hans klare erindring fra mødet er, at ministerens spørgsmål var med udgangspunkt i mavebæltet af 23. januar 2009 og det tilhørende notat, som hun havde fået. Forespurgt om han kan huske noget, der støtter hans forklaring om, at ministeren havde fået mavebæltet, forklarede vidnet, at han kan huske, at ministeren stillede spørgsmål ud fra de oplysninger, der lå i notatet om, hvad det var for nogle betingelser, man stillede i de andre nordiske lande. Han kan også huske, at der blev refereret til den oplysning, der var i mavebæltet om, at man tilsyneladende var i gang med at kigge på denne lovgivning i Norge. Det var oplysninger, der ikke havde været fremme i sagen før. De fremgik af mavebæltet og det tilhørende notat. Forespurgt om oplysningerne kom frem i Kim Lundings svar til ministeren på spørgsmålet om, hvad de havde fundet ud af, og om det var en mundtlig drøftelse, forklarede vidnet, at det var en mundtlig drøftelse, men han kan klart erindre, at en række af ministerens spørgsmål tog udgangspunkt i de oplysninger, der var henholdsvis i det notat, der var vedlagt mavebæltet, og den oplysning, der var til sidst i mavebæltet om, at Norge var i gang med at kigge på det område. Forespurgt om ministeren sagde, hvad hun havde læst i mavebæltet, eller om det var for ham, at det havde udgangspunkt i mavebæltet, forklarede vidnet, at hans klare erindring om mødet er, at ministeren stillede en lang række spørgsmål – som hun altid gjorde, når de havde sådanne møder – til den fagligt ansvarlige på området. En lang række af ministerens spørgsmål på dette møde var med udgangspunkt i det materiale, hun havde fået inden mødet. De holdt mødet, fordi hun havde fået en ny præsentation af sagen med mavebæltet af 23. januar 2009 med tilhørende notat. Ministeren havde en række spørgsmål til den fagligt ansvarlige med udgangspunkt i det materiale. Han har ikke på noget tidspunkt forklaret, at mavebæltet ikke var fremme på mødet. Sidste gang blev han spurgt, om han kunne huske, om ministeren sad og viftede med mavebæltet. Det kan han ikke huske, at hun gjorde, men den helt almindelige fremgangsmåde i alle sager, når de holdt interne

møder af denne karakter, var, at det var med udgangspunkt i det materiale, der var blevet lagt op til ministeren. Det materiale, der var lagt op til ministeren her, var mavebæltet af 23. januar 2009 og det tilhørende notat. En række af ministerens spørgsmål på mødet var med reference til dette materiale.

Forespurgt af advokat Anders Valentiner-Branth og foreholdt ekstraktens side 191 (Mavebælte af 23. januar 2009) samt forespurgt om de mavebælter, som ministeren har fået, var underskrevet af ham, forklarede vidnet, at de mavebælter, der blev lagt ind til ministeren, havde været igennem hele systemet. Det vil sige kontorchef, afdelingschef og ham. Han kan godt huske mavebæltet, og han kan huske, at han har lagt det videre til ministeren. Han har naturligvis lagt det underskrevet videre til ministeren. Forespurgt om de i ministeriet har søgt efter en version af dette mavebælte med flere underskrifter end Kirska Reinholts, forklarede vidnet, at han ved, at alt det materiale, der har ligget i Integrationsministeriet vedrørende denne sag, er overdraget til kommissionen. Det mavebælte fra mappen, der er i ekstrakten, er den kopi, der lå på sagen, men han kan udmærket huske mavebæltet, og han kan udmærket huske, at det var den sag, de havde haft i efteråret, og at den kom igen. Han læste den igennem, og han var enig i kontorets faglige vurdering, og derefter lagde han det videre forsynet med sin underskrift. Forespurgt om han kan huske, om han har set mavebæltet med ministerens underskrift, forklarede vidnet, at han ikke kan huske andet end, at han har set mavebæltet og lagt det videre til ministeren.

Forespurgt af kommissionens udspørger om ministeren spurgte ind til kontorets indstilling, og om han kan huske, om Kim Lunding blev bedt om at redegøre for indstillingen, hvilket man må gå ud fra, at ministeren bad ham om, hvis hun ikke havde mavebæltet, forklarede vidnet, at det han kan huske om det første møde, er, at det blev holdt med udgangspunkt i mavebæltet og det tilhørende notat. Det var også fremme på mødet, hvad det var for en undersøgelse, der var lavet, og hvad indstillingen var på den baggrund. De gentog, at indstillingen var den, der lå i mavebæltet af 23. januar 2009. Fra det tidspunkt gik mødet på sædvanlig maner over i, at ministeren begyndte at spørge ind til de faktuelle oplysninger og gik løs på det. Forespurgt om der var behov for en grundlæggende orientering af ministeren om sagen, svarede vidnet benægtende. De kendte sagen. Det var den sag, de havde haft oppe at vende i august/september-forløbet. Det var ganske kort, at de refererede til, hvad de havde gjort, og hvad deres indstilling på den baggrund var.

Forespurgt om ministerens beslutning om, at sagerne skulle behandles på det foreliggende retsgrundlag, indebar, at man gav mulighed for, at der ville blive truffet afgørelser i strid med Danmarks internationale forpligtelser, forklarede

vidnet, at det, han kan huske, er, at der kom et møde mere, fordi de ikke blev færdige med mødet på det første møde. Som han husker det, var den anden drøftelse ganske kort tid efter. Den var med den samme personkreds – ministeren, Kim Lunding, Christian Lützen og ham. Den anden drøftelse var med udgangspunktet i det første møde. Det næste, der procesmæssigt skulle ske i sagen, var, at ministeren ville drøfte den med sine nordiske kollegaer. Det var udgangspunktet for mødet. Som han husker det, var det et møde af den karakter, som de også meget ofte havde med afdelingscheferne, hvor de havde samlet nogle sager sammen, fordi ministeren havde et meget travlt program... Det var en sag, de skulle havde drøftet videre på baggrund af det møde, der havde været et par dage før. Forespurgt om beslutningen skal opfattes sådan, at det var et grønt lys for, at man kunne træffe afgørelser, der ville være i strid med konventionerne, forklarede vidnet, at det, der skete på mødet, var, at de havde en snak, fordi både han og Kim Lunding kom med den samme oplysning om, at der lå nogle sager i kontoret. Dorit Hørlyck havde sagt til både ham og Kim Lunding, at hun havde forstået, at ministeren havde truffet den beslutning, at hun selv ville undersøge sagen, og at hun selv ville drøfte den på det nordiske ministermøde. Dorit Hørlyck spurgte, hvad hun skulle gøre med den håndfuld sager, hun havde. Hun havde sagt til ham i marginen af et chefmøde, ved en frokost eller sådan noget, at hun havde en håndfuld sager, og at de var færdigekspederede. Hun sagde, at hun havde foretaget de sagsskridt, hun syntes, at der skulle foretages. Hun spurgte, hvad hun skulle gøre med dem. Det spørgsmål drøftede de på møde to. De drøftede som den ene mulighed, som han var mest stemt for, at de måtte udsætte behandlingen af sagerne på den yderligere undersøgelse. Når han var mest stemt for den løsning, var det, fordi han havde den vurdering af sagen, at de havde gennemført en undersøgelse i løbet af efteråret 2008. Der var kommet nogle oplysninger ud af det, som viste, at man tilsyneladende i Norge i hvert fald stillede nogle flere betingelser, selvom man ligesom Danmark havde tiltrådt konventionen. Der var en oplysning på mavebæltet om, at Norge i øvrigt var i gang med at se på dette område. De var ikke blevet så meget klogere på, hvorfor man tilsyneladende kunne stille flere betingelser i et andet nærtstående land med samme konventionsfortolkning. Han havde på baggrund af den faglige indstilling, som kontoret var kommet med, den vurdering, at de nok ikke kunne komme det nærmere. Gennem årene har han deltaget i behandlingen af mange andre konventionssager, så han ved, at der nogle gange er en forskellig konventionsfortolkning i de forskellige lande, uden at man kan komme helt i dybden med, hvorfor det er på den måde. Ministeren havde den opfattelse, at hun ville i bund med den retsikkerhed, der tilsyneladende stadig var. Derfor så han det på den måde, at undersøgelsen ville blive forlænget som følge af dette processkridt. Sagerne måtte derfor afvente

denne undersøgelse, og de måtte håbe, at ministeren fik afklaret retsstillingen på mødet, og at de kunne træffe afgørelserne hurtigt derefter.

Forespurgt om det målt efter hans opfattelse af konventionen var en konsekvens, at man ville træffe afgørelser i strid med konventionen, hvis man begyndte at ekspedere sagerne efter de eksisterende regler, forklarede vidnet, at hans umiddelbare indstilling var, at når ministeren havde truffet beslutningen om, at hun ikke syntes, at sagen var færdigundersøgt, betød det, at så ville næste afklaring i sagen blive i juni 2009. Han tænkte, at de måtte udsætte sagerne på den afklaring, fordi han har den grundlæggende opfattelse, at man godt kan udsætte en sag, hvis det er med henblik på at gøre noget sagligt og ikke med henblik på at undgå at træffe afgørelse. Det var hans klare oplevelse, at det ikke var for at undgå at træffe afgørelse, fordi når ministeren ville undersøge sagen noget mere, var det på grund af hendes retsikkerhed i forhold til det. Det grundlæggende, at ministeren ville overholde konventionen, stod slet ikke til diskussion. Det var helt evident. Ministeren var i tvivl om, hvordan konventionen skulle fortolkes. Deres opfattelse var, at de med deres generelle administrative erfaring ikke kunne komme det dybere. Det var ministeren ikke enig i. Hun syntes, at det skulle undersøges yderligere. Det var hendes processkridt i sagen. Hans umiddelbare vurdering var, at så måtte sagerne afvente det, fordi det dels er hans generelle holdning, at en sag kan bære en udskydelse, hvis det er med henblik på et sagligt processkridt, og dels vidste han, at der på indfødsretsområdet var relativt lange sagsbehandlingstider. De havde gjort meget for at få sagsbehandlingstiderne ned, men han vidste erfaringsmæssigt, at der ind imellem var meget lange sagsbehandlingstider på dette område. Han vidste også, at der var noget med lukkedatoer i forhold til Folketinget, der altid gjorde, at fra det tidspunkt, hvor man sagde, at man ”kørte”, varede det alligevel altid et år, inden ansøgerne fik indfødsret. Det var ud fra hans generelle viden om både forvaltningsretten og det specifikke område, at han mente, at det kunne gå an at afvente færdiggørelsen. Det nævnte han på mødet, men han måtte også sige – det sagde både han og Kim Lunding – at kontorchefen, der havde sagerne, ikke syntes, at det gik an. Det var det, Dorit Hørlyck havde sagt til dem. Hun syntes, at sagerne var færdigekspederede. Hun sagde, at hun havde indhentet de oplysninger, hun skulle i de sager. Det måtte man jo vægte i forhold til, at der blev foretaget det processkridt, som ministeren ønskede. Det drøftede de på mødet. Det var derfor, at de i mødeforløbet efter diskussionen, om man kunne udsætte dem, eller om man ikke kunne, kom frem til, at sagerne måtte afgøres.

Da de drøftede, om sagerne skulle afgøres, drøftede de også, hvordan de skulle afgøres. Det var oppe at vende, at hvis de afgjorde sagerne efter konventionens

ordlyd, kunne det komme til at betyde, at der blev givet statsborgerskab i nogle sager, hvor det senere viste sig, at man faktisk kunne have stillet en række betingelser. De vidste naturligvis alle sammen, at tildeling af statsborgerskab var irreversibelt, og at det derfor var en meget vigtig afgørelse. Det var noget, Folketinget i sidste ende tog stilling til. Det ville kunne udløse en kritik i forhold til regeringens egen holdning om, at konventioner skulle overholdes, men man skulle stille alle de betingelser, som man kunne efter konventionen. Det var et problem. De drøftede også den anden mulighed, som var, at sagerne kunne afgøres efter de hidtidige retningslinjer. Det vil sige, at man stillede betingelser i disse sager. Hvis man forfulgte det spor, som det endte med beslutningen blev, ville det betyde, at alle sagerne blev fremmet. Nogle ville blive fremmet til optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse, og nogle ville kunne forelægges for Indfødsretsudvalget med henblik på dispensation og på den måde blive optaget på lovforslaget. Det kunne også ende med afslag i nogle af sagerne, fordi man stillede betingelser. Det var stjerneklart for ministeren. Det var det, de talte om.

Han tror, at han på et tidspunkt spurgte ministeren om, hvad nu hvis der ikke kom det ud af det nordiske ministermøde, som hun forventede. Ministeren havde tyrkertro på, at det kunne hun finde ud af – ligesom i Metock-forløbet. Hun troede, at hun kunne gøre en forskel og finde ud af det sammen med sine kollegaer. Han sagde derfor afvæbnende til ministeren, at hvis hun heller ikke kunne finde ud af det og komme dybere, end de kunne, ville det være sådan, at de så ville være kommet til at træffe nogle afgørelser, hvor de stillede for mange betingelser. Både han og Kim Lunding sagde, at de derfor skulle kunne finde de pågældende sager igen, hvis ministeren ikke fik den retsafklaring, som hun troede på. Det var derfor, at de kom ind på det spor, som han mener Dorit Hørlyck havde nævnt for ham eller Kim Lunding, om, at hun ønskede, hvad der var absolut nødvendigt, at sagerne blev noteret, så de kunne fremfindes igen og i givet fald genoptages umiddelbart efter ministermødet. Dette forløb er han stjernesikker på. Det var sådan mødet og diskussionen forløb. Det var en sædvanlig, saglig og juridisk diskussion med ministeren med udgangspunkt i, at ministeren ønskede at overholde konventionerne. Hun var usikker på fortolkningen af konventionerne, og hun ønskede at drøfte det med sine nordiske kollegaer, og de havde en håndfuld sager, som de skulle forholde sig til.

Forespurgt om de var inde på en afvejning af, om hensynet til regeringen og ønsket om ikke at stille for få betingelser vejede tungere end hensynet til ansøgere, forklarede vidnet, at diskussionen forløb, som han har beskrevet. Den forløb på denne måde, fordi udgangspunktet var, at sagen nu skulle undersøges yderligere, og at retsafklaringen dermed først ville foreligge i juni 2009. Han

syntes, at det var en vanskelig afgørelse, at de nu havde nogle sager, som kontorchefen oplyste var færdigbehandlet, men det var givet den præmis, at sagsundersøgelsen fortsatte. De drøftede, hvad de skulle gøre, og hans principielle indstilling var, at det var bedst at afvente den endelige retsafklaring, inden de afgjorde sagerne. De kom ind på – fordi de vægtede det frem og tilbage – at der også var nogle uhensigtsmæssigheder i berostillelsen. Ministeren afviste berostillelsen, fordi hun henviste til de problemer, de havde haft i Metock-sagen, hvor de besluttede i en meget principiel og vigtig sag, at de ville udsætte sagerne, indtil de havde lavet en international undersøgelse. Sagen var aktuel ganske kort tid før denne sag, og de var blevet kritiseret af forvaltningsjurister. Som han husker det, havde de også haft en sag hos ombudsmanden, hvor de undgik kritik, men hvor berostillelse blev drøftet. Han kan huske det, fordi ministeren havde det meget med at tale i personer. Hun nævnte flere gange på mødet, at det ikke gik, fordi det ville Gammeltoft kritisere. Han kan ikke huske, hvordan ordene faldt. Ministeren kendte ombudsmanden fra tilbage i tiden. Det var vigtigt. Hun ville ikke have kritik af ombudsmanden. Synspunktet var, at der var problemer med berostillelsen i Metock-sagen. Der gik det, men de ville få kritik af ombudsmanden, hvis de stillede indfødsretssagerne i bero. Forespurgt om de rådgav ministeren om, at de ville blive kritiseret af ombudsmanden ved en berostillelse, forklarede vidnet, at de som altid, når de talte med ministeren, havde en juridisk diskussion med hende, hvor man vendte og vægtede alle synspunkter. Det synspunkt, som ministeren kom med, var et sagligt indspark. Ombudsmanden skulle jo interessere sig for lange sagsbehandlingstider. Det var et element, men han havde den grundopfattelse, at givet den præmis, at sagen skulle undersøges yderligere og velvidende, at der på indfødsretsområdet var lange sagsbehandlingstider, var det en saglig begrundet udskydelse af sagen, der gik an.

Forespurgt om de overvejede at drøfte spørgsmålet med Dorit Hørlyck, forklarede vidnet, at det var et af de sædvanlige møder med afdelingschefen, hvor de drøftede nogle udestående sager fra Udlændingeafdelingen. En del af Udlændingeafdelingens område var indfødsretsområdet. Han har ingen erindring om, hvorfor Dorit Hørlyck ikke var med. Det var lidt forskelligt, om både afdelingschef og kontorchef var med. Det var et opsamlingsmøde med afdelingschefen, så det var helt naturligt, at det var Kim Lunding, der var med til mødet. Både han og Kim Lunding refererede på mødet Dorit Hørlycks opfattelse af, at hun havde nogle sager, som hun opfattede som færdigekspererede. Forespurgt om der ikke var en konkret anledning til at inddrage Dorit Hørlyck i mødet, forklarede vidnet, at det bare var et møde blandt mange andre med afdelingschefen, hvor de drøftede de udestående sager, som han havde liggende. Forespurgt om han kan huske, hvordan ministeren reagerede på oplysningen

om, at man, såfremt man ikke kunne fortolke konventionen på anden vis, ville komme til at træffe afgørelser, som vil være i strid med konventionen, forklarede vidnet, at han kan huske, at de havde en juridisk diskussion, som indebar, at de kom omkring de forskellige vinkler og udfald. Det var de tre udfald, som han tidligere har forklaret om. Han kan huske, at det endte med, at ministeren sagde, at de måtte færdiggøre sagerne på det foreliggende grundlag. Det var beslutningen. Han kan huske det, fordi udkommet af møde et var en klar ministerbeslutning om, at hun ville drøfte det med sine nordiske kollegaer, og det var det næste, der skulle ske procesmæssigt. Udkommet af møde to, efter de havde vendt alle vinkler, var, at Dorit Hørlyck måtte træffe afgørelser på det foreliggende grundlag. Forespurgt om han kan huske en reaktion fra ministeren på, at man i givet fald ville kunne komme til at afgøre sager i strid med konventionen, forklarede vidnet, at forløbet var, som han tidligere har forklaret. Han sagde det, som han syntes, man skulle sige det til ministeren. Han sagde, at det ikke var sikkert, at der kom det ud af mødet, at hun fik den afklaring, at man kunne stille de betingelser, som hun forventede. Det ville så betyde, at de ville træffe nogle afgørelser – nogle ville blive med tilladelser, nogle ville blive dispensationssager i Folketinget, men der kunne også være nogle, der endte med et afslag, hvor de havde stillet for mange betingelser. Derfor var det vigtigt, at de kunne finde sagerne igen. Han mener, at idéen om at notere sagerne var noget, som Kim Lunding og han havde fra Dorit Hørlyck. Forespurgt om de sagde til ministeren, at den type afgørelser ville være i strid med konventionen, hvis udfaldet af hendes egne undersøgelser var ”negative”, forklarede vidnet, at det stod stjerneklart med det hændelsesforløb, der samlet havde været – de havde lagt et mavebælte op i januar 2009, hvor de indstillede, at man fulgte konventionens ordlyd, hvor det blev angivet, at det betød, at der var nogle sager, man skulle genoptage – de havde et møde, hvor de drøftede sagen, og hvor det endte med, at ministeren ville undersøge mere – og så det sidste møde, hvor de drøftede alle udfaldene – at hvis beslutningen var, at den håndfuld sager, som Dorit Hørlyck havde, skulle afgøres efter den hidtidige retsstilling, kunne det føre til, at der ville blive truffet nogle afgørelser, hvor de stillede flere betingelser, end man kunne efter konventionen. Sagerne skulle derfor kunne fremfindes og genoptages. Forespurgt om de brugte udtrykket ”det vil være i strid med konventionen”, ”det ville være retsstridigt” eller tilsvarende, forklarede vidnet, at det, de drøftede, og som også var stjerneklart, var, at hvis afklaringen af den retsikkerhed, som ministeren så, og som hun regnede med at få afklaret på ministermødet, ikke faldt ud, som ministeren forventede, ville der blive truffet nogle afgørelser, hvor der blev stillet for mange betingelser efter konventionsfortolkningen, og som derfor var forkerte afgørelser, der skulle kunne genoptages. Det er det, han kan huske i dag. Han tror, at de sagde, at det ville blive nogle forkerte afgørelser.

Forespurgt om han tror, at ministeren forstod, at det ville være i strid med konventionerne, forklarede vidnet, at det var stjerneklart for dem alle, hvad materien var i denne sag. Hele sagsforløbet med august-forelæggelse, september-forelæggelse, januar-forelæggelse, to møder, hvor de drøftede alle vinkler, var for alle fire, der var til stede i lokalet, fuldstændigt klart i forhold til, hvad der var op og ned i sagen. Forespurgt om han kan uddybe, om de prøvede at udfordre ministeren på det, eller om han kan huske reaktioner fra ministeren på det, forklarede vidnet, at for ham var der på alle møderne ingen tvivl om, at ministeren havde en intention om at overholde alle konventioner herunder den konvention, der bliver talt om her. Det har han aldrig været i tvivl om. Det udtrykte hun flere gange også ved andre møder. Det var det billede, han helt klart havde. Det, der var i denne sag, var, at der efter det forløb, som kontoret havde været igennem i efteråret 2008, tegnede sig et yderligere billede af forholdene i de nordiske lande, men der var stadig efter i hvert fald ministerens opfattelse nogle spørgsmål. Det vil sige, at han oplevede, at ministeren ville overholde konventionen, men hun var usikker på konventionens rækkevidde. Hun var usikker, fordi hun stadig havde et billede af, at de andre nordiske lande, som havde den samme fortolkningsstil som Danmark, fortolkede på en anden måde, og de havde vel alle sammen en oplevelse af, at hvis der er nogle lande i verden, der er konventionstro og går op i konventionsoverholdelse, så er det de nordiske lande. Ministeren sad med oplevelsen af, at hun stadig fik at vide, at man i et eller flere af de andre nordiske lande stillede flere betingelser og alligevel havde tiltrådt konventionen og overholdt den. Hun ville vide, hvad forklaringen var på det. Forespurgt om de gjorde noget for at tale ministeren fra det, og at man måske skulle stoppe den nordiske undersøgelse, eller om han lagde mere vægt i, at de skulle udsætte sagerne, forklarede vidnet, at de på det første møde havde haft diskussionen, om sagen skulle undersøges mere, eller om de havde de oplysninger, der gjorde, at de nu kunne lukke sagen. Han havde i hvert fald den oplevelse med hans mere generelle administrative erfaring, at han kunne se, at der var nogle oplysninger både i mavebæltet og i notatet, der stadig var lidt svære at forklare, men hans generelle erfaring var, at konventioner fortolkes forskelligt nogle gange. Her var ordlyden klar, og det skulle de ikke undersøge mere. Det var hans og afdelingens opfattelse. Ministeren havde den modsatte opfattelse. Hun syntes ikke, at de var færdige, og hun syntes, at der skulle undersøges mere. Præmissen om, at sagen skulle undersøges mere, var færdig. Som han husker det, havde de ikke på det andet møde flere substansdrøftelser af processkridtene, for ministeren havde besluttet, at hun selv ville undersøge sagen. De havde undersøgt det nordiske, og deres indstilling var, at det kunne de ikke komme videre med, og derfor indstillede de, at man fulgte konventionen. Det var det, de sagde på det første møde. Forespurgt om de brugte kontorets indstilling til at udfordre ministeren yderligere på dette

punkt, forklarede vidnet, at de havde en meget klar drøftelse af den håndfuld sager, som både Kim Lunding og han vidste, at Dorit Hørlyck havde, og som hun havde været hos dem begge med, fordi hun havde hørt, at ministeren havde truffet den beslutning, at hun selv ville undersøge sagen yderligere på et ministermøde i juni 2009. Dorit Hørlyck syntes, at det gav hende et problem, fordi hun havde nogle sager, der var færdigekspederet. Det var sådan setuppet var.

Forespurgt om hvor alvorligt han opfattede situationen, forklarede vidnet, at han er nødt til at svare lidt mere omfattende. Den beslutning, som ministeren havde truffet om, at sagen skulle undersøges yderligere, og at det skulle ske gennem hendes egen samtale med sine kollegaer, var en beslutning, som de var uenige i. De syntes, at de havde lavet den nordiske undersøgelse. Hvis han skulle bedømme ministerens beslutning, så var den ikke usaglig. Hun gav udtryk for, at hun ikke syntes, at sagen var oplyst ordentligt, og at hun ikke kunne forstå, hvorfor nogle lande, som havde den samme konventionsforståelse, kunne stille nogle flere betingelser. Afslutningsreplikken i mavebæltet og notatet indeholdt stadig oplysninger om, at man tilsyneladende stillede flere betingelser. Det havde ministeren som indgang til sin beslutning. Der kunne godt være afgørelser, hvor man var uenig med sin minister, men hvor den beslutning, som ministeren traf, ikke var usaglig, og det var ministerens kompetence at træffe en sådan beslutning. Forespurgt om han ikke var alarmeret, eller om han ikke syntes, at det var en meget alvorligt situation, forklarede vidnet, at han syntes, at der var et problem på det andet møde givet præmissen om, at sagen skulle undersøges noget mere. Forespurgt om der var grænser for, hvor tungt han tog sagen i lyset af, at ministeren havde et sagligt afsæt for at undersøge sagen, forklarede vidnet, at han tog alle de sager, som han havde, mens han var i Integrationsministeriet, meget alvorligt. De havde mange alvorlige sager, mange juridisk svære sager og politisk svære sager. På det andet møde syntes han, at det var problematisk, at ministeren ville undersøge sagen, fordi kontorchefen sagde, at hun havde nogle sager, der var klar til afgørelse. Han syntes, at det var et administrativt problem. Det skulle løses. Forespurgt om hvor alvorligt han bedømte den situation, at der kunne komme afgørelser, der var i strid med konventionen, forklarede vidnet, at han ikke lavede interne hitlister. Han syntes, at det var en svær afgørelse. Det var også en svær afgørelse givet kritikken i Metock-sagen. Det var endvidere en problematisk afgørelse at udsætte sagerne, men han syntes, at det var den mest rigtige afgørelse, fordi det kunne forsvares henset til, at der blev foretaget yderligere sagskridt og henset til de generelle sagsbehandlingstider på området. I diskussionen nåede de frem til den afgørelse, som ministeren traf. Ministeren og de vidste godt, at konventionsfortolkningen ikke var endeligt lagt fast. Det ville den først blive

efter mødet i juni 2009. De sagde også til hende, at hvis det ikke blev sådan, som hun regnede med, nemlig at hun fik en viden om, hvorfor man kunne stille flere betingelser, således at deres praksis kunne føres videre, kom de til at træffe nogle afgørelser, der var forkerte, og som de derfor ønskede at omgøre. Forespurgt om han bedømte sagen så alvorligt, at han overvejede at gå videre med det, skrive det til ministeren, give ministeren en mere kontant advarsel eller eventuelt orientere Statsministeriets departementschef om situationen, forklarede vidnet, at sagen stadig var verserende, og ministeren havde besluttet nogle sagsskridt, som ikke var deres indstilling, men som man ikke kunne sige var usaglige. Ministeren ønskede at oplyse sagen til bunds. Forespurgt om han bedømte den retlige situation sådan, at det var nødvendigt at gøre yderligere skridt på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at underlægningsmusikken hele tiden var, at ministeren ønskede at overholde konventioner og fortolke dem på den korrekte måde, men hun var usikker på fortolkningen. Han var som følge af sin fortid og fra andre sager klar over, hvornår man har pligt til at gå til Statsministeriet. Han har været med i opfølgingsarbejdet med DJØF's faglige, etiske udvalg tilbage i 90'erne. Man har pligt til at gå videre, hvis man modtager en klart ulovlig ordre. Det var der ikke tale om her. De fik ikke nogen klart ulovlig ordre. Forespurgt om det var et ræsonnement, han gjorde dengang, forklarede vidnet, at det var en sag, der var verserende. Hans forventning var, at ministeren fik drøftelsen på ministermødet, og han kunne naturligvis ikke vide, om hun ville få en afklaring i retning af, at man kunne stille en række betingelser mere. Han regnede under alle omstændigheder med, at de efter ministermødet ville blive færdige med det, og at de så kunne træffe afgørelserne.

Forespurgt om han stoppede op et øjeblik og tænkte, at det var en situation, hvor man skulle være ekstraordinært opmærksom, forklarede vidnet, at det gjorde han overhovedet ikke. Det var en sag, der var verserende. De var i sagsbehandling. De syntes ikke, at sagsbehandlingen skulle fortsætte. Det syntes ministeren, og det havde hun sine motiver til, som hun redegjorde sagligt for på møderne. Så det var en verserende sag. Forespurgt om han gjorde sig overvejelser, om der kunne være yderligere konsekvenser, udover at man kunne komme til at træffe afgørelser i strid med konventionen, forbundet med den beslutning, at man skulle fortsætte efter de eksisterende retningslinjer, forklarede vidnet, at de på mødet havde en saglig juridisk diskussion om, hvad de skulle gøre med den håndfuld sager, som Dorit Hørlyck havde liggende. De vidste, at den generelle sag var verserende hen mod juni 2009. For ham var udkommet af møderne, at der nu var truffet to beslutninger. Ministeren havde dels truffet en beslutning om, at sagen skulle på det nordiske ministermøde med henblik på en egentlig drøftelse, dels havde ministeren truffet beslutning

om, at den håndfuld sager, som Dorit Hørlyck havde liggende, skulle afgøres efter de hidtidige gældende retningslinjer. Han synes, at de på et af møderne havde oppe at vende, om de skulle orientere Folketinget, men han kan huske forkert. Det var noget, han selv var meget optaget af. Han kan ikke huske det med bestemthed. Det kan være, fordi han har en erindringsforskydning fra både august-forløbet og det senere forløb. Han har en erindring om, at de havde det oppe at vende, men at ministeren sagde, at det skulle de ikke, da sagen var verserende. Han nævner det med meget stort forbehold. Han er ikke fuldstændig sikker på det.

Forespurgt om han havde overvejelser om, at man kunne komme i andre dilemmaer med disse beslutninger, forklarede vidnet, at det generelle forhold, han havde til indfødsretsområdet, var, at han ikke kendte detaljerne på dette sagsområde. Han kendte ikke de enkelte sager. Han vidste slet ikke hvilke konkrete sager, der aktuelt var verserende i forhold til Folketinget. Det havde han ingen viden om. Foreholdt at Dorit Hørlyck har forklaret, at når hun i forbindelse med forelæggelse af en konkret sag, der var omfattet af konventionen, for Indfødsretsudvalget undlod at oplyse, at sagen var omfattet af konventionen, var det, fordi hun mente, at det var en følge af beslutningen om at følge de almindelige retningslinjer og forespurgt, om han var enig i den vurdering, forklarede vidnet, at det, han kan huske, er, at billedet for ham var, at der var en håndfuld sager, som kontorchefen havde klar til afgørelse, men han havde ingen som helst viden om, hvorvidt sagerne stod til tilladelse, forelæggelse med henblik på dispensation eller afslag. Billedet for ham var, at der var nogle sager, der var klar til afgørelse.

Forespurgt af kommissionens formand om ministeren specifikt har oplyst, hvad usikkerheden bestod i, og hvad hun manglede at få oplyst, forklarede vidnet, at som tidligere forklaret var udgangspunktet og det, der blev nævnt på mødet under den første drøftelse med ministeren efter forelæggelse af mavebæltet af 23. januar 2009, at de havde været gennem de nordiske undersøgelser, og resultatet forelå. De syntes ikke, at de kunne komme dybere i det. Det var naturligvis især Kim Lunding, der sagde det. Indfødsretskontoret havde haft møde, og de havde mailet rundt, og de syntes ikke, at de kunne komme dybere. På den baggrund var deres indstilling, at de kun skulle stille de betingelser, der fulgte af konventionens ordlyd. Forespurgt om ministeren sagde, hvad det var, hun manglede at få oplyst, forklarede vidnet, at hun kunne se, at de havde lavet yderligere undersøgelser, og at hun kunne se, at de stillede nogle flere betingelser i de andre nordiske lande. Det spurgte hun meget ind til. Det var lande, som fulgte den samme retstradition og den samme konventionsfortolkning som Danmark. Ministeren ville vide, hvad baggrunden for det var.

Hun ville vide, hvad ræsonnementet var bag, at der tilsyneladende blev stillet flere betingelser om sprog, karens og kriminalitet osv. Det kan han huske, fordi Kim Lunding naturligvis ikke kunne gøre andet end at svare, at de havde haft et møde og en mailkorrespondance, og de fortalte, at de stillede betingelserne. De havde ikke flere oplysninger. Det var det, der gjorde, at ministeren sagde, at hun selv måtte finde ud af, hvad der var baggrunden for, at de fortolkede konventionen således, at man kunne stille flere betingelser. Forespurgt om de på møde to gjorde noget for at genoptage drøftelserne med ministeren og overbevise hende om, at det var deres fortolkning af konventionerne, der var rigtig, og at det, at de måske gjorde noget andet i Norge, ikke havde den store betydning, forklarede vidnet, at hans erindring er, at de drøftede de forskellige udfaldsmuligheder – udsættelse af sagen, afgørelser af sager efter den rene konventionsfortolkning eller afgørelse på det foreliggende grundlag. På mødet var det hele tiden oppe at vende, at de syntes, at de oplysninger fra de nordiske lande, som de havde fået, ikke kunne føre til et andet resultat. På møde to vendte de naturligvis tilbage til, at indstillingen fra deres side var, at de kunne se, at de nordiske oplysninger var mudrede, men de syntes ikke, at de kunne komme det dybere. Deres generelle erfaring var, at det nogle gange var sådan, at man ikke kunne komme det tættere, og så måtte man tilbage til at afgøre sagerne efter konventionens ordlyd. Forespurgt om de gik så detaljeret ind i det, at de læste konventionens ordlyd for ministeren og forklarede, at det stod ret klart, hvad man kunne, og at de var overbevist om, at man efter konventionen ikke kunne nægte indfødsret til en person, der er sigtet for en færdselsforseelse, forklarede vidnet, at de havde oppe at vende både på møde et og to, hvad deres indstilling i sagen var. Deres indstilling i sagen var, at de havde lavet de nordiske undersøgelser. De kunne ikke få bedre oplysninger frem end det, de havde fået, og så måtte de vende tilbage til, at sagerne måtte afgøres efter konventionens ordlyd. Han kan ikke i dag specifikt huske, hvad Kim Lunding sagde, og hvad han selv sagde, men det var det, de vendte tilbage til både på det første og det andet møde.

Forespurgt af advokat Nicolai Mallet om hvad ministerens reaktion var på forslaget om, at sagerne skulle udsættes, forklarede vidnet, at han kan huske, at ministeren var nervøs ved, at en udsættelse af sagen ville kunne udløse kritik fra Hans Gammeltoft-Hansen.

Forespurgt af kommissionens formand om de interesserede sig for, hvad det var for nogle sager, der afventede afgørelse – om det var sager, der vedrørte vand, selvforsørgelse, sprog eller indfødsretsprøve, forklarede vidnet, at det ikke var oppe at vende. Det var det mere principielle, de drøftede. Kontorchefen havde sagt både til ham og Kim Lunding, at hun havde nogle sager, der var

færdigundersøgte. Forespurgt om de overvejede, om ministerens usikkerhed kunne være forskellig i forhold til forskellige typer betingelser, svarede vidnet benægtende. De talte om, at der var en håndfuld sager, der var klar til afgørelse.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen om hvad begrundelsen var for, at man ikke lavede et papir, hvor man skrev konklusionen på, hvad ministeren havde besluttet på mødet, forklarede vidnet, de havde fantastisk mange møde med ministeren gennem årene. På masser af de møder blev der truffet en afgørelse. Det førte normalt ikke til, at de skrev beslutningen ned. Ud af de to møder var der kommet to beslutninger, som stod fuldstændigt klart for ministeren, Kim Lunding, Christian Lützen og ham, nemlig at ministeren ønskede dette på som et egentligt punkt på det nordiske ministermøde med henblik på en substansdrøftelse om fortolkningen af konventionen, og hvilke betingelser man kunne stille. Det var den ene beslutning. Den anden beslutning var, at den håndfuld sager, som Dorit Hørlyck havde fortalt ham og Kim Lunding, at hun havde liggende, skulle afgøres på det hidtidig gældende retsgrundlag. Forespurgt om det ikke ville have været det rigtige i denne type sag, som handler om konventionsbrud, at få nedskrevet beslutningerne, således at ministeren vidste, hvad det var, de mente, at hun havde besluttet, forklarede vidnet, at ministeren kontinuerligt tilkendegav, at hun ønskede at overholde konventionerne. Underlaget for denne sag var, at ministeren havde den holdning, at hun ønskede at overholde konventionerne, men i denne sag på dette tidspunkt var hun fortsat i tvivl om fortolkningen af konventionen. Ud af det kom der de to beslutninger, nemlig beslutningen om at drøfte sagen på det nordiske ministermøde og senere beslutningen om, at den håndfuld sager, som Dorit Hørlyck havde liggende, skulle afgøres efter de hidtidig gældende retningslinjer. Forespurgt om det ikke ville have været rigtigt at få det ned på papir, forklarede vidnet, de også i denne sag under disse møder havde fuldstændig saglige og udredende drøftelser med ministeren. Ud af det kom de to beslutninger fra ministeren. Ministeren ønskede selv at undersøge sagen yderligere. De syntes, at sagen var oplyst. Ministeren syntes på baggrund af de oplysninger, hun havde, og de spørgsmål, hun stillede på møderne, at det kunne hun godt få bedre oplyst. Han oplevede det sådan, at hun i sin optik traf en saglig afgørelse om at undersøge sagen yderligere. Forespurgt om det ikke havde været fornuftigt at skrive beslutningerne ned, forklarede vidnet, at han tager det alvorligt, at man skal forklare, hvordan forløbet i sagen var, og hvilke overvejelser man havde i forbindelse med de forskellige forløb. Det har han redegjort meget detaljeret for, også hvordan hans egne overvejelser var på de enkelte møder. Ud af det kom nogle beslutninger, som stod soleklare for alle. Det normale i det ministerium, som han har oplevet i alle andre ministerier,

var, at der blev truffet en masse beslutninger, som de deltagende vidste, blev udført bagefter. [3. juni 2013, side 1103-1121]

Foreholdt ekstraktens side 12066 (Mødeindkaldelse til 4. februar 2009 kl. 11:00 – 11:30 – Internt møde med U-chefen og Indfødsretskt om statsløse palæstinensere) og side 13185 (Mailkorrespondance af 3. februar 2009 mellem Claes Nilas og Christian Lützen) og forespurgt af advokat Nicolai Westergaard om det er muligt, at møde to blev afholdt den 4. februar 2009, forklarede vidnet, at han slet ikke har set i kalenderen. Han har gengivet sin erindring om hændelsesforløbet, efter de lagde mavebæltet af 23. januar 2009 op. Han har en meget klar erindring om, at der blev holdt to møder med den kadence, som han har nævnt. Han er ikke flere år efter i stand til at sige, om mødet blev holdt på den ene eller den anden dag, eller på hvilket tidspunkt på dagen, mødet blev afholdt. Forespurgt om han har nogen erindring om, hvor lang tid mødet tog, forklarede vidnet, at som han husker det, var det andet møde et af de sædvanlige møder, de havde, og som de meget ofte havde, når ministeren var i huset. De havde en meget travl minister, og der udviklede sig en praksis, hvorefter der, når ministeren var i huset, og ministersekretariatet havde samlet nogle sager, blev holdt møde med ministeren. Det var typisk ministeren, afdelingschefen, Christian Lützen og ham, der deltog. Han husker det som om, at det var på et sådan møde, at de som en ud af flere sager færdiggjorde denne sag. Han har ingen erindring om varigheden af møderne. Det var naturligvis ikke heldagsmøder eller lignende. Det var møder, der var rettet mod den sag eller de sager, som de skulle behandle. Det kunne nogle gange resultere i et meget kort møde og nogle gange i et længere møde. Han har forklaret forløbet, sådan som han husker det. Han kan huske, at der var møder, og han kan huske, hvad de drøftede på møderne, men han har ingen erindring om, at det ene møde tog 14 minutter og det andet tog 42. Forespurgt om man har kunnet nå at drøfte alle de ting, han har forklaret om på et mødet, der varede i størrelsesordenen mellem 14 og 42 minutter, forklarede vidnet, at der var de to møder med det indhold, som han tidligere har forklaret, men han vil ikke i dag flere år efter gisne om, hvor mange minutter det ene og det andet møde tog. Der var to møder. Personkredsen var den samme på begge møder. Indholdet og drøftelserne på møderne var det, som han har forklaret. [3. juni 2013, side 1134-1135]

På et eller andet tidspunkt i dette forløb – det må ligge efter mødet – talte han med Dorit Hørlyck i marginen af et møde, eller de mødtes ved frokosten, hvor hun sagde, at hun forstod, at ministeren selv ville tage sagen op med sine nordiske kollegaer. Dorit Hørlyck sagde, at hun havde nogle sager, der var klar, og hvor der var foretaget de sagsskridt, der skulle foretages. Hun spurgte, hvad hun skulle gøre med dem. Han oplevede det som om, at hun

var bekymret over det. Han kan også huske, at de på den første drøftelse, der formentlig var den 29. januar 2009, havde det oppe, at der var nogle sager, men det blev de ikke færdige med. Det, de nåede at blive færdige med på mødet den 29. januar 2009, var, at ministeren ville undersøge sagen, og at det skulle op på det nordiske ministermøde. De havde ikke fået lukket sagen. Efter hans erindring drøftede de det videre på et af de talrige møder, de havde med afdelingscheferne – altså her Kim Lunding – hvor de havde en række andre ting oppe. Det skete tit, at ministersekretariatet vidste, at ministeren kom en eftermiddag, og Christian Lützen kunne komme og spørge, om de ikke skulle tage de udlændingesager, de måtte have liggende. Så blev der holdt et møde med afdelingschefen, ministersekretæren, ministeren og vidnet, hvor de håndterede de sager, der var udestående. Det var en del af sådant et møde, at de havde afslutningen af denne sag. Der var nogle konkrete sager, der var klar til afgørelse, og hvad de skulle gøre med dem, når ministeren havde besluttet, at den skulle undersøges videre, og at næste processkridt var, at hun selv ville tage den op. Som han husker det, talte de på mødet om, at de enten kunne afvente ministermødet og berostille sagerne til ministermødet, hvilket var den fremgangsmåde, de valgte i efteråret 2008 i Metock-sagen. Det ville blive en relativ lang berostillelse, fordi ministermødet først var i juni 2009, og det ville også betyde i forhold til, hvis de ekspederede sagerne, at dem, der skulle have en tilladelse, skulle afvente så lang tid. De havde i forbindelse med Metock-sagen haft den oplevelse, at der i Metock-forløbet var kritik af, at de havde udsat sagerne – altså at de havde berostillet sagerne. Der var ledende forvaltningsjurister, der havde sagt, at det ikke var godt nok, og at Integrationsministeriet ikke på den måde måtte sylte sagerne. Som han husker det, var der også en sag hos Ombudsmanden, som ikke førte til kritik, men hvor det spørgsmål var vurderet. Når de nåede frem til, at de ville berostille i Metock-sagen, så var det, fordi hvis de havde ekspederet på det foreliggende retsgrundlag, så havde de givet en række afslag til personer med den virkning, at de slet ikke ville have kunnet komme ind i landet. De ville være blevet afvist fra Danmark. Det havde været en afgørelse vedrørende nogle personer, som de ikke ville have kunnet notere og senere finde frem. Det havde været en definitiv afgørelse af opholdsspørgsmålet. De vendte selvfølgelig, om de skulle lade sagerne vente, men det havde de ulemper, som de havde været ude for i Metock-sagen. De drøftede derfor også, at der var den mulighed at ekspedere sagerne. Hvis de ekspederede dem efter det foreliggende retsgrundlag, ville det føre til, at der ville blive givet nogle tilladelser og nogle afslag, men når sagerne kom på det nordiske møde, var det jo, fordi de stadigvæk ikke vidste, hvordan den endelige retsstilling på området ville blive. Det var den ene mulighed. Den anden mulighed var, at de ekspederede sagerne ud fra den fortolkning, som de havde lagt op i mavebæltterne fra 4. august 2008 og 23. januar 2009. Hvis de ekspederede sagerne på

den måde, så kunne det være, at de dermed gav nogle tilladelser, hvor det viste sig, at der i virkeligheden skulle være stillet nogle betingelser, således at der så ville blive givet nogle tilladelser, som så var forkerte og irreversible. Han kan huske det, fordi ministeren spurgte, om de så ville få kritik af Hans Gammeltoft-Hansen, hvis de ikke behandlede sagerne. Han kan huske, at ordene faldt på den måde. De vendte de forskellige juridiske muligheder, og hvad de skulle gøre, når kontorchefen sagde, at hun havde nogle sager, der var klar til at blive afgjort. Ud af det kom, at ministeren sagde, at det rigtige måtte være, at de afgjorde sagen på det foreliggende grundlag, fordi de ikke vidste, hvordan den endelige retstilling på området ville blive. Han mener også, at de drøftede, at kontoret havde meddelt, at sagerne skulle noteres, sådan at hvis retsstillingen blev fastlagt anderledes på et senere tidspunkt, så kunne man finde dem frem igen og genoptage dem. Han mener ikke, at han havde en forhåndskontakt med Kim Lunding.

Foreholdt ekstraktens side 13185 (Mail af 3. februar 2009 kl. 18.25 fra vidnet til Christian Lützen) *"Er I færdige?"*, samme side (Mail af 3. februar 2009 kl. 18.31 fra Christian Lützen til vidnet) *"Ja. Det gik. Birthe vil formentlig gerne tale med dig og Lunding og Dorit om indfødsretssagen med de statsløse i morgen kl 11-12- evt også et par andre sager."* og samme side (Mail af 3. februar 2009 kl. 18.31 fra vidnet til Christian Lützen) *"Fino – takker"* forklarede vidnet, at han ikke kan huske det. Han kan huske, at der var de to led i januar/slut februar-forløbet. Han kan i dag overhovedet ikke huske detaljerne om, hvordan møderne kom i stand.

Forespurgt af kommissionens formand om der var nogen, der sagde til ministeren, at man herefter sandsynligvis ville træffe afgørelse i strid med konventionerne, hvis man fulgte den beslutning, som hun havde truffet, forklarede vidnet, at de drøftede de forskellige muligheder, herunder den mulighed som ministeren til sidst besluttede, nemlig at sagerne skulle behandles på det foreliggende grundlag – altså efter at man stillede nogle betingelser. De diskuterede, at det ville betyde, at nogen fik tilladelser, og nogen fik afslag, og at det kunne være, at de i nogle af de afslag, der blev givet, ville have stillet for mange betingelser, og at de derfor skulle genoptages. Det var også en del af diskussionen på mødet. Forespurgt om det kom frem, at der ikke havde været tvivl i kontoret, forklarede vidnet, at som han husker det, var de på alle møderne tilbage ved, hvad deres juridiske fortolkning var. Fortolkningen var den, de havde lagt op i mavebælterne – altså en fortolkning om, at man kunne stille krav om fem års fængsel, ophold osv. Det var de naturligtvis inde på. Forespurgt om det var hans opfattelse, at Birthe Rønn Hornbech på dette møde havde oplysningerne om, at man i kontoret havde den opfattelse, at hvis man gjorde

dette, kunne det udgøre et juridisk problem og være i strid med konventionerne, forklarede vidnet, at den diskussion, de havde på mødet, var, som han har beskrevet. På baggrund af ministerens beslutning om, at hun selv ville tage sagen op i juni 2009, havde de en diskussion om, at der var nogle sager i kontoret, der var klar til afgørelse, og hvordan de skulle afgøres. Det havde de en juridisk, administrativ drøftelse med ministeren om de mulige udfaldsmuligheder, som han har forklaret.

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at han ikke er bekendt med, hvordan udfaldet af mødet blev kommunikeret videre. Det har fulgt den sædvanlige praksis. Den, der havde det faglige ansvar for sagen, havde ansvaret for at gå tilbage med den. Det var Kim Lunding. [6. maj 2013, side 866-868]

Foreholdt at han om møderne i august 2008 og i januar 2009 har forklaret, at ministeren specielt var interesseret i, hvad Kim Lunding havde at bidrage med i relation til det nordiske spor, og om mødet, formentlig i februar 2009, har forklaret, at Kim Lunding nævnte, at der var nogle sager, som var klar, og videregav Dorit Hørlycks opfattelse af, at de ikke kunne blive liggende og forespurgt, om han husker nærmere, hvad Kim Lundings holdning var på møde to i februar 2009 til, hvad man skulle gøre ved de konkrete sager, forklarede vidnet, at forløbet var det, at de ikke blev færdige med sagen på møde et, men udkommet af møde et var ministerens beslutning om, at hun selv ville drøfte denne sag med sine ministerkollegaer. På møde et var det også oppe, at der var nogle sager, men de drøftede ikke dette færdigt, formentlig af tidsmæssige grunde. På møde to lå ministerens beslutning om, at hun ville drøfte det med sine kollegaer, fast. Det Kim Lunding nævnte, således som vidnet selv havde fået at vide af Dorit Hørlyck, var, at der var en håndfuld sager, som hun var bekymret over, fordi de var klar til afgørelse. Forespurgt om han husker, hvad Kim Lundings bidrag var til det, forklarede vidnet, at de drøftede de forskellige udfaldsmuligheder igennem. Han havde som grundindstilling og nævnte det på mødet, at når præmissen var, at sagen skulle undersøges yderligere, kunne de sager, der lå, holde til at vente med at blive afgjort til undersøgelsen var afsluttet. Det var med en saglig indgang ministeren gik ind til det, men det ville først ske i juni 2009. Forespurgt om Kim Lunding bidrog med sin mening om det, forklarede vidnet, at han ikke kan huske, hvem der sagde hvad. Han husker fuldstændig tydeligt, at hans og Kim Lundings indgang til sagen var den, der var lagt op med mavebæltet af 23. januar 2009, nemlig at der var lavet en nordisk undersøgelse, og at de mente, at man skulle holde sig til konventionen, hvilket betød en genoptagelse. Det reflekteredes på alle møderne, men han husker ikke detaljerne om, hvad Kim Lunding sagde, og hvad han selv sagde.

Foreholdt at han har forklaret, at han var klar over, at der var noget med lukkedage, og at den næste lukkedag i forhold til mødet i juni 2009 var i august 2009 og forespurgt, om han husker, om Kim Lunding nævnte det, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Når han hældede til, at de ventede med at træffe afgørelse til efter ministerens afklaring, var det ud fra, at det var et sagligt undersøgelseskridt fra ministerens side, og fordi han havde den generelle viden, at der indimellem var lange sagsbehandlingstider på dette område. Han vidste, at der var den kadence i forhold til Folketinget med lukkedage, men det var han ikke specialist i. Forespurgt om Kim Lunding nævnte noget, forklarede vidnet, at det kunne han sagtens have gjort, men det husker han ikke. Forespurgt om Kim Lunding var enig i beslutningen om, at sagerne skulle behandles efter de almindelige regler, eller om han advarede ministeren om, at det var en risikabel affære, forklarede vidnet, at det, han kan huske fra mødet, er, at de vendte de forskellige udfaldsmuligheder. De sad omkring et rundt bord og talte om sagen. Alle bidrog, men det var ministeren og den, der blev ”afhørt” – her Kim Lunding – der sagde mest. Ud af det kom, at ministeren ikke ville berostille. Det husker han, fordi de var inde på det, der var sket i Metock-sagen og den kritik, de havde fået der, og fordi ministeren nævnte hensynet til Folketingets Ombudsmand, og navnet Hans Gammeltoft-Hansen blev nævnt. Når berostillelse ikke var en præmis, skulle denne håndfuld sager behandles, og der var to udfaldsmuligheder. Det var ministeren, der traf den beslutning, hvor vidnet – ligesom Kim Lunding meget vel kan have været, men han husker ikke, hvordan ordene faldt – var inde på, at hvis ministeren traf denne beslutning om at behandle sagerne efter det hidtidige retsgrundlag og ikke fik sagen afklaret på ministermødet, som hun troede, hun ville, kunne der komme nogle forkerte afgørelser, som skulle genoptages. Forespurgt om han har en erindring om, hvorvidt Kim Lunding greb ind eller sagde noget, forklarede vidnet, at de sagde det samme. De vendte det, og de gjorde givetvis begge to opmærksom på det. Foreholdt at det er udspørgerens indtryk af vidnets tidligere forklaring, at det mest var en dialog mellem vidnet og ministeren og forespurgt om, hvad hans billede er af, hvem der talte mest, forklarede vidnet, at de alle var til stede og bidrog alle sammen, men det var klart, at ministeren i første række spurgte den, der havde det faglige ansvar for sagen. Det var Kim Lunding, der havde dette. Forespurgt om han mener, at det var Kim Lunding, der var mest i ilden, forklarede vidnet, at det ville det normalt være, men han kan ikke sige noget om, hvem der talte i hvor mange procent af tiden. Forespurgt om han har et billede af, hvem der talte mest på dette punkt, forklarede vidnet, at han sagde nogle ting. Det gjorde Kim Lunding og Birthe Rønn Hornbech også.” [9. december 2013, side 1291-1293]

7.5.3.7 Birthe Rønn Hornbech

Birthe Rønn Hornbech har foreholdt mavebælte af 23. januar 2009 og forespurgt, om hun var involveret i tilblivelsen af mavebæltet i form af drøftelser med Claes Nilas eller Kim Lunding, forklaret, at

”det mindes hun ikke. Hun synes, at der var meget at lave i det ministerium. Der var udfordringer, der løbende skulle tjekkes op på. Hun tror, at ingen af dem følte, at det var en sag, de skulle tjekke op på. Forespurgt om hun har modtaget mavebæltet af 23. januar 2009, forklarede vidnet, at hun med sikkerhed kan sige, at det har hun ikke. Det sagde hende ingenting, før hun så det under forberedelsen af afhøringen, men hun ville ønske, at hun havde set det, fordi det ligner i mistænkelig grad det fra den 12. november 2009, hvor hun reagerede hurtigt. Den 12. november 2009 var første gang, hun så embedsmænd tage konventionsbrud og opsigelse af konventioner i deres mund. Hun forstår også, at der skulle have været en henvendelse til Statsministeriet om det. Det fatter hun ikke. Regeringsgrundlaget var helt klart, og det var gentaget i 2007. Hun forstår ikke den usikkerhed og flirten med konventionen, der åbenbart var den 23. januar 2009, hvor man bad hende overveje konventionsbrud og ophævelse af konventionen. Det havde været rart, hvis hun havde set det. Så var sagen måske kommet i orden. Det gør hende endnu mere usikker på, hvad formålet var, fordi hvis nogen af de forklaringer, der er afgivet, skal hænge samme, er det endnu mere mærkeligt, at man den 12. november 2009 gentog dette og oven i købet stillede vandelskrav. Hun har prøvet alle psykologiske veje, men hun har ikke nogen forklaring. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at mavebæltet var ”processet” via det almindelige mappe-system og forespurgt, om hun ikke modtog det, forklarede vidnet, at hun ikke har modtaget det. Der var heller ikke nogen initialer på det. Foreholdt at der står ”mappen” på forsiden, fordi det var det eksemplar, der lå i mappen, og at Kirsia Reinholt har forklaret, at hun personligt pakkede mavebæltet og bar det videre, som hun plejede, og at kommissionen har fået lister fra ministeriet over mavebælters gang, hvor man kan se, at mavebæltet forlod kontoret, men ikke at det kom tilbage, forklarede vidnet, at der er mavebælter, der ikke er kommet tilbage, som var sendt til orientering. Der var mavebælter med svar til Folketinget, der ikke var kommet tilbage, men man kan se i Folketingstidende, at svarene var gået til Folketinget. Det har hun selv tjekket. Så det skal man måske tage med et gran salt. Foreholdt at Christian Lützen har forklaret, at han husker, at der blev holdt et møde, og at han kan huske, at hun talte på grundlag af mavebæltet, forklarede vidnet, at det er mærkeligt, at de ikke kunne finde nogen mavebælter, der havde mere end en persons initialer, når man plejede at have fem. Det er også mærkeligt, at man ikke bad om at få det på skrift. Det plejede de. Hun skrev meget på mavebælterne. Der skulle ikke

meget til, før hun skrev et eller andet. Forespurgt om hun heller ikke fik notatet, der er nævnt i mavebæltet, forklarede vidnet, at hun ikke mener, at hun fik noget før den 20. februar 2009, da man havde rettet de forskellige mavebælter til. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at han kan huske, at hun på mødet spurgte meget ind til sagen ud fra dette notat, spurgte vidnet om, hvad det var, hun skulle have spurgt ind til. Det, man gjorde i mavebæltet af 23. januar 2009, var at bede hende overveje konventionsbrud og opsigelse af konventionen. Det sidste er et politisk spørgsmål, som ikke rager embedsmændene. Der var et klart regeringsgrundlag. Det, hun kan huske, er det fra den 12. november 2009. Det kan hun til gengæld huske, for da blev hun ret tosset. Forespurgt om hun deltog i et møde om denne problematik, forklarede vidnet, at hun husker det med det nordiske. Det kunne være sagt i mange sammenhænge. Det ulykkelige er, at da de nåede frem til 20. februar 2009, hakkede hun bare et stempel i. Det var, fordi hun fandt det fuldstændig uproblematisk, at man selvfølgelig skulle behandle de sager, man havde fundet frem, fordi hun troede, det var gamle sager, der skulle behandles efter gældende ret. Hun tog sig ikke i agt for, at retningslinjer betød konventionsbrud. Det havde hun ikke forestillet sig i sin vildeste fantasi. Hun holdt sig til Kim Lunding, der var så omhyggelig med konventioner, når det drejede sig om udlændingeloven. Hun stolede ubrydeligt på sine embedsmænd. Hun forstår stadig ikke, hvordan man overhovedet i mavebæltet af 12. november 2009 kan komme ind på, at hun skulle overveje konventionsbrud og opsigelse af konventionen. Var hun kommet til regeringen med det, var hun blevet fyret på et tidligere tidspunkt. Foreholdt at der er afgivet en forklaring om, at der blev afholdt to møder på det tidspunkt, et i slutningen af januar 2009 og et i begyndelsen af februar 2009, forklarede vidnet, at der i den periode var indtil flere møder med Dorit Hørlyck. Der var et om en statsløs, som ikke var en sag om naturalisation, og der var indfødsretsprøven, som tog temmelig meget af hendes tid. Hun har haft møder, men hun kan ikke huske møder om det her. Det siger hende intet.

Foreholdt at der er parallelle noteringer i hendes, Claes Nilas' og Kim Lundings kalendere den 29. januar 2009 kl. 13.30 ”internt møde med Indfødsretskontoret ved Dorit Hørlyck”, forklarede vidnet, at hun ikke bestrider de møder. De kan være afflyst, men hun bestrider ikke, at det har været der. Hun ved, at det var en periode, hvor der var flere sager, som hørte under Indfødsretskontoret, som ikke havde med naturalisation at gøre. Der var faktisk en statsløs, hvor der var begået nogle fejl, men den hørte under indfødsretsloven. Derfor var det en ren forvaltningssag. Der var noget med en sydslesviger, som hun var meget optaget af. Den talte de muligvis også om. Den kunne hun se på, at der formentlig var et møde, fordi en sekretær havde skrevet, at hun havde resolveret. Hun vil ikke afvise noget. Det, hun klart kan afvise, er, at nogen

har foreslået hende at bryde konventionen. Det var klar tekst i det papir med at opsig konventionen. Det var der overhovedet ikke tale om. Hvis man har læst dagens aviser, kan man se, at hun er lige så meget på tværs af Venstre i dag, som hun var i 1990'erne.

Foreholdt ekstraktens side 13185 (Mail af 3. februar 2009 fra Christian Lützen til Claes Nilas) *"Ja. Det gik. Birthe vil formentlig gerne tale med dig og Lunding og Dorit om indfødsretssagen med de statsløse i morgen kl 11-12 - evt også et par andre sager."* forklarede vidnet, at indfødsretssagen kunne være en konkret statsløs, men det ved hun ikke. Foreholdt at nu var hele banden trommet sammen, og at man skulle tro, at det var en sag med en vis vægt, forklarede vidnet, at det var en sag, der gik meget frem og tilbage, fordi hun ikke var enig med embedsværket. Hun ville behandle hende bedre. Hun kan se, at hun har mavebælter af 4. februar 2009, hvor Claes Nilas også var impliceret, og af 13. februar 2009, fordi de ikke ville gøre, som hun ville. Den var i hvert fald også med. Så var der den med sydslesvigeren, men det var kun, fordi de var lidt uenige. Hun kan ikke huske, hvordan samrådet forløb, men det var noget med, at der havde været fejl i indfødsretsprøven. Hun kan ikke sige andet.

Forespurgt af advokat Anders Valentiner-Branth forklarede vidnet, at datoen for samrådet kan man slå op på Folketingets hjemmeside. Det fremlægger hun gerne, men hun har ingen papirer fra samrådet, fordi hun ikke havde talepapirer med.

Foreholdt ekstraktens side 15539 (Mailkorrespondance af 3. og 4. februar 2009 mellem Christian Lützen og Birthe Rønn Hornbech) Christian Lützen: *"Kære Birthe Møde med Kim, Dorit og Claes kan fx være kl 11 - evt vende sagen med de statsløse palæstinensere. Men du giver mig bare en melding i morgen, som aftalt."* Birthe Rønn Hornbech: *"kan det ikke blive senere jeg s k a 1 have læst papirerne - tale først og fremmest med Claes og ordne sager i KM hvor jeg har s t o r e problemer med at finde flertal og overbevise mig selv"*, Christian Lützen: *"jeg kigger på det."*, Birthe Rønn Hornbech: *"har en aftale med Claes tidligt - vi taler i bilen"* og Christian Lützen: *"Glimrende. Jeg foretager mig ikke noget. Jeg sørger for sager til Kim"* af kommissionens udspørger, forklarede vidnet, at hun ikke aner, om det blev til noget. Claes Nilas tog den på cykel over i Beskæftigelsesministeriet, men nogle gange havde de så travlt, når de havde møder derovre, at hun sagde til ham, at han skulle sætte sig ind i bilen, hvorefter chaufføren kørte et par ekstra runder om huset, fordi hun skulle tale med ham. Der var mange måder at holde møder på, fordi de var travle mennesker begge to. Hun kan ikke sige noget om det. Forespurgt om sætningen *"... jeg s k a 1 have læst*

papirerne ...” kunne være om mavebæltet, forklarede vidnet, at umiddelbart lyder det som noget, der var meget større, fordi dette var til at overse. Foreholdt at hun lige sagde, at hvis hun havde set mavebæltet, havde det været en anden sag, så havde hun fået den afgjort, forklarede vidnet, at det var det, hun sagde. Det lød som en sag, der havde mange flere papirer, som hun skulle have læst. Dette var hurtigt overset. Hun tror ikke, at hun ville have skrevet sådan om mavebæltet. Så ville hun måske allerede have set, at man lagde op til konventionsbrud, men hun kan ikke sige noget om det. Hun har tænkt over det, og hun synes, at det lyder som om, det var noget mere indviklet. Forespurgt om hvordan drøftelsen foregik, hvis hun ikke havde papirerne, forklarede vidnet, at hun slet ikke kan huske det. Hun siger bare, at det med det nordiske vendte tilbage i andre sammenhænge. Det stempel, hun satte i mavebæltet den 20. februar 2009, gjorde heller ikke noget stort indtryk på hende, fordi hun følte, at det var i gænge, som det skulle. Man skal tænke på, hvilken verden hun levede i. Hun tog det som en selvfølge, at embedsmændene var fejlfri, at de overholdt konventionerne, at samarbejdet med Dansk Folkeparti var så indarbejdet, og at hun overtog et ministerium, der var i god gænge. Hun havde slet ikke før den 12. november 2009 tanker om, at nogen overhovedet kunne drømme om at flirte med konventionerne. Foreholdt at det var forklaret, at der var to møder, og at det første møde handlede om dette mavebælte og notatet, og at det andet møde handlede om, hvad man skulle stille op med de konkrete sager, forklarede vidnet, at hun må konstatere, at hun ikke mindes det. Hun har ikke set mavebæltet. Der er intet, der tyder på, at det mavebælte har været så meget som igennem Kim Lunding eller departementschefen. Normalt ville hun altid skrive på en sag og selv bede om et møde, hvis der var noget, hun var utilfreds med. Ligesom den 12. november 2009 ville hun have skrevet med flammeskrift ”konventioner skal overholdes”. Det kan hun roligt anse for fuldstændigt udelukket, og det stemmer overhovedet ikke med den måde, man plejer at gøre det på. Det gik op gennem alle leddene, og så skrev hun et eller andet. Det siger hende ingenting. Det var 12. november 2009, hun tænkte på, hvordan hun reagerede. Forespurgt om hun husker, om hun omkring januar 2009 traf en beslutning i sagen, forklarede vidnet, at hun kan huske det stempel, men det var ikke noget, der gjorde større indtryk på hende, fordi på det tidspunkt regnede hun med, at det var nogle gamle sager, man havde fundet frem. Det var rutine, at hvis der var en konvention, der var overtrådt, fik man de ansøgninger, der lå, i orden og begyndte at lede efter gamle sager. Forespurgt om det, hun kalder stemplet, var det på mavebæltet af 20. februar 2009, hvor der står ”Tiltrådt BRH”, bekræftede vidnet dette.

Foreholdt ekstraktens side 189 (Mavebælte af 20. februar 2009) ”*Ministeren har mundtligt tilkendegivet, at ministeren ønsker, at spørgsmålene i relation til*

de statsløse drøftes på det kommende NSHF ministermøde den 24. – 26. juni 2009.” forklarede vidnet, at det var det, hun sagde. Det nordiske kom hele tiden op. På et eller andet tidspunkt var hun hamrende træt af at høre om det, og så sagde hun, at dem kunne hun selv afhøre. De havde et årligt sommermøde. Nogle gange kunne det godt være lidt besværligt at finde emner. Det var mest selskabeligt. Det er fuldstændig rigtigt, at hun sagde, at det klarede hun selv. Det kom hun desværre ikke til. Så havde sagen med det nordiske i hvert fald været sluttet på det tidspunkt. Det kunne være nævnt i masser af sammenhænge. Det kunne også være Lene Ahlmann-Ohlsen fra International Afdeling, der havde sagt, at de skulle have forberedt det nordiske møde, og om hun havde noget særligt, hun ville have på. Det kan hun overhovedet ikke huske. Det er helt sikkert, at da hun satte stemplet i mavebæltet af 20. februar 2009, og skrev ”hvad med det nordiske”, da var det en reminder. Det kunne være, fordi hun ville sikre sig, at de havde hørt om det i Indfødsretskontoret. Hun ved det ikke. Det kunne være grunden, fordi det var, så vidt hun husker, International Afdeling, der planlagde ministermøder. Lene Ahlmann-Ohlsen eller en anden derfra kunne have været oppe, men hun ved det ikke. Forespurgt hvad det var, hun var træt af at høre, forklarede vidnet, at hun ikke kunne se formålet med det. Forespurgt hvorfor hun skulle tage til møde, hvis der ikke var noget formål med det, forklarede vidnet, at det var et møde, som hun skulle til, og hun skulle finde på noget. Hun synes, at det var meget interessant at høre, hvad de andre nordiske lande gjorde. Hun ville meget gerne komme hjem og fortælle, at det så sådan og sådan ud. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at på det første møde spurgte hun meget interesseret ind til det notat, der var vedlagt mavebæltet, og hun spurgte Kim Lunding, hvad det var de andre nordiske lande gjorde, forklarede vidnet, at det tyder netop ikke på, at hun har haft notatet. Hun mødte ikke op uden at have læst notatet, så det kunne hun ikke have spurgt om. Foreholdt at det er forklaringen, forklarede vidnet, at det er muligt, men så tydede det også på, at hun ikke havde notatet. Hun husker ikke mødet. Hun sad ikke og spurgte om noget, der stod i notatet. Det havde de for travlt til. Forespurgt om hun vil vedkende sig, at hun traf beslutningen om at tage det med på det nordiske møde, svarede vidnet ”beslutning og beslutning”. Der var et møde, hvor hun skulle deltage. Det var mest selskabeligheder, og der var to timers fagligt, hvor hvert land skulle finde på noget. Det var ministrene, der talte sammen. Specielt kunne det være morsomt at drille Tobias Billström, hvis der var nogle uoverensstemmelser på en eller anden måde. Det var ikke noget, hun gik særligt meget op i, men hun synes, at det var en udmærket måde at få det sluttet på, og så havde hun et emne på det møde. Forespurgt hvilke oplysninger der var behov for at få, forklarede vidnet, at hun bare ville slutte sagen, fordi hun ikke fik klare svar. Forespurgt hvad hun ikke fik klart svar på, forklarede vidnet, at man siger, at hun til et

møde spurgte. Det kunne hun godt have gjort. Hun kender ikke anledningen, men hvis hun spurgte, havde hun ikke haft notatet, fordi det så havde stået i papirerne. Hun siger bare, at det tyder på, at hun netop ikke havde fået svar, og at hun heller ikke havde fået notatet. Forespurgt om hun fik en orientering, hvis hun ikke havde notatet, forklarede vidnet, at det ikke var sikkert. Foreholdt at hun måtte have noget at spørge op imod, forklarede vidnet, at det kunne være foregået på den måde, at hun kom ind og spurgte, om Claes Nilas var der og bad dem sende bud efter Kim Lunding. Hun havde tusindvis af sager igennem sine hænder i de år, og der var hun tilsyneladende koncentreret om et eller andet i Kirkeministeriet. Hun har ikke fået undersøgt, hvad det var, men hvis der først var ballade i Folkekirken, tog det mere tid end at være integrationsminister. Det måtte have været et eller andet med kirken, som hun var mere optaget af. Derfor siger det hende ikke noget. Der blev løbende talt om det, fordi Kim Lunding og Dorit Hørlyck var så optaget af det med det nordiske. Hun kan ikke sige hvorfor. Man kan se i sagen, at længe efter hun blev syg og havde tabt interessen totalt, forsatte de med et embedsmandsmøde med det nordiske. Hun havde i hvert fald totalt tabt interessen. Det optræder igen i udarbejdelsen af redegørelsen, og den dag i dag er hun ikke klar over, hvorfor det blev diskuteret der. Foreholdt at Dorit Hørlyck har forklaret, at da hun var færdig med det nordiske møde, var hun sikker på, at der ikke var noget at komme efter, og at hun derfor lavede indstillingen den 23. januar 2009, spurgte vidnet, hvorfor Dorit Hørlyck så overvejede konventionsbrud. Hvad havde det med det nordiske at gøre, når vidnet vidste, at på det tidspunkt havde hun selv sat sig ind i, at de nordiske lande som forventet havde lempeligere regler end Danmark, hvor man i den grad havde strammet i 2004. Det kan hun ikke forstå. Foreholdt at det er forklaret, at de havde den erfaring med hende, at hun gerne ville have nogle optioner. Hun ville gerne vælge og beslutte selv, og derfor satte man de tre pinde ind, forklarede vidnet, at hun helst ikke vil sige, hvad hun mener om den form for argumentation, så må der også være andre sager, hvor de indstillede ulovligheder. Det kan hun ikke mindes. Foreholdt at udspørgeren havde håbet, at hun havde set mavebæltet af 23. januar 2009, fordi han ville have spurgt hende, om hun kunne have en idé om, hvordan de kunne finde på at skrive pindene, forklarede vidnet, at det samme havde hun spurgt sig selv om, da hun fik mavebæltet af 12. november 2009, hvor hun ikke havde været inde i den sag i lang tid. Hun fatter det ikke. Regeringsgrundlaget siger det klart. De kendte hendes politiske opfattelse, hun havde været i clinch med Pia Kjærsgaard masser af gange om konventionerne i de år, hvor der var VK-regering. Anders Fogh Rasmussen måtte mægle og sige, at selvfølgelig skulle konventioner overholdes. Der ligger også nogle lovbemærkninger, som var udmøntet af en VKO-aftale. Embedsmændene skulle pludselig gå imod både lov og konventioner efter først at have lavet en

fejl? Det synes hun ikke hænger sammen. De var meget hellige i deres regering med konventioner. Nogen af dem, fordi de mente det, og resten fordi de var bange for at blive taget i det.

Forespurgt om hun fik nogen rådgivning forud for det nordiske møde om, at der ikke var noget at komme efter, forklarede vidnet, at det kan hun ikke huske, for det vidste hun selv. Hun havde selv sideløbende sat sig ind i det. Hun kunne ikke blive ved med at høre på det. Det korte af det lange var, at det med at sætte et punkt på det nordiske ministermøde ikke var nogen stor sag i det store hus. Det var ikke noget, der for hende var prioriteret enormt højt. Det var mest selskabeligt, og det krævede ikke nogen forberedelse for hende at have sådan et emne. Hun kunne tage en runde med ministrene og spørge, hvordan de gjorde. Foreholdt at hun ikke havde behov for rådgivning, fordi hun selv vidste, at der ikke var noget at komme efter, forklarede vidnet, at der var nogen, der blev ved med at bringe det op. Når hun tænker tilbage på det i dag, synes hun, at hun hele tiden hørte om det nordiske. Hun har stadig ikke forstået, hvorfor det var så vigtigt.

Forespurgt om hun op til beslutningen om, at det skulle sættes på det nordiske ministermøde, fik at vide, at sagerne stadig lå og ventede, forklarede vidnet, at hun slet ikke tror, at det havde noget med hinanden at gøre. Hun kan ikke huske andet end, at det nordiske blev nævnt nogle gange bortset fra det første møde. Hun kan ikke huske i hvilken sammenhæng. Det kunne også have været International Afdeling. Hun kan ikke huske det, for det interesserede hende ikke særlig meget. Hun kunne selv læse om det. Eva Ersbøll sendte sin afhandling til hende ved juletid 2008. Hun havde ikke læst alle 800 sider endnu, men hun havde orienteret sig i den. Det stod flere steder det med det nordiske. Forespurgt om hun erindrer, hvad de var optaget af, forklarede vidnet, at det fik hun aldrig at vide. Det kan hun i hvert fald ikke huske. Der var det med, om der var en anden fortolkning. Hun kunne kun se om den fortolkning, at det kunne blive lempeligere, fordi de havde strammet. Det var ikke politisk gangbart, når de lige havde fået en politisk aftale med Dansk Folkeparti. Hun kan godt se nu, at det lader til, at de talte i hver sin verden, fordi der var nogen, der troede, de kunne komme under den minimalistiske model. Forespurgt om hun har nogen idé om, hvem denne nogen er, forklarede vidnet, at hun bagefter kan se, at Dorit Hørlyck sagde, at hun var bidt af det nordiske, og at hun frygteligt gerne ville med på det nordiske møde, fordi indfødsret var kommet på, men det var ikke hende, der fik vidnet til at sætte det på. Sådan husker hun det ikke. Hvis Dorit Hørlyck sagde det, så passer det selvfølgelig. Hun kan ikke huske andet, end at hun på et eller andet tidspunkt skar igennem og sagde, at hun selv ville spørge på det nordiske ministermøde.

Det er sådan, hun husker, at hun tænkte. Dorit Hørlyck kom i øvrigt fra den Internationale Afdeling. Hun ved, at Kim Lunding talte meget om det nordiske. Foreholdt at hun sagde, at de ville fortolke på konventionen, forklarede vidnet, at på et eller andet tidspunkt var der nogen, der sagde, om der kunne være andre fortolkninger. Det kniber efterhånden med at finde ud af, hvad hun har fået at vide hvornår. Hun har set alle notaterne, og hun har specielt senere set ph.d.-afhandlingen eller det uopfordrede notat, hvor der var en meget grundig beskrivelse af de nordiske lande. Det var helt tydeligt, at de ikke stillede kravet om, at man skulle være født i landet. Forespurgt om hun selv eller sammen med andre gjorde overvejelser om, hvorvidt der var alternative måder at undersøge det på, forklarede vidnet, at den nat, hvor hun så det første gang i begyndelsen af august 2008, hvor hun muligvis læste i Niels Beckmans Kommenteret Indfødsretslov, var hun ikke i tvivl om, at det var forfærdeligt med konventionsbruddet, men sagen var klar, og indstillingen eller orienteringen var fuldstændig i orden. Derfor interesserede hun sig ikke mere for den sag, fordi hun ikke ville begynde at skælde ud. Det ville altid gå ud over Dorit Hørlyck. Hun regnede med, at alt gik, som det skulle, fordi nogen, der opdager en fejl, er normalt interesseret i at rette det op.

Foreholdt ekstraktens side 189 (Mavebæltet af 20. februar 2009) ”... *mavebælte af 23. januar 2009, der vedlægges i kopi, ...*” og forespurgt om hun ikke fik det, forklarede vidnet, at det ved hun ikke. Nogle gange var det der, andre gange var det der ikke. Hun var ikke lige grundig med alle sager. Dette var et enkelt ark. Hun kan ikke garantere, at hun kastede sig over det, hvis der var noget. For hende var sagen simpel, derfor hakkede hun kun et stempel i, og helt i strid med sin natur skrev hun ikke noget. Forespurgt hvor simpel sagen var, da hun fik mavebæltet, forklarede vidnet, at hun synes, det var simpelt. Der var for længst sket underretning til Indfødsretsudvalget, og man var begyndt at behandle sagerne korrekt. Man ledte efter nogle gamle sager, som dukkede op lidt efter lidt. Det var sådan, hun så på det. Der var hun måske ikke grundig nok. Foreholdt at der i mavebæltet ligger information om, at der ligger konkrete sager, og at det ikke ser ud som om, at de var kørt lige ud over rampen, forklarede vidnet, at når der står noget om sager, er det en gammel administrativ erfaring, at man behandler dem, der ligger, og prøver at finde gamle sager frem og få dem ud af lemmen. Så kunne der komme forskellige sager hen ad vejen. Det var den forestilling, hun havde. Det var ikke noget, hun gjorde særlig meget ud af. Det må hun erkende. Hun troede, at det var en sag, der var diskuteret med Indfødsretsudvalget. Det var det første mavebælte, der var det alvorlige, dels at konstatere det, men også at få det over i Folketingets Indfødsretsudvalg. Da det var sket, kan man sige, at der opstod lidt mere slendrian hos hende, men det var naturligt, fordi hun var helt overbevidst om,

at det var i gode hænder. Det var først den 12. november 2013, hun fik det chok, som næsten var større end det første. [8. maj 2013, side 909-917]

Foreholdt at det hun refererede til i interviewet skete i begyndelsen af 2009, forklarede vidnet, at hun ikke kan huske, at hun sagde det. Hun kan ikke huske, om det var noget, hun blev briefet om, som hun heller ikke den gang kunne huske. De talte om ombudsmanden hele tiden. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret (udkast til protokol af 6. maj 2013, side 43, 1. afsnit) "... *Han kan huske det, fordi ministeren spurgte, om de så ville få kritik af Hans Gammeltoft-Hansen, hvis de ikke behandlede sagerne. Han kan huske, at ordene faldt på den måde. ...*" forklarede vidnet, at det kan hun slet ikke huske. Ombudsmanden var på tale hele tiden. Hun var vist en af de få ministre, der i en sag ikke rettede sig efter ham og fik ret. Det var i Kirkeministeriet. Hvis berostillelse havde været på tale over for hende, havde hun selvfølgelig sagt nej. Det var et skældsord. Det mener hun ikke, at det var i Metock – inden for en vis tid, fordi der var der rent faktisk tale om en ændret retstilstand og om, at hvis man havde givet afslag efter den gældende retstilstand uden at have fortolket dommen, så havde man skullet udsende nogen af Danmark. Denne sag var en helt anden sag, hvor man havde administreret ulovligt i årevis. Hun var ikke et øjeblik i tvivl om, at sagerne skulle behandles med det samme. Der var ikke noget at fortolke. Hvis nogen havde bragt "bero" på banen, kunne hun godt have truet med ombudsmanden, men hun kan ikke huske det. Foreholdt at Claes Nilas i sin forklaring den 3. juni 2013 gennemgik mødet igen og gentog, at "det her bliver vi kritiseret for af Hans Gammeltoft-Hansen", forklarede vidnet, at hvis man var begyndt at tale om bero i denne sag, var det klart, at hun ville have sagt, at det kunne man ikke. De talte om ombudsmanden hele tiden, og det med berostillelse var "barnemad" efter Tamil-sagen. Det var de hunderædde for alle sammen. Hun forstår egentlig ikke, at den diskussion kommer op, fordi hun kun husker, at man var hunderød for berostillelse. Forespurgt om hun stadig ikke har nogen erindring om det møde, som Claes Nilas omtalte, forklarede vidnet, at hun har erindring om masser af møder, og hun kunne have sagt mange gange, at der ikke kunne blive tale om berostillelse i alle sager, hvis det ikke var sagligt. Det var et emne, der blev drøftet tit.

Foreholdt at Claes Nilas uddybede sin forklaring om mødet i begyndelsen af februar og har forklaret, at spørgsmålet om behandling af de konkrete sager blev drøftet med hende. Han nævnte, at han udtrykkelig havde gjort hende opmærksom på, at en beslutning om at fortsætte sagsbehandlingen efter de gældende retningslinjer betød, at nogle sager ville medføre tilladelser, at nogle sager ville blive dispensationssager, og at nogle ville føre til afslag. Hvis hun ikke kunne få noget ud af undersøgelsen, ville disse afgørelser være forkerte,

da man så havde håndhævet flere betingelser, end man kunne efter konventionerne. Dette var også baggrunden for, at idéen om at notere sagerne kom op på mødet, så man kunne finde de forkerte afslag bagefter. Han mener, at dette stod helt klart for alle på mødet inklusive hende og forespurgt, om det siger hende noget, forklarede vidnet, at hun bare kan sige, at hvis man til nogen som helst møder ville begynde at tale om flere betingelser, end der stod i loven og forkerte afslag, ville hun have reageret. Det havde hun lejlighed til den 12. november 2009. Hvis man ville have sagt det, ville hun have reageret, hvis hun havde forstået, hvad det var, man talte om. Det var derfor, hun tidligere forklarede, at hun havde vendt det med spillerummet, som der blev talt om, og konventionsmuligheder 180 grader, for hun var ikke et øjeblik i tvivl om, at man selvfølgelig ikke kunne ”gå ned under bundbrædderne”. Det var med hendes mere lempelige indstilling, som fremgår af alle de ting, hun har skrevet, klart, at hun tænkte i lempelser, men hun var klar over, at det kunne hun næppe få gennemført, så længe Dansk Folkeparti var med. Det var også derfor, at hun skrev tilbage til Søren Krarup, at han nærmest opsagde indfødsretsaftalen, så hun var fritstillet, og så ville hun have det ind i selve lovteksten, hvilket også var en forbedring af retssikkerheden.

Det var klart, at da man skulle spørge de nordiske lande, var hun også interesseret i – ud over at høre om hun kunne drille Tobias Billström – at høre, om hun havde ret i, at de andre lande havde lempeligere betingelser end Danmark. Forespurgt om hun husker en rådgivning a la dette, forklarede vidnet, at det slet ikke var en rådgivning af hende. Det var hende, der mere end de andre holdt på det med, at tingene skulle være i orden. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret noget i retning af, ”*bør her Birthe, hvis det ikke falder ud som du forventer, så vil vi komme til at træffe afgørelser med forkerte betingelser, så vi skal kunne finde sagerne igen.*” forklarede vidnet, at der går den galt. Han troede, at hun forventede det modsatte af det, hun forventede. Det, hun forventede, var, at undersøgelsen ville vise det, hun vidste i forvejen og det, hun ønsker, nemlig at de andre lande var lempeligere. Danmark havde gennemført en lovændring i 2004, som hun fandt drastisk, hvorefter man skulle være født i landet. Hun forstår ikke helt ræsonnementet, men det havde man lov til efter konventionen. Så begynder ”pengene at passe”. Det er derfor, hun prøver at medvirke også til det psykologiske, men det er noget, hun har fundet ud af senere. Det er klart, at hvis Claes Nilas havde en forventning om, at hun ønskede det modsatte af det, hun forventede, så er der nogle ting, man skal prøve at tænke lidt videre over. Det var derfor, hun gav den brugsanvisning. Det var derfor, hun skrev i brugsanvisningen, at ”Tale er guld” skulle være tvangslæsning, navnlig afsnittet om indfødsret, så de vidste, at hun havde en lempeligere opfattelse. Det var derfor, hun benyttede mavebæltet fra februar 2008, hvor man be-

gyndte med at føre hende bag lyset, til at skrive, at hun nærmest var enig med Eva Ersbølls sønderlemmende kritik af systemet. Man førte hende bag lyset ved, efter at man havde opdaget fejlen, at sende et mavebælte op om, at man overholdt konventionen.

Man kan ikke sige dernede, at man ikke kendte hendes syn på konventionerne. Claes Nilas vidste alt om, at hun var meget pernittengryn med det med konventioner. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at hun hele vejen igennem ønskede konventionerne overholdt, men at hun også var meget optaget af, om man var sikker på, hvordan de rent faktisk kunne fortolkes og spørgsmålet om, hvorvidt konventionerne var fortolket rigtigt, forklarede vidnet, at der burde han have været foreholdt 2004-loven, for hun tror ikke, at han har læst den. Man kunne ikke diskutere fortolkningen af en konvention. Det var det, der gik galt i redegørelsen også. Det var en elendig retsopfattelse. Folketinget har i en lov fortolket 1961-konventionen, og man har selv ført børnekonventionen ind i cirkulæreskrivelsen. Hjemlen var klar for begge. Der var ikke noget at være i tvivl om, medmindre man håbede på, at man kunne handle i strid med konventionen, eller at man kunne lempe. Så kunne det være nyttigt at høre de andre lande. [4. juni 2013, side 1203-1206]

Foreholdt at Claes Nilas den 3. juni 2013 har forklaret om de møder, som han mener, fandt sted i januar og februar 2009, at der var to møder: først et hvor han mener, at hun tog stilling til, at hun gerne selv ville undersøge sagen med de nordiske lande på ministermødet, og derefter et møde to med samme personkreds. Møde to var med udgangspunkt i, hvad der skete på det første møde. De havde samlet nogle sager sammen, fordi ministeren havde et meget travlt program. Det, der skete på mødet, var, at de havde en drøftelse på foranledning af både ham og Kim Lunding. Dorit Hørlyck havde tidligere sagt til ham, at hun havde en håndfuld sager, som hun var bekymret for. Det havde de oppe at vende på møde to. De var forbi beslutningen om, at ministeren selv ville undersøge sagen. De drøftede, hvad de skulle gøre med sagerne. De drøftede på mødet, om de skulle udsætte behandlingen af sagerne, hvilket han var mest stemt for. Han så det på den måde, at sagsundersøgelsen blev forlænget, og så måtte sagerne afvente denne undersøgelse. Han havde den grundlæggende holdning, at man godt kunne udsætte sagen. Ministeren var i tvivl om, hvordan konventionen skulle fortolkes. Embedsmændene mente ikke, at man kunne komme det nærmere. Det var ministeren ikke enig i. En sag kan bære en udsættelse, hvis det er med henblik på en saglig undersøgelse. Både han og Kim Lunding sagde, at kontorchefen ikke syntes, at det gik an. Det var derfor de efter en diskussion om, hvorvidt man kunne udsætte sagerne, kom frem til, at de måtte afgøres. Det kunne komme til at betyde, at der blev givet

statsborgerskab i nogle sager. Det ville kunne udløse kritik til regeringen. Det var et problem. Den anden mulighed var, at sagerne kunne afgøres efter de hidtidige retningslinjer. Det kunne også ende med afslag i nogle af sagerne, fordi man stillede betingelser. Det var stjerneklart for ministeren. Ministeren havde en tyrkeretro på, at det kunne hun finde ud af. Han sagde til ministeren, at hvis hun heller ikke kunne finde ud af det, kunne det føre til, at de kom til at stille for mange betingelser. Det var derfor, de kom ind på det spor at notere sagerne, så de kunne finde dem igen. Hun var usikker på fortolkningen. Udgangspunktet var, at sagen skulle undersøges noget nærmere. De var blevet kritiseret for at lade sagerne ligge af forvaltningsekspertes. Hun ville ikke have kritik af ombudsmanden. Det var et af de sædvanlige møder med afdelingschefen, og både han og Kim Lunding refererede Dorit Hørlycks opfattelse af, at hun havde nogle sager, der var klar til afgørelse. Han kan huske, at de havde en juridisk diskussion, hvor de kom omkring de forskellige vinkler og udfald. Han kan huske, at det endte med, at ministeren sagde, at de måtte færdiggøre sagerne på det foreliggende grundlag. Han sagde til ministeren, at det ikke var sikkert, at der kom det ud af mødet, at de kunne stille flere betingelser. Han mener, at idéen om at notere sagerne var noget, Kim Lunding og han havde med fra Dorit Hørlyck. Hvis sagerne skulle afgøres efter den hidtidige retsstilling, ville der blive truffet nogle forkerte afgørelser. Det var stjerneklart for dem alle. Det var et billede, han helt klart havde. Han oplevede det på den måde, at ministeren ville overholde konventionerne, men hun var usikker på konventionens rækkevidde. Ministeren syntes, at der skulle undersøges mere. De havde en meget klar drøftelse af de sager, som han og Kim Lunding vidste, at Dorit Hørlyck havde.

Forespurgt om hun kan afvise, at møde to fandt sted, forklarede vidnet, at hun ikke ved, hvem der holdt møder med hvem. Hun kan afvise, at det siger hende noget som helst. Der er dels en masse fejlkilder i det, dels er der også nogle ting, som hun måske ser i et lidt forklaret lys, selvom hun ikke mindes noget møde, men der var masser af møder hele tiden, og de blev ved med at køre på hende med det nordiske. Det er lidt sjovt, hvis hun skal begynde bagfra, at der hele tiden blev nævnt det med de gældende retningslinjer. Hvor kommer det fra, hvis der var tvivl om konventionen. Det mente hun overhovedet ikke, der var. Hvorfor var det hele tiden de gældende retningslinjer, man vendte tilbage til. Der var også en mellemvej. Det var groet dernede med det cirkulæresyndrom, at man havde forlæst sig på det. Det er tankevækkende, at departementschefen heller ikke var særlig optaget af 2004-loven i sin forklaring her. Det var de heller ikke, da de afgav den redegørelse. Man var så forhippet på det med de gældende retningslinjer, som om man satte dem over grundloven, konventionen og loven.

Foreholdt at dette var en forklaring om, at noget blev drøftet på et møde og forespurgt, om hun ikke kan forholde sig til mødet, forklarede vidnet, at det intet siger hende. Forespurgt om hun positivt kan afvise, at hun deltog i et møde, forklarede vidnet, at hun deltog i møder hele tiden. Der er igen nogle ting, som ikke kan passe. Det er fuldstændig rigtig, at hun har en tyrkertro på konventionen. Det korte af det lange er, at der lå en fuldstændig klokkeklar indstilling den 4. august 2008. Det var ikke hende, der bragte det med det nordiske op. Hun vil ikke beskyldte nogen for noget, men hun syntes, at man blev ved med det nordiske og de udtryk ”hidtil” og ”retningslinjer”. Forespurgt om hun kan genkende, at der kunne have været en diskussion om, at man skulle have taget stilling til nogle sager, der lå, forklarede vidnet, at hun kan sige, at dette sprog ikke er hendes. Hun genkender flere af disse sproglige ting i mavebæltet af 20. februar 2009, og det er ikke hendes. Forespurgt om hun kunne have deltaget i en drøftelse, forklarede vidnet, at hun overhovedet ikke kan genkende det. Der var hele tiden nogen, der sagde noget om det nordiske, og der var hele tiden møder med den personkreds. Forespurgt om hun har deltaget i en drøftelse om, hvad man skulle stille op med sagerne, forklarede vidnet, at det ikke siger hende noget. Hun troede, at sagerne var behandlet, og hun troede, da hun fik mavebæltet af 20. februar 2009, at det var nogle gamle sager, som man havde fundet, fordi man skulle genoptage de gamle sager, når man havde lavet en fejl. Forespurgt om det siger hende noget, at man diskuterede dilemmaet mellem at begynde at ekspedere sagerne og lade dem ligge, forklarede vidnet, at det gør det ikke, men det er helt sikkert, at hvis man havde sagt noget med bero til hende, kunne hun udmærket have sagt noget med ombudsmanden, men det kunne være i alle mulige forbindelser. Det, der bekymrer hende, er sprogbrugen, fordi den var så indædt, og det var det store problem også i de sager, der lå udover. Hun er også bekymret for, hvordan det er i dag i Justitsministeriet, for det skal kommissionen også tage stilling til. Hun synes, at den sprogbrug om gældende retningslinjer præcis er det, man stadig har brugt som en vildledning og ikke som en vejledning, når man gav afslag efter børnekonventionen, hvilket der er lavet en oversigt over. Det var det samme sprog, fordi man havde forlæst sig på retningslinjerne. Hun kan ikke sige, om hun ville have taget sig af det på det tidspunkt, hvis hun havde været der. Hun troede stadigvæk, at den hellige grav var velforvaret. Hun tænkte slet ikke over, at der var nogle sager, der lå. Hun havde sagt, at den skulle i Folketinget, og hvis ikke man hørte noget, måtte man gå ud fra, at tingene var i orden, og sagerne gik sin gang. Forespurgt om hun kan afvise, forklarede vidnet, at det har hun gjort tre gange. Hun henviser til det, hun har sagt. Det begynder mistænkeligt at ligne Ekstra Bladet. Det er sådan, de spørger. Foreholdt at det er væsentligt for kommissionen at få klarhed, forklarede vidnet, at man også må tro på det, hun siger. Det nytter ikke noget, at man spørger tre

gange. Man får ikke et nyt svar. Foreholdt at kommissionen skal være sikker på, at hun har svaret på det, man gerne ville spørge om, forklarede vidnet, at det har hun nu svaret på fem gange. [4. juni 2013, side 1212-1214]

Foreholdt af advokat Søren Juul at han forstod hendes forklaring om mavebæltet af 23. januar 2009 sådan, at det havde hun ikke set, og at Christian Lützen og Claes Nilas har forklaret, at der på grundlag af det mavebælte var to møder, hvor det på det ene møde blev besluttet, at der skulle foretages en undersøgelse vedrørende det nordiske spor, og at det på det efterfølgende møde blev besluttet, at sagerne skulle behandles efter de almindelige regler uden hensyntagen til konventionernes ordlyd. Foreholdt ekstraktens side 189 (Mavebælte af 20. februar 2009) ”*Til ministerens godkendelse og som opfølgning på mavebælte af 23. januar 2009, ...*” og forespurgt, om hun læste mavebæltet, der lå ved af 23. januar 2009, forklarede vidnet, at hun ikke aner, om det lå ved. Hun fik henvisninger til både det ene og det andet. Nogle gange lå det ikke med. Vi ved for eksempel i dag, at mavebæltet af 4. august 2008 næsten aldrig var vedlagt. Man lagde 18. august 2008 ved, så man ikke kunne se, at hun havde resolveret om forelæggelse til Folketinget. Det er bare for at nævne et eksempel. Hun mener ikke, at hun har set det, heller ikke på et senere tidspunkt, men hvis hun havde set mavebæltet af 23. januar 2009 der, hvor det skulle have været forelagt hende, havde hun reageret næsten lige så voldsomt som den 12. november 2009, fordi hun for det første var blevet forarget over det med, at hun skulle overveje konventionsbrud, og for det andet ville hun også have haft samme holdning som den 12. november 2009. At det ikke var noget, som departementschefen skulle stikke hende i næsen på tryk, at ministeren skulle overveje konventionsbrud. Det hører ingen steder hjemme. Det er fuldstændig vildledning. Hun vidste lidt om stoffet i forvejen, men hvis man forestillede sig, at det skulle være normen for ministerbetjening. Det er fuldstændig forkasteligt efter hendes mening. Det er fuldstændig rigtigt, at mavebæltet af 20. februar 2009 var meget kort. Det var også derfor, hun overhovedet ikke så nogen problemer i det.

Foreholdt at mavebæltet af 23. januar 2009 indeholdt nogle indstillinger og nogle oplysninger om, at der lå nogle sager, som ikke var blevet behandlet efter konventionernes ordlyd og en indstilling om, at det skulle man til at gøre og forespurgt, om hun kan huske, hvornår hun læste det mavebælte, forklarede vidnet, at hun kun kan huske, at da hun sad på advokat Bjørn Høberg-Petersens kontor engang i vinter og rodede frem og tilbage i sagen og ikke kunne huske noget, opdagede to mavebælter, hvor der var streget ud. Det var så tidligt i forløbet, at hun ikke havde overblik over det og måtte sige til sin bisidder, at han måtte være klar over, det var mavebælter, som hun overhovedet ikke havde

set, om kommissionen var opmærksom på det, fordi der er en særlig procedure, hvor man kan se initialerne, at det skal vandre hele vejen op, og det er de karakteriseret ved, at de ikke er. Det er første gang, hun husker, at hun så de ting. Hun var glad for sine embedsmænd. Det var imidlertid rystende for hende at læse, at man ville have, at hun skulle overveje konventionsbrud, hvorefter man stregede Dorit Hørlycks juridiske advarsler ud, så det blev sendt ned igen og kom op med den forbistrede sprogbrug med gældende retningslinjer og som hidtil. Der var to fælder i det, "hidtil" og "gældende retningslinjer". Foreholdt at det, spørgeren med sit spørgsmål prøver, er, at nå frem til, hvordan tingene så ud for hende dengang, forklarede vidnet, at det er svært at lade være med at tænke på, hvordan man kunne hoppe på den, men det korte af det lange er, at det var den sprogbrug, man brugte, "hidtil". Det var selvfølgelig det, de var enige om 4. august 2008, at man rettede for sig. Det betød hidtil. "Gældende retningslinjer", hvad kunne det betyde andet end gældende ret. Hvad skulle hun tro andet, hvis ikke hun skulle mistænkeliggøre sine embedsmænd. "Gældende retningslinjer", skulle hun vide, at det betød konventionsbrud?

Foreholdt at det, der stilles spørgsmål om, er, hvordan hun så på sagen, da hun læste mavebæltet, og om hun læste mavebæltet af 23. januar 2009, forklarede vidnet, at det slet ikke er sikkert, at det var der. Hun anså den sag for en ukompliceret sag, og derfor læste hun ikke noget ved siden af. Foreholdt at der er en direkte henvisning til det. Det er det første, der står i mavebæltet, og det kan være svært at forstå mavebæltet af 20. februar 2009 uden den kontekst, der ligger i mavebæltet af 23. januar 2009, forklarede vidnet, at det var det ikke med den viden, hun havde på dette tidspunkt. Hun syntes, at det var helt naturligt, at man supplerede mavebæltet af 4. august 2008 ved at fortælle hende, at man nu var i færd med at finde nogle gamle sager frem, som skulle ordnes. Det var rent kodesprog for at vildlede hende, at man skrev "gældende retningslinjer" og "hidtil", og hun hoppede lige i, som man formentlig havde tænkt sig, at hun skulle. Det gjorde hun, fordi man havde fjernet advarslerne ad to gange. Det hører trods alt med, synes hun. Foreholdt at mavebæltet indeholder nogle oplysninger om, at der ligger nogle sager og venter, og spørgsmålet er, om de skal behandles efter 1961-konventionens ordlyd, og så er der nogle pinde, hvoraf det første lyder *"Ministeren har mundtligt tilkendegivet, at ministeren ønsker, at spørgsmålene i relation til de statsløse drøftes på det kommende NSHF ministermøde den 24. – 26. juni 2009."* forklarede vidnet, at det er fuldstændig rigtig, men det har ikke noget med sagsbehandlingen at gøre. Foreholdt at spørgeren forsøger at leve sig ind i, hvordan det måtte være at læse sådan et mavebælte, hvor man skriver, at *"Ministeren har mundtligt tilkendegivet, at ministeren ønsker, at spørgsmålene i relation til de statsløse drøftes på det kommende NSHF ministermøde den 24. – 26. juni 2009."* forklarede vidnet, at det var en beskri-

velse af faktum, at hun på et tidspunkt sagde, at hun ikke gad høre mere om de nordiske undersøgelser, nu spurgte hun selv sine kollegaer. Det havde bare ikke noget med sagsbehandlingen at gøre. Forespurgt om det ikke var noget, hun studsede over, fordi man normalt plejede at skrive ”ministeriet”, forklarede vidnet, at man ikke kunne skrive ministeriet, når man henviste til det, hun selv havde sagt. Hun havde selv sagt til sine embedsmænd, at ”jeg gider ikke høre mere om jeres nordiske. I kan ikke gøre rede for det alligevel, nu spørger jeg selv mine kollegaer”. Foreholdt samme dokument ”*For så vidt angår de modtagne ansøgninger, hvor sagsbehandlingen endnu ikke er påbegyndt, indstilles det, - at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket vil betyde, at ansøgeren i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.*” og forespurgt, hvordan hun forstod den sætning, forklarede vidnet, at det er det, hun har prøvet at forklare nogle gange, at ”som hidtil” var, som hun havde bestemt den 4. august 2008, ”retningslinjerne” var gældende ret og afslag var dem, der ikke opfyldte opholdskravet eller var over 21 år for eksempel. Det var meget simpelt. Sagen var fuldstændig enkel for hende. Forespurgt om ”... meddelt afslag på dansk indfødsret.” var dem, der ikke opfyldte konventionens ordlyd, forklarede vidnet, at det var det selvfølgelig. Foreholdt at der står ”... behandles som hidtil ...”, at der var en oplysning om, at der lå nogle sager, og det var fremme, at man ikke havde behandlet disse sager efter ordlyden af konventionerne og forespurgt, om hun ikke studsede over ordene ”som hidtil”, forklarede vidnet, at det gjorde hun ikke. De havde en aftale den 4. august 2008 om, at sagerne skulle behandles i overensstemmelse med reglerne, som det nydeligt og pænt var indstillet i det mavebælte. I øvrigt ligger det fuldstændig uden for hendes forståelsesramme, at hun skulle vide, at det var en indstilling om ulovligheder. Forespurgt om hun som jurist ikke studsede over, at man skrev indtil videre, forklarede vidnet, at hun godt vidste, at nogle af embedsmændene syntes, at det var meget interessant at tale om det spillerum. Hun kunne bare sige, at der ikke var noget spillerum i skærpende retning, og derfor tog hun sig ikke af det. Foreholdt at spørgeren forsøger at forstå, hvordan hun kunne misforstå det, forklarede vidnet, at der ikke var noget at misforstå, ”indtil videre” betød, at de måtte forelægge sagen igen, hvis de kom på andre tanker. Forespurgt om indstillingen var, at indtil videre behandlede de sagerne efter loven, forklarede vidnet, at det måtte de selv om, hvis de kun skrev indtil videre, så risikerede de bare, at de blev nødt til at forelægge sagen for hende på et senere tidspunkt. Hvis de indstillede noget til hende, der kun var indtil videre, kunne de ikke lave noget om, som hun havde set, uden at spørge igen. Hvis hun havde tiltrådt noget, måtte de forelægge det igen, hvis de ville ændre det. Så det var i bedste fald overflødigt.

Foreholdt at der står, at hun mundtligt havde tilkendegivet og forespurgt, om det gav hende anledning til at tænke på, på hvilket møde eller hvor hun havde tilkendegivet det, forklarede vidnet, at hun skrev på sagen, hvem der tog sig af mødet. Det kunne hun godt huske. Det var, som hun sagde, hun gad ikke høre alt det snak om de nordiske og fortolkning af spillerum. Hun syntes lige så godt, hun kunne afslutte den sag ved selv at spørge dem. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at han var enig i indstillingen i mavebæltet af 23. januar 2009, men han anså det ikke for at være en ulovlig beslutning, at hun ønskede at få sagen belyst gennem en drøftelse med de nordiske lande om, hvordan det kunne være, at de havde en afvigende fortolkning, forklarede vidnet, at det ikke var det, hun ønskede at drøfte. Hun var ikke på noget tidspunkt i tvivl om den fortolkning, som Folketinget havde besluttet i 2004-loven. Der var ikke noget at diskutere, medmindre man ville skride til en lovændring, som ville kræve en aftaleændring med Dansk Folkeparti. Hvis man stoppede sagerne, ville hun opfatte det, som det kunne man ikke, men hun opfattede den normale situation, som hun selv kendte, og så som anklager, da de fik fast promillegrænse i 1976. Hun måtte som anklager stå i landsretten og påstå formildelse, efter de havde sat sagerne i bero, fordi de afventede Højesteret, men det var en situation i formildende retning. Her var der tale om, at det var en ulovlig tilstand, så der var ikke noget at stille i bero. Det er noget, hun har tænkt igennem som gammel anklager, at man ikke kunne stille noget i bero, når man opdagede en ulovlig tilstand. Så var det med at få lovliggjort hurtigst muligt. Det var de åbenbart ikke enige om.

Forespurgt om der i forløbet var nogen fra kontoret, der sagde, at det var en ulovlig beslutning, der blev truffet om at vente med at ekspedere sagerne efter konventionernes ordlyd, indtil man havde undersøgt det nordiske spor, forklarede vidnet, at sådan kan man ikke spørge. Spørgeren tager udgangspunkt i en beslutning, som hun ikke har truffet. Foreholdt at man kan se, at det var den praksis, der blev fulgt og forespurgt, om der var nogen, der sagde, at det var en ulovlig måde at gøre det på, forklarede vidnet, at det ikke var en sag, de diskuterede frem til de så mavebæltet i november 2009. Hun anede ingen uråd. Hendes indtryk var, at Claes Nilas ikke anede noget, men det må han selv svare på. Foreholdt at hun har forklaret, at hun efter mavebæltet af 4. august 2008 troede, at hun fik skabt en situation, hvor Folketinget blev orienteret, og sagerne blev ekspederet efter ordlyden af konventionerne, at det først var i 2011, at det gik op for hende, at Folketinget ikke var blevet orienteret, og at det først var, da hun så mavebæltet af 12. november 2009, at hun blev klar over, at sagerne ikke var blevet behandlet efter konventionernes ordlyd, forklarede vidnet, at hendes udgangspunkt er, at denne sag ikke burde være her. Vi har en tjenstemandsbestemmelse og straffebestemmelse om, hvordan

man skal opføre sig. Man har dekorum-regler og alt muligt for tjenestemænd. Så opstod der en fejl, som man forelagde hende. Hun troede, at man lige havde fundet fejlen. Hun læste det, selvom det ikke var ligefrem i klar tekst. Hun opfattede selvfølgelig med det samme, hvad der var galt. Hun opfattede det som en ren tilståelsessag og som en juridisk korrekt og hæderlig beskrivelse bortset fra, at det var lidt utydeligt, hvilket hun aldrig ville vænne sig til, at de ikke kunne skrive ordentligt, så det var til at forstå, men hun forstod det udmærket. Hun var fuldstændig klar over, at det var ulovligt. Det var meget overraskende. Det er klart, at når man selv indstiller lovgivning, og hun sagde, at den skulle i Folketinget, så troede hun, at hun havde garanti for, at hvis man gik i Folketinget, så sørgede de også for at få lovgiggjort, som de selv havde sagt det. Hun kunne ikke gå ud fra andet, og hun gik ikke rundt og spurgte, om de gjorde, som hun sagde, eller om de overholdt reglerne.” [4. juni 2013, side 1239-1243]

7.5.3.8 Anders Fogh Rasmussen

Anders Fogh Rasmussen har foreholdt Birthe Rønn Hornbechs forklaring: ”Regeringsgrundlaget siger det klart. De kendte hendes politiske opfattelse, hun havde været i clinch med Pia Kjærsgaard masser af gange om konventionerne i de år, hvor der var VK- regering. Anders Fogh Rasmussen måtte mægle og sige, at selvfølgelig skulle konventioner overholdes. ...” og forespurgt, om det er episoder, som han husker, forklaret

”han ikke husker de konkrete episoder, men det hændte da. Det var statsministerens opgave, at man havde rollen som sjælesørger eller at lægge øre til noget med henblik på at få mæglet i en sag. Det var derfor, en statsminister ikke skulle blande sig i alle mulige detaljer, men sidde i baghånd til netop at klare de ting, der var gået i hårdknude. Det var hans tilgang til det. Derfor vil han ikke afvise, selvom han ikke husker de konkrete episoder, at han lejlighedsvis skulle fungere som en slags mægler. Det var statsministerens opgave at få samarbejdet til at glide på det overordnede plan. Hvis en minister fik lidt vanskeligheder på sit område, måtte statsministeren prøve at smøre hjulene lidt, så man kunne køre videre. I den mæglerrolle har han også, i det omfang det var oppe, slået fast med syvtommer søm, at hvis der var noget, der stod fast, så var det, at regeringen selvfølgelig overholdt konventionerne. Forespurgt om han husker konkrete episoder eller bestemte konventioner, der var til drøftelse, for eksempel 1961-konventionen og børnekonventionen, forklarede vidnet, at det ikke var noget, han var involveret i. [21. maj 2013, side 964]

Foreholdt at der i januar og februar 2009 blev truffet yderligere beslutninger i relation til denne sag. Den ene beslutning var, at man skulle fortsætte med høring af de nordiske lande, og den anden beslutning var, at man skulle begynde at ekspedere de sager, som lå i Integrationsministeriet, efter de gældende regler, hvilket betød, at man kom til at give et antal yderligere afslag i strid med konventionen og forespurgt, om han blev orienteret om det på dette tidspunkt eller på et senere tidspunkt, mens han var statsminister, forklarede vidnet, at det blev han ikke.” [21. maj 2013, side 969]

7.5.4 Forklaringer om forløbet efter mødet eller møderne i anledning af mavebæltet af 23. januar 2009 og tilbagemeldingen til Indfødsretskontoret om, at Birthe Rønn Hornbech ville drøfte spørgsmålet med sine nordiske ministerkollegaer

7.5.4.1 Kirsia Reinholt

Kirsia Reinholt har forklaret, at

”Der var på et tidspunkt en drøftelse af, hvad de skulle gøre med de sager, som de siden september 2008 havde lagt i en bunke uden at behandle dem og uden at orientere ansøgerne om, at behandlingen af deres sager ventede. Hun husker ikke, om drøftelsen foregik på et møde eller i telefon mellem Dorit Hørlyck og Kim Lunding. Drøftelsen hang sammen med, at der kom en beslutning om, at det skulle vente til juni 2009, før de havde en afklaring og kunne komme videre i forhold til behandling af de konkrete ansøgninger. Ved udgangen af juni 2009 blev det sommerferie, hvilket vil sige, at det måske først ville være i september 2009, de fik orienteret udvalget. Drøftelsen førte til mavebæltet af 20. februar 2009. Det, de drøftede, var, at de ikke kunne lade ansøgningerne blive liggende. Det var også svært at skrive til ansøgerne, at behandlingen af deres ansøgninger afventede, at ministeriet undersøgte, om de ville opfylde konventionen. Derfor endte det med en beslutning om, at de indstillede til ministeren, at ansøgningerne skulle behandles, som de hidtil var blevet behandlet. Hun erindrer ikke, hvad deres drøftelser var angående orientering af Folketinget. Der var drøftelser mellem Dorit Hørlyck, vidnet og Kim Lunding, ikke med andre i kontoret. De havde ikke langvarige dybdegående drøftelser om de rent forvaltningsretslige afvejsninger om berostillelse. Hun kan ikke huske, om det kom fra Dorit Hørlyck og hende, eller om der kom fra Kim Lunding, men hun husker drøftelsen af, at de ikke bare kunne lade sagerne ligge, og at det også var vanskeligt at skrive til ansøgerne, at deres sag afventede, at ministeriet fandt ud af, om man skulle opfylde konventionen. Hun er ret sikker på, at det var mellem de tre, det opstod.

Hvis det udsprang fra Kim Lunding, kan hun ikke svare på, om det var hans idé, eller om den kom fra departementschefen eller ministeren. Hun fik ikke anden information, end at ministeren gerne selv ville tale med sine ministerkollegaer for at være helt sikker. Hun ved ikke, hvad der nærmere lå bag det. Hun fik ikke nogen juridisk begrundelse for, at ministeren ville tale med sine ministerkollegaer. Man kunne skrive til ansøgerne, at behandling af deres ansøgning afventede, at de undersøgte rækkevidden af en konvention, men det ville være lidt uheldigt at sige, fordi man så allerede der udadtil gav udtryk for, at man ikke vidste, om man skulle opfylde konventionen, som efter sin ordlyden var klar, hvilket man allerede langt tidligere havde taget stilling til. Forespurgt om det var en politisk overvejelse i forhold til at orientere Folketinget, at ministeren ville tale med sine ministerkollegaer, forklarede vidnet, at det ikke var noget, der blev drøftet. Ministeren ville gerne selv høre det fra sine ministerkollegaer. De drøftede ikke, om der var grundlag for det. Som udgangspunkt drog man ikke ministerens beslutninger i tvivl eller drøftede dem nærmere. Det, der var besluttet, fulgte de. [8. februar 2013, side 409-410]

Forespurgt af kommissionens formand om hvem, der kom med indstillingen om at behandle sagerne, forklarede vidnet, at hun ikke præcist husker, hvad der kom fra hvem, men det blev drøftet med Kim Lunding. I det omfang det kom fra Kim Lunding, ved hun ikke, om det kom fra ham selv, eller om han havde haft en drøftelse med ministeren, departementschefen eller dem begge to. Der var et møde med ministeren den 4. februar 2009. Hun ved ikke, om Kim Lunding deltog i mødet. Dorit Hørlyck deltog ikke, og det gjorde hun heller ikke selv. [8. februar 2013, side 414]

Forespurgt om en undersøgelse af et juridisk problem om konventionernes rækkevidde kunne have været gennemført på andre måder, forklarede vidnet, at det kunne den godt. Forespurgt om man selv kunne have skrevet et notat om det, forklarede vidnet, at det gjorde de også op til mavebæltet af 23. januar 2009. Forespurgt om det blev drøftet at spørge Justitsministeriet eller Udenrigsministeriet, forklarede vidnet, at disse muligheder ikke blev drøftet. Foreholdt at man kunne drøfte spørgsmålet med Folketingets Indfødsretsudvalg, forklarede vidnet, at de vedlagde mavebæltet af 23. januar 2009 et udkast til breve med henblik på orientering af Folketinget. Processen blev dog en anden, fordi ministeren selv ville tale med sine nordiske ministerkollegaer, og de orienterede ikke Folketinget. De kunne ikke sende brevene, fordi de heri oplyste, at de ville følge konventionen. De ville ikke selv orientere udvalget om denne sag. Når de drøftede spørgsmål med Indfødsretsudvalget, var det på baggrund af ministerens beslutning, og det var ministeren, der skrev til udvalget. Det

ville aldrig forekomme, at kontoret af egen drift skrev til udvalget.” [12. april 2013, side 689-690]

7.5.4.2 Dorit Hørlyck

Dorit Hørlyck har forklaret, at

”Hun husker ikke, hvordan beskeden om, at ministeren ønskede at drøfte spørgsmålet på det nordiske ministermøde, blev meddelt. Det plejede at foregå på den måde, at Christian Lützen ringede og oplyste, at der var ønske om, at mavebæltet skulle ændres, og så gjorde de det. Hun går ud fra, at der havde været et møde mellem ministeren og Claes Nilas om dette problem. Hun deltog ikke i det, men det ville have været naturligt, at de talte sammen om det. Hun mente ikke, at der var behov for, at spørgsmålet kom med på et nordisk ministermøde. I bagklogskabens lys kan man sige, at på det tidspunkt var der ikke noget umiddelbart behov herfor, for det var et mudret billede. Der var ikke den store tvivl om, at de burde rette ind. På den anden side kan hun også forstå, at ministeren i den politiske agenda, der var, kunne have et behov for at få fuld klarhed over, hvordan bestemmelsen skulle fortolkes. Hun skulle være 100 procent sikker på, at der ikke var noget at komme efter, når hun skulle stå over for Dansk Folkeparti. Der kunne sagtens argumenteres for, at hun drøftede det med sine nordiske ministerkollegaer, men det behøvede måske ikke vente i fire måneder. Der var også andre problemstillinger på tapetet på det tidspunkt. Det kunne være et ønske om at få politisk ro på området, for at det ikke skulle gå ud over de andre lovforslag, der var under udarbejdelse. Det er ikke noget, hun vidste noget om. Det er hendes egen opfattelse. Efter hendes opfattelse var det nordiske spor udtømt. Det fortalte hun Kim Lunding, og de drøftede det. Efter deres opfattelse var der ikke noget at komme efter. Hun husker ikke samtalen, men hun husker, at det var det, deres samtaler drejede sig om. Han kunne også læse det. De talte om det nordiske møde, hvad der kom ud af disse drøftelser, og at det var deres opfattelse, at de skulle rette ind. Hun husker ikke, hvordan Kim Lunding reagerede på det. Hun tror ikke, at han talte med ministeren om det. Hun har hørt Kim Lunding sige, at det var en ordre, som han også fik. Kim Lunding sagde ikke, hvem han fik ordren fra, men det kunne ikke være fra andre end departementschefen. Hun ved ikke, om det faldt i et møde, som Kim Lunding deltog i. [30. januar 2013, side 322-323]

Forespurgt af kommissionens formand forklarede vidnet, at hun skrev i sin egen redegørelse, at det var af politiske årsager, at sagen blev udsat. Efterfølgende, når hun har læst materialet igennem, kan hun godt se, at der kunne være en juridisk begrundelse for det. Man kommer ikke uden om, at billedet i de

nordiske lande var speget, og det kunne være vigtigt for ministeren at være 100 procent sikker på, at der ikke var nogen mulighed for at udvide fortolkningen. Så hendes svar er ”både og”. Det var hende og Kirsas Reinholt, der deltog i embedsmandsmødet. Der var ikke nogen, der drøftede juraen med dem, herunder på hvilke punkter de måske kunne få nogle yderligere oplysninger, da det blev besluttet, at sagen skulle med på det nordiske ministermøde. Det var ikke et tema at spørge FN eller Justitsministeriet om fortolkningen af konventionerne. Det var hendes egen opfattelse, at det kunne være for at skabe politisk ro på området, at sagen blev udsat på en drøftelse på det nordiske ministermøde. Der var en masse andre lovforslag på tapetet på det tidspunkt, hvor man var afhængig af Dansk Folkeparti. En melding om at følge konventionerne ville kunne skabe røre i andedammen. Det er hendes egen fortolkning. [30. januar 2013, side 325]

Forespurgt af kommissionens formand om de inden mavebæltet af 16. februar 2009, hvor de lagde op til, at sagerne skulle behandles efter de almindelige retningslinjer, havde fået en ordre om, at det skulle være deres indstilling, forklarede vidnet, at om ”både Kim Lunding, vidnet og Kirsas Reinholt skulle have fået en ordre om, at det var sådan, det skulle være? – nej det har de ikke.” Det var noget, de drøftede, og de kom frem til, at det måtte være det, de gjorde indtil videre. Forespurgt om det er et muligt scenarie, at det, ministeren forholdt sig til og gav besked om, var, at hun ønskede at drøfte fortolkningen af konventionerne med sine nordiske kollegaer, og at det efterfølgende var i afdelingen, at tanken om, hvordan man behandlede sagerne opstod, hvorefter det blev indstillet til ministeren med mavebæltet af 20. februar 2009, hvordan sagerne skulle behandles, forklarede vidnet, at hun ikke ved, hvad ministeren drøftede med Claes Nilas eller andre. Hun husker kun, at hun, Kirsas Reinholt og Kim Lunding drøftede disse ting, men hun kan ikke sige, om der var nogen bestemt, der sagde, at sådan skulle det være. Det var en beslutning, der blev til ligesom så mange andre. Hun kan godt se, at det ville være rigtig godt for kommissionen, hvis hun kunne sige helt præcist, hvem der sagde, at det skulle være sådan, men det kan hun ikke. Forespurgt hvad indholdet af den ordre, som hun omtalte, var, forklarede vidnet, at den angik ordlyden af mavebæltet af 20. februar 2009. Det var det, hun betragtede som en ordre, selvom hun ikke bryder sig om at bruge udtrykket ”ordre”. Hun lagde en indstilling op den 16. februar 2009, hvor de indstillede, at ansøgningerne blev behandlet som hidtil og efter de gældende retningslinjer. De havde indtryk af, at det var i overensstemmelse med det, som ministeren måtte ønske. Den indstilling står hun ved. Den er underskrevet af både Kirsas Reinholt, vidnet og Kim Lunding. Det, der blev rettet efterfølgende, var problematisk, synes hun, men det havde ikke noget med den indstilling at gøre. Hun har lige forklaret, hvorfor der

kunne være god grund til at fortsætte, som de hidtil havde gjort. Indtil det var helt afklaret, fandt de, at det måtte være ministerens ønske, at de fortsatte behandlingen på den måde. Det går hun ud fra, at der var nogen, der drøftede med hende, men hun har ikke selv drøftet det med ministeren.” [20. marts 2013, side 497-498]

Dorit Hørlyck har foreholdt, at det fremgår af Kirsas Reinholts forklaring, at det var tidsmæssigt adskilte beslutninger, og at det var i kontoret, at den tanke opstod, at man skulle fortsætte med at ekspedere sagerne, forklaret

”at det kan hun ikke huske, men hvis de har talt om det, har de også talt med Kim Lunding om det. Det var ikke noget, de bare besluttede. Foreholdt at hun selv har forklaret, at Kim Lunding fortalte hende, at det var en besked han fik, forklarede vidnet, at sådan var det vist blevet udlagt. Det, hun kan huske, er, at han sagde, at han havde den opfattelse, at det var sådan, man ønskede, det skulle være. Foreholdt at der ikke nødvendigvis er et modsætningsforhold, men at Kirsas Reinholt kan have misforstået en samtale mellem vidnet og Kim Lunding, forklarede vidnet, at hun slet ikke tror, at de fik en besked om, at de skulle huske at behandle sagerne, som de havde gjort hidtil. Det var noget, som blev til gennem nogle drøftelser. Hun kan godt se, at det ville være fint, hvis hun kan huske, hvem der sagde hvad, men det kan hun ikke. Foreholdt at det er en del af kommissionens kommissorium at afdække, hvorfor man fortsatte med at behandle sagerne efter de almindelige retningslinjer for naturalisation, efter man var blevet klar over, at det var i strid med konventionen, forklarede vidnet, at det kan hun godt forklare, hvis hun skal gøre det objektivt. Der var ikke tvivl om, som hun også har forklaret, at der var grundlag for eventuelt at fortolke disse konventioner anderledes. Det gjorde de jo i de andre nordiske lande. Der var forskelle. Der var lande, der havde et vandelskrav. Der var grundlag for at undersøge fortolkningen af konventionen nøjere. Det var formentlig derfor, man eller de besluttede, at de måtte fortsætte med at gøre, som de havde gjort et stykke tid. Efterfølgende måtte de rette op på det, hvis det viste sig at være forkert. De gjorde det også af hensyn til at kunne behandle de sager, hvor alle betingelserne var opfyldt, så disse ansøgere kunne få indfødsret så hurtigt som overhovedet muligt. Det er den objektive baggrund.” [20. marts 2013, side 496-497]

Foreholdt Claes Nilas’ forklaring om, at han talte med vidnet ”i marginen af et møde, eller de mødtes ved frokosten, hvor hun sagde, at ... hun havde nogle sager, der var klar, og hvor der var foretaget de sagsskridt, der skulle foretages. Hun spurgte, hvad hun skulle gøre med dem. Han oplevede det som om, at hun var bekymret

over det.” og forespurgt, om hun kan bekræfte, at der var en sådan kontakt, har Dorit Hørlyck forklaret,

”at det ikke er noget, hun lige kan huske, men det kan meget vel være. Hun kunne sagtens have fundet på at spørge ham, hvis hun lige havde lejlighed til det og lige havde fået det at vide, men hun kan ikke tidsfæste det. Foreholdt at Kim Lunding har forklaret, at hun kom til ham og sagde, at hun var meget bekymret, og at de sammen udvirkede mavebæltet af 16. februar 2009 for at give en advarsel til ministeren i håb om, at hun ville lave det om, og at det er to forskellige historier, forklarede vidnet, at hun synes, det passer meget godt sammen. Det er rigtigt, at hun var bekymret. Det lyder som en meget bekymret kontorchef, men hun var også ked af de sager, især fordi hun fandt ud af, at sagerne skulle ligge endnu længere. Det har de begge to ret i. Hun kan ikke tidsfæste, hvornår Claes Nilas mente, de mødtes, men det må være i forbindelse med, at de fik formuleret mavebæltet af 16. februar 2009, hvor de skrev om konsekvensen ved, at de måtte indstille, at de behandlede sagerne efter de almindelige retningslinjer. Som hun husker Claes Nilas’ afhøring, sagde han, at han drøftede det med ministeren. Foreholdt at det er der, at der er lidt forskellige forklaringer, fordi han siger, at der blev holdt et møde med ministeren foranlediget af vidnets henvendelse, forklarede vidnet, at hun troede, at det var på grund af mavebæltet af 23. januar 2009. [29. maj 2013, side 1091-1092]

Forespurgt om de overvejede at lade sagerne ligge ubehandlede fra februar 2009, forklarede vidnet, at det kan man læse om i redegørelsen, hvor spørgsmålet om berostillelse har sit særligt afsnit. Det var ikke hende, der skrev afsnittet. Det blev overvejet, og det undlod man af de årsager, som er nævnt i redegørelsen. Man vurderede, at det var bedre at behandle sagerne og genoptage dem, når eller hvis beslutningen blev ændret. Oplyst om at hun var med, da beslutningen blev truffet, forklarede vidnet, at det blev fundet rigtigst at behandle ansøgningerne af hensyn til dem, der opfyldte alle betingelserne, så de kunne få deres indfødsret hurtigst muligt. Forespurgt om hun husker drøftelser eller overvejelser om, hvad afvejningen gik ud på, forklarede vidnet, at det kan hun ikke huske.

Forespurgt af kommissionens formand om hun i dag kan give en forklaring på, hvad problemet var i at lade sagerne ligge frem for at give dem afslag, forklarede vidnet, at hun ikke kan give en god forklaring på det. Det var mere, fordi de ville blive behandlet på en anden måde end alle andre. Ansøgningerne blev på det tidspunkt behandlet i den rækkefølge, de kom ind. De kunne ikke bare lade en række ansøgninger ligge uden at gøre rede for, hvorfor de ventede. Det ønskede man ikke på det tidspunkt. Foreholdt at de allerede havde ligget fra

september 2008 forklarede vidnet, at det var rigeligt. Forespurgt om man overvejede at skrive til ansøgerne, at de fik et afslag, men at de var ved at undersøge nogle problemstillinger, hvorefter man ville vende tilbage, forklarede vidnet, at det kunne man have gjort, men det gjorde de ikke. Hun kan ikke huske, om de drøftede det. Hun kan ikke huske noget om det.” [20. marts 2013, side 508]

7.5.4.3 Kim Lunding

Kim Lunding har forklaret, at

”Efter mavebæltet var lagt op – han ved ikke, hvor lang tid der gik – vendte Dorit Hørlyck tilbage til ham og sagde, at ministeren ikke var tilfreds med indholdet af deres mappe og deres gennemgang. Han mener, at der var kommet besked fra Christian Lützen om, at ministeren ikke var tilfreds med deres gennemgang af de nordiske lande, og at ministeren ikke ville træffe beslutning på det grundlag. Hun ville høre det fra sine nordiske ministerkollegaer, som hun skulle til møde med i juni 2009. Foreholdt at Christian Lützen har forklaret, at der fandt et møde sted, som han mente, vidnet deltog i, og at Christian Lützen mente, at det var vidnet, der førte ordet i relation til resultatet af den nordiske undersøgelse, samt at det efter Christian Lützens erindring foldede sig ud på den måde, at ministeren spurgte ind til, hvad de kunne eller gjorde i de andre nordiske lande, hvilket hun ikke mente, hun fik et tilstrækkeligt svar på, hvorefter hun konkluderede, at hun hellere måtte spørge selv, forklarede vidnet, at det er muligt, at der blev holdt et møde, men han var ikke med til et møde af den karakter. Fra Dorit Hørlyck fik han beskeden, at der var truffet en sådan beslutning. Forespurgt om han er sikker på, at han ikke deltog i et sådant møde, forklarede vidnet, at den erindring er så sikker, som den også er vedrørende de andre møder. Han har konfereret med sin notesbog. Han var ikke med til et sådant møde, efter de lagde mavebæltet af 23. januar 2009 op. Det er muligt, og det giver god mening, at ministeren traf den beslutning, at hun ville høre det fra ”hestens egen mund”. Forespurgt om han ved, hvordan mavebæltet af 23. januar 2009 passerede rent fysisk, og om det passerede til ministeren, forklarede vidnet, at han ikke har oplysninger om, hvordan mavebælter går videre, når han har underskrevet dem. De blev lagt i afsendelsesrummet i hans forkontor, hvorfra ministeriets betjente bar sagerne op til 4. salen. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbechs bisidder har oplyst, at hun måske vil forklare, at hun ikke har set mavebæltet og forespurgt, om det kan have nogen sandsynlighed, forklarede vidnet, at det kan han ikke udtale sig om. Mavebæltet blev lagt videre fra ham. Normalt går alle mavebælterne videre, som de skal. Han har ikke mulighed for at sige noget fornuftigt om, hvorvidt et mavebælte er blevet væk.

Foreholdt af advokat Bjørn Høberg-Petersen at det eksemplar af mavebæltet, der er i ekstrakten, er underskrevet af Kirsia Reinholt (KRE), og at hans initialer ikke er der, forklarede vidnet, at han kun skrev under på det, der gik til ministeren. Mavebæltet i ekstrakten ligner et kontoreksemplar.

Forespurgt af kommissionens udspørger hvad det betyder, at der står ”mappen” i øverste højre hjørne, forklarede vidnet, at han ikke er inde i kontorets arbejdsgange, men det lyder, som om det er de mapper, mavebælter opbevares i i kontoret, som tages ud, når det originale mavebælte kom tilbage.

Foreholdt ekstraktens side 182 (Mavebælte af 16. februar 2009) ”– *at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket vil betyde, at ansøgeren i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.*” og forespurgt om, hvordan beslutningen blev til, forklarede vidnet, at det, han erindrer, er, at Dorit Hørlyck kontaktede ham, efter der var kommet en ikke-resolution fra ministeren efter mavebæltet af 23. januar 2009. Hans erindring er, at nu ringede alarmklokkerne. Nu var tiden begyndt at gå. Ikke nok med at tiden var gået, men den ville fortsætte med at gå, fordi ministermødet først var i juni 2009. De var bekymrede. De havde ikke bare spørgsmålet om at få lukket sagen og få ”betalt ved kasse 1”. De havde også et reel problem med nogle sager, som var blevet rigtig gamle. Dorit Hørlyck var meget bekymret over, at sagerne kunne bliver mere end 1½ år gamle. Det var en meget påvirket kontorchef, der kom over til ham. De talte om, at ministerens resolution om at vente til det nordiske møde førte til, at de ikke kunne vente med sagerne. De kunne ikke have, at sagerne lå længere. Det ville de gerne advare ministeren om. De talte om, hvordan de kunne lave en advarsel til ministeren, hvor de sagde, at konsekvensen af hendes beslutning om at høre sine kollegaer på det nordiske møde i juni 2009 var, at de var nødsaget til at behandle de sager, der var, efter de gældende regler. Dem, der skulle have tilladelse, ville få tilladelse. Dem, der skulle have et afslag, ville få et afslag og ville blive lagt i en bunke, sådan at kontoret altid kunne finde dem frem, når de nåede tilbage til den rigtige retsopfattelse. De sagde til ministeren, at det var i strid med konventionerne. De ville påpege over for ministeren, at hendes beslutning indebar, at de blev nødsaget til at handle i strid med konventionen. Han husker, at de specifikt drøftede 1961-konventionen. Dorit Hørlyck gik tilbage for at skrive, og han gik på ferie. Dorit Hørlyck nåede ikke at forelægge mavebæltet for ham, men den indstilling, som var i mavebæltet, havde de drøftet, nemlig en advarsel til ministeren om, at hendes beslutning indebar, at de kom til at handle i strid med konventionerne. Forespurgt om det var en tanke, der opstod mellem vidnet og Dorit Hørlyck, forklarede vidnet, at det var en meget bekymret kontorchef, der kom over til ham og sagde, at de nu ikke kun

havde spørgsmålet om konvention, men også spørgsmålet om sager, der havde ligget stille meget længe. Det var det, der førte til, at de ville give ministeren en advarsel, som tydeligt sagde, at det kunne være i strid med konventionerne i håb om, at beslutningen blev omgjort. Foreholdt Dorit Hørlycks forklaring den 30. januar 2013 side 33 ”... *Hun erindrer, at de fik en tilbagemelding om, at der skulle laves et nyt kort mavebælte, hvor de indstillede, at ansøgningerne skulle behandles som hidtil. De fik også at vide, at ministeren gerne ville have spørgsmålet med på det nordiske ministermøde i juni 2009. Det var Christian Lützen eller Kim Lunding, der mundtligt meddelte dette. Hun mener, at det må være Christian Lützen, fordi Kim Lunding var på vej på ferie på det tidspunkt. Meldingen gik på, at man ønskede et mavebælte, der indeholdt en indstilling om, at de på baggrund af, at ministeren ønskede at få det forelagt på det nordisk ministermøde, indstillede, at ansøgninger skulle behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket ville betyde, at ansøgere i nogle tilfælde blev meddelt afslag på dansk indfødsret. ...*” og at udsøgeren forstår forklaringen således, at det var en besked ovenfra, sammen med eller parallelt med beskeden om, at ministeren selv ville drøfte spørgsmålet i juni 2009, forklarede vidnet, at det kan han ikke huske så præcist. Han husker, at Dorit Hørlyck var meget bekymret. De var enige om, at de måtte advare ministeren om, at dette var en beslutning, der indebar, at man handlede i strid med konventionen. Deres håb var, at den advarsel førte til, at man ændrede beslutningen, så de kunne komme tilbage til den løsning, de havde peget på hele tiden, ”betal ved kasse 1”. Forespurgt om de overvejede andre metoder til at fremkalde det resultat, forklarede vidnet, at deres drøftelse var, at de skulle have advaret ministeren om det, og at hun skulle vide, at det var konventionsstridigt. Det var et tidsforløb, der var meget kort, fordi han var på vej af sted til Thailand på vinterferie, og kontoret og han var af den opfattelse, at ministeren, i håb om at de måske kunne få omgjort beslutningen, skulle have at vide, at beslutningen indebar, at de foretog en konventionsstridig handling. Forespurgt over hvor kort tid det fandt sted, forklarede vidnet, at han kan se, at de havde et møde den 4. februar 2009. Drøftelsen førte til, at Dorit Hørlyck skulle tilbage til kontoret og skrive mavebæltet, hvor alarmklokkerne ringede.

Foreholdt ekstraktens side 15540 (Mødeindkaldelse til den 4. februar 2009) og side 15539 (Mailstreng af 3. og 4. februar 2009 mellem Christian Lützen og Birthe Rønn Hornbech) Christian Lützen: ”*Møde med Kim, Dorit og Claes kan fx være kl 11 - evt vende sagen med de statsløse palæstinensere. Men du giver mig bare en melding i morgen, som aftalt.*”, Birthe Rønn Hornbech: ”*kan det ikke blive senere jeg skal have læst papirerne - tale først og fremmest med Claes og ordne sager i KM hvor jeg har store problemer med at finde flertal og overbevise mig selv*”, Christian Lützen: ”*jeg kigger på det.*” Birthe Rønn Hornbech: ”*har*

en aftale med Claes tidligt - vi taler i bilen” og Christian Lützen: ”*Glimrende. Jeg foretager mig ikke noget. Jeg sørger for sager til Kim*” og at det ser ud som om, der er en tæt forbindelse mellem mailstrengen og mødet den 4. februar 2009, hvilket kunne tyde på, at det var en mødereservation med ministeren, forklarede vidnet, at det er rigtigt, men det møde han holdt, var med Dorit Hørlyck efter den tilbagemelding, han fik fra Dorit Hørlyck om ministerens beslutning. Forespurgt om han kan knytte den erindring til den dato, forklarede vidnet, at det var lige før, han gik på ferie den 10. eller 11. februar 2009, så det passer med, at det var lige omkring dette tidspunkt. Forespurgt om der kan have været et møde, hvor ministeren ikke deltog, og de holdt det selv, forklarede vidnet, at det godt kunne være en mulighed. Forespurgt om de gjorde sig tanker om, hvorvidt man kunne finde en anden fremgangsmåde, hvis man ville have ministeren til at træffe en anden beslutning, for eksempel tale med Claes Nilas om det, forklarede vidnet, at deres valg var at give et mavebælte med en klar advarsel. Foreholdt at det ikke fremstår, som om de syntes, at det er en god idé, men som en kontorindstilling, forklarede vidnet, at ministerens tilbagemelding ifølge Dorit Hørlyck var, at ministeren havde besluttet, at hun ville høre det fra ”hestens egne mund” på det nordiske ministermøde, og at hun ikke ville resolve, før hun havde hørt det. Det førte til, at Dorit Hørlyck var meget bekymret for, at de ikke bare havde spørgsmålet om konventionen. De havde også spørgsmålet om nogle meget gamle sager. Kontorets og hans indstilling var, at de skulle have sendt nogle alarmklokker til ministeren. Det, de landede på, var at sige, at de havde disse gamle sager, og at de ikke skulle have nogen berostillelæssag. Derfor sagde de, at der var nogle tilladelser, der måtte gives, og nogle afslag, som de ville registrere, så de kunne findes frem senere.

Forespurgt af kommissionens formand om han i forløbet, fra han blev orienteret om sagen i april 2008 og indtil ultimo 2009, havde direkte mundtlige drøftelse med Claes Nilas eller Birthe Rønn Hornbech forklarede vidnet, at efter hans erindring foregik det på dette tidspunkt på skriftligt grundlag. Der kom møder senere, men det var, da de skulle lave redegørelsen. Der husker han klart, at de havde flere møder, hvor de drøftede ministerens ønske om, hvordan oprydningen foretoges, og hvordan kommissoriet for den undersøgelse, som Nanna Fischer skulle foretage, skulle laves. Det havde de møder om. De havde møder om, hvor mange det drejede sig om. Forespurgt om han indtil ultimo 2009, hvor man besluttede at følge konventionen, havde haft møder eller drøftelser med Claes Nilas eller Birthe Rønn Hornbech, forklarede vidnet, at han ikke erindrer, om de drøftede det i forbindelse med forberedelsen af ministermødet. Ministermødet blev forberedt i en anden afdeling. Ansvar for mødet, som ministeren skulle til i juni 2009, lå i Administrationsafdelingen, som han var chef for tidligere. Han har ingen erindring om, at

de havde det oppe. Forespurgt om der ikke inden mavebæltet af 16. februar 2009 havde været møder mellem vidnet og Claes Nilas eller Birthe Rønn Hornbech om denne sag, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. ... Forespurgt om han var involveret i behandlingen af sagerne, der i en periode havde ligget i en bunke, forklarede vidnet, at det var kontoret. [25. april 2013, side 819-823]

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard om han har deltaget i et eller to møder, hvor ministeren deltog, og hvor vidnet redegjorde for forløbet af de nordiske undersøgelser, og at der var tre muligheder med hensyn til behandlingen af sagerne, nemlig at stille dem i bero, behandle dem i overensstemmelse med konventionen eller behandle dem efter de hidtidige regler, forklarede vidnet, at på baggrund af forklaringen om, hvad mødernes indhold var, kan han sige med absolut sikkerhed, at han ikke har deltaget i et sådant møde eller sådanne møder. Han mødtes til gengæld med Dorit Hørlyck, lige inden han tog på ferie, hvor de aftalte, at ministeren skulle have dette alarmsignal. Forespurgt om der var et eller flere møder, forklarede vidnet, at han erindrer, at de havde et møde. Han nåede ikke at få forelagt og underskrevet mavebæltet, inden han tog af sted på ferie. Forespurgt om Dorit Hørlyck på mødet gav udtryk for bekymring over, at der var nogle sager, der ikke blev behandlet, forklarede vidnet, at det var en meget bekymret kontorchef, der kom over til ham. Hun var ikke bare bekymret om konventionen, men også over at de sager, der lå og havde ventet, nu blev rigtig gamle. Det var på den baggrund, at de blev enige om, at der skulle laves dette alarmsignal til ministeren. Forespurgt om konklusionen er, at der i perioden fra den 23. januar 2009 til 11. februar 2009 blev holdt et møde, og at det var mellem ham og Dorit Hørlyck vedrørende problemstillingen om mavebæltene, bekræftede vidnet dette.

Forespurgt af kommissionens formand om Dorit Hørlyck var med til nogle møder i forbindelse med august-2008- eller januar-2009-mavebæltene med ministeren, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Han ville have noteret sig det, hvis hun havde sagt det. Han er ret sikker på, at Dorit Hørlyck som chef hos ham ville have sagt det til ham, hvis hun havde deltaget i sådanne møder. På den baggrund vil han sige, at det har hun ikke. Forespurgt om andre fra afdelingen deltog i disse møder, hvor ikke-resolutionen blev besluttet, forklarede vidnet, at det kun kunne være kontorchefen eller ham. Forespurgt om det ikke gav ham anledning til at spørge Claes Nilas, hvad der foregik, siden ministeren og departementschefen, der vel kunne betragtes som en slags lægfolk i forhold til dem, nåede til en anden opfattelse end dem, forklarede vidnet, at det gav det ham ikke anledning til. Ministeren opfattede sig nærmest på linje

med embedsværket. Hun fortalte selv flere gange, at hun kom fra en stilling i Rigspolitiet og var vant til at behandle sager.

Forespurgt af advokat Anders Valentiner-Branth om han opfatter Claes Nilas som lægmand, forklarede vidnet, at det gør han ikke. Claes Nilas var godt inde i området. Det ville han også mene, at en departementschef på dette område skulle være. Det var et meget følsomt område. Man kunne ikke skubbe sig tilbage og blot kigge med. [22. maj 2013, side 1008-1009]

Forespurgt af kommissionens formand om han på noget tidspunkt fik at vide, hvad de konkrete sager vedrørte, hvilke almindelige betingelser der ikke ville være opfyldt, og hvorfor man efterfølgende gav afslag, forklarede vidnet, at det var han ikke orienteret om. Foreholdt at det i så fald ikke indgik i deres overvejelser før mavebæltet af 16. februar 2009, om det var personer, der var idømt fire års fængsel, eller om det var personer, som havde fået kontanthjælp en måned for længe, og forespurgt om det indgik i deres overvejelser, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. De konkrete sager kom typisk ikke op til ham. Foreholdt at man, når man læser redegørelsen af 7. marts 2011 til statsministeren, får indtryk af, at man også så på karakteren af den juridiske usikkerhed, der lå, og den juridiske usikkerhed kunne være anderledes i forhold til den, der var idømt fire års fængsel, end i forhold til en, der havde fået kontanthjælp lidt for længe, og forespurgt om det ikke indgik i deres overvejelser, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke.” [22. maj 2013, side 1024-1025]

Det fremgår af Kim Lundings kalender, at han havde ferie 11. – 27. februar 2009.

7.5.5 Mavebælte af 16. februar 2009

Mavebælte af 16. februar 2009 ser således ud:

Ministerie

MINISTERIET FOR FLYGTNINGE
INDVANDRERE OG INTEGRATION

MAVEBÆLTE

Kontor: Indfødsretskontoret
J.nr.: 2008/309-161

Til ministerens godkendelse og som opfølgning på mavebælte af 23. januar 2009, der vedlægges i kopi, forelægges indstilling vedrørende behandlingen af de modtagne ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse.

Som det fremgår af mavebælte af 23. januar 2009 og det deri vedlagte notat af 19. januar 2009, ligger Indfødsretskontoret inde med et antal ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation, som er indgivet i henhold til retningslinjernes § 17, samt et antal ansøgninger, hvor ansøgeren har indgivet ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, og hvor spørgsmålet er, om ansøgningen skal behandles efter FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed og alene opfylde de betingelser, der fremgår heraf.

I en del af de modtagne ansøgninger når ansøgeren at fylde 18 år inden vedtagelsen af lovforslaget, og ansøgeren kan derfor ikke blive omfattet af retningslinjernes § 17. Det er på den baggrund i mavebælte af 23. januar 2009 indstillet, at sådanne ansøgninger betragtes som indgivet mellem det fyldte 18. år og det fyldte 21. år og behandles herefter, i stedet for at ansøgeren meddeles afslag efter § 17 og efterfølgende skal indgive en ny ansøgning med henblik på at blive omfattet af konventionen.

I de øvrige modtagne ansøgninger efter § 17 indstilles det, at ansøgeren optages på et lovforslag, uanset at den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf, som efter de almindelige retningslinjer ville give karenstid eller eventuelt medføre en udelukkelse fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Under henvisning til, at ministeren mundtligt har tilkendegivet, at ministeren ønsker, at spørgsmålene i relation til de statsløse drøftes på det kommende nordiske ministermøde i juni 2009, og at behandlingen af ansøgningerne endnu ikke er påbegyndt og derfor er af hastende karakter, indstilles det,

- at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket vil betyde, at ansøgeren i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.

Indfødsretskontoret skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at kontoret dermed er klar over, at det for så vidt angår de 18 til 21-årige kan være i strid med FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed at stille krav om, at de pågældende ansøgere

opfylder kravene i retningslinjerne, og at det for så vidt angår ansøgere i henhold til retningslinjernes § 17 kan være i strid med FN's Konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder at stille yderligere krav.

Indfødsretskontoret vil sørge for at notere journalnummeret for så vidt angår ansøgninger fra statsløse, som afgøres i denne periode, og indtil det er afklaret, om Danmark vælger at opfylde sine internationale forpligtelser, således at ministeriet vil have mulighed for, når spørgsmålet er afklaret generelt, ex officio at kunne genoptage behandlingen af de ansøgninger, hvor ministeriet måtte have meddelt ansøgeren et afslag.

Udlændingeafdelingen, Indfødsretskontoret, den **16 FEB. 2009**

-KRE

-ØKR

(Indstillingen drøftet med og beslunet af K1's inden ferie)

① Ide pr pull → løng → mellem
kontakt pr e-mail.

② FN har met.

Rehr
Telt det. nu kl. ~.

/Ch

Det er Dorit Hørlyck, der har skrevet ”(Indstillingen drøftet med og godkendt af KIL inden ferie)”. De øvrige påtegninger er skrevet af Christian Lützen, og der står følgende:

”1. Iden jur prob → løsning → iværksæt kontakt på embpl.

2. FN konv nedt.

Retur

Talt m kt.’

/ Chr”

7.5.6 Forklaringer om mavebælte af 16. februar 2009

7.5.6.1 Kirsas Reinholt

Kirsas Reinholt har foreholdt udkast til mavebælte af 16. februar 2009 forklaret, at

””kt.” er Dorit Hørlyck. Det var Christian Lützen, der skrev det. Kommunikationen gik tit via ministersekretæren, der formidlede informationen fra departementschefen eller ministeren, når der skulle rettes noget til, eller der skulle foretages andre skridt undervejs. Nogle gange blev det mundtligt overbragt, at mavebæltet var på vej ned i huset, og hvad de skulle gøre. Det har givet været drøftet telefonisk, hvad der stod under punkt 1 og 2 i det påførte notat. Det resulterede i, at de ændrede ordlyden af mavebæltet fra, at det ville være i strid med konventionen, hvis de meddelte afslag, til at det ville være et juridisk problem. Foreholdt samme dokument ”FN konv nedt.” og ”Indfødsretskontoret skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at kontoret dermed er klar over, at det for så vidt angår de 18 til 21-årige kan være i strid med FN’s Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed at stille krav om, at de pågældende ansøgere opfylder kravene i retningslinjerne, ...” forklarede vidnet, at det var efter drøftelser med Kim Lunding. Hun husker ikke præcist, hvordan ordene faldt, men de vidste godt, at hvis de begyndte at meddele afslag, ville det være i strid med konventionen. Det ville de orientere ministeren om, inden de bad hende tage stilling til, hvorvidt de skulle træffe afgørelser i sagerne. Hun mener, at de var enige om, at de skulle orientere ministeren om, at det ville være i strid med konventionen, at de behandlede ansøgningerne som foreslået i den periode, hvor der blev foretaget videre undersøgelser. De skrev nok ”kan”, fordi det under disse undersøgelser kunne vise sig, at man på en eller anden måde kunne fortolke konventionen således, at man kunne stille en eller anden form for krav. Det var ikke en indstilling, de syntes var en god idé, men det var den beslutning, der var. Hvem der fik idéen til, at de skulle træffe afgørelser og meddele afslag, hvis ansøgerne ikke opfyldte de almindelige betingelser, husker hun ikke. Hvis de gik i gang, kunne det give ministeren problemer, men samtidig supplerede de med, at de ville notere de sager, hvor de gav afslag, for at

sikre, at de kunne finde sagerne frem igen. Når man besluttede at indstille, at man fulgte de almindelige regler, betød det, at man i nogle tilfælde ville komme til at give afslag. Man måtte derfor sørge for at orientere ministeren om, at det kunne betyde, at det var i strid med konventionen, og at de ville sørge for at følge op på de sager. Hun kan ikke huske, at de overvejede at skrive, at det var en midlertidig afgørelse. De vejledte ansøgerne helt almindeligt om, at man kunne søge om genoptagelse. Det var en standardvejledning om genoptagelse. De overvejede, at nogen måske ville opgive at søge om indfødsret, men hun husker ikke de nærmere drøftelser om det. De gjorde, hvad de kunne for at informere ministeren bedst muligt. Hun ved ikke, om ministeren og/eller departementschefen havde et møde med Kim Lunding om sagen. Der ligger en mødeindkaldelse et sted i materialet, hvor det ikke er til at se, om det var ministeren, der holdt et møde med afdelingschefen. Hun ved ikke, om der var drøftelser mellem Kim Lunding eller departementschefen med ministeren om, at det ikke var en god idé, og at det var bedre ikke at afvente at tale med de nordiske ministre. Hun erindrer ikke, at Kim Lunding refererede bagud, at han havde talt med ministeren eller Claes Nilas den 4. februar 2009. [8. februar 2013, side 410-411]

... i tilknytning til perioden efter februar 2009, hvor de fulgte de almindelige retningslinjer og derved meddelte afslag i en række tilfælde, blev hun spurgt til, om det blev overvejet at skrive, at det var en midlertidig afgørelse. Det blev slet ikke drøftet at skrive det. De vejledte alene om, at der var mulighed for, at sagen på et tidspunkt kunne blive genoptaget. [12. april 2013, side 727]

Forespurgt af advokat Jacob Goldschmidt forklarede vidnet, at hun ikke kan huske, hvordan de regnede med, at ministeren ville modtage beskeden om, at det kunne være i strid med konventionen. Hun tror, hun ville have tænkt, at ministeren ikke ville synes, at det var en god idé. Når de orienterede om, at det kunne være i strid med konventionerne, gav det ministeren mulighed for at resolve, at det var en dårlig idé og i stedet foreslå, at sagerne skulle sættes i bero i stedet for.

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at hun ikke husker, om hun bad om en saglig begrundelse for, at ministeren skulle spørge en gang til. De beslutninger eller anmodninger, der kom fra ministeren, drog man som udgangspunkt ikke i tvivl. Det var beslutningen, at det var det, de skulle indstille, og det var det, de gjorde. Hun ved ikke, om man vil kalde det en ordre.

... Eftersom Christian Lützen skrev på mavebæltet, at han havde talt med kontoret, vil hun tro, at han talte med Dorit Hørlyck. Hun kan ikke huske, at hun fik noget at vide om, hvorfor de skulle slette. [8. februar 2013, side 411-412]

Hun tror, at skråstregen på ekstraktens side 182 er blevet lidt for lang.” [8. februar 2013, side 413]

7.5.6.2 Dorit Hørlyck

Dorit Hørlyck har forklaret, at

”Mavebæltet af 23. januar 2009 nåede aldrig frem til ministeren. Det kom retur og skulle ændres. Der skete det, at de blev bedt om at ændre mavebæltet, så det kom til at se ud som mavebæltet af 16. februar 2009 (ekstraktens side 182). Forespurgt om det var rigtigt, forklarede vidnet, at det nok er forkert. De havde blot ikke set mavebæltet fra den 23. januar 2009 komme retur, men de gik ud fra og fik åbenbart også at vide, at ministeren havde set det. Eftersom de henviste til det og sendte det op igen den 16. februar 2009, måtte de gå ud fra, at hun var blevet orienteret om det. Mavebæltet af 23. januar 2009 var vedlagt som bilag. Det blev sendt op gennem systemet. De har ledt efter mavebæltet. Nogle gange skete det, som i dette tilfælde, at mapper blev væk og ikke kom tilbage til kontoret. De havde drøftelserne med Kim Lunding, inden de afleverede mavebæltet til ham. Herefter gik det fra ham til departementschefen og derfra videre til ministeren. Hun ved ikke, hvordan det blev forelagt ministeren. Hun erindrer, at de fik en tilbagemelding om, at der skulle laves et nyt kort mavebælte, hvor de indstillede, at ansøgningerne skulle behandles som hidtil. De fik også at vide, at ministeren gerne ville have spørgsmålet med på det nordiske ministermøde i juni 2009. Det var Christian Lützen eller Kim Lunding, der mundtligt meddelte dette. Hun mener, at det må være Christian Lützen, fordi Kim Lunding var på vej på ferie på det tidspunkt. Meldingen gik på, at man ønskede et mavebælte, der indeholdt en indstilling om, at de på baggrund af, at ministeren ønskede at få det forelagt på det nordiske ministermøde, indstillede, at ansøgninger skulle behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket ville betyde, at ansøgere i nogle tilfælde blev meddelt afslag på dansk indfødsret. De gjorde i mavebæltet af 16. februar 2009 opmærksom på, at de var klar over, at de behandlede sagerne på en måde, der kunne være i strid med konventionen, og at de ville sørge for at notere journalnumrene på de sager, som blev behandlet på den måde. Således kunne de hurtigt ex officio genoptage sagerne, hvis konklusionen skulle blive, at de skulle efterleve konventionerne efter deres ordlyd. Mavebæltet af 16. februar 2009 afklarede hun med Kim Lunding mundtligt, fordi han var

på vej på ferie. Det fremgår af mavebæltet, at indstillingen var drøftet med og godkendt af Kim Lunding inden ferie. Det kom tilbage fra ministersekretæren Christian Lützen med påtegning (ekstraktens side 183). De talte med Christian Lützen om det, hvilket førte til, at de lavede det næste mavebælte af 19. februar 2009 (ekstraktens side 187). [30. januar 2013, side 320-321]

... foreholdt at dokumenterne antyder, at beslutningen om, at man ville gå den nordiske vej, kom først, og derefter kom beslutningen om, at man skulle fortsætte med at ekspedere sagerne, forklarede vidnet, at hvis man kiggede på mavebæltet af 16. februar 2009 var begge dele med, men hun husker ikke, at det var delt op på den måde. [20. marts 2013, side 495]

Formålet med sætningen om, at kontoret var klar over, at man kunne komme i strid med konventionen, var at gøre opmærksom op, at det, de gjorde, kunne være i strid med konventionen. Det var vigtigt for hende, at ministeren så det. Det var også vigtigt for hende at gøre opmærksom på, at det kunne udgøre et juridisk problem. Hun ved ikke, hvorfor det blev fjernet. Det var ministeren, der ville blive ansvarlig for det. Det var også det, der skete. Hun formulerede, at det ville være i strid med konventionerne. Kommunikation om ændringen af mavebælterne må være foregået mellem Christian Lützen og Kirsia Reinholt, fordi vidnet af en eller anden grund ikke var der. Hun husker ikke at have talt med Christian Lützen om mavebælterne. Hun talte med Kirsia Reinholt om mavebælterne. Kim Lunding var der ikke. [30. januar 2013, side 323]

Kim Lunding var med til at lave mavebæltet af 16. februar 2009, som hun nåede at drøfte med ham. [30. januar 2013, side 322]

Foreholdt ekstraktens side 182 (mavebælte af 16. februar 2009) ”*Under henvisning til, at ministeren mundtligt har tilkendegivet, at ministeren ønsker, at spørgsmålene i relation til de statsløse drøftes på det kommende nordiske ministermøde i juni 2009, ...*” forklarede vidnet, at det, der lå i det, var, at de ville følge op på reglerne inden ministermødet. Hun protesterede ikke vildt og inderligt mod ønsket om drøftelsen på ministermødet. [30. januar 2013, side 324]

Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at der var to møder. På det første traf ministeren beslutningen om, at hun selv ville drøfte spørgsmålet med sine nordiske kollegaer, og at han herefter traf vidnet, hvorefter møde to blev holdt, hvor man drøftede med ministeren, hvad man skulle stille op med sagerne, samt at han på et tidspunkt efter mødet med ministeren fik mavebæltet af 16. februar 2009, forklarede vidnet, at det var der, hvor de skrev advarslen og indstillingen om, at de behandlede sagerne for at få en bekræftelse fra ministeren om, at det

var sådan, hun ville have det. Det var vigtigt for dem at få indbygget de advarsler, så ministeren var helt klar over, hvad det betød. Foreholdt at mavebæltet af 16. februar 2009 kom fra kontoret, og den 18. februar 2009 blev det lavet om første gang, forklarede vidnet, at de opretholdt advarslerne. Foreholdt at der var en kommunikation mellem Christian Lützen og kontoret om det, og at kontoret selv satte pennen til papiret og reformulerede udkastet af den 16. februar 2009 til det, der blev mavebæltet af 19. februar 2009 og forespurgt, om hun er kommet i tanke om, hvad indholdet af drøftelserne med Christian Lützen var, forklarede vidnet, at der står, at de skulle identificere problemet juridisk og nedtone det nordiske. Det blev de bedt om at forsøge at gøre, efter han havde et møde med Claes Nilas om det. Forespurgt om hun husker, hvad han sagde som begrundelse for, at dette skulle gøres, forklarede vidnet, at hun ikke kunne huske, hvad han sagde som begrundelse for, at han ville have det ud. Det var både det med det mundtlige, at de indstillede det til ministerens godkendelse, at det var hastende og deres bemærkninger om, at det kunne udgøre et juridisk problem, der blev taget ud. Det sidste afsnit, hvor de mindede ministeren om, at de ville lægge sagerne til side, indtil der blev truffet en beslutning, blev også streget.

Foreholdt at hun ikke husker samtalen med Christian Lützen, og at første gang hun blev spurgt om det, mente hun, at det måtte være Kirsas Reinholt, der havde talt med Christian Lützen, forklarede vidnet, at det tror hun stadigvæk. Foreholdt af Kirsas Reinholt har forklaret, at hun mener, at det måtte være vidnet, der talte med Christian Lützen, forklarede vidnet, at hun ikke husker, hvordan han videregav beskeden. Foreholdt at man skulle tro, at de, når det var en sætning, som de selv lagde stor vægt på, var interesseret i, hvorfor den ikke kunne komme med i hverken den første eller den anden version, og at udspørgeren ville have spurgt til, hvad der skete, forklarede vidnet, at det gjorde hun sikkert også, men det husker hun ikke mere. Det endte med, at de gjorde, som Claes Nilas ønskede. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at han mente, at sætningerne var overflødige, at formålet med mavebæltet var at bekræfte den beslutning, som ministeren selv havde truffet på det møde, som han forklarede om, og at ministeren havde forstået disse ting, dels via mavebæltet af 23. januar 2009, dels på mødet så det var overflødigt at skrive alt dette. Det var udelukkende ud fra det hensyn, at han ville forenkles det til det, der var nødvendigt for at få en bekræftelse af, at det var sådan, de gjorde jævnfør det aftalte og forespurgt, om det fremkalder en erindring hos hende, at det var sådan noget Christian Lützen var inde på, forklarede vidnet, at hun ikke kan huske det.” [29. maj 2013, side 1092-1093]

7.5.6.3 Christian Lützen

Christian Lützen har foreholdt udkast til mavebælte af 16. februar 2009 forklaret, at

”Indfødsretskontoret den 16. februar 2009, efter Kim Lunding var taget på ferie, lagde et mavebælte op i fortsættelse af de møder, der har været. Mavebæltet vedrørte, at man skulle have et nordisk ministermøde. Det er vidnets påtegninger, der er på mavebæltet. Forespurgt om han har nogen viden om, hvad grundlaget for indstillingen var, svarede vidnet benægtende. Han ved ikke, om det var noget, der flød fra mødet, eller om det var noget, der optrådte på et senere tidspunkt. Det var ikke en indstilling, som vidnet har givet videre eller tænkt over.

Foreholdt Dorit Hørlycks forklaring til kommissionen *”Hun erindrer, at de fik en tilbagemelding om, at der skulle laves et nyt kort mavebælte, hvor de indstillede, at ansøgningerne skulle behandles som hidtil. De fik også at vide, at ministeren gerne ville have spørgsmålet med på det nordiske ministermøde i juni 2009. Det var Christian Lützen eller Kim Lunding, der mundtligt meddelte dette. Hun mener, at det må være Christian Lützen, fordi Kim Lunding var på vej på ferie på det tidspunkt. Meldingen gik på, at man ønskede et mavebælte, der indeholdt en indstilling om, at de på baggrund af, at ministeren ønskede at få det forelagt på det nordiske ministermøde, indstillede, at ansøgninger skulle behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket ville betyde, at ansøgere i nogle tilfælde blev meddelt afslag på dansk indfødsret.”* forklarede vidnet, at han er ret sikker på, at han ikke har viderebragt en bestilling til Dorit Hørlyck, om hvorledes sagerne skulle behandles. Det ville han kunne have husket. En så sindrig og skarp juridisk formulering ville han ikke udlevere til kontorchefer. Han kan ikke forestille sig, at han har afleveret de to beskeder hos Dorit Hørlyck. Han vil tro, at det er kommet fra udlændingeafdelingen, inden Kim Lunding var taget på ferie. Det ville være atypisk, hvis han var nede med sådan en formulering. Sagen blev lagt til departementschefen, og der var vel en drøftelse af, at der var tale om et lidt rodet mavebælte. Der var en del tekst i starten, som kunne findes i de notater og mavebælter, der er henvist til i første linje. Han husker, at det skridt, der skulle være, var den indstilling, som afdelingschefen havde godkendt, og at der skulle være et nordisk ministermøde, og at i forlængelse af det skulle man sørge for, at det kom på dagsordenen. Han har ikke tænkt over det, der står om de konkrete sager. Det var en proces, hvor det næste skridt var, at der skulle være et nordisk ministermøde. Det var ikke nødvendigvis første gang, han så noget om konkrete sager.

Forespurgt af kommissionens formand forklarede vidnet, at han ikke kan huske, om den drøftelse, han havde med Claes Nilas og Kim Lunding om bero-

stillelse og Ombudsmanden, var før eller efter, de fik indstillingen fra kontoret. Han vil tro, at det var før, at ministeren fik mavebæltet af 20. februar 2009 fra afdelingen om, hvordan de skulle behandle de konkrete sager, men han har ikke nogen præcis erindring om det.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen forklarede vidnet, at han mener, at drøftelsen om berorstillelse med ministeren var i januar og februar 2009, og at Metock var et baggrundstæppe for drøftelsen.

Forespurgt af kommissionens udspørger og foreholdt ekstraktens side 183 (Påtegning på mavebælte af 16. februar 2009) forklarede vidnet, at der ud for 1 står: "*iden. (identificer) jur (juridisk) problemstilling iværksætte kontakt på embedsmandsplan*". Problemstillingen skulle tegnes op i mavebæltet i forhold til, hvor de nu var i processen med nordisk ministermøde. Ud for 2 står der: "*FN-kon nedt.*". Det betyder: FN-konventioner nedtones. Nederst står der "*Retur*" og "*Talt med kontoret. Chr*". Chr er vidnet. Han har i givet fald talt med Dorit Hørlyck om mavebæltet. Skriblerierne skulle ikke indgå og lægges på en sagsakt. Han har givetvis vendt sagen med Claes Nilas, som har sagt, at det skulle skrives tydeligere. I første pind henviste man til et temmelig fyldigt materiale, der beskrev konventionerne osv. Det var ikke denne diskussion, der var i dette mavebælte. Det var en indstilling om noget andet. Han har givetvis skrevet, at man skulle beskrive problemstillingen, løsning, og hvad næste skridt var i dette mavebælte. Noget af "indgangsbønnen" i mavebæltet kunne man passende skære væk ud fra den betragtning, at ministeren ikke havde noget ønske om at læse det forudsatte en gang til. Man skal passe på med at hæfte sig ved ordet "juridisk" i hans påtegning. Det var en proces i forhold til, hvordan man skulle skrive mavebæltet. Foreholdt påtegning på mavebælte (Skråstreg over de sidste to afsnit på ekstraktens side 182) forklarede vidnet, at han har sat stregen. Foreholdt samme mavebælte "*at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket vil betyde, at ansøgeren i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Indfødsretskontoret skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at kontoret dermed er klar over, at det for så vidt angår de 18 til 21-årige kan være i strid med FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed at stille krav om, at de pågældende ansøgere opfylder kravene i retningslinjerne, og at det for så vidt angår ansøgere i henhold til retningslinjernes § 17 kan være i strid med FN's Konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder at stille yderligere krav.*" og forespurgt om Claes Nilas sagde, hvordan det skulle stå, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. Man skal passe på med at lægge for meget i det forhold, at der er en streg og nogle skriblerier på mavebæltet. Det mavebælte, der blev lagt op, indeholder de oplysninger, som det skulle. Han forestiller sig, at stregerne

og skriblerierne blev fulgt op af en telefonsamtale. En ting er vidnets streger på et stykke papir, noget andet er, at han videregav budskaberne under nummer 1 og 2. Hans skriblerier er en refleksion af det, han fik at vide. Han tør ikke sige, om han forstod det, han fik at vide af Claes Nilas. Han fik ikke en nærmere begrundelse for, hvorfor det skulle være på den måde. Forespurgt om han selv gjorde sig nogle overvejelser, om det var opportunt at gøre det på denne måde, forklarede vidnet, at han synes, at det, der skete, var, at de var på et sted i processen, og så var der nogle efterfølgende skridt, som man skulle lægge til ministeren i overensstemmelse med det, der i øvrigt har været talt om. Det skulle køre som en sag. Han kan ikke huske, om han fik besked af Claes Nilas i et møde og ikke i telefonen. Han ringede til kontorchefen og overbragte notitserne. Der kunne være noget, han havde misforstået, eller noget man ikke kunne. Det er derfor, der var faglige kontorer. Hans håndskrevne notitser var ikke tænkt som om, at det var det eneste, han havde gjort. Han har sikkert ringet og sagt, at der skulle strammes op på den måde og så lægges op igen. Det gjorde kontoret. Han læste sagen igennem, da de fik den op igen. Der var kommet et par linjer mere på i mavebæltet af 19. februar 2009. Det var et andet budskab. Der var nogle smårettelser til det rent sproglige. Indstillingen var der stadigvæk. Det var derfor, han tidligere forklarede, at man skulle passe på med at lægge for meget i stregerne. Mavebæltet af den 16. februar 2009 indeholdt nogle streger, og i strengen lå ikke, at afsnittet skulle slettes. [24. april 2013, side 756-759]

Foreholdt at Kim Lunding har forklaret, at hans formål med mavebæltet fra februar 2009 var at advare ministeren om konsekvensen af den beslutning, hun havde truffet, og at det var håbet, at hun, når hun så det klart for sig, ville ændre beslutningen og forespurgt, om Kim Lunding omtalte det formål på dette tidspunkt eller senere, forklarede vidnet, at det ikke er noget, de talte om hverken dengang eller senere. Foreholdt at Dorit Hørlyck har forklaret, at ministeren skulle vide, at en fortsat sagsbehandling ville føre til dette resultat og forespurgt, om hun omtalte det over for ham, forklarede vidnet, at det talte han ikke med Dorit Hørlyck om. Foreholdt at han var i Indfødsretskontoret med mavebæltet i forbindelse med udarbejdelsen af mavebæltet af 20. februar 2009 og forespurgt, hvordan kontoret begrundede, at de ville have sætningerne med om, at kontoret var klar over, at man ikke ville være helt i overensstemmelse med konventionen, og at der kunne være et juridisk problem, forklarede vidnet, at han ikke kan huske, at de havde en samtale om det. Han husker ikke dette forløb, som noget han har en dramatisk erindring om, eller at de skulle have været uenige på den måde. Han synes, at det var det, man gjorde i sådanne sager helt generelt. Man havde en udredning af noget. Der var måske et videre processkridt i det, og den tidligere udredning og alt det forudgående

materiale blev lagt ved, og der blev henvist til det. Det var derfra, man tog det næste skridt, så man ikke begyndte forfra. Forespurgt om han er sikker på, at han ikke husker, hvem han talte med, forklarede vidnet, at han ikke kan huske, hvem han talte med om det. Han vil tro, at han i forbindelse med den første runde rettelser havde en telefonisk samtale med Dorit Hørlyck om sagen. Kim Lunding var taget på ferie. Foreholdt at Dorit Hørlyck har forklaret, at hun ikke kan huske det, og at Kirska Reinholdt har forklaret, at hun mener, at det var Dorit Hørlyck, der talte med ham, forklarede vidnet, at det vil han også tro, at det var. I forbindelse med den tidligere afhøring var der en diskussion om hans skriblerier og streger. Der var givetvis en telefonsnak ved siden af." [22. maj 2013, side 978-979]

7.5.6.4 Kim Lunding

Kim Lunding har foreholdt mavebælte af 16. februar 2009 forklaret, at

"de med det mavebælte ønskede at give ministeren en advarsel om konsekvensen af hendes beslutning. Forespurgt om han synes, at det siges meget tydeligt, forklarede vidnet, at der synes han, og han vil fremhæve nederst på siden "*Indfødsretskontoret skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at kontoret dermed er klar over, at det for så vidt angår de 18 til 21-årige kan være i strid med FN's Konvention af 30. august 1961 ...*". Foreholdt at mavebæltet begynder med nogle afsnit, der er koncentrerede udgaver af de tidligere dokumenter, hvorefter det nye kommer "*Under henvisning til, at ministeren mundtligt har tilkendegivet, at ministeren ønsker, at spørgsmålene i relation til de statsløse drøftes på det kommende nordiske ministermøde i juni 2009, og at behandlingen af ansøgningerne endnu ikke er påbegyndt og derfor er af hastende karakter, indstilles det - at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket vil betyde, at ansøgeren i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.*" og forespurgt om man kunne udtrykke det mere direkte i stedet for at komme med en indstilling om, at man skulle gå i gang med at behandle sagerne efter de gældende retningslinjer, forklarede vidnet, at man skal hæfte sig ved det sidste afsnit. Det var der, de sagde "Hallo, her er en risiko for, at vi kommer i strid med FN's konvention". Det var det, der var alarmklokkerne. Konsekvenserne af ministerens beslutning var, at de kunne risikere at agere i strid med konventionen. Foreholdt at der ikke står, at det er en konsekvens, men at de indstiller, at man gør dette med en bemærkning om, at man skulle være opmærksom på, at det har den kedelige konsekvens, forklarede vidnet, at hans vurdering er, at det var et skriftsprog, der ville blive forstået. Forespurgt om der var en risiko for, at ministeren sagde ja tak, hvis det var kommet frem i denne form, forklarede vidnet, at med den formulering, der er nederst og

øverst på siden, tror han, at det var så klart, at de ville komme i konflikt med konventionerne, at man ville bremse ved det.

Forespurgt hvordan det kunne være bedre at træffe retsstridige afgørelser end at vente, forklarede vidnet, at det var den drøftelse, han havde med kontorchefen. Det var en meget bekymret kontorchef, der kom ned til ham og forklarede, at de ikke bare havde et spørgsmål om forståelse af konventionen, men de havde også nogle sager, der blev meget gamle, mere end halvandet år, måske nærmere to år, inden dette blev afsluttet. Nogle skulle have tilladelse, andre skulle have afslag. Det var den vinkel, der var på det. Forespurgt om der ikke var flere overvejelser i det, forklarede vidnet, at det var der ikke.

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard om han var med til at koncipere mavebæltet af 16. februar 2009, forklarede vidnet, at han nåede ikke at få det forelagt og godkende det. De var enige om at give ministeren en advarsel om, at den beslutning, hun havde truffet, betød, at de måtte behandle sagerne efter de gældende regler. Foreholdt at ministeren havde truffet en beslutning om at høre sine nordiske ministerkollegaer og forespurgt, om det var en konsekvens af den beslutning, at man ikke kunne behandle sagerne i overensstemmelse med konventionerne, forklarede vidnet, at konsekvensen var, at man ikke kunne behandle sagerne, når hun havde besluttet at afvente forelæggelsen for de nordiske ministre. Når hun havde besluttet det, kunne de ikke behandle dem efter de lempede regler, og da sagerne var så gamle, som de var, indbar beslutningen, at de skulle behandle dem efter de gældende regler. Det var det, de pegede på kunne være en konventionsstridig handling. Foreholdt at det ikke kun var en mulighed at behandle sagerne i overensstemmelse med konventionerne, og at der var to andre muligheder, idet man enten kunne lade sagerne være i bero eller behandle dem efter de gamle regler, forklarede vidnet, at det er korrekt, at de ville kunne stille sagerne i bero. Kontorchefen pegede på, at det ikke var en mulighed, fordi sagerne var så gamle, at de skulle behandles. De kunne behandle dem efter de gældende regler, fordi ministeren havde besluttet, at hun ville have drøftelsen med de nordiske ministre, før hun traf en beslutning. Forespurgt om de i mavebæltet indstillede, at man alligevel behandlede sagerne på en mulig konventionsstridig måde, fordi de syntes, at det var en god idé, eller om man skulle læse eftersætningen med, nemlig at de ville sende en advarsel, forklarede vidnet, at det var en følge af beslutningen, og eftersætningen var, at følgen af beslutningen var, at man risikerede at behandle sagerne i strid med konventionen.

Foreholdt ekstraktens side 183 (Mavebælte af 16. februar 2009) ”*Indfødsretskontoret vil sørge for at notere journalnummeret for så vidt angår ansøgninger fra*

statsløse, som afgøres i denne periode, og indtil det er afklaret, om Danmark vælger at opfylde sine internationale forpligtelser, ...” og forespurgt om det skal forstås som en advarsel, forklarede vidnet, at det afsnit var medtaget for at markere, at kontoret samlede alle sagerne op. Når man kom frem til at overholde de internationale forpligtelser, havde man samlet sagerne op og ville kunne ekspedere dem. [22. maj 2013, side 1014-1015]

Foreholdt ekstraktens side 182 (Mavebælte af 16. februar 2009) ”*I de øvrige modtagne ansøgninger efter § 17 indstilles det, at ansøgeren optages på et lovforslag, uanset at den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf, som efter de almindelige retningslinjer ville give karenstid eller eventuelt medføre en udelukkelse fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.*” og advarslen nederst på side 182 og øverst på side 183 om, at man kunne komme til at handle i strid med § 17 og forespurgt, hvilke ansøgere man tænkte på her, forklarede vidnet, at han ikke tør sige præcist, hvad der ligger i den sætning. På det tidspunkt, hvor han drøftede det med Dorit Hørlyck, var formålet at gøre opmærksom på alarmklokkerne i forhold til 1961-konventionen. Foreholdt ekstraktens side 190 (Mavebælte af 20. februar 2009) ”*at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, ...*” og forespurgt, om han ville forstå det som en ordre om, at man skulle se bort fra § 17, forklarede vidnet, at i hans optik var det 1961-konventionen, der var spørgsmålet, ikke børnekonventionen eller § 17.

Forespurgt af advokat Søren Juul om han så mavebæltet af 16. februar 2009, forklarede vidnet, at han ikke havde set det, inden han tog på ferie. Den drøftelse, han havde med Dorit Hørlyck, inden han tog af sted, gik ud på, at de ønskede at fortælle ministeren, at hendes ikke-beslutning om at høre det fra ”hestens egen mund” på det nordiske møde indebar, at de ville kunne begå konventionsbrud, fordi de kun kunne komme frem til, at de skulle behandle sagerne. Forespurgt om det ikke allerede fremgik af mavebæltet af 23. januar 2009, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke. Mavebæltet af 23. januar 2009 var knivskarpt ”ret ind efter konventionerne”. Foreholdt at hvis man ikke gjorde det, var det vel ret åbenbart, at man efter deres opfattelse handlede i strid med konventionen og forespurgt, hvorfor der var brug for en advarsel, forklarede vidnet, at der var brug for en advarsel, fordi ministeren ikke ville følge mavebæltet af 23. januar 2009, men vente. Konsekvensen af, at hun ventede, var, at de fik et fortolkningsproblem i forhold til spørgsmål om konventionen, og de havde nogle meget gamle sager, som de ikke kunne behandle efter konventionens regler. Foreholdt ekstraktens side 183 (Mavebælte af 16. februar 2009) ”*(Indstillingen drøftet med og godkendt af KIL inden ferie)*” og forespurgt hvad der var indstillingen i mavebæltet, forklarede vidnet, at som det ses på ekstrak-

tens side 182 nederst, indstillede de, at konsekvensen af ministerens beslutning var, at de behandlede sagerne efter de gældende retningslinjer, hvilket betød, at ansøgeren i nogle tilfælde ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Forespurgt hvad indstillingen var helt skarpt, forklarede vidnet, at indstillingen var punktet, og forklaringen på indstillingen kom efterfølgende. Foreholdt at han ikke havde set det, forklarede vidnet, at den drøftelse, han havde med kontorchefen, var, at de skulle give en alarm til ministeren om konsekvensen af hendes beslutning. [22. maj 2013, side 1017-1018]

Foreholdt ekstraktens side 182 (Mavebæltet af 16. februar 2009) og at der var en direkte indstilling om, at man skulle behandle sagerne på en konventionsstridig måde og forespurgt om, hvordan det skulle forstås i forhold til det overordnede billede om, at man bare skulle rette ind i forhold til konventionerne, forklarede vidnet, at de ønskede at give ministeren den advarsel, som han nævnte før. De gav hende en advarsel om, at konsekvensen af hendes beslutning om at høre det fra hestens egen mund i juni 2009 var, at de ikke kunne vente længere. De måtte behandle sagerne. Forespurgt om det var en konsekvensindstilling og ikke et udtryk for, at han syntes, at det var en god idé, forklarede vidnet, at det var det. Mavebæltet var en opsamling på den samtale, som kontorchefen og han havde om at advare ministeren. Han står inde for, at det var det, de blev enige om, at ministeren skulle advares om. [29. maj 2013, side 1059]

Forespurgt af advokat Jacob Goldschmidt om han står fuldt ud inde for ordlyden af mavebæltet af 16. februar 2009, forklarede vidnet, at det gør han. Han mener, at han ved den seneste afhøring blev spurgt, om det kun var indstillingen, han havde kigget på. Som han husker det, drøftede de det igennem. De gav en advarsel og oplysning om, hvad der var deres reaktion, og hvad der var deres opsamling. Han står ved mavebæltet af 16. februar 2009, som kontorchefen lavede. Forespurgt om han på noget tidspunkt var i tvivl om, at mavebæltet af 16. februar 2009 kom på departementschefens bord, forklarede vidnet, at det var han ikke. Foreholdt at han tidligere blev spurgt om, hvem der burde sige, at det gik videre, og at det var ulovligt, forklarede vidnet, at denne sag havde som alle andre kørt den slagte vej gennem systemet. Forespurgt om det i hans optik havde betydning om advarslerne i den form, som de havde skrevet dem, blev rettet af departementschefen eller ministeren, forklarede vidnet, at han lagde klart til grund, at advarslen var gået videre til ministeren i den form, som de havde lavet. Forespurgt om hvem der havde ansvaret, hvis der skete noget undervejs, forklarede vidnet, at det ville være den, der lavede de ændringer, der måtte komme. Forespurgt om der, når mavebæltet var lagt til departementschefen, var andre end departementschefen, der ville have an-

svaret, forklarede vidnet, at når der spørges på den måde, må det være der, at ansvaret for det ligger.” [29. maj 2013, side 1035-1036]

7.5.6.5 Claes Nilas

Claes Nilas har foreholdt til mavebælte af 16. februar 2009 og forespurgt, om han kan huske at have fået dette, svaret

”bekræftende. Han kan huske, at der, efter de havde haft møderne med ministeren, var truffet to beslutninger. Det næste processkridt i sagen var, at sagen skulle på det nordiske ministermøde, hvor ministeren ville drøfte den med sine kollegaer, og de sager, der måtte være, som var klar til afgørelse, skulle afgøres efter det hidtidige retsgrundlag. Det vil sige, at sagen så gik til afdelingen og kontoret. Der var ikke bestilt yderligere i sagen. Sagen var ekspederet på dette grundlag. Så kom mavebæltet op, og som han husker det, så var det et mavebælte, som Christian Lützen kom ind med. Han sagde, at han lagde nogle sager, og at en af dem var fra Indfødsretskontoret i den sag om de statsløse, hvor ministeren havde besluttet at tage det op på det nordiske ministermøde osv. Han tror, at Christian Lützen sagde, at der ikke helt stod det, de havde besluttet i sagen, men at vidnet skulle kigge på det. Han refererede til det møde, som vidnet tidligere har forklaret om. Det var kontorets initiativ, at der skulle lægges et mavebælte op igen. Det havde vidnet ikke noget imod, hvis de ”statede”, hvad der nu skulle ske i sagen. Han syntes, at mavebæltet var lidt uklart. Det skulle reflektere de to beslutninger, hvilket der kunne være god grund til, så ministeren var med på, hvad der skete i sagen. Der skete to ting, nemlig at sagen kom op på det nordiske ministermøde, som hun ville have det, og at de sager, der lå på kontoret, ville blive ekspederet på det foreliggende grundlag. Han tror bare, at han gik ud til Christian Lützen og sagde, at han var enig i med ham og spurgte, om han ikke kunne sørge for, at det blev et kort og præcist mavebælte, som reflekterede de to beslutninger. Foreholdt at Christian Lützen til kommissionen har forklaret, at der ud for punkt 1 står ”*Identificer juridisk problemstilling*” og ”*Løsning: iværksætte kontakt på embedsmandsplan*” og forespurgt om, det kunne være en refleksion af, hvad vidnet havde sagt til ham, forklarede vidnet, at han kan huske det, som han tidligere har forklaret. Christian Lützen kom ind og gav ham mavebæltet og sagde, at det var rodet, og at vidnet nok ikke ville finde, at det helt reflekterede de to beslutninger, som var truffet i sagen. Det var et forløb, hvor han havde masser af sager. I den periode var det en anden sag, der optog ham meget, nemlig den betænkning de var ved at afgive om de administrative udvisninger. Han læste mavebæltet igennem, og så gik han ud til Christian Lützen og sagde, at han var enig med ham og sagde, at hvis de gerne ville lægge sagen op, hvilket var helt fint, så

skulle det være kort og præcist. Forespurgt om beslutningen gik ud på, at man skulle forelægge sagen og træffe afgørelser efter de almindelige regler, svarede vidnet bekræftende. Foreholdt streg sat på samme mavebælte (ekstraktens side 182) og påtegning på samme mavebælte (ekstrakten side 183), og at Christian Lützen har forklaret, at der står ”*nedtone konventioner*” samt forespurgt, om ”*iværksætte kontakt på embedsmandsplan*” kunne være et alternativ til, at det var i strid med konventionerne, og om det kunne ligne noget vidnet har sagt, forklarede vidnet, at det, han har sagt, er det, han tidligere har forklaret. Da Christian Lützen gjorde ham opmærksom på, at der var lagt et mavebælte op om sagen, så sagde Christian Lützen, at det vist ikke svarede helt til det, der var beslutningen, og at det var noget rodet. Han læste mavebæltet igennem, gav ham det i hånden og sagde, at det var han enig i og spurgte, om Christian Lützen kunne sørge for, at hvis de gerne ville lægge et mavebælte op, som han havde fuld forståelse for, så syntes han, at det skulle være et præcist mavebælte, som reflekterede de to beslutninger. Forespurgt om han kan genkende, at vidnet skulle have sagt noget svarende til det på tegnede til Christian Lützen, forklarede vidnet, at de naturligvis ikke talte om, hvad Christian Lützen skulle skrive på sagen. Det gjorde de aldrig. De havde et tæt og godt samarbejde, hvor han sagde, at det var fint, hvis sagen skulle lægges op igen. Det var helt i orden, og det kunne være en god idé, men så skulle det reflektere det, som ministeren havde besluttet. De havde haft lange og intensive diskussioner med ministeren om, hvad der skulle ske i sagen, og hvordan der skulle sagsbehandles. Det var der truffet afgørelse om. Det var i virkeligheden et eksekveringsmavebælte, der kunne være brug for, hvor der stod, hvad der nu skete i sagen, sådan at ministeren var klar over, hvad det var for to ting, der skete i sagen.

Forespurgt om han gjorde sig tanker om, at det ikke var kommet klart nok frem på mødet med ministeren, at det ville være i strid med konventionerne, siden Kim Lunding havde godkendt mavebæltet, forklarede vidnet, at hans erindring om mødet er, at de havde en lang drøftelse om, hvad de skulle gøre med de sager, der lå, og med de tre udfaldsmuligheder, som de drøftede. Ministeren besluttede, at der skulle afgøres sager på det foreliggende grundlag. Det ville jo betyde, at der så skulle stilles nogle betingelser, hvor det efter den juridiske undersøgelse i juni 2009 kunne være, at der var nogle sager, der skulle genoptages. Derfor endte det med, at sagerne blev noteret, så man kunne genoptage dem. Det var også en del af beslutningen. Sagerne skulle noteres, fordi hvis det efter juni-mødet endte med, at der var blevet givet afslag, hvor der blev stillet nogle betingelser, som man ikke kunne stille, så skulle de kunne genoptage disse sager og give en tilladelse. Det var det, der var meningen med det. [6. maj 2013. side 868-870]

Forespurgt af kommissionens udspørger om han kan forklare, hvorfor ændringerne i mavebælterne af 16. og 19. februar 2009 skulle foretages, forklarede vidnet, at hans erindring om forløbet er, at de havde haft møderne med ministeren, og ud af det var der kommet de to beslutninger, dels at sagen skulle drøftes på det nordiske ministermøde, og dels at den håndfuld sager, som Dorit Hørlyck havde, skulle ekspederes efter de hidtidig gældende retningslinjer. Sagen var således ekspederet i det procesforløb. Der kom herefter et mavebælte op på den måde, at Christian Lützen lagde det ind til ham sammen med en masse andre sager. Christian Lützen sagde, at der var de og de sager, og at der også var den sag om de statsløse, men at han ikke troede, at vidnet ville synes, at det reflekterede det, der var beslutningerne i sagen. Han læste mavebæltet igennem senere på dagen sammen med en række andre sager. Han læste det meget kort igennem og stak det ud til Christian Lützen sammen med nogle andre sager og sagde, at det var han enig i. Han spurgte Christian Lützen, om han ikke kunne tale med Dorit Hørlyck om det. Han vidste, at Kim Lunding var gået på ferie umiddelbart efter de møder, de havde med ministeren. Derfor var det Dorit Hørlyck, der havde ansvaret på området. Han sagde til Christian Lützen, at han kunne være enig med ham i, at mavebæltet var for omfattende i forhold til det, der var beslutningerne, men han kunne se, at indstillingen i mavebæltet havde været drøftet med Kim Lunding. Den indstilling var han helt enig i. Kim Lunding havde også været med til mødet. Derfor var han tryk ved, hvis der skulle lægges et mavebælte ind til ministeren, at det var med den fagligt ansvarliges, der har været med til mødet, indstilling. Han sagde til Christian Lützen, at det med indstillingen var udmærket, men han spurgte, om det ikke kunne gøres kortere og mere præcist. Det var et mavebælte, der hverken var bestilt af ministeren eller ham. Da han så mavebæltet, tænkte han, at det kunne være meget godt, at ”de lige stater”, hvilke to beslutninger der var blevet truffet i sagen. Han syntes, at det kunne være en udmærket idé, hvis de lagde et eksekveringsmavebælte op til ministeren, selvom det ikke var ham, der tog initiativ til mavebæltet.

Foreholdt ekstraktens side 182 (Påtegninger på mavebælte af 16. februar 2009) forklarede vidnet, at han gik ud til Christian Lützen senere på dagen og sagde til ham, at han var enig i, at mavebæltet ikke præcist afspejlede beslutningerne, og han spurgte Christian Lützen, om han ikke kunne tale med Dorit Hørlyck om at få lavet et mere præcist mavebælte. Han kan ikke huske det specifikke ordvalg, han brugte. Det var en ekspedition ud af tusindvis af andre gennem årene. Han kan huske sin intention, som var, at det kunne være en god idé at lægge et eksekveringsmavebælte op, men så skulle det også være et eksekveringsmavebælte. Foreholdt samme påtegninger ”1. *identificer juridisk problemstilling løsning iværksætte kontakt på embedsmandsplan*” og forespurgt, om

det kunne være noget, han har sagt til Christian Lützen, forklarede vidnet, at hans erindring om forløbet er, at sagen var ekspederet, og at ministeren havde truffet de to beslutninger, der kom ud af de to møder. Så kom mavebæltet op på kontorets initiativ. Han tænkte, da han så mavebæltet, at det måske kunne være en meget god idé i denne sag, at de ”statede” over for hende, hvad det var for to beslutninger, der var truffet. Forløbet var det, at af et par omgange blev mavebæltet lagt til ham med en bemærkning fra Christian Lützen om, at mavebæltet vist ikke var helt præcist. Han gav det senere på dagen tilbage og sagde, at han var enig med Christian Lützen i det, og at det kunne være en god idé med et mavebælte, men så skulle det være et eksekveringsmavebælte, der klart afspejlede ministerens to beslutninger. Han brugte ikke meget tid på det. Mavebæltet blev aldrig, som han ville have skrevet det. Til sidste sagde han bare, at det vigtige var, at de fik ”statet” det over for ministeren, og så lagde han det videre. [3. juni 2013, side 1122-1123]

Forespurgt om hvordan ministersekretæren kom ind i billedet i forbindelse med mavebæltet af 16. februar 2009 og om, hvordan beskrivelsen af den sædvanlige sagsgang og hans forklaring om, at Christian Lützen kom ind, og de havde en indholdsmæssig drøftelse, passer sammen, forklarede vidnet, at mavebæltene, der førte til mavebæltet fra den 20. februar 2009, var karakteriseret ved, at afdelingschefen ikke var der i den periode. Praksis var den, at hvis afdelingschefen ikke var der, kunne kontorcheferne naturligvis lægge sager videre. På det første mavebælte stod der, at indstillingen havde været drøftet med og var godkendt af afdelingschefen, selvom det kom direkte fra kontoret. Ministersekretæren lagde sagerne videre. Hvis der kom et mavebælte fra afdelingschefen til ham, gik det også altid via ministersekretæren. Foreholdt at det ser ud, som om at Christian Lützen har foretaget en egentlig behandling af mavebæltet, at det kan tyde på, at han har været inde i nogle overvejelser om mavebæltet, og at han senere har foretaget egentlige rettelser i mavebæltet efter at have talt med ham, forklarede vidnet, at han selv har været ministersekretær for mange år siden, og han har som departementschef oplevet en lang række ministersekretærer. Langt de fleste af de sager, der kom op, skulle ind til ministeren. Det skete meget ofte, især når man fik en mere rutineret ministersekretær, at vedkommende knyttede en bemærkning til det mavebælte, der blev lagt til ham, men naturligvis ikke i alle sager. Masser af sager blev meget ofte bare lagt videre, men det kunne ske, at der kunne være forskellige beskeder. Det kunne som i denne sag være beskeder i retning af, at det vist ikke var et helt præcist mavebælte. Det kunne også være, at der blev givet besked om, at der tilsyneladende var glemt noget. Proceduren var den, at ministersekretæren fik alle sagerne og læste dem hurtigt igennem. Derefter blev de lagt videre til ham. Det skete nogle gange, at man fik en bemærkning med i sagen. Det var udtryk

for godt ministersekretærarbejde. Foreholdt at ministersekretæren foretog en egentlig indholdsmæssig bearbejdning af mavebæltet, efter at han havde talt med ham, forklarede vidnet, at de havde ufatteligt mange sager i Integrationsministeriet. Når han fik sager ind, skete det i mange tilfælde, at han kiggede sagerne igennem kvalitetsmæssigt. Var han enig i indstillingerne, lagde han dem videre til ministeren paraferet med sit navn. Der var nogle sager, hvor han kunne være uenig, og der var også sager, hvor han synes, at de skulle lægges op på en anden måde og fremstilles på en anden måde. I de tilfælde gjorde han meget ofte det, at han påtegnede mavebæltet ”retur” og selv skrev, hvad der skulle rettes, eller om de havde overvejet sådan og sådan. Der var også sager, fordi de havde så travlt og havde så utroligt mange sager, hvor han som i denne sag bare gik ud til ministersekretæren og sagde til ham, at han var enig med ham i, at det ikke spidst afspejlede de beslutninger, der var truffet, og spurgte ham, om han ville tale med Dorit Hørlyck med henblik på at få rettet mavebæltet. Sådan er det foregået.

Foreholdt at det ikke stemmer med Christian Lützens forklaring om, at han ikke foretog egentlig sagsbehandling, men at han godt kunne finde på at rette et komma eller et punktum i et mavebælte, forklarede vidnet, at han har forklaret, hvad forløbet i sagen var. Det var et hektisk arbejdsmiljø, hvor han lynhurtigt løb mavebæltet igennem med den besked i tankerne, Christian Lützen havde givet ham – at mavebæltet vist ikke helt præcist reflekterede de beslutninger, som ministeren havde truffet. Han læste mavebæltet igennem og sagde, at han var enig i det. Han kan ikke huske sit ordvalg til Christian Lützen, men han kan huske sin intention, som var, at det skulle være et eksekveringsmavebælte. Det kunne skrives klarere, men den indstilling, som afdelingschefen havde tiltrådt, skulle være med i mavebæltet. Det kan han huske, at han sagde til Christian Lützen. Forespurgt om det kan udledes af hans forklaring, at det, at Christian Lützen på et tidspunkt foretog ret intensive rettelser i mavebæltet, ikke var en sædvanlig opgave for ministersekretæren, forklarede vidnet, at det var det, der skete i sagen her, fordi han havde fået meddelelsen fra Christian Lützen, som forberedte ham på, at mavebæltet ikke præcist afspejlede det, der var besluttet. Når han valgte bare at lægge mavebæltet ud igen, har det sikkert været, fordi han har haft kolossalt travlt og gerne ville af med sagen, og fordi han svarede Christian Lützen, at han var enig med ham i, at det kunne skrives klarere. Det var derfor, forløbet blev sådan.

Forespurgt om hvad det var, der var rodet ved mavebæltet af 16. februar 2009, forklarede vidnet, at sådan som han husker sagen, var han, da han fik det første mavebælte og Christian Lützens besked om, at det ikke præcist afspejlede de beslutninger, som ministeren havde truffet i sagen, enig. Forespurgt om hvad

der i hans optik var for rodet ved mavebæltet af 16. februar 2009, forklarede vidnet, at han syntes, at det burde forelægges på den måde, at den juridiske indstilling, de havde i sagen, skulle gentages. Den lå så udmærket i mavebæltet af 23. januar 2009. Det skulle der henvises til, og det skulle vedlægges. Hvis man skulle lægge et mavebælte til ministeren, som kontoret syntes, og som han syntes kunne være en udmærket idé, skulle det være en præcis refleksion af de beslutninger, der var truffet. Foreholdt at han tidligere har forklaret, at mavebæltet var for omfattende, men at der fra det første til det andet mavebælte kun er sparet fem linjer, og at de tre afsnit, der indleder mavebæltet med en beskrivelse af regelsættet og de personer, der ville nå at fylde 18 år og passere fra det ene regelsæt til det andet, fylder over halvdelen af mavebæltet og fortsætter stort set uændret i de forskellige udgaver af mavebæltet og forespurgt om, hvad han mener med, at mavebæltet var for omfattende, forklarede vidnet, at det ikke altid bliver sådan, som man siger. Mavebæltet blev aldrig sådan, som han ville have skrevet det. Han ville have skrevet det på den måde, at han ville have henvist til og vedlagt deres juridiske indstilling i sagen. Han ville have henvist til de to møder, hvor de havde drøftet sagen med ministeren, og så ville han på den baggrund have ”statet”, hvad der var aftalt, nemlig de beslutninger, som var truffet af ministeren om, at sagen skulle drøftes på det nordiske ministermøde, og at sagerne skulle behandles efter de hidtidige gældende retningslinjer. Det ville være et kort eksekveringsmavebælte, som meget klart byggede på den hidtidige jura og sagsbehandling, men som lagde det til, der var sket, nemlig de to beslutninger. Mavebæltet af 20. februar 2009 er på den måde ikke skrevet krystalklart reflekterende de to beslutninger. Han kan ikke sige andet, end at der var hundredvis af sager, og så kom den op igen, og til sidst tænkte han, at det dog reflekterede, at det var ministeren, der havde besluttet, at hun ville drøfte sagerne med sine kollegaer på ministermødet, og det reflekterede også det, som afdelingschefen hele tiden havde indstillet, nemlig at sagerne skulle behandles efter de hidtidige retningslinjer. Han sendte derfor mavebæltet videre.

Foreholdt at han ikke valgte at slå en streg over nogle afsnit, forklarede vidnet, at tusindvis af mavebælter over årene passerede hans bord. I nogle sager rettede han selv. Typisk gjorde han det på den måde, at han skrev ”retur” og skrev, hvad han ville have ændret. Mange andre sager lagde han videre til ministeren med eller uden påtegninger. I nogle sager – det har han også gjort i andre end den her – gik han ud med sagen til ministersekretæren og spurgte, om han ikke kunne sørge for at gøre sådan og sådan. De havde så mange sager. Det kunne også være sager med mødemateriale og lignende. Hvis han skulle kommentere på det, kunne det være noget langt, han skulle skrive, og han kunne derfor sagstens finde på at gå ud og sige, at det, der skulle ske, var, at de f.eks. skulle have

en kortere og mere præcis tale. Det var så beskeden, og så måtte ministersekretæren tage fat i kontorchefen og sørge for, at det blev på den måde. Foreholdt at han med et pennestrøg kunne have gjort mavebæltet kortere ved at slå en streg over de tre første afsnit, forklarede vidnet, at det havde været en dag med mange møder, og der var mange sager. På baggrund af, at Christian Lützen havde lagt sagen til ham med bemærkningen, havde han valgt at lægge sagen ud til ham med en ledsagebemærkning i stedet for. Foreholdt at de ting, som han mente, der skulle stå i mavebæltet, allerede fremgår af mavebæltet og forespurgt om, hvad der var forkert ved mavebæltet, forklarede vidnet, at det, der skete, var, at sagen var afsluttet på dette punkt, da de havde haft mødet med ministeren. Ministeren havde truffet to afgørelser. Der var ikke bestilt noget mavebælte efterfølgende. Det ville de normalt heller ikke gøre. Kontoret valgte at lægge et mavebælte op, og han tænkte, da han så mavebæltet – han talte jo hverken med Kim Lunding eller Dorit Hørlyck om det – at det måske kunne være en meget god idé, at de holdt ministeren fast på de to beslutninger, der var truffet. Da mavebæltet blev lagt til ham, var det med en ledsagebemærkning fra Christian Lützen om, at det ikke præcist afspejlede de beslutninger, som ministeren havde truffet. Han kan ikke huske det præcise ordvalg. Han kan huske, at han senere på dagen sammen med en lang række sager hurtigt læste mavebæltet igennem. Han kan huske, at han var enig i det, og så lagde han sagen ud til Christian Lützen igen med bemærkningen om, at han var enig med ham og spurgte, om han ikke kunne tale med Dorit Hørlyck og få et mere præcist mavebælte. Sådan var forløbet, og sådan var hans behandling af mavebæltet på det tidspunkt.

Forespurgt om hvad han mener med, at han ville have skrevet mavebæltet på en anden måde, når det allerede indeholder det, han ville have, at det skulle indeholde, forklarede vidnet, at han kan huske, at sagen blev lagt til ham med ledsagebemærkningen fra Christian Lützen. Han kan huske, at han hurtigt læste mavebæltet igennem senere på dagen, og at han var enig med ham. Han gik ud til Christian Lützen med mavebælte sammen med en lang række andre sager og sagde, at han var enig med ham og spurgte, om han ikke kunne tale med kontorchefen om det. Sådan kan han huske det. Forespurgt om det var hans ansvar, hvis et mavebælte gik videre fra ham til ministeren, forklarede vidnet, at sagsgangen var, at det var kontoret – især på indfødsretsområdet – der havde den faglige viden på området. Det skulle selvfølgelig reflekteres i de sager, der blev lagt op, og så tog han ansvar i forhold til ministeren, når han parafereede en sag og lagde den ind til ministeren. Sådan var systemet. Forespurgt om hvad meningen var med at lægge et mavebælte op, hvor ministeren traf den samme beslutning, som hun allerede lige havde truffet, og om det ikke var en udsædvanlig måde at gå frem på, forklarede vidnet, at han kan huske,

at han tænkte, at han syntes, at der var nogle formuleringer i mavebæltet, der var lidt skæve, men som givet reflekterede, at mavebæltet var skrevet af nogle personer, der ikke havde deltaget i drøftelserne med ministeren. Det var derfor, at han tidligere forklarede, at hvis han skulle have formuleret mavebæltet, skulle det have været en refleksion af ministerens beslutninger. Den juridiske holdning og den juridiske indstilling, de havde i sagen, lå ganske klart i mavebæltet af 23. januar 2009. Der skulle henvises til de møder, de havde haft med ministeren, og så skulle der have stået ”Det er herefter aftalt at:” efterfulgt af de to punkter. Forespurgt om mavebæltet ikke ville være indholdsløst, hvis det bare skulle reflektere de to beslutninger, forklarede vidnet, at han tænkte det på den måde, da han så mavebæltet, at det kunne være en god idé, at de lagde et mavebælte op, som mindede ministeren om de to beslutninger, der var truffet. Forespurgt om han er enig i, at det ville være indholdsløst, fordi ministeren havde truffet beslutningerne, forklarede vidnet, at det var baggrunden for, at han ikke havde bestilt et mavebælte. Mavebæltet kom på kontorets initiativ. Det var kontoret, der havde sagerne og det faglige ansvar for sagerne. De havde vurderet, at det kunne være en god idé, eller også for deres egen administration, at de lige markerede over for ministeren, hvilke to beslutninger der var truffet. Det, syntes han, kunne være hensigtsmæssigt. Han ville have formuleret det på en anden måde.

Forespurgt om han var enig i, at det ville være indholdsløst, hvis man indstillede til ministeren, at hun skulle træffe en beslutning, som hun allerede havde truffet, forklarede vidnet, at man kan sige, at beslutningen var truffet, men det ville være en reminder til dem alle sammen om, hvad der skulle ske i sagen. Foreholdt at han har forklaret, at ministeren ikke var i tvivl om, hvilke beslutninger der var truffet, forklarede vidnet, at ingen af de fire mødedeltagere var i tvivl om, hvilke beslutninger der var truffet. Kontoret havde vurderet, at det kunne være en god idé at fastslå de beslutninger, som ministeren havde truffet. Det kunne han tiltræde. Forespurgt om det ikke blandt andet var hans opgave at beskytte ministeren mod at få fuldstændigt ligegyldige henvendelser og beskeder lagt på sit bord, svarede vidnet bekræftende. Forespurgt om dette ikke var en fuldstændig ligegyldig henvendelse, forklarede vidnet, at dette var en sag, de havde drøftet med ministeren, og der kom et mavebælte fra et kontor, der ikke havde deltaget i drøftelsen med ministeren. Han ved ikke, hvilken kommunikation der har været mellem afdelingschefen og kontorchefen. Der kom et mavebælte, hvor han kunne se, at indstillingen var tiltrådt af afdelingschefen, men ellers var det jo et mavebælte fra et kontor, som ikke havde været med til mødet. Han kunne sagtens have en forståelse for, at kontoret ønskede at være sikker på, at de havde forstået meddelelsen og beslutningen rigtigt. Sådan så han det.

Foreholdt at han om mavebælterne fra august 2008 har forklaret, at der ikke var noget behov for at få bekræftet de beslutninger, der var blevet truffet, og at han gentog det, da de kom ind på, hvad der blev talt om omkring mavebæltet fra den 23. januar 2009, forklarede vidnet, at han hverken efter mødet i september 2008 eller efter møderne i januar og februar 2009 bestilte noget opfølgingsmavebælte, fordi han var helt klar over, hvilke beslutninger ministeren havde truffet. Det var alle de, der havde været med til møderne, klar over. Sådan var det efter mødet i september 2008, og sådan var det efter møderne omkring den 1. februar 2009. Der skete så det, at der kom et mavebælte fra kontoret, som ikke havde deltaget i mødet. Det oplevede han på den måde, at de gerne ville være sikre på, at de havde forstået beslutningerne rigtigt om, hvad der nu skulle ske, og hvad der nu skulle eksekveres i sagen. Han kunne godt have valgt at skrive tilbage, at det ikke var nødvendigt, men det var den faglige vurdering, kontoret havde. Han kunne se, at der var en indstilling, som var tiltrådt af afdelingschefen. Hans helt klare udgangspunkt, da han var i Integrationsministeriet, var, at han normalt tiltrådte faglige mavebælter eller faglige indstillinger fra kontoret. Forespurgt om de ting – først og fremmest den advarsel, der fremgår nederst på mavebæltets side et, og derudover afslutningsbemærkningen, hvor der direkte er hentydet til, at der var en valgsituation – der var blevet fjernet fra mavebæltet af 16. februar 2009 i forhold til mavebæltet af 20. februar 2009, gjorde, at mavebæltet blev indholdsløst, og om han ikke var medvirkende til, at mavebæltet gik fra at have et indhold til ikke at have et indhold, fordi han syntes, at det var overflødigt at have de ting med, forklarede vidnet, at han lagde vægt på, da han så mavebæltet af 16. februar 2009, at der var en indstilling i mavebæltet. Det lagde han altid meget vægt på. Han kunne se, at indstillingen var tiltrådt af afdelingschefen, og at indstillingen i øvrigt reflekterede i hvert fald en del af den beslutning, som ministeren havde truffet. Da han i øvrigt så mavebæltet, var det i den kontekst, som han har været inde på. De havde haft møder med ministeren. De havde drøftet både proceskridt og juraen i sagen. De havde lagt sagen op med den faglige vurdering i januar 2009. Det var også det, de havde drøftet på møderne med ministeren. Der var ikke bestilt noget mavebælte. Der kom et mavebælte alligevel. Han tænkte dengang, at det måske kunne være en udmærket idé, at de fik ”statet” ministerens to beslutninger. Det var derfor, han gik ud til Christian Lützen i første omgang. Når han i anden omgang skrev ”JA”, var det bare, fordi det ville være bedre med et kort og præcist mavebælte, der reflekterede ministerens to beslutninger. Det fik han for så vidt aldrig rigtigt, men til sidst lagde han det videre den 20. februar 2009, fordi det dog reflekterede, at sagerne blev ekspederet på det hidtidig gældende retsgrundlag, og det reflekterede også, at ministeren havde truffet den beslutning, at hun selv ønskede at drøfte sagen med sine kollegaer.

Forespurgt om betragtningen var, at det var hensigtsmæssigt, at ministeren endnu en gang blev gjort bekendt med de beslutninger, som hun allerede havde truffet, men at det var uhensigtsmæssigt at give en advarsel om, hvad konsekvenserne af beslutningerne ville være, forklarede vidnet, at de havde redegjort meget præcist i mavebæltet fra den 23. januar 2009 for de forskellige juridiske elementer, der var i sagen. Han syntes, at de skulle vedlægge mavebæltet. Han havde den holdning, at ministeren kendte deres juridiske indstilling i sagen, og den havde de også drøftet med hende. Den fremgik af mavebæltet fra 23. januar 2009, og derfor skulle det vedlægges. Det, som det efterfølgende mavebælte skulle lægge ovenpå, hvis det overhovedet skulle videregives, var en refleksion af ministerens to beslutninger, efter at de havde forelagt den juridiske indstilling og efter, at den havde været drøftet med hende på to møder. Forespurgt om det forudsatte, at ministeren læste alt igennem, forklarede vidnet, at han gennem årene havde den erfaring med Birthe Rønn Hornbech, at hun havde en helt anden arbejdsstil end alle andre ministre, han har oplevet. Hun læste alle papirer. Hun læste dem meget grundigt, og det gjorde hun med henblik på, at hun kunne stille juridiske spørgsmål og med henblik på, at de kunne have juridiske diskussioner om sagerne. Han oplevede i talrige tilfælde, når de sad med en sag, at hun kunne den bedre end ham, fordi hun havde læst det hele. Hun læste alle bilagene osv. Det skal ikke lyde negativt, men så gik hun i gang med at afhøre den faglige person, der var med til mødet, om alle mulige detaljer. Det have han oplevet i en lang række tilfælde. Derfor vidste han selvfølgelig, at hvis de lagde det mavebælte ved, som hun kendte, så ville hun igen læse det igennem.” [3. juni 2013, side 1135-1141]

7.5.7 Mailkorrespondance i Indfødsretskontoret om kravene til børn omfattet af indfødsretsaftalens § 17

Den 18.-19. februar 2009 var der mailkorrespondance mellem Kirsas Reinholt, Dorit Hørlyck og teamlederne i Indfødsretskontoret om navnlig behandlingen af ansøgninger fra ansøgere omfattet af retningslinjernes § 17.

Birgitte Borker Alberg skrev den 18. februar 2009 til Kirsas Reinholt og Dorit Hørlyck, at hun havde opdaget, at der indhentes skoleudtalelser til børn omfattet af § 17 på 12 år og derover. Hun spurgte, om hun måtte skrive følgende til sagsbehandlerne:

”Vær opmærksom på, at børn, der er født statsløse i Danmark, og som har bopæl i Danmark, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, jf. retningslinjernes § 17, uden at skulle opfylde andre betingelser.

Barnet skal ikke opfylde andre krav end at være født statløst i Danmark og have bopæl i Danmark. Desuden skal ansøgningen underskrives - begge forældre skal underskrive og børn over 12 år giver samtykke til ansøgningen ved at medunderskrive.

Vær opmærksom på at der for statsløse børn over 12 år dermed ikke skal indhentes skoleudtalelse, der skal ikke foreligge sprogsprøve eller indfødsretsprøve, og kriminalitetskravet skal ikke opfyldes. Skulle KRIM for et barn på 15 år og derover vise sigtelser og/eller bøder, domme mv. for begået kriminalitet, så kontakt lige Kirsas, inden I udarbejder afslag.

Jeg er vidende om, at der fremgår noget andet af sagsbehandlermanualens afsnit om børn, og afsnittet vil derfor blive rettet snarest muligt.

Spørg hvis I iøvrigt er i tvivl om sager vedr. § 17.”

Dorit Hørlyck svarede hertil samme dag til Birgitte Borker Alberg og Kirsas Reinholt:

”Nej, det er det ikke. Vi har jo slet ikke fået afgjort spørgsmålet endnu, herunder særligt i forhold til at give afslag, når der foreligger en sigtelse eller anden form for kriminalitet.

Hele spørgsmålet om de statsløse er forelagt ministeren, og med hensyn til behandlingen af de konkrete sager, har vi foreslået, at vi indtil videre fortsætter som hidtil, men på den måde, at vi noterer ned de sagsnumre, hvor vi (i strid med konventionerne) har meddelt et afslag for derefter, når spørgsmålet er afklaret, evt. at genoptage sagen ex officio. Ministeren ønsker nemlig at drøfte spørgsmålet med sine nordiske kollegaer på et nordisk ministermøde sidst i juni. Så længe kan vi ikke vente, derfor har vi forelagt denne løsning.

Men som sagt har vi ikke fået nogen tilbagemelding endnu, så hold de sager tilbage, der står til et afslag, lidt endnu.”

Foreholdt disse mails har Dorit Hørlyck forklaret, at

”dette var midt i problematikken om mavebælterne. Hun ville gerne have sagt, at det bare kunne sendes, men hun blev nødt til at vente på tilbagemeldingen fra ministeren. Ønsket var, at der skulle stilles vandelskrav til børn mellem 15 og 18 år. Det kan godt være, det var senere, og at hun har tænkt på FN-konventionen fra 1961 i sit svar. Børnene er nævnt løbende gennem sagen. Det

nordiske spor var FN-konventionen fra 1961. Der var ikke af den grund anledning til at stille børnene i bero. Der kom senere et ønske om vandelskrav til børn mellem 15 og 18 år. Hun har sikkert svaret ud fra det mavebælte.” [30. januar 2013, side 326]

Senere samme dag skrev Birgitte Borker Alberg til teamlederne Morten Thorsted, Lene Nielsen og Trine Priess Sørensen med kopi til Kirsas Reinholt og Dorit Hørlyck følgende:

”Vedr. statsløse børn § 17 - lille undersøgelse, foranlediget af Dorits og min snak.

Plejer I eller har I givet afslag til børn, omfattet af § 17, af andre grunde end sigtelser/karens/kriminalitet, hvis barnet ellers er statsløst og bor i Danmark? I al den tid mit team (+ lidt Vibeke og Merete) selv har haft sager i ny procedure, har vi ikke givet afslag af andre grunde. Jeg spørger, fordi jeg i en konkret sag om § 17 er blevet opmærksom på, at der indhentes skoleudtalelse for et barn over 12 år.”

Lene Nielsen svarede alle den 19. februar 2009 kl. 7.56:

”Ifølge Kirsas og mine undersøgelser vedr § 17 børn har vi aldrig givet afslag pga krim, men alene pga sprog, hvilket højst sandsynligt har været en fejl (i hvertfald har der på afslagstidspunktet ikke været opmærksomhed på det faktum, at pågældende var omfattet af § 17) og de er dermed med i ministerens notat. Derudover er der retmæssigt givet to afslag pga manglende bopæl i DK. Så vidt jeg iøvrigt har forstået det, er alle de statsløse børn optaget på loven pt optaget alene fordi de opfyldt kriterierne statsløs, født i dk og bopæl i dk, men øvrige betingelser ved jeg ikke om undersøges?? For udmeldingen til sagsbehandlerne har jo været, at de intet skal opfylde, hvilket også fremgår af visdomsfanerne.”

Lene Nielsen har foreholdt denne mail forklaret, at

”som hun husker det, førte Birgitte Borker Albergs mail af 18. februar 2009 til, at de blev kaldt ind på Dorit Hørlycks kontor. Hun ville høre, hvad de gjorde hver især. Vidnet blev bedt om at undersøge, hvad der egentlig var i det. Det var derfor vidnet sendte mailen den efterfølgende morgen. De kunne se, at det, uagtet de stillede nogle forskellige betingelser, ikke havde haft betydning i den periode. Der var i hvert fald ikke givet afslag på grund af kriminalitet.

Dorit Hørlyck meldte herefter ud om formiddagen, at de ikke måtte behandle sagerne.” [22. marts 2013, side 576-577]

Dorit Hørlyck mailede kl. 9.27 til Kirsa Reinholt og Lene Nielsen, at hun gerne ville tale med dem om dette.

Foreholdt denne mailkorrespondance har Dorit Hørlyck forklaret, at

”Birgitte Borker Alberg, Morten Thorsted, Lene Nielsen og Trine Priess Sørensen alle var teamledere. Hun husker ikke, hvad de talte om.” [30. januar 2013, side 327]

Lene Nielsen skrev herefter kl. 9.39 til Kirsa Reinholt og Dorit Hørlyck:

”I den anledning vil jeg foreslå, at § 17 børn bliver et punkt på dagsordenen på onsdag, hvor sagsbehandlerne igen gøres opmærksom på, at de endelig ikke må følge sagsbehandlermanualen mht § 17- den er helt uopdateret +forkert. En ny fane kun vedrørende statsløse er under udarbejdelse (afventer ministerens og vores endelige stillingtagen). Vi kan pt henvise til visdomsfanerne.”

Dorit Hørlyck har forklaret, at ”det var fane 13, der var under udarbejdelse.” [30. januar 2013, side 327]

Dorit Hørlyck sendte den 19. februar 2009 kl. 10.23 en mail til alle medarbejderne i Indfødsretskontoret:

”Emne: Statsløse omfattet af retningslinjernes § 17

Kære alle.

MEGET vigtigt:

Ansøgninger omfattet af § 17 eller ansøgninger fra statsløse mellem 18 og 21 år må IKKE behandles nu. Der skal dog sendes et modtagerbrev inden 30 dage.

Når der er sendt modtagerbrev, skal sagerne lægges til Lene.

Der skal således ikke træffes nogen beslutning i disse sager, før vi har fået en tilbagemelding fra ministeren om, hvordan sagerne ønskes behandlet fremover. Det varer forhåbentlig ikke så længe.

Vi tager det i øvrigt op på onsdag på sagsbehandlermødet.”

Foreholdt denne mail har Lene Nielsen forklaret, at

”det i september 2008 blev besluttet, at hun skulle indsamle alle sagerne, og hun modtog sagerne løbende efterhånden, som de kom til kontoret. Efter Dorit Hørlyck i januar 2009 meldte ud, at de godt kunne behandle ansøgningerne fra 17-børnene, fik hun ikke længere sagerne. Nu gjorde de det igen på samme måde med 1961-konventionen. Forespurgt om hun fik information om, hvad man havde indstillet til ministeren, forklarede vidnet, at det husker hun ikke. Det foregik på teamleder plan, hvordan de behandlede disse sager, og ikke hvad de foretog sig højere oppe. De havde diskussion, fordi der var tvivl om, hvad der tidligere var meldt ud. Hun kan ikke huske, om der forelå et referat fra mødet den 22. januar 2009 endnu. Holdningen hos Dorit Hørlyck var, at det var der ikke meldt ud.” [22. marts 2013, side 577]

Kl. 11.44 sendte Dorit Hørlyck følgende opfølgning til medarbejderne i Indfødsretskontoret:

”Jeg vender hurtigt tilbage vedrørende de statsløse.

Hvis ansøgerne umiddelbart opfylder alle betingelser, så skal I naturligvis bare behandle dem. Det vil utvivlsomt gælde alle statsløse børn under 12 år, som er født i Danmark og bor her.

Dem er der jo i øjeblikket rigtig mange af, og dem skal I bare behandle som hidtil.

Det kan imidlertid også gælde for ældre børn, og dem behandler I også, hvis de normale betingelser må anses for opfyldt.

Dem, der kan være tvivl om, det er som sagt de ansøgere, der ikke opfylder sprogkravet eller har begået en eller anden form for kriminalitet. Dem venter vi lidt med at behandle.”

Dorit Hørlyck har foreholdt sin mail forklaret, at

”de ansøgere, der opfyldte de almindelige betingelser, skulle behandles.” [30. januar 2013, side 328]

Lene Nielsen har foreholdt Dorit Hørlycks mails af 19. februar 2009 forklaret, at

”det var en fortsættelse på en lang udveksling, der var forinden. I hendes team behandlede de sagerne efter det, der blev udmeldt den 22. januar 2009 om, at §17-børnene ikke skulle opfylde noget. Der var lidt uoverensstemmelse i de andre team, fordi der var nogen, der stillede betingelser og nogen, der stillede andre betingelser. Måden, det blev opdaget på, var, at Vibeke, som var i vidnets team, begyndte at lægge sager til Birgitte Borker Alberg, fordi hun havde ”lidt mere luft”. Vibeke fandt ud af, at de behandlede sagerne forskelligt. Det foranledigede, at Birgitte Borker Alberg havde en drøftelse med Dorit Hørlyck om, hvad betingelserne var, fordi hun kunne se, at teamlederne stillede forskellige betingelser over for § 17-børnene. Det endte med, at Dorit Hørlyck meldte ud den 19. februar 2009, at de ikke måtte behandle sagerne.” [22. marts 2013, side 576]

Kirsa Reinholt har om denne mailkorrespondance og forespurgt, om det med en sigtelse eller anden form for kriminalitet, som knyttes til børn, blev et fokusområde, forklaret, at

”Dorit Hørlycks mail skal ses i lyset af, at de i mavebælterne af 16., 19. og 20. februar 2009 indstillede, at ansøgningerne blev behandlet efter de gældende regler indtil videre, mens det blev undersøgt yderligere med de nordiske lande. Det var ud fra, at der blev stillet et vandelskrav over for børn. Det blev der efter en opfattelse af kapitel 4 i indfødsretsaf-talen, som vedrører lempelser for de børn, som kan optages som hovedpersoner og ikke kun som bipersoner, uanset at de havde forældre, der var statsløse, og som ville kunne søge naturalisation. Bestemmelserne blev ikke opfattet som en lempelse fra sprogkrav eller vandelskrav. Det var opfattelsen, at man stadig kunne stille et vandelskrav over for de 15-17-årige børn. Forespurgt om det, forud for den 23. januar 2009, var opfattelsen, at man kunne stille et vandelskrav til børn, forklarede vidnet, at hun mener, at det var opfattelsen. Forespurgt om det var hendes og Dorit Hørlycks opfattelse, forklarede vidnet, at hun ikke kan sige helt håndfast, at der ikke havde været tvivl om det før dette tidspunkt, men på dette tidspunkt var det opfattelsen, at man kunne stille et vandelskrav over for disse børn.” [12. april 2013, side 685-686]

7.5.8 Mavebælte af 19. februar 2009

Efter Christian Lützens tilbagemelding angående mavebæltet fra 16. februar 2009 udarbejdede Kirsa Reinholt og Dorit Hørlyck et nyt mavebælte af 19. februar 2009, der så således ud:

MINISTERIET FOR FLYGTNINGE
INDVANDRERE OG INTEGRATION

MAVEBÆLTE

Kontor: Indfødsretskontoret
J.nr.: 2008/309-161

Til ministerens godkendelse og som opfølgning på mavebælte af 23. januar 2009, der vedlægges i kopi, forelægges indstilling vedrørende behandlingen af de modtagne ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse.

Som det fremgår af mavebælte af 23. januar 2009 og det deri vedlagte notat af 19. januar 2009, ligger Indfødsretskontoret inde med et antal ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation, som er indgivet i henhold til retningslinjernes § 17, samt et antal ansøgninger, hvor ansøgeren har indgivet ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, og hvor spørgsmålet er, om ansøgningen skal behandles efter FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed og alene opfylde de betingelser, der fremgår heraf.

I en del af de modtagne ansøgninger når ansøgeren at fylde 18 år inden vedtagelsen af lovforslaget, og ansøgeren kan derfor ikke blive omfattet af retningslinjernes § 17. Det er på den baggrund i mavebælte af 23. januar 2009 indstillet, at sådanne ansøgninger betragtes som indgivet mellem det fyldte 18. år og det fyldte 21. år og behandles herefter, i stedet for at ansøgeren meddeles afslag efter § 17 og efterfølgende skal indgive en ny ansøgning med henblik på at blive omfattet af konventionen.

I de øvrige modtagne ansøgninger efter § 17 indstilles det i mavebæltet af 23. januar 2009, at ansøgeren optages på et lovforslag, uanset at den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf, som efter de almindelige retningslinjer ville give karensid eller eventuelt medføre en udelukkelse fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Under henvisning til, at ^Mministeren roundtligt har tilkendegivet, at ministeren ønsker, at spørgsmålene i relation til de statsløse drøftes på det kommende NSHF ministermøde den 24. – 26. juni 2009, indstilles det til ministerens godkendelse, at Indfødsretskontoret på ny forsøger på embedsmændsplan at afdække de øvrige nordiske landes regler og praksis på området samt landenes generelle holdning til spørgsmålet, herunder om landene har til hensigt at se på en eventuel ændring af reglerne, med henblik på, at drøftelsen af spørgsmålet på det nordiske ministermøde kan forberedes så godt som muligt.

**) Indfødsret
vil afsluttes
Næste møde*

For så vidt angår de modtagne ansøgninger, hvor sagsbehandlingen endnu ikke er påbegyndt og derfor er af høstende karakter, indstilles det,

5
6
at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket vil betyde, at ansøgeren i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.

Indfødsretskontoret skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at kontoret dermed er klar over, at der i forhold til ansøgere, der vil blive meddelt afslag, kan være et juridisk problem.

Indfødsretskontoret vil på den baggrund sørge for at notere journalnummeret for så vidt angår ansøgninger fra statsløse, som afgøres i denne periode, og indtil der foreligger en afklaring af spørgsmålet. Ministeriet vil da efterfølgende have mulighed for ex officio at kunne genoptage behandlingen af de ansøgninger, hvor ministeriet måtte have meddelt ansøgeren et afslag.

Det kan I
søge uden
ex officio!

Udlændingeafdelingen, Indfødsretskontoret, den 19 FEB. 2009

- KRE
- [Signature]

Mavebæltet var signeret af Kirsia Reinholt og Dorit Hørlyck.

Det er Christian Lützen, der har skrevet alle påtegninger på mavebæltet, herunder: "Indfød.kt vil afdække nærmere" og "Det kan I gøre ex officio".

Mavebæltet, som Indfødsretskontoret fik tilbage, havde et gult omslag med følgende tekst:

Kære Claes
Er det stadig "for meget" ?
(~~at~~ her udgør et juridisk problem)
/Chr.
JA

Det er oplyst, at Christian Lützen har skrevet

"Kære Claes
Er det stadig "for meget" ?
(her udgøre et juridisk problem)
/Chr."

og at Claes Nilas har skrevet "JA".

7.5.9 Forklaringer om mavebælte af 19. februar 2009

7.5.9.1 Kirsa Reinholdt

Kirsa Reinholdt har foreholdt udkast til mavebælte af 19. februar 2009 forklaret, at

"hun ikke husker nogen drøftelser med Christian Lützen. Hvis de ikke var i tvivl om, hvad de skulle rette, rettede de det til og lagde det op igen uden mange spørgsmål, fordi det var en beslutning, der kom fra ministeren eller departementschefen. På dette tidspunkt havde ministeren formentlig ikke set mavebæltet endnu, men det havde departementschefen. Derfor fik de bemærkningen fra ministersekretæren.

Forespurgt af kommissionens formand forklarede vidnet, at når Claes Nilas' og ministerens initialer ikke er på mavebæltet, er udgangspunktet, at det ikke er godkendt af dem endnu. Ministersekretæren var ofte budbringer. Hvis depar-

tementschefens initialer ikke var på, var det, fordi han ikke havde godkendt det endnu, men havde nogle bemærkninger. Hvis departementschefens initialer var på, men ikke ministerens, og der kom bemærkninger fra ministersekretæren, var det højst sandsynligt på baggrund af bemærkninger fra ministeren. Hun tror ikke, at ministeren havde set mavebæltet af 16. februar 2009. Hvis departementschefens initialer ikke var på mavebæltet, og de fik bemærkninger fra ministersekretæren, så var det som oftest bemærkninger fra departementschefen. Men hvis departementschefens initialer var på mavebæltet, var det, fordi han havde godkendt det. Kom der uden ministerens initialer bemærkninger fra ministersekretæren, var det på baggrund af bemærkninger fra ministeren. Eftersom Christian Lützen skrev på mavebæltet, at han havde talt med kontoret, vil hun tro, at han talte med Dorit Hørlyck. Hun kan ikke huske, at hun fik noget at vide om, hvorfor de skulle slette.

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at hun syntes, at det var problematisk, at de tog advarslen ud af udkastet fra den 19. februar 2009, så der hverken stod ”*i strid med*” eller ”*juridisk problem*”. Hun syntes ikke, at der var nogen grund til at skrive ”*juridisk problem*” i stedet for ”*i strid med konventionerne*”, men som hun husker det, drøftede de, at man ikke fortalte ministeren noget, hun godt vidste. Dermed ikke være sagt, at man ikke skulle skrive dette, men derfor var det ikke nødvendigvis dårligere at skrive til hende, at det kunne udgøre et juridisk problem i stedet for at skrive, at det kunne være i strid med konventionerne. Ministeren ville kunne reagere ved at sige, ”hvorfor skriver I, at det kan være i strid med konventionerne. Det ved jeg da godt.” ...

Foreholdt ekstraktens side 187 (Mavebæltet af 19. februar 2009) forklarede vidnet, at hun ikke ved, om det var, fordi de havde glemt at slette det, at der er rettelser på mavebæltets side 1. De indstillede til ministerens godkendelse, at de fortsat afdækkede de nordiske landes regler og praksis. Det havde hun allerede godkendt i forbindelse med, at hun selv ville spørge de nordiske lande. De ville løbende følge det. Det var sproglige tilpasninger, som de ikke lagde noget i. At ”*hastende karakter*” røg ud, reagerede hun ikke på. Man kunne sige, at ”*hastende karakter*” kunne være anført både ud fra, at ansøgningerne i forvejen havde ligget længe, fordi de havde det omfattende ventearkiv, og ud fra at de havde været i gang med at drøfte konventionen og overholdelse i så lang tid, at det begyndte at haste med at få ekspederet ansøgningerne. Hun fik ikke nogen information om, hvorfor det skulle tages ud. Hun har ikke hørt, at det kunne være en ubekvem oplysning for ministeren. Hun husker ikke de drøftelser, der var efterfølgende, da de fik at vide, at ”*juridisk problem*” skulle udgå, men på dette tidspunkt havde departementschefen set mavebælterne og vurderet, at

det ikke var nødvendigt at informere ministeren om disse punkter. Det var en besked, de fik oppe fra, som de fulgte. Det var ikke ministersekretæren, der selv traf beslutning om rettelsen.

Foreholdt ekstraktens side 14290 (Mavebælte) ”*Kære Claes. Er det stadig ”for meget”?(kan udgøre et juridisk problem)*” forklarede vidnet, at hun mener, at ja’et var skrevet af departementschefen. Det var ham, der blev spurgt. Hun kan ikke sige 100 procent, at det er Claes Nilas’ håndskrift. Det var ham, der blev spurgt, så man må gå ud fra, at det var ham, der svarede. Hun har aldrig set ham skrive blokbogstaver før. Hun ved ikke, hvad ”*Er det stadig for meget*” sigtede til. Hun kan ikke huske, at hun så denne ”flap”, men hun rettede mavebæltet til. Hun satte ikke selv sine initialer på mavebæltet af 20. februar 2009, så hun har ikke selv lagt det videre. Det er ikke sikkert, at hun selv tog de to sidste afsnit ud. Dermed ikke sagt, at hun ikke var vidende om det i forløbet, men det er ikke sikkert, at hun selv gjorde det og derfor ikke stillede spørgsmålstegn ved det. Hun kan ikke præcist huske, om hun har set det og derfor rettet det til, eller om hun har set det efterfølgende.

Foreholdt ekstraktens side 188 (Mavebæltet af 19. februar 2009) forklarede vidnet, at hun ikke husker, om det var hende, der rettede det til mavebæltet af den 20. februar 2009, eller om hun først så det efter den 20. februar 2009. Hun mindes ikke at have set påtegning med ”*Kære Claes*”.

Forespurgt af advokat Jacob Goldschmidt om der var stor semantisk forskel på, om de fik besked oppe fra og rettede ind, eller om de fik en ordre, forklarede vidnet, at det godt kan kaldes en ordre, men hun har aldrig brugt det ord. Det, de rettede sig efter, kan godt kaldes en ordre.

Forespurgt af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at når de fik at vide af departementschefen, at et afsnit skulle tages ud, så gjorde de det. Hun husker ikke, om de talte om det. Hun har i forløbet set mavebæltet af 19. februar 2009 med rettelserne, men hun kan ikke huske, om hun selv rettede det den 20. februar 2009. Det var Dorit Hørlyck, der skrev ”KRE” på mavebæltet. Det kan være, fordi hun ikke var der den dag, men det har hun ikke undersøgt.

Det er rigtigt, at de indstillede, at der blev givet afslag i strid med konventionen og i strid med bemærkningerne til 1999- og 2004-loven. [8. februar 2013, side 412-414]

Foreholdt udkast til protokol af 8. februar 2013, side 41, sidste afsnit ”*Foreholdt ekstraktens side 188 (Mavebæltet af 19. februar 2009) forklarede vidnet, at*

hun ikke husker, om det var hende, der rettede det til mavebæltet af den 20. februar 2009, eller om hun først så det efter den 20. februar 2009. Hun mindes ikke at have set påtegning med "Kære Claes". forklarede vidnet, at hun blev spurgt, om hun mindedes at havde set påtegningen "Kære Claes". På mavebæltet af 20. februar 2009, som efterfølgende blev rettet til, er hendes initialer, men det var ikke hende, der havde skrevet dem på mavebæltet. Det hang sammen med, at hun havde fri den 20. februar 2009, så hun rettede ikke selv mavebæltet. Hun har tjekket det i sin kalender, og hun har en udskrift med. Hun ved positivt, at hun aldrig har set påtegningen med "Kære Claes". Det var først, da hun afgav forklaring, at det gik op for hende, at hun ikke selv havde skrevet sine initialer på mavebæltet.

Forespurgt om der, da hun begyndte i Indfødsretskontoret, var en instruks om at behandle de statsløse i strid med konventionerne, forklarede vidnet, at der ikke var nogen instruks. Forespurgt om der til og med februar 2009 har ligget en sådan instruks, forklarede vidnet, at der aldrig har ligget en sådan instruks. Forespurgt om er tænkeligt, at de selv i en given situation ville orientere Folketinget eller Indfødsretsudvalget uden om ministeren, forklarede vidnet, at det aldrig ville ske. Man ville aldrig orientere et udvalg eller en ordfører uden om ministeren. Det ville altid være ministeren, der orienterede og underskrev de breve, som blev sendt over. Forespurgt om hun vil beskrive sin og kontorets oplevelse af situationen fra august 2008, hvor hun kom på sagen, og frem til mavebæltet af 23. januar 2009, forklarede vidnet, at efter hun overtog sagen i september 2008, vidste de, at sagen skulle forelægges på det nordiske møde i oktober 2008. De sikrede allerede på det tidspunkt, at ansøgningerne fra statsløse ikke blev behandlet, og lagde dem til Lene Nielsen, mens de undersøgte sagen. I løbet af relativ kort tid fik de drøftet spørgsmålet med de nordiske lande i oktober 2008. For at sikre at de havde forstået landenes tilbagemeldinger på mødet korrekt, og at der ikke var yderligere at tilføje, sendte de høringen den 16. december 2008 og fik svar i løbet af december 2008 og begyndelsen af januar 2009, hvorefter de gjorde januar 2009-mavebæltet klart. Mavebæltet var operationelt forstået på den måde, at der var vedlagt et notat, der afdækkede behandlingen af sagerne, belyste de nordiske landes fortolkning af konventionen, og hvordan de havde implementeret den og vedlagt brevene til Indfødsretsudvalget. På det tidspunkt havde de sikret, at ingen sager var blevet behandlet fejlagtigt i den periode. De lagde mavebæltet op i januar 2009 med indstilling om, at de fulgte konventionen. På det tidspunkt var overbevisningen i kontoret, at de kunne lukke sagen. Nu kunne ministeren orientere Folketinget, og de kunne behandle sagerne i overensstemmelse med konventionerne." [12. april 2013, side 727-728]

7.5.9.2 Dorit Hørlyck

Dorit Hørlyck har om mavebælte af 19. februar 2009 forklaret, at

”På dette var der igen nogle rettelser, bl.a. blev sætningen om, at kontoret var klar over, at der i forhold til ansøgere, der ville blive meddelt afslag, ville være et juridisk problem, streget. Tilsvarende blev afsnittet om notering af afslagssagerne med henblik på ex officio genoptagelse slettet. På mavebæltet, som hun beholdt en kopi af, var der et originalt gult omslag, som hun har afleveret til kommissionen, idet hun var usikker på, om omslaget var kopieret til sagen. Det, der står på den gule lap (ekstraktens side 14290) og som normalt ville være skrevet på mavebæltet, er ”*Kære Claes. Er det stadig ”for meget” (kan udgøre et juridisk problem)*”. Det var Christian Lüzen, der spurgte Claes Nilas, som svarede ”JA”. Det blev slettet, og der blev lagt et endeligt mavebælte op den 20. februar 2009 uden de advarselslamper, som de havde sat ind. Herefter indstilledes blot, at de behandlede sagerne efter de almindelige retningslinjer indtil videre (ekstraktens side 189). Der var en påtegning fra ministeren på mavebæltet ”*Hvem sørger for at det kommer på mødet den 24-26.6*”. Ministeren var således klar over, at der ville gå fire måneder. Skriften på mavebæltet af 19. februar 2009 (ekstraktens side 187-188) er Christian Lützens. Han skrev det på baggrund af den tilbagemelding, han fik fra Claes Nilas. Hun betragtede dette som en ordre, som hun rettede ind efter. Sådan er det i hendes system. Hun gik ikke ind og sagde, at dette efter hendes mening var ulovligt, og det ville hun ikke være med til. Hun betragtede det som en ordre, som hun rettede ind efter. [30. januar 2013, side 321-322]

Foreholdt ekstraktens side 187 (Mavebælte af 19. februar 2009) forklarede vidnet, at hun ikke ved, hvorfor ordet ”mundtlig” blev taget ud. Foreholdt fra samme dokument ”... *indstilles det til ministerens godkendelse, at Indfødsretskontoret på ny forsøger på embedsmandsplan at afdække de øvrige nordiske landes regler og praksis på området samt landenes generelle holdning til spørgsmålet, herunder om landene har til hensigt at se på en eventuel ændring af reglerne, med henblik på, at drøftelsen af spørgsmålet på det nordiske ministermøde kan forberedes så godt som muligt.*” forklarede vidnet, at det var en formulering, der blev ændret. Det står bedre efter rettelsen. Det var meningen, at det skulle på det nordiske ministermøde. Det gik ud. De havde lige drøftet det i december måned, der var ingen grund til at gøre det igen. Hun husker ikke, hvorfor de skrev det. De drøftede det sikkert. De skrev, at de kunne prøve at ringe igen til de nordiske kollegaer, men det blev taget ud. Hun mener, at de havde fået alt at vide om, hvordan de nordiske landes regler var. [30. januar 2013, side 323]

For hende er det stadig lidt mærkeligt, at man ikke ønskede at få dokumentation for den beslutning, som ministeren havde truffet. I forhold til det gule omslag, hvor der står ”*Er det stadig ”for meget” og ”(kan udgøre et juridisk problem)*” var det ikke et spørgsmål om, hvorvidt det var for meget i al almindelighed. Det er et spørgsmål, om lige præcis den sætning er for meget. Foreholdt at både Christian Lützens og Claes Nilas’ forklaringer var, at der blev refereret til den første sætning om, at det var kvantitativt for meget, således at pinden med ja henviser til det første led i sætningen ”*Er det stadig ”for meget”*”, forklarede vidnet, at det ikke var det, der var spørgsmålet. Spørgsmålet gik på, om det stadig var for meget ”*(kan udgøre et juridisk problem)*”. [29. maj 2013, side 1093]

7.5.9.3 Christian Lützen

Christian Lützen har foreholdt mavebælte af 19. februar 2009 forklaret, at

”han, da han fik mavebæltet, konstaterede, at der i mavebæltet, der var rettet til, var tilføjet en sætning ”*Indfødsretskontoret skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at kontoret dermed er klar over, at der i forhold til ansøgere, der er blevet meddelt afslag kan være et juridisk problem.*” Det var en ekstrakt af de mavebælter og notater, man havde lagt til ministeren tidligere. Den drøftelse havde man vel været igennem. Nu handlede det om næste skridt. Vidnets reaktion var ikke særlig dramatisk. Han konstaterede, hvad der stod, og så skrev han noget på i hånden til Claes Nilas, nok fordi han ikke var der. Sætningen var ikke i overensstemmelse med de instrukser, han havde givet videre. Det var derfor, at han spurgte Claes Nilas om den formulering, der var der nu, hang sammen. Han mener bestemt ikke, at han talte med kontoret om det. Det gav ikke anledning til en eftertanke hos vidnet, når kontoret blev ved med at skrive advarslen på trods af, hvad han havde sagt til dem. Den del, der handlede om det indholdsmæssige, sager, konventioner osv., var der meget fyldigt gjort op med i de mavebælter og de notater, der i øvrigt var forelagt. På dette tidspunkt var mavebæltet et næste skridt i processen. Det var det, han forholdte sig til. Den diskussion, eller hvad det nu har været, som de to linjer henviser til, var noget, der viste tilbage til ministerens godkendelse og opfølgning på mavebæltet af 23. januar 2009, der var vedlagt i kopi. Det gav ikke anledning til refleksion hos vidnet om, at der skulle lægges en advarsel om noget i kontorets bemærkning. Han hæfter sig nu ved, at der var en indstilling om, at man skulle behandle sagerne som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket ville betyde, at der ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. ”*De gældende retningslinjer*” var det, der var hele omdrejningspunktet i notatet og i forhold til konventionerne. Her var der en indstilling om, at man fortsatte sagsbehandlingen efter det, hvilket ville medføre, at man ville meddele afslag

på dansk indfødsret. Forespurgt om 23. januar 2009-notatet kom frem sammen med det endelige mavebælte, og om han fik det første udkast fra kontoret den 16. januar 2009 sammen med mavebæltet fra den 23. januar 2009, svarede vidnet bekræftende. Når han læste mavebælter og notater i den funktion, han havde som ministersekretær, så læste han dem ikke for at forholde sig til juridisk litteratur eller konventioner.

Vidnet forklarede, at mavebæltet blev lagt op igen lidt uoverlagt. Sådan ser han på det nu. Han ved ikke, om Dorit Hørlyck har skrevet under på mavebæltet, eller hvor meget hun har været involveret i det. Det blev lagt op på en måde, hvor man kan sige, at der var en bestilling om, at man ønskede mavebæltet på en bestemt måde. Det blev lagt op igen, og der var de to linjer, som ikke udløste nogen reaktion om, hvad det nu var for noget. De udløste en reaktion om, hvordan det hang sammen med den bestilling, der var givet på, hvordan mavebæltet skulle skrives. Det spurgte han så departementschefen om, og det resolverede han på, hvilket kontoret fik besked om, og så blev sagen lagt op med nogle sproglige rettelser ud over det. Der var stadigvæk den samme indstilling. Han tør ikke at sige, om han på dette tidspunkt forstod, hvad det gik ud på.

...

Foreholdt ekstraktens side 14290 ”Kære Claes. Er det stadig for meget? (Kan udgøre et juridisk problem)” forklarede vidnet, at han skrev, at det kunne gøre et juridisk problem, fordi det fremgik af mavebæltet. Der havde været en runde på kontoret om, hvordan man ønskede, at mavebæltet skulle skæres til. Så blev det lagt op. Han reflekterede, at de to linjer ikke helt hang sammen med den bestilling, som han havde givet. Det spurgte han departementschefen om, og det var han enig i. Forespurgt om han skrev det, fordi han havde en trang til at fremhæve og advare Claes Nilas om, at det var et juridisk problem, svarede vidnet, at det var det ikke. Det er Claes Nilas, der har skrevet ”JA”. Det er han rimelig sikker på. Han vil ikke tro, at han har talt med Claes Nilas om det. Han læser det som om, at ”JA” henviser til den sætning, der starter med ”Indfødsretskontoret skal i den forbindelse” og slutter med ”et juridisk problem.” Han læser det ikke som en bekræftelse på, at sagsbehandlingen kan udgøre et juridisk problem. Den sætning skulle ikke stå i den videre forelæggelse. Han synes, at hans kommunikation til Claes Nilas var relativt præcist på, at det var den sætning, der skulle ud, og om den hang sammen med det ønske, der var til, hvordan mavebæltet skulle se ud, og det svarede Claes Nilas ”JA” til, og det var også det, der skete.

Forespurgt af kommissionens formand forklarede vidnet, at ministeren ikke fik de to mavebælter af henholdsvis 16. og 19. februar 2009. Han kan ikke svare på, om han satte en streg over afsnittet i mavebæltet af den 16. februar

2009, fordi det skulle slettes. Man skal ikke lægge for meget i hans skriblerier. Han ringede og talte med kontoret senere og fortalte om de hovedpunkter, der stod under 1 og 2. Det var Claes Nilas' beslutning, som vidnet videregav. Han tør ikke sige, om de afsnit, han har sat en streg over, kunne blive stående. Forespurgt om hvorfor han satte en streg over de to afsnit, forklarede vidnet, at det var, fordi forelæggelsen handlede om noget andet. Man lægger en sag op med nogle indstillinger og har en drøftelse om det, og på den baggrund lægger man et nyt mavebælte op med den tidligere problemformulering ved og henviser til den. Det var et spørgsmål om at gentage det samme en gang til. Stregen, han har sat, går sådan lidt diffust på tværs af en halv side og vedrører indstillinger og det ene og det andet, som fremgik af mavebæltet senere. Hans erindring er, at man skulle identificere en problemstilling, finde en løsning og så skulle man videre med det. Man skulle nedtone den del, der handlede om, hvad konventionerne sagde. Det var ud fra et rationale om, at konventionerne var beskrevet i de tidligere forelæggelser. Nu handlede det om det nordiske ministermøde. Det var ikke irrelevant, at de jurister, der arbejdede med sagerne, mente, at indstillingen indebar, at man ville overtræde konventionerne, men det var en oplysning, der ikke var ny, som vidnet forstår det. Der var forelæggelser både i august 2008 og januar 2009, hvor det var beskrevet. Han tør ikke sige, hvad kontoret har tænkt. Der var et ønske om, at mavebæltet skulle skæres til på en bestemt måde. Det syntes han gav god mening. Forespurgt om ministeren efter hans opfattelse var bekendt med, at det var Indfødsretskontorets ledelses opfattelse, at det ville være i strid med konventionerne, forklarede vidnet, at det var hans opfattelse, at ministeren fra august 2008 var bekendt med, hvordan de internationale konventioner spillede sammen med den danske administration af reglerne. Det er han ikke i tvivl om. Han har ikke tænkt andet end, at ministeren var bekendt med, at det ville være i strid med konventionerne, hvis man gav afslag i de sager, der lå der. Når han læser på sagen nu, kan han konstatere, at der i januar 2009-mavebæltet er en fin beskrivelse af det. Der er også en henvisning til konkrete sager. Han kan ikke huske, om det blev sagt lige så klart, som det er beskrevet i mavebælterne af 16. og 19. februar 2009, på møder med ministeren.

Forespurgt af kommissionens udspørger og foreholdt ekstraktens side 187 (Mavebælte af 19. februar 2009) ”*For så vidt angår de modtagne ansøgninger, hvor sagsbehandlingen endnu ikke er påbegyndt og derfor er af hastende karakter, indstilles det*” og forespurgt, om det var en del af den instruktion, vidnet fik, at der var sat en streg over ”*af hastende karakter*”, forklarede vidnet, at han ikke har nogen præcis erindring om, hvordan det er sket. Han er ret sikker på, at han ikke har lagt noget retur, som han ikke har drøftet med nogen. Han har ikke tænkt over, at der kunne være et tidsproblem på dette tidspunkt. Han

tænkte heller ikke over, at det var et problem i forhold til Metock-sagen, hvor det tog to måneder at få gjort tingene færdig. Berosættelsesdiskussionen kunne kredse om sådan noget. Han tænkte ikke over, om det var en god idé at tage ”*af hastende karakter*” ud.

Forespurgt af advokat Gunnar Homann og foreholdt ekstraktens side 187 (Påtegninger på mavebælte af 19. februar 2009) forklarede vidnet, at rettelserne i sidste og næstsidste afsnit er foretaget af ham. Rettelserne på side 2 i mavebæltet er også foretaget af ham. Foreholdt ekstraktens side 14290 (Opfølgning på mavebælte) forklarede vidnet, at han vil tro, at det var lagt med i det mavebælte med gult omslag, der var lagt til Claes Nilas. Han vil tro, at det er noget, han selv har skrevet, inden han lagde det til Claes Nilas. Han kan ikke huske, om han havde drøftelser med Claes Nilas, inden han lagde papiret til ham.

Foreholdt ekstraktens side 187 (Mavebælte af 19. februar 2009) og forespurgt af advokat Anders Valentiner-Branth om, hvorfor ministeren ikke måtte få sidste afsnit i mavebæltet at vide, forklarede vidnet, at den forelæggelse, der skulle lægges op, skulle handle om, at der skulle være et nordisk ministermøde, og det skulle man forberede, og der var den indstilling, der skulle følge med. Når afsnittet blev slettet, kan det være, fordi det var drøftet med ministeren, og så var der ikke grund til at skrive i mavebæltet igen. [24. april 2013, side 759-763]

Foreholdt ekstraktens side 187 (Mavebælte af 19. februar 2009) og forespurgt hvilken forståelse han havde af ministerens billede af sagen på det tidspunkt, hvor han tog de sætninger ud af mavebæltet, hvor Indfødsretskontoret skrev, at det kunne være et juridisk problem at behandle sagerne på den måde, som det blev indstillet, forklarede vidnet, at han ikke ved, om han på det tidspunkt tænkte over det på den måde, men han kan godt tænke over det nu, og på det tidspunkt havde ministeren vel det billede, som var fremkommet i mavebælterne siden august 2008 og i den mere grundige og fyldige udredning af forskellig nordisk praksis, der var lagt til ministeren i januar 2009 samt de drøftelser, der havde været. Det må være det, der var ministerens billede. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at i hans optik var dette mavebælte et bekræftende mavebælte efter hele diskussionen, hvorfor mavebæltet var en slags konfirmation af, at nu gjorde man det på den måde og forespurgt, om han har hørt Claes Nilas sige det på den måde, forklarede vidnet, at han ikke har hørt ham sige konfirmation. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at mavebæltet skulle ”state” det, der var gennemgået på møderne, forklarede vidnet, at som han husker det, skulle det fremgå, at det var pointen, og det var derfor, det mavebælte blev rettet til. Det skulle tage afsæt i den virkelighed, der var bekendt. Den virkelighed skulle lægges ved. Han mener, at de næste skridt var,

at man på embedsmandsmødet ville gå i gang med at forberede det nordiske ministermøde, som var den 24. juni 2009. På mavebæltet var der en indstilling, som var godkendt af afdelingschef Kim Lunding. Indstillingen vedrørte noget mere indholdsmæssigt og gik igennem de forskellige rettelser. Forespurgt om han havde drøftelser med Claes Nilas om mødet og dets indhold, forklarede vidnet, at det tør han ikke sige. Han syntes, at bestillingen var rimelig klar, og den prøvede han efter bedste evne at eksekvere. Foreholdt at der er et kort referat af mavebæltet af 23. januar 2009 i mavebæltet, at der ikke er nogen henvisninger i mavebæltets tekst til, at mødet fandt sted på den måde, som han har forklaret, og at man kunne have skrevet ”som drøftet med ministeren den ...”, forklarede vidnet, at han synes, at mavebæltet er ret tydeligt. Der blev lagt et mavebælte, der indeholdt de næste sagskridt, og der var i første linje af mavebæltet henvist til det mavebælte, der tidligere var forelagt, og som også var vedlagt. Det var for ham at se sådan, de gjorde i alle sager. Der havde været en drøftelse, man var nået frem til et eller andet, og han fik en besked på, at dette mavebælte skulle være lidt skarpere på eksekveringen. Ministeren skrev under på mavebæltet den 23. februar 2009. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun opfattede mavebæltet som en form for bekræftelse af den måde, som hun i forvejen så sagen på, og at hun tog oplysningen om, at man afgjorde sager i overensstemmelse med gældende retningslinjer, som udtryk for, at man var gået i gang med at behandle sagerne i overensstemmelse med konventionerne, og at hun regnede med, at man fra august 2008 havde behandlet sagerne, som hun havde bestemt på mavebæltet af 4. august 2008 og forespurgt, om Birthe Rønn Hornbech sagde til ham, at det var hendes opfattelse, forklarede vidnet, at det gjorde hun ikke. Han har tænkt over det, men hverken dengang eller senere i løbet af efteråret, hvor sagen blev lagt op igen, var der nogen problematisering af, at der burde være sket noget tidligere. Han er ret sikker på, at han ville kunne huske, hvis der havde været vrede. Der var heller ikke noget i forbindelse med redegørelsesforløbet.

Forespurgt om mavebæltet ikke gav en forholdsvis neutral indstilling om, at man kunne fortsætte sagsbehandlingen og foreholdt, at der ikke var nogen retlig kvalifikation af, hvad det havde som konsekvenser, forklarede vidnet, at som han husker det, var der en eller anden form for konkret kvalifikation i det. Det står vist med en pind, at i overensstemmelse med retningslinjerne og så videre, som hidtil og indtil videre ville man fortsætte med at administrere efter det, hvilket ville betyde, at det ville kunne føre til nogle afslag. Han kan ikke læse det som andet end en konkret kvalificering af, hvad konsekvensen ville være. Retningslinjerne var dem, de kaldte retningslinjer eller cirkulæreskrivelser, som er på indfødsretsområdet. Foreholdt at forklaringen indebærer, at han var klar over, at konsekvensen var, at man i hvert fald for en periode ville give et

antal afslag, som var i strid med konventionen, forklarede vidnet, at han på det tidspunkt ikke tænkte, at det var det samme som, at man gjorde noget andet end det, der stod i konventionen, når ministeren havde skrevet under. Det, han tænkte på det tidspunkt og har en erindring om, var, at man var i et forløb, hvor der var oplysninger om, at der foregik noget andet implementeringsmæssigt i nogle andre nordiske lande. Det var ministeren optaget af og spurgte ind til. På det tidspunkt tænkte han, at det var nærliggende at få undersøgt den oplysning. Ministeren kunne ikke få ordentligt svar, og derfor ville hun selv tale med sine nordiske ministerkollegaer. [22. maj 2013, side 982-984]

Foreholdt ekstraktens side 188 (Mavebælte af 19. februar 2009) ”*Det kan I gøre ex officio!*” og forespurgt om det var noget, han skrev, fordi han var inde i en sagsbehandling, eller om det var Claes Nilas, der gav besked om, at det afsnit skulle gå ud, forklarede vidnet, at det tør han ikke svare præcist på. Forespurgt om det kunne være en sagsbehandling, han havde foretaget, forklarede vidnet, at da han ikke har en konkret erindring om, hvordan det skete, så kunne man godt forestille sig det, men normalt foretog han ikke egentlig sagsbehandling uden at have talt med enten minister eller departementschef. Alt, der blev leveret, lavet og lagt til ministeren, Folketinget og så videre, rundede det faglige kontor. Forespurgt om det var sædvanligt at udarbejde bekræftende mavebælter på beslutninger, som ministeren havde truffet, forklarede vidnet, at det ikke var sådan, at de i alle tilfælde ville lægge et mavebælte op for at få et skriftligt grundlag, hvis ministeren havde besluttet noget. Forespurgt om det var et usædvanligt skridt at lægge et mavebælte op, hvor man indstillede det, som var besluttet af ministeren, forklarede vidnet, at det ikke var sædvanligt at gøre det. Forespurgt om hvis man forestillede sig, at ministeren havde truffet beslutning om to ting, nemlig at hun ville forelægge problemet for sine nordiske ministerkollegaer på et møde i juni 2009, og at man ville behandle sagerne, der lå og ventede, efter de hidtil gældende almindelige regler, hvad skulle man så med dette mavebælte, som Dorit Hørlyck og Kim Lunding lagde op den 16. februar 2009, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Det ikke var ham, der lagde mavebæltet op. Forespurgt om han studsede over, at man lagde et mavebælte op, hvor man refererede til noget, som han vidste, allerede var besluttet af ministeren, fordi han havde deltaget i et møde om det, forklarede vidnet, at det er rigtigt, at han studsede over det på den måde, at første gang sagen blev forelagt i februar 2009, indeholdt mavebæltet både oplysninger om, hvad ministeren havde besluttet og forskellige overvejelser. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at der blev truffet to beslutninger på de to møder, der blev afholdt. De to beslutninger gik ud på, at ministeren skulle forelægge det for sine nordiske ministerkollegaer, og at man skulle behandle sagerne efter de hidtil gældende regler indtil videre, og at det var baggrunden

for, at man skulle præcisere mavebæltet, der skulle indeholde disse to ting og forespurgt om, hvad man skulle med et mavebælte om to spørgsmål, der tilsyneladende allerede var afgjort ved en beslutning, forklarede vidnet, at det ikke var det, han studsede over på det tidspunkt. Forespurgt om han gjorde sig tanker om, at det, at man ville behandle sagerne efter de hidtil gældende regler, kunne udgøre et konventionsbrud, forklarede vidnet, at han ikke tænkte konventionsbrud. Foreholdt ekstraktens side 182 (Mavebæltet af 16. februar 2009) ”*Indfødsretskontoret skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at kontoret dermed er klar over, at det for så vidt angår de 18 til 21-årige kan være i strid med FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed at stille krav om, at de pågældende ansøgere opfylder kravene i retningslinjerne, og at det for så vidt angår ansøgere i henhold til retningslinjernes § 17 kan være i strid med FN's Konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder at stille yderligere krav.*” og forespurgt om han ikke hæftede sig ved, at det stod på en måde, som er vanskeligt at læse på anden vis end, at der muligvis var det problem, at der kunne foreligge konventionsbrud, hvis man gjorde, som der blev indstillet, forklarede vidnet, at det, han kan konstatere, når han kigger på det, er, at der står, at det kan være i strid med konventionen. Det, han redegjorde for før, var, at man var i et udredningsforløb med de andre nordiske lande. Han synes ikke, heller ikke når han læser det nu, at der står noget i dette mavebælte, som ikke var reflekteret i mavebælterne fra august 2008 og 23. januar 2009. På den måde synes han ikke, at det indeholder en ny oplysning om, at det kunne være i strid med konventionen, men at man gerne ville finde ud af, hvordan man gjorde i de andre nordiske lande. Det havde ministeren et ønske om. Forespurgt hvilken skade den fjernede tekst kunne gøre, og om han kan komme det lidt nærmere, hvad begrundelsen var for, at man ad to gange valgte at fjerne denne advarsel, således at det endelige mavebælte skiftede fuldstændig karakter, forklarede vidnet, at han synes, at han har svaret på det. I de tidligere forelæggelser, som var vedlagt, fremgik det samme budskab. Det handlede om, at nu skulle man rykke videre til næste fase. Han tænkte ikke på det tidspunkt, at der var en advarselsslampe, som blev fjernet. Han ville kunne huske det, hvis han havde den tankegang. Han har svært ved at forstå, hvad det dybereliggende formål skulle være. Som han så det dengang, og som han ser det nu, var de forskellige beskrivelser af, hvad konventionen siger, hvad man gør i andre lande, hvad det indebar i forhold til retningslinjerne og så videre linet op, men der var et ønske om at få fundet ud af, hvordan man håndterede dette i de andre nordiske lande. Det var det skridt, mavebæltet handlede om. Forespurgt om formålet ikke kunne være det, at man ville sende ministeren en advarsel i kort form i mavebæltet om, at når hun havde truffet beslutning om at behandle sagerne efter de hidtil gældende regler, ville der være et problem, forklarede vidnet, at han kun kan svare på, hvad det var, han kunne have tænkt på det tidspunkt.

Han har heller ikke nogen erindring om, at der var nogen, der ringede til ham eller på anden måde sagde, at han skulle være opmærksom på, at de sendte en advarsel op til ministeren. Det er ikke sådan, han erindrer forløbet. Forespurgt om han gjorde sig den tanke, at når man fjernede den sidste sætning, fjernede man betydningen af mavebæltet og anledningen til det, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. [22. maj 2013, side 987-989]

Foreholdt ekstraktens side 188 (Mavebælte af 19. februar 2009) og at Claes Nilas har forklaret, at han er stjernesikker på, at det blev nævnt, at sagerne ville blive noteret, så de kunne blive genoptaget og forespurgt, om han har nogen erindring om, hvorvidt det blev sagt, at sagerne ville blive noteret, forklarede vidnet, at det kan han ikke huske så præcist. Foreholdt at man kunne spørge om, hvorfor han skrev ”*ex officio*” på mavebæltet, hvis ministeren havde tiltrådt det på mødet, forklarede vidnet, at han ikke tror, at han kan bidrage med noget til det spørgsmål.” [9. december 2013, side 1278]

7.5.9.4 Kim Lunding

Kim Lunding har forklaret, at

”De rettelser, der blev foretaget i mavebæltet af 19. februar 2009, som er på ekstraktens side 187-188, først gik op for ham, da de var ved at skrive enten Nanna Fischers undersøgelse eller i forbindelse med udarbejdelsen af redegørelsen til statsministeren. I hans øjne lukkede de sagen, da ministeren resolve-rede i november 2009. Sagen kom op igen, da Nanna Fischer skulle skrive en redegørelse, og da der senere skulle udarbejdes en redegørelse til statsministeren. I den forbindelse kom en del af sagens akter frem, og han konstaterede da, at der var foretaget rettelser i mavebæltet af 16. februar 2009, som blev til et mavebælte af 20. februar 2009. Foreholdt at han kunne have set det i forbindelse med Nanna Fischers gennemgang af sagen, forklarede vidnet, at det enten var i den forbindelse eller i forbindelse med udarbejdelse af redegørelsen til statsministeren. Han kunne se, at det var Christian Lützen, der havde lavet rettelserne. Han ringede til Christian Lützen og bad ham komme ned på sit kontor. Da Christian Lützen samme dag kom ind på kontoret, spurgte han ham ”Christian, hvorfor pokker har du lavet de rettelser i vores mavebælte?” Han spurgte ham gentagne gange, og Christian Lützen gik omkring vidnets bord mange gange, og vidnet fik ikke rigtig nogen forklaring. Det eneste, Christian Lützen sagde til ham, var, ”Kim, du ved, jeg gør ingenting på egen hånd”. Det var Christian Lützens forklaring til ham. Den blev gentaget nogle gange. Christian Lützen kom ned på hans kontor nogle gange efterfølgende, hvor de havde den samme snak, og hvor han gav den samme forklaring. Han kom det

ikke nærmere. Han var interesseret i det, fordi det var nogle oplysninger, som de havde givet som et alarmsignal, som altså ikke var nået frem. Det var lidt et svar på det, der blev spurgt til før, nemlig at ministeren opfattede, at sagen var i god gænge. Forespurgt om han spurgte Christian Lützen om, hvem denne fremmede hånd var, forklarede vidnet, at han spurgte flere gange, men svaret var alene, at ”Jeg gør ingenting på egen hånd”. Foreholdt at der vel kun var to muligheder, forklarede vidnet, at det var en over Christian Lützen. Foreholdt at det næsten kun kan være departementschefen eller ministeren, forklarede vidnet, at på baggrund af det, der er kommet frem for undersøgelseskommissionen, kan han se, at departementschefen var involveret. Forespurgt om han forfulgte det spor yderligere, forklarede vidnet, at det eneste, han kunne konstatere, da sagen rullede, var, at ministeren ikke havde fået det alarmsignal, som de ville give hende. Forespurgt om han senere over for Claes Nilas eller andre redegjorde for, at det var det, der var formålet med advarslen, og at det var galt, at mavebæltet blev rettet på den måde, som det blev, forklarede vidnet, at de ikke har drøftet det sidenhen. Han har ikke drøftet det med Christian Lützen. Han tror, at Christian Lützen var nede på hans kontor tre gange formentlig i forbindelse med udarbejdelsen af redegørelsen til statsministeren. Der havde de den snak, og han har ikke talt yderligere med Christian Lützen om det. Foreholdt at man skulle tro, at der var mange lejligheder til at nævne det, når de arbejdede med først Nanna Fischers redegørelse og senere redegørelsen af 7. marts 2011, forklarede vidnet, at det var et hektisk forløb, der for ham strakte sig fra 2. – 7. marts 2011. Det var en kamp overhovedet at få redegørelsen færdig.” [2. maj 2013, side 1012-1013]

Christian Lützen har foreholdt Kim Lundings forklaring og forespurgt, om den siger ham noget, forklaret, at

”det ikke siger ham noget, men det lyder meget dramatisk. Foreholdt at det enten var i januar 2011 i forbindelse med Nanna Fischers arbejde med undersøgelsen eller i februar eller marts 2011 i forbindelse med udarbejdelse af redegørelsen til Statsministeren, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, at han skulle have løbet rundt om et bord. Forespurgt om han har nogen erindring om, at Kim Lunding sagde noget i den retning, forklarede vidnet, at det husker han ikke noget om.” [9. december 2013, side 1277]

7.5.9.5 Claes Nilas

Claes Nilas har foreholdt mavebælte af 19. februar 2009 forklaret, at

”det er ham, der har skrevet ”JA”. Han har givetvis været til møde, og så har Christian Lützen lagt sagen med et omslag med sedlen til ham på stolen. Vidnet har dengang kunnet huske, at det var mavebæltet fra forleden, så har han lige læst mavebæltet igennem og tænkt, at det stadigvæk ikke reflekterede på en kort og klar måde de to beslutninger, som ministeren havde truffet, og så har han skrevet ”JA”. Forespurgt hvad det var, han skrev ”JA” til, forklarede vidnet, at han sagde ja til, at hvis der skulle laves et mavebælte, hvad han syntes kunne være en god idé, så skulle det reflektere de to beslutninger, som ministeren havde truffet. Foreholdt om ”JA” vedrører, at det kunne udgøre et juridisk problem, forklarede vidnet, at ”JA” var til, at det stadig var for meget. Forespurgt om det var beskrivelsen, der var for lang, svarede vidnet bekræftende. Det er helt oplagt, når han bare skrev ”JA”, så han har sikkert lige læst mavebæltet igennem, og da han vidste, hvad han havde talt med Christian Lützen om den anden dag, nemlig hvis der var behov for et mavebælte, hvad han syntes kunne være en god idé, så skulle det være et kort og klart eksekveringsmavebælte, som reflekterede de to beslutninger. Det vidste Christian Lützen. Det var det, de havde talt om, så vidnet kunne roligt bare lægge den tilbage og skrive ”JA”, så ville Christian Lützen tage en ny runde med kontoret. De juridiske overvejelser, der havde været i sagen også for sagsbehandlingen, havde de dels drøftet med ministeren, og dels var deres juridiske holdning reflekteret i det mavebælte af 23. januar 2009, som han havde erklæret sig enig i, og som var vedlagt hver gang til mavebæltet. Det var fint. Det var der, ministeren blev gjort opmærksom på, at hvis de skulle lægge et mavebælte op, hvad han syntes kunne være en god idé, så var det dels for at de kunne afspejle, at ministeren havde truffet de to beslutninger, men de vedlagde samtidigt det juridiske mavebælte af 23. januar 2009, som klart gengav deres juridiske opfattelse i sagen. Det var selvfølgelig vigtigt for ham, at mavebæltet af 23. januar 2009 var lagt ved hver gang. Det var deres juridiske opfattelse. Det kunne være en god idé hele tiden at minde ministeren om, at det var det, der var indstillet i sagen. Forespurgt om man kunne minde ministeren for meget om det, svarede vidnet benægtende. Han syntes, at det skulle lægges ved hver gang. Når han skrev ”JA” til, at det var for meget, så var det på denne måde: mavebæltet lå på hans stol, der var sat en gul lap på. Han løb meget hurtigt mavebæltet igennem og skrev ”JA”, fordi han vidste, at Christian Lützen ville gå tilbage til afdelingen og sige, hvis der skulle lægges et mavebælte op, så har departementschefen sagt, at det kan der være god ræson i, men det bør være et eksekveringsmavebælte, der reflekterede ministerens to beslutninger, og den juridiske opfattelse lå i mavebæltet af 23. januar 2009, som skulle lægges ved. Forespurgt om det havde

noget at gøre med at undlade at informere ministeren om, at der kunne være et problem, og at det skulle være baggrunden for, at de ting gled ud, forklarede vidnet, at de havde drøftet den juridiske opfattelse i sagen, og hvad det skulle føre til i forhold til de konkrete sager, som Dorit Hørlyck havde liggende. Det lå i indstillingen af 23. januar 2009, og den havde de drøftet på mødet med ministeren i formentligt begyndelsen af februar 2009. Forespurgt om der ikke kunne være en risiko for, at ministeren sagde ja til noget uden at forstå den fulde konsekvens, fordi hun ikke læste det hele igennem, forklarede vidnet, at ministeren var en meget grundig minister, der gik meget ind i sagerne. Hun satte sig ind i sagerne. Det var de vant til, og de kunne se, når der var lagt en sag op til ministeren, at hun læste hele sagen hver gang, også de tilhørende bilag osv. Det var derfor, han lagde vægt på, at den juridiske opfattelse, som de havde givet udtryk for i mavebæltet af 23. januar 2009, var lagt ved, og den juridiske opfattelse havde de i øvrigt drøftet på to møder med hende og også på det andet møde, hvor de drøftede, hvilke konsekvenser det skulle have i forhold til den konkrete sagsbehandling. [6. maj 2013, side 870-871]

Foreholdt ekstraktens side 14290 (Påtegning på papirlap) og forespurgt om, hvorfor man ikke kunne lade den sætning passere til ministeren, forklarede vidnet, at det, der var hans opfattelse, var, at hvis der skulle lægges et mavebælte efter det mødeforløb, som de havde været igennem, kunne det være en god idé. Det skulle være et eksekveringsmavebælte. Hvis han havde skrevet mavebæltet, skulle der bare have stået: "I fortsættelse af mavebæltet af 23. januar 2009, som vedlægges...", fordi det var der, de havde hele den juridiske udredning af sagen og også en meget klar angivelse af, hvordan de mente, at juraudfaldet skulle være i sagen, og på baggrund af de to møder, der har været holdt med ministeren, så er der nu aftalt følgende videre skridt: 1) at sagen, som ønsket af ministeren, drøftes på nordiske ministermøde, og at kontoret vil forberede dette gennem yderligere udredninger. 2) at de sager, der ligger, afgøres på det hidtidige retsgrundlag, hvilket kan føre til, at der vil blive givet nogle afslag. Sådan ville han have skrevet mavebæltet. Han havde for travlt, ellers kunne han selv have skrevet det. Mavebæltet cyklede lidt frem og tilbage, og til sidst syntes han, at mavebælte af 20. februar 2009 nogenlunde afspejlede de to eksekveringer. Forespurgt hvorfor der ikke var behov for at skrive, at der kunne komme afgørelser, der var i strid med konventionen, og hvorfor ordensmæssige hensyn kunne veje tungere end hensynet til at få den oplysning frem, forklarede vidnet, at mavebæltterne i meget vidt omfang afspejlede, at det var skrevet af personer, som ikke var til stede på møderne med ministeren. På møderne med ministeren, som var i fortsættelse af mavebæltet af 23. januar 2009 og det tilhørende notat, havde de været omkring alle hjørner af sagen. De havde også drøftet de mulige udfald, hvis de skulle behandle de sager, der

lå. Alle sten var vendt på de møder. Derfor havde han den opfattelse, at hvis der skulle være et opfølgingsmavebælte på de møder, så skulle det afspejle de to beslutninger, som ministeren traf på møderne. Forespurgt om der ikke her var en chance for at få en skriftlighed frem, forklarede vidnet, at de på møderne havde drøftet hele sagen, og at det var stjerneklart for de fire, der havde deltaget i de to møder, hvad der var beslutningerne. Kontoret valgte alligevel at lave et sådan opfølgingsmavebælte. Han tænkte, at det måske kunne være meget fornuftigt, at de lige holdt ministeren fast på de to beslutninger, der var truffet. Det var det ene, han tænkte. Det andet, han tænkte, var, at Kim Lunding, som var med til mødet, havde tiltrådt indstillingen, og det var vigtigt. Det var jo Kim Lunding, der havde været den fagligt ansvarlige på møderne. Han vidste, hvad der var sket på møderne. Den indstilling, som han kom med og havde tiltrådt, syntes vidnet var vigtig at få frem for ministeren. Foreholdt at mavebæltet fremstår som formuleret af en, der har kendskab til ministerens beslutning om at drøfte sagen på ministermødet i juni 2009 og forespurgt, om det i stedet for at interessere sig for dette var mere relevant at få mavebæltet formuleret rigtig, idet mavebæltet fremstår som en indstilling om en beslutning, som ministeren allerede har truffet, forklarede vidnet, at Christian Lützen lagde mavebæltet til ham sammen med en række andre sager, og han kom med en bemærkning om, at han syntes, at han skulle være opmærksom på, at det vist ikke reflekterede de to møder, som Christian Lützen selv havde været med til. Så læste han mavebæltet igennem sammen med en række sager i en pause mellem nogle møder senere på dagen. Han sagde herefter til Christian Lützen, at det kunne han være enig med ham i, og han spurgte Christian Lützen, om han ville tale med kontorchefen om at få lagt et mere præcist mavebælte op. Sådan var forløbet. Han er enig i, at mavebæltet var skævt i forhold til det, der var udkommet af møderne. Derfor havde han foretrukket, hvis han selv skulle skrive mavebæltet, at det var et mavebælte, der meget klart markerede, at det var en fortsættelse af mavebæltet fra den 23. januar 2009, og at det fulgte op på de to møder, der havde været med ministeren, og at det fremgik, at der skulle ske følgende to processkridt i sagen. Foreholdt at hans forklaring efter udspørgerens opfattelse bevæger sig på et mere overordnet plan, end det de skriftlige vidnesbyrd indikerer, forklarede vidnet, at han meget klart husker forløbet sådan, at det var en sag, der blev lagt til ham i et omslag sammen med en række andre sager med ledsagebemærkningen fra Christian Lützen. Christian Lützen var på det tidspunkt en erfaren ministersekretær og kom meget ofte med bemærkninger til sagerne. Det var værdifuldt for ham at få sådanne strøbemærkninger. Her fik han en strøbemærkning om, at han skulle være opmærksom på, at kontoret havde lagt et mavebælte op, der var lidt uklart og ikke præcist afspejlede de to beslutninger, som han og Christian Lützen begge vidste, var udkommet af møderne med ministeren. Han lagde mavebæltet ud til ham

en tre-fire timer senere sammen med en række andre sager og sagde, at han var enig med ham i, at det kunne være mere præcist formuleret. Han spurgte Christian Lützen, om han ville tale med Dorit Hørlyck om det. Foreholdt at papirlappen var lige så præcis, som de første noteringer, og den forfølger lige præcis den ene af de to noteringer, som kontoret satte ind som et alternativ, at det kunne udgøre et juridisk problem, og det var det specifikt, Christian Lützen spurgte til, om det var for meget, forklarede vidnet, at han husker det sådan, at sagen kom et par dage efter med et fornyet mavebælte. Hvis han selv skulle skrive mavebæltet, skulle det være et meget kort og præcist mavebælte, der fulgte op på mavebæltet fra den 23. januar 2009, og som fulgte op på de to møder med ministeren. Der skulle bare stå, at ”1) det herefter var aftalt, at sagen skulle drøftes på ministermødet, og det skulle kontoret forberede, og 2) de sager, der lå, ville blive ekspederet efter de hidtidige retningslinjer.” Det er, hvad han husker om det. Derfor har han givetvis bare, da Christian Lützen lagde mavebæltet anden gang med en lap, tænkt, at det stadig ikke var spidst, sådan som hans intention var med mavebæltet, og så har han lagt det på Christian Lützens stol et par timer senere.

Forespurgt om det er sædvanligt, at man som departementschefen ser en indstilling til en minister, hvor det fremgår, at hvis man følger indstillingen, så kan det udgøre et juridisk problem, forklarede vidnet, at mavebæltene var skrevet af nogen, som ikke var med til drøftelserne med ministeren. Hvis man ønskede at lave et mavebælte som opfølgning på møderne med ministeren og på mavebæltet af 23. januar 2009, så havde han den holdning, at det måske kunne være meget fornuftigt, at de holdt ministeren fast på de beslutninger. Han syntes, for at det skulle være stringent juridisk, at de skulle vedlægge mavebæltet af 23. januar 2009 en gang til, for der stod deres juridiske vurdering af sagen, og der var en meget klar indstilling, som det kunne være en god idé at erindre om. Det var alt sammen udfoldet i mavebæltet af 23. januar 2009. Det vil sige, at det nye mavebælte efter hans opfattelse skulle være et eksekveringsmavebælte, der afspejlede de to beslutninger, der var kommet ud af mavebæltet fra den 23. januar 2009 og de to møder med ministeren. Forespurgt om det med mavebæltet fra den 23. januar 2009 var tanker, han gjorde sig dengang, eller om det er noget, han ræsonnerer sig til nu, forklarede vidnet, at det skulle vedlægges, fordi han syntes, at det var noget rod, hvis man trak nogle af de juridiske betragtninger fra det mavebælte af 23. januar 2009 med over. Det, syntes han, var et godt mavebælte. Det var der, afdelingen havde taget fagligt ansvar for sagen. Det havde han været enig i. Det havde han paraferet den 23. januar 2009. Han syntes, at det skulle vedlægges igen. Det nye mavebælte skulle lægge noget ovenpå. Det, der var ovenpå, var de to beslutninger, som ministeren havde truffet. Forespurgt om det ikke kunne være særdeles relevant

at give ministeren en skriftlig reminder mere om, at man kunne komme til at træffe konventionsstridige beslutninger, forklarede vidnet, at udfaldet var, at sagerne skulle afgøres efter de hidtidige gældende retningslinjer, hvilket kunne føre til, at der blev givet afslag. Den indstilling og den refleksion over mødet var afspejlet i mavebæltet. Han kunne se, at Kim Lunding, der var med på mødet, havde tiltrådt mavebæltet. Foreholdt at det ikke står med flammeskrift, som de sætninger, der blev taget ud, forklarede vidnet, at ministerens beslutning var, at når man afgjorde sagerne på det hidtidige retsgrundlag, kunne det føre til, at nogle endte med en tilladelse, nogle endte som dispensationssager og nogle endte som afslagssager, fordi man stillede nogle betingelser, som ikke umiddelbart fremgik af ordlyden i konventionen. Det var det, de havde drøftet meget intenst på det andet møde.

Forespurgt om ministeren havde forstået det fuldt ud, forklarede vidnet, at de alle havde forstået det fuldstændigt – også ministeren. Hans opfattelse var, at mavebæltet af 23. januar 2009 var kontoret og afdelingens faglige vurdering af sagen, efter at de havde foretaget undersøgelse af de andre lande. Den var han enig i. Han syntes, at det var et godt mavebælte. Det var også derfor, at det var det, de holdt sig til og det, der dannede udgangspunkt for de to møder med ministeren. Der var truffet den beslutning, at ministeren ønskede yderligere proces i sagen. Det sker jo hen ad vejen, at der træffes nogle beslutninger af en minister, som man er fagligt uenig i, men som er truffet ud fra ministerens saglige motiver i sagen. Forespurgt om det ikke ville se mærkeligt ud i ministerens øjne, hvis hun fik et mavebælte ind, der indstillede, at hun skulle træffe en beslutning, som hun allerede havde besluttet, forklarede vidnet, at mavebæltet aldrig blev formuleret på den måde, som han ville have gjort det. Han havde masser af sager hver dag. [3. juni 2013, side 1123-1126]

Foreholdt ekstraktens side 187 (Mavebælte af 19. februar 2009) og forespurgt om hvorfor det var nødvendigt at strege, at det var af hastende karakter, forklarede vidnet, at forløbet om det andet mavebælte var, at det på et tidspunkt lå på hans stol sammen med nogle andre sager. Der var en påtegning på et flapomslag, vil han tro, hvor Christian Lützen havde skrevet, om det stadig var for meget. Han satte så enten en anden gul lap på eller skrev på den gule lap ”JA” og gik ud og lagde den til Christian Lützen, som ikke var der. Han så sagen igen, da den kom med mavebæltet af 20. februar 2009. Forespurgt om det betyder, at han ikke har nogen del i, at det er blevet streget, forklarede vidnet, at det betyder, at den intention, som han meget klart havde givet udtryk for, da han lagde sagen ud efter mavebæltet af 16. februar 2009, nemlig hvis de skulle lægge et mavebælte op, efter de drøftelser, de havde haft med ministeren, skulle det være et eksekveringsmavebælte, der skulle være kort og klart. Den ju-

ridiske vurdering fremgik af mavebæltet af 23. januar 2009, som skulle lægges ved, og derfor vidste Christian Lützen udmærket, når han skrev ja til, at det var for meget, at det var i fortsættelse af den reaktion, som han havde haft på mavebæltet af 16. februar 2009, nemlig hvis de skulle lægge et mavebælte op, så skulle det være et kort og præcist eksekveringsmavebælte, hvor de vedlagde mavebæltet af 23. januar 2009, og bygge de to beslutninger ovenpå, nemlig ministerens beslutning om at behandle det sammen med sine nordiske kollegaer og ministerens beslutning om, at den håndfuld sager, som Dorit Hørlyck havde liggende, skulle behandles efter de hidtidig gældende retningslinjer, hvilket Kim Lunding havde tilrådt, da han åbenbart havde været kontakttet omkring sagen, inden mavebæltet af 16. februar 2009 var blevet lagt op.

Forespurgt om han ikke bare kan svare på spørgsmålet og oplyst om, at det, spørgeren er interesseret i at vide, er, om han har haft noget med rettelsen at gøre, eller om det alene står for Christian Lützens regning, forklarede vidnet, at han har forklaret hændelsesforløbet, som han erindrer det. Han erindrer, at det andet mavebælte lå på hans stol med en gul flap, hvor der stod bemærkningen fra Christian Lützen. Han satte en anden flap på og skrev ja og lagde den ud på Christian Lützens stol på et tidspunkt, hvor han ikke var der. Dagen efter fik han sagen igen. Foreholdt at han stadig ikke besvarer spørgsmålet og forespurgt, om han har været medvirkende til at fjerne sætningen om, at det var af hastende karakter, eller om det var noget, som han ikke lagde mærke til, forklarede vidnet, at hans helt klare erindring er, at mavebæltet, der lå ved den gule flap, var mavebæltet fra kontoret, og han lagde det tilbage med en gul flap, hvor han skrev ja til, at det var for meget. Ordet "JA" er det, han har skrevet, ellers har han ikke skrevet noget i denne sag. Forespurgt om han ikke vil svare på, om han har været med til at fjerne det med, at det var af hastende karakter, forklarede vidnet, at det, der skete, var, at han lagde sagen ud med det mavebælte, der kom fra kontoret, og skrev ja til, at det var for meget. Ellers har han ikke skrevet noget på sagen eller lavet nogen rettelser i sagen. Forespurgt om han gennemgik rettelserne, da han fik sagen igen, forklarede vidnet, at han har svaret på det hundredvis af gange. Han drøftede ikke sagen med nogen i det forløb. Det var et fuldstændigt udramatisk mavebælte, der nu kom op. Efter at det havde været nede at vende, kom det op. Ministersekretæren skrev en kort bemærkning til ham, og han lagde det ud og skrev ja.

Forespurgt af kommissionens udspørger om det er rigtigt forstået, at det, han skrev "JA" til på papflappen, var, at det kunne udgøre et juridisk problem, forklarede vidnet, at det, som han hæftede sig ved, var, at det var fortsættelsen af mavebæltet af 16. februar 2009, som de begge syntes var for langt og upræcist. Det kom op i en ny udgave, og så skrev Christian Lützen til ham, om det

stadig var for meget. Han skrev ”JA” til Christian Lützen. Det var stadig for langt og uklart, og så lagde han det ud igen. Han svarede på det, som han har forklaret, nemlig om mavebæltet af 19. februar 2009 stadig var for langt og for upræcist. Det syntes han, at det var.

Foreholdt Christian Lützens forklaring til kommissionen *”En ting er vidnets streger på et stykke papir, noget andet er, at han videregav budskaberne under nummer 1 og 2. Hans skriblerier er en refleksion af det, han fik at vide. Han tør ikke sige, om han forstod det, han fik at vide af Claes Nilas. Han fik ikke en nærmere begrundelse for, hvorfor det skulle være på den måde.”* forklarede vidnet, at da Christian Lützen havde givet ham mavebæltet sammen med en række andre sager, sagde han til vidnet, at han skulle være opmærksom på, at han næppe ville finde, at mavebæltet reflekterede beslutningerne i sagen. Han kan ikke huske de præcise ord, men han kan huske sin intention både her, og da han skrev ”JA” den 19. februar 2009, nemlig at det, han gerne ville have, var et kort og præcist eksekveringsmavebælte, hvor de lagde den juridiske vurdering fra den 23. januar 2009 ved, henviste til de møder, der havde været med ministeren, og nævnte de beslutninger, der var truffet.” [3. juni 2013, side 1143-1145]

7.5.10 Mavebælte af 20. februar 2009

Mavebælte af 20. februar 2009 ser således ud:

MAVEBÆLTE

Kontor: Indfødsretskontoret
J.nr.: 2008/309-161

Til ministerens godkendelse og som opfølgning på mavebælte af 23. januar 2009, der vedlægges i kopi, forelægges indstilling vedrørende behandlingen af de modtagne ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse.

Som det fremgår af mavebælte af 23. januar 2009 og det deri vedlagte notat af 19. januar 2009, ligger indfødsretskontoret inde med et antal ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation, som er indgivet i henhold til retningslinjernes § 17, samt et antal ansøgninger, hvor ansøgeren har indgivet ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, og hvor spørgsmålet er, om ansøgningen skal behandles efter FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed og alene opfylde de betingelser, der fremgår heraf.

I en del af de modtagne ansøgninger når ansøgeren at fylde 18 år inden vedtagelsen af lovforslaget, og ansøgeren kan derfor ikke blive omfattet af retningslinjernes § 17. Det er på den baggrund i mavebælte af 23. januar 2009 indstillet, at sådanne ansøgninger betragtes som indgivet mellem det fyldte 18. år og det fyldte 21. år og behandles herefter, i stedet for at ansøgeren meddeles afslag efter § 17 og efterfølgende skal indgive en ny ansøgning med henblik på at blive omfattet af konventionen.

I de øvrige modtagne ansøgninger efter § 17 indstilles det i mavebæltet af 23. januar 2009, at ansøgeren optages på et lovforslag, uanset at den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf, som efter de almindelige retningslinjer ville give karenstid eller eventuelt medføre en udelukkelse fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Ministeren har mundtligt tilkendegivet, at ministeren ønsker, at spørgsmålene i relation til de statsløse drøftes på det kommende NSHF ministermøde den 24. – 26. juni 2009.

Indfødsretskontoret vil afdække de øvrige nordiske landes regler og praksis på området samt landenes generelle holdning til spørgsmålet, herunder om landene har til hensigt at se på en eventuel ændring af reglerne, med henblik på, at drøftelsen af spørgsmålet på det nordiske ministermøde kan forberedes så godt som muligt.

For så vidt angår de modtagne ansøgninger, hvor sagsbehandlingen endnu ikke er påbegyndt, indstilles det,

- at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket vil betyde, at ansøgeren i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.

Udlændingefdelingen, Indfødsretskontoret, den 20 FEB. 2009

-KRE

- ~~BRH~~ Nilas 23/2-09.

Tiltrådt - BRH 23.02.09

Hvem sørger for at
det kommer med på
mødet 24.-26.6/

Mavebæltet er signeret af Kirsia Reinholt (påført af Dorit Hørlyck) og Dorit Hørlyck, formentlig den 20. februar 2009. Det er endvidere signeret af Claes Nilas den 23. februar 2009 samt stemplet "Tiltrådt – BRH" den 23. februar 2009. Birthe Rønn Hornbech har skrevet "Hvem sørger for, at det kommer med på mødet ? 24.-26.6"

Det fremgik af mavebæltets første linje, at mavebæltet var vedlagt mavebælte af 23. januar 2009. Kommissionen har modtaget kopi af dokumenterne i den sag (j.nr. 2008/309-161), hvor begge mavebælter var journaliseret. I sagen findes mavebæltet af 23. januar 2009 med bilag, dvs. notat af 19. januar 2009, udkast til breve til Folketingets Indfødsretsudvalg og mavebælte af 18. august 2008, tre gange. Mavebæltet med bilag lå således for sig selv, sammen med mavebæltet af 16. februar 2009 og sammen med mavebæltet af 20. februar 2009.

I kontorets mappe med kopi af de mavebælter, der lægges til ministeren, fremgår det, at sag 2008/309-161 "Opfølgning af mavebælte af 23/1-09 vedr. behandlingen af de modtagne ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse" er sendt ud af kontoret den 16., 19. og 20. februar 2009. Det er anført modtaget retur fuldt underskrevet den 24. februar 2009.

7.5.11 Forklaringer i tilknytning til mavebælte af 20. februar 2009

7.5.11.1 Morten Flamsholt Sørensen

Morten Flamsholt Sørensen, der fra juni 2008 til september 2009 var assisterende ministersekretær i Integrationsministeriet, har om mavebæltet af 20. februar 2009 forklaret, at

”han ikke har hørt om eller set mavebæltet. Han har ikke kendskab til påtegningerne og talte ikke med Christian Lützen om det. Han har ikke fået referat fra det nordiske ministermøde. Forespurgt om han har informationer, som han ikke har haft lejlighed til at komme frem med, forklarede vidnet, at det har han ikke.

Forespurgt af advokat Jon Lauritzen og foreholdt ekstraktens side 189 (Mavebælte af 20. februar 2009) ”*Til ministerens godkendelse og som opfølgning på mavebælte af 23. januar 2009, der vedlægges i kopi...*” forklarede vidnet, at det var den slags ting, han kontrollerede. Hvis der stod, at der var noget vedlagt i kopi, var det en af hans funktioner at kontrollere, om det rent faktisk var vedlagt. Det var vidt forskelligt, hvor mange mavebælter der passede kontoret, men mellem 25 og 50 mavebælter om dagen ville ikke være usædvanligt.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om mavebæltet af 20. februar 2009. Han har aldrig talt antallet af mavebælter. Mavebælternes omfang kunne variere fra et enkelt ark til mange sider. Hvis ministeren var til stede, blev mavebælterne lagt på hendes kontor, og hun ekspederede dem, når hun havde tid. Ministeren kunne ikke altid nå at ekspedere dem på en dag. Det skete, at ministeren ikke var til stede, og så blev mavebælterne kørt hjem til hende, hvor hun kiggede på dem, og de fik dem retur med påtegninger. De så ministerens påtegninger i sekretariatet, når de fik mavebælterne retur. Han har ikke erindring om, at han har set, at ministeren havde noteret, at Folketinget skulle orienteres.” [3. april 2013, side 608-609]

7.5.11.2 Kirsa Reinholt

Kirsa Reinholt har foreholdt mail af 1. marts 2011 fra Kirsa Reinholt til Thomas Bille Winkel ”*Vedhæftet de to MB fra hhv. 23. januar 2009 og 20. februar 2009 som forelagt ministeren samt de to 'mellemløst' Det bemærkes, at MB fra 23. januar 2009 aldrig er kommet retur fra ministeren, og at mb af 20. februar er udarbejdet som opfølgning.*” forklaret, at

”Thomas Bille Winkel var pressechef og sad på samme kontor som Christian Lützen. Christian Lützen skulle have mavebælterne til brug for udarbejdelsen af redegørelsen. Mellemregningerne var de to mavebælter fra den 16. og 19. februar 2009. Hver gang, der kom noget nyt i sagen, fulgte de op på ministerens spørgsmål eller bemærkninger. Den opfølgning, der kom den 20. februar 2009, handlede om, at ministeren efter mavebæltet i januar 2009 besluttede, at sagen skulle forelægges hendes ministerkollegaer på NSHF-mødet i juni 2009. Mavebæltet af 20. februar 2009 var en ren opfølgning på den tilbage melding, som de havde fået på mavebæltet af 23. januar 2009. Det kan hun huske. [8. februar 2013, side 406]

På mavebæltet af 20. februar 2009, som efterfølgende blev rettet til, er hendes initialer, men det var ikke hende, der havde skrevet dem på mavebæltet. Det hang sammen med, at hun havde fri den 20. februar 2009, så hun rettede ikke selv mavebæltet. Hun har tjekket det i sin kalender, og hun har en udskrift med. Hun ved positivt, at hun aldrig har set påtegningen med ”Kære Claes”. [12. april 2013, side 727]

Forespurgt af kommissionens udspørger om de overhovedet kunne medvirke til at behandle sagerne i strid med konventionen, forklarede vidnet, at hun vil sige det på den måde, at når det var den beslutning, der blev truffet, så var det den, de handlede efter. Når man ser på mavebæltet af 20. februar 2009, blev ministeren ikke informeret særlig godt om, hvilke konsekvenser denne beslutning havde. Hun blev faktisk slet ikke informeret om det. Hun var ikke vidende om, hvorvidt departementschefen sørgede for mundtlig at orientere ministeren om konsekvensen af det, når det blev besluttet at tage de omtalte afsnit ud af mavebæltet. Det kunne være ud fra en beslutning om, at han helle re ville drøfte det med ministeren, når mavebæltet kom op.” [8. februar 2013, side 414-415]

7.5.11.3 Dorit Hørlyck

Dorit Hørlyck har forklaret, at

”Kim Lunding var på ferie i den periode, hvor de to sidste mavebælter af 19. og 20. februar 2009 blev lavet. [30. januar 2013, side 322]

Foreholdt ekstraktens side 189 (Mavebæltet af 20. februar 2009) ”- *at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket vil betyde, at ansøgeren i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.*” og at dette ville betyde, at man ville handle i strid med konven-

tionen og med forudsætningerne i 1999- og 2004-loven forklarede vidnet, at hun ikke gjorde sig overvejelser om, hvorvidt de overhovedet kunne medvirke til at give disse afslag. Hun betragtede det som en ordre. Det var ikke i hendes tanker, om de kunne medvirke. Det ville være imod systemet. Det kunne hun ikke drømme om. Hun ville have gjort det i dag, men ikke dengang. Hun drøftede ikke med Kirska Reinholdt eller med sagsbehandlerne, om de skulle protestere. Det kan godt være, at ministeren fik indtryk af, at det var uproblematisk at fortsætte sagsbehandlingen, når hun læste mavebæltet. Hun vil dog henvise til, at de vedlagde mavebæltet af 23. januar 2009, der i allerhøjeste grad fortalte ministeren, hvad der var af overvejelser. Hvis hun læste det, kunne hun ikke være i tvivl. Hun forsøgte at fortælle ministeren, at det var galt. Det var altså ikke sådan, at man på kontorchefniveau gik ind og sagde, at det her vil jeg altså ikke være med til. Der var ikke praksis for, at man på kontorchefniveau på den måde protesterede over en ordre. Hun havde tilkendegivet, hvad hun syntes, og hun overvejede ikke at gøre mere på det tidspunkt. Havde det været i dag, havde hun nok gjort det. Hun overvejede ikke på noget tidspunkt at gå til Indfødsretsudvalget uden om ministeren. Hun havde lagt udkast til breve til Folketingets Indfødsretsudvalg sammen med mavebæltet. Det blev besluttet, at man skulle fortsætte undersøgelserne, fordi man fortsat mente, at der var behov for at få vurderet, om der var mulighed for en bredere fortolkning. Der var ikke kutyme for at orientere udvalget, mens man var midt i en undersøgelse. Hun kan henvise til det, ministeren skrev, da hun fik mavebæltet den 4. august 2008. Hun havde den tanke, at Folketinget burde orienteres. Hun ved ikke, hvad der gjorde, at ministeren kom på andre tanker. Det var en mulighed at overtale ministeren til at opgive sit forehavende, men det var ikke hende, der skulle gøre det. Hun forsøgte heller ikke at overbevise Kim Lunding eller Claes Nilas. Hvis ministeren læste det, de lagde op til hende, kunne hun ikke være i tvivl.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen forklarede vidnet, at mavebæltet af 23. januar 2009 var vedlagt mavebæltet af 20. februar 2009, som ministeren fik. Det går hun går ud fra, at ministeren fik. Hun går også ud fra, at ministeren blev orienteret, hvis hun ikke selv havde læst, hvad der stod i det. Det var ikke hende, der orienterede ministeren, så hun ved det ikke. Hun var ikke til stede under orienteringen af ministeren, men ministeren har selv skrevet på mavebæltet af 20. februar 2009, hvor mavebæltet af 23. januar 2009 var vedlagt. Det blev også slettet fra mavebæltet, at sagen var af hastende karakter. Det var den efter hendes opfattelse. Der lå 18-19 sager på kontoret, som hun gerne ville have sendt ud. Hun syntes, at det var for længe at vente yderligere tre-fire måneder. Det gav ikke anledning til, at hun gjorde noget. Hun mener, at der var andre over hende, der måtte sige fra. [30. januar 2013, side 323-325]

Foreholdt at vidnet har karakteriseret den beslutning, der blev truffet på baggrund af mavebæltet af 20. februar 2009, som en ordre og forespurgt af kommissionens udspørger om, hvad det var, der blev givet ordre til, forklarede vidnet, at ordet ”ordre” er blevet omtalt og brugt på mange måder. Hun vil gerne ”understrege med syv-tommer søm”, at hun sagde fra over for beslutningen i det omfang, det var hende muligt. Hun har endda dokumentation for det. Når hun brugte ordet ”ordre”, var det i forhold til, at hun, efter at have givet udtryk for, at hun ikke syntes, at beslutningen var i orden, ikke syntes, at hun kunne gøre mere. Derfor rettede hun de mavebælter til, som hun blev bedt om. Forespurgt hvad det var, hun opfattede, hun fik besked på, forklarede vidnet, at de udarbejdede tre mavebælter af 16., 19. og 20. februar 2009 efter den 23. januar 2009. Claes Nilas ønskede, at ordlyden skulle ændres, hvilket hun gjorde. Foreholdt at der var to elementer, dels at man igen skulle undersøge implementeringen af konventionerne i de nordiske lande, dels at man skulle påbegynde ekspeditionen af sagerne efter de gældende retningslinjer og forespurgt, om hun fik besked om begge dele, forklarede vidnet, at som man kan se af mavebæltet fra 16. februar 2009, stod det klart og tydeligt, at det var ministeren, der mundtlige havde tilkendegivet, at hun ønskede at få spørgsmålet om konventionerne på et ministermøde. Det rettede de ind efter, uanset at man efter hendes opfattelse burde have rettet ind efter konventionerne på det tidspunkt. I bagklogskabens lys godt kan hun godt forstå, at man ønskede at være 100 procent sikker på, at konventionerne ikke kunne fortolkes anderledes. Derfor ønskede man på ny at få det forelagt for de nordiske ministre, der havde ansvaret for indfødsret. [20. marts 2013, side 494-495]

Foreholdt ekstraktens side 165 (Mavebælte af 23. januar 2009) ”- *at ministeriet ex officio genoptager behandlingen ...*” og side 190 (Mavebælte af 20. februar 2009) ”- *at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket vil betyde, at ansøgeren i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.*” af advokat Jacob Goldschmidt og forespurgt om det ikke er en klar tiltrædelse af præcist, hvordan sagerne skal håndteres, forklarede vidnet, at det er det. Det var det, de disponerede efter i kontoret. Forespurgt hvorfra idéen kom til at skrive det i mavebæltet, forklarede vidnet, at hun går ud fra, at det blev til i nogle drøftelser mellem ministeren, Claes Nilas, Christian Lützen og Kim Lunding. Hun kan ikke sige præcist, hvor idéen kommer fra. Forespurgt om den ordre, der blev administreret efter, er påtegningen på mavebæltet af 20. februar 2009, forklarede vidnet, at det er det. Ministeren havde sagt, at det var sådan, hun ville have det. [20. marts 2013, side 498]

Foreholdt at hun i sin forklaring har nævnt møder, hvor det kan være vanskeligt at finde ud af præcist, hvem der deltog og forespurgt, om hun har været

til møde med ministeren vedrørende denne sag, forklarede vidnet, at det har hun ikke. Det eneste tidspunkt, hvor hun har været til møde med ministeren, er i 2011. Det var kort efter, at sagen første gang var blevet nævnt i pressen. De drøftede sammen med pressemedarbejderne, hvordan de skulle håndtere sagen i pressen. Forespurgt om hun har været til møder med Claes Nilas, forklarede vidnet, at det har hun ikke. Forespurgt om det, der kom ”oppefra” i huset, kom fra Kim Lunding, forklarede vidnet, at det var noget, hun drøftede med ham. Forespurgt om noget kom fra Christian Lützen, forklarede vidnet, at det gjorde mavebæltet fra februar 2009. Forespurgt om der var møder eller drøftelser, hvor Christian Lützen var involveret, forklarede vidnet, at det var der ikke. Der var mavebælte fra februar 2009, der var påtegnet af Christian Lützen. [20. marts 2013, side 526-527]

Foreholdt [mavebælte af 16., 19. og 20. februar 2009] og forespurgt om det står, at der er en konventionsovertrædelse i det papir, de bad ministeren skrive under på, forklarede vidnet, at de skrev, at ”*Som det fremgår af mavebælte af 23. januar 2009 og det deri vedlagte notat af 19. januar 2009, ligger Indfødsretskontoret inde med et antal ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation, som er indgivet i henhold til retningslinjernes § 17 samt et antal ansøgninger, hvor ansøgeren har indgivet ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, og hvor spørgsmålet er, om ansøgningen skal behandles efter FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed og alene opfylde de betingelser, der fremgår heraf.*” hvorefter de problematiserede det og anførte, at hun ønskede det forelagt på det nordiske møde. Forespurgt om der står noget om, at der er nogen, der har fået forkerte afslag, og at der var noget forkert i behandlingen, forklarede vidnet, at man skal læse de ting, der er vedlagt. Det var som opfølgning på det. Forespurgt hvad man skulle læse, forklarede vidnet, at man f.eks. skulle læse mavebæltet af 23. januar 2009. Forespurgt om det havde været en idé at skrive ”som anført i mavebæltet af 23. januar 2009 har Indfødsretskontoret i en række sager truffet forkerte afgørelser” forklarede vidnet, at hun synes, det bør drøftes med Claes Nilas. Hun talte ikke med ministeren om det. Der må være foregået nogle drøftelser mellem ministeren og Claes Nilas om disse ting. Forespurgt om hun synes mavebæltet af 20. februar 2009 var i orden, forklarede vidnet, at hun sagde fra i det omfang, hun kunne sige fra. Det vil hun påstå. Hun brød sig ikke om det. Det har hun allerede sagt. Forespurgt om det var, fordi hun ikke brød sig om, at man blev ved med at behandle sagerne på forkert grundlag, forklarede vidnet, at hun gerne ville have haft en afgørelse hurtigere, end hun fik. Forespurgt om det ministerbetjeningsmæssige forklarede vidnet, at det skal advokaten spørge Claes Nilas om. Foreholdt at hun var kontorchef og leder af kontoret, forklarede vidnet, at hun gjorde, hvad hun kunne. [20. marts 2013, side 535-536]

Foreholdt ekstraktens side 9453 (Aftale om indfødsret) ”§ 17. *I overensstemmelse med FN-konventionen af 1989 om barnets rettigheder kan børn, der er født statsløse i Danmark, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet.*” forklarede vidnet, at det var en retningslinje, de skulle efterleve. Forespurgt om man kunne ændre den uden at spørge Folketinget, forklarede vidnet, at det kunne man ikke. Forespurgt om hvordan man så skulle forholde sig til børn i forhold til vandelskrav, hvis man fik en ordre om at efterleve de almindelige retningslinjer, forklarede vidnet, at det er et meget godt spørgsmål. Forespurgt om det kun var et spørgsmål om konventionen eller også om cirkulæret, forklarede vidnet, at der havde været nogle undersøgelser af, om børnekonventionen skulle fortolkes mere lempeligt end 1961-konventionen. Det ligger der også i den udtalelse, der blev indhentet fra Udenrigsministeriet om muligheden for at afgive erklæringer. Der er der en passus om, at der ikke var anledning til at tro, at man ikke kunne stille de samme betingelser efter børnekonventionen, som man kan efter 1961-konventionen. Man har vurderet, at man også kunne stille et vandelskrav for de 15-18-årige, hvis man kunne det for ansøgere, der var omfattet af 1961-konventionen. Foreholdt mavebæltet af 20. februar 2009 og at de både skulle efterleve de almindelige retningslinjer og behandle sagerne som hidtil, og at der indtil dette tidspunkt stort set ikke var givet afslag efter børnekonventionen, forklarede vidnet, at det kunne have været formuleret bedre. Det, der menes, er, at de skulle behandles som i nogle tilfælde, hvor der blev stillet vandelskrav. Det fik hun at vide af Kim Lunding. Forespurgt hvad argumentationen er for, at man kan forstå ”*almindelige retningslinjer*” og ”*som hidtil*” på den måde, at man skal give børnene afslag, forklarede vidnet, at det var sådan, man ønskede, at det skulle forstås. Det kunne have været skrevet lidt mere tydeligt.

Foreholdt at hun har forklaret, at hun ikke på noget tidspunkt har været i tvivl om, at danskkravet ikke kunne stilles til børn omfattet af børnekonventionen, forklarede vidnet, at det er rigtigt. Forespurgt om man kunne undersøge, om de opfyldte danskkravet, eventuelt for at underrette Indfødsretsudvalget om det, forklarede vidnet, at man godt kunne undersøge det, men man kunne ikke stille det som et krav. Man kunne heller ikke kræve, at de kom med dokumentationen, fordi det ikke var en betingelse, men man kunne godt spørge dem. Det gør de også i dag.” [20. marts 2013, side 542-543]

7.5.11.4 Christian Lützen

Christian Lützen har foreholdt mavebæltet af 20. februar 2009 forklaret, at

”Han var ikke i tvivl om dengang, at der kunne være den konsekvens, at der var nogen, der fik afslag, fordi man ville sagsbehandle i overensstemmelse med de almindelige retningslinjer. Det kan han ikke forestille sig, at han var i tvivl om. Forespurgt om ikke næste led i det ræsonnement var, om det var i strid med konventionen, forklarede vidnet, at som han husker det, var man på det tidspunkt i et undersøgelsesforløb om, hvordan man skulle fortolke konventionen, og hvad kunne man gøre i forhold til konventionen. Konventionen sagde noget og retningslinjerne noget andet, men hvilke krav kunne man stille? Dengang havde han den forståelse af sagen, at det var nødvendigt at spørge andre sammenlignelige nordiske lande, som gjorde andre ting. Forespurgt om han fra mavebæltet af 23. januar 2009 og det vedlagte notat havde et billede af, at undersøgelsesprocessen i realiteten var udtømt, idet Indfødsretskontoret indstillede, at man skulle behandle sagerne efter konventionernes ordlyd, forklarede vidnet, at han tror, at det er væsentligt at holde fast i, at der blev lagt et mavebælte til ministeren med notat om, at man gjorde nogle forskellige ting i nogle nordiske lande. Han er ikke enig i, at det fremstår som om, at man gør noget andet end det, man egentlig burde gøre, men det er en anden diskussion. Der var en besked i mavebæltet om, at Norge var ved at kigge på området. Spørgsmålet var så, om det var naturligt for en minister at spørge ind til det. Han synes, når han kigger på sagen nu, at det var meget naturligt at spørge ind til disse ting. Som han erindrer det, var det præcis det, der skete. Ministeren syntes ikke, at hun fik et klart svar. Hvis han kigger på det nu, synes han, at det fremstår temmelig forvirrende. Forespurgt om spørgsmålet om orientering af Folketinget blev drøftet på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, at de talte om det. Forespurgt om det var noget, han selv overvejede, forklarede vidnet, at han ikke kan huske, hvad han præcist tænkte.

Foreholdt af kommissionens formand at Kim Lunding har forklaret, at hans tanke var, at hvis man skrev det klart og tydeligt til ministeren i mavebæltet, at det kunne være i strid med konventionerne og senere, at det kunne være et juridisk problem, ville hun ændre sin beslutning, at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hvis hun havde fået et af de første mavebælter, hvor advarslen stod, ville hun have ændret sin beslutning eller i hvert fald gjort klart, at hun ikke ønskede, at det skulle være en konsekvens af, at hun hørte de nordiske lande, at der blev givet afslag i strid med konventionerne, at det var vidnet, der efter drøftelse med Claes Nilas sørgede for, at afsnittene blev fjernet, og at nogen kunne tænke, om det ikke var en dårlig idé at fjerne de afsnit, fordi de kunne dokumentere en vejledning til ministeren, som måske senere kunne være svær

at dokumentere og forespurgt, om han har en kommentar til det, forklarede vidnet, at på det tidspunkt syntes han, at den første forelæggelse, der kom op, ikke havde en karakter eller var skarp nok til at kunne lægges til ministeren. Det, han hæfter sig ved, er baggrundsmusikken og det juridiske: hvad gjorde man i andre nordiske lande? Det var der gjort forsøg på fyldestgørende at redegøre for. Det var det, der var lagt til ministeren. Ud fra et processpor handlede det på dette tidspunkt om, at man skulle nå til den næste del. Han tænkte ikke advarsler på dette tidspunkt. Foreholdt at processporet måske blev lettet, men med tanke på embedsmænds pligter, hvorefter man har pligt til at orientere en minister om, at ministerens beslutninger kan være i strid med nogle regler, og at det er anbefalet at foretage en sådan orientering skriftligt med henblik på dokumentation, og at det set fra den vinkel kunne være en dårlig beslutning, forklarede vidnet, at på det tidspunkt havde han ikke en anden opfattelse af sagen end, at ministeren var fuldt ud orienteret om, hvad denne sag handlede om. Om skriftlighed kan man sige, som han læser sagen nu, at der både i august 2008 og januar 2009 var tydelig skriftlighed om dette. Dette mavebælteforløb handlede om det næste skridt.

Forespurgt af advokat Jacob Goldschmidt om han med det første mavebælte, der blev lagt op, mener mavebæltet af 16. februar 2009, forklarede vidnet, at det lyder rigtigt.

Forespurgt om han i forbindelse med forløbet fra mavebæltet af 16. februar 2009 og frem til mavebæltet af 20. februar 2009 på noget tidspunkt drøftede med Kim Lunding eller Dorit Hørlyck, om der var en indholdsmæssig begrundelse for at ændre i mavebælterne, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. Foreholdt at han brugte ordet ”eksekveringsmavebælte”, forklarede vidnet, at det var et ord, han tilfældigt brugte. Foreholdt at det ord ikke blev brugt af udspørgeren, men at Claes Nilas brugte ordet mange gange i sin forklaring og forespurgt, om det er indgået i en ordveksling, som han og Claes Nilas havde på det tidspunkt, eller om det er et ord, der har dannet sig bagefter, forklarede vidnet, at han nødig vil svare på præcist, hvilket ord der blev brugt om mavebæltet. Forespurgt om det var noget han og Claes Nilas havde dialog om, forklarede vidnet, at der kom et mavebælte op, som var rodet. Der var en drøftelse om, at det skulle strammes op.

Foreholdt af advokat Nicolai Westergaard at han i forbindelse med den første afhøring indledte sin forklaring med at beskrive, hvad hans rolle som ministersekretær var, og at han benyttede udtrykket, ”at han fes op og ned af trapperne med papirer”, og at han i øvrigt ikke stod for en egentlig sagsbehandling, men at han kunne finde på at rette kommaer og punktummer og forespurgt, om det

var en korrekt beskrivelse af hans funktion, at han ikke foretog egentlig sagsbehandling, forklarede vidnet, at det er ministersekretærens funktion. Forespurgt om hvordan det hænger sammen med ønskerne om rettelser i mavebælterne i februar 2009, hvor han gik relativt tæt på substansen i mavebæltet, forklarede vidnet, at han tror, at det hænger fint sammen. Ministersekretærens opgave var at være bindeled mellem minister, departementschef og huset og sørge for, at de beskeder, der kom den vej rundt, blev afleveret. Det er rigtigt, at der var et forløb i forhold til det første mavebælte i februar 2009. Han tror, at det var det, han skribede løs på. Som han vist også har forklaret, var det noget, han havde en drøftelse med Claes Nilas om og skrev lidt ned på. Han mener også, at han havde en samtale med Dorit Hørlyck. Ministersekretærens opgave ville også være at videregive ønsker om, at noget skulle rettes, eller at et § 20-spørgsmål til Folketinget skulle formuleres på en anden måde. Det videregiver man altid til det faglige niveau i ministeriet, som kan sige, hvordan de synes, det skal stå. Foreholdt at han i dette forløb skulle have været ekspeditionskontor for Claes Nilas, at de ting, der kom ind, var noget, han havde drøftet med Claes Nilas, og at det var en bestilling fra ham, der fandt udtryk i mavebæltet, forklarede vidnet, at de havde en drøftelse om det første, og at der var nogle pinde til, hvordan det skulle se ud. Der var en runde to, hvor der var skrevet noget mere, hvor han spurgte departementschefen, om det var for meget. Det var en formulering, der lige pludselig var kommet ind omkring et eller andet med noget juridisk. Hvis der spørges, om indholdet af rettelserne, ”*hastende*” eller så videre, som han fik slettet i anden runde, var noget, han havde holdt et møde med Claes Nilas om, er svaret, at det husker han ikke.

...

Foreholdt af advokat Bjørn Høberg-Petersen at det første, der blev ændret i mavebæltet af 16. februar 2008, står lige efter sætningen om, at sagerne er af hastende karakter og forespurgt, hvorfor han stregede, at sagerne var af hastende karakter, forklarede vidnet, at det kan han ikke svare på. Han kan konstatere, at i det mavebælte, som ministeren skrev under på, fortsat stod de pointer ”... *hvor behandlingen endnu ikke er påbegyndt, indstilles det,*”. Det er rigtigt, at ordet ”*hastende*” er gledet ud. Han husker ikke, hvorfor han stregede ”*hastende*” ud. Forespurgt om det var noget, han fik besked på af Claes Nilas, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, at de talte om, at man skulle strege ordet ”*hastende*”. Han mener i øvrigt stadig, at sætningen står der. Foreholdt at det forsvinder ud af mavebæltet af 20. februar 2009, forklarede vidnet, at han satte en streg over det. Mavebæltet gik tilbage til kontoret, og da det kom op igen, stod det der ikke længere. Foreholdt ekstraktens side 183 (Mavebælte af 16. februar 2009) ”*Indfødsretskontoret vil sørge for at notere journalnummeret for så vidt angår ansøgninger fra statsløse, som afgøres i denne periode, og indtil det er afklaret, om Danmark vælger at opfylde sine internationale*

forpligtelser, ...” og at det fremstår som en valgmulighed, at man ikke opfylder Danmarks internationale forpligtigelser, forklarede vidnet, at han ikke tror, at han på det tidspunkt tænkte meget nøje over det. Det, der står her, står i det materiale, som allerede var tilgængeligt for ministeren på dette tidspunkt. Foreholdt at FN konventionen efter hans note to på mavebæltet af 16. februar 2009 skulle nedtones, og at det på ekstraktens side 188 i mavebæltet af 19. februar 2009 blev til *”Indfødsretskontoret skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at kontoret dermed er klar over, at der i forhold til ansøgere, der vil blive meddelt afslag kan være et juridisk problem.”* hvilket også blev streget og forespurgt, om det ikke er ubestrideligt rigtigt, at afslag på et tvivlsomt grundlag ville udgøre et juridisk problem, forklarede vidnet, at han tror, at der på dette tidspunkt lå en relativt godt oplyst sag til ministeren, og at der havde været en drøftelse om sagen, hvor man havde besluttet sig for at gøre nogle ting. Han kan ikke huske, om det ikke var der, han spurgte Claes Nilas, om dette skulle med på den videre vej, hvilket han svarede, at det ikke skulle. Det var vel, fordi det ikke var nødvendigt. Foreholdt samme dokument *”Det kan i gøre ex officio!”* og forespurgt om der ikke var indbygget en forventning om, at der kunne blive behov for at genoptage behandlingen af nogle sager, fordi grundlaget, man afgjorde dem på, var forkert, forklarede vidnet, at der var vel indbygget den mulighed, at man skulle træffe andre afgørelser. Det fremgik også af de tidligere mavebælter. Forespurgt om det ikke var rimeligt at nævne, at de blev nødt til at notere nogle sager for at kunne trække dem frem, når eller hvis man traf afgørelse, hvis dette skulle være det operationelle mavebælte, forklarede vidnet, at han ikke kan huske, om der var en drøftelse med ministeren om, hvordan man skulle håndtere sagerne. Han har ikke efterfølgende tænkt andet end, at spørgsmålet om, at man noterede sagerne, også var noget, der havde været drøftet med ministeren. Foreholdt at nogen har forklaret, at de ikke syntes, at ministeren fik en god vejledning via mavebæltet af 20. februar 2009, forklarede vidnet, at han ikke synes, at den vurdering er op til ham. Når han ser, hvordan sagen var lagt op forskellige gange, synes han, at sagen var skåret relativt godt til. Der var et ønske om at se, hvad man gjorde andre steder.” [22. maj 2013, side 984-991]

7.5.11.5 Kim Lunding

Kim Lunding har foreholdt, at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun opfattede mavebæltet af 20. februar 2009 som en bekræftelse af sin opfattelse af sagen, at ansøgningerne var i god gænge og i færd med at blive afgjort i overensstemmelse med konventionen og forespurgt, om hun har sagt til ham, at hun opfattede mavebæltet sådan, forklaret, at

”det gjorde hun ikke. Han har ingen erindring om, at hun har nævnt det. [22. maj 2013, side 1012]

Foreholdt udkast til protokol af 20. marts 2013 side 53 (Dorit Hørlyck) ”Foreholdt ekstraktens side 9453 (Aftale om indfødsret) ”§ 17. ...” forklarede vidnet, at det var en retningslinje, de skulle efterleve. Forespurgt om man kunne ændre den uden at spørge Folketinget, forklarede vidnet, at det kunne man ikke.” af advokat Anders Valentiner-Branth og forespurgt om han er enig i, at § 17 i cirkulæret medførte en selvstændig retsstilling, så det i forhold til børnekonventionen ikke kun var en konventionssag, forklarede vidnet, at det er han enig i. Foreholdt samme dokument ”... Foreholdt mavebæltet af 20. februar 2009 og at de både skulle efterleve de almindelige retningslinjer og behandle sagerne som hidtil, og at der indtil dette tidspunkt stort set ikke var givet afslag efter børnekonventionen, forklarede vidnet, at det kunne have været formuleret bedre. Det, der menes, er, at de skulle behandles som i nogle tilfælde, hvor der blev stillet vandelskrav. Det fik hun at vide af Kim Lunding. ...” og ekstraktens side 190 (Mavebælte af 20. februar 2009) ”at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, ...” og forespurgt om han sagde til Dorit Hørlyck, at det betød, at de skulle gå i gang med at behandle børnesagerne i strid med § 17, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. For ham var det på dette tidspunkt ikke en børnesag. Det var 1961-konventionen, det drejede sig om. Som han husker det, kom børnespørgsmålet op senere. [22. maj 2013, side 1016]

Foreholdt ekstraktens side 189 (Mavebæltet af 20. februar 2009) ”I de øvrige modtagne ansøgninger efter § 17 indstilles det i mavebæltet af 23. januar 2009, at ansøgeren optages på et lovforslag, uanset at den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf, som efter de almindelige retningslinjer ville give karenstid eller eventuelt medføre en udelukkelse fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.” som tiltrædes af ministeren og forespurgt om, hvordan kontorreferaterne hang sammen med dette mavebælte, forklarede vidnet, at det kan han ikke sige. Forespurgt om han på noget tidspunkt talte med Dorit Hørlyck om, hvordan denne praksis opstod, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Forespurgt om det er hans opfattelse, at det nordiske spor heller ikke handlede om børnekonventionen, forklarede vidnet, at sådan opfattede han det. Mellem april og august 2008 var det statsløsekonventionen, det drejede sig om.” [29. maj 2013, side 1063]

7.5.11.6 Claes Nilas

Claes Nilas har foreholdt mavebæltet af 20. februar 2009 forklaret, at

”Han syntes ved det sidste mavebælte, at det stadig ikke var skrevet helt godt, men nu måtte de videre. Han ville ikke have skrevet det på den måde. Hvis han selv havde været jurist på sagen, havde han skrevet det på den måde, at han havde henvist til den juridiske vurdering i mavebæltet fra den 23. januar 2009, han havde henvist til de to møder, de havde haft med ministeren, og så havde han skrevet, hvad ministeren på den baggrund havde besluttet. Det havde været en bedre måde at formulere det på. Han syntes på den anden side, da han så mavebæltet fra 20. februar 2009, at det ikke var lavet på den helt rigtige måde, men det var nede i ”pernittengrynsafdelingen”. Der stod imidlertid klart, at det var ministeren, der havde besluttet, at hun ville drøfte fortolkningen med sine nordiske kollegaer, og der stod også klart, at den håndfuld sager, som Dorrit Hørlyck havde, ville blive afgjort på hidtidigt gældende retsgrundlag. Han tænkte så, at han ville lægge mavebæltet ind til ministeren.

Forespurgt om det er rigtigt, at rationalet bag beslutningen om at tage advarslen ud af mavebæltet var, at den ikke var nødvendig, fordi der var tilstrækkeligt mange advarsler, og ministeren kendte sagen i forvejen, forklarede vidnet, at da han lagde mavebæltet ud både den første og den anden gang, gjorde han det alene med tanke om, at mavebæltet var for meget, at det var uklart, og at det burde være mere præcist. Det var det, han første gang sagde til Christian Lützen, og det var det, han anden gang skrev ”JA” til, at det stadig var for meget. Han vidste, at Christian Lützen vidste, at intentionen med mavebæltet var, at det meget klart skulle afspejle de to beslutninger. Det kom det faktisk ikke rigtigt til næste gang, men han tænkte, at de måtte videre i sagen. Forespurgt om han ikke hæftede sig ved de to sætninger med advarslerne, forklarede vidnet, at han læste det hurtigt igennem, og han kan huske, at han hæftede sig ved, at indstillingen var tiltrådt af afdelingschefen, som havde været med på mødet, og at indstillingen var, at sagerne skulle afgøres efter den hidtidige gældende retstilstand, og at det ville kunne føre til afslag. Det var i forlængelse af det, de havde drøftet på mødet. Den indstilling kunne han godt forstå, og den kom også fra en person, der havde været med på mødet, og han sagde også til Christian Lützen, at selve indstillingen skulle med, men at de skulle have spidset mavebæltet til. Andet tror han ikke, at han sagde.

Forespurgt om han gjorde sig andre tanker om det, f.eks. at det måske kunne være et problem, hvis nu ministeren så en sådan sætning, forklarede vidnet, at de havde en sag, hvor de kendte hele sagsforløbet. De vidste, hvad der var kommet ud af undersøgelserne, og de vidste, hvad den juridiske fastlæggelse til

sidst var. På dette tidspunkt var de midt i sagsforløbet, og de var på det sted i sagsforløbet, hvor de havde haft et meget klart fagligt mavebælte af 23. januar 2009 til ministeren, og de havde haft en række drøftelser med hende efterfølgende, hvor de havde vendt alle aspekter af sagen. Han tænkte på den måde, at et mavebælte, hvor de lige holdt ministeren fast på sine beslutninger, og som var et eksekveringsmavebælte, måske kunne være en god idé. Det var det, han gik ud og sagde til Christian Lützen, da han gav ham sagen. Forespurgt om sætningen blev taget ud for at beskytte den beslutning, som ministeren havde truffet, sådan at det var muligt at gennemføre undersøgelsen uden forstyrrelser, idet advarslen kunne gøre det vanskeligt at gennemføre undersøgelsen, forklarede vidnet, at hans oplevelse af sagen på dette tidspunkt var, at de havde haft møder med ministeren, hvor de havde vendt alle juridiske sten i sagen. Da det endte med, at ministeren traf beslutningen om, at de måtte ekspedere sagerne på det foreliggende grundlag, var det fuldstændigt klart på mødet, og det var drøftet, at hvis det ikke endte med, at ministeren nåede frem til en fortolkning med sine kollegaer, hvor man kunne stille en række yderligere betingelser, ville de komme til at give nogle forkerte afslag. Det havde været udtrykkeligt drøftet på mødet. Ministerens beslutning var de to elementer, som han har nævnt. Derfor tænkte han om mavebæltet, at det måske kunne være en meget god idé med et eksekverende mavebælte, der holdt ministeren fast på sine to beslutninger.

Forespurgt om han i forhold til tidligere tjenestemandssager, hvor man har været inde på, at det var væsentligt at sikre sig et bevis for, at en overordnet, hvor der kan foreligge en mulighed for et regelbrud, var orienteret, gjorde sig tanker om sikring af bevis for, at han havde orienteret ministeren, forklarede vidnet, at han var i Integrationsministeriet i omkring seks og et halvt år. Der var hen ad vejen rigtig mange svære sager med svære beslutninger, hvor man skulle veksle og vurdere forskellige hensyn. De havde haft alle de hensyn oppe at vende på møderne med ministeren, og hun havde truffet en afgørelse om den yderligere nordiske undersøgelse, som han ikke syntes var nødvendig. Det var ikke hans indstilling, men det var en afgørelse, der var båret af saglige hensyn, og som hun godt kunne begrunde på baggrund af mavebæltet af 23. januar 2009 og det tilhørende notat. Ud af det kom så diskussionen om, at de havde nogle sager, og hvad de skulle gøre ved dem. Det havde de også en saglig og juridisk diskussion om. Det var en svær afgørelse. På den ene side kom hans kontorchef og sagde til ham, at hun havde nogle sager, som hun syntes, var klar til afgørelse. På den anden side havde han den grundindstilling, at der var igangsat et procedureskridt fra ministerens side, der var sagligt motiveret og med udgangspunkt i et ønske om at overholde konventionerne. Det endte med ministerens beslutning om, at sagerne skulle ekspederes ud

fra hendes opfattelse af, at retsstillingen stadig var uafklaret på området. Det vil sige, at det også kunne føre til, at der kom det ud af ministermødet, at der var en juridisk afklaring af, at der af nogle bestemte grunde kunne stilles kriminalitetskrav og sprogkrav osv. Der ville i så fald ikke være blevet truffet forkerte afgørelser.

Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun troede, at når der stod, at ansøgningerne skulle behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, betød det, at ansøgningerne blev behandlet efter gældende ret inklusive konventionerne, og at hun havde en klar opfattelse af, at konventionerne gik ud på det, der fremgik af konventionernes ordlyd, og forespurgt om vidnet efterfølgende fra Birthe Rønn Hornbech har hørt, at hun opfattede mavebæltet af 20. februar 2009 sådan, forklarede vidnet, at det kan han ikke forstå, fordi hændelsesforløbet, sagsforløbet og udredningsforløbet var, som han har beskrevet. Foreholdt at hvis advarslen ikke var slettet, var der måske ikke igangsat en kommissionsundersøgelse, forklarede vidnet, at sagen på dette tidspunkt to gange havde været lagt til ministeren med deres faglige vurdering. I august/september 2008, hvor han var enig med afdelingen i deres faglige vurdering og i januar 2009, hvor han var enig med afdelingen i deres faglige vurdering af sagen. Der var begge gange møder med ministeren, og sagen tog et andet spor begge gange, nemlig at juraen skulle undersøges mere. Det var det ene forløb. Det andet forløb var det, han var inde på tidligere – i den sidste fase på mødet i begyndelsen af februar 2009, hvor de blandt andet drøftede den håndfuld sager, som Dorit Hørlyck havde liggende, og de vendte alle juridiske hjørner. Det stod stjerneklart for dem alle omkring bordet, hvad de juridiske vurderinger i sagen var. Når ministeren traf den beslutning, at sagerne skulle ekspederes på det hidtidige grundlag, sagde de til hende, at hun ikke kunne være sikker på, at der ud af hendes nordiske undersøgelse kom det resultat, at man kunne stille en række yderligere betingelser, og at det kunne føre til, at de så traf nogle forkerte afgørelser, som skulle kunne omgøres. Sådan var forløbet.

Foreholdt at Kim Lunding har forklaret, at han ikke har deltaget i mødet, at initiativet til mavebæltet kom fra kontoret, at konsekvensen af ministerens første beslutning var, at de var nødt til at træffe afgørelser efter de gældende retningslinjer, fordi de ikke kunne have sagerne liggende længere, og at det var derfor, at de indsatte en advarselssætning om, at det kunne være i strid med konventionen i håb om, at ministeren ville ændre sin beslutning, forklarede vidnet, at han har opfrisket sin viden, som man skal efter retsplejelovens § 184, og han har meget præcist fortalt om de møder, der har været, og som han selv har deltaget i. Det har han overhovedet ingen problemer med at fortælle om.

Derfor var hans oplevelse af sagen på dette tidspunkt, at de havde vendt sagen grundigt med ministeren, og der var kommet de to beslutninger ud af det. Mavebælteforløbet er relativt udramatisk for ham. Forespurgt om hvorfor Kim Lunding, hvis han var med til mødet, hvor beslutningen blev truffet, påtager sig ansvaret for et mavebælte af denne karakter, forklarede vidnet, at han på det tidspunkt vidste, at Kim Lunding var gået på ferie. Han var ikke med i sagen i lige denne periode. Det eneste, han noterede sig her, var, at indstillingen var drøftet med og tiltrådt af afdelingschefen. Det var han meget tryk ved, fordi Kim Lunding havde været med til møderne og med i den juridiske diskussion og også havde været med til at høre ministerens beslutning. Han kunne se, at den indstilling, som Kim Lunding kom med i mavebæltet af 16. februar 2009, og som vidnet syntes var helt rigtig og lagde vægt på, gik uforandret videre og blev en del af mavebæltet af 20. februar 2009. Forespurgt hvorfor beslutningen på møde to ikke var reflekteret i mavebæltet, hvis Kim Lunding havde deltaget i mødet, forklarede vidnet, at han ikke ved, hvad der foregik nede i huset, og hvordan ting blev kommunikeret. Han har ingen viden om, hvorvidt Kim Lunding har været med til at lave mavebæltet. Han noterede sig bare, at afdelingschefen havde tiltrådt den indstilling, der var i mavebæltet. Den indstilling var han helt tryk ved, og den afspejlede mødets resultat. Han kan udmærket huske de møder, der var, og han kan udmærket huske, hvad der kom ud af møderne. Hvis han skulle have skrevet et eksekveringsmavebælte, havde det været betydeligt strammere og klarere og mere præcist, men han har ikke formuleret det.

Forespurgt om det kan være en mulighed, at Kim Lunding ikke var med til det møde, forklarede vidnet, at han har forklaret om sin meget præcise erindring om møderne og hele forløbet i januar og februar 2009. Det har han en fuldstændig klar erindring om. Forespurgt om hvor præcis hans erindring er om, hvorvidt Kim Lunding deltog i møde to, forklarede vidnet, at mødedeltagerne på begge møder var de samme, nemlig ministeren, Kim Lunding, Christian Lützen og ham. Det hang dels sammen med, at de ikke blev færdige med sagen på møde et, dels at møde to var et af de sædvanlige møder, som de ofte havde, når ministeren var i huset, hvor de samlede op på sager i forhold til afdelingschefen. På møde to håndterede de også nogle andre sager. Forespurgt om han erindrer specifikke ting, som gør ham sikker på, at Kim Lunding var med på møde to, forklarede vidnet, at han har valgt den linje, at han fortæller fuldstændigt om, hvad der er foregået i denne sag, hvilke møder, der har været, og hvad han selv har deltaget i. Det har han overhovedet ikke problemer med. Der var to møder, og mødedeltagerne var dem, som han har nævnt. På møde to havde de en grundig juridisk diskussion om sagen, hvor alle deltog. Han kan ikke huske specifikt, hvad Kim Lunding sagde, og hvad han selv sagde.

Kim Lunding var selvfølgelig med, fordi ministeren altid ville have den faglige ekspert med, så hun kunne stille spørgsmål til vedkommende. Dorit Hørlyck var ikke med på mødet, og både han og Kim Lunding refererede på mødet til hende, fordi de begge havde fået henvendelse fra hende, efter hun havde fået meddelelsen om, at der skulle ske en yderligere nordisk undersøgelse. Hun havde både fortalt Kim Lunding og ham, at hun havde nogle sager, der var klar til ekspedition og spurgt, hvad hun skulle gøre med dem. Det bragte de begge op på mødet. Forespurgt om han kan udelukke, at Kim Lunding ikke skulle have deltaget i mødet, forklarede vidnet, at mødedeltagerne til begge møder var de samme. Forespurgt om han har orienteret andre om forløbet af møde to, f.eks. i forbindelse med udarbejdelsen af redegørelsen til statsministeren, forklarede vidnet, at 2011-forløbet, hvor de skulle redegøre for sagen, havde et helt andet formål. Formålet var ikke at angive datolinjer for møder. Forespurgt om han har orienteret andre uden for mødedeltagerne om møde to, forklarede vidnet, at i de seks et halv år, han var i Integrationsministeriet, havde han tusindvis af møder. Det var ikke sådan, at han specielt skulle afrapportere dem til nogen.

Forespurgt om han på et tidspunkt talte med ministeren, om hun kunne huske, hvad hun havde sagt på møde to, forklarede vidnet, at han er fuldstændigt sikker på, hvordan forløbet har været. Hans oplevelse af sagen med de møder, de havde med ministeren, og med det eksekveringsmavebælte af 20. februar 2009, der til sidst kom ud af det, var, at sagen var ekspederet på det tidspunkt. Han regnede ikke med at høre om den før umiddelbart efter ministermødet. Forespurgt om han har orienteret Nanna Fischer eller Henrik Larsen om indholdet af møde to i forbindelse med, at de skrev dele af redegørelsen til statsministeren, forklarede vidnet, at det er et helt andet sted i sagen. I forløbet om redegørelsen var de i gang med at lave en redegørelse til statsministeren, og alle mulige oplysninger om faktum var fremme. Målet var ikke i forbindelse med redegørelsen at gengive de enkelte skridt og møder i sagen. Målet var at afgive en redegørelse, der afdækkede, hvordan sagen kunne være opstået, og hvilke juridiske vurderinger der var i sagen. Forespurgt om han orienterede Henrik Larsen om indholdet af mødet, forklarede vidnet, at det, han kan huske om redegørelsesforløbet, er, at de havde en skrivegruppe i sagen, som skulle lave redegørelsen. Skrivegruppen bestod i første række af Nanna Fischer og Kim Lunding. Han bidrog også selv til nogle af konklusionerne osv. De inddrog andre efter behov i skrivearbejdet. Det var blandt andet Kirska Reinholt, Dorit Hørlyck, Henrik Larsen, Christian Lützen osv. Det var et meget intenst forløb, hvor nogle skrev forskellige bidrag. Forespurgt om han har nogen erindring om at have orienteret nogle af dem og særligt Henrik Larsen specielt om møde to, forklarede vidnet, at de havde mange møder i det forløb, hvor de gennem-

gik sagen og talte sammen. Der var ingen bindinger. Det forløb var intenst. De var pressede i tid i det forløb. Han kan ikke huske, hvad der blev sagt på enkelte møder i den forbindelse.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen om ordene ”*som hidtil*” i indstillingen i mavebæltet af 20. februar 2009 var en dækkende beskrivelse af, hvordan situationen var på dette tidspunkt, og om der på dette tidspunkt var nogen sagsbehandling overhovedet, forklarede vidnet, at indstillingen, som han så den, da den kom op i mavebæltet, reflekterede den beslutning, som ministeren havde truffet efter deres drøftelser, nemlig at de sager, der lå, skulle behandles, og de skulle behandles sådan, at man stillede betingelser, f.eks. om kriminalitet og sprog osv. Det syntes han, at indstillingen reflekterede fuldt ud. Forespurgt om det ikke ville have været mere dækkende at skrive, at behandlingen af sagerne blev genoptaget, forklarede vidnet, at han syntes, da han så indstillingen, der kom fra kontoret, og som var tiltrådt af den afdelingschef, der var med til mødet, at den reflekterede det, som var udkommet af mødet med ministeren. De havde fået at vide, at Dorit Hørlyck havde en håndfuld sager, som var klar til afgørelse. Spørgsmålet var, om de overhovedet skulle afgøre dem, eller om de skulle udsætte dem. Hvis de skulle afgøre dem, var spørgsmålet, om de skulle afgøre dem efter den hidtil gældende retstilstand. Det syntes han, at det reflekterede. Forespurgt om han har hæftet sig ved ordene ”*gældende retningslinjer*” forklarede vidnet, at han, da han så indstillingen, og det var første gang i mavebæltet af 16. februar 2009, kunne se, at den kom fra kontoret. Den var tiltrådt af afdelingschefen, og han kan huske, at han tænkte, at den afspejlede den beslutning, som ministeren havde truffet på mødet, nemlig at den håndfuld sager, som Dorit Hørlyck havde, skulle behandles. De skulle ikke udsættes, og de skulle behandles på den måde, at man stillede de almindelige betingelser. Det syntes han, at mavebæltet reflekterede fint.

Forespurgt om han hæftede sig ved, at Indfødsretskontoret skrev i mavebæltet af 16. februar 2009 ”*om Danmark ville overholde sine internationale forpligtelser*”, som indikerer, at der ikke er tvivl om, hvad forpligtelserne går ud på, men om man vil overholde dem, forklarede vidnet, at det, han kan huske om forløbet, er, at mavebæltet kom op på kontorets eget initiativ. Den indstilling, der var i mavebæltet, havde afdelingschefen tiltrådt og stod fagligt inde for. Ministersekretæren kom ind og sagde til ham blandt en masse andre sager, at mavebæltet vist ikke helt afspejlede de beslutninger, som ministeren havde truffet. Senere på dagen læste han hurtigt mavebæltet igennem og var umiddelbart enig med ham. Han gik senere på dagen ud til ham og gav ham dem i hånden sammen med en række andre sager og sagde, at det var han enig med ham i og spurgte, om han ikke ville tale med Dorit Hørlyck om det og sørge

for et mere præcist mavebælte. Foreholdt at afsnittet om at kunne identificere de afslag, der måtte blive givet, gled ud og forespurgt, om det ikke var et væsentligt tryghedsskabende element for ministeren, at man kunne finde de forkert afgjorte sager, og om det var rimeligt at lade den oplysning gå ud af eksekveringsmavebæltet, forklarede vidnet, at hans erindring om forløbet er ganske klar. De havde drøftet denne sag meget grundigt med ministeren på møderne. Ud af det kom der to beslutninger, som også stod alle mødedeltagerne helt klart. Der kom efterfølgende et mavebælte, som ikke var bestilt, og som blev lagt op på kontorets eget initiativ. Han tænkte, at det måske kunne være en meget god idé i denne sag, at de lige holdt ministeren fast på de to beslutninger, der var truffet i sagen. Hvis han skulle have skrevet mavebæltet, havde han skrevet det mere præcist, og han havde skrevet det mere reflekterende – den juridiske indstilling skulle vedlægges, og den lå i mavebæltet af 23. januar 2009 med det tilhørende notat, og der skulle henvises til de møder, de havde haft med ministeren, samt at det skulle fremgå, at der var aftalt de to ting, der skulle ske i sagen.

Foreholdt at Kirsas Reinholt har forklaret, at det, når man læser mavebæltet af 20. februar 2009, kan være svært at få øje på faresignalerne, forklarede vidnet, at de havde haft drøftelser med ministeren, hvor de havde vendt alle udfaldsmuligheder, hvor hver en sten var blevet vendt, hvor de havde drøftet, hvad konsekvenserne kunne blive, hvis sagen skulle drøftes på det nordiske ministermøde, og at de skulle tage stilling til den håndfuld sager. Det havde de drøftet meget grundigt. Resultatet af de drøftelser var fuldstændigt klart for de fire, der sad med ved mødebordet. Normalt ville der ikke komme et mavebælte, efter de havde truffet sådanne beslutninger. Kontoret valgte her at lægge et sådant mavebælte op, og da han så det, tænkte han, at det måske kunne være en udmærket idé i denne sag, at de lige holdt ministeren fast på de to beslutninger, hun havde truffet. Det blev aldrig helt det, som han ville have skrevet, men han syntes dog, da han så mavebæltet af 20. februar 2009, at der var den indstilling, som afdelingschefen havde tiltrådt, nemlig at de sager, der lå, skulle behandles efter de almindelige retningslinjer, og der skulle stilles krav. Det var reflekteret, og han syntes også, at det står ret klart, selvom det ikke er skrevet på den måde, som han ville have gjort det. Der står, at det var ministeren, der havde besluttet, at hun ville drøfte sagen med sine ministerkollegaer. Det ville de normalt ikke skrive på den måde. De ville normalt skrive, at ministeriet gjorde sådan og sådan. Han tror, at det var vigtigt for kontoret at gøre opmærksom på, at det var ministeren, der havde truffet beslutningen om, at hun selv ville udrede sagen videre og drøfte den med sine kollegaer. Det var derfor, der stod ministeren i mavebæltet af 20. februar 2009. Da han så det mavebælte, tænkte han, at de ikke kunne blive ved med at koge suppe på det. De havde hund-

redvis andre sager, og han ville derfor lægge sagen videre. Ministeren tiltrådte indstillingen, og så kørte det videre frem mod ministermødet.

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard om han kan huske, hvornår møde to fandt sted, forklarede vidnet, at han ikke har en præcis erindring om datoerne for de møder, de havde med ministeren. De havde så ufatteligt mange møder med ministeren, og de havde travlt hele tiden. Han kan heller ikke huske datoer eller klokkeslæt, hvor han har holdt møder med ministeren om andre sager. Han kan huske møderne og hovedindholdet af dem. Han kan ikke huske enkelte sætninger. Han kan huske hovedindholdet af de møder, som han hidtil har forklaret om, nemlig et møde, der var en opfølgning på mavebæltet af 4. august 2008, og to møder, der var en opfølgning på mavebæltet af 23. januar 2009. Forespurgt om det er sandsynligt, at møde to blev afholdt efter den 29. januar 2009, hvor møde et blev afholdt, og inden den 11. februar 2009, hvor Kim Lunding tog på ferie, forklarede vidnet, at mødet i hvert fald blev afholdt, inden Kim Lunding tog på ferie. [3. juni 2013, side 1126-1134]

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard om det, at advarslen blev taget ud af mavebæltet af 20. februar 2009, er udtryk for, at han var villig til at løbe risikoen for, at ministeren ikke læste mavebæltet af 23. januar 2009, der var vedlagt mavebæltet af 20. februar 2009, igennem, forklarede vidnet, at han ikke forstår spørgsmålet. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun, da hun så mavebæltet af 20. februar 2009, ikke læste mavebæltet af 23. januar 2009, og forespurgt om det er en accept af risikoen for, at hun ikke læste mavebæltet af 23. januar 2009, når han tog advarslen ud af mavebæltet af 16. og 19. februar 2009, forklarede vidnet, at det ikke var et mavebælte, der var bestilt, fordi sagen var behandlet dels gennem det mavebælte, de havde lagt op i januar 2009, dels på de to efterfølgende møder. Han fik mavebæltet. Hvis de havde meget vigtige sager, eller hvis de havde sager, der virkelig krævede hans opmærksomhed, var enten afdelingschefen eller kontorchefen flinke til at gå til ham og sige det. Hvis de havde en sag, han skulle være opmærksom på, ville de tage fat i ham, enten når de kom op med nogle sager, eller på et af de mange møder, som de havde. Han mødte også Kim Lunding og Dorit Hørlyck utallige gange, og hvis de havde en sag, som de gerne ville have, at han skulle være skarp på, ville de sige det til ham. I denne sag fik han mavebæltet. Han kiggede på det under henvisning til, at det var sammen med en masse andre sager. Det virkede på ingen måde dramatisk for ham. Det var et mavebælte som mange andre. Christian Lützen ledsagede det med en bemærkning om, at det vist ikke helt reflekterede ministerens beslutninger. Han læste det lynhurtigt senere på dagen sammen med en masse andre sager og så, at det var en indstilling, som afdelingschefen havde tiltrådt, og som han syntes lød rigtigt, og at

den reflekterede mødet, men at han i øvrigt var enig med Christian Lützen i, at mavebæltet var blevet lidt langt og ikke præcist reflekterende. Det sagde han til Christian Lützen og lagde mavebæltet til ham. Forespurgt om han syntes, at sagen var vigtig, forklarede vidnet, at det var en sag, som var lagt op juridisk i januar 2009, som han havde tiltrådt. De havde møder med ministeren om sagen, som de havde i mange andre sager. De havde rigtigt mange møder om sager, fordi ministeren havde den arbejdsstil, at hun meget ofte havde opklarende spørgsmål til sagerne, inden hun ville beslutte sig. Nogle sager holdt de særskilte møder om, andre tog de i bunker med henholdsvis Kim Lunding eller Henrik Kyvsgaard. Denne sag var en sådan sag.

Forespurgt om det var en vigtig sag, forklarede vidnet, at de havde utroligt mange vigtige sager i Integrationsministeriet. Dette var en vigtig sag, og han har sikkert den dag, dette mavebælte kom op, haft 25 andre vigtige sager, som han også skulle forholde sig til. Forespurgt om meningen med et mavebælte er, at det skal være en ekstrakt af sagen, altså en kortfattet beskrivelse af sagen, så ministeren har noget, hun kunne tage stilling til, forklarede vidnet, at da han så mavebæltet, opfattede han det som et ønske fra kontoret om lige at få holdt fast på de to beslutninger, som ministeren havde truffet. Forespurgt om det er at snyde på vægten, når man refererede noget fra mavebæltet af 23. januar 2009, men ikke refererede det vigtigste, nemlig den problemstilling, som mavebæltet af 23. januar 2009 var udtryk for, forklarede vidnet, at det, han lagde mærke til, da han fik mavebæltet den 16. februar 2009, var indstillingen, som afdelingschefen, der havde det faglige ansvar på området, og som i øvrigt havde været med til alle møderne, havde tiltrådt. Den var han enig i, ligesom han var enig i alle de andre indstillinger, som Kim Lunding var kommet med i denne sag indtil da. Derfor var det vigtigt for ham, at indstillingen blev fastholdt, og det var også uforandret en del af mavebæltet af 20. februar 2009. Mavebæltet af 20. februar 2009 var for så vidt stadig ikke, som han selv ville have skrevet det. Han ville have skrevet det meget præcist og kort, reflekterende mavebæltet af 23. januar 2009, reflekterende de drøftelser, de havde med ministeren og reflekterende de to beslutninger, der var kommet ud af det. Så præcist er mavebæltet af 20. februar 2009 ikke. Det kan han kun forklare på den måde, at det skyldes, at han havde så ufatteligt mange sager hver dag, og at han har tænkt, at det vigtigste stod i mavebæltet, som blev lagt videre til ministeren. Forespurgt om de rettelser, som Christian Lützen foretog, var på eget initiativ, eller om det var på foranledning af ham, forklarede vidnet, at han er tæt på at sige, at han har svaret på det. Forløbet var det, at Christian Lützen kom ind med sagen sammen med en lang række andre sager og sagde til ham om denne sag, at det var statsløsesagen, som de havde haft møder med ministeren om, og at han troede, at vidnet ville finde, at den ikke var helt præcis reflekterende mi-

nisterens beslutninger. Han kiggede på mavebæltet senere på dagen sammen med en masse andre sager og gik ud med den til Christian Lützen og sagde, at han var enig med ham og spurgte, om han ikke kunne tale med Dorit Hørlyck om sagen. [3. juni 2013, side 1141-1143]

Forespurgt af advokat Anders Valentiner-Branth om, hvornår sagen efter vidnets opfattelse kom til at handle om børnekonventionen og cirkulæreskrivelsens § 17, forklarede vidnet, at han tror, at han har været inde på det. Det var både et spørgsmål om fortolkning af statsløsekonventionen og børnekonventionen, og det kom ind i sagen hen ad vejen. Han tror især, at det var nævnt i mavebæltet af 23. januar 2009. Forespurgt om han fik nogen orientering om, hvorfor de nu også skulle have børnekonventionen med, svarede vidnet benægtende. Ekspeditionerne var på mavebæltebasis, og de var ikke ledsaget af mundtlige nævnelser, og ingen gik op og højste flaget og sagde, at de skulle være opmærksomme på, at der nu også var et andet juridisk spørgsmål inde i sagen. Forespurgt om de på de to møder med ministeren drøftede en særlig nordisk vinkel i forhold til børnekonventionen og det særlige, at det var en dansk bestemmelse i cirkulæreskrivelsen § 17 og forespurgt om, hvad det var for en nordisk vinkel, de skulle have belyst i forhold til børnekonventionen, forklarede vidnet, at det kan han ikke huske. Forespurgt om hans opfattelse af cirkulæreskrivelsens § 17 er, at man har en selvstændig retlig regulering ved siden af konventionen, forklarede vidnet, at det, han kan huske om børnekonventionen, er, at den kom ind i sagen på et tidspunkt, formentlig første gang i januar 2009, og så var det også en del af sagen, hvor mange krav man kunne stille på basis af den konvention. Som han husker det, var det først noget de foldede endeligt ud, da de lavede redegørelsen i 2011-forløbet. Det var en del af redegørelsen, at de samlede op på, hvad det var for krav, det var muligt at stille efter den ene og den anden konvention. Det var Nanna Fischer, der stod for det arbejde. Foreholdt ekstraktens side 10127 (Mail af 19. februar 2009 kl. 07.56 fra Lene Nielsen) *"Ifølge Kirsas og mine undersøgelser vedr § 17 børn har vi aldrig givet afslag pga krim, men alene pga sprog, hvilket højst sandsynligt har været en fejl"* og forespurgt om det var nogle oplysninger, som han fik på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. Forespurgt om han ikke vidste, hvad praksis var på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at det ikke siger ham noget. Det, der siger ham noget, er de mavebælter, der blev lagt op med det juridiske indhold, de nu havde og de problematikker, de rejste. Foreholdt at Dorit Hørlyck har forklaret, at der efter hendes opfattelse ikke var tale om praksis før 2008, men om enkeltstående fejl og forespurgt, om det var noget, de drøftede, svarede vidnet benægtende. Hele spørgsmålet om hvordan sagerne var ekspederet tilbage i tiden, var noget, de efter bedste evne prøvede at udrede, da de lavede de forskellige redegørelser sluttende med redegørelsen til

statsministeren i marts 2011. Han sagde, at de måtte undersøge det faktuelle, herunder hvilke sager, der havde været afgjort på hvilke tidspunkter, og om nogen var afgjort forkert. Det skulle være fuldstændigt præcist og retvisende. Der kom nogle oplysninger af den ene og den anden karakter. Dem skrev de ind i redegørelsen.

Forespurgt om han blev orienteret om den manglende forståelse i kontoret af, hvad man mente med mavebæltet af 20. februar 2009, svarede vidnet benægtende. Det kom frem, fordi Dorit Hørlyck både var hos ham og Kim Lunding og sagde, at hun havde en håndfuld sager, der var klar til at blive afgjort. Det principielle spørgsmål var, om sagerne skulle udsættes, eller om de skulle afgøres. Det var det, de havde en diskussion om. Foreholdt kommissions opgørelse over afslag og at man fra 1999 til 2007 gav 36 tilladelser og ingen afslag efter børnekonventionen, at man i 2008 gav fem afslag, efter at man var blevet opmærksom på det, og at man samtidigt gav 17 tilladelser, at man i 2009 gav 354 tilladelser og seks afslag, og at der herefter ikke blev givet flere afslag samt forespurgt, om det giver et billede af en langvarig praksis, forklarede vidnet, at spørgsmålet om, hvilke sager der havde været, og hvordan de var blevet afgjort, og om nogen var blevet afgjort forkert, var en del af det, der blev undersøgt, da de afgav redegørelserne i 2011. Han oplevede, at de havde et kæmpe arbejde med at finde ud af, hvilke sager der var, og hvor mange der var. Det var også i ministerens interesse at finde ud af, hvor mange sager, der havde været, hvor personer måske kunne have fået fejlinformationer. Det havde de en lang række undersøgelser af, sagsantal osv. Forespurgt om det er rigtigt, når han i redegørelsen til statsministeren skrev, at det var en årelang praksis i forhold til børnekonventionen, når det første afslag blev givet i 2008, forklarede vidnet, at det afspejlede, hvordan sagen forelå på de to tidspunkter, hvor den var oppe, nemlig i august 2008 og februar 2009. Som han har nævnt flere gange, afspejlede det også, at da sagen kom op til ministeren med mavebælte af 4. august 2008, havde ministeren i første række en lang række spørgsmål til, hvordan det kunne være, hvor mange sager det drejede sig om, og om det virkelig kunne være rigtigt, at man i mange år ikke havde haft tilstrækkeligt opmærksomhed på denne konvention. Det syntes hun ikke, at hun fik klare svar på. Det var først i det forløb, hvor de lavede og afgav redegørelsen, at han og ministeren blev opmærksomme på, at selve undersøgelsen af konventionen, konventionsfortolkningen og de andre nordiske lande begyndte i februar 2008. Det var et halvt år, før de blev præsenteret for sagen. Sådan var der nogle oplysninger, der viste, at der havde været en administrativ praksis, og hvor langt den bevægede sig tilbage, redegjorde de for tidligere i redegørelsen ved at sige så præcist ud fra de oplysninger, de havde fået fra afdelingen om hvor mange sager, der havde været, og hvornår de havde været afgjort. Forespurgt om en årelang praksis

skal være mere end et år, forklarede vidnet, at det var en generel bemærkning, som ikke gik specielt på den ene eller den anden konvention. [3. juni 2013, side 1173-1175]

Foreholdt at han om mavebæltet af 20. februar 2009 har forklaret, at det skulle være et eksekverende mavebælte og forespurgt, om han drøftede det med ministeren, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Forespurgt om der var nogen særlig grund til det, forklarede vidnet, at det havde de ikke nogen drøftelse om. Foreholdt ekstraktens side 17505 (udskrift af vidnets kalender fra den 23. februar 2009) ”13:00 – 14:00 HER: Internt møde med dc og Lovkt” og at det samme møde fremgår af ministerens kalender, forklarede vidnet, at ”dc” er departementschefen, altså ham selv. Foreholdt at de havde et møde sammen samme dag, som de begge skrev under på mavebæltet, og at han kunne have en konkret anledning til at sige til ministeren, at hun skulle være opmærksom på, at mavebæltet relaterede sig til det møde, de havde tidligere, forklarede vidnet, at han stort set var sammen med ministeren hver eneste dag. Dette var et møde med lovkontoret formentlig i Udlændingefdelingen om en eller anden sag.” [9. december 2013, side 1293]

7.5.11.7 Birthe Rønn Hornbech

Birthe Rønn Hornbech har foreholdt mavebælte af 20. februar 2009 ”Som det fremgår af mavebælte af 23. januar 2009 og det deri vedlagte notat af 19. januar 2009, ligger Indfødsretskontoret inde med et antal ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation, som er indgivet i henhold til retningslinjernes § 17, samt et antal ansøgninger, hvor ansøgeren har indgivet ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, og hvor spørgsmålet er, om ansøgningen skal behandles efter FN’s Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed og alene opfylde de betingelser, der fremgår heraf.” forklaret, at

”hun gik ud fra, at det var nogle år, man ikke havde opfyldt konventionerne, at man gik alle de gamle sager igennem og ville orientere hende om det. Forespurgt hvordan det kunne være foreneligt med dette afsnit, forklarede vidnet, at hun gik ud fra, at det var nogle gamle sager, de havde fundet frem. Hun var vant til, at inden noget skulle i Indfødsretsudvalget, fik hun engang imellem et notat op om, at der lå de sager, som skulle derover. Det tænkte hun ikke over. Hun var muligvis for overfladisk. Hun tog det som en af de sædvanlige underretninger om, at en stak sager gik over i Indfødsretsudvalget. Foreholdt ”I en del af de modtagne ansøgninger når ansøgeren at fylde 18 år inden vedtagelsen af lovforslaget, og ansøgeren kan derfor ikke blive omfattet af retningslinjernes § 17. Det er på den baggrund i mavebælte af 23. januar 2009 indstillet, at sådanne an-

søgninger betragtes som indgivet mellem det fyldte 18. år og det fyldte 21. år og behandles herefter, i stedet for at ansøgeren meddeles afslag efter § 17 og efterfølgende skal indgive en ny ansøgning med henblik på at blive omfattet af konventionen. I de øvrige modtagne ansøgninger efter § 17 indstilles det i mavebæltet af 23. januar 2009, at ansøgeren optages på et lovforslag, uanset at den pågældende måtte være sigtet eller måtte være idømt en straf, som efter de almindelige retningslinjer ville give karenstid eller eventuelt medføre en udelukkelse fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.” forklarede vidnet, at hvis der ikke var sket nogen fejl, var der ikke noget, hun skulle se. Forespurgt hvorfor hun så skulle se dette, forklarede vidnet, at det ved hun heller ikke. I det første mavebælte skulle hun orienteres, fordi de havde indrømmet en fejl. Det var ikke altid, hun kunne gennemskue, hvorfor hun fik det. Hun var ikke i tvivl om fra den første dag, at dette var noget, Indfødsretsudvalget måtte følge. Derfor var det ikke noget, hun skulle interessere sig særlig meget for, før hun fik en mistanke om, at man ikke gjorde, som man skulle. Det fik hun først den 12. november 2009. Foreholdt at hun ikke vil erkende, at der i mavebæltet af 20. februar 2009 er en helt central information om, at der ligger et antal uekspederede sager, som var omfattet af konventionen, forklarede vidnet, at det vedkender hun sig gerne, men de gik over med grupper af sager. Hun var vant til at få indstillinger om grupper af sager. Hun tog sig ikke af det. Hun synes, at dette var en sag for Indfødsretsudvalget. Foreholdt at det var kontoret, der sagde, at de havde nogle sager liggende og forespurgt, om det ikke var udtryk for, at det var sager, der ikke var passeret videre til Indfødsretsudvalget, forklarede vidnet, at hun derfor hakkede et ”Tiltrådt” i, som hun plejede at gøre, når de forelagde grupper af sager for hende. Foreholdt samme dokument side 190 ”*at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, hvilket vil betyde, at ansøgeren i nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.*” og at det næsten ikke kan blive klarere, at sagerne ikke er ekspederet, forklarede vidnet, at det er hun helt uenig i. Hun opfattede det slet ikke på den måde. Når man ser på forløbet frem til den 20. februar 2009, må man sige, at gældende retningslinjer tilsyneladende er en vildledning. Gældende retningslinjer forstår hun som gældende ret, men det er skrevet som konventionsbrud. Indtil hun fik en klokkeklar sandsynliggørelse af, at nogen tænkte på konventionsbrud, var hun sikker på, at det, hun fik, var i orden. Det havde også været gennem departementschefen. Forespurgt hvordan hun opfattede det med konventionsbrud i forhold til denne indstilling, forklarede vidnet, at hun talte om mavebæltet af 12. november 2009. Forespurgt om hun opfattede mavebæltet af 20. februar 2009 som konventionsbrud, forklarede vidnet, at det var det, hun ikke gjorde. Så havde hun stoppet det. Når der står gældende retningslinjer, og de havde erkendt, at de havde overtrådt konventionen, gik hun ikke ud fra, at de kom en gang til og sagde, at de overtrådte konventionen, og det fik hun nu på

tryk. Hun havde ingen problemer med den. Hun har kun hakket et stempel i. Hun har ikke skrevet noget som helst andet end det med det nordiske møde. Det er lidt pudsigt, hvordan man er nået frem til udformningen af dette mavebælte. Foreholdt at det er forklaret fra kontoret, at man fik besked på, at man skulle fortsætte med at afgøre sagerne, og at det skulle ske i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, hvormed menes indfødsrets aftalen og cirkulæret, forklarede vidnet, at det ikke kunne være fra hende. Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at beslutningen om behandlingen af sagerne var truffet på et møde mellem hende, Claes Nilas, Kim Lunding, Christian Lützen og måske Dorit Hørlyck, hvor de havde en meget grundig diskussion af, hvad de skulle stille op med disse sager, og nåede frem til den konklusion, at man var nødt til at afgøre sagerne i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, forklarede vidnet, at det er en forklaring, hun ikke har hørt før. Hun har fulgt med gennem sin bisidder og har læst protokollerne. Hun blev noget overrasket over den juridiske konstruktion, at genoprettelse af ulovligheder skulle være udtryk for en praksisændring. Hun har en anden juridisk vurdering af det. Det var ikke nogen praksisændring, at man lovliggjorde. Den beskrivelse af mødet kan hun overhovedet ikke genkende. Det føler hun sig ret sikker på, og det gjorde Kim Lunding åbenbart også. Hun troede, at sagen var i god gænge. Hvis man til et eller andet møde, der udmærket kunne have handlet om noget andet, havde sagt til hende, at de havde en stak sager liggende, og at de fortsatte efter gældende retningslinjerne, så ville hun sige ja, fordi det betød for hende gældende ret. Da de havde talt om, at det ikke var så godt med det konventionsbrud, var det endnu mere oplagt, at gældende retningslinjer var gældende ret og ikke konventionsbrud. [8. maj 2013, side 918-920]

Hun mener, at Claes Nilas har forklaret, at hun på et tidspunkt brugte udtrykket ”på det foreliggende grundlag”. Det var henne i samme stil, at på det foreliggende grundlag var noget, hun havde brugt tusinde gange. Når man skrev til borgerne, så vidste de, at de skulle komme med flere oplysninger, hvis de skulle have tilladelse. Der ville hun typisk bruge det, men hvis hun brugte det på nogle af de møder, som hun ikke ved, hvornår var, mener hun selvfølgelig, at det foreliggende grundlag var gældende ret. [4. juni 2013, side 1206]

Foreholdt at Kim Lunding har forklaret, at han efter mødet omkring 23. januar 2009 fik en besked om, at hun havde besluttet, at spørgsmålet om fortolkningen af konventionen skulle drøftes på det nordiske ministermøde, og at han kort efter fik besøg af Dorit Hørlyck, som var meget oprevet og spurgte til, hvad hun skulle gøre med de konkrete sager, forklarede vidnet, at Kim Lunding skulle have svaret, at hun skulle få dem behandlet hurtigst muligt. Foreholdt at han videre har forklaret, at han nåede frem til, at man skulle lave det

mavebælte, der endte med mavebæltet af 20. februar 2009, som skulle tjene som advarsel om, at følgen af hendes beslutning var, at de var nødt til at træffe beslutninger, som var i strid med konventionen, i håb om, at hun ville beslutte noget andet, forklarede vidnet, at hun havde sat sig ind i den konvention. Hun har ikke sagt, at noget skulle være ulovligt. Hun har sagt det modsatte.

Foreholdt at det havde noget at gøre med tilblivelseshistorien, forklarede vidnet, at hvis man hævder, at hun skulle have set mavebæltet af 23. januar 2009, må man følge det spor til ende. Hvis de havde en minister, der var på galt spor, så ville de have sagt det med det samme. Der ville slet ikke ske ulovligheder, fordi hun selv havde studeret tingene, men hvorfor lægger man et nyt mavebælte op for at advare hende om noget, man forhåbentlig allerede havde sagt, for så derefter at slette det. Almindelige tjenestemandsforspligtigelser og ministerbetjening stod i kø for at blive hørt her, hvis historien skulle være rigtig. ”Vi har jo corpus delicti”. Man stregede ud og rettede til, hvorefter det blev rettet en gang til, indtil det så ud som om, at det, man indstillede til hende, var efter gældende ret. Hvilket fik hende til at klaske et tiltrådt-stempel i. Hvis man vil støtte ret på nogen af disse forklaringer, må man også prøve at tænke det til ende. Hvorfor skulle hun så reagere så stærkt den 12. november 2009? Hun synes, at der er ting, der ikke rigtig passer sammen. Hun mener selv, at det var ulovligt. Der var blevet opdaget en ulovlig tilstand. Der var ikke tale om, at reglerne var blevet ændret. Her var tale om, at man havde opdaget en fejl, som skulle rettes med det samme. Der var ikke noget med, at nogle sager skulle vente. Hvis man mente, at ministeren lavede noget ulovligt, måtte man skrive advarslen. Her ved vi ikke kun, at der mangler advarsler. Vi ved, at de blev slettet. Hun synes ikke, at det hænger sammen. Hun ved godt, at det, der stod på mavebæltet af 23. januar 2009, og som blev gentaget den 12. november 2009, viser, at der var nogen, der var meget optaget af, at hun skulle opsig konventionerne. Hun kan slet ikke se, hvilket motiv hun skulle have haft. Hun overtog et ministerium, hvor hun fik at vide, at de havde lavet en fejl, mens Rikke Hvilshøj var minister, og at den var fortsat. Det var bare om at få det ekspederet ud af lemmen og over i Folketingets Indfødsretsudvalg.

Foreholdt ekstraktens side 9773 (Politiken den 26. februar 2011 – Og nu tror jeg godt, at jeg kan være bekendt at lukke for mikrofonen) ”... *Men selv om fejlen er opdaget i 2008, så ser det ud som om, I i 2009 giver ni afslag? Vi er stadig ikke nået til, hvordan konventionen skal fortolkes, og så siger jeg: Gør I som I plejer, men I skal kunne finde sagerne, så vi kan genoptage dem. Hvis I så spørger, hvorfor stiller I ikke sagerne i bero? Så svarer jeg: Fordi ombudsmanden har sagt, at man ikke må stille sager i bero.*” forklarede vidnet, at det svarer fuldstændig til forhandlingerne i samrådet. Det var på så sent et tidspunkt, at hun fulgte

den melodi, som man var i færd med at skrive i redegørelsen. Hun fulgte den melodi, der var fra systemets side. Hun kunne ikke drømme om andet på dette tidspunkt. Hun gjorde sig ikke umage for at tale fyldestgørende og rigtigt til Politiken. Hun prøvede at dække over embedsmændene, hvilket hun mener, at hun skulle. Foreholdt at det ligner det, udsøgeren sagde før, nemlig at der var en logisk sammenhæng i sagen forstået på den måde, at det nordiske spor satte sagen i stå, forklarede vidnet, at på det tidspunkt var man i færd med at lave redegørelsen, og da sagde hun det, som hun fik besked på. Hun kan kun sige, at hun ikke havde noget som helst ønske om andet end at få behandlet de sager, men efterhånden var der så stor tvivl om, hvad der egentlig var sket i januar og februar 2009, at hun måtte holde sig til det, der var melodien indendørs, hvilket hun gjorde. Hun kunne ikke begynde at opklare sagen selv, og hun ville ikke sige noget, der var i modstrid med embedsmændene. Derfor tog hun ansvaret udadtil. Som hun sagde den første dag, hun var minister. Hun skældte ud indadtil og var løvemor udadtil. Det var det, hun forsøgte her.

Foreholdt af kommissionens formand at hun forklarede, at hun havde fået besked om, hvad hun skulle sige og forespurgt, hvem det var, der gav hende besked om, hvad hun skulle sige, forklarede vidnet, at det var et interview, og hun havde ikke nogen interesse i at begynde at sige, at embedsværket havde gjort noget. Det med bero og så videre – det var aldrig rigtig gået op for hende, før hun så nogle af udkastene til redegørelsen. Hun vidste ikke, at sagen havde ligget i seks måneder, før hun fik den. Det måtte hun læse i redegørelsen. Hun var meget usikker på, hvad versionen var. Hun vidste kun, hvad hun selv havde regnet med og troet. Forespurgt om det var baseret på drøftelser med embedsmænd i Integrationsministeriet, forklarede vidnet, at der ikke var møder. Hun blev ved med at prøve at spørge, hvordan fejlen kunne opstå. Så var der noget snak. Det var klart, at når Politiken interviewede hende, så begyndte hun ikke at udlevere noget internt.

Foreholdt ekstraktens side 189 (Mavebælte af 20. februar 2009) og at hun forklarede, at hun ikke opfattede, at det ville det få den konsekvens, at man ville behandle sager i strid med konventionen, hvis hun tiltrådte dette, forklarede vidnet, at det gjorde hun slet ikke. Så skulle de advarsler, som var slettet, have stået der. Foreholdt at gennemgangen af afsnittene ikke førte hende til den konklusion, at denne type afgørelse ville være i strid med konventionen, forklarede vidnet, at det gjorde det slet ikke. På dette tidspunkt regnede hun med, at sagerne blev bragt over i Indfødsretsudvalget til diskussion derovre. Det blev fremhævet i 2004-loven, at Folketinget i højere grad skulle afgøre individuelle sager. Forespurgt om hun under tilblivelsen af redegørelsen nævnte det, hun nu har forklaret om, forklarede vidnet, at det, hun gav udtryk for over for

Politiken, ikke var noget, hun selv havde fundet på. Det var noget, hun hørte i snakken, der gik. Hun havde ikke noget med 7. marts 2011-redegørelsen at gøre. Hun fik et par udkast, hvor hun blev stillet nogle spørgsmål. Det var, hvad hun vidste om det. Hele dette forløb kan man først stille spørgsmål til, når man kender det forløb, vi kender i dag. Hun havde ingen problemer med mavebæltet af 20. februar 2009. Det fik hun først den 12. november 2009. Hun troede, at der ikke var problemer. Foreholdt at der i redegørelsen er en grundig fremstilling af, hvorfor man traf beslutningen om at foretage konventionsstridige afgørelser, herunder at det var en afvejning af en række forskellige hensyn, og man fandt det forsvarligt, fordi man kunne tage sagerne frem igen, hvis det gik galt, og forespurgt om hun reagerede på den forklaring, forklarede vidnet, at hun ikke kan mindes det. Hun kan ikke kende det, fordi hun synes, at reglerne var så klare. Hun kan se af nogle af protokollaterne, at der efter det første mavebælte var nogle overvejelser om, hvad der skulle ske med sagerne, som hun ikke var involveret i, og hvor det står noget uklart, hvem der har gjort hvad. Hun er bange for, at der var nogle ting, der var sprunget i kommunikationen. Hun følte ikke, at nogen ville gøre noget ulovligt hos dem. Forespurgt om hun på daværende tidspunkt havde noget kendskab til tilblivelsen af mavebæltet af 20. februar 2009, forklarede vidnet, at det havde hun ikke. Det varede længe, før det gik op for hende under forberedelsen af afhøringen, hvad det var, man havde streget ud i dem, og at der var flere mavebælter, som hun ikke havde fået. Foreholdt samme dokument side 190 ”at ansøgningerne behandles som hidtil og indtil videre efter de gældende retningslinjer, ...” og forespurgt hvordan hun forstod ”de gældende retningslinjer”, forklarede vidnet, at det var gældende ret. Man havde rettet op på det, og alt andet ville være det glade vanvid. Der var tale om, at man aflagde en ren tilståelse i mavebæltet af 4. august 2008. Når hun sagde, at den skulle i Folketinget, så vidste embedsværket, at det ikke var noget, de skulle skjule. De behøvede ikke dukke sig eller have dårlig samvittighed. Sådan ville hun selv opfatte det. Derfor gik hun ud fra, at de var kede af det, men at de skyndte sig at rette for sig. Forespurgt om gældende ret var inklusive konventionen, forklarede vidnet, at det var det, der stod i loven af 2004. Det var enkelt at gå til. Det var i overensstemmelse med loven, fordi konventionen var implementeret i 2004-loven. Der var ikke noget at fortolke, fordi konventionen var fortolket meget strammere end i tidligere love med bemærkningerne i 2004-loven. Forespurgt hvordan det kunne give mening, når Indfødsretskontoret skrev: ”... at ansøgeren nogle tilfælde vil blive meddelt afslag på dansk indfødsret.” forklarede vidnet, at der var nogen, der kunne have fået en straf. Nogle statsløse kunne være terrorister. Forespurgt at hvis dette var en information om, at man ville følge gældende ret, herunder konventionerne, hvorfor skulle hun have at vide, at der i nogle tilfælde ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret, forklarede vidnet, at det var, fordi der

var andre måder at fortolke konventionen på. Den minimalistiske model sagde netop, at der var nogen, der var udelukket. Hvis man sagde, at alle statsløse fik statsborgerskab, så var der ikke den oplysning. Det synes hun var meget naturligt. Det var ikke noget, hun sad og pindehuggede i. Det var helt andre slags sager, hvor hun pindehuggede. Det var problemløst, og de vidste af forhistorien, at det var meningen, at det skulle se sådan ud. Forespurgt om hun på dette tidspunkt bad om nærmere oplysninger om, hvad man havde fået at vide fra de nordiske lande, forklarede vidnet, at hun ikke har spurgt selvstændigt til de nordiske lande på noget tidspunkt. Foreholdt at hun selv ønskede at spørge sine nordiske ministerkollegaer, forklarede vidnet, at det var, fordi andre rejste det og ikke kunne svare på spørgsmålene, så var det en anledning til at få den afsluttet sammen med ministrene. Forespurgt om hun da stillede spørgsmål om, hvad man havde fået at vide, forklarede vidnet, at det kan hun ikke huske, fordi det ikke optog hende. Hun tror, at hun selv havde undersøgt reglerne på det tidspunkt. Hun synes, at det kunne være meget sjovt at spørge ministrene, og hun kunne måske få lukket den sag. Når man ser i sagen, fylder det nordiske enormt meget. Det er helt ude af proportioner efter hendes mening. Foreholdt at hun forklarede, at sagen var lukket, forklarede vidnet, at sagen ikke var lukket for embedsmændene. De blev ved med at snakke om det nordiske. Hun ved ikke hvorfor. Man må spørge dem om, hvorfor de tog det op igen i efteråret 2009. Man må spørge dem om, hvorfor der ligger så mange mails om, hvor vigtigt det var at huske det nordiske i redegørelsen. Hun kan ikke svare på det. Det optog hende ikke. Det var derfor, hun sagde, at hun selv tog det med.

Forespurgt om hun på dette tidspunkt overvejede orientering af Folketinget, forklarede vidnet, at det gik hun hele vejen igennem ud fra var sket. Det havde hun skrevet på sagen den 4. august 2008. Hun gik ud fra, at når man skrev, at man havde begået et konventionsbrud og skrev helt præcist, hvad man ville gøre, så gjorde man det. Hun gik ikke og spurgte i alle sager, om de behandlede sagerne lovligt. Så tror hun, at de var blevet ret sure. Det ville ikke være rimelig mistænkeliggørelse. Forespurgt om der var pligt til at orientere Folketinget, hvis man ikke overholdt konventionerne, forklarede vidnet, at det var der, selv om det følger af al praksis, at Folketinget skulle orienteres om sådant et konventionsbrud, også selv om det ikke havde været Indfødsretsudvalget, skrev hun det for at sætte trumf på og troede, at Folketinget blev orienteret i løbet af august 2008. Det var en selvfølge, og det var navnlig en selvfølge i Indfødsretsudvalget, fordi Indfødsretskontorets medarbejdere gik derovre hele tiden og havde et mere personligt forhold til Indfødsretsudvalget. De var ikke hendes sekretariat. De var Indfødsretsudvalgets sekretariat, men de var hendes Indfødsretskontor. Det var den tankegang, hun hele tiden gik med. Der var ikke længere nogen sag, Hun synes ikke, at der var grund til at træde i det, fordi

hun troede, at de var kede af det. Havde det været sådan, at det første mavebælte havde været usikkert eller prøvet at putte med noget, så var hun kommet med spørgsmål. Det er klart. Mavebæltet stod lige op i luften og passede med de mange klare bemærkninger i 2004-loven, som politisk var godkendt. Problemet var det skamfulde, at de havde overtrådt konventionerne, men så var den ikke længere andet end, at det skulle bringes i orden. [8. maj 2013, side 920-924]

Foreholdt af advokat Anders Valentiner-Brandt ekstraktens side 189 (Mavebælte af 20. februar 2009), at de talte meget om det nordiske spor og forespurgt, om det efter hendes opfattelse var et nordisk spor i forhold til børnekonventionen og § 17, forklarede vidnet, at hun ikke kan huske, at børnekonventionen blev nævnt. Hun har, mens hun forberedte sagen, tænkt på, hvornår det gik op for hende, at der var to konventioner. Det blev lidt smurt sammen. Hun mener, at det var 1961-konventionen, man specielt tænkte på, fordi det var den, man havde overtrådt først. Børnekonventionen blev ligesom et accessorie til sagen. Det er rigtigt, at børnekonventionen er nævnt i mavebæltet af 23. januar 2009, men den var vist ikke nævnt i udkastet til mavebæltet af 23. januar 2009. Man kan se, at der var nogen, der havde opdaget det, eller var blevet opmærksomme på det, men hun ved ikke præcist, hvordan den kom ind der. Det fremgår heller ikke af redegørelsen. Det var nok et sammensurium. Foreholdt at hun forklarede, at hun ikke så mavebæltet af 23. januar 2009 og notatet og forespurgt, om hun, da hun fik mavebæltet af 20. februar 2009, havde fået at vide, at der var givet afslag i strid med børnekonventionen og cirkulæreskrivelsens § 17, forklarede vidnet, at den 20. februar 2009 kendte hun kun mavebæltet af 4. august 2008, hvor der kun stod 1961-konventionen. Forespurgt om hun den 20. februar 2009 eller før fik advarsler mundtligt eller skriftligt om, at hun ved at tiltræde mavebæltet ville kunne skabe en tilstand, hvor ministeriet handlede i strid med børnekonventionen og § 17, forklarede vidnet, at det var formuleret på sådan en måde, at man ikke kunne se det. Man kender jo forhistorien, at man simpelthen rensede ud i advarslerne. Forespurgt om hun er helt sikker på, at hun heller ikke under drøftelser eller andet fik noget, der lignede advarsler, forklarede vidnet, at hun ikke er stolt af, at hun hakkede stemplet i, men hun kan godt se, hvorfor hun gjorde det. Forespurgt om hun ikke fik nogen advarsel, forklarede vidnet, at det fik hun ikke.” [4. juni 2013, side 1247]

7.6 Behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer i perioden fra den 5. august 2008 til den 23. februar 2009

I dette afsnit redegøres for de sager, hvor der i perioden fra den 5. august 2008 til den 23. februar 2009 blev truffet afgørelse i form af enten optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, afslag på optagelse eller berostillelse.

Dorit Hørlyck har om sagsbehandlingen fra august/september 2008 til februar 2009 forklaret, at

”i den periode blev de sager, som ikke umiddelbart kunne optages på lovforslag, lagt i en bunke. Alle dem, der ikke opfyldte de almindelige betingelser, blev lagt i en bunke og blev ikke afgjort. Forespurgt om det er fair at beskrive situation således, at sagerne blev sat i bero, forklarede vidnet, at hun lagde dem i en bunke. Hun kan ikke lide ”bero”, men det var egentlig det, der skete. Det var hendes egen beslutning. Forespurgt om der var uklarhed i udmeldingerne i denne periode, svarede vidnet, at det var der ikke. Der var gået mails ud om det.” [20. marts 2013, side 529]

Integrationsministeriet modtog i denne periode på ca. et halvt år 232 ansøgninger omfattet af børnekonventionen, hvilket var næsten tre gange flere end ministeriet i alt havde modtaget siden ratifikationen af børnekonventionen i 1991 (81 ansøgninger).

Ministeriet modtog to ansøgninger omfattet af 1961-konventionen.

7.6.1 Berostillelse

Den 12. september 2009 blev det som nævnt i afsnit 7.3.5 meddelt af Kirsia Reinholdt, at sagerne omfattet af 1961-konventionen skulle samles hos Lene Nielsen. Denne berostillelse betød, at syv ansøgere omfattet af 1961-konventionen og tre ansøgere omfattet af børnekonventionen ikke da blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, selv om Danmark efter konventionerne havde pligt til at give dem indfødsret.

Berostillelsen ville i praksis føre til en forsinkelse af meddelelse af indfødsret, hvis ansøgerne ikke kunne nå at komme på det næste lovforslag om indfødsrets meddelelse, der havde lukkedag medio januar 2009.

Da sagen først blev forelagt for integrationsminister Birthe Rønn Hornbech ved mavebælte af 23. januar 2009, var fristen som udgangspunkt overskredet. Kommis-

sionen kan dog ikke udelukke, at sagerne kunne være kommet med på lovforslaget, hvis mavebæltet var blevet tiltrådt så hurtigt, at sagerne kunne være forelagt for Folketingets Indfødsretsudvalg ultimo januar 2009.

Der var ikke i nogen af sagerne omfattet af 1961-konventionen, som var sat i bero på den nordiske undersøgelse, spørgsmål om overholdelse af vandelskravet i indfødsrets aftalen. I to ud af tre sager omfattet af børnekonventionen, som blev sat i bero, var der spørgsmål om overholdelse af vandelskravet i indfødsrets aftalen.

7.6.2 Afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse

Integrationsministeriet gav i perioden fra den 1. til den 8. september 2008 afslag til en ansøger omfattet af 1961-konventionen (sag 73). Ansøgeren fik afslag med den begrundelse, at ansøgeren ikke havde dokumenteret at have bestået indfødsretsprøven.

Ministeriet gav endvidere afslag til tre ansøgere omfattet af børnekonventionen (75, 76 og 77). Ansøgerne fik afslag med den begrundelse, at de ikke havde dokumenteret at opfylde kravet om dansk kundskaber.

Der er i afsnit 7.3.6.1.1 og 7.3.6.1.2 redegjort for disse afslag.

Efter beslutningen den 12. september 2009 om, at sagerne omfattet af 1961-konventionen skulle samles hos Lene Nielsen, blev der ikke givet afslag i strid med denne konvention.

7.6.3 Optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse

7.6.3.1 1961-konventionen

Der blev i januar 2009 optaget to ansøgere omfattet af 1961-konventionen, som begge synes at opfylde de almindelige betingelser for optagelse på lov om meddelelse af indfødsret (sag 66 og 73). Sagerne kan kort refereres således:

Sag 66 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 30. april 2007. Omfattet af børnekonventionen, da ansøgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen. Ved brev af 6. februar 2008 bad ministeriet ansøgeren om at indsende dokumentation for tidsubegrænset opholdstilladelse. I internt notat af 6. januar 2009 hedder det, at ”D.d. modtaget sagen retur fra Lene, der har haft de ansøgere, der er født i Danmark, men statsløse, liggende Ans. har i juli 08 modtaget sin tidsubegr. oph.till. og kan derfor nu optages”.

Den 12. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.

Hvis ministeriet ikke i februar 2008 havde anmodet ansøgeren om at indsende dokumentation for tidsubegrænset opholdstilladelse, men i stedet optaget ansøgeren på lovforslag om indfødsrets meddelelse, kunne ansøgeren have fået indfødsret i december 2008.

Sag 73 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 22. august 2007. Omfattet af 1961-konventionen. Ved brev af 8. september 2008, der er underskrevet af Birgitte Borker Alberg, gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ansøgeren ikke havde dokumenteret at have bestået indfødsretsprøven. Ansøgeren bestod indfødsretsprøve december 2008. Ministeriet opfattede modtagelsen af beviset for bestået indfødsretsprøve som en anmodning om genoptagelse. Ministeriet sendte den 6. januar 2009 et brev til ansøgeren vedlagt en genoptagepakke, som man anmodede ansøgeren om at udfylde samt oplyste, at kravene efter 2008-cirkulæret skulle være opfyldt. I en intern notits fra en sagsbehandler af samme dato, hedder det: ”statsløs, født i DK. Skulle ikke have haft afslag – opfylder nu alle krav. Genoptagepakke haster. OBS: hvis der bliver grund til at udtage, husk, at ... er statsløs!” Ansøgerens anmodning om genoptagelse blev modtaget i ministeriet den 13. januar 2009. Den 13. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.

Hvis ansøgeren ikke havde fået afslag den 8. september 2008, men i stedet var blevet optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, kunne ansøgeren have fået indfødsret i december 2008.

7.6.3.2 Børnekonventionen

Der blev optaget 161 ansøgere omfattet af børnekonventionen (sag 87-89, 91-99, 101-116, 123-146, 150-171, 174-177, 179, 182-188, 193-197, 204-225, 308-323, 328-330, 332, 333, 343, 350, 351, 354, 355, 359, 360, 364-374, 383, 390-393, 399, 400 og 402-404). Ansøgeren i sag 154 blev efterfølgende taget af lovforslaget igen.

Der er i de fleste sager notater fra sagsbehandlerne, hvoraf det fremgår, at sagsbehandlerne var opmærksomme på, at ansøgerne var statsløse og født i Danmark. Ansøgerne har i en del sager indsendt dokumentation for dansk kundskaber. Kom-

missionen har i sin gennemgang af sager, hvor der blev truffet afgørelse i perioden 5. august 2008 til 23. februar 2009, ikke konstateret sager, hvor der er anmodet om dokumentation for danskkundskaber fra personer omfattet af børnekonventionen.

I sag 343 blev det besluttet at behandle en ansøgning fra en ansøger omfattet af børnekonventionen, der havde været afhørt af politiet angående brandstiftelse, fordi den pågældende var under den kriminelle lavalder.

Sagerne kan kort refereres således:

Sag 87, 88, 89 og 91 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 12. juni 2008. Omfattet af børnekonventionen. Interne notater af 22. juli 2008, hvor det hedder: ”Ansøger er derfor statsløs, født i Danmark og under 18 år på tidspunktet for lovens vedtagelse, og kan derfor optages på lovforslag, jf. visdomsbogen.”

Vedr. ansøgeren født i ...:

Den 18. august 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2008.

Vedr. ansøgeren født i ...:

Ansøgers far blev den 22. juli 2008 bedt om at underskrive ansøgningsskemaet og erklæring om troskab og loyalitet over for det danske samfund. Den 18. august 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2008.

Vedr. ansøgeren født i ...:

Ansøger blev den 22. juli 2008 bedt om at underskrive ansøgningsskemaet og erklæring om troskab og loyalitet over for det danske samfund. Den 18. august 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2008.

Vedr. ansøgeren født i ...:

Ansøger blev den 22. juli 2008 og 11. august 2008 bedt om at fremsende underskrevne erklæringer om kriminalitet og om troskab og loyalitet over for det danske samfund. Den 18. august 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2008.

Sag 92, 93, 94, 95 og 96 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 6. juni 2008. Omfattet af børnekonventionen. Breve til de 3 ansøgere født i ..., ... og ... af 31. juli 2008 med anmodning om returnering af erklæringer vedrørende troskab og loyalitet, idet pågældende var fyldt 12 år. Erklæringer modtaget den 4. august 2008. Ann-Britt Moos Møller har i et internt notat den 12. august 2008 anført, at ansøger er ”Statsløs født i DK: Intet krav til længden af ophold, sprog eller indfødsretsprøve. Sagen er klar og lægges til tjek.” Den 18. august 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2008.

Ann-Britt Moos Møller har foreholdt referat af sag 92-96 forklaret, at

”hun har spurgt om, hvordan sagerne skulle afgøres. Hun var under oplæring i en lang periode, og hun havde mange spørgsmål, der primært blev stillet til teamlederen. Hun spurgte også erfarne HK-sagsbehandlere, der havde været på kontoret i mange år. Hvis der var noget teamlederen eller HK-sagsbehandleren ikke kunne svare på, gik hun til souschefen. Hun havde cleareret med Nanna Fischer, om der skulle stilles krav om ophold i juli 2008. Hun er nævnt i en mail den 24. juli 2008 fra Nanna Fischer, hvor Nanna Fischer svarede vidnet og en kollega, at § 17-børnene ikke skulle opfylde opholdskravet, men kun bopælskravet. Der var usikkerhed om, hvordan sagerne skulle behandles, og de havde fundet anledning til at spørge, hvordan det skulle gøres. Der kunne også have været tvivl om, hvorvidt de skulle opfylde nogen af de andre krav.” [5. april 2013, side 660]

Sag 97 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 16. juli 2008. Omfattet af børnekonventionen. I internt notat af den 13. august 2008 hedder det: ”Ans. er 13 år gammel og født i DK samt statsløs” og i et notat dateret dagen efter, at der ikke er krav om dokumentation for danskundskaber m.v. Den 18. august 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2008.

Sag 98 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 23. juli 2008. Omfattet af børnekonventionen. Naja Forman Jacobsen har i et internt notat den 7. august 2008 anført, at ”Ans. er født statsløs i DK og skal derfor alene opfylde det 8 årige opholdskrav, der stilles for statsløse samt have bopæl i DK”. Den 14. august 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2008.

Ann-Britt Moos Møller har foreholdt sag 98, hvor hun ikke var sagsbehandler, forklaret, at

”hvis man taler om 8 års opholdskrav i forbindelse med en statsløs født i Danmark, er man inde på de almindelige betingelser, dog med en lempelse på opholdskravet for de statsløse. Hun tænkte, at der var forvirring over hele feltet. Foreholdt at det så ikke var hos hende og forespurgt, om hun husker noget konkret om, at nogen havde den opfattelse, at man kunne stille det opholdskrav eller andre krav, forklarede vidnet, at der må have været en forvirring, siden hun sendte mailen til Nanna Fischer. Tvivlen må være forårsaget af, at der var nogen, der havde den opfattelse, at man kunne stille kravene.” [5. april 2013, side 661]

- Sag 99 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 30. juli 2008. Omfattet af børnekonventionen. Ann-Britt Moos Møller har i et internt notat den 13. august 2008 anført, at ”Ansøgeren er statsløs født i DK. Intet opholdskrav eller krav om danskprøve eller indfødsretsprøve.” Den 9. september 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 101 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 28. maj 2008. Omfattet af børnekonventionen. I et internt notat af 15. august 2008 har Ann-Britt Moos Møller anført: ”Ansøger er statsløs og født i DK. Der gælder derfor intet opholdskrav, krav til dansk eller indfødsretsprøve. § 17 ”. Den 18. august 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2008.
- Sag 102 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 14. juli 2008. Omfattet af børnekonventionen. Ministeriet har i et brev af 3. juli 2008 til Århus Retshjælp anført, at betingelserne for at blive optaget på lovforslag er, at ansøgeren skal være født i Danmark, være født statsløs, have bopæl i Danmark og ikke må være fyldt 18 år inden lovens stadfæstelse. Internt notat af 1. september 2008 om, at ansøgeren er statsløs og født i Danmark, og at pågældende opfylder alle betingelser, jf. § 17. Optaget på lovforslag 4. september 2009. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 103 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 30. maj 2008. Omfattet af børnekonventionen. Den 21. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.

- Sag 104 og 105 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 9. september 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 2. oktober 2008 anført ”Ansøgerens moder blev dansk statsborger i 2001, men ifølge sagens oplysninger blev børnene grundet misforståelser ikke medtaget på moderens ansøgning i sin tid. Ansøgerens fader er registreret som statsløs og ansøgers moder var, før hun blev dansk, ligeledes registreret som statsløs.” Den 3. oktober 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 106 og 107 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 29. maj 2008. Omfattet af børnekonventionen. Den 13. oktober 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 108, 109 og 110 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 10. september 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater anført, at ansøgerne er statsløse børn. Det er yderligere anført, at ansøgeren født i ... ved en fejl selv havde underskrevet alle steder ved erklæring om troskab og loyalitet, og at ansøgerens forældre også skulle underskrive denne erklæring. Ansøgerens forældre blev den 13. oktober 2008 anmodet om at medunderskrive erklæringen. Den 13. og 31. oktober 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 111, 112 og 113 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 2. september 2008. Omfattet af børnekonventionen Sagsbehandleren har med håndskrift på ansøgningskemaet anført ”behandles forlods – statsløs”. Den 4. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 114, 115 og 116 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 2. september 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater af 2. oktober 2008 anført, at ansøgerne er statsløse og født i Danmark af statsløse forældre. Sagsbehandleren har med håndskrift på ansøgningskemaerne anført ” behandles forlods – statsløs.” Den 3. oktober 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 123 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 16. september 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 15. oktober 2008 anført ”Ansøger er født i Danmark og er

statsløs ligesom sine forældre”. Ansøgeren anmodes samtidig om at underskrive ansøgningskemaet. Sagsbehandleren har derefter i et internt notat af 27. oktober 2008 anført ”Alt ok til optagelse ad § 17”. Den 4. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.

- Sag 124,
125 og 126 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 23. september 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater af 27. oktober 2008 anført, at ansøgerne er statsløse, født i Danmark og optages efter retningslinjernes § 17. Ansøgeren født 1996 blev ved brev den 15. oktober 2008 anmodet om at medunderskrive ansøgningskemaet samt erklæring om troskab og loyalitet. Den 27. oktober og 4. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 127
og 128 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 5. september 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater af 10. november 2008 anført, at ansøgerne er født i Danmark og er statsløse, og at ansøgerne opfylder betingelserne for optagelse i § 17. Den 18. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 129 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 14. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 3. november 2008 anført ”statsløst barn født i DK. Alt ok”. Den 12. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 130
og 131 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 10. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Den 4. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 132 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 7. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 12. november 2008 anført, at ”Ansøger er under § 17”. Den 25. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 133 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 23. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 4. november 2008 anført ”statsløst barn f. i DK. Ok til optagel-

- se.” Den 12. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 134 og 135 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 23. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Den 4. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 136 og 137 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 29. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater af 25. november 2008 anført, at ansøgerne er statsløse børn, der er født i Danmark. Den 27. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 138 og 139 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 27. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater af 25. november 2008 anført, at ansøgerne er statsløse og født i Danmark. Den 27. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 140 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 3. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 14. november 2008 anført ”Statsløst barn – klar til optagelse”. Den 17. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 141 og 142 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 23. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Det anføres i interne notater af 17. november 2008, at ansøgerne manglede at medunderskrive bl.a. erklæring om troskab og loyalitet. For så vidt angår ansøgeren født i ... anførte sagsbehandleren ”rykke i-prøve”, men ændrede dette senere samme dag. Ansøgerne blev den 17. november 2008 anmodet om at underskrive bl.a. erklæring om loyalitet. Erklæringer blev modtaget den 25. november 2008. Den 4. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 143 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 10. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 19. november 2008 anført ”statsløst barn f. i DK. Alt ok”. Den 20. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.

- Sag 144, 145 og 146 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 10. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater af 19. november 2008 anført, at ansøgerne er statsløse børn og ”alt ok”. Den 20. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 150 og 151 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 13. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Ansøgeren født ... blev ved brev af 20. november 2008 anmodet om at underskrive erklæring om troskab og loyalitet og erklæring om, at vedkommende ikke havde gjort sig skyldig i forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 samt tro og love erklæring om eventuelle kriminelle forhold begået her i landet eller i udlandet. Erklæringer er modtaget den 27. november 2008. Den 9. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 152 og 153 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 10. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Den 25. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 154 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 10. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 21. november 2008 anført ”statsløst barn – alt ok”. Ansøgeren blev optaget på lovforslag den 25. november 2008. I forbindelse med lovforslagets færdiggørelse blev det konstateret, at ansøgeren den 2. februar 2009 var blevet sigtet for røveri.
- Sag 155 og 156 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 6. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater anført ”statsløse børn”. Den 25. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 157, 158, 159 og 160 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 14. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater af 24. november 2008 anført, at ansøgerne er statsløse børn. Den 25. november 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 161 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 14. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat anført, at ” Ansøger er født i Danmark. Begge forældre er

- statsløse palæstinensere. Ansøger kan optages efter § 17.” Den 9. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 162, 163, 164 og 165 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 21. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater anført, at ansøgerne er statsløse og født i Danmark. Den 1. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 166 og 167 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 20. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 17. december 2008 anført, at ”Ansøger er statsløs, født i Danmark af statsløse forældre”. For så vidt angår ansøgeren født ... anførtes det yderligere, at pågældende manglede at medunderskrive bl.a. erklæring om troskab og loyalitet. Ansøgeren blev den 17. december 2008 anmodet om at underskrive bl.a. denne erklæring. Den 4. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 168 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 23. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 17. december 2008 anført, at ”Ansøger er statsløs, født i Danmark af statsløse forældre”. Det anførtes yderligere, at ansøgeren manglede at medunderskrive bl.a. erklæring om troskab og loyalitet. Ansøgeren blev den 17. december 2008 anmodet om at medunderskrive bl.a. denne erklæring. Den 22. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 169 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 10. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 17. december 2008 anført, at ”Ansøger er statsløs, født i Danmark af statsløse forældre”. Den 15. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 170 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 10. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 17. december 2008 anført, at ”Ansøger er statsløs, født i Danmark af statsløse forældre”. Det anførtes yderligere, at ansøgeren manglede at medunderskrive bl.a. erklæring om troskab og loyalitet. Ansøgeren blev den 17. december 2008 anmodet om at underskrive

bl.a. denne erklæring. Den 22. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.

- Sag 171 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 26. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat anført, at ”Ans. er statsløs og født i DK samt under 18 år.” Den 15. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 174 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 13. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat anført, at ”Ans. er statsløs og født i DK af statsløse forældre.” Den 19. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 175 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 13. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat anført, at ”Ans. er statsløs og født i DK af statsløse forældre.” Den 19. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 176 og 177 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 13. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater anført, at ansøgerne er statsløse og født i Danmark af statsløse forældre. Den 19. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 179 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 8. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat anført, at ”Ans. er statsløst barn, der er født i DK af statsløse forældre” Den 19. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 182, 183 og 184 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 13. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater anført, at ”Ansøger er statsløs, født i Danmark af statsløse forældre”. De to ansøgere født 1994 og 1995 blev ved brev af 17. december anmodet om at underskrive og returnere selvstændig erklæring om troskab og loyalitet. Den 19. og 22. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.

- Sag 185, 186, 187 og 188 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 20. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater den 10. december 2008 anført, at ”Ansøger født statsløs i Danmark”. Ansøgeren født ... blev ved brev fra ministeriet den 3. december 2008 anmodet om at underskrive og indsende erklæring om troskab og loyalitet. Den 11. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 193, 194, 195, 196 og 197 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 13. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater anført ”statsløst barn”. Ansøgerne født ..., ... og ... er den 5. december 2008 bedt om selv at underskrive erklæring om troskab og loyalitet. Den 17. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 204 og 205 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 28. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater anført ”Statsløst barn – klar til optagelse”. Den 9. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 206, 207, 208, 209 og 210 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 27. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Den 16. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 211 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 6. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat anført ”statsløst barn”. Den 14. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 213, 214 og 215 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 1. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater anført, at ansøgerne er født statsløse i Danmark. Den 17. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 216, 217 og 218 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 27. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater anført, at ”Ansøger er statsløs, født i Danmark

- af statsløse forældre.” Den 19. og 22. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 219 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 10. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat anført ”statsløst barn”. Den 19. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 220 og 221 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 27. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater anført, at ”statsløst barn – mangler diverse underskrifter, ellers ok”. Sagsbehandleren anmodede ansøgeren født ... om at oplyse bl.a., om pågældende havde gjort sig skyldig i forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 eller 13 eller i øvrigt gjort sig skyldig i strafbare forhold. Den 14. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 222 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 27. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat den 19. december 2008 anført ”Statsløst barn”. Den 19. december 2008 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 223 og 224 Statsløse palæstinensere, begge født ... Ansøgninger af 4. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat den 6. januar 2009 anført, at ”Ansøger er statsløs, født i Danmark af statsløse forældre, og opfylder dermed betingelsen for optagelse ad § 17”. Den 7. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 225 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 28. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat den 6. januar 2009 anført, at ”Ansøgeren er statsløs, født i Danmark af statsløse forældre. Ansøgeren opfylder betingelserne for optagelse ad § 17.” Den 7. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 308 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 10. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat anført ”statsløst barn”. Den 12. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.

- Sag 309 og 310 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgning af 2. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Notat fra sagsbehandler: ”statsløs barn”. Den 12. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 311, 312 og 313 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 19. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren anførte: ”statsløst barn”. Den 12. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 314 og 315 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 1. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandler har anført, at ansøgerne er statsløse, da faren er statsløs og moren libaneser. Den 12. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 316, 317, 318 og 319 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger modtaget 16. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandler anført, at ansøgerne er statsløse børn. Den 12. januar 2009 anmodede ministeriet ansøgerne født i ... og ... om selv at underskrive ansøgningerne og erklæringerne om troskab og loyalitet. Den 16. januar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 320, 321, 322 og 323 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 6. januar 2009. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har anført, at ansøgerne er statsløse og født i Danmark, og at de ”kan optages, jf. § 17”. Den 5. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 332 og 333 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgning af 19. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Den 13. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 328 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 18. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har anført, at ansøger er statsløs, født i Danmark og ”kan optages, jf. § 17”. Den 5. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.

- Sag 329 og 330 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgning af 19. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har anført, at ansøgerne er statsløse, født i Danmark og opfylder betingelserne for optagelse efter § 17. Den 4. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 343 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 4. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Christian Werring Clem har anført i et internt notat af 4. februar 2009, at ansøgeren var statsløs og født i Danmark, og at ansøgeren havde været til afhøring hos politiet vedrørende brandstiftelse, før ansøgeren fyldte 15 år. Birgitte Borker Alberg meddelte samme dag efter at have underrettet Kirska Reinholdt om sagen, at da ansøgeren havde været under 15 år på gerningstidspunktet, kunne sagen behandles videre. Den 11. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Christian Werring Clem har foreholdt dette referat og forespurgt, om sagen er udtryk for, at vandelskravet blev stillet, svarede bekræftende. [3. april 2013, side 629]
- Sag 354 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 19. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandler har den 16. februar 2009 anført: ”Ans. er født i Danmark af statsløse forældre. Kan optages.” Den 19. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 355 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 9. januar 2009. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandler har anført: ”Far og mor er statsløse ... kan optages”. Den 3. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 350 og 351 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 30. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandler har vedrørende ansøgeren fra 1993 anført ”statsløst barn, født i DK, kan optages.” Den 4. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 359 og 360 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 19. januar 2009. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandler har den 29. januar 2009 anført i et internt notat: ”Begge forældre er statsløse,

derfor er ans. statsløse, og skal ingenting opfylde.” Den 5. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.

- Sag 364,
365 og 366 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 27. januar 2009. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandler har den 11. februar 2009 anført i et internt notat: ”ansøgeren er statsløs, omfattet af § 17.” Den 13. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 367,
368, 369
og 370 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 23. december 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandler har i sagerne vedrørende ansøgerne født i ..., ... og ... i interne notater af 11. februar 2009 anført, at ansøgerne er statsløse børn født i Danmark, med bopæl i Danmark, og at de derfor ikke skal opfylde andre betingelser. Den 13. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 371,
372, 373
og 374 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 25. november 2008. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har den 18. januar 2009 i sagen vedrørende ansøgeren født i ... anført: ”Det er et statsløst barn, så der skal blot sendes bevis.” Den 13. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 383 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 22. januar 2009. Omfattet af børnekonventionen. Den 19. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 390,
391, 392
og 393 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 29. januar 2009. Omfattet af børnekonventionen. Den 13. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 399
og 400 Statsløse palæstinensere, født ... og ... Ansøgninger af 5. februar 2009. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i interne notater af 18. februar 2009 anført, at børnene er født i Danmark af statsløse forældre. Den 19. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.
- Sag 402,
403 og 404 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 5. januar 2009. Omfattet af børnekonventionen. Den 23. februar 2009 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2009.

